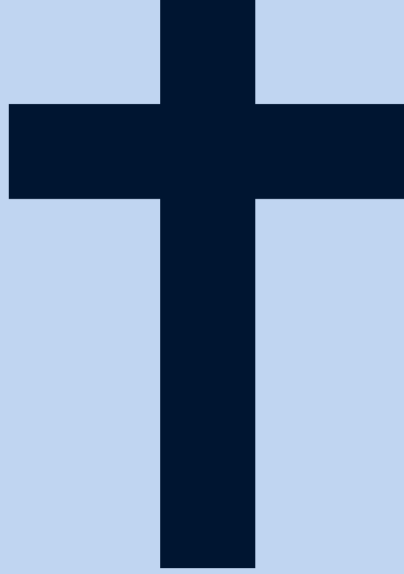


Ra 'da'yonhogui
nangue ma Hmuhꞥ ra
Jesucristo



New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi,
Eastern Highland)

Ra 'da'yohogui nangué ma Hmuh_u ra Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi, Eastern Highland)

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
eed5311a-6154-516f-aead-3829b2989366

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	53
SAN LUCAS	83
SAN JUAN	134
HECHOS	172
ROMANOS	219
1 CORINTIOS	240
2 CORINTIOS	261
GÁLATAS	274
EFESIOS	281
FILIPENSES	289
COLOSENSES	294
1 TESALONICENSES	299
2 TESALONICENSES	303
1 TIMOTEO	306
2 TIMOTEO	312
TITO	316
FILEMÓN	319
HEBREOS	321
SANTIAGO	337
1 PEDRO	342
2 PEDRO	348
1 JUAN	352
2 JUAN	357
3 JUAN	358
JUDAS	359
APOCALIPSIS	361

MATEO Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Mateo

Yám bombøta ra Jesucristo

¹ Guehna n'da ra søcuã i ja ua im ma to'o yá ngurpa bøta ra Jesucristo. Nu'a n'da ra Abraham ne man'da ra David ne xøn ngu mi'da gátho yá ngurpa bombøta u.

² Nu ra Abraham bim 'bu a n'da rá ts'unt'u ngue ra Isaac. Nu ra Isaac xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a. Ne nu ra Jacob xø bim 'buh yá ts'unt'u. Nu'a n'da ra Judá a ne' u yán 'yohu. Ne gue' u bi xandgahe u dyu ja' i israelgähe, dyu judíohe. ³ Ne nu ra Judá bim 'bu i yoho yá ts'unt'u. N'dam' bñi tho ho yoho. Nu'a n'da ra Fares. Nu'a man'da ra Zara. Ne nu'a rá mbe u rá thuhu ra Tamar a. Ne nu ra Fares bim 'bu a n'da rá ts'unt'u ngue ra Esrom. Ne nu ra Esrom, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aram a. ⁴ Ne nu ra Aram bim 'bu a n'da rá ts'unt'u ngue ra Aminadab. Ne nu ra Aminadab, xø bim 'bu a n'da rá ts'unt'u, ra Naason a. Ne nu ra Naason, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Salmón a. ⁵ Nu ra Salmón xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Booz a. Ne nu ra Booz, rá mbe a ra Rahab. Ne nu ra Booz xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Obed a. Ne nu rá mbe ra Obed, ra Rut a. Ne nu ra Obed xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Isaí a. ⁶ Ne nu ra Isaí xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra David a. Ne nu ra David gue'a bin ts'ut'abi a. Ne nu ra David xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Salomón a. Ne nu rá mbe ra Salomón, gue'a xí du rá ndø rá thuhu Urías.

⁷ Ne nu ra Salomón xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Roboam a. Ne nu ra Roboam xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Abías a. Ne nu ra Abías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Asa a. ⁸ Ne nu ra Asa xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Josafat a. Ne nu ra Josafat xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Joram a. Ne nu ra Joram xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Uzías a. ⁹ Ne nu ra Uzías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jotam a. Ne nu ra Jotam xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Acáz a. Ne nu ra Acáz, xø bim 'buh

rá ts'unt'u, ra Ezequías a. ¹⁰ Ne nu ra Ezequías xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Manasés a. Ne nu ra Manasés, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Amón a. Ne nu ra Amón, xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Josías a. ¹¹ Ne nu ra Josías, xø bim 'buh rá ts'unt'u ra Jeconías a, ne' u yán 'yohu. Ne gue' u yu pa bi ts'ix u ma mi israelhe dyu judíohe bu ja ra häi Babilonia. Bi zix yán sui hu.

¹² Ne nubaya nu ra Jeconías bin xand bu ra häi Babilonia a, ne'a rá ts'unt'u ngue ra Salatiel. Nu ra Salatiel xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Zorobabel a. ¹³ Ne nu ra Zorobabel xø bim 'buh rá ts'unt'u ra Abiud a. Ne nu ra Abiud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliaquim a. Ne nu ra Eliaquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Azor a. ¹⁴ Ne nu ra Azor xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Sadoc a. Ne nu ra Sadoc xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aquim a. Ne nu ra Aquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliud a. ¹⁵ Ne nu ra Eliud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eleazar a. Ne nu ra Eleazar xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Matán a. Ne nu ra Matán xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a. ¹⁶ Ne nu ra Jacob xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra José a. Gue'a rá ndø ra María a. Ne gue'a rá mbe ra Jesús a, ngue ra Cristo a baya, rá thahni Oja.

¹⁷ Ne gue' u gátho yám bombøta ra Jesucristo u. Mbadi tho ra Abraham, ná 'de'magoho a ra David. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho yám bombøta ne gue' u yu pa bi ts'ix pu Babilonia. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho, ná 'de'magoho a ra Cristo baya.

Nu'a bin ja 'bu mim 'buh ra Jesucristo

¹⁸ Ne nu' bu mim 'buh ra Jesucristo, nu'a rá mbe ngue ra María bi 'yän'na ra José, ne ya in nde din that'ui, pe nu' bu hin ním 'buhmi, ya bi hnu ngue in hat'uhni ra María, pegue bi nequi zehé rá t'uhni nangue rá Hogandahi Oja. ¹⁹ Ne nu ra José baya bi bñi hanja bin hat'uhni a ra María. Pegue ra hocja' i a ra José ne him mi nde di yap'a ra María bu 'buh ra ze'mi pegue bi bñi da hyetho. ²⁰ Ne nu ra José, nu' bu ngub u mim bñi, bi 'uj n'da ra

t'i 'bɛ min ʔpɛ rán ngunse, bi nu rám 'bɛhni Ojɔ bi 'yɛmbi:

—Nu'i, hague José, rám bom'beto i ra David, xɛn ho 'bɛ gam 'bɛhmi a ra xisu, nguetho nu ra 'uere dim 'bɛi, dim 'bɛi nangue rá Hogandahi Ojɔ a. ²¹ Nɛ dim 'bɛ a n'da rá ts'unt'ɛ ra María, gui xip rá thuhu ra Jesús. Nu'a ra Jesús nam bɔni ngue da yɔni gátho yá mijudíohɛ, yɛ israel, nangue yá ts'oqui ɛ, bi 'yɛmp'a rám 'bɛhni Ojɔ a ra José 'bɛ min ʔha.

²² Nguetho maya'bɛ thoho bi zán Ojɔ a ra María 'bɛ mi man'a ra pɔngahyɔ ngue bi 'yɛna:

²³ N'da ra hmute ngue hin jɔm'bɛ n'dandj bi zo a n'da ran 'yohɛ, nɛ din hɔt'ɛhni.

Nɛ nu'a rá t'ɛhni dim 'bɛi da t'ɛmbi ra Emanuel, bi 'yɛn'a ra pɔngahyɔ maya'bɛ.

Nɛ nu'a ra Emanuel in nde da ma: “Dí 'bɛhmbɛ Ojɔ.”

²⁴ Janangue'a nu'bɛ mi hyax bɛya a ra José, bi 'yɔt'e 'bɛ'a bi xi a rám 'bɛhni Ojɔ, nɛ 'bex bi zin'a ra María. ²⁵ Pɛ him 'bexque njuɔntho bim 'bɛhmi, ja gue'bɛ bim 'bɛh rá ts'unt'ɛ ra María. Nɛ nu ra José bɛya bi xih rá thuhu ra Jesús a ra t'ɛhni bim 'bɛi.

2

Nu'ɛ 'da yɛn 'yohɛ bi dɔnde ra Jesús 'bɛ min 'uere

¹ Nɛ nu ra Jesús bám 'bɛpɛ ra hnini Belén guerpɛ ra hãi Judea. Nɛ min ts'ut'abi bɛ ja a ra xɛqui a ra Herodes, nɛ mí zɔm bɛ ra dɔhnini Jerusalén. Nɛ bi zɔm bɛ Jerusalén 'da yɛn 'yohɛ ngue yá 'bɛfi mí hand yɛ sɔ. Nɛ nu'ɛ bí nɛxpɛ mbɛ ní bɔx ra hyadi ɛ. ² Nɛ nu'bɛ mi zɔm bɛ Jerusalén bi 'yán'dɛ 'bɛpɛ:

—Hapɛ i 'bɛcua a rá hmuts'ut'abi yɛ judío ja bim 'bɛi, bi 'yɛn'ɛ. Nguetho dán nuhe n'da ra sɔ njɔm'bɛ dá nuhe n'dandj. Nɛ gue'a ra hmɛpya bi 'yurc-ahɛ ngue ya bim 'bɛi, nɛ bá ɛhmbe ya ga thɔndehe a, bi 'yɛn'ɛ bi nu ra sɔ.

³ Nɛ nu ra ts'ut'abi Herodes, nu'bɛ mi sifi 'bɛ'a bi man'ɛ yɛn 'yohɛ bi zɔm bɛ, bi hyonya thoho nangue a

ram hma ngue bim 'bɛh man'da ra ts'ut'abi. Nɛ gátho 'bɛpɛ Jerusalén bin su nguetho im bɛni: “Masque i ja 'bɛ'a din ja ya,” ɛn ɛ. ⁴ Nɛ nu'a ra ts'ut'abi Herodes bɛya bi zon'dɛ yɛ hmumbájɔ nɛ'ɛ yɛ xánbate nija, bi 'yánni hapɛ im man yá sɔcuɔ yɛ pɔngahyɔ dim 'bɛ a rá hmuts'ut'abi yɛ judío, ngue ra Cristo. ⁵ Nɛ nu'ɛ bi 'yɛmbi:

—Guepɛ Belén ra hãi Judea dim 'bɛi, nguetho gue'a bi man ra pɔngahyɔ 'bɛ maya'bɛ 'bɛ mi hma ngue,

⁶ Nu ra hnini Belén bɛ ra hãi Judea, ra t'ɛhnini a, pɛgue din ja tengu n'da ra dɔhnini

nguetho guerpɛ dim 'bɛpɛ ra Hmu di jamansu ma t'ɛhni yɛ jɔ'i israel, i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a ra pɔngahyɔ maya'bɛ, bi 'yɛn ɛ yɛ mbájɔ.

⁷ Nu'bɛ mi mbenc'ɛ yɛ mbájɔ nɛ yɛ xánbate nija, nu ra Herodes bi zon'dɛ bi nu ra sɔ, pɛ njon mi ndepe da nu 'bɛ mam bá ts'i. Nɛ nu'bɛ mam bá ts'i bɛ 'bɛh ra Herodes, bi 'yánni:

—Ma njɔm'bɛ bi nɛqui a ra sɔ, bi t'ɛmp'ɛ.

⁸ Nɛ nu'bɛ mi xifi, nu ra Herodes bɛya bi 'yɛmp'ɛ bi nu ra sɔ:

—Ní mbähä bɛ Belén, gui hyomhbɛ hapɛ bim 'bɛ a ra 'uere, nɛ nu'bɛ gá tɔmhɛ hapɛ i 'bɛi, gua ɛhmɛ gui xijɛ, nɛcä ga mba ga thɔnde a, bi t'ɛmp'ɛ bi nu ra sɔ. Pɛ hinga gue'a mim bɛn a.

⁹ Nɛ nu'ɛ yɛn 'yohɛ bɛya bi mba da hyoni hapɛ bim 'bɛ a ra 'uere, nɛ xɔ bi nɛqui mahɔn'a a ra sɔ xpí nu bɛ yá hãi. Nɛ i 'bɛt'o a. Nɛ nu'bɛ mi zɔm bɛ Belén, bin säya a ra sɔ bɛ din 'yɛt'ui a ra ngu nubɛ mí 'bɛ a ra 'uere. ¹⁰ Nɛ nu'ɛ yɛn 'yohɛ 'bɛ mí nu bin säya a ra sɔ, bin johya yá mbɛi bɛya. ¹¹ Nɛ bi yut'ambo, bi nu a ra 'uere nɛ ra María rá mbe. Nɛ bin dɔnyahmu, bi dɔnde a ra 'uere. Nɛ 'bexque bi xo't' yá 'bɛni bá tu, nɛ bi un yɛn t'unni a ra 'uere ngue ɛmmɛ xɛn ngu di muui. Bi unna n'da ra oro, nɛ rá ndɛga ra za bi unni, nɛ n'da ra 'yɛthi yɛman'u. ¹² Nɛ nu'bɛ min ʔ ɛ yɛn 'yohɛ ngue bi nu ra sɔ, Ojɔ bi 'yut'a n'da ra t'i ngue nu'bɛ bi mbɛngui hin dí mba bɛ bí 'bɛh ra

Herodes. Janangue'a n'danni n'da ra 'yu bi hyax 'bɛ mi mbeng bɛ yú häi bɛya.

Ra Jesús bi ts'ix bɛ Egipto

¹³ Nɛ nu'bɛ mí mba ɛ yɛn 'yohɛ bɛya, n'da rá m 'bɛhni Ojɔ bi xi a ra José 'bɛ min ɔha:

—Dami ndants'i. Dami six'a ra 'uere nɛ a rá mbe. Gui' dahmbɛ, ni mbähä bɛ ra häi Egipto nɛ gam 'bɛhmbɛ bɛ 'da yɛ pa. Nɛ him 'bex gua pengüi, jague'bɛ dá xi'aui gua pengüi. Nguetho nu ra Herodes da hyon'a ra 'uere, nɛ nu'bɛ da ðini da hyo, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Ojɔ a ra José.

¹⁴ Nɛ 'bex bi ndanc'a ra José a ra xui a. Bi zix a ra María nɛ rá t'ɛhni, nɛ bi mba bɛ ra häi Egipto. Him bi dɔ'mi 'bɛ da hyats'i. ¹⁵ Nɛ bám 'bɛpɛ Egipto jague'bɛ mi du ra Herodes, ja bá penc'ɛ bɛya. Nɛ bin ja 'bɛ'a bi man Ojɔ maya'bɛ, bi 'yɛna: “Gan zohn'na ma t'ɛhni bɛ Egipto,” i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a rá pɔngahyɔ.

Ra ts'ut'abi Herodes bi manda dí ho yɛ t'ɛhni

¹⁶ Nɛ nu ra Herodes ɛmmɛ bin cuɛ ngue ya bi thät'i, nguetho nu'ɛ yɛn 'yohɛ bi nu ra sɔ hin í mbeng bɛ 'bɛ mi ðin'a ra t'ɛhni. Janangue'a bi mbɛn'ndɛ yú dofai ngue da hyo yɛ 'uere bɛ Belén nɛ yɛ hnini i hãnbɛ. Nɛ gätho ɛ yɛ t'ɛhni hinga na pɛ'ts'a nyojɛya gätho bi hyo. Nguetho bi man ɛ yɛn 'yohɛ, ya mbɛ má nyojɛya ya bi nɛqui a ra sɔ. ¹⁷ Nɛ nu'a bin ja, maya'bɛ thoho bi man a ra pɔngahyɔ ra Jeremías ngue ngubɛ ðin ja 'bɛ mi 'yɛna:

¹⁸ Bin ja n'da ran ts'oni bɛ ra hnini Ramá,
nts'edi bi mbah yú xisu yɛ judío,
bin zoni nɛ him bi 'yɔ a bi xi ɛ bi hyurpa yú mbɛi,
nguetho ɛmmɛ im bɛn'ɛ yú t'ɛhni bi thopi, bi 'yɛn'a ra Jeremías 'bɛ maya'bɛ.

¹⁹ Nɛ nu'bɛ mi du ra Herodes bɛya bi 'uɛ man'da rá m 'bɛhni Ojɔ a ra José 'bɛ min xui, bɛ ra häi Egipto.

²⁰ —Dami ndants'i. Dami six a ra t'ɛhni nɛ a rá mbe. Dami penjɛ bɛ ra häi Israel, nguetho ya bi ðu ɛ mí nde xtá hyo a ra t'ɛhni, bi t'ɛmp'a ra José.

²¹ Nɛ nu ra José bɛya bi hyax ra 'yu ní mba bɛ ra häi Israel 'bɛ mi hyats'i, nɛ bi zix a ra t'ɛhni nɛ'a rá mbe ra t'ɛhni bi zits'i, ɛna xtán zɔm bɛ ra xɛqui Judea. ²² Pɛ nu'bɛ mí 'yɔ a ra José ngue in ts'ut'abi bɛ ra Arquelao, bi zu da zɔm bɛ mahɔn'a, nguetho nu ra Arquelao rá ts'unt'ɛ ra Herodes a. Nɛ'a xí 'uɛ xɔ bi bɛm bɛya, ngue'a hin da mba bɛ Judea. Janangue'a í mba bɛ ra xɛqui Galilea bɛya. ²³ Nɛ bi mba dim 'bɛpɛ ra hnini Nazaret. Janangue'a bin ja 'bɛ'a xmán t'o't'i bɛ ja yú sɔcuɔ yú pɔngahyɔ Ojɔ, gue nu ra Jesús da t'ɛmbi ra mɛngu Nazaret.

3

Bi man rá m hma Ojɔ bɛ ja ra dɔpo ra Xuua Nxixyɔ

¹⁻² Nɛ nubɛya nu ra Xuua Nxixyɔ bi dɛ'mi bi xih yɛ jɔ'i nɛ bi 'yɛna:

—Dami päh nin 'yomfɛnihɛ nguetho ya mi ts'utho di manda ua rá ts'edi Ojɔ, bi t'ɛmb yɛ jɔ'i.

Nɛ mí 'bɛpɛ ja ra dɔpo bɛ ra xɛqui Judea 'bɛ min yɔhɛ yɛ jɔ'i a ra Xuua.

³ Nɛ nu a ra Xuua gue'a bi man ra pɔngahyɔ Isaías maya'bɛ ngue bi ma ba ɛhɛ, 'bɛ mi 'yɛna:

N'da ra jɔ'i ðin yɔ bɛ ja ra dɔpo nɛ da 'yɛna:

“Damin sähɛ ga simhbɛ ra Hmu mi ts'utho da zɔcuɔ,
dami hoc ni mbɛihɛ ga tɔmhɛ xɛn ho,” da 'yɛna, bi 'yɛn a ra Isaías maya'bɛ.

⁴ Nu yú he ra Xuua ám 'bɛ yú xingu yɛ camello, nɛ midín gut'ɛ yɛ xifani, nɛ mi sa yɛ t'axi nɛ mi si yɛ t'afi t'asa dɔpo. ⁵ Nɛ nu'bɛ mi dɛ'mi bi man rá m hman a ra Xuua, bi mba ɛ yɛ mɛngu bɛ Jerusalén, bi zɔm bɛ 'bɛh ra Xuua, nɛ yɛ mɛngu bɛ ra xɛqui Judea, nɛ'ɛ mi 'bɛpɛ hãnbɛ ra dɔthe Jordán, ngue nde da 'yɔde 'bɛ'a da man'a ra Xuua. ⁶ Nɛ nu ra Xuua bi xixyɔba ɛ to'o bi 'yɔmanho 'bɛ'a bi ma, nɛ bin

juanni nangue yá ts'oqui. Ne xun ngu bi xixyaba bu ja ra dæthe Jordán.

⁷ Ne xun ngu ma ngurpihe dyu israelhe, dyu judiohe, bi zom bu mí 'bäh ra Xuua ena din xixyá u. Nu'u 'da yu fariseo u, ne u 'da yu saduceo u. Ne nu ra Xuua buya bi 'yemp'u:

—Nu'ahu tengu'bu ni menihu yu pozu nguetho gyu tontohu. To'o bi xi ahü gua ehmbu ua ngue gua 'dahmbu bu ja ran unbi xun u tho, bi 'yena. ⁸ Ha guím bembu da zä gan yamhu 'bu hin gui 'yothu a rán säui u to'o bi päh yú mbui, bi t'emp'u ma ngurpihe. ⁹ Pe hin din ja ran 'yets'i ni mbuihu ngue gui 'yemhu: “Nugähe yá t'ahnigähe ra Abraham, ya hin gan nuhe ran unbi,” hingui sä gui 'yemhu, nguetho nehya yu do i 'bongua da zä din ja'i ngue da 'yembi yá t'ahni ra Abraham 'bu gue'a da nde Oja da 'yot'e, bi 'yena ra Xuua. ¹⁰ Ne nu'a ra aza ya mahoqui xun ho ngue da 'yex u yu za hingui ho yán dät'ä, ne da thöspu ja ra sibi din zö. Ne nu'ahu tengu'bu gyu zahu ngue hingui ho yán dät'ä, bi t'emp'u yu fariseo ne yu saduceo.

¹¹ Ne xö bi xi u mi'da:

—Nugä dí xixyá ahü nangue ra dehe 'bu ya gá päh ni mbuihu, pe nu'a man'da ba xhe, di hoc'ahu nangue rá Hogandahi Oja tengu'bu n'da ra sibi. Ne nu'a, man'da i ja rá ts'edi xinda guecä. Hin dí säcä tengu a, i en a ra Xuua. ¹² Ne da 'yot' ran juanbi, tengutho 'bu i pa ma hoqui yu ju, ngue n'danni i pa m'be'ts'i u yu ju ne n'danni da t'en u yá häi. Ne nu u yá häi da t'upu ja ra sibi njam'bu i huët'i, bi 'yemb yu ja'i a ra Xuua.

Bin xixyá ra Jesús

¹³ Ne nubaya bi nexpu ra häi Galilea ra Jesús, bi zom bu ja ra dæthe Jordán gueru ja ra dæpo bí 'büh ra Xuua. Bi zom bu ngue bi nde din xixyá a ra Jesús. ¹⁴ Pe nu ra Xuua him mi ndehma di xixyabi ra Jesús, ne bi 'yembi:

—Pe nu'i guí ena ga xixyá i, pe go man sä'be go guí xixyágui, bí 'yena ra Xuua.

¹⁵—Pe nuya xun ho 'bu gui xixyágui, nguetho i jatho ga øthu 'be'a bi man Oja, bi 'yena ra Jesús.

—Da nde 'bu, bi 'yena ra Xuua buya.

¹⁶ Ne nu'bu mi gua a bin xixyá ra Jesús ne bi böx bu ja ra dehe, 'bex bi nu ngue bi xoh mahets'i, ne bi nu bá çah rá Hogandahi Oja tengu n'da ra t'azu, bi zöpu mí 'bä a ra Jesús. ¹⁷ Ne 'bex bi t'ø a n'da ra nde bí 'yeh mahets'i, bi 'yena:

—Nuna guehna ma Ts'unt'ugä na, ngue emme dídi huécä ne dí nu-manho, bi 'yena Oja.

4

Bi mba nts'ä a ra Jesús nangue ra zithu

¹ Ne nu rá Hogandahi Oja buya 'bex bi zixpu ja ra dæpo, in ndepe da mba nts'ä a ra Jesús nangue ra zithu.

² Ne nyote pa ne nyote nxui bim 'bupu ja ra dæpo, ne him bin sihme, ne emme bin tumanthuhu maha. ³ Ne nubaya, bi zom bu a ra zithu ngue da zäp rá mbui ra Jesús. Ne bi 'yembi:

—Nu'bu majuani rá Ts'unt'u i Oja, dami japi dim hme yu do i 'bongua ne gui si, bi 'yena ra zithu.

⁴ Nu ra Jesús bi dæti:

—Hin ga øt'ä a, bi 'yena. Nguetho mán t'o't'i bu ja rá m hman Oja, hinga hont'a ra hme däm 'büh yu ja'i pe ne a gätho i ma Oja, bi t'emp'a ra zithu.

⁵ Nu ra zithu xö bi zixpu Jerusalén a ra Jesús, ne bi 'yexpu magats'i rá 'bet'e ra danija. ⁶ Ne bi 'yembi:

—Nu'bu majuani gue'e rá Ts'unt'u i Oja, damin säqui ne gui so nu häi, Ne Oja ba pehn yám 'behni mahets'i ngue da mbäx'i i ne da bent'i i,

ne hin hapu gui 'uaqui nangue yu do, tengutho im mam bu ja rá m hman Oja, bi 'yena ra zithu, bi t'emp'a ra Jesús buya.

⁷ Nu ra Jesús bi 'yena:

—Haha, gue'a i hmam bu, pe ne a i hmam bu, ngue “Nu Oja ma Hmuhu njongui sä da zä a ngue da ba 'bu majuani da 'yot'a im man'a,” bi 'yena ra Jesús.

8 Ne xø man'dandj baya, bi zix mahøn'a ra zïthu a ra Jesús b_u rá nya n'da ra t'øhø xøn hçts'i, ne bi 'yuti gätho na ndoho ra ximhäi ne gätho 'be'a xøn ho i ja b_u ja y_u hnini. 9 Ne bi 'yçmbi:

—Gätho ga 'da a ya 'be'a dá ut'i i 'b_u gan danyahmu gui thandegui, bi t'çmp'a ra Jesús, bi 'yçn'a ra zïthu.

10 Ne bi däh mahøn'a ra Jesús, bi 'yçmbi:

—Nu'i grá zïthu, dami 'dagui nanguecä, nguetho nu rá m hman Ojå i çna: “Hønt'a Ojå ra Hmu ga thandeh_u ne ga ørpa_u rá 'be'fi a,” bi 'yçn'a ra Jesús.

11 Ne nubaya bi 'da'a ra zïthu b_u 'b_uh ra Jesús, ne bá çh yúm 'be'ni Ojå bi zøp_u mí 'b_u a ra Jesús b_u dapo ne bi 'uñ a.

Ra Jesús bi dæmp rá 'be'fi b_u ra xequi Galilea

12 Ne bi bøm b_u ja ra dapo a ra Jesús baya. Ne nu'b_u mí bøm b_u, bi 'yøde ngue bi jot'a fädi ra Xuua nxixya. Janangue'a bi mbengda b_u ra häi Galilea. Guep_u ra hnini Nazaret bim 'b_up_u mahøn'a. 13 Pe hinga nya'a bim 'b_up_u ne bi mba b_u ra hnini Capernaum, nub_u ra ndendädehe guep_u ra xequi yá häi mam bombøtahe ra Zabulón ne mam bombøtahe ra Neftalí. 14-15 Nu'b_u mí zøm b_u a ra Jesús bin ja 'be'a bi 'yo't'a ra pøngahya Isaiás maya'b_u ngue din ja b_u ra häi Zabulón ne ra häi Neftalí, i hänb_u ra dadehe, 'danguadi ra dæthe Jordán, ngue ne a i t'çmbi Galilea, guep_u 'b_u i thande yá ojæzçh. Ne bi 'yçn'a ra pøngahya ngue:

16 Nu y_u jå'i mi 'b_up_u tengu'b_u i b_up_u ja ra 'bexui, ne i ja b_u ran dæte, p_e nuya bi nequi n'da ran nequi ngue di yot'i,

bi 'yçn'a ra Isaiás 'b_u maya'b_u. Ne gue'a bin ja 'b_u mi zøm b_u ra Jesús.

17 Ne nu ra Jesús bi dæ'mi bi mam b_u rá m hma ne bi 'yçna:

—Dami päh nin 'yomfçnih_u nangue y_u ts'oqui, ngue da zä di manda ua rá ts'edi Ojå bi zøcua guí 'b_uhmb_u, bi 'yçmb y_u jå'i a ra Jesús 'b_u mim 'b_up_u.

Goho y_u mbahuq bi den'na ra Jesús

18 Ne n'da ra pa mí 'yo b_u ja ra ndendädehe a ra Jesús nub_u ra häi Galilea, ne bi nu yoho y_un 'yoh_u din 'yoh_u zçhç u. Nu'a n'da ra Simón, gue'a ra Pedro a. Ne nu man'da ra Andrés. Ne nu'ç y_u mbahuq u, ne mi enxit'a b_u ja ra dadehe. 19 Ne nu ra Jesús bi 'yçmp'ç:

—Ba tengau, gui xihmb_u y_u jå'i da 'yçc'yçigui, tengu thoho b_u gní thçui y_u hua guí øt'ui, bi 'yçmp'ç.

20 Ne 'bex bi hçp_u yá xit'a ne bi den'na ra Jesús.

21 Ne bi thopaya bin 'yo mi ts'ç a ra Jesús, ne bi nu mi yoho y_un 'yoh_u din 'yoh_u zçhç u, ne nu n'da ra Jacobo, ne nu man'da ra Xuua, gätho yoho yá ts'ant'ç ra Zebedeo u. Ne mín 'yoh_u a rá ta mi hu b_u 'ben yá mbosa, mí 'uet yá xit'a. Ne xø bi xi u da dænni mahøn'a. 22 Ne 'bex bi zop_u rá ta ne'ç yá mbosa, 'bex bi den'na ra Jesús baya.

Ra Jesús bi xänbi xøn ngu y_u jå'i

23 Ne nu ra Jesús mí 'yo gätho ra häi Galilea ne mí xänba u y_u jå'i b_u ja y_u nijå ne bi ma 'berp_u dí manda ua rá ts'edi Ojå. Ne midí hoc y_u hççnni ngue 'be'a gä ní gçhç mí hçmp'a n'da ngu n'da. 24 Ne gätho y_u jå'i b_u ra xequi Siria bi 'yøde 'be'a øt ra Jesús, ne bá thunba u y_u hççnni ngue 'dahma 'dan'yo y_un u mí hçmbi ne'ç mín 'yoh_u y_u zïthu, ne'ç zant'a mi sändæte 'da y_u ora, ne'ç xí ts'a rá jå'i, ne gätho bi hoc'a ra Jesús. 25 Ne xøn ngu y_u jå'i bi den'na ra Jesús. Mín numanho da dænthoho y_u jå'i nangue 'be'a bi 'yøt'e. Nu'ç 'da y_u mengu b_u ra xequi Galilea, ne u 'da y_u mengu b_u ra xequi Decápolis, ne'ç 'da mí 'b_up_u Judea, ne'ç 'da mí 'b_up_u 'danguadi ra dæthe Jordán, ne'ç 'da mí 'b_up_u ra hnini Jerusalén. Gätho bi zøm b_u mi 'b_u a ra Jesús.

5

Ra Jesús bi mba b_u ja ra nyuni

1 Ne nu ra Jesús 'b_u mi nu y_u jå'i çmmç xøn ngu bi zøp_u, ne bi ndex b_u ja ra nyuni ne mi hup_u. Ne'ç yá xädi

bɔya bi zɔm bɔ mí hudi, 'darpɔ mi huhmbɔ. ² Nɛ bi xänba ɔ.

Nu'ɔ i hɔn rán japi Oja

³ Nɛ bi 'yɛmp'ɔ yá xädi ra Jesús:

—Nu'ɔ to'o pɔsɛ hingui ho yá mbɔi bɔ na nu Oja nɛ da hyon Oja di zɛdi, nu Oja da zimanho bɔ di manda rá ts'ɛdi, janangue'a majɔpi ɔ bɔya.

⁴ Nɛ nu'ɔ tu yá mbɔi, Oja da hyurpa yá mbɔi, janangue'a majɔpi ɔ.

⁵ Nɛ nu'ɔ im bɛni i cosɛ häi, da hyän a ra hogahäi bi man Oja di unni, janangue'a majɔpi ɔ.

⁶ Nɛ nu'ɔ i humbi da 'yɔt' ran ho, Oja di japi da 'yɔt'e xɔn ho, janangue'a majɔpi ɔ.

⁷ Nɛ nu'ɔ di huɛc yá mija'ihɔ, xin di huɛc Oja ɔ, janangue'a majɔpi ɔ.

⁸ Nɛ nu'ɔ n'dat'a im bɛni, dim 'bɔhmbɔ Oja ɔ, janangue'a majɔpi ɔ.

⁹ Nɛ nu'ɔ ɔt' ran hocpate, nu Oja da 'yɛmbi yá t'ahni ɔ, janangue'a majɔpi ɔ.

¹⁰ Nɛ nu'ɔ i nu ran ɔnbi nangue ran ho i ɔt'e, da yurpɔ di manda rá ts'ɛdi Oja ɔ, janangue'a majɔpi ɔ, i ɛn'a ra Jesús.

¹¹ Nɛ gan johyahɔ 'bɔ i ɔts'ahɔ yɔ ja'i nɛ i then'nahɔ nɛ i xi ahɔ yɔ fɛhni 'bɔ guí tengahɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹² Nɛ da hyu ni mbɔihɔ, gan johyahɔ, guim bɛmhɔ ngue 'dat'a ran ɔnbi guin nuhɔ ɔ yɔ pɔngahyɔ mam 'bɛt'o, nɛ i ja 'bɛ'a din 'da ahɔ ngue am 'bɛ'ts'i mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra ɔ ua ja ra ximhäi

¹³ —Nu'ahɔ gyɔ ɔhɔ hapɔ 'bɔh yɔ ja'i, nguetho nu'a ra ɔ di hoqui 'bɛ'a i pa njapi, nɛ nguetho ahɔ guídí hojɔ yɔ ja'i, i ɛn a ra Jesús. Pɛ nu'bɔ bi 'bɛh rá ts'ɛdi ra ɔ, ya hin'yɔ 'bɛ'a sä dí hoqui, janangue da mba ma bunt'i thoho bɔ häi. Dami jamansuhɔ hin din ja bɔ gui 'yɔthɔ tengu a, bi 'yɛmp'ɔ yá xädi ra Jesús.

Ran nɛqui ua ja ra ximhäi

¹⁴ Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu ahɔ gyɔn nɛquihɔ bɔ 'bɔh yɔ ja'i, bi 'yɛmp'ɔ yá xädi. Dami jafɔ da hnu a ran nɛqui. Tengu n'da ra hnini i

ja bɔ ja rá nya ra t'ɔhɔ, am 'batho xɔn ho ngue hin'yɔ 'bɛ'a i juti. ¹⁵ Ngutho n'da ra sibi, hingui sä da mba ma cɔ't'i bɔ ja ra huada 'bɔ da mba ma sɔque, i jatho da t'ɛxpɔ m'batho, janangue'a di yot'i gätho 'bɔpɔ. ¹⁶ Nɛ nguetho gui 'yɔthɔ ngue tengu 'bɔ gyɔ sibiɔ ɛmme di hyärpɔ i 'bɔh yɔ ja'i. Janangue'a da hnut'ahɔ xɔn ho nin t'ɔt'ehɔ, nɛ ɔ da 'yɛspa Oja ma Tahɔ 'bɔpɔ mahɛts'i ɔ bɔya, bi 'yɛmp'ɔ yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yurcahɔ 'bɛ'a nam bɔn'ɔ yän t'ɛdi ra Moisés

¹⁷ Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—O guim bɛmhɔ ngue ga 'bɛcä yɔn t'ɛdi bi man ra Moisés nɛ 'bɛ'a bin xänbate ɔ yɔ pɔngahyɔ, pɛ bá ɛcä ngue ga ut'ahɔ 'bɛ'a majuaɔni nam bɔn ɔ. ¹⁸ Majuaɔni dí xi ahɔ, gätho 'bɛ'a nt'o't'i bɔ, nɛ xinga n'da ɔ ngue hin din ja, 'bɔ guexta'a i jatho ra ximhäi nɛ mahɛts'i. ¹⁹ Janangue'a madí ts'ɔtho maha a ram hma ngue hingui nde da 'yurpa ra güenda n'da, nɛ i xi ɔ mi'da ngue din jabɔ da 'yɔt'e, pɛ zi ts'ɔtho rá ts'ɛdi di nɛqui bɔ bí ja rá ts'ɛdi Oja bɔ mahɛts'i 'bɔ. Pɛ nu'ɔ di ja'ts'i gätho ɔ mam bɔ ja rá hma Oja, nɛ i xi ɔ mi'da ngue din ja bɔ da 'yɔt'e, nɛ man'da xɔn ngu rá ts'ɛdi di nɛqui bɔ bí ja rá ts'ɛdi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús. ²⁰ Nɛ gue'a dí xi ahɔ a, nde'bɔ man'da xɔn ho gui 'yɔthɔ xinda gue ma ngurpihɔ yɔ fariseo nɛ yɔ xänbate nijɔ. Nguetho nu'bɔ hin gui 'yɔthɔ xɔn ho, njam'bɔ da zä gui cɔthɔ hapɔ di manda rá ts'ɛdi Oja, bi 'yɛmp'ɔ yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ra cue

²¹ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Gue'bɔ go maya'bɔ bi sih mam bombɔtahɔ ran t'ɛdi ngue im ma: “O guí hɔcpahɔ rá te ni mija'ihɔ, nɛ nu to'o da hyɔcpa rá te rá mija'iuɔ, i jatho da ts'änba rá muui a bi 'yɔt'e,” bi t'ɛmp'ɔ. ²² Pɛ i jagä man'da ga xi ahɔ, ngue nu'bɔ 'bo'o di cuɛp rá mija'iuɔ nangue'a bi 'yɔrpe, ngue im bɛni di co'ts'i, guehma da nu ran ts'ɛmbi. Nɛ nu'a to'o da xih ra ts'ore bɔ ja rá hmi rá mija'iuɔ, da ts'ixpɔ 'bɔh yɔ ngurpi

da ts'embí. Ne nu to'o emme then rá mija'iuí dí mba b_u ja ran ts'embí ngue ra sibi njam'b_u i huét'i, bi 'yén'a ra Jesús.

²³ Janangue'a nu'b_u guí pähä b_u ja ra nija ngue guí éna guí thandeh_u Oja, pe nu'b_u gá sòmhb_u b_u ne 'bex gá bémhb_u 'be'a xquín xihmi ni mija'ih_u, ²⁴ gua peng thoh_u ne 'be guí mba b_u i 'b_u a ni mija'iuí gam punbauí, ja da zä guí thandeh_u Oja b_uya, bi 'yén'a ra Jesús.

²⁵ Ne nu'b_u guí pähmb_u ja 'be'a guidín xihmb_u n'da ni mija'ih_u, pe gan hocpa zehéh_u, ne hin guí tòmhb_u da ts'ix ah_u b_u 'b_uh y_u ts'üt'abi. Nguetho nu'b_u guí sòmhb_u b_u, ²⁶ guehma da jo ah_u ne hin da h_yéc'a thohoh_u ra zé'mi jague'b_u guí unhd_u ra mbeti hangu da 'yá ah_u, ne xínga n'da centavo da nde guí 'yeshpäh_u, bi 'yén a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yéna hingui ho ran 'yomt'èni

²⁷ Ne man'da bi xih yá xädi ra Jesús:

—Nu man'da ran t'èdi maya'b_u i éna: “O guí øth_u ran 'yomt'èni.” ²⁸ Pe i jagä man'da ga xi ah_u, ngue nu'b_u n'da ran 'yoh_u da hyant'a n'da ra xisu, ne im b_én'a n'da ran 'yomfèni x_un ts'o nangué a, madague'b_u bi b_éntho, tengu'b_u ya bi 'yøt' ran 'yomt'èni b_u rá mb_ui a b_uya, bi 'yén a ra Jesús.

²⁹⁻³⁰ Janangue nu'b_u i ja a i ut'ah_u ra ts'oqui, pe guí sãmzéh_e ni mb_uih_u madague'b_u guím b_émhb_u emme x_un u 'b_u guí 'yesh_u. Tengu'b_u xquí hyä'a n'da ni däh_u ne xquí 'yemhb_u b_u ma'ueni ne xquí n'dadä thohoh_u, uague tengu'b_u xquí h_yéc'a nin 'yèih_u ne xquí 'yemhb_u b_u ma'ueni ne xquí n'da'yé thohoh_u. Pe man'da x_un ho guín nuh_u nangué gá 'b_éhmb_u y_u ts'oqui, xinda gue'b_u xquí 'yøth_u y_u ts'oqui ne xquí 'b_éhmb_u ran ho mazäi b_u ja ra sibi.

Ra Jesús bi 'yéna hin da h_yéh rá xisu n'da ran 'yoh_u

³¹ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yéna:

—Ne a bi mam 'b_u maya'b_u gue: “Nu'b_u n'da ran 'yoh_u in nde da h_yéh rá xisu, i jatho da 'yøt'a n'da ra søcuä din xummi.” ³² Pe i jagä man'da ga xi ah_u, ngue hingui sä da h_yéh rá xisu n'da ran 'yoh_u gue'b_u hingui øt' ran 'yomt'èni a ra xisu. Nguetho nu'b_u bi h_yéh rá xisu n'da ran 'yoh_u, di japi da 'yøt' ran 'yomt'èni a ra xisu 'b_u bi h_yéguí ne dim 'b_uhmi man'da ran 'yoh_u. Ne 'b_u n'da ran 'yoh_u dim 'b_uhmi n'da ra xisu bi th_éguí, ra 'yomt'èni a, bi 'yén a ra Jesús.

Nte ga ndønbah_u rá thuhu, bi 'yén'a ra Jesús

³³ —Ne guí pähmb_u ran t'èdi mí hmam 'b_u maya'b_u ngue i éna: “Pe nu'b_u gá ndønbah_u rá thuhu Oja, guehma guí jä'ts'a gá mamhb_u.” ³⁴ Pe nuya i jagä man'da ga xi ah_u, bi 'yén'a ra Jesús. Hin'y_u 'be'a i sä guí ndønbah_u rá thuhu 'b_u ja a guí xihmb_u ni mija'ih_u ngue guín ndef_u da 'y_éc'yèi a guí xihmb_u. Hingui sä guí ndømhb_u Oja, pe ngutho hingui sä guí ndømhb_u mah_éts'i, nguetho nu b_u mah_éts'i bí ja b_u rá ts'edi Oja. ³⁵ Ne xíngui sä guí ndømhb_u ra ximhäi, nguetho necua i ja ua rá ts'edi Oja. Ne xíngui sä guí ndømhb_u ra hnini Jerusalén, nguetho rá hnini rá Thahni Oja a. ³⁶ Ne xíngui sä guí ndømhb_u ni yäh_u, nguetho 'dat'a Oja bi zän'na, ne xínga n'da ni xtäh_u sä guí sänzehéh_u gue'b_u x_un t'axi o gue x_um pothi da gohi. ³⁷ Pe nu'b_u ja a guí xihmb_u ni mija'ih_u, “da zä,” ga émh_u b_u da zä, “hin da zä,” ga énthoh_u 'b_u hin da zä. Pe gätho mi'da y_um hma bí nexp_u ja rán 'yomfèni ra zìthu, bi 'yén'a ra Jesús.

Bi 'yén'a ra Jesús hin ga cos'h_u 'b_u ja a da t'ørcäh_u

³⁸ Ne xø bi 'yén'a ra Jesús:

—Nu'ah_u gá 'yøhmb_u 'be'a bi sih mam bombøtah_u ngue: “Nu'b_u n'da ra jä'i di ts'onba rá dä rá mija'iuí, pe ne a da mba ma ts'onbi rá dä. Ne nu'b_u rá ts'i da 'yøcpe, ngutho ne'a xin da t'øcpa rá ts'i.” ³⁹ Pe nuya i jagä man'da ga xi ah_u ya, ngue nu'b_u 'b_u a n'da in nde di ün'nah_u, pe o guí sähmb_u a.

Nε nu'bu 'bo'o da mbep'ahu 'danguadi ni hmih, gui unhd man'da nguadi da mbep'ahu. ⁴⁰ Nε nu'bu 'bo'o da zix ah bu 'buh ra ze'mi ngue da gan'na ni pahnih, pe ne a ni cotoh gui unhd. ⁴¹ Nε nu'bu i si ah gui tuspahu rá 'beni n'da ra ja'i n'da ora, xun ho 'bu nyo ora gui tuxhu a rá 'beni. ⁴² Nε hont'a go to'o da 'yá ah 'be'a i honi, dami unhd. Nε nu'bu 'bo'o da mip'ahu 'bu ja a gui pes'h, pe xun ho 'bu gui unhd, bi 'yén'a ra Jesús.

Ga huεc man sūih, bi 'yén'a ra Jesús

⁴³ —Nε a n'da ram hma maya'bu i εna: “Dami huεc ni amigoh ne gui ucra nin sūih,” mí t'én'ah. ⁴⁴ Pε i ja man'da ga xi ah, ngue gui huεc nin sūih, gan yamanhoh u man yu ts'ore nangué ah, ne gui 'yōrpah ran ho to'o di uc'ah. Nε dami 'yāfu rá mate Oja u to'o i numan' ah ne u di un'nah, bi 'yén a ra Jesús. ⁴⁵ Nε nu'bu ngub gui 'yōth, 'da'angu gá 'yōth a ma Tah bu'p mahεts'i ngue bá penh ra 'ye ne ra hyadi. Pε hinga hōnbu 'bu u yu hocja'i gue i so ra 'ye ne ra hyadi, pe nep i 'buh yu ts'om'bäi, bi 'yēna. ⁴⁶ Pε nu'bu hont'u to'o di huεc'ah guidi huεju, 'be'a gue gá tāmhu 'bu ngub gá 'yōth. Pε ne n'dat'a gá 'yōth u yu ziyate hyācahäi. ⁴⁷ Pε ha gui εmhbu xun ho gui oth 'bu hont'u ni cuhu guidi zenguah. Nu'bu guin jah bu, 'da'angu gui oth u i thānde yá oja zehε. ⁴⁸ Pε nde'bu xun hotho gui 'yōth, nguetho xun hotho Oja ma Tah bí 'bup mahεts'i, bi 'yēmp'u yá xādi ra Jesús.

6

Hin ga oth ran 'yεts'i 'bu di oth yun t'ot'e xun ho

¹ Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yēmp'u mi 'bup:

—Pε nu'bu gui oth rá 'befi Oja, hin gui 'yōth da 'yεs'a ni mija'ih, nguetho hin te di 'da ah ma Tah 'bup mahεts'i 'bu din jabu gui 'yōth, bi 'yén'a. ² Nε nu'bu guin nde gui fāxhu n'da ra hyoya, hin gui 'yōth ngue da nu ah yu ja'i, tengu ot'u di yorpa a

im beni 'bu di un'na n'da ran t'unni yu hyoya, ngue di um bu ja yu nija o guerp ja yu 'yu ngue in nde da 'yεspa yu ja'i 'be'a i ot'e. Majuani dí xi ah, ya hont'a ran 'yεts'i bi dāha 'bu ngub i ot'e, bi 'yēna. ³ Pε nu'bu i ja a gui nde gui unhd n'da zi hyoya, nde'bu hin gui xihmbu mi'da 'be'a gá 'yōth. ⁴ Nε man'da xun ho 'bu hin njon da nu 'be'a guidi unhd, pe go da nu Oja ma Tah, ne i ja 'be'a din 'da ah buya, bi 'yén'a ra Jesús.

Hingui yoho guim bεmhbu 'bu gui yāhu Oja

⁵ Nε man'da dí xi ah:

—Nu'bu gui yāhu Oja, o gui othu tengu i ot'u di yorpa a im beni, bi 'yén'a ra Jesús. Nu'u, i 'bāp ja yu nija nep ja yu xo'yu, εna i yāhu Oja pe hont'a ran 'yεts'i im beni. Majuani dí xi ah, hont'a ran 'yεts'i bi dāha nangué 'be'a i ot'e. ⁶ Nε nu'bu gui yāhu Oja gui mbāhā bu njon da nu ah, pe Oja ma Tah go i nu ah ne di 'da ah 'be'a gui āfu a, i εna.

⁷ Pε hinga guexta'a ram hma gui mamhu ngue nte ní mba tho 'bu gui yāhu Oja, tengu i ot'u ten yá oja zehε. Nε sä im beni i o'a Oja 'be'a im ma 'bu xun ngu i xifi. ⁸ Nε o gui othu tengu i ot'u, nguetho nu Oja ma Tah ya i pādi 'be'a gātho gui homhu gue'bu hinga ná āfu, i εna. ⁹ Pε guim bεmhbu 'bu gui yāhu Oja 'da yam hma tengu dí xi ah ngue:

Nuya ma Ta ahe gui 'bup mahεts'i.

Da hnumansu ni thuhu.

¹⁰ Nε dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

Nε da t'ot' ua ni pāhā ua ja ra häi tengu tho i t'ōrp mahεts'i.

¹¹ Nε dami 'daje ran ts'ihme dí homhu ra pa i jabu ya.

¹² Dami punga ma ts'oquihe, tengu thoho bu na punbahe u i orcahe ran ts'o.

¹³ Nε o gui hεgahe da daje ran ts'o, pe dami yānje nangué ran ts'o.

Nguetho nu'i gra hmuts'at'abi, gā di manda ua ja ra häi ni ts'edi, ne i ja ni ts'edi mixte njām'bu da guadi gātho yu pa mazai.

Nε hɔnt'a dí xi'ahé ya.

¹⁴ Nguetho nu'bɛ gadí punbahɛ yá ts'oqui ni mija'ihɛ, ngutho da 'yɔt'ahɛ Oja ma Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i, di pun'na ni ts'oquihɛ. ¹⁵ Pɛ nu'bɛ hin gadí punbahɛ ni mija'ihɛ, nɛ ahɛ hin di pun'nahɛ Oja ma Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i 'bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hin gui 'yuhmbɛ 'bɛ guí ɛt' yɛn ts'ihmɛ 'bɛ guín yqɦɛ Oja

¹⁶ —Nɛ nu'ahɛ, nu'bɛ guí nde gui 'yɛt' nin sihmɛhɛ n'da ora ngue guim bɛmhɛ Oja, o guí ɔthɛ tengu ɔt'ɛ di yorpa a im bɛni. Nu'ɛ i ut yɛ ja'í 'bɛ'a ɔt'e, nde'a dí hnumanho, pɛ hɔnt'a ran 'yɛts'i bi dɛha nangue 'bɛ'a bi 'yɔzɛhɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ¹⁷ Pɛ nu'ahɛ, 'bɛ guí ɛt' nin sihmɛhɛ ngue guim bɛmhɛ Oja, pɛ gan 'yomanhohɛ tengu'bɛ ya gán sihmɛhɛ. ¹⁸ N'dahma njon da badi 'bɛ'a gá 'yɔthɛ gue gá 'yɛt' nin sihmɛhɛ, nɛ hɔnt'a Oja ma Tahɛ i nu'ahɛ 'bɛ'a gá 'yɔthɛ, nɛ i ja 'bɛ'a dí da ahɛ bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Gui hyomhbɛ 'bɛ'a dí nɛcmanho bɛ mahɛts'i

¹⁹ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Hin gui muns'hɛ 'bɛ'a gdám mɛmbɛtihɛ ua ja ra ximhái, nguetho nuua i 'bɛh yɛ zu'uɛ ngue di ts'oni 'bɛ'a gátho guí pɛs'hɛ, nɛ ja'bɛ da boxjua, nɛ ja'bɛ da bɛ ahɛ yɛ bɛ. ²⁰ Pɛgue gui hyoni gui xanthɛ 'bɛ'a dí hnumanho ahɛ bɛ mahɛts'i. Nguetho hin te dim 'bɛpɛ, hin da yɛrpɛ yɛ bɛ ngue da bɛ ahɛ 'bɛ'a guí pɛs'hɛ bɛ, nɛ hin da boxjua, nɛ njo'o bɛ yɛ zu'uɛ ngue di ts'oni. ²¹ Nguetho hɔnbɛ i ja nim pɛ'ts'i n'da im bɛn rá mbɛi n'da. Nu'bɛ guecua ja ra ximhái i ja 'bɛ'a i pɛ'ts'a n'da, hɔnt'ua im bɛn a n'da, nɛ nu'bɛ guerpɛ mahɛts'i, guerpɛ im bɛn a n'da 'bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran nɛqui ní mbɛi n'da

²² Nɛ xɔ bi 'yɛna:

—Nɛ nu'bɛ hɔnt'a xɛn ho guim bɛmhɛ nɛ guí ɔthɛ, din ja ahɛ tengutho 'bɛ n'da ra ja'í xɛn ho rá dá, i handi xɛn ho ran nɛqui, din jabɛ

ni mbɛihɛ. ²³ Pɛ nu'bɛ hinga gue'a guim bɛmhɛ, sá guí ɛmhɛ i ja ahɛ ran nɛqui, pɛgue xɛm 'bɛxui thoho ni mbɛihɛ, tengutho 'bɛ n'da ra ja'í ngue hingui ho rá dá, nɛ xɛm 'bɛxui thoho bɛ i handi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hin di yoho yá hmu n'da

²⁴ Nɛ xɔ bi 'yɛna:

—Nɛ hingui sá dim 'bɛ i yoho yá hmu n'da ra 'yɛhɛ. Nguetho nu'bɛ yoho yá hmu i 'bɛ a n'da, nu'a n'da da numanho, nɛ nu'a man'da hin da numanho. Uague nu'a n'da da hyumbi dim pɛhmi a, pɛ nu'a man'da da zocpa thoho rá 'bɛfi a. Janangue'a hingui sá yoho yá hmu da dɛn'na n'da. Hingui sá da 'yɛmp Oja rá Hmu 'bɛ i numanho ɛ yɛ mbɛti, nguetho tengu'bɛ rá hmu a ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Oja di jamansu yá 'yɛc'yɛi

²⁵ —Janangue'a dí xi ahɛ, hin go guim bɛnsɛhɛ 'bɛ'a gui sihɛ ngue gdám 'bɛhmbɛ, nɛ xín guim bɛmhɛ 'bɛ'a gui hyehɛ. Pɛ guim bɛmhɛ ngue man'da di muui ni tehɛ xinda gue ɛ nin ts'ihmɛhɛ, nɛ man'da di muui ni ja'ihɛ xinda gue ɛ ni hehɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ²⁶ Dami nuhɛ yɛ doja i 'yo hɔnbɛ go hapɛ, nɛ hin'yɛ yá huahi, nɛ xín te i pɛ'ts'i, pɛ dí xi ahɛ, nu Oja ma Tahɛ bí 'bɛpɛ mahɛts'i gátho i 'uɛn ɛ. Nɛ nu'ahɛ, man'da di mu'ahɛ xinda gue ɛ yɛ doja, bi 'yɛn'a ra Jesús. ²⁷ Nɛ ha guim bɛmhɛ man'da nya'a gam 'bɛhmbɛ ua ja ra ximhái 'bɛ ɛmme guim bɛndumbɛihɛ 'bɛ'a gátho guidí 'bɛhmbɛ.

²⁸ Nɛ hanja ɛmme go guim bɛnsɛhɛ nangue ni hehɛ. Xɔgue ts'ɛtho guí ɛc'yɛihɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Pɛ dami nuhɛ yɛ dɔni i ja bɛ dɔpo, nɛ nu'ɛ hingui dim pɛfi nɛ xíngui di hoc yá he. ²⁹ Pɛ dí xi ahɛ, man'da mahotho yɛ dɔni xinda gue a rá he ra ts'ɛt'abi Salomón ngue mí he 'bɛ mi ja rá ts'edi, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³⁰ Nɛ ngubɛ bi 'yɔt'a Oja nangue yɛ dɔni, mahotho nám pa ya, nɛ nixudi da mba nts'ɛqui nɛ da t'udi. Janangue'a guim bɛmhɛ, man'da xɛn ho da 'yɔt'ahɛ Oja xinda gue ɛ yɛ dɔni, bi

'yɛn'a. ³¹ Janangue o guí ɛmhɓu: “Bɛ'a hmaha ga sihu.” Uague: “Bɛ'a hmaha ga hehu.” ³² Nguetho nu'u i thande yá oja zɛhɛ, gue'a zai i hon'u, pɛ nu'ahu i 'bɛpu ni Tahu bu mahɛts'i, nɛ i paɗi 'bɛ'a gá guidí 'bɛhmbu, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³³ Janague'a nu'ahu, m'bet'o thoho gan umhbu di manda ahɛ rá ts'edi Oja, nɛ gui hyomhbu n'da ra hogambu nangue rá pähä Oja, nɛ nubuya di 'da ahɛ 'bɛ'a gátho gui hyomhbu. ³⁴ O guím bɛndumbuihu, o guí ɛmhɓu: “Bɛ'a da zä ga ɔthu 'bu nixudi.” Pɛgue gui tɔmhbu, 'bɛ nixudi ja gui paɗmbu buya 'bɛ'a da zä gui 'yɔthu. N'da pa ngu n'da pa i ja 'bɛ'a din ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi ma hingui ho ran yaqi

¹ —“Nuna bi 'yɔt' yu ts'oqui,” hin gui 'yɛmhbu, n'dahma hinga gue'a dí ts'ep'ahu a, bi 'yɛngähe ra Jesús. ² Pɛ nu'bu guidí yaɗu u mi'da ngue guím bɛmhbu hɔnse ahɛ xun ho ahɛ, pɛ Oja hin da numanho ahɛ 'bu. Nɛ 'da'ingu da 'yɔt'ahu Oja tengu gá 'yɔrpahu u gá yaɗu, bi 'yɛna. ³ Hanja bi zä gá nurpahu ra zi häi i o rá dä ni miɗa'ihu, nɛ hin go guí paɗmbu i o ra xecza ni däh. In jabu ní nɛqui ni ts'oquihu. ⁴ Nɛ ha da zä gui xihmbu ni miɗa'ihu: “Mba ga hap'a ra häi o ni dä,” sä gui 'yɛmfu, nɛ go man'da xun ndoho ra xecza i o ni däh. ⁵ ɛmme guidí yor-pahu a guí ɔthu. Pɛ nde'bu m'bet'o gan hoju nangue yu ts'oqui guidí hosehu, janangue'a da zä gui hyamp'ahu ra häi o rá dä ni miɗa'ihu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁶ O guidí unhdɛ a xun ho u yu fo'yo, ndetho da za ahɛ. O gue'bu guidí unhdɛ a di muui u ts'udi, ndetho da nɛm bu häi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu'bu ja da t'äp'a Oja di uni

⁷ Nɛ xɔ bi 'yɛmp'u:

—Dami 'yäfu Oja 'bɛ'a guí homhbu, nɛ nu'a di 'da ahɛ. ⁸ Nguetho nu'a to'o da 'yädi, Oja di un'na bi 'yäpi. Nɛ nu'a to'o ja a i honi, di und Oja a i honi. Nɛ nu'a to'o da hyoni da socpa n'da ra

goxthi njut'i thoho, Oja da xocpa a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁹⁻¹¹ Pɛ nu'ahu madague'bu gyá ts'om'bäihu, xinga n'da ahɛ guidí unhdɛ ra do ni t'uhnihu 'bu i ä'ahu ra hme, nɛ xing ra c'ɛya guidí unhdɛ 'bu i ä'ahu ra hua, pɛ hɔnt'a xun ho guidí unhdɛ ni t'uhnihu. Ha maguet'a Oja ma Tahu 'bɛpu mahɛts'i ngue hin di 'da ahɛ xun ho 'bu ja a guí äfu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹² Nɛ nu'bu guí nde da 'yɔt'ahu ran ho ni miɗa'ihu, nde'bu gui 'yɔrpahu ran ho. Gue'a nam bɔn'a rán t'ɛdi ra Moisés nɛ rá m hma yu pɔngahya maya'bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti nangue ra goxthi nɛ yu yu

¹³⁻¹⁴ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a ní yat'a n'da bu ja ra te mazai, tengu'bu n'da ra goxthi xun ts'it'i, uague n'da ra t'yu, nɛ hingui ngu yu ja'i i numanho da thopu. Pɛ dami hyomhbu gui cuthu bu. Nguetho nu'a ra goxthi xun ndoho nɛ ra da'yu ní zix a n'da bu ja ran unbi mazai, nɛ xun ngu u yu ja'i i numanho da thopu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nda'a u yu hyäte pɔngahya

¹⁵ —Pɛ gam fähmbu nangue yu hyäte pɔngahya. Nu'bu i sɔm bu guí 'buhmbu, sä ɔt'e tengu'bu yu de'yo ngue xun ho, pɛ nu yu mbui tengu'bu n'da ra zate. ¹⁶ Nɛ da zä gui paɗmbu yu hyäte pɔngahya nangue yun t'ɔt'e i ɔt'e, tengu thoho yu za da bu a n'da nangue yun dat'ä i zɛpu. Nguetho hin din zɛpu ja n'da ra za n'da ran dat'ä 'bu hinga gue'a rá za a. ¹⁷ Pɛ nu ra za xun ho i zɛh yun dat'ä xun ho, nɛ ngutho ra za hingui ho i zɛh yun dat'ä hingui ho. ¹⁸ Nguetho nu'a ra za xun ho hin da zä din zɛpu yun dat'ä ngue hingui ho, nɛ ngutho a ra za hingui ho hin njam'bu da zä din zɛpu yun dat'ä xun ho. ¹⁹ Nɛ nu yu za hingui ho u yun dat'ä, da mba nt'ets'i nɛ da t'udi. ²⁰ Janangue'a da zä gui paɗmbu u yu hyäte pɔngahya nangue 'bɛ'a da 'yɔt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nda'a ɯ di manda rá ts'edi Oja

²¹ Nε xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nε sä ɛna yú hmujɯ ɯ 'da, pɛ hin da yɛrpɯ di manda rá ts'edi Oja ɯ. Pɛ hɔnt'ɯ majuaɲi i øt' rá pähä ma Ta mahɛts'i da yɛrpɯ ɯ. ²² Nε nu'bɯ bi zøn ra pa ran juɔɲbi 'bɯ rán zegui, xɯn ngu da mbarqui da 'yɛngui: “Ma Hmu, nugähe dá mamhbe a nim hma, nε nangue ni thuhu dá hømhbɛ thi yɯ zĩthu, nε nangue ni thuhu xɯn ngu yɯn t'øt'e mixte dá øthe,” da 'yɛngui. ²³ Pɛ nugä ga ɛmp'ɯ: “Njɔm'bɯ dá pɔ ahɯ. Dami 'uehmbɯ ua ja ma hmigä, gyɯ ts'om'bäihɯ,” ga ɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hɔnt'a go to'o in nde da 'yø a díma, bi 'yɛn'a ra Jesús

²⁴—Pɛ nu'a to'o i øh ma nde nε i øt'a ma pähägä, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohɯ ngue mí ja rán 'yomfɛni nε bi hyø a n'da rá ngu bɯ ja n'da ra dongu xɯn juɔɲi. ²⁵ Nε bin ja n'da ra dɔ'ye, nε ɛmmɛ xɯn ngu yɯ dehe bi 'yugui, nε bá ɛh ran dahi xɯn ndoho mí nde xtí yøt'a ra ngu. Pɛ him bi yøt'a, nguetho nu'a ra ngu mí høpɯ ja ra dongu xɯn ho. ²⁶ Pɛ nu'a to'o i ø'a dí ma nε hingui ɛrpa ra güenda a, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohɯ ngue ra 'yambɯi, nε bi hyøh rá ngu bɯ mi ja n'da ra 'bomu. ²⁷ Nε bin ja n'da ra dɔ'ye ngue bi 'yuh yɯ dehe, nε ran dahi xɯn ndoho, nε bi yøt'a rá ngu. Nε ɛmmɛ nts'utho bin ja bɯya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu yɯ ja'i bi numanho rán xädi ra Jesús

²⁸⁻²⁹ Nε nu'bɯ mi gua a bi ma ra Jesús 'bɯ mí hyupɯ ja ra nyuni, nu yɯ ja'i mi huhmbɯ bɯ bi hyonya ɯ.

—Haguen ja i xänbi xɯn ho, nε hinga ngubɯ i xängahɯ ma xänbathɯ bɯ ja ra nija, bi 'yɛn'ɯ yɯ ja'i.

Nguetho nu'bɯ mi xänba ra Jesús, bi 'yuti ngue mi ja rá ts'edi xɯn ho a.

8

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohɯ mi hɛmb ra t'axca'ya

¹ Nε nu'bɯ mi gua a bi man ra Jesús, nε bi gapɯ ja ra nyuni bɯya, nε ɛmmɛ xɯn ngu yɯ ja'i mí numanho da dɛnthoho mahøn'a. ² Nε bá ɛ'a n'da ran 'yohɯ ngue mi hɛmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu bɯ mí 'bäh ra Jesús, nε bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, nu'bɯ ni pähä, da zä gui 'uec'i ts'ɯ ran ɯ dí hɛmbi.

³ Nε nu ra Jesús bɯya bi uɔt rá 'yɛ bi dädi nε bi 'yɛmbi:

—I jagä ra pähä ngue 'bex da zä i. Dami yäni.

Nε nu'bɯ mí 'yɛmbi, 'bexgue bi yɔn'a ran 'yohɯ. ⁴ Nε nu ra Jesús bɯya bi hɛcpa a ran 'yohɯ njon da xifi to'o a bi japi bi yɔni, nε bi 'yɛmbi:

—Ní mba bɯ 'bɯh yɯ mbäjä da nu i ngue ya bi yɔn i, nε gui un'na n'da ra 'bøts'e tengu i man yän t'ɛdi ra Moisés, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nε ja bi thopɯ ra hnini Capernaum bɯya.

Ra Jesús bi hocpa rá 'yɛhe n'da ra hmudofɯi

⁵ Nε nu'bɯ mí zøm bɯ ra hnini Capernaum a ra Jesús, 'bex bá ɛ a n'da ra hmudofɯi ra mɛngu bɯ Roma, nε bin c'at'ui nε bi 'yäp ra mate, ⁶ bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá Hmu, nu n'da ma 'yɛhe i 'bɛm bɯ ja ma ngu, i ts'a rá ja'i, hingui sä di 'yɔni, ɛmmɛ xɯn 'doni, bi 'yɛmbi.

⁷ Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ga mba bɯ ga hoqui.

⁸⁻⁹ Pɛ nu ra hmudofɯi bɯya bi 'yɛmbi:

—Hingui jatho gui mba bɯ ja ma ngu, grá Hmu, nugä hin dí sacä tengu e nε hin drá judiógä. Pɛ dí pɔdi ngue i ja ni ts'edi zɛhɛ, ngue nu'bɯ guim ma da yɔni, nε 'bexgue da yɔni, bi 'yɛna. Tengu thohogä bin 'dac'i ts'ɯ man t'ɛdi, nε nu'bɯ i ja 'bɛ'a dí xi ɯ ma dofɯi nɛ'ɯ ma 'yɛhɛ, 'bexgue 'dahmantho in ja. Nε nguetho i, da zä guim mantho ua nε 'bexgue da yɔm bɯya, bi 'yɛn'a ra hmudofɯi.

¹⁰ Nu'bɯ mí 'yøh ra Jesús 'bɛ'a bi man a ra hmudofɯi, bi hyonya thoho nε bi xi ɯ min 'yohɯ:

—Majuani dí xi ah_u, njam'bu xtá tĩngä n'da ma mēnguh_u y_u ja'i israel dy_u judío_hu ngue xtám badi i ja ma ts'edi x_un ho tengu na ran 'yoh_u, bi 'yēn'a ra Jesús. ¹¹ Guim bēmhb_u a dí xi ah_u, x_un ngu y_u ja'i ngue gätho na ndoho ra ximhäi, ngue him ma mijudío_hu, da 'yēc'yēigui nē da y_urp_u di manda rá ts'edi Oja, 'darb_u dim 'b_uhmb_u ma ng_urp_a bombotah_u ra Abraham, nē ra Isaac nē ra Jacob. ¹² Pē x_un ngu ma mijudío_hu ngue y_un säh_u xtán y_urp_u, pē man'da go da t'ent_u ja ra 'bexui _u, nē din zom b_u nē din guxp_u y_u ts'i, bi t'ēmp'_u y_u ja'i 'b_u mi 'yēn'a ra Jesús.

¹³ Nē nub_uya bi t'ēmp'a ra hmudof_ui:

—Ní mba ni ngu, ya bin ja a gám ma nguetho gá 'yēc'yēi i ja ma ts'edi, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nē 'bexgue bi yān a rá 'yēhē b_uya.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Pedro

¹⁴ Nē nu'b_u mí mbenc'a ra hmudof_ui b_uya, x_o bi tho a ra Jesús, bi zōm b_u rá ngu ra Pedro. Nē bi nu 'bēm b_u rá oi a rá suto ra Pedro, mi hēmb ra pa. ¹⁵ Nē nu ra Jesús b_uya bi bēndba rá 'yē, nē 'bex bi bōn a ra pa mi hēmbi. Nē bi ndanc'a ra xisu b_uya, bi hyonba ra hmē a ra Jesús nē _u mín 'yoh_u, nguetho ya bi yān'a ra xisu b_uya.

X_un ngu y_u hyēnni bi hoc'a ra Jesús

¹⁶ Nē nu'b_u mín xui b_uya x_un ngu y_u ja'i bá ts'i b_u mi 'b_uh ra Jesús ngue mín 'yoh_u y_u zīthu. Nē hōnt'a n'dare bi man ra Jesús, 'bexgue gätho bi hyōn a thi _u y_u zīthu, nē bi hoc'_u y_u hyēnni. ¹⁷ Gätho bin ja 'bē'a bi man a ra pōngahyā Isaiás maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'yēna: “Da du zēhē 'bē'a gätho x_un hēi dín nuh_u, nē da nuse 'bē'a gā man _u dí hēmf_u,” bi 'yēn'a ra Isaiás 'b_u maya'b_u.

Yoho y_un 'yoh_u ēna da dēn'na ra Jesús

¹⁸ Nē nu'b_u mín nu ra Jesús ngue ēmmē x_un ngu y_u ja'i mi 'bāp_u, bi 'yēmp'_u y_u xädi:

—Masque x_un ho 'b_u ga thohmb_u 'danguadi ra dādehe, bi 'yēna.

¹⁹ Nē nu n'da ra xānbate nijā bi 'yēmbi:

—Xānbate i, dín nde ga tēn'ni i hōnb_u go hap_u gui mba, bi 'yēmp'a ra Jesús.

²⁰ Nē bi dā a ra Jesús nē bi 'yēmbi:

—Pē nu y_u haho i ja y_u ngu nē y_u doja i ja hap_u da 'yoi. Pē nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin'y_u ma ngungä ua, bi 'yēmthoho ra Jesús.

²¹ Nē x_o bi 'yēn'a man'da ra ja'i min 'yoh_u b_uya:

—Ma Hmu, dami tōcpi ts'_u, 'bē ga äcä ts'_u ma ta nē ga tēn'na b_uya, bi 'yēmbi.

²² Bi dā'a ra Jesús, bi 'yēmbi:

—Tēnga maha, nu'_u x_un du da 'yā _u 'b_urp_u, tengu'b_u nē _u x_un du _u, bi 'yēna.

Ra Jesús bi säyaba ran dāhi nē ra t'ōthe

²³ Nē nu'b_u mi gua'a man ra Jesús b_uya, 'bex bi hyu b_u ja ra mbosa nē bi mbähä y_u xädi, dí mba b_u 'danguadi ra dādehe. ²⁴ Nē bi mb_u'a n'da ran dāhi ts'edi bi 'yēn ra dehe, nē ēmmē di thoni y_u t'ōthe, bi dons i ts'_u ra dehe a ra mbosa. Pē nu ra Jesús mí āha, him bi 'y_urp_a ra güenda 'bē'a midí ja ra dehe.

²⁵ Nē bi 'yā _u y_u xädi nē bi 'yēmbi:

—Gra Hmu, dami nuhu, guin yānje, nguetho ya in nde ga tonth_u mbo ra dehe, bi 'yēmbi.

²⁶ Nē nu ra Jesús bi dādi:

—Hanja, ha ēmmē zi ts'utho guí ēc'yēigah_u ngue i ja ma ts'edi, nē guín suh_u.

Nē nub_uya bi ndanc'a ra Jesús nē bi xi a ran dāhi ngue din hē nē ra dehe, nē 'bexgue bin hē b_uya. ²⁷ Nē nu'_u y_un 'yoh_u b_uya bi hyonya thoho 'bē'a bi 'yōt'a ra Jesús.

—'Bē'a di 'yēt'ui na ran 'yoh_u, nguetho nē ran dāhi i ø'a i xifi, nē ra dehe i ø'a i xifi, bin 'yēmzēhē _u.

Ra Jesús bi hoc'i yoho y_un 'yoh_u min 'yoh_u y_u zīthu

²⁸ Nē nub_uya bi zōm b_u 'danguadi ra dādehe b_uya, nguep_u ra xēqui Gadara. Nē 'bex bá ēp_u yoho y_un 'yoh_u ngue min 'yoh_u y_u zīthu, nē mán ts'utho _u,

tengutho ɯ yɯ zate. Mí 'bɯpɯ ja yɯn 'yägüi ɯ, janangue'a nu yɯ jã'i i su da thopɯ hãnbɯ ja ran 'yägüi. Nε 'bex bá ε'ɯ yɯn 'yohɯ bin c'athɯ a ra Jesús, nε bi mbafi:

²⁹ —'Bε'a gní 'yεcua gra Jesús, rá Ts'ant'ɯ i Ojã. Ha cpí 'yεhe gui ɯngahe, nε hinga na sɔn ra pa gui ɯngahe, bi 'yεn yɯ zĩthu min 'yohɯ ɯ yɯn 'yohɯ.

³⁰ Nε hinga yatho bɯ mi 'bɯ i 'da yɯ ts'ɯdi. ³¹ Nε nu'ɯ yɯ zĩthu bɯya bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Nu'bɯ guín nde gui hyɔnje thi, dami 'daje ran t'ɛdi ga cɯthe nɯ 'yo yɯ ts'ɯdi, bi 'yεn'ɯ:

³² —Ni mbähä, dami cɯthɯ nɯ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nu yɯ zĩthu bɯya bi bɔm bɯ ja rá mbɯi ɯ yɯn 'yohɯ, nε 'bexgue bi yɯrpɯ 'bɯh yɯ ts'ɯdi. Nε nu yɯ ts'ɯdi bɯya bin tihi nε bi gapɯ ja ra nguani, him bi zã bin säya, nin uεm bɯ ja ra dehe, bim 'bεpɯ. ³³ Nε nu'ɯ mi fã ɯ yɯ ts'ɯdi bɯya, 'bexgue bi mba n'dihi bɯ ja ra hnini, nε nu'bɯ mi zɔm bɯ, bi mam bɯya ngue 'bε'a bin ja nangue ɯ yɯn 'yohɯ min 'yohɯ yɯ zĩthu, nε nangue ɯ yɯ ts'ɯdi. ³⁴ Nε bá εh yɯ mεngu bɯ ra hnini bɯya, bi zɔpɯ 'bäh ra Jesús, nε nts'ɛdi bi 'yãp ra mate ngue da mbengui, nguetho him bi numanho 'bε'a bi 'yɔt'a.

9

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohɯ xi ts'a rájã'i

¹ Nε nu ra Jesús bɯya, xɔ bá hu mahɔn'a ra mbosa, bá peng bɯ 'danguadi ra dãdehe. Bi zɔm bɯ ra hnini mi 'bɯi. ² Nε bá thunba bɯ man'da ra hyɛnni mahɔn'a, ngue n'da ran 'yohɯ bá 'yox ra 'beza nguetho midí ts'a rá jã'i. Nε 'bexgue mí pã a ra Jesús mí εc'yεi ɯ ngue i jase rá ts'ɛdi, janangue'a bi 'yεmp'a ra hyɛnni:

—O te guím bɛni n'yɔ, nguetho ya dá pun'na ni ts'oqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

³ Nε nu'ɯ 'da yɯ xãnbate nijã bɯya, nu'bɯ mi 'yɔde 'bε'a bi man ra Jesús, 'bex bi bɛn ɯ:

—Nuna ran 'yohɯ hingui ho i ɔt'na, ha hinga hɔnt'a Ojã sä di punba n'da, mi εnse ɯ.

⁴ Pε nu ra Jesús 'bex bi bãdi 'bε'a mim bɛn'ɯ yɯ xãnbate nijã, nε bi 'yεmp'ɯ:

—Hingui ho guím bεmhɯ mbo ni mbɯihɯ, ngue guí εmhɯ hingui ho 'bε'a dá ɔt'ã, bi 'yεna. ⁵⁻⁶ Ha guím bεmhɯ nte ní mbatho dá xicã ran 'yohɯ, ngue rá ts'oqui ya dá punbi. Ha guím bεmhɯ man'da xquí pãhmbɯ i ja ma ts'ɛdi 'bɯ ga xifi da ndants'i, din 'yo. Pε nuya ga ut'ahɯ ngue i ja man t'ɛdigã ua ja ra häi ga punba yú ts'oqui yɯ jã'i, nugã ngue dán jã'igã ua ja ra ximhäi, bi 'yεmp'ɯ.

Nε xɔ bi 'yεmp'a ran 'yohɯ i ts'a rá jã'i bɯya:

—Dami ndants'i, cãx ni fĩdi, ní mba ni ngu, bi 'yεmbi.

⁷ 'Bex bi ndanc'a ran 'yohɯ mi ts'a rá jã'i, bi mba rá ngu. ⁸ Nε nu'bɯ mín nu yɯ jã'i 'bε'a bi 'yɔt'a ra Jesús, bin su nε bi 'yεspa Ojã nangue a n'da ra jã'i bin t'un'na ran t'ɛdi ngue di punba yú ts'oqui yɯ jã'i.

Ra Mateo bi den'na ra Jesús

⁹ Nε nu'bɯ mi bɔm bɯ ra Jesús, bi thopɯ mi hucã bɯ dí hacã ra renta, drã hyãcahäigã ngue drã Mateo, nε bi 'yεngui:

—Dami tεngui.

Nε nubɯya dá ndangui nε dá tenni.

¹⁰ Nε nubɯya 'darbɯ dán sihmεgãhe ra Jesús yú xãdigãhe a ya. Nε bi zɔm bɯ xɯn ngu yɯ ziyate hyãcahäi nε yɯ ts'om'bãi, 'darbɯ dá huhmbe bɯ dán sihmehe. ¹¹ Nε nu yɯ fariseo bɯya, ngue im bɛni hɔnse xɯn ho, 'bɯ mi nu 'bε'a bi 'yɔt'a ra Jesús, bi 'yãngãhe ngue yú xãdigãhe bɯya:

—Hanja in jabɯ ni xãnbatehɯ 'darbɯ i sihmehɯ yɯ ziyate hyãcahäi nε yɯ ts'om'bãi, bi 'yεn'ɯ.

¹² Nu'bɯ mí 'yɔ'a ra Jesús 'bε'a bi man ɯ, bi 'yεmp'ɯ:

—Hingui honi to'o da mbãx ɯ im bεnse xɯn zaqui tengu ahɯ, pε hɔnt'ɯ i pãse xɯm bɔca i honi to'o da mbãx ɯ tengu ya i nde da dεngui, bi 'yεmp'ɯ.

13 Ní mbähä bán xähmbu bu ja ni sœcuahu 'be'a nam bœn'a râm hma Ojaŋgue i ɛna: “Pɛ nugä man'da dí numanho 'bu gui 'yœthu ran huɛcate xinda gue u yu 'bœts'e guidí 'daju,” i ɛn Oja, i ɛm bu ja yú sœcuu Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ nugä him bá ɛcä gan zon'du im bœnse xun ho, pɛ bá ɛcä gan zon'du i pađi hingui ho, jananguie da zä di päh yán 'yomfœni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'u yu fariseo.

Ra Jesús bi ma nda'a ní pa da 'yɛ't' yán sihmɛ yú xädi

14 Nɛ n'da ra pa buya bi zœm bu 'buh ra Jesús yú xädi ra Xuua Nxixya, nɛ bi 'yänni:

—Hanja dí ɛ't'ähe man ts'ihmɛ, nɛ yu fariseo, pɛ nu ni xädi hingui ɛ't' yán ts'ihmɛ u, bi 't'ɛmp'a ra Jesús.

15 Ra Jesús bi man'a n'da ran t'uti 'bu mi dađi, bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'u i 'bup'u ja ran thađi hin da du yú mbai, nguetho 'bup'u a ran 'yohu din thađi. Pɛ da zœn ra ora da ts'ispa a ran 'yohu, nɛ ja da 'yɛ't' yán ts'ihmɛ buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16 Pɛ nu'a din xä u ma xädigä hin da bœmanho 'bu nɛ'a ram hma maya'bu da dɛn ya, bi 'yɛna. Tengutho'bu n'da ra 'ya'bœ't'e 'bu dí 'bœ't'a ra 'bœ't'e ma'da'yo, hin da bœmanho, nɛ nu'a ra 'bœ't'e ma'da'yo di ts'on a ra 'ya'bœ't'e.

17 Nɛ tengutho i œt' yu ja'i 'bu da xit' ra gui'uva ma'da'yo bu ja ra 'yambot'asɛi, da fœ'a nɛ dim fäni. Jananguie i xit'a ra gui'uva ma'da'yo bu ja ra mbot'asɛi ma'da'yo, nɛ hin da fœgue nɛ hin dim fäni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'u yú xädi ra Xuua.

Ra Jesús bi xoxa n'da ra hmute xí du, nɛ bi hoc'a n'da ra xisu mi hɛmb ra mbäji

18 Nɛ nu'bu mí yahu u, 'bexgue bi zœm bu n'da ra ngurpi bu ja ra nija, nɛ bin daŋyahmu bu mí 'bäh ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Bi du n'da ma t'ixu, 'yœrqui ts'u ra mate ga mbe gui cäx ni 'yɛ, nɛ da daŋbœni.

19 'Bex bi mba a ra Jesús, bi dɛn'na bi du rá t'uhni. Nɛ gätho dá mbäcähe dyu xädigähe. 20 Nɛ nu'bu má mbähmbe bu 'yu, hin da ná sœmhbe bu ja rá ngu a ra ngurpi, bi zuje n'da ra xisu ngue ná 'dɛ'mayo njeɣa min 'youi ra mbäji. Bi hyän bu rá xutha ra Jesús nɛ bi därpa rá nyani rá pahni. 21 Nguetho mí ɛnse ra xisu: “Go hœntho ga thärpa rá pahni, ya da yängui.” 22 Nɛ nu'bu mi därpa rá pahni ra Jesús a ra xisu, 'bex bi nyɛ a ra Jesús, bi nu a ra xisu nɛ bi 'yɛmbi:

—Damin johya gra xisu, ya bi yan i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmbi. 'Bexgue gue'a ra ora bi yan'a ra xisu buya.

23 Nɛ bi tho a ra Jesús buya, dá sœngähe bu rá ngun'a ra ngurpi, nɛ mí 'bup'u yu mbe'bida nɛ xun ngu yu ja'i mi 'bup'u ngue mí ɛna xtá 'yäh ra hmute xí du. 24 Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami pœmhbu thi, nguetho nuna ra hmute him bi du, nɛ i ađho, bi 'yɛmbi.

Pɛ bin thetho u yu ja'i 'bu mi 'yœ a bi xifi, nguetho mi pa u ya xí du ra hmute. 25 Nɛ nu'bu mi bœn'u yu ja'i buya, bi thop'u mbo mi 'ben a ra hmute ra Jesús, nɛ bi bœndba rá 'yɛ 'bex bi ndanc'a n'dihi ra hmute. 26 Nɛ gätho na ndoho ra xœqui bu bi 'yœ u yu ja'i 'be'a bin ja.

Yoho yu xädä bi hoc'a ra Jesús

27 Nɛ bi bœm bu rá ngu ra ngurpi a ra Jesús. Nɛ bi dœnni yoho yu xädä, nɛ i mba't' bu ní mba:

—Dami huɛgä'be, gram bom'beto i ra David, bi 'yɛmbi.

28 Nɛ bi zœm bu ja ra ngu a ra Jesús, bi dɛn'ndu yu xädä. Nu ra Jesús bi 'yänni:

—Ha gui ɛc'yɛiui i ja ma ts'ɛdigä ngue ga xoc'a ni däui, bi 'yɛn a ra Jesús.

—Dí ɛc'yɛi'be ngue i ja ni ts'ɛdi, gra Hmu, bi 'yɛn u yu xädä.

29 Nu ra Jesús buya bi därpa yú dä nɛ bi 'yɛmbi:

—Din ja tengu a gá 'yɛc'yɛiui, bi 'yɛmbi.

30 Ne 'bex bi xo ɯ yá dá. Ne nu ra Jesús bɯya bi hɛcpa ɯ yɯn 'yohɯ, bi 'yɛmbi:

—Njon gui xihmi 'be'a dá ɔt'auí.

31 Pɛ hɔntho bi bɔm bɯ yɯ xädä, 'bex bi xih yɯ jã'i 'be'a bi 'yɔrpa ra Jesús.

Ra Jesús bi xocpa rá nde n'da ra gore

32 Nu'bɯ mi bɔn ɯ yɯ xädä, xɔ bá ts'inba man'da ran 'yohɯ a ra Jesús. Midí goreba n'da ra zĩthu min 'youi.

33 Nu ra Jesús bɯya bi hyɔnba thi ra zĩthu min 'youi a ra gore, 'bex bi nyɔ a bɯya. Nu yɯ jã'i bɯya bi hyonya thoho 'bɯ mi nu a bin ja, nɛ bi 'yɛna:

—Hinjãm'bɯ xtá nuhɯ ua ja ma häihɯ ra Israel tengu dí nuhɯ ya, bi 'yɛn ɯ.

34 Pɛ nu ɯ yɯ fariseo sä i ɛna:

—Nuna ran 'yohɯ i hɔn a thi yɯ zĩthu nangue rán t'ɛdi bi un'na rá hmu yɯ zĩthu, sä i ɛn ɯ.

Bi huɛc yɯ jã'i ra Jesús

35 Ne nu ra Jesús nzãi mi pa bɯ ja yɯ hnini nɛ min xänbäte bɯ ja yɯ nijã, nɛ mim mam bɯ ran ho ma'da'yo ngue 'bɛpɯ ní manda rá ts'ɛdi Ojã. Ne midí hoqui hɔnt'a go man ɯ mi hɛmb yɯ jã'i. 36 Ne bi huɛc'ɯ yɯ jã'i a ra Jesús nguetho mi 'bɯi tengu'bɯ yɯ dɛ'yo 'bɯ njon midí jamansu, i 'yodumbɯi thoho. 37-38 Ne bi 'yɛngähe ngue yú xädigähe:

—Majuãni dí xi ahɯ, xɯn ngu yɯ jã'i i 'bɯi ngue di dãp rá mbɯi Ojã 'bɯ 'bo'o da xifi nangue'a, pɛ hingui ngu i 'bɯi ngue da xifi. Nde'bɯ gui 'yãfɯ Ojã di un ra 'bɛfi mi'da da mbãx'a rá 'bɛfi. Tengu'bɯ i ja n'da ra huãhi xɯ 'yot'i, nɛ hingui ngu yɯ mbɛfi, nɛ da 'yãp'a ra mɛhuãhi mi'da yɯ mbɛfi 'dahma da xoc'a n'dihi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10

Nu ra Jesús bi zänni 'dɛ'mayoho yú xädi

1 Ne nu ra Jesús bɯya bi zängahe dí 'dɛ'mayoho gähe yú xädigähe, nɛ bi 'daje rán t'ɛdi ga hɔmhbe thi yɯ zĩthu nɛ ga hoje 'be'a gã nín ɯ i hɛmb yɯ jã'i.

2 Ne nugähe 'dɛ'mayoho bi zängahe, m'bet'o ra Simón, gue'a ra Pedro, nɛ'a ra Andrés rán 'yohɯ a ra Pedro. Ne ra Jacobo nɛ a ra Xuua rán 'yohɯ a ra Jacobo, ngue gätho yoho yú ts'unt'ɯ ra Zebedeo ɯ. 3 Ne ra Felipe, nɛ ra Bartolomé, nɛ ra Tomás, nɛcã dra Mateogã ngue min haçahäigã, nɛ ra Jacobo rá ts'unt'ɯ ra Alfeo, nɛ ra Lebeo ngue gue'a rá thuhu ra Tadeo; 4 nɛ ra Simón t'ɛmbi ra cananista; nɛ ra Judas Iscariote, gue'a xí dá a ra Jesús. Ne guecähe 'dɛ'mayoho bi huangähe ra Jesús.

Bi mbɛn'dɯ yú xädi da mamp'a rá mhma

5 Ne nu'bɯ mí zängahe dí 'dɛ'ma yohogähe bi 'yɛnje:

—Nuya hin gui mbähã bɯ i 'bɯ ɯ him ma mijudíohɯ, dyɯ israelhɯ. Xínga guerpɯ ra xɛqui Samaria gui mbähã.

6 Pɛ nuya gui mbähã bɯ 'bɯ ɯ ma mɛnguhɯ yɯ israel. Nu'ɯ i 'bɯi tengu yɯ dɛ'yo bi 'bɛh ra 'yu in nde xtán donspɯ ja ran dãte. 7 Ne nubɯ hapɯ gui mbähã gui 'yɛmfɯ: “Damin umhbɯ ya ngue di manda ahɯ rá ts'ɛdi Ojã,” bi 'yɛngähe ra Jesús. 8 Gui hojɯ ɯ i hɛmp'a ra t'axca'ya, nɛ hɔnt'a go man ɯ i hɛmb yɯ jã'i, nɛ gui xoxhɯ ɯ xɔn du, nɛ gui hyɔmhɯ thi yɯ zĩthu in 'yohɯ 'da yɯ jã'i. Ne nu'bɯ gui 'yɔthɯ ɯ, hin gui 'yäh nin zäbihɯ, nguetho hin dá pä ahɯ a ma ts'edigã, bi 'yɛngähe ra Jesús.

9 Ne hin te ma mbeti gui hyãxhɯ 'bɯ gã mbähã, bi 'yɛngähe. 10 Ne xín ni tu'dɔzã gui tuxhɯ, nɛ hɔnt'a ni he gui hehɯ nɛ hɔnt'a ni thĩxfani gui 'yãthɯ, nɛ hin'yɯ 'be'a gui hyãxhɯ, nguetho nubɯ gui sɔmhɯ i ja nin t'ɛdi ngue da zimanho ahɯ ɯ.

11 Ne nu'bɯ gã sɔmhɯ bɯ ja yú hnini ma mi israelhɯ gui 'yänhdɯ hapɯ 'bɯ a n'da ran 'yohɯ ngue ra hocjã'i nɛ nu'a gätho yɯ jã'i i numansu a. Ne guerpɯ gam 'bahmbɯ bɯ, jague'bɯ gui thohmbɯ bɯ man'da ra hnini mahɔn'a, bi 'yɛngähe ra Jesús.

12 Nu'bɯ gã sɔmhɯ bɯ ja rá ngu, gui zɛnguahɯ, gui 'yãfɯ rán jãpi Ojã nangue'a. 13 Ne nu'bɯ rán säui a

da 'yøt'ah_u u y_u mēngu b_u hap_u gui sōmh_u, Oj_u di un rān j_upi g_u 'yāf_u b_uya. P_e nu'b_u hin'na, tengutho 'b_u nte gamí 'yāf_u. ¹⁴ N_e nub_u hap_u gui sōmh_u, nu'b_u hin da zimanho ah_u n_e hingui nde da 'yōmanho a guí xihmb_u, dami pōmh_u b_u n_e gui huaj_u y_u bōh_u ni guah_u. Nu'a nam bōn'a gui sohmb_u b_u u. ¹⁵ N_e maju_uni dí xi ah_u, nu y_u mēngu b_u i ja n'da ra hnini hin da zimanho ah_u, p_e nu'b_u bin ja ra pa ran ju_unbi, man'da ēmmē x_un u tho da nu, xinda gue'u mí 'b_up_u maya'b_u b_u ja ra hnini Sodoma n_e ra hnini Gomorra, bi 'yēn'a ra Jesús.

Y_un unbi da nu y_u x_udi ra Jesús

¹⁶ N_e xø bi 'yēna:

—Nuya hōnb_u go hap_u ga pēn'nah_u, ēmmē di un'nah_u u 'b_up_u, tenguthoho y_u zate di unba y_u dē'yo. Damim fāhmb_u tengu y_u c'ēya n_e gui 'yøth_u tengu øt' y_u t'az_u, hōnt'a ran ho gui 'yøth_u. ¹⁷ N_e gam fāhmb_u, nguetho nu y_u j_u'i di dā ah_u b_u 'b_uh y_u ngurpi b_u ja y_u nij_u, n_e da mbēp'ah_u. ¹⁸ N_e da zix'ah_u b_u 'b_uh y_u zē'mi n_e y_u ts'ut'abi, nguetho guí ēc'yēigah_u, p_e hinga ndetho da zix ah_u b_u. Nguetho nu'b_u da zix ah_u b_u, da zā gui xihmb_u y_u zē'mi n_e y_u ts'ut'abi nangue ma thuhugā, n'dahma n_e u y_u judío n_e u i th_unde y_u oja zēh_e da 'yøde nanguecā. ¹⁹ N_e nu'b_u da ts'ix ah_u b_u 'b_uh y_u ts'ut'abi, o guí h_udumb_uih_u 'bē'a guim mamhb_u o gue'b_u da zā gan y_uh_u uague hin'na, nguetho Oj_u di 'da ah_u ran 'yomfēni 'bē'a gui mamhb_u 'b_u bi mba ma ju_un'ni ah_u. ²⁰ Nguetho hinga gue_e ah_u gan y_uh_u 'b_u bi mba ma ju_un'ni ah_u, p_e gue'a rá Hogand_uhi Oj_u ma Tah_u din y_u, bi 'yēngāhe ra Jesús.

²¹ N_e dim 'b_u i 'da di dāse y_un 'yoh_u da mba ntho. N_e nu'u 'da di dāse y_u ts'unt'u b_u 'b_uh ra zē'mi da tho. N_e dim 'b_u i 'da y_u ts'unt'u di y_up zēh_e y_u ta ngue da tho. N_e din jab_u da t'ørpa u i ēc'yēigui, bi 'yēn'a ra Jesús. ²² N_e gātho na ndoho ra ximh_u da ts'an ah_u nangue guí tēngah_u, p_e nu'b_u gui hyāth_u gue'b_u go ran zēgui, gui t_uha gan y_umh_u b_uya, bi 'yēn'a ra Jesús.

²³ N_e nu'b_u n'da ra hnini di u'c'ah_u, dami 'dahmb_u b_u, n_e gui mbāh_u b_u man'da ra hnini b_uya. N_e maju_uni dí xi ah_u, hin gní t_uth_u gātho y_u hnini Israel gui xihmb_u rām hma Oj_u n_e gui 'dahmb_u, 'b_u bá pengā.

²⁴⁻²⁵ N_e tengu thoho n'da ra x_udi hin da t'ēmbi x_un ho 'b_u him bi t'ēmbi x_un ho rá xānbate; n_e hin da hnumanho n'da ra 'yēh_e 'b_u him bi hnumanho rá hmu. N_e din jab_u da 'yøt'ah_u, hin da numanho ah_u y_u j_u'i, tengu thohogui him bi hnumanhogui, n_e i t'ēngui drā z_uth_u, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hōnt'a Oj_u da ts'u

²⁶ —Janangue'a hin gui suh_u 'bē'a da 'yøt'ah_u y_u j_u'i, guehma gui mamhb_u a dí xi ah_u. Hin gui cōmh_u a. ²⁷ Nu'a dí xi ah_u ua njonguin nu, dami mamhb_u b_u 'b_uh y_u j_u'i, n_e nu'a dí xi ah_u njongui øde, dami mbahmb_u b_u ja y_u hnini, da t'ørp_u 'bē'a gātho dá xi ah_u ya, bi 'yēngāhe ra Jesús. ²⁸ N_e o guí suh_u u in nde da hyo ah_u, hin'y_u y_u ts'ēdi nē'a ni mb_uih_u di juat'ah_u. Man'da x_un ho 'b_u gui suh_u a Oj_u, n_e hōnt'a i s_u di un'na ni j_u'ih_u n_e ni mb_uih_u b_u ja ran unbi maz_ui, bi 'yēngāhe ra Jesús.

²⁹⁻³¹ Janangue 'yo guí h_udumb_uih_u, guim bēmh_u y_u doja i 'b_u b_u ja y_u t_ui, hingui ngu di muui, p_e nu'u xīnga n'da da du 'b_u hin rá pāh_u Oj_u da du. Janangue'a guim bēmh_u, hin'y_u 'bē'a din ja ah_u 'b_u hin rá pāh_u Oj_u din ja. Nguetho man'da dí mu ah_u b_u na nu Oj_u xinda gue u y_u doja, n_e i p_udi gātho nangue ah_u. Janangue'a hin gan suh_u, bi 'yēngāhe ra Jesús.

Da ma to'o tēn ra Jesús

³² —N_e gātho to'o da mam b_u 'b_uh y_u j_u'i ngue i tēngā, nēcā gam ma b_u 'b_uh ma Ta nub_u mahēts'i nangue u. ³³ P_e nu'a to'o din cōm b_u i 'b_uh y_u j_u'i nanguecā, nēcā xin ga cōm b_u bí 'b_uh ma Ta b_u mahēts'i, bi 'yēngāhe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da ts'u u to'o da dēnni

³⁴ —N_e hin guim bēmh_u ngue bá ēcā da zēh y_u s_ui, p_e man'da din ja

y_u s_ui nanguecä. ³⁵⁻³⁶ Nu y_u 'yεc'yεi da ts'up_u ja rá nguse, nu'b_u hing y_u 'yεc'yεi 'b_up_u. Nu y_un 'yoh_u din s_uhmb_u y_u ta, nε nu y_u xisu b_uya din s_uhmb_u y_u mbe nε _u y_u cá, nanguε _u hingui εc'yεigui, bi 'yεna.

³⁷ Pε nu'b_u n'da ra ja'i man'da im bεn'a rá ta nε rá mbe xinda guecä, hin ga εmbi ngue rá hmugui. Nε nu'b_u n'da ra ja'i man'da im bεn'a rá ts'unt'_u nε rá t'ixu xinda guecä, ngutho _u hin da zä ga εmbi ngue rá hmugui, bi 'yεn'a ra Jesús. ³⁸ Pε nu'b_u 'bo'o εna i tεngui nε hingui hät' y_un _unbi da t'ørpe, nεcä xín ga εmbi rá hmugui. ³⁹ Nε nu'a to'o da zu da thäcpa rá te nanguecä, da mba ma _unbi b_u ja ran däte rá te a, pε nu to'o hin da zu da thäcpa rá te nanguecä, hin da mba ma _unbi b_u ja ran däte a, bi 'yεngähe ra Jesús.

Ra Jesús i man y_un t'unni

⁴⁰ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'a to'o da zimanho ah_u, nεcä xin bi zimanhogui, nε'a bá pεngä xim bi zimanho a. ⁴¹ Nε nu'a to'o da zimanho n'da rá pøngahyā Oja nanguε a ra 'bεfi i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a ra pøngahyā. Nε nu'b_u 'bo'o da zimanho n'da ra hocjä'i nanguε a ran hocjä'i i øt'e, 'da'angu ran ho din t'unui a. ⁴² Nε nu'b_u n'da ra ja'i i ja 'bε'a di un'na n'da ma xädigä ngue'a i tεngui, madague'b_u hønt'i ts'_u ra dehe di unni, pε nε a i ja 'bε'a din t'unni ngue man'da x_un ho, bi 'yεn'a ra Jesús.

11

Ra Xuua Nxixyq bi manda dí änni to'o a ra Jesús

¹ Nu'b_u mi gua a man ra Jesús b_uya, bi mbεngähe dí 'dε'mayohogähe. Nε n'danni bi mbase ra Jesús b_uya. Bi mba bin xänbate b_u mi'da y_u hnini b_u ra häi Galilea.

² Nε mi ofädi ra Xuua Nxixyq, nε bi sifi 'bε'a gätho bi 'yøt'a ra Cristo, jananguε'a bi mbεn'nd_u yoho y_u xädi a ra Xuua. Nε nu'b_u mi zøm b_u 'b_uh ra Jesús, ³ bi 'yänni:

—Ha gue'e gra Cristo, gra Thahni i Oja, ngue mi hma ba εhe, uague ga

thoqui ga tømhb_u, bi 'yεn'_u y_u xädi ra Xuua.

⁴⁻⁵ Nu ra Jesús b_uya bi 'yεmp'_u y_u xädi ra Xuua:

—Ni mbe b_u, gui xihmi a ra Xuua 'bε'a gätho guí øhmi, bi 'yεmbi. Dami xihmi 'bε'a guín nuui, ngue nu y_u xädä bin zø y_u dá ya, nε'_u y_u dogua i 'yo, nε'_u mi hεmb ra t'axca'ya ya bi y_un _u, nε'_u y_u gogu ya i øhnahyā ya, nε'_u 'da xøn du i pa nsots'i, nε y_u hyoya i si a ram hma ngue 'bεp_u dím pø _u. ⁶ Majäpi _u to'o hin di _ut' y_u mb_ui nanguecä, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'_u y_u xädi ra Xuua.

⁷ Nε nu'b_u mi mbenc'_u y_u xädi ra Xuua, nu ra Jesús bi xih y_u ja'i 'bε'a øt' ra Xuua, nε bi 'yεmbi:

—'Bε'a guí mbähä guin nuh_u b_u ja ra dāpo 'b_u mi 'b_up_u ra Xuua. Ha gá mbähä gbá nuh_u n'da tengu ra xithi i εn ran dāhi. ⁸ Uague gá mbähä gbá nuh_u n'da ran 'yoh_u mahotho rá he mí he. Pε guí pāhmb_u to'o mahotho y_u he i 'b_up_u ja y_u ngunts'ut'abi _u. ⁹ Uague gá mbähä gbá nuh_u n'da rá pøngahyā Oja. Majuāni ngue gán nuh_u n'da rá pøngahyā Oja, nε nu'a, man'da x_un hεts'i rá ts'edi a xinda gue'_u gä mi'da y_u pøngahyā. ¹⁰ Nguetho gue'a ra Xuua a mí hmam b_u ja rám hman Oja maya'b_u 'b_u mí 'yεna: M'bet'o ga pεhna n'da ran 'yoh_u ngue mam 'bεhni

da xih y_u ja'i ngue da døp'e'e x_un ho, bi 'yεn Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹¹ Majuāni dí xi ah_u, njon mí 'b_uh man'da ran 'yoh_u man'da x_un hεts'i nanguε a rá 'bεfi bin t'unni xinda gue a ra Xuua. Pε hønt'a go to'o din uni ngue di manda rá ts'edi Oja, madague'a hingui hεts'i rá 'bεfi din t'unni, pε man'da xtán hεts'i b_u dí nεqui, xinda guep_u ni nεqui a ra Xuua ya, bi 'yεna.

¹² Asta gue'b_u mi dūmp' rá 'bεfi ra Xuua nε guehya, i honi da yarp_u di manda rá ts'edi Oja y_u ja'i. Nε nu'_u i hūmbi i honi, da dāha da yarp_u, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹³ Nε gue'a bi man _u y_u pøngahyā maya'b_u _u bin ja, nε mí εm b_u ja yún t'ēdi Oja, nε gue'_u mí man _u

'b_u hín nim 'b_uh ra Xuua. ¹⁴ Nε nu'b_u guí ε'c'yεi a dí xi ah_u, guí p_uhmb_u ngue tengu'b_u da gue a ra Elías a ra Xuua, ngue gue'a ra Elías guí t_umhb_u ngue mí 'b_uh maya'b_u. ¹⁵ Nε nu'b_u 'bo'o i ja rá zagu di jamansu a dí m mangä ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁶ Ga xi ah_u 'be'a guí øth_u ya, ngue nte guí arpah_u ra güenda. Guí øth_u tengu i øt' y_u t'uhni 'b_u in εni. Din s_uε ε, nε i xih yú mit'uhni_u: ¹⁷ “Dá p_uxt' mam 'b_uxt'i pε hin gá 'y_urpah_u ra güenda, nε hin gán n_uhmb_u,” i εn' u 'da. “Pε nugähe dá pε'be n'da ra 'bei ngue tengu'b_u xøn du n'da, pε nte gá b_umhb_u nε hin gán zomhb_u,” i εn' u mi'da y_u t'uhni. ¹⁸ Nε ngutho guí øth_u, hin gá 'y_urpah_u ra güenda a ra Xuua, ngue him mi ho yán sihmε nε him bi zi ra vino, pε gá 'yεmdah_u in 'youi ra z_uth_u. ¹⁹ Pε nugä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, xøn ho man ts'ihmε 'b_u n'dand_u nε ma ts'ithegä, pε xinga guecä guí arcah_u ra güenda. Pε guí xij_u y_u fehni, guí εnj_u: “Nuna ran 'yoh_u ran zäth_u nε ra mihni na, nε yú amigo y_u ts'om'bäi nε y_u ziyate hyaçahäi,” guí εnj_u. Pε Oj_u i p_udi 'be'a xøn ho da 'yøt'e ngue bi zänga'be, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ram hma nangué ran unbi da nu y_u ja' i him bi päh y_u mb_ui

²⁰ Nε man'da ram hma bi man ra Jesús nangué y_u hnini b_u bi 'yøt'e xøn ngu yán t'øt'e mixte. Nguetho nu y_u ja' i b_u, nj_um'b_u bi nde bi päh yú mb_ui, madague'a bi nu yán t'øt'e mixte. Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

²¹ —Huεhi maha ah_u gy_u mεnguh_u b_u ra hnini Corazín nε ra hnini Bet-saida, nguetho nu'b_u xcá øt'ä yán t'øt'e xcá ut'ah_u b_u ja ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón, xtán du yú mb_ui nangué ran ts'o mí øt' u nε xtí päh yú mb_ui u. ²² Janangué'a nu'b_u bi zøn ra pa din ja ran juanbi, man'da xøn u tho ran unbi guí nuh_u xinda gue u 'b_up_u Tiro nεp_u Sidón, bi 'yεmbi. ²³ Ngutho ah_u gy_u mεnguh_u ra hnini Capernaum. Masque guí εmh_u man'da xøn hεts'i rá ts'edi ni hninih_u xinda

gue u mi'da. Pεgue hin'na, guehma da mba ma juadi ah_u. Nguetho nu'b_u xcá øt'ä yán t'øt'e mixte b_u ra hnini Sodoma tengu dá ørp_u ja ni hninih_u, hin xtán guadi nangué ra sibi, nguetho xtím päh yán 'yomfεni y_u mεngu b_u, nε guexta'a di jat'a ra hnini ya. ²⁴ Pε guehma majua_uni dí xi ah_u, 'b_u bin ja ran juanbi, man'da xøn u tho ran unbi guí nuh_u, xinda gue a da nu y_u mεngu b_u ra hnini Sodoma, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús i hurpa rá mb_ui n'da

²⁵ Nε nub_uya nu ra Jesús bin ya_ui Oj_u nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, gra Hmu mahεts'i, nε gra Hmu ua ja ra häi, jamadi ya ngue gá japi him bi b_u'a ram hma nangué ni ts'edi u im bεnse ja yán 'yomfεnise, pε gá japi bi b_u'adi nangué'e u i hon'a'i, tengu y_u t'uhni ngue hin te i p_udi. ²⁶ Nε gue'a gá 'yøt'e ma Ta i, ngue gue'a gá numanhose guí øt'e, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u min ya_ui Oj_u rá Ta.

²⁷ Nε xø bi 'yεmp' u y_u ja' i b_uya:

—Gätho 'be'a i ja, bi 'dacä ma Ta. Nε njon da b_u'qui xøn ho, hinda hønt'a ma Ta i p_uqui. Nε njon da b_u'adi xøn ho ma Ta, hinda høngdä ngue rá Ts'unt' u guí dí p_ucä a, nε u ngue ma pähä ga japi da b_u'adi, bi 'yεn'a ra Jesús. ²⁸⁻³⁰ Nε nu'b_u gá yähmb_u nε gán xømb_ui h_u nangué 'be'a gätho guí øth_u, ba εhmb_u guí tengah_u, nε nugä ga hut'a ni mb_ui h_u. Nε nu'a ra 'bεfi dí 'da ah_u hingui hεi a, tengu'b_u dí huth_u ran thuy_u dín hyanbah_u ya. Nε nugä dí set ma mb_ui nε hin'y_u ran 'yεts'i ma mb_ui, nε ga xän'nah_u ngue njab_u guí 'yøth_u, nε ga hut'a ni mb_ui h_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi 'yuti nda'a man'da xøn ho xtä 'yøt' u y_u fariseo

¹ Nε nu'a n'da ra pa mi 'yo a ra Jesús b_u ja y_u hu_uhi. Nεcähe dá mbähmbe yú xädigähe a, 'b_u ra pa ran ts'äya. Dá ndehmεhe nε dá t_uje 'da y_u trigo. Dá tεnt' ma 'yεhe u y_u trigo nε dá sahe.

² Nu y_u fariseo bi nu 'be'a dá øthe nε bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Nu ni xädi bi 'yøt'a hin xtá 'yøt'e, nguetho bi 'yøt'a n'da ra 'bɛfi ra pa ran ts'äya, 'bɛ mi dɛc yɛ trigo.

³ Nɛ bi dɛ'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ha hin gán nuhɛ bɛ ja ni sɔcuɔhɛ, ngue nɛ a ra David bi mbɛsta a rán t'ɛdi Ojɔ 'bɛ mi mbähä ɛ 'da, nɛ bin tumanthuhu, má hin'yɛ 'bɛ'a da zi ɛ.

⁴ Janangue'a bi yɛrpɛ ja rá ngu Ojɔ, bi zi ɛ yɛ 'bøxthuhmɛ him mi sä da zi ɛ, pɛ hønt'ɛ yɛ mbäjä mi si ɛ. Pɛ hin guí ɛmhɛ bi 'yøt' ra ts'oqui ra David, bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁵ Uague hin guím bɛmhɛ 'bɛ'a mam bɛ ja rán t'ɛdi ra Moisés nangue yɛ mbäjä 'bɛpɛ ja ra nija, ngue nɛ'bɛ ra pa ran ts'äya i øt' yá 'bɛfi. Pɛ hing ra ts'oqui a i øt'e, nguetho guerpɛ ja ra nija dim pɛfi. ⁶ Nɛ nugä dí xi ahɛ, man'da xɛn hɛts'i ma ts'edigä xinda gue ra nija, hanja guí ɛmhɛ bi 'yøt' ra ts'oqui ma xädigä, bi 'yɛmbi. ⁷ Pɛ nu ahɛ hin guí pɔhmbɛ 'bɛ'a nam bøn'a im ma bɛ ja rá m hman Ojɔ ngue i ɛna: “Nugä man'da dí nde din ja nin huɛcatehɛ, xinda gue guí hyohɛ yɛ zu'uɛ ngue guí pøscahɛ,” i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nu'bɛ xquí pɔhmbɛ 'bɛ'a nam bøn'a, hin xcamí yɔfɛ ɛ hin'yɛ yá ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁸ Nɛ nugä guécä dán jä'igä ua ja ra ximhäi, drá hmu, nɛ i ja man t'ɛdi ga mangä 'bɛ'a da 'yøt' yɛ jä'i ra pa ran ts'äya, bi 'yɛmbi.

N'da ran'yohɛ ra mbɛdi rá 'yɛ bi hoc'a ra Jesús

⁹ Nɛ bi thoh pɛya nɛ bi yɛrpɛ ja ra nija. ¹⁰ Nɛ nu yán sɛihɛ a ra Jesús mi nde xtán dɛnba n'da ra ts'oqui ngue mi sä xtí yapi, nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Ha da zä da mba ma hoqui a ra pa ran ts'äya n'da ra hyɛnni, uague hin'na, bi 'yɛn'ɛ. Nguetho mí 'bɛpɛ n'da ran 'yohɛ ngue ra mbɛdi rá 'yɛ.

¹¹ Nɛ bi dɛ'a ra Jesús:

—Ha i 'bɛ a n'da ahɛ ngue nu'bɛ ni dɛ'yohɛ da dɛpɛ ja ra hyɔhähä gue'bɛ ra pa ran ts'äya, ha hin guí jɛxhɛ. ¹² Ha má guet'a n'da ra jä'i ngue hin da zä da t'ørpa ran ho 'bɛ ra pa ran ts'äya. Nɛ nu'a, man'da di muu xinda gue yɛ dɛ'yo, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹³ Nɛ nubɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami juɔn ni 'yɛ, bi t'ɛmp'a ran 'yohɛ.

Nɛ bi juɔn bɛya. Nɛ 'bɛx bi gohi xɛn ho tengu man'da rá 'yɛ xɛn ho. ¹⁴ Nɛ nu yɛ fariseo ɛmmɛ bin cuɛ bɛya. Bi bøm bɛ ja ra nija, bi nyɔsɛ ɛ 'bɛ'a dí zä da hyo ra Jesús.

Maya'bɛ bi hma 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Jesús

¹⁵ Nɛ nu'bɛ mi bɛn'a ra Jesús 'bɛ'a mi nde xtá 'yørpa ɛ yɛ fariseo, bi bøm bɛ bɛya, bi mba n'danni, nɛ ɛmmɛ xɛn ngu yɛ jä'i bi numanho da dɛnthoho. Nɛ gätho midín hyɛnni bi hoc'a ra Jesús. ¹⁶ Nɛ bi xi ɛ njon da xifi to'o a bi hoqui. ¹⁷ Nɛ nu'a bi 'yøt'a ra Jesús ngue njon bi ndepe da xifi, bin thɛui a mi hma maya'bɛ 'bɛ mi 'yɛn'a ra pøngahyɔ Isaiás:

¹⁸ Nuna guehna ma 'yɛhɛgä dá huahni
ngue ɛmmɛ didí huɛcä nɛ i hurca ma mbɛi,
ga un ma Hogandahi
ngue da xi ɛ i thɔnde yá ojɔ zɛhɛ,
nangue ran juɔnbi ga øt'ä 'bɛ
ran zɛgui ra pa.

¹⁹ Nɛ hin din sɛte a nɛ xín dim mbatho, nɛ hingan ts'edi din yɔ hapɛ din 'yo.

²⁰ Nɛ nu'ɛ in ja tengu'bɛ ra xithi bi domp' ran dahi, da xots'i mahøn'a.

Ngutho ɛ in ja tengu n'da ra sibi mi ts'utho da huɛzɛhɛ, di japi ngue da dɛ xɛn ho mahøn'a, asta gue'bɛ bi zøni dim hmu xɛn ho ua ja ra ximhäi, nɛ din jabɛ da 'yøt'e.

²¹ Nɛ gätho yɛ jä'i 'dahma 'dan'yo bɛ na yɔ da dømp' ran ho da 'yørpa ɛ, i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Isaiás maya'bɛ.

Gue'a bi ma nangue ra Cristo rá Thahni Ojɔ.

Bi t'ɛmbi n'youi rá ts'edi ra zithu a ra Jesús

²² Nɛ n'da ran 'yohɛ min 'youi ra zithu nɛ mi xädä nɛ mi gore, bi ts'ixpɛ 'bɛ a ra Jesús, ngue di hoqui. Nɛ

'bexgue bin zø yá dá, nε bi nyá bɔya.
²³ Nu'ɥ gátho bi nu 'bε'a bi 'yøt'e bi hyonya thoho ɥ, nε bi 'yεna:

—Masque guehna mi man ɥ yɥ pøngahya, ngue rá m bom'beto ra David, ngue rá Thahni Oja, bi 'yεn'ɥ yɥ ja'i.

²⁴ Nε nu yɥ fariseo 'bɥ mi 'yøde 'bε'a i man yɥ ja'i, bin cue ɥ, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yohɥ na i høn a thi yɥ zɪthu nguetho in 'youi rá ts'edi a yú hmu, sä εn'ɥ.

²⁵⁻²⁶ Nε 'bex bi ba'a ra Jesús 'bε'a mim bεn'ɥ yɥ fariseo nε bi 'yεmp'ɥ:

—Pε him majuaɥi guí mamhbɥ, nguetho nu ra zɪthu hin da zä din susehɥ yám fäts'ihɥ. Nu'bɥ din suse din juase yá ts'edi ɥ 'bɥ, tenguthoho 'bɥ n'da ra ts'ut'abi din heque nε din tunhdɥ yám fäts'ihɥ, di 'bεse yá ts'edi 'bɥ. Nε ngutho n'da ra hnini o gue n'da ra ngu 'bɥ din heque, pε gä dim 'bε ɥ. ²⁷ Nu'ahɥ guí εmhɥ dín 'yo'be rá ts'edi ra zɪthu, janangue'a i sä dí høn a thi yɥ zɪthu, sä guí εmhɥ. Pε xi'bɥ da gue'a dí øt'ä, ha in jabɥ ɥ guí xänbahɥ 'bɥ i høn a thi yɥ zɪthu ɥ. Nε guesε ɥ i ut'ahɥ ngue him majuaɥi a guí mamhbɥ, bi 'yεn'a ra Jesús. ²⁸ Pεgue rá Hogandahi Oja dá høn a thi yɥ zɪthu nε dá ut'ahɥ ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'bɥhmbɥ, bi 'yεmp'ɥ.

²⁹ Nε tenguthoho n'da ran 'yohɥ 'bɥ i 'bɥpɥ ja rá ngu, hin njongui sä da yarpɥ 'bɥ hinga m'bet'o da mba nthurpi yá 'yε, nε nuya sä da yarpɥ nε da hyaspi 'bε'a gátho i ja bɥ. Dín jagä bɥ, him mí sä xcá mispa yɥ zɪthu 'bɥ hin xcá tapä ɥ yú hmu, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁰ Nε nu'a to'o hingui numansugui, man sui'be a. Nε nu'a to'o hingui øt' ma 'bεfi i di japi dim 'bε ɥ mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

³¹ Janangue'a dí xi ahɥ, hønt'a go má ts'oqui nε hønt'a go má ts'ore da man a n'da, i sä da mba ma punbi, pε nu'bɥ i man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Oja n'da, ya hin da zä da mba ma punbi n'da 'bɥ. ³² Pε dí

xi ahɥ, nu'bɥ 'bo'o da man ra ts'ore nanguecä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, pε i sä da mba ma punbi a. Pε nu'a da man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Oja, pε hin jam'bɥ da mba ma punbi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'da'anguui a rá mbɥi n'da a rán t'øt'e n'da

³³ —Pε nu'bɥ xɥn ho ran t'øt'e ngue dá høn a thi ɥ yɥ zɪthu, nde'bɥ gui numanhojɥ 'bɥ, nguetho gui 'yεmfɥ xɥn ho ra za gue'bɥ xɥn ho rán dät'ä. Pε nu'bɥ hingui ho yán dät'ä gui 'yεmfɥ hingui ho ra za 'bɥ. Nguetho nu yán dät'ä i zɥpɥ da ba a n'da nda'a ní za a, bi 'yεn'a ra Jesús. ³⁴ Nu ahɥ, tengu'bɥ yá meni ahɥ yɥ pozɥ. Hague dán zä gui mamhbɥ n'da ra nde xɥn ho 'bɥ xɥn ts'otho ahɥ. Nguetho nu'a i yupɥ rá mbɥi n'da, gue'a i pøn rá nde n'da, bi t'εmp'ɥ yɥ fariseo. ³⁵ Nu'a ran 'yohɥ i yuh ran ho rá mbɥi, hønt'a xɥn ho im ma, pε nu'a ran 'yohɥ xɥn ts'o, hønt'a im ma, nguetho xɥn yuh ran ts'o rá mbɥi. ³⁶ Nε dí xi ahɥ ngue nu'a ra pa din ja ran juanbi, gátho yɥ ja'i da mba ma juanbi nangue a him bin 'yomfεni 'bε'a í mba a bi man ɥ. ³⁷ Nε nangue yɥm hma gá mamhbɥ dí ts'an'nahɥ ran ɥnbi 'da ahɥ nε dí mba ma thøgue 'da ahɥ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús nte ma hmεpya bi 'yɥ 'bɥ mi t'äp yɥ hmεpya

³⁸ Nε nubɥya, bi t'εmp'a ra Jesús, bi 'yεmp'ɥ 'da ma ngærpihe yɥ fariseo nε yɥ xänbate nijä:

—Gra xänbate, dami 'yurcahe n'da ra hmεpya ngue'bɥ majuaɥi Oja bi 'da'a ni ts'edi.

³⁹ Bi da'a ra Jesús:

—Nu'ɥ xø 'uegue nangue Oja nε xɥn ts'o yá mbɥi, gue'ɥ i äh yɥ hmεpya ɥ. Pε hin da t'ut yɥ hmεpya ɥ, pε hønt'a n'da ra hmεpya da t'uti, tengu bi 'yøt'a ra Jonás. ⁴⁰ Ngue tengu thoho ra Jonás, hyu pa nε hyu xui bi 'yo bɥ mbo rá foho n'da ra dahuá, nε ngutho din jacä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hyupa nε hyu xui ga o bɥ 'bɥ xɥn du, bi 'yεn'a ra Jesús 'bɥ mi 'yεmp'ɥ. ⁴¹ Nε dí xi ahɥ, nu'ɥ mí 'bɥpɥ ra dahnini

Nínive 'darbɛ gam 'bähmbɛ ɛ 'bɛ bin ja ran juɔnbi 'bɛ ran zɛgui, nɛ da 'yut'ahɛ i ja ni ts'oquihɛ. Nguetho nu'ɛ 'bɛx bi päh yá mbɛi 'bɛ mí 'yø a bi man a ra Jonás, pɛ nu ahɛ xø hin guín nde gui päh ni mbɛihɛ nangue'a dí mangä. Nɛ nugä, man'da xɛn hɛts'i ma ts'edi xinda gue ra Jonás, bi 'yɛn'a ra Jesús. 42 Nɛ'a ra xisu min ts'ut'abi bɛ Sur, 'darbɛ gam 'bähmbɛ a 'bɛ bin ja ran juɔnbi 'bɛ ran zɛgui. Nɛ da 'yut'ahɛ ngue i ja ni ts'oquihɛ. Nguetho nu'a yatho bá ɛhɛ ngue mi nde da 'yø a 'bɛ'a bi man a ra ts'ut'abi Salomón nangue ran 'yomfɛni bi un Ojɔ, pɛ nu'ahɛ hin guí nde gui 'yøhmbɛ a dí mangä. Pɛ nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'yɛmp'ɛ yɛ fariseo a ra Jesús.

Nu rá mbɛi n'da da yɛt' ra zɪthu mahø'n'a 'bɛ hin da bɛn Ojɔ

43 —Pɛ nu'a ran ts'o guidí hohɛ, din ja ahɛ tengu bi 'yøt'a n'da ra ja'i min 'youi n'da ra zɪthu. Nɛ bi bøn a ra zɪthu, bin 'yo bɛ ja ra 'yonhäi, mí honi hapɛ din säya pɛ him bi dɪni hapɛ din säya. Nɛ bi mbeng bɛ ja rá mbɛi ra ja'i bɛ bá nɛts'i. 44 “Man'da xɛn ho 'bɛ ga peng bɛ bá nɛts'i,” bi 'yɛnsɛ a ra zɪthu. Nɛ nu'bɛ mi mbeng bɛya, bi zøm bɛ ja rá mbɛi a ra ja'i mahø'n'a, nɛ bi nu tengu'bɛ n'da ra ngu ngue mán joqui bɛ rá mbɛi, nɛ njom mí 'bɛpɛ nguetho him bin zɔm bɛ rá m hman Ojɔ. 45 Nɛ xø bi mba bɛya bá si mí yoto yá minzɪthuhɛ ngue man'da ɛmmɛ xɛn ts'o i øt'e, nɛ bi yɛrpɛ, bin säya bɛ rá mbɛi a ra ja'i. Nɛ man'da ɛmmɛ xɛn ts'o bi 'yøt'a ra ja'i bɛya. Nɛ gan jahɛ bɛ, bi 'yɛmp'ɛ yɛ ja'i a ra Jesús.

Nda'a ɛ i din cuhɛ ra Jesús

46 Nɛ nu ra Jesús mi yáhɛ yɛ ja'i 'bɛ mi zøm bɛ a rá mbe nɛ yán 'yohɛ. Bi zøm bɛ ja ra ngu mí 'bɛi. Pɛ him bi yɛrpɛ, bim 'bátho bɛ thi, mi nde xtín yáui a rá ts'unt'ɛ. 47 Nɛ nu'ɛ 'da bɛya bi xi a ra Jesús:

—I 'bácuɛ thi ni mbe nɛ nin 'yohɛ, nɛ in nde gan yáhɛ 'na, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

48 Nɛ bi dɔ a ra Jesús:

—Ga xi ahɛ to'o a ma mbe nɛ to'o ɛ man 'yohɛ.

49 Nɛ bi 'yut'ɛ yá xädi bɛya:

—I 'bɛcuɛ ya ma mbe nɛ ma cu, bi 'yɛna. 50 Nguetho hønt'a go to'o i øt' rá pähä ma Ta bí 'bɛpɛ mahɛts'i, gue ɛ man 'yohɛ ɛ, nɛ gue'ɛ man ju ɛ, nɛ gue'ɛ ma mbe ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Rán t'uti ra mbomhmudä

1 Nɛ nubɛya bi bøn'a ra Jesús bɛ ja ra ngu mí 'bɛi, nɛ bi mba nín hupɛ ja ra ndendeja. 2 Nɛ ɛmmɛ bim pɛti bɛ yɛ ja'i, janangue'a nu ra Jesús bi ndɛxpɛ ja n'da ra mbosa nɛ bi hyu bɛ. Pɛ hingui 'yo a ra mbosa, bá copɛ ndenthe. 3 Nɛ bi xänba ɛ yɛ ja'i, bi xi i 'da yɛn t'uti. Nɛ nu'a n'da ran t'uti bi mam bɛ, bi 'yɛna:

—N'da ra mbomhmudä bi mba bɛ huáhi. 4 Nɛ nu'bɛ mi mbon yɛ hmudä, nu'ɛ 'da bi zo bɛ ja ra 'yu, nɛ bá ɛh yɛ doja bi za ɛ. 5 Nɛ nu mi'da yɛ hmudä bi zo bɛ ja yɛ 'bodo, 'bɛxgue bi bøts'e nguetho hingui pidi ra häi. 6 Pɛ nu'bɛ mambá pøx ra hyadi 'bɛxgue bi 'yot'ɛ nguetho him mi ja yɛ 'yɛ xɛn ho. 7 Nɛ nu mi'da yɛ hmudä bɛya bi zo bɛ ja yɛ 'bo'uɪni, nɛ bi bøx'ɛ yɛ hmudä. Pɛ nu'bɛ min te yɛ 'uɪni bɛya bi go'mi, nɛ bim 'bɛdi. 8 Pɛ nu'ɛ 'da bi zo bɛ ja ra hogahäi, nɛ bin ja xɛn ho ɛ. Nu 'da bi ndø'a n'da ciento, nɛ nu'ɛ 'da bi ndø'i hyáte, nɛ 'däte ma 'det'a bi ndø ɛ 'da. 9 Pɛ nu'bɛ i ja ni zaguhɛ, dami jamansu 'bɛ'a dí xi ahɛ, bi 'yɛmp'ɛ yɛ ja'i a ra Jesús.

I ändɛ yá xädi ra Jesús hanja i xih yɛn t'uti yɛ ja'i

10 Nɛ dá xihmbe ra Jesús bɛya, dá ɛmfɛ:

—Hanja gní xänba yɛn t'uti yɛ ja'i, nɛ hingui pɔ ɛ 'bɛ'a nam bøn ɛ, dá ɛmfɛ.

11 Nɛ nu ra Jesús bi dɔrcahe bɛya, nɛ bi 'yɛnje:

—Nu ahɛ bin ja ahɛ gá pähmbɛ a njom mi päh mam'bet'o 'bɛpɛ ní manda rá ts'edi Ojɔ, pɛ nu'ɛ mi'da,

him bin japi da badi, bi 'yengähe ra Jesús. ¹² Ne tengu tho ho a ram hma i ena: “Nu'a i ja, man'da xan ngu din t'unni, ne nu'a zi ts'utho i ja, ne'a i ja da thanba a,” gan jah b. Nu'u i honi da badi, man'da xan ngu da badi. Pe nangue u hingui honi da badi, ne a zi ts'u mi padi da thanba u. ¹³ Janangue'a yan t'uti tho ho di xi u, nguetho i øde pe ena gue'bu him bi 'yøde, ne i nu pe tengutho 'bu hin te xtá nu; him bi yat' yá mbai a dá xifi, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹⁴ Ne majuani i man'a ra pøngahya Isaiás nangue u 'bu mi 'yæn'a:

Gui 'yøhmbu pe hin gui pøhmbu 'be'a gá 'yøhmbu.

Ne gui nuhu pe hin gui pøhmbu 'be'a nám bøn'a guin nuhu.

¹⁵ Nguetho nu ni mbaihu emme xam mætho,

ne njam'bu gui 'yøhmbu, tengu'bu njot'i ni guhu,

ne njam'bu gui nuhu, tengu'bu guidi ts'ant' ni dahu,

ne hin jam'bu i sä da ben ni mbaihu ngue dim padi nangue ran ts'o, ngue ga nyan ahu,

i en Oja, bi 'yæn'a ra pøngahya Isaiás 'bu maya'bu, bi 'yæn a ra Jesús.

¹⁶ Pe nu'ahu majapi ahu nguetho i nu ni dahu ne i øh ni guhu, bi 'yengähe ra Jesús. ¹⁷ Majuani di xi ahu emme xan ngu yá pøngahya Oja ne xan ngu yu ja'i ngue 'dat' Oja mim beni, mí nde xtá nuna gätho gui nuhu ya, pe him bi zä bi nu; ne emme mí nde xtá 'yøhna gui øhmbu ya, pe him bi zä bi 'yøde, nguetho him mí zøn ra ora xtám badi, bi 'yengähe dyu xädigähe ra Jesús.

'Be'a rán theui a ran t'uti ra mbomhmudä

¹⁸ —Ne nuya ga xi ahu 'be'a nam bøn'a rán t'uti a ra mbomhmudä, bi 'yengähe ra Jesús. ¹⁹ Ne nu'a to'o bi sih ram hma ngue di manda ua rá ts'edi Oja, ne him bi badi 'be'a nam bøn'a, in ja tengu u yu hmudä bi zo bu ja ra 'yu, ne 'bex bá é'a ra zithu bi hyax a ra hmudä bi thupu ja yá mbai u. ²⁰ Ne nu'u yu hmudä bi zo bu ja yu do, tengu'bu n'da ra ja'i emme

di johya 'bu ja bi 'yø a ram hma, pe maxøts'e tho ho. ²¹ Ne hinga gätho mbo yá mbai, nguetho hin'yü yá 'yu xan ho, ne go zi ts'u din anbi nangue a ram hma, 'bexgue da 'uegue. ²² Ne nu'a ra hmudä dá xi ahu bi zo bu ja yu 'uini, nam bøni tengu n'da ra ja'i bi 'yø a ram hma, pe hønt'a emme im ben ra ximhäi ne ra mbeti ngue i hät'i, janangue'a bi japi bim 'be a ne hin te bin ja rá 'befi Oja nangue'a ra ja'i tengu a. ²³ Pe nu'a ra hmudä dá ma ngue bi zo bu ja ra hogahäi, nam bøni tengu u i ømanho a ram hma ne i padi 'be'a yan thehu a, ne din te xan ho u ne da ndøgue tengutho yu hmudä, ngue nu'u 'da bi ndø'a n'da ciento, ne'u 'da bi ndø a hyate, ne u 'da bi ndø a 'däte ma 'det'a.

Rán t'uti ra hmudä xan ho ne a hingui ho

²⁴ Ne nu ra Jesús buya bi xih mi'da yan t'uti u yu ja'i, ne bi 'yæmbi:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'at'abi Oja, in ja tengutho 'bu n'da ra ja'i bi du a n'da yu hmudä xan ho bu ja rá huahi. ²⁵ Pe nu'bu mín xui ne gätho bin aha, bi mba a rán suiui ne 'darbu bi duhmi a n'da yu hmudä hingui ho bu ja rá huahi, ne bi mba buya. ²⁶ Ne nu'bu mí bøx buya, bi bøx'u xan ho ne u hingui ho, 'darbu bi bøts'e. ²⁷ Ne nu'u yá 'yæhe buya bi mba bi xi u yá hmu: “Nu yu hmudä gá tupu ja ra huahi, xan ho 'bu gmi tuhu, haru bi nequi u yu hmudä hingui ho,” bi 'yæmbi. ²⁸ Ne nu u yá hmu buya bi 'yæmbi: “Ne masque n'da man sui'be bá æhe bi ts'onga ma huahi,” bi 'yæna. “Ha ga xathu u yu paxi hingui ho,” bi 'yæn'u yá 'yæhe buya. ²⁹ Ne nu yá hmu bi 'yæmbi: “Hin'na, hin da zä gui mbähä gui xathu u yu paxi hingui ho, nguetho xøhma ts'arpu tho ho ne u xan ho gui xathu. ³⁰ Man'da xan ho gui hyethohu 'darpu din te, ja gue'bu bin ja ran sofo. Ne nubuya ga xi u yu mbefi ngue nu'u hingui ho di peti ne da 'yudi, ne nu u xan ho buya da mbet's' bu ja ma ngu,” bi 'yæn u yá hmu, bi 'yæn'a ra Jesús.

Nε guehna man'da ran t'uti bi mam 'b_u mi xi _u y_u ja'i.

Rán t'uti rá hmudä ra mostaza

³¹ Nε man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús nε bi 'yεna:

—Nε tengu n'da rá hmudä ra mostaza bi dup_u ja rá huəhi n'da ra ja'i. Nε zi ts'utho a, εmme man'da zi ts'_u xında gue _u mi'da y_u hmudä. ³² Pε nu'b_u bin te nε man'da x_un ndoho b_u ni nεqui, madague'b_u ra c'ani thoho, pε i te tengu'b_u n'da ra za guep_u da zä da 'yöt' yá 'bafi y_u doja b_u ja yá 'yε. In jab_u rá ts'edi Oja b_u ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti rá íxi ra hocj_uni

³³ Nε man'da ran t'uti bi ma ra Jesús nε bi 'yεna:

—Nε tengu ra íxi 'b_u din jap'a ra hocj_uni, nε gätho bi nden a ra j_uni b_uya. In jab_u rá ts'edi Oja b_u ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεna.

Maya'b_u bi ts'änni da man y_un t'uti a ra Jesús

³⁴ Nε ngub_u bi 'yöt'a ra Jesús, hont'_u y_un t'uti bi 'yut'_u y_u ja'i 'b_u mi xänbi.

³⁵ Nε gue'a bi man'a ra pøngahya maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'yεna:

Ga utä y_u ja'i y_un t'uti,

Ga xänba a njon mi padi asta gue'b_u go mi mb_uh ra ximhäi,

i εn Oja, bi 'yεn'a ra Isaías 'b_u mim pøngahya.

'Be'a rán theui a rán t'uti ra hmudä x_un ho nε'a hingui ho

³⁶ Nε nub_uya bi xi _u y_u ja'i a ra Jesús ngue da mbengui. Nε nu'b_u gätho mí mba _u, bi mba ra Jesús b_u ja ra ngu. Nε dá tendähe b_uya. Nε nu'b_u mí hyup_u ja a ra ngu, dá änhde:

—Dami xije ts'_u 'be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma nanguε ra hmudä hingui ho bi dup_u rá huəhi a ran 'yoh_u, dá εmfe.

³⁷ Nε bi 'yεngähe ra Jesús b_uya:

—Nu'a nam bøni ngue y_u hmudä x_un ho _u dí tucä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ³⁸ Nε nu a ra huəhi nam bøni gue'a ra ximhäi. Nε nu'a ra hogahmudä nam bøni gue'_u di

manda rá ts'edi Oja _u. Nε nu'a ra hmudä hingui ho nam bøni y_u ja'i ngue rá mbeti ra zithu. ³⁹ Nε nu a rán saiui a rá mbeti ra huəhi ngue bi dup_u y_u hmudä hingui ho, gue'a ra zithu a. Nε nu'a ran sofo nam bøni rán zegui ra pa. Nε nu'_u y_u mbefi da xoqui nam bøni ngue yám 'behni Oja mahεts'i. ⁴⁰ Nε tengu thoho _u y_u hmudä bi bøts'e ngue hingui ho nε bi mba ma munts'i nε bi mba nt'udi, din ja b_u 'b_u ran zegui ra pa. ⁴¹ Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, 'b_u rán zegui ra pa ga pen'd_u mam 'behni di pεti gätho nangu y_u ja'i ra ximhäi. Nε gätho _u bi 'yöt' ran ts'o da thøn a thi, nε _u gätho midí parpa yá mijä'ih_u da 'yöt' y_u ts'oqui. ⁴² Nε da thøsp_u ja ra sibi njam'b_u i huεt'i, guep_u din zoni nε din guxt' yá ts'i b_u. ⁴³ Nε nub_uya, nu'_u to'o i øt' rá pähä Oja, di nεc thoho tengu ra hyadi b_u di manda rá ts'edi ma Tah_u mahεts'i. To'o gätho ja yá zagu, di jamansu a dí m mangä ya, bi 'yεngähe ra Jesús.

Rán t'uti a ra mbeti man t'agui

⁴⁴ Nε man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu n'da ran 'yoh_u bi dñ'a n'da ra mbeti b_u mbo ra häi ngue εmme di muui a. Nε bi gärp_u mahøn'a. Nε midí johya, nε bi mba b_uya da mbä 'be'a gätho mi pε'ts'i guep_u bi zä bi dän'a ra xεqui a guep_u bi dñ'a di muui, ngue mi padi man'da da dapi b_u. Nε din jab_u gui 'yøth_u ngue εmme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti a ra do εmme di muui x_um hmadi

⁴⁵ Nε xø bi 'yεna:

—Nu n'da ra pøhø ngue mi honi da dän y_u do i thim b_u mbo ra dehe x_um hmadi di muui. ⁴⁶ Nε nu'b_u mí dñ a n'da man'da mahotho xinda gue'_u gä min nu mam'bet'o, bi mbä 'be'a gätho mí pε'ts'i nε bi dän'a εmme mahotho b_uya. Nε din jab_u gui 'yøth_u ngue εmme gui hyomhb_u ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rán t'uti n'da ra xit'q án t'ei b_u ja ra dądądehe

⁴⁷ Nε man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu'a ní 'yøt' ran ts'ut'abi Ojå, in ja tengu n'da ra xit'ą ngue i pa nt'ei b_u ja ra dądądehe, nε i the hønt'a go ní huą i 'b_u mbo ra dehe. ⁴⁸ Nε nu'b_u ya bi yu'a yú xit'ą y_u mbahua, da g_ux b_uya, da mba nín hup_u ja ra ndenthe nε da huan'd_u y_u huą x_un ho da 'y_urp_u ja yú 'bøts'e nε nu'x hinguí ho b_uya di b_unt'i. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nε din jab_u 'b_u rán zegui ra pa, 'darb_u dim 'bähmb_u x_u ts'om'bäi x_u n ho bi 'yøt'e. Nε nu yám 'behni Ojå mahęts'i da huan'd_u y_u ts'om'bäi nε da 'yęnt_u ja ra sibi njam'b_u i huęt'i, nguep_u din zom b_u nε din guxt p_u yú ts'i, bi 'yęngåhe ra Jesús.

Mahyoni a mi pezehε ne'a xø bi dįm ma'da'yo

⁵¹ Nε nu'a ra Jesús b_uya bi 'yęngåhe yú xädigåhe:

—Ha guí pąhmb_u a dí xi ah_u ya.

—Håha, ma Hmu, ya dí pąhmb_e a guím ma, dá ęmbåhe a.

⁵² Nε xø bi 'yęngåhe b_uya:

—Nu'x midín xäh ram hma maya'b_u, nε a ram hma ma'da'yo da hyumbi din xädi, ngue 'ber_u ní manda rá ts'edi Ojå, hin te di 'beh rán xädi x_u b_uya, nε da zä da xänba x_u mi'da. Din ja tengu'b_u n'da ra jå'i i ja 'be'a i pe'ts'i ngue gä mahyoni. Ne'a bi zocpa yám bombøta ne'a bi dįnse. Janangue'a hin te di 'be x_u 'b_urp_u ja rá ngu, bi 'yęngåhe ra Jesús.

Y_u mengu b_u rá hnini zehε him bi 'yęc'yei rá ts'edi ra Jesús

⁵³ Nε nu'b_u mi gua'a bi man ra Jesús b_uya bi bøm b_u. ⁵⁴ Nε bi mba b_u rá hnini zehε ngue Nazaret. Nε bin xåp_u ja ra nijå, nε nu y_u jå'i b_uya bi hyonya thoho 'be'a bi 'yøt'a, nε bi 'yεna:

—Hap_u bí hyå rán 'yomfęni na, ngue da zä da 'yøt'a i øt'e. ⁵⁵ Ha hinga guehna rá ts'unt'x ra yaxi na, ngue i 'b_ucua rá mbe í María. Nε nu yán 'yoh_u ra Jacobo nε ra José nε ra Simón nε ra Judas. ⁵⁶ Nε x_u yán ju dí 'bähmb_u ua. Pε hap_u bí hyå a ran 'yomfęni na,

bi 'yęn x_u yú menguh_u. ⁵⁷ Nε him bi numanho a ra Jesús. Pε nu ra Jesús bi 'yęmp'x:

—Gåtho y_u jå'i in jab_u. Nub_u ja yú hnini zehε hin da hnumanho n'da rá pøngahyå Ojå, xinga gue'x i 'b_urp_u rá ngu da numanho, bi 'yęn'a ra Jesús.

⁵⁸ Janangue'a hinguí ngu y_un t'øt'e mixte bi 'yørp_u, ngue him bi 'yęc'yei x_u 'b_urp_u.

14

Ra Xuua Nxixyå bi thecpa rá 'yuga

¹ Nε min ts'ut'abi b_u ra xęqui Galilea a ra Herodes. Nε nu'b_u mi sifi 'be'a gä bi 'yøt'a ra Jesús 'b_u min 'yo b_u, bi 'yęn'a:

² —Masque ra Xuua Nxixyå a, bi dąmbęni b_u 'b_u x_un du, janangue'a i ja rá ts'edi x_un ho i øt' y_un t'øt'e mixte, bi 'yęm b_uya.

³⁻⁵ Nguetho guesε a ra Herodes bi hyo a ra Xuua Nxixyå. Bin cue a ra Herodes 'b_u mi sifi ngue hinguí ho a bi 'yøt'e ngue bi zinsε a rá 'bepo, nu'a ra xisu mi 'bühmi a ra Felipe 'b_u mi sin'a ra Herodes. Nε nu'a ra xisu, ra Herodías a. Nε bi 'yęn'a ra Xuua: “Hinguí ho gä 'yøt'e ngue gä sinba rá xisu a nin 'yoh_u,” bi t'ęmp'a ra Herodes. Bin cuetho ra Herodes b_uya bi got'a fädi a ra Xuua nε bi manda dí tu't'i con y_u cadena. Nε mim bęni xta hyo a ra Xuua, pε him bi hyo nguetho mi su din cue y_u jå'i, ngue nu y_u jå'i mi pądi rá pøngahyå Ojå a ra Xuua. ⁶ Pε nu'b_u mi zøn ra pa bin ja rá ngopa a ra Herodes 'b_u mi dät ra jęya mahøn'a, bi 'yøt'a n'da ran ts'ihme nε bin nε a rá t'ixu a ra Herodías. Nε bi numanho a ra Herodes a ran hnei bi 'yøt' b_uya. ⁷ Nε bi 'yęmp'a ra hmute: “Dami 'yädi 'be'a gåtho guí nde gui 'yäqui. Majuani dí xi i, ga 'da i 'be'a gåtho gui 'yäqui,” bi 'yęn'a ra Herodes. ⁸ Nε nu'a ra hmute b_uya bi 'yä a rá yå ra Xuua Nxixyå ngue di o ra mbohi, nguetho gue'a xí xi a rá mbe a da 'yåp'a.

⁹ Nε bi du rá mbui a ra Herodes b_uya, him mi ndehma da hyo a ra Xuua, pε hin'y_u 'be'a sä da 'yøt'e nguetho ya xí xifi di unni 'be'a gä da

'yäpi, ne ya xí 'yøh yu ja'i di unni 'be'a gätho da 'yäpi. ¹⁰ Ne bi manda büya ngue da mba ba thecpa rá ya ra Xuua Nxixya bu ja ra fädi, ne ba jät'a n'da ra mbohi din t'un'na ra hmute. ¹¹ Ne nu'bu min t'unni bi den a ra mbohi bi un'na rá mbe büya.

¹² Ne nu yú xädi ra Xuua büya, bá tunba a rá ngøc'yei bu ja ra fädi, bi 'yägüi. Ne bi mba büya bá xi a ra Jesús ngue ya bi du ra Xuua.

Bi 'ujn'i cut'a mahuahi yun 'yohu ra Jesús

¹³ Ne nu ra Jesús 'bu mí 'yøde bi du ra Xuua, 'bex dá mbähmbe dá huhe bu ja ra mbosa mí nde xcá sømhbe bu 'danguadi, mi ena xcám 'busehe n'da zi ora. Pe nu'bu mi pa u yu ja'i ngue dá mbähmbe bu a ra Jesús, ne u bá nexpu ja yú hnini bi dengähe, bin 'yogua thoho gätho bu ja rá nyani a ra dadehe. ¹⁴ Ne nu'bu má cahmbe bu ja ra mbosa a ra Jesús, xun ngu u yu ja'i xí zøm bu. Ne emme bi huç'u büya ne bi hoqui hont'a go to'o mí u. ¹⁵ Ne nu'bu min de büya dá embähe a ra Hmu:

—Ya bin de ya, ne njongui 'bucua ja ra xequi ua, dami xih yu ja'i da mba bu ja yu hnini ne da däm bu 'be'a da zi, dá embähe a.

¹⁶ Ne bi 'yæn'a ra Jesús:

—Pe hingui jatho da mba, pe guese ahu dami 'ujmhbu, bi 'yengähe.

¹⁷ Ne dá thahmbe büya:

—Pe hin'yu 'be'a da zi, ne hont'i cut'a yu hme i ja ua ne yoho yu huä, dá emfe büya.

¹⁸ —Bá cuhu ua, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹⁹ Ne bi xih yu ja'i ngue din säya bu ja yu t'ei, ne bi hyan u cut'a yu hme ne yoho yu huä. Bi ndøs' mahets'i ne bi 'yap rán japi Oja, ne bi xem büya ne bi 'dacähe dá darpähe yu ja'i. ²⁰ Gätho bin sihme u yu ja'i ne bin niya ne bi bong mi'da yu xequi bi yu'i 'de'ma yoho yu 'bøts'e. ²¹ Ne nu'u gätho bin sihme í jua'i cut'a mahuahi u yun 'yohu, ne hin njon bi mbeh yu xisu xinga gue yu t'uhni.

Bin 'yo maxøts'e ra dadehe a ra Jesús

²² Ne nubüya, bi xije ga mbähmbe ngue ga 'daxhe ra dadehe mahøn'a. Dá huhe a ra mbosa dá mbähmbe büya. Go bi gose bu a ra Jesús, bin 'yehmbu yu ja'i. ²³ Ne nu'bu mi mba u yu ja'i bi ndezehe bu ja ra nyuni ne bi nyäui bu Oja. Bá hazeh bu a. ²⁴ Ne nu'bu má mbähmbe ngue dá huhe ra mbosa, 'bu mi zøm made ra dehe, bi zeh ran dahi ne emme bin ja yu t'øthe, ne ts'edi midí cos'a ra mbosa. ²⁵ Ne nu'bu ya mbe mí ts'utho da hyats'i, ne 'yo a ra Jesús bu maxøts'e ra dehe ngue da zu'a ra mbosa. ²⁶ Ne nu'bu mambá epu ra Jesús, ne i 'yo bu maxøts'e ra dehe dá handähe büya, ba epu ne hin dí pahmbe ngue gue'a. Emme dán suhe ne dá mbahmbe:

—Ba ehnu n'da ra ánima, dá emhbe.

²⁷ Ne bi darcähe a ra Jesús:

—Dami hyuthu nzambu, o guín suhu, guecä, bi 'yengähe.

²⁸ Ne bi dat'a ra Pedro büya:

—Nu'bu gue'e ma Hmu i, dami jaqui necä dan 'yo maxøts'e ra dehe ne ga søm bu guí 'bäi, bi 'yæn'a.

²⁹ —Ba çcua, bi 'yæn'a ra Jesús, bi t'emp'a ra Pedro büya.

Ne nu'a ra Pedro büya bi gapu ja ra mbosa ne bi dü'mi bin 'yo maxøts'e ra dehe ngue in nde da zøm bu bí 'bä a ra Jesús. ³⁰ Pe bi nu ngue emme nts'edi ran dahi ne 'bex bin su büya, ne bi dü'mi bi dont'a mbonthe. Ne nts'edi bi mbah puja:

—Ma Hmu, dami yangui, bi 'yena.

³¹ Ne 'bex bi bendba rá ye a ra Jesús büya.

—Hanja ts'utho guí çc'yei ngue i ja ma ts'edi ne 'bexgue gá su 'be'a gán nu, bi 'yemp'a rá hmu.

³² Ne nu'bu mi hyu ra mbosa a ra Pedro ne ra Jesús büya, 'bex bin he a ran dahi. ³³ Ne nugähe mí huhmbe bu mbo ra mbosa dán danyahmuhe bu mí 'bä a ra Jesús ne dá emfe:

—Majuani maha, gue'e rá Ts'unt'u i Oja, dá emfe.

Bi hoc'u yu hyenni bu ra hnini Gene-saret a ra Jesús

³⁴ Ne dá thohmbe buya dá sòmhbē bu 'danguadi ra dehe bu mi ja ra xequi Genesaret. ³⁵ Ne nu' u yu ja' i mi 'buru, 'bu mi nu bi zòm bu ra Jesús, 'bexgue bi mbēnh ra nde hōnbu go hapu ja yu hnini ngue ya mí 'buru ra Jesús. Ne bá ts'inbi gátho yu hyēnni bu mi 'bucāhe a ra Jesús. ³⁶ Ne bi 'yāh ra mate u ngue bi dārpa rá nyāni rá pahni ra Jesús, ne 'bex bi yān u buya.

15

Ra Jesús bi ma 'be'a di ts'onba rá mbui n'da

¹ Ne nubuya bá ε i 'da ma ngurpihe ngue yu fariseo ne yu xānbate ni ja. Bá nexru Jerusalén u, ne bi 'yān'na ra Jesús:

² —Hanja u ni xādi hingui ten yān t'ōt'e mam bombōtah u ne him 'be i xat'yē 'bu i sihme, bi 'yēn' u.

³ Bi dā a ra Jesús ne bi 'yēmbi:

—Pe ne ah u guí festhohoh u rán t'ēdi Oja 'bu guí homhb u guí 'yōt' nin t'ōt'e zehēh u, bi t'ēmp' u yu fariseo.

⁴ Nguetho i mam bu ja rá m hman Oja: “Gui numansu ni ta ne ni mbe.” Ne a i mam bu ngue: “Nu'a to'o san rá ta ne rá mbe i jatho da tho,” bi 'yēn' a ra Jesús. ⁵ Pe nu ah u, 'dan'yo thoho guí mamhb u, ngue guí εmhbu xun ho 'bu di yarpa Oja a mi ja ngue xtá mbāx' a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yoh u. Ne hin gá xihmb u ngue him bi numansu rá ta 'bu ngub u bi 'yōt' e. ⁶ Gá 'yēmhbu nte ní mba tho yān t'ēdi Oja 'bu guím bēnse nin t'ēdih u, bi 'yēn' a ra Jesús, bi t'ēmp' u yu fariseo. ⁷ Pe εmme guidí yorpah u a guím bēmhbu, bi 'yēmp' a ra Jesús. Majuāni bi man Oja bu ja rá sōcuā ra Isaías 'be'a guí ōth u ngue bi 'yēna:

⁸ Nuya yu ja' i ya i εsqui nangue yā nde, pe maxōts' e thoho ne hinga gátho yá mbui.

⁹ Ne sāti thoho 'bu i thāndegui, nguetho hōnt' u yān t'ēdi zehē i xānba u mi' da,

i εn Oja, bi 'yēn' a ra Isaías 'bu maya' bu, bi 'yēn' a ra Jesús.

¹⁰ Ne nubuya, nu ra Jesús bi zon' d u yu ja' i:

—Dami 'yōhmb u 'be'a dí xi ah u janangue'a guí pahmb u 'be'a nam bōn' a. ¹¹ Hinga gue'a i ts' i di ts'onba rá mbui n'da, pe gue'a ní bōm bu rá nde n'da, bi 'yēn' a ra Jesús.

¹² Ne dá mbāhmbe bu mi 'bāh ra Jesús.

—Nu' u yu fariseo bi bēman' u a gám ma, dá εmfe.

¹³ Ne bi dāh ra Jesús, bi 'yēna:

—Hōnt' a go 'be'a ma paxi him bi 'yēzehē ma Ta, i jatho da mba nsat' i. ¹⁴ Nte guim bēmhbu nangue u nguetho tengu' bu i xādā u, ne εna da 'yut' ra 'yu yá mixādāh u. Ne nu' bu n'da ra xādā i six' a rá mixādāui, thāmbēni tho gátho yoho da zo bu ja n'da ra hyāhāi, bi 'yēngāhe ra Jesús 'bu má εmfe.

¹⁵ Nu ra Pedro buya bi xi a ra Jesús:

—Dami xije nangue a ran t'uti gá ma mahē' bu, 'be'a nam bōn' a, bi 'yēmbi.

¹⁶ Ne bi dā' a ra Jesús:

—Ha ne ah u xingui ts' u guí pahmb u 'be'a nam bōn' a dí xi ah u, bi 'yēna.

¹⁷ Ha hin guí pahmb u nu 'be'a da zi n'da, da yarp u ja rá nde ne da mba bu ja rá foho, ne hingui zām bu, bi 'yēngāhe. ¹⁸ Pe nu 'be'a gátho da bōn bu ja rá nde n'da i nexru rá mbui ne gue'a di ts'on' a n'da. ¹⁹ Nguetho gueru mbo rá mbui n'da ni nex' u yu ts'on' yomfēni, ran thodu, ran 'yomt' ēni madague' bu bin thāt' a n'da o hin gana din thāt i, ne yam fē, ne yu fehni, ne yun ts' ante, ne gue' u gátho ní nexru rá mbui n'da u. ²⁰ Ne gátho u gue' u ní ts' om' bāi n'da ra ja' i u. Pe nu' bu bin sihme ne him bi 'yōt' a ran t'ōt' e ngue din xat' yē, hinga gue'a dán ts' on' a, bi 'yēngāhe ra Jesús.

N'da ra xisu hin rá mēnguh u a ra Jesús bi 'yēc' yēi a rá ts' ēdi ne bi yān' a rá t' i xu

²¹ Ne nubuya dá pōmhbe bu a ra Jesús dá mbāhmbe bu ja rá xequi ra hnini Tiro ne ra hnini Sidón. ²² Ne dán c'athe n'da ra xisu ra mēngu Canaan, hing ra israel a. Ne ts' ēdi bi mbafi, bi 'yēmp' a ra Jesús:

—Gra Hmu, rá m bom'betó i ra David, din ja nin huçcate nangue ma t'ixu in 'youi n'da ra zĩthu ngue emme di unbi.

²³ Nu ra Jesús bi thotho, tengu'bu him bi 'yø a bi xifi. Nugähe baya dá xihmbe ra Jesús:

—Dami 'yørpa ra mate a ra xisu, janangue'a da mbengui, ne i mbafi i tengah.

²⁴ Nu ra Jesús baya bi 'yena:

—Nu Oja bá pengui ga ørpa rá 'befi ngue hont'u ma menguh y israel ga jamansu, nguetho i 'bui tengu y de'yo bi 'beh ra 'yu, bi 'yena.

²⁵ Pe nu ra xisu bi zøm bu 'bäh ra Jesús bin danyahmu ne bi 'yembi:

—Gra Hmu, dami zequi.

²⁶ Pe nu ra Jesús bi 'yembi:

—Hingui ho 'bu n'da ran 'yohu da hyänba rá hme yú t'uhni, go di un'du yu t'u'yo, bi 'yembi.

Ngubu bi xifi nguetho hing ra israel a ra xisu. ²⁷ Bi 'yén'a ra xisu baya:

—Majuani guim ma gra Hmu, pe ne'u yu t'u'yo i si yu xeca hme 'bom bu ja ra 'bimexa ngue i he u yú hmu.

²⁸ Ra Jesús baya bi 'yemp'a ra xisu:

—Gra xisu, emme guí ec'yei xun ho a ma mate. Janangue'a din ja a gá 'yädi, bi 'yembi.

Ne 'bexgue gue'a ra ora bi yan'a rá t'ixu.

Bi hoc mi'da yu hyenni a ra Jesús

²⁹ Ne nubaya nu ra Jesús bi bøm bu. Dá mbähmbe bu ja ra ndendädehe bu Galilea ne dá texhe bu ja ra nyuni, ne bi hyurpa a ra Jesús. ³⁰ Ne xun ngu yu ja'i bi zøm bu mi hudi, ne bá ts'inba yu dogua, ne yu xädä, ne yu gore, ne yu do'yé, ne xun ngu mi'da yu mbedi ne yu hyenni bá ts'inba bu mi hu'a ra Jesús. Ne nu ra Jesús baya gätho bi hoc'u. ³¹ Ne nu yu ja'i bi hyonya thoho 'bu mi nu bin ya yu gore ne bin 'yo u mí dogua ne bi yan'u mi do'yé, ne bin zø yú dá u mi xädä. Ne nu'bu mi nu 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yēspa Oja, ngue ma Ojahe dyu israelhe. Ne hyu pa dán degähe bu yu ja'i.

Bi 'ujn'i goho mahuqi yun 'yohu ra Jesús

³² Ne nu ra Jesús bi zongahe bi 'yengähe:

—Emme dí m bēngä yu ja'i i 'bucua nguetho ya ná hyupa i 'bucua ne hin'yü 'be'a da zi yu. Ne nu'bu ga xifi da mba bu yú ngu, masque hin da hyät'i da zøm bu ja yú ngu, bi 'yén'a ra Jesús.

³³ Ne dá emhbe baya:

—Pe hin hapu ga tímhbü ra hme ga unhdü yu ja'i, nguetho emme xun ngu i 'bucua, ne njongui 'bucua ngue ga tämfu ra hme, dá emfe.

³⁴ —Hangu guí hähü ra hme thä, bi 'yén'a ra Jesús.

—Yoto thoho yu hme ne zi yoho yu t'uhua, dá emfe.

³⁵ Ne nu ra Jesús bi xih yu ja'i din säya bu häi. ³⁶ Ne bi hyän'u yu hme a ra Jesús ne yu huä, ne bi 'yär rán ja'i Oja nangue u bi hyäni. Nubaya, nu ra Jesús bi xen yu hme ne yu huä ne bi dargähe ngue ga unhde yu ja'i bu mí hudi. ³⁷ Ne gätho u mí 'buru bin sihme u ne bin niya, ne bi bongui yoto yu 'bøts'e 'bu mi niya. ³⁸ Ne goho mahuqi u yun 'yohu bin sihme, ne njom bi mbeh yu xisu ne yu t'uhni. ³⁹ Ne nu ra Jesús baya bi xih yu ja'i da mbeng yú ngu. Ne nu'bu mi mbeng yu ja'i baya dá mbähmbe mahøn'a a ra Jesús, dá huhe ra mbosa mahøn'a ngue ga sømhbe bu ra xequi Magdala.

16

Yü ngurpi yu judío bi 'yäh mi'da yu hme pya

¹ Ne nu'bu ma sømhbe bu, bi zøm bu 'da ma ngurpihe ngue yu fariseo ne yu saduceo, in nde da zäp rá mbai a ra Jesús, bi 'yembi:

—'Yurcahe n'da ra hme pya ngue ga pähmbe majuani Oja bá pen'ni i, bi 'yén'u.

² —Pe nu'ehü, bi 'yén'a ra Jesús, guí nuhü xun theni yu güi 'bu xøn de ne guí emhbü baya ngue din hyadi 'bu bi hyats'i. ³ Ne nu'bu guí nuhü ts'utho xun theni yu güi 'bu xudi, guí

εmhbu din da'ye buya. Emmε guidi yorpahu a guim bεmhbu. Hanja ngue gui pαhmbu 'be'a nam bøn'u yu gui gui nuhu ne hin go gui pαhmbu 'be'a nam bøn yu hmεpya gui nuhu ya, bi 'yεn'a ra Jesús. ⁴Nu ahu gui 'buhmbu ya, gue ahu gyu ts'om'bäihü, xcá 'uehmbu bu rá 'yu Oja, ne sä gui ähmbu ra hmεpya ya pε hin da t'ut'ahu ra hmεpya. Pε hōnt'a ra hmεpya da t'ut'ahu tengu bi 'yōt'a ra Jonás maya'bu, bi 'yεn'a ra Jesús bi 'yεmp'u yu fariseo. Ne xō dá mbäcähe a ra Jesús buya.

Ra Jesús bi xih yá xädi di jamansu nangue rá íxi yu fariseo

⁵Ne nubuya dá penje mahōn'a 'danguadi ra dādehe a ra Jesús. Ne dá pumbεnihe a ra hmε nzai mí sihe ngue min 'youi ra íxi. ⁶Nu ra Jesús buya bi 'yεngähe:

—Damim fähmbu nangue yá íxi yu fariseo ne yu saduceo, bi 'yεna.

⁷Ne dá εnsεhe:

—I man na ya ngue him bá hāhu ra hmε.

⁸Ne nu ra Jesús bi bādi 'be'a dá bεmhbe ne bi 'yεnje:

—Hanja gui εmhbu: “Hin'yu ra hmε ga sihu.” Pε ts'utho gui εc'yεihü. ⁹Ha gá pumbεnihü 'bu má 'uīngä goho mahuāhi yun 'yohu ngue hōnt'i yoto yu hmε ne yoho yu t'uhua, ne bi bong thoho yoto yu 'bōts'e yu hmε. ¹⁰Ne'bu má 'uīn'i cāt'a mahuāhi yun 'yohu ngue hōnt'i cāt'a yu hmε mi ja, ne xun ngu yu 'bōts'e bí yu 'bu mí bongui. ¹¹Hanja hin gá pαhmbu 'bu má xi ahü nangue yá íxi yu fariseo ne yu saduceo, pε hin nangue u yu hmε dá xi ahü, bi 'yεngähe.

¹²Ja dá pαhmbe buya 'be'a nam bøn'a bi xije ra Jesús. Dá pαhmbe ngue gue'a yun xädi yu fariseo ne yu saduceo, ne hinga gue'a njuāntho ra íxi bi ma.

Ra Pedro bi ma to'o a ra Jesús

¹³Ne nubuya dá mbähmbe ra Jesús bu ra xεqui Cesarea, guepu min ts'ut'abi ra Felipe. Ne bi 'yängähe dyu xädigähe ra Jesús:

—'Be'a im bεn'u yu ja'i ngue to'ogä, ngue guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

¹⁴Dá thāthe buya:

—Nu'u 'da yu ja'i im bεni gue'e gra Xuua Nxixya, ne nu'u 'da im bεni ngue gue'e gra Elías mi 'buh maya'bu. Ne nu'u 'da im bεni gue'e grá Jeremías ngue maya'bu xōn du, uague man'da rá pōngahya Oja, i εn'u, dá εmfε buya.

¹⁵Nu ra Jesús buya bi 'yängähe:

—Xi'ahu, 'be'a guim bεmhbu ngue to'ogä.

¹⁶Ra Simón Pedro buya bi dāti:

—Gue'e rá thahni i Oja ngue ra Cristo, rá Ts'unt'u i Oja i 'bu.

¹⁷Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Majapi i gra Simón, rá ts'unt'u i ra Jonás, nguetho nu'a gá ma hinga n'da ra ja'i bi bεn'ni i, pεgue Oja ma Ta bí 'buh mahεts'i bi bεn'ni i. ¹⁸Pε ne'a dí xi i, nu'i gra Pedro, nu'a ni thuhu nam bōni gue ra do. Nguetho tengu 'bu da gue'e gra dongu guepu dí mbuh rán ngu Oja, nangue'e ga du'mä ga pet'u da 'yεc'yεigui. Ne hin'yu 'be'a da zä di jua u, xīng ran dāte, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹⁹Ne ga 'da a n'da nin t'ēdi ngue gui xih yu ja'i 'bεpu dí yat'a n'da bu di manda Oja. Tengubü ga 'da a n'da ran sogui ngue gui xocpu di manda rá ts'ēdi Oja. Ne nu'a gui 'yεmbi hingui ho ua ja ra ximhäi, nepu mahεts'i da t'εmbi hingui ho a. Ne ngutho a gui 'yεmbi xun ho, nepu mahεts'i da t'εmbi xun ho a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁰Pε nubuya, nu ra Jesús bi hεgähe hin ga mamhbe bu 'buh yu ja'i ngue guesε a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo.

Ra Jesús bi ma da tho ne da dαmbεni

²¹Ne nu'a ra pa a, bi du'mi bi xije jatho da mba bu Jerusalén di unba bu u ma ngurpihe, ngue yu dαc'yei ne yu mbäjä ne yu xānbate nijā. Ne bi xije da tho ne da dαmbεni 'bu ná hyupa. ²²Ne nubuya bi zixpu ma'ueni a ra Pedro ne bi zui, bi 'yεmbi:

—O guidi japi da bent'i i, damin yāni, bi t'εmp'a ra Jesús, bi 'yεn'a ra Pedro.

²³Ne bi dā'a ra Jesús:

—Dami pøni gra zı̄thu. Ní mba, nguetho guí ɛ̄ngui hin ga øt'ä a bi zän Oja. Hin'yü nin 'yomfɛ̄ni tengu im bɛ̄n Oja, pɛ̄ hønt'a im bɛ̄n yu ja'i guím bɛ̄ni, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús, bi t'ɛ̄mp'a ra Pedro.

²⁴ Nɛ nubuya, bi 'yɛ̄ngähe:

—Pɛ̄ to'o gätho in nde da dɛ̄ngui i jatho hin da bɛ̄n'a rá pähä zɛ̄hɛ̄ nɛ da hyät yun unbi madague'bu da tho.

²⁵ Nguetho nu'a to'o di huɛ̄czɛ̄hɛ̄ rá te, da mba ma unbi rá te bu ja ran däte, pɛ̄ nu'a to'o hingui su da thacpa rá te nanguécä, da dın'a ra te mazai a. ²⁶ Pɛ̄ nu'bu n'da ra ja'i, madague da 'yøt'e rá mbeti 'bɛ̄'a gätho i ja ua ja ra ximhäi, pɛ̄ nte ní mbatho 'bu him bi pøh rá te. Nguetho njo'o n'da ra ja'i da zä da guzɛ̄hɛ̄ rá te, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

²⁷ Nguetho nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nɛ̄ dın jagä rá ts'edi ma Ta bu mahɛ̄ts'i 'bu bá pengä mahøn'a, nɛ̄ gätho yám 'bɛ̄hni ban 'yohe 'bu bá ɛ̄cä. Nɛ̄ i ja 'bɛ̄'a ga undä nangue 'bɛ̄'a bi 'yøt'a n'da ngu n'da yu ja'i. ²⁸ Majuani dí xi ahü, hinga gä gní tuhü 'bu bi dı̄mi di manda ma ts'edi ua, guécä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛ̄ngähe ra Jesús.

17

N'da ran t'uti bi 'yøt' ra Jesús

¹ Nɛ nu'bu mi tho i 'dato pa nu ra Jesús bi zix ra Pedro nɛ̄ ra Jacobo nɛ̄ ra Xuua, rán 'yohü ra Jacobo, nɛ̄ bi mbähä bu ja ra t'øhø. ² Nɛ nu'bu mí zøm bu, bim pä'a ra Jesús. Nu rá hmi bi hyät'i tengu'bu ra hyadi, nɛ̄ nu rá he bi t'axqui tengu'bu ran nɛ̄qui. ³ Nɛ nu'bu ma mixädihe min 'yohü, bi nu bi zøm bu ra Elías nɛ̄ ra Moisés, bin yähu ra Jesús.

⁴ Nɛ nu ra Pedro buya bi 'yɛ̄mp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, xun ho ngue dí 'buhmbe ua, nɛ̄ ga høcähe hyu yu t'angu. Nu n'da gam 'buse, nu n'da dim 'buh ra Moisés, nɛ̄ nu'a man'da dim 'buh ra Elías, bi 'yɛ̄n'a ra Pedro.

⁵ Pɛ̄ nu'bu mí ya ra Pedro, bi nɛ̄qui n'da ra güi di fɛ̄xni, ngue bi go'bu, nɛ̄ bi 'yø'a n'da ra nde bin ya bu ja ra

güi: “Guehna ma Ts'unt'ugä na, ɛ̄mme dídi huɛ̄cä na nɛ̄ dí numanho. Dami 'yøhmbü 'bɛ̄'a i xi ahü.” Gue'a bi man'a ra nde bi 'yøpü.

⁶ Nɛ nu'bu mí 'yø a ra nde bu ma mixädihe 'bex bin danyahmu bu häi nɛ̄ bi nyetho nguetho bin su bu. ⁷ Nɛ nu ra Jesús buya bi mba bu mín danyahmu bu nɛ̄ bi 'yɛ̄mbi:

—Dami ndanjü, o guín suhü.

⁸ Nɛ nu'bu mi ndøx'bu buya njom bi nu, pɛ̄ hønt'a ra Jesús mí 'bäpü.

⁹ Nɛ nu'bu mam bá ɛ̄pü 'yu bu ja ra t'øhø buya, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús:

—Nuya njon gui xihmbü 'bɛ̄'a gä nuhü bu, jague'bu dá thambɛ̄nigä bu 'bu bu xøn du, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi t'ɛ̄mp'ü.

¹⁰ Nɛ nu ma mixädihe buya bi 'yänni:

—Hanja i ɛ̄n'bu yu xänbate nija ngue m'bet'o thoho ba penc'a ra Elías, nɛ̄ ja ba ɛ̄'a rá Thahni Oja ngue ra Cristo buya, bi 'yɛ̄n'ü.

¹¹ —Majuani im ma ngue m'bet'o ba ɛ̄h ra Elías di hoqui gätho. ¹² Pɛ̄ dí xi ahü, ya bi zøh ra Elías nɛ̄ njon bi badi ngue gue'a. Pɛ̄gue bi mba ma unbi nɛ̄ bi mba ma ucpi, nɛ̄ ngutho da t'ørcä ya, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús.

¹³ Ja bi ba bu ma mixädihe buya gue tengu'bu ra Elías a ra Xuua Nxixya.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra sändqte

¹⁴ Nɛ nu'bu mi zøm bu 'buh yu ja'i, bi zøm bu n'da ran 'yohü bu mí 'bäh ra Jesús, nɛ̄ bi 'yɛ̄mbi:

¹⁵ —Gra Hmu, dami 'yørqui ts'ü ran huɛ̄cate a ma ts'unt'ü, jant'a thoho i sändqte nɛ̄ hønbu go i so 'bu xø 'yagui. Ja'bu i so bu ja ra sibi, nɛ̄ ja'bu i so bu ja ra dehe, hønbu go hapü 'yo 'bu xøn zändqte. ¹⁶ Nɛ bá sigä bu mi 'bu bu ni xädi, pɛ̄ him bi zä bi hyacpa a ran bu in 'youi, bi 'yɛ̄n'a ran 'yohü.

¹⁷ Nɛ bi 'yɛ̄n'a ra Jesús:

—Gyü ts'om'bäihü, hin guí ɛ̄c'yɛ̄ihü Oja xun ho. Hangu yu pa ga tøp'a thoho ahü ngue gui 'yɛ̄c'yɛ̄igahü, bi 'yɛ̄n'a ra Jesús. Bá si ni ts'unt'ü guím ma, bi t'ɛ̄mp'a ran 'yohü.

18 Nu'bu mi zøpɒ buya, nu'a ra Jesús bi zɐ a ra zɪthu min 'youi, nɛ bi xifi da bɔni. 'Bex bi yɔn'a ra ts'ant'ɐ buya.

19 M'bejua buya bin yɔhɐ ɐ ma mixädihe a ra Jesús nubɐ däm 'busehe.

—Hanja him bi zä dá hɔngähe thi a ra zɪthu min 'youi a ra ts'ant'ɐ, bi 'yɛn'ɐ.

20 Bi dɔ a ra Jesús nɛ bi 'yɛna:

—Him bi zä gá hyømhɐ thi ra zɪthu, nguetho ts'atho guí ɛc'yɛihɐ. Man'da zi ts'atho ni t'ɛc'yɛihɐ xinda gue n'da rá hmudä ra c'u ngue ɛmmɛ zicue. Nɛ nu'bu da zøni gui 'yɛc'yɛihɐ tengu n'da rá hmudä ra c'u, da zä gui xihmbɐ n'da ra t'øhø: “Dami 'uegue gui thɔn nɐ n'danni,” gui 'yɛmfɐ, nɛ da 'uegue. Hin te gui hyɛmfɐ 'bɐ majuaɔni gui 'yɛc'yɛihɐ. Gätho xɔn hɛi i sä gui 'yøthɐ, bi 'yɛnje. 21 Pɛ nu'ɐ 'da'ɐ yɐ zɪthu tengu min 'youi a ra ts'ant'ɐ, xɔn hɛi da hyøɔn a thi ɐ, pɛ hønt'bu ɛmmɛ hɔh rá mbɛi din yɔui Ojɔ nɛ da 'yɛ't' ran ts'ihmɛ n'da, da zä da hyøɔn a thi ɐ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a da tho nɛ da dɔmbɛni

22-23 Nɛ nu'bu mán 'yohe bu ra häi Galilea, bi 'yɛnje mahøn'a a ra Jesús:

—Nugä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi, dan dägä bu 'bɔh yɐ jɔ'i ngue da thogä. Pɛ ga thɔmbɛni 'bɐ ná hyu pa, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ ɛmmɛ bi du ma mbɛigähe buya.

N'da ran t'änni to'o i jut ra mbɛti nangue ra nijɔ

24 Nɛ nu'bu má sømhbe bu ra hnini Capernaum a ra Jesús, bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Xi ni xänbatehɐ, ha hingui jut'a ra mbɛti dí hɔxähe nangue ra nijɔ, bi t'ɛmbi.

25 Bi dɔ a ra Pedro buya:

—Hɔhɔ i jut'i, bi 'yɛmp'ɐ.

Nɛ nubuya nu'bu mi yɔrpɐ ja ra ngu xín säya a ra Jesús, 'bex bi t'än'na ra Pedro:

—'Bɛ'a guím bɛni gra Simón, ha nɛ'ɐ yɔ t'uhni yɐ ts'at'abi i jut'a ra mbɛti ua ja ma häihɐ, uague hønt'ɐ yɐ jɔ'i tho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

26 Bi dɔ a ra Pedro:

—Nu'ɐ yɐ jɔ'i tho.

—Janangue'a hin mán zähma'be ga jut'ä 'bɐ hingui jut'ɐ yɔ t'uhni yɐ ts'at'abi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 —Pɛ ni mba bu ja ra dɔdehe, gui hyɐ'ts'a n'da ra huɔ, nɛ gui xemba rá nde. Gui tɪm bu n'da ra mbɛti, ngue'a xøt'a ga jut'ui a ra cota a ra nijɔ, n'dahma hin da bɛman'ɐ i hɔx ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

18

Ra Jesús bi ma to'o xtán hɛts'i bu dán nu Ojɔ

1 Nɛ xø dá änhde a ra Jesús:

—Xiya, to'o man'da xɔn hɛts'i rán t'ɛdi bu na hnu bu di manda rá ts'edi Ojɔ, dá ɛmfɛ.

2 Nu ra Jesús buya bi zohna n'da ra t'uhni nɛ bi gats'i bi mbämp'ɐ made, 3 nɛ bi 'yɛnje:

—Majuɔni dí xi ahɐ, nde'bu gui päh ni mbɛihɐ gui cohmbɐ tengu'bu gyɐ t'uhnihɐ, nu'bu hin'na hin gui sä gui cɔthɐ bu di manda rá ts'edi Ojɔ 'bɐ, bi 'yɛnje. 4 Nɛ nu'a to'o da gohi tengu'bu ra t'uhni nɛ da 'yøt'e ngue hin'yɐ rá ts'edi, gue'a xtán hɛts'i rán t'ɛdi bu na hnu bu di manda rá ts'edi Ojɔ. 5 Nɛ nu'a to'o da numanho n'da ra t'uhni nangue ma thuhugä, nam bɔni bi zingä buya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Yɔn t'ɐ't'ate i ja ua

6 —Pɛ nu'bu 'bo'o di japi da 'ue a n'da ra t'uhni ngue i ɛc'yɛigui, xɔn ɔtho ran ɔnbi da nu. Man'da xɔn ɐ xinda gue'bu da t'ɛrpa ra dojani rá 'yuga nɛ da thørpɐ ja ra dɔdehe, bi 'yɛn'a ra Jesús.

7 —Nhuɛcate ahɐ nangue yɔm 'bɛpate xɔn ngu da t'øt'ahɐ. Guehma gui nuhɐ ɐ, pɛ í huɛhi maha to'o di 'bɛp'ahɐ, bi 'yɛna.

8 Pɛ nu'bu guí ɛmhɐ gue'a ni 'yɛhɐ o gue ni guahɐ di 'bɛp'ahɐ gui 'yøthɐ ra ts'oqui, pɛ xɔn ho 'bɐ gui hyɛju gui 'yɛmhɐ bu yatho. Nguetho man'da xɔn ho 'bɐ dan 'datho ni guahɐ o gue dan 'datho ni 'yɛhɐ 'bɐ gá mba bu ja ra te mazɔi, xinda gue'bu di yoho ni 'yɛ o

gue di yoho ni gua ne gui mba bu ja ra sibi njam'bu da huɛt'i. ⁹ Ne ngutho 'bu guí ɛmhbu gue'a n'da ni dāhbu di 'bɛp'ahbu gui 'yøthbu ra ts'oqui, pɛ xun ho 'bu gui hyahmbu gui 'yɛmhbu bu yatho. Nguetho man'da xun ho 'bu dan 'datho ni dāhbu 'bu gui cuthbu bu ja ra te mazai xinda gue'bu di yoho ni dāhbu ne gui mba bu ja ra sibi njam'bu da huɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti nangue ra de'yo bim 'bedi

¹⁰ —Dami jamansuhbu a guí øthbu. Hin gui 'yøthbu tengu'bu nte di muui u zicue, nguetho dí xi ahbu nu yám 'bɛhni Oja di jamansu u, ne zai i 'burpu ja rá hmi ma Ta bu mahɛtsi u yám 'bɛhni. ¹¹ Nguetho nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bá ɛcä ngue ga nyamba yá te u xøm 'bedi nangue yu ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹²⁻¹³ —'Bɛ'a guím bɛmhbu bi 'yøt'a n'da ran 'yohbu ngue mí si n'da ciento yá de'yo. Ne bim 'bɛ a n'da. Ha him bi hyon'a bim 'bedi. Pɛ bi zopu u goho 'däte ma 'de'ma guto bu mi sapaxi u, bi mba bi hyon'a bim 'bedi. Ne nu'bu mi dñi, man'da bin johya nangue'a, xinda gue'u mi'da ngue him bim 'bedi. ¹⁴ In jabu ma Tahbu bí 'burpu mahɛts'i, in ndepe xinga n'da dim 'bedi, madague'a hin te di muui bu na hnu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran hocpi nangue yu 'yɛc'yɛi

¹⁵ Ne man'da ram hma bi man ra Jesús, bi 'yɛngähe:

—Nu'bu n'da ni cuhu bu ja ram peti, 'bu hinga gue'a da 'yøt'e e, gui xi 'bu guí 'bɛsɛui, janangue'a da baði hingui ho a bi 'yøt'e e, bi 'yɛngähe ra Jesús. Ne nu'bu bi 'yømanho a gui xifi, ya gá taha gá hocpa rá mbui a ni cu. ¹⁶ Pɛ nu'bu hingui urpa ra güenda a gá xifi, gui six man'da o gue mí yoho yu cu din testigo nangue'a guí mammi. ¹⁷ Pɛ nu'bu guexta'a him bi 'yurpathoho ra güenda a guí mammi mahøn'a, gui mam bu ja ram peti buya. Ne nu'bu him bi 'yurpa ra güenda a 'bɛ'a gá xihmbu bu, pɛgue gui 'yøthbu tengu'bu hin ni cuhu a buya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

¹⁸ —Majuani dí xi ahbu, nu 'bɛ'a guí ɛmhbu hingui ho ua ja ra ximhäi, nɛpu mahɛts'i i t'ɛmbi hingui ho a. Ne ngutho a guí ɛmfu xun ho, nɛpu mahɛts'i i t'ɛmbi xun ho a, bi 'yɛngähe ra Jesús.

¹⁹ —Ne nu'bu guí yohmi 'bu n'dat'a guím bɛmmi 'bu ja a guí ähui ma Tahbu 'burpu mahɛts'i, nu'a di 'da aui a gá 'yähui. ²⁰ Nguetho nu'bu dim peti nangue ma thuhugä 'da, madague'bu yoho o gue hyu, pɛgue dí 'bä i nde bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Ne bi 'yän'na ra Pedro:

—Gra Hmu, xi'bu ja 'bɛ'a da 'yørca n'da ra ja'i, hangu yu nidi ga punbi. Ha xøt'a yoto nidi, bi 'yɛn'a ra Pedro.

²² Bi dā a ra Jesús:

—Hinga hønt'i yoto nidi, pɛ nde'bu thocpa tho gui punbahbu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti a him bi punba rá mimbɛfiui

²³ —Janangue'a dí xi ahbu, nu'a nán ts'ut'abi Oja, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi 'bu mi 'yurpa ra güenda hangu in dupate yám fäts'ihbu. ²⁴ Ne nu'bu mi nu rá søcuä, 'bexgue bi manda ba ts'i a n'da ngue min dupate yu millone thoho. ²⁵ Pɛ nu'a ra ja'i, hin'yu 'bɛ'a mi ja ngue xtán zä xtán gut'a min dupate. Ne nu ra ts'ut'abi buya, mi nde xtá mbä a, ne yú t'uhni, ne rá xisu mí 'burpu ja rá ngu, ne 'bɛ'a gá mi pɛ'ts'i, ngue da gut'a ndupate. ²⁶ Ne nu'a ran 'yohbu buya bin danyahmu ne nts'edi bi 'yöp ra mate a rá hmu: “Gra hmu, tøcpi ts'u, jante tho ga jut'i i.” ²⁷ Nu rá hmu buya bi huɛc'a, ne bi punba a rán dupate ne bi thøh pɛya. ²⁸ Pɛ nu'bu mi nɛxpɛ, bin c'at'ui n'da rá mimbɛfiui xí hmit'i ts'u ra mbeti. Nu'a xí mba ma thøgue buya, 'bexgue bim bent'äte, bi bændba rá 'yuga a bin c'at'ui, ne bi 'yɛmbi: “Curca a ma mbeti guí tuc ya,” bi 'yɛmbi. ²⁹ Ne nu'a rá mimbɛfiui buya bin danyahmu ne nts'edi bi 'yöp rá mate, bi 'yɛmbi: “Tøcpi ts'u, jante tho ga jut'i i,” bi 'yɛmbi. ³⁰ Pɛ nu'a xí mba ma punbi him bi dø'mi, bi

got'a fädi, εmbi din ofädi jague'b_u da gut'a in dupate. ³¹ Ne nu yá mimbεfiui b_uya εmme bi bεndumb_ui 'bε'a bi 'yøt'a xí mba ma punbi, ne bi mba bi xi a rá hmu 'bε'a bi 'yøt'a. ³² Nu yá hmu b_uya bi manda bá ts'i a ran 'yoh_u mahøn'a ne bi 'yεmbi: “Gra ts'om'bäi, nugä dá pun'ni i 'b_u gmí 'yác ra mate, madague'a x_un ngu guí tuqui. ³³ Nde'b_u ne'e xquí huεc'a ni mimbεfiui,” bi 'yεn'a rá hmu. ³⁴ εmme bin cue a rá hmu, bi manda da jot'i gue'b_u go bi gut'a gätho y_u millone min dupatesε, bi 'yεn'a ra Jesús, 'b_u mi man a ran t'uti.

³⁵ Din jab_u da 'yøt'ah_u ma Tah_u 'b_up_u mahεts'i 'b_u hin gui punbah_u ni mija'ih_u ngue gätho ni mb_uih_u, bi 'yεngähe ra Jesús.

19

Man'da ram hma nangue ran hyεgui

¹ Ne nu'b_u mi gua'a man ra Jesús, bi bøm b_u Galilea, bi hyax ra 'yu ni mba b_u ra xεqui Judea, 'danguadi ra dæthe Jordán. ² Ne x_un ngu y_u ja'i bi dεnthoho ne bi hoqui x_un ngu y_u hyεnni.

³ Ne nub_uya, bi zøm b_u'da ma ngarp_uihε ne ngue y_u fariseo, b_u mi 'bäh ra Jesús. Mí honi 'bε'a dí yapi, ne bi 'yεmbi:

—Ha sä da hyεh rá xisu n'da 'b_u madí ts'utho 'bε'a da 'yøt'e, bi 'yεn'a.

⁴ Nu ra Jesús bi dæti:

—Ha hin gá nuh_u b_u ja rá m hman Ojå, ngue'b_u rá mbædi thoho ra ximhäi bi zän Ojå n'da ran 'yoh_u ne n'da rá xisu. ⁵ Ne i mam b_u: “Nu n'da ran 'yoh_u him man da dεn'na rá ta o rá mbe 'b_u dim 'b_uhmi rá xisu, pε dim 'b_uhmi da gohi tengu'b_u n'dan ja'itho,” i εm b_u ja rá m hma Ojå. ⁶ Janangue'a nu'b_u n'da ran 'yoh_u i 'b_uhmi rá xisu, pε hingui yonja'i b_u na hnu, n'datho. Ne nu'a bi zän Ojå, dim 'b_ui tengu'b_u n'dan ja'itho, pε hin njon da bεni din hyεgui, bi 'yεn'a ra Jesús, bi t'εmp'ε y_u fariseo.

⁷—Hanja gní 'yεnje, ne nu ra Moisés bi ma da t'øt'a n'da rá sœcuå ran xuni 'b_u da hyεh rá xisu n'da ran 'yoh_u, bi 'yεn'a y_u fariseo.

⁸ Xø bi 'yεn'a ra Jesús b_uya:

—Gue'a bi 'yo't'a ra Moisés, nguetho εmme x_um mε ni mb_uih_u. Pε nu'b_u rá mbædi ra ximhäi him mín jab_u. ⁹ Ne dí xi ah_u, nu'b_u n'da ran 'yoh_u bi hyεh rá xisu ne him mi 'yomt'εni a rá xisu, pε nu'b_u bin that'ui man'da ra xisu a ran 'yoh_u, ya i 'yomt'εni a b_uya. Ne nguetho 'b_u n'da ran 'yoh_u din that'ui n'da ra xisu bi thegui, ne a ra 'yomt'εni a b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁰ Ne nub_uya, dá εmbähe ra Jesús:

—Nu'b_u hingui sä da hyεh rá xisu n'da, man'da x_un ho 'b_u hin din that'a n'da 'b_u.

¹¹ Ra Jesús bi 'yεna:

—Pε hinga gätho da zä din jab_u, pε hønt'ε bi zän Ojå din jab_u. ¹² Nguetho i 'b_u i 'da ngue him bim 'b_uh rá xisu nguetho y_u mbædi gue'b_u go mim 'b_ui. Ne nu'ε mi'da y_un 'yoh_u him bim 'b_uh yá xisu nguetho bi mbocpa ε yá hmu. Ne nu'ε mi'da, yá pähä zεhε him bim 'b_uh rá xisu nguetho gue'a í ts'änni ngue hin dim 'b_uh rá xisu, ngue nte di hεni nangue rá 'bεfi Ojå mahεts'i da 'yøt'e. Nu'a to'o da bεn'na ram hma na, gue'a da b_u a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yäp rán japi Ojå nangue'ε y_u t'εhni

¹³ Ne nub_uya bá ts'inba 'da y_u t'εhni b_u mi 'b_uh ra Jesús, ngue'a mi hndεpe da dospa yá y_u t'εhni, ne da 'yäp rán japi Ojå nangue ε y_u t'εhni. Nugähe b_uya, dá hεcpähe ε yá ta ε y_u t'εhni ngue hin da thop_u 'bä a ra Jesús. ¹⁴ Pε nu ra Jesús bi 'yεnje:

—O guí hεcpah_u y_u t'εhni ngue him ba thocua, pε dami jaf_u ba thocua, nguetho nu'ε to'o di manda rá ts'edi Ojå, tengu'b_u y_u t'εhni ε, bi 'yεna.

¹⁵ Ne bi dospa yá y_u t'εhni b_uya ne bi 'yäp rá mfäts'i Ojå. Ne nu'b_u mi jua a bi 'yøt'a ra Jesús, dá pøngähe b_u b_uya.

N'da ra mεmbeti bi nyqui ra Jesús

16 Ne man'da ra ts'unt'u bi mba bu 'bä a ra Jesús ne bi 'yëna:

—Hoga xänbate i, 'be'a nin ho da zä ga øt'ä ngue ga tïngä ra te, bi 'yëna.

17 Ra Jesús bi 'yëmp'a:

—Ha guím bëni 'be'a guí ma ngue guí enguí xän hogui, nguetho hønt'a xän ho a Ojä. Pë nu'bu guín nde gui tïn ra te, dami jä'ts'u yän t'ëdi.

18 —Nda'a nín t'ëdi, bi 'yën'a ra ts'unt'u.

19 Bi dä'a ra Jesús:

—O guí haçpa rá te ni mijä'iui, o guí 'yomt'ëni, ne o guím pë, ne o guí man yä fëhni, ne gui numansu ni ta ne ni mbe, ne gui huëc ni mijä'iui tengu'bu da guesë i, bi 'yën'a ra Jesús.

20 —Gätho xtä jä'ts'i gue'bu go mán t'uhni, 'be'a man'da di 'bedi ga øt'e, bi 'yën'a ra ts'unt'u.

21 Nu ra Jesús bi 'yëmp'a:

—Nu'bu guí nde gui tïn ra te, ní mba bá pä 'be'a gätho i ja i, ne gui darpa yä hyoya a rá muui 'be'a gätho gá pä, ne din ja'a man'da di muui bu mahëts'i büya, ne nubüya ba ëhe gui tengui.

22 Pë nu ra ts'unt'u 'bu mí 'yø a bi xifi, ëmme bi du rá mbui, nguetho ëmme xän ngu 'be'a gä mi ja, ne bi mbeng thoho büya.

23 Ne nu a ra Jesús büya:

—Majuani dí xi ahü, bi 'yëna, xän hëi da yärpü di manda rá ts'edi Ojä n'da ra mëmbeti. 24 Dami 'yøhmbü mahøn'a. Man'da hingui hëi da yät'a ra camello bu ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'a n'da ra mëmbeti da yärpü di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yënje.

25 Ne dá hyonya thohohe 'bu má øhmbe bi ma ra Jesús. “To'o maha da zä din yäni,” dán 'yëm zehëhe büya.

26 Bi hyërcähe ra Jesús ne bi 'yënje:

—Hin da zä da 'yøzehë yä jä'i, pë nu'a Ojä hingui hëmp'a da 'yörpa ü yä jä'i.

27 Nu ra Pedro büya bi 'yëmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, nugähe dá socähe gätho 'be'a mí pets'ähe ne dá ten'nahe, 'be'a maha ga tïmhbe ya.

28 Ra Jesús büya bi 'yënje:

—Majuani dí xi ahü, 'bu bin ja ma'da'yo mahëts'i ne ma'da'yo ra ximhäi, din ja ma ts'edi mixte, ga hupü ja ma mëxa ga øt' ran ts'üt'abi, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi. Ne ahü guí 'de'mayoho ahü, 'darbü ga huhmbü, ga comhbü ma ts'edigä, ne'ahü ga juänbahü ma mi israelhü dyü judiohü, bi 'yëngähe ra Jesús.

29 Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yëna:

—Nu'a to'o bi zoh rá ngu, o gue rán 'yohü o gue rán ju, o gue rá ta o gue rá mbe, o gue rá xisu o gue yä t'uhni bi zogui ngue bi dengui, o gue rá huähi, da däha man'da xän ngu xinda guet'a n'da ciento nidi, ne a ra te mazäi da hyäni, bi 'yëngähe ra Jesús. 30 Pëgue nu'ü im bëni i 'bet'o dim 'bejua ü. Pë nu'ü t'ëmbi i 'bejua, dim 'bet'o ü, bi 'yëngähe ra Jesús.

20

N'da ran t'uti bi 'yøt'an'da ra më'befi

1 Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yëna:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'üt'abi Ojä, din ja tengui bi 'yøt'a n'da ran 'yohü mí ja ra dähuähi. Midi 'yonba yä mëffi 'bu xudi thoho. 2 Ne 'bex bi xifi hangu da gu't'i, ne bi mba bu ja rá huähi ü büya. 3 Nu'bu mbe gäto xudi, xø i 'yo bu hnini a ra më'befi mahøn'a, ne bi nu 'da yän 'yohü mi 'yotho bu ne bi mbën bu ja rá huähi.

4 “Ní mbähä, gam pëhmbü, ga jut'ahü hangu dí nde ahü gui tähmbü,” bi 'yëmbi. Ne bi mba ü büya. 5 Ne nu'bu mi hyuxyadi, xø 'yo bu ja ra hnini mahøn'a ra më'befi ne bi mbën mi'da bu rá huähi. Ne'bu mi zøn'a hyu nde, xø bi mbën mi'da. 6 Ne'bu mi zøn a cät'a nde, xø 'yo bu mahøn'a ne bi nu bu mi'da yä jä'i: “Hanja ngue xcän dethohü,” bi 'yëmbi. 7 “Nguetho njon bi xije ra ' befi,” bi 'yën'ü. Ne bi 'yëmp'ü: “Ní mbähä bu ja ma 'befigä gam pëhmbü bu, ga jut'ahü hangu dín ndegä ga jut'ahü,” bi 'yëmbi. 8 Nu'bu min de büya nu ra më'befi bi xi a rá ngärpa mëffi: “Dami zon'dü yä mëffi, m'bet'o gui jut'ü m'bejua bi zøni,” bi

'yemp'a. ⁹ Ne nu'bu mi mba nju't'i u xi zom bu ja ra huahi 'bu cat'a nde, bin ju't'i tengu'bu ga ra pa xtím pefi. ¹⁰ Ne nu'bu min ju't'u bi mbamxudi ra 'befi, bi beni ngue man'da xtán dāha xan ho xinda gue'u n'da ora tho bim pefi. Pegue 'da'angu bi dāha. ¹¹ Janangue'a bin cue u 'da ¹² ne bi 'yemp'a ra me'befi: “Hanja ngue 'da angu gá jurcahe u m'bejua bi zohø, ne ts'utho bim pe u. Pe nugāhe, gātho ra pa dām pehmbe, madague'a xum pa ra hyadi,” bi 'yembi. ¹³ Pe bi dāti, bi 'yemp'a n'da mí 'bāp: “Xi'e n'yø, nte man ts'o dá øt'e e. Ha hinga gue'a dá xi i dá jut'i i. ¹⁴ Dami hyan'a nin zābi, ní mba. Nugā, i ja ma pāhā 'da angu ga jut'ahu u rán zegui bi zohø. ¹⁵ Ha hin'yū man t'ēdi ga øt'ā a dín nde ga øt'ā nangue ma mbeti, uague guí seya nguetho dá ørpa ran hocjā'i n'da,” bi 'yēn'a ra me'befi baya, bi 'yēn'a ra Jesús 'bu mi man a ran t'uti. ¹⁶ Ne ngubu din ja 'bu bin ts'ut'abi Ojā. Nu'u m'bejua dim 'bet'o u, ne nu'u 'bet'o dim 'bejua u. Xan ngu bi zonhd Ojā, pe hinga gātho bi huahni, bi 'yēngāhe ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a ngue da du ne da dambēni ra Jesús

¹⁷ Ne nu'bu mi ts'utho ga sømhbe bu Jerusalén, dí 'yohe bu ja ra nguani. Ne bi gūgāhe bu ma'ueni ts'u a ra Jesús, dí 'de'mayohohe, ne bi 'yēnje:

¹⁸ —Nuya ga mbāhā bu Jerusalén. Nu'bu dá sømhbu bu, da mba ma dāgā bu 'buh yu hmumbājā ne yu xānbate nijā, ngue da hyogā, guecā dán jā'igā ua ja ra ximhāi. ¹⁹ Ne di dāgā bu 'bu him ma mijudíohu, ne din thengui ne da thexcā ne di cuarcā bu ja ra za, ga tu bu, ne da t'āgui. Pe nu'bu ná hyupa ga thāmbēnigā, bi 'yēngāhe ra Jesús.

Rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua bi 'yāp rá mate ra Jesús nangue yú ts'unt'u

²⁰ Ne nu'a rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua, ngue yú ts'unt'u ra Zebedeo u, bin danyahmu bu ja a rá gua ra Jesús, in nde 'be'a da 'yāpi. ²¹ Ne nu ra Jesús bi 'yembi:

—'Be'a guí nde ga øt'e e, bi 'yembi.

—Dami 'yørca ra mate ngue nu'bu guí 'yøt' ran ts'ut'abi, 'da xtí hyut'u ma t'uhni, bi 'yēn'a ra xisu.

²² Bi dā a ra Jesús:

—Pe hin guí pādi 'be'a nam bøn'a gā 'yāqui.

Ne bi 'yān'na ra Jacobo ne ra Xuua:

—Ha guí ēna ne'aui guí hyāt'ui guí nuui ran unbi tengu gan nugā, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ne bi dā u baya:

—Hāha, ga hāt'be.

²³ —Majuāni maha, ne'aui guí nuui ran unbi tengu gan nugā, pe hingui sā ga 'da'a ran t'ēdi guí āhmi. Pe gue'a ma Ta di un rán t'ēdi to'o in ndepe 'da xtí hyutho 'bu dán ts'ut'abigā, bi 'yēn'a ra Jesús.

²⁴ Ne nugāhe dí 'det'agāhe baya dán cue 'bu má øhmbe a 'be'a bi man u yoho. ²⁵ Ne gā bi zongahe ra Jesús dí 'de'mayohohe, ne bi 'yēnje:

—Nu'u yu ts'ut'abi ua ja ra ximhāi i øt' yú 'yēhe to'o gātho di manda, ne tengu'bu magueŕe yú ts'edi u. ²⁶ Pe nu'ahu hinga gue'a guí 'yøthu a. Pegue gan 'yēhe thohohu nangue u mi'da 'bu guí nde din ja ni ts'edihū. ²⁷⁻²⁸ Ne nu'ahu 'bu guín nde gam 'bet'ohu, guí 'yøthu ngue hin'yū ni ts'edihū ne gan 'yēhe thohohu, tengu thohogā ngue dán jā'igā ua ja ra ximhāi, him bá ēcā dam hmugā, pe bá ēcā dan 'yēhegā ne ga dā ma te gan yānba yú te yu jā'i, bi 'yēnje ra Jesús.

Yoho yu xādā bi hoc'a ra Jesús

²⁹ Ne nu'bu xø má nexhe bu ra hnini Jericó, xan ngu yu jā'i bi denthō na ra Jesús. ³⁰ Ne mí hupu yoho yu xādā bu ja ra nden'yu. Nu'bu mí 'yøde mba bu ra Jesús, bi mbafi:

—Grá Hmu, rām bom'betō i ra David, dami huēgā'be, bi 'yēn'u yu xādā.

³¹ Ne nu yu jā'i min 'yohu ra Jesús bi hecpa u yu xādā. Pe man'da bi mba u, bi 'yēm mahøn'a:

—Grá Hmu, rām bom'betō i ra David, dami huēgā'be, bi 'yēn'u.

³² Nu ra Jesús baya 'bɛ mí 'yø a man u yu xädä, bi 'yänni:

—'Bɛ'a guín nde ga øt'au, bi 'yɛmp'ɛ.

³³ Nu'ɛ bi dät:

—Grá Hmu, xoga ma dä'be, bi 'yɛn'ɛ.

³⁴ ɛmme bi huɛc'a ra Jesús u, bi därpa thoho yú dä, 'bex bi xoh yú dä nɛ bi dɛn'na ra Jesús baya.

21

Yu ja'i bi 'yɛspa a ra Jesús 'bɛ mí 'yɛrpɛ Jerusalén

¹ Nɛ bi zøm bɛ ja ra ndehnini Betfagé, nubɛ ja ra nyuni Olivos, nɛ him ma yabɛ ra hnini Jerusalén. Nu ra Jesús baya bi mbɛn'ndɛ yoho ma mixädihe, ² nɛ bi 'yɛmbi:

—Ní mbɛ nɛ ja ra t'ɛhnini, guehnu gua tɛmmi n'da ra buru in 'youi rá bási. Bá xocui, nɛ bá siui ua u. ³ Nu'bɛ da t'ɛn'au 'bɛ'a gui jahui, “Nu'a ra hmu da hyon'i ts'ɛ nɛ 'bexgue ba sin'a thoho'be,” gui 'yɛm thohoui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴ Nɛ guehna bi man ra pøngahya maya'bɛ ngue din ja 'bɛ mí 'yɛna:

⁵ Gui 'yɛmfɛ yu mɛngu bɛ Jerusalén:

“Dami nuhɛ ya ba ɛcua ni hmuts'ɛt'abihɛ, ⁶ —Ha hin guí ø'a 'bɛ'a man yu t'ɛhni ngue i ɛ'ts'i i, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

nɛ hin din 'yɛts'i, ba hyux'a n'da zi buru thoho bán 'youi rá bási,” gui 'yɛmfɛ, bi 'yɛn'a ra pøngahya maya'bɛ.

⁶ Nu ma mixädihe baya bi mba nɛ bi 'yøt'a bi xih ra Jesús. ⁷ Nɛ bá si ra buru nɛ'a rá bási, nɛ bi gɛspa yú coto nɛ bi hyux'a ra Jesús baya. ⁸ Nɛ nu yu ja'i ɛmme xɛn ngu u bi dɛnni nɛ bi mbøh yú coto bɛ ja ra 'yu nɛ yú pahni, nɛ yú paxi yu za bi mbøcpa bɛ ngue da thopɛ ra Jesús. Nɛ bi 'yɛt'inde ra Jesús. ⁹ Nɛ nu'ɛ i 'bɛt'o nɛ'ɛ bim 'bejua bi mbɛh na thuhu baya, bi 'yɛna:

—Mixte thoho rá ts'edi rá bom'bɛto ra David. Nɛ xɛn ngu rán japi in 'youi, nguetho bá ɛhe nangue rá thuhu Oja, ra Hmu. Mixte thoho Oja mahɛts'i, bi 'yɛn'ɛ yu ja'i bɛ ní mba.

¹⁰ Nɛ nu'bɛ bi 'yɛrpɛ Jerusalén ra Jesús, gätho mi 'bɛrpɛ ja ra hnini bi hyonya thoho, nɛ bi 'yän'ndɛ mín 'yohɛ ra Jesús:

—To'o nín 'yohɛ na, bi 'yɛn'ɛ.

¹¹ —Guehna ra pøngahya, ra Jesús, ra mɛngu Nazaret bɛ ra häi Galilea, bi 'yɛn'ɛ bi t'änni.

Bi hyøn a thi u mim pä bɛ ja ra nijä ra Jesús

¹² Nɛ nu'bɛ mí zøm bɛ Jerusalén a ra Jesús bi 'yɛrpɛ ja rá dɛnija Oja, bi hyøn a thi gätho u mim pä bɛ nɛ'ɛ mín täi bɛ. Nɛ bi ndønpa yú mɛxa u midí päh yu mbɛti, nɛ bi bɛntpa yün thuts'i u mí pä yu ts'aha, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

¹³ “I thø a ma ngu ngue da mba nthandegä bɛ,” i ɛn Oja, i ɛm bɛ ja rá m hma. Pɛ nu'ahɛ gá 'yørpadahu tengu'bɛ ra hyädo guɛpɛ nín 'yän'ɛ yu bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁴ Nɛ nu'bɛ mí 'bɛrpɛ ja ra dɛnija, xø bi zøm bɛ mí da yu xädä, nɛ'ɛ mí dogua. Nu ra Jesús bi hoc'ɛ baya. ¹⁵ Pɛ nu yu hmumbäjä nɛ yu xänbate nijä him bi numanho yün t'øt'e bi 'yøt'a ra Jesús bɛ. Nɛ bin cue 'bɛ mí 'yø a bi man'ɛ yu t'ɛhni 'bɛ mí 'yɛna: “Majapi rá m bom'bɛto ra David,” bi t'ɛmp'a ra Jesús:

¹⁶ —Ha hin guí ø'a 'bɛ'a man yu t'ɛhni ngue i ɛ'ts'i i, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

—Dí øcä a i man'ɛ, bi 'yɛn'a. Pɛ xi ahɛ ha hin guím bɛmhɛ a i mam bɛ ja rá m hma Oja ngue i ɛna:

Gá japi bi bømanko a i man

u yu t'ɛhni 'bɛ i ɛ'ts'i i,

bi t'ɛmp'a Oja 'bɛ mí t'ɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁷ Nɛ bi zotpɛ u yu hmumbäjä nɛ yu xänbate, dá mbäcähe a ra Jesús, bán oxähe bɛ ja ra hnini Betania.

Ra Jesús bi japi da 'yøt'a n'da ra za

¹⁸ Nɛ nu'bɛ mí hyax baya, xø dá pengähe a ra Jesús bɛ Jerusalén. Nɛ bin tumanthuhu bɛ 'yu. ¹⁹ Nɛ bi nu n'da ra za bɛ ja ra nden'yu, bi mba ɛna da dɛcpa n'da rán dät'ä. Pɛ hønt'ɛ yú paxi mí ja. Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nuya, njam'bɛ din zɛh nin dät'ä ya.

Nε 'bexgue bi 'yot'a ra za bɔya.

²⁰ Nu'bɔ mán nuhe bi 'yot'a ra za, dá hyonya thohohe nε dá ánhde ra Jesús:

—Hanja í 'yot'a n'dihi ra za, dá εmfe.

²¹ Bi dɔ'a ra Jesús:

—Majuani dí xi ahɔ, nu'bɔ gui 'yεc'yεigahɔ xɔn ho, nε n'dat'a guim bεmhɔ a rá ts'edi Ojɔ, hinga hɔnt'a dá øt'ä sä gui 'yøthɔ, pε sä gui 'yøthɔ man'da xɔn hɛi. Sä gui xihmbɔ nɔ ra t'øhø: “Dami 'uegue guin hyøzεhε bɔ ja ra deɔ,” gui 'yεmfɔ, nε da 'ueh pɔya. ²² Nε nu Ojɔ di 'da ahɔ 'bε'a gá gui äfɔ 'bɔ n'dat'a guim bεmhɔ a rá ts'edi Ojɔ, bi 'yεngähe ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús to'o bi un rán t'ɛdi

²³ Nε nu'bɔ má sømhbe bɔ Jerusalén, xø bin xänbate bɔ ja ra daniɔ a ra Jesús. Nε xø bi mba bɔ yɔ hmumbäɔ nε mi'da ma ngɔrpihe, nε bi 'yän mahøn'a:

—Hanja gní 'yøt'a njabɔ. To'o bi 'da'a nin t'ɛdi, bi 'yεn'ɔ.

²⁴⁻²⁵ Bi 'yεn'a ra Jesús bɔya:

—Nεcä ga ä'n'nahɔ to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixyɔ. Hague Ojɔ uague yɔ jɔ'i. Nu'bɔ gui xijɔ, nεcä ga xi ahɔ to'o bi 'dacä man t'ɛdi bɔya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε bin 'yεmzεhε ɔ yɔ hmumbäɔ nε yɔ xänbate niɔ:

—“Bε'a gue ga xihmbɔ, nguetho nu'bɔ ga εmfɔ, “Ojɔ bi un rán t'ɛdi a ra Xuua,” nε da 'yεna: “Hanja hin gá 'yεc'yεihɔ thɔ.” ²⁶ Nε nu'bɔ ga εmfɔ, “yɔ jɔ'i thoho bi un rán t'ɛdi ra Xuua,” pε da zɔjɔ yɔ jɔ'i 'bɔ, nguetho im bεn ɔ ngue rá pøngahyɔ Ojɔ a ra Xuua, bin 'yεmzεhε ɔ.

²⁷ Janangue'a bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Hin dí pɔhmbe, bi 'yεntho ɔ.

Nu ra Jesús bɔya bi 'yεna:

—Xinga guecä ga xi ahɔ to'o bi 'dacä man t'ɛdi ga øt'ä a dí øt'ä, bi t'εmp'ɔ.

Ran t'uti a yoho yɔ ts'unt'ɔ bi sih ra bεfi

²⁸ Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu n'da ran 'yohɔ mí 'bɔ i yoho yú ts'unt'ɔ. Nε bi 'yεmp'a n'da rá ts'unt'ɔ: “Ní mba bɔ huɔhi, bám pεfi,” bi 'yεmbi. ²⁹ Nε bi dɔ'a rá ts'unt'ɔ: “Hin'na, hin ga mba,” bi 'yεntho. Pε m'bεjua bin 'yomfεni ts'ɔ nε bi mba bim pεfi. ³⁰ Nε'a man'da rá ts'unt'ɔ bi xifi da mba mahøn'a. “Hɔhɔ, ga mba,” bi 'yεna. Pε him bi mba, bi 'yεn'a ra Jesús. ³¹ Nε xø bi 'yän'ndɔ yɔ xänbate niɔ:

—Nuya, dami xiqui nangue ran t'uti dá xi ahɔ, nda'a ní ts'unt'ɔ ngue njuantho bi 'yøt'a rá pähä rá ta, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'ɔ bi dɔti:

—Masque nu'a ra ts'unt'ɔ him mi nde da mba 'bɔ ra mbɔdi, gue'a njuantho bi 'yøt'a rá pähä rá ta, bi 'yεn'ɔ.

Nε nubɔya bi 'yεn'a ra Jesús:

—Guehma majuani dí xi ahɔ, nu yɔ ziyate hyaçahäi nε yɔ xisu 'yomt'εni, man'da da yɔrpɔ di manda rá ts'edi Ojɔ, pε nu ahɔ hin gui cɔthɔ bɔ. ³² Nguetho nu'bɔ mi xi'ahɔ a ra Xuua Nxixyɔ, bi xän'nahɔ a ra 'yɔ xɔn ho, nε nu ahɔ hin gá 'yεc'yεihɔ. Pε nu yɔ hyaçahäi nε yɔ xisu i 'yomt'εni, man'da go bi 'yεc'yεi ɔ nε bi päh yú mbɔi. Nε nu'bɔ gmí nuhɔ ɔ, nε guexta'a hin gá nde gá päh ni mbɔihɔ, bi t'εmp'ɔ yɔ hmumbäɔ nε yɔ xänbate niɔ.

Rán t'uti yɔ ts'om'bäi mbεfi

³³ Nε bi 'yεm mahøn'a ra Jesús:

—'Yøhmbɔ ts'ɔ man'da ran t'uti ga xi ahɔ. Mí 'bɔ a n'da ran 'yohɔ mi ja rán uandät'ä, nε bi fø't'e, nε bi hyø a n'da ra ngu guerpɔ da thεmp' yɔ guindät'ä. Nε bi mbä'ma n'da ra jɔdo xɔn hɛts'i, da ndex'ɔ da nu rá häi.

Nε nubɔya bi hmit yú häi ɔ 'da yɔ mbεfi, nε bi nde bi mba n'danni a ran 'yohɔ bɔya. ³⁴ Nε nu'bɔ mi ts'ɔtho din ja yɔn dät'ä, bá pεhn'i 'da yú 'yεhε da duspa ɔ yün dät'ä, nguetho gue'a án yɔhɔ a, ngue di un'ni ts'ɔ 'bε'a da bøm bɔ. ³⁵ Pε nu'ɔ yɔ mbεfi bi bent'ɔ yúm 'bεhni a ra hmu. Nu'a n'da bi mbεmthoho. Nu'a man'da bi hyotho.

Nε nu'a man'da, bi hyøta dotho a.
³⁶ Nε xø mahøn'a, bá pehn mi'da xæn
 ngu yá 'yεhe ngue xtan duspa yán
 dät'ä a rá mbeti ran uændät'ä. Pε nu'u
 yu mbefi xø bi bent mahøn'a 'bu mi
 zøpυ u, nε 'da'angu bi t'ørpe tengu bi
 t'ørpa u mbædi bi zøpυ.

³⁷ Nε nubaya bá pen'na rá ts'unt'u
 zεhe a rá mbeti ra huahi. Bi
 beni: “Masque da numansu na ma
 ts'unt'u.” ³⁸ Pε nu'bu mí nu ba εpυ
 rá ts'unt'u, nu yu mbefi xø bi ben'u:
 “Nuna, rá ts'unt'u zεhe, da gohmi ra
 häi na 'bu bi du rá ta. Pε mbähä
 ga hohu, janangue ga cosehu ra häi
 baya.” ³⁹ Nε bi bent baya, bi zixpυ
 ma'ueni nε bi hyo, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁰ Nu ra Jesús bi 'yän'ndu mí 'bäpυ:

—Xi'bu da mbase na ra hmu, 'be'a
 da jap'u yá mbefi 'bu, bi 'yεmp'u.

⁴¹ Bi dā u baya:

—Masque da hyo u yá mbefi,
 nguetho εmme yu ts'om'bäi u, nε nu
 rá häi baya di hmit'u i pädi da gu't'a
 ra renta 'bu bi zøn ra pa da gu't'i, bi
 'yεn'u.

⁴² Nε xø bi 'yεm baya:

—Ha njam'bu gá nuhu bu ja rām
 hma Oja a ram hma i εna:

Nu'a ra do bi bunt'u yu gādo 'bu mi
 hyøh ra ngu,
 gue'a ra do man'da mahyoni, tengu
 thoho yu guangu.

Gue'a bi zän Oja a,
 nε gui hyonya thohohu,
 i εm bu rām hma Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε gue'a i mam bu nangue a
 rá Thahni Oja ngue ra Cristo.

⁴³ Janangue'a dí xi ahu, Oja him bi
 numanho a gá 'yøthu nε da thän'nahu
 a ra 'befi bu di manda rá ts'edi Oja, din
 t'un'du mi'da ngue da 'yøt'manho a ra
 'befi gmí øthu. ⁴⁴ Nε nu'a ra do bi mba
 ma bunt'i, tengu'bu n'da ra xindo i ti
 bu ja ra 'yu. Nε hønt'a go to'o da dāng
 bu ja ra do, din tani, nε hønt'a go to'o
 da zε'ma ra do, 'bexgue da 'yεt'i, bi
 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu'bu mi 'yø'a bi man a ra Jesús,
 bi bā u yu fariseo nε yu hmumbäja,
 gue guesε u bi 'yøt'u bi sifi. ⁴⁶ Nε mí

nde 'bexgue xtám bent'a ra Jesús, pε
 him bi bent'i, nguetho mi su u yu jā'i,
 ngue mi εn'u, rá pøngahya Oja a ra
 Jesús.

22

N'da ran t'uti ngue ran thati

¹ Nε xø bi thoqui bi xänba yu jā'i
 nangue yuñ t'uti thoho bi man a ra
 Jesús, nε bi 'yεmp'u:

² —Nu'a ní manda rá ts'edi Oja, i
 t'øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi.
 Nu'a ra ts'ut'abi bi zän'na n'da ra ngo
 'bu min thata n'da rá ts'unt'u. ³ Nε bi
 mben'du yám 'behni ngue ba sinba yá
 amigo, pε him bi nde bá εhe. ⁴ Nε
 xø bi mbehn mi'da, bi 'yεmbi: “Dami
 xihmbu ma amigo ba εhe, nguetho ya
 dá hoc ran ts'ihmε. Dá manda bi tho
 'da man dani xæn zaqui nε ya gātho
 mahoqui, i εn'a ra hmu, gui 'yεmfu.”
 Nε gue'a bi man u yám 'behni. ⁵ Pε him
 bi 'yarp̄tho ra güenda u yá amigo, nε
 bi mba da huahi a n'da, nu man'da
 bi mba bām pätho, ⁶ nε nu'u mi'da bi
 bent thoho yám 'behni nε i thenthoho
 nε bi hyo u. ⁷ Nu'bu mí 'yø a bin
 ja, εmme bin cue ra ts'ut'abi baya, bi
 mbenh yá dofai bá ho u yu hyote nε bi
 'yump'a yá hnini. ⁸ Nε bi xih mahøn'a
 u yám 'behni: “Nuya him bá ε'u ma
 amigo nguetho hing yán sähu ba εhe.
⁹ Ní mbähä bu ja yu nε gbá sihu
 ua hønt'a go má jā'i gba t̄mhbu bu,
 nguetho ya ma hoqui 'be'a da zi ua ja
 ran thati.” ¹⁰ Nu yám 'behni baya bi
 mba bu ja yu 'yu nε bá pen bu ja ran
 thati to'o gātho bin c'athu bu, pε hinga
 mfadi 'bu yu ts'om'bäi o gue yu hocjā'i
 'da. Nε bi yupu ja rá ngu ra ts'ut'abi yu
 jā'i.

¹¹ Nε nu ra ts'ut'abi baya bi yarp̄
 mbo da nu u yu jā'i bi zøm bu. Nε
 bi nu n'da ran 'yohu ngue him mi he
 u yá he i the 'bu in ja n'da ran thati.

¹² Nε bi 'yεn'a ra ts'ut'abi baya: “Xi'i
 grán 'yohu, hanja gá cut'ua nε hin gui
 he yán säui da the ua ja ran thati,”
 bi 'yεmbi. Pε nu ran 'yohu him bi
 zä bi dāti. ¹³ Nε bi 'yεmp'u yá 'yεhe
 ra ts'ut'abi: “Dami turpahu yá gua na

ran 'yoh_u ne yá 'yε, ne gui 'yenth_u b_u ja ra 'bexui. Din zom b_u ne din guxp_u yá ts'i_u," bi 'yεn'a ra ts'ut'abi, bi 'yεn'a ra Jesús. ¹⁴ Nguetho x_un ngu i ts'ohni pε hinga gá yán säh_u ngue da yarp_u, bi 'yεna.

N'da ran t'änni nangue ra renta bi t'än'na ra Jesús

¹⁵ Ne nub_uya bi mba_u y_u fariseo. N'danni bá nyase_u, bi hyoni 'be'a dí ucra ra Jesús ngue di yapi. ¹⁶ Janangue bi 'bεhn p_u 'b_uh ra Jesús_u mi'da yá mifariseoh_u, ne mi'da ma ngarp_uihe mi ten'na ra ts'ut'abi Herodes. Nu'b_u mi zom b_u, bi 'yεn'u:

—Grá xänbate, dí pähmbe gätho majua_uni guím ma, bi 'yεmp'a ra Jesús_u. Ne gui u a majua_uni rá 'yu Oja, ne hin gui su 'b_u da hnumanho i ogue hin'na, bi 'yεn'u. ¹⁷ Pε dín ndehe gui xije ts'u 'be'a guím bεni. Ha din theui yán t'εdi Oja ngue dí juthe ra renta a ra ts'ut'abi Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na.

¹⁸ Pε nu ra Jesús bi badi 'be'a mim bεn'u ngue in nde da dñi 'be'a dí yapi. Janangue'a bi 'yεmbi:

—εmme guidí yorpah_u a guím bεmh_u. Hontho gui nde gui sägdah_u. ¹⁹ Xi ni mbeti gñi jut ni rentah_u, ga nugä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bi un'na ra mbeti b_uya. ²⁰ Ne nu'b_u mi nu a ra mbeti, bi 'yεn'a ra Jesús:

—To'o rá hmi na i cuat na ra mbeti, ne to'o rá thuhu mán t'o't'i ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

²¹ —Rá hmi ra ts'ut'abi Roma ne rá thuhu a, bi 'yεn'u.

Nu ra Jesús b_uya bi 'yεmp'u:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi gui unhd_u a. Nu'a xin rá mbeti Oja, gui unhd_u Oja a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²² Ne nu'b_u mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho_u ngue mi nde xti yapi. Ne xø bi mbatho_u.

N'da ran t'änni gue'b_u bi dambεni_u xøn du

²³ Ne m'bejua b_uya xø bi zom b_u 'da ma ngarp_uihe ngue y_u saduceo. Nu'u him mi εc'yεi ngue da dambεni_u xøn du, nguetho mi εn'u, nu rá mb_ui n'da,

ma zä dim 'bε 'b_u bi du. Ne nu'u bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yεmbi:

²⁴ —Xänbate i, dím bεnthohe ran t'εdi bi man ra Moisés, ngue nu'b_u da du n'da ran 'yoh_u, 'b_u 'b_uh rá xisu, ne hin ním 'b_u a n'da rá t'uhni 'b_u mi du, nu'a rán 'yoh_u din thätui a rá xisu a ra du, ne nu'b_u dim 'b_uh rá mbadi t'uhni, da t'εmbi rá t'uhni a xí du.

²⁵ Pε mí 'b_ucua yoto y_un 'yoh_u midín 'yoh_uzεhε_u. Nu'a ra mbadi n'yoh_u bin thätui n'da ra xisu, pεgue bi du n'dihi a ran 'yoh_u. Ne hin ním 'b_uh yá t'uhni 'b_u mi du, janangue'a bi zinba rá xisu a rán 'yoh_uzεhε. ²⁶ Pε ne'a guexta'a bi du n'dihi, ne hin ní dñtho rá t'uhni a ra xisu 'b_u mi du. Janangue'a xø bim 'b_uhmi a man'da rá mbegue. Ne bin ja gue'b_u go mi dät'i bim 'b_uhmi gätho_u yá mbegue a ra xisu. ²⁷ M'bejua b_uya neεε ra xisu bi du, bi 'yεn'u. ²⁸ Nuya, dami xije 'be'a din ja 'b_u majua_uni da dambεni_u xøn du, ngue gui mamhb_u. Nda'a nín 'yoh_u da 'yεmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gätho yoto bim 'b_uhmi, bi 'yεmp'a ra Jesús 'b_u mi dentho_u.

²⁹ Bi dät'a ra Jesús:

—Nu ah_u guidí 'bethoh_u, nguetho hin guím bεmh_u 'be'a mam b_u ja rá t'ohni Oja, ne xín gui pähmb_u rá ts'edi Oja. ³⁰ Nu'b_u bi dambεni_u xøn du, ya him man ja ran thäti, pεgue dim 'b_utho tengu yám 'bεhni Oja mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

³¹⁻³² Ne nangue'a ram hma ngue da dambεni_u xøn du. Ha hin gá nuh_u b_u ja rá t'ohni Oja 'be'a bi ma nangue_u ma ndu mbombøtah_u 'b_u mi 'yεna: “Nugä drá Ojagä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, i εc'yεigui,” bi 'yεn Oja. Ngub_u im ma nguetho guexta'a i 'b_uh yá mb_ui_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

³³ Ne nu'u y_u ja'i 'b_u mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho a bi xifi 'b_u mi xänbi.

Ra Jesús bi ma nda'a nín t'εdi man'da mahyoni

³⁴ Ne nu mi'da ma ngarp_uihe ngue y_u fariseo, 'b_u mi nu hin'y_u man'da sä da man'u y_u saduceo, bin 'yänzεhε 'be'a

mí sä ngue dí yap'a ra Jesús. ³⁵ Nu'a n'da ra xänbate nangué u yu fariseo buya, bi 'yän'na ra Jesús:

³⁶ —Xänbate i, bi 'yena, nda'a rán t'edi Oja hñehi tho ho ga øt'ähe.

³⁷ Bi da a ra Jesús buya:

—Nu'a ran t'edi i ena: “Gam bëmhbü Oja ngue gätho ma mbühü, ne gätho ma ja'ihü, ne gätho man 'yomfënihü.” ³⁸ Guehna ran t'edi i 'bet'o na, nangué u gä mi'da yün t'edi. ³⁹ Ne'a ena: “Dami huéc ni mijä'ihü tengu bü gní huéczehé ni ja'ihü.” Guehna ná yoho ran t'edi guexta'a mahyoni na. ⁴⁰ Ne nu'bü gä 'yøthü ya yoho yün t'edi, tengu'bü gä jashü gätho yün t'edi ra Moisés ne yüm hman yú pøngahyá Oja, bi 'yën'a ra Jesús.

To'o rá 'yu a ra Cristo

⁴¹ Ne guexta'a mi 'bäpü yu fariseo, ⁴² ne bi t'emp'ü buya:

—'Be'a guím bëmhbü, to'o rá 'yu a ra Cristo, rá Thahni Oja, bi 'yemp'ü, bi 'yën'a ra Jesús.

Bi da u yu fariseo buya:

—Nu rá Thahni Oja, rá m bom'beto ra David a, bi 'yën'ü.

⁴³ Ne xø bi 'yën'a ra Jesús:

—Pe ne gueë ra David bi 'yëmbi rá hmu a ra Cristo 'bü hin ním 'büi, nguetho bi 'yëna:

⁴⁴ Nu Oja bi 'yemp'a ma Hmu:

“Hyucua ja man 'yëi ga conhui ma ts'edi gue'bü go dá tapä gätho u man sühü ngue gui manda u buya,” bi t'emp'a ma Hmu, bi 'yën'a ra David, 'bü mi bënba rá Hogandahi Oja 'be'a bi ma.

⁴⁵ Hanja i ëmbi rá hmu ne xin rá m bom'beto a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo, bi 'yën'a ra Jesús, bi 'yemp'ü.

⁴⁶ Ne hin'yü 'be'a bi zä dí dati, janangué'a him man'dandí bi zä da 'yän'ndü yu fariseo buya.

23

Bi man ra Jesús 'be'a nam bøn'a øt'ü yu fariseo ne yu xänbate nijä

¹ Ne nu ra Jesús bi xi u yu ja'i, necähe buya:

² —I ja yün t'edi da xän'nahü u yün t'edi ra Moisés u yu xänbate nijä ne yu fariseo. ³ Dami 'yøhmbü 'bü i xän'nahü u, pe hin gui 'yøthü tengu yün t'øt'e i sänzehé, nguetho 'dan'yo tho ho gä mi'da i øt'e. ⁴ Ne xün hxi i xi ahü gui 'yøthü, tengu'bü n'da ra 'beni xün hyü i xi ahü gui tuxhü, pe nuse'ü xíngui ts'ü in nde da 'yøt'a i sän zehé. ⁵ Ne hønt'a i honi da hnumanho yün t'øt'e i ørpü 'bü yu ja'i. Janangué'a di cuat yú dë yün t'edi Oja ngue xün ndoho ne i pä't' yú 'yë, ne ëmmë di ho di hoc yün züdi yú nyampahni. ⁶ Ne ëmmë di ho rá mbüdi din sihmë bü i t'øt' yün ts'ihmë; ne di ho da mipü ja ran thuts'i mahoqui bü ja ra nijä. ⁷ Ne ëmmë di ho da t'ësü 'bü din zenguete. Ne i honi da t'ëmbi yú xänbate u. Høntho in nde da hnumansu.

⁸ Pe nu ahü o gui ndehü da t'ën ahü gyü xänbatehü, nguetho høngdä ni Xänbatejü ngue drá Thahnigä, ne nu'ahü guidín cuhü, bi 'yëngähe ra Jesús. ⁹ Ne hin gui 'yëmfü ni tahü 'da u i 'bücua ja ra häi, nguetho nu'a ni Tahü bí 'büpü mahëts'i a. ¹⁰ Ne xín gui ndehü ngue da t'ën ahü gyü hmuhü, nguetho guecä drá Thahni Oja ngue ra Cristo, ni Hmujü. ¹¹ Nu'a to'o din 'yëhe tho ho nangué yú mijä'ihü, pe gue'a man'da xtán hëts'i bü dá nu Oja a. ¹² Nguetho nu'a i øt'e ngue xün hëts'i, man'da zi cuë bü dá nu Oja a, pe nu'a i øt'e ngue hingui hëts'i, pe man'da xtán hëts'i bü dá nu Oja a, bi 'yën'a ra Jesús.

¹³ Ne nubüya bi 'yemp'ü yu xänbate nijä ne yu fariseo:

—Huëhi maha ahü, gyü xänbatehü bü ja ra nijä, ne gyü fariseohü, ëmmë guidí yorpahü a guím bëmhbü, nguetho gä xihmbü u mín nde xtán yürpü di manda rá ts'edi Oja, ngue xquí 'yuthü ra 'yu, pe ne tengu'bü gä corpa zehëhü ra goxthi, nguetho 'dan'yo tho ho gä xänbahü. Nese ahü hin da zä gui cuthü bü, bi 'yën'a ra Jesús.

¹⁴ Huëhi maha ahü, gyü xänbatehü ne gyü fariseohü, ëmmë guidí yorpahü

a guí øth. Sä nya'a guí yāh Ojā b_u ja y_u ngun y_u xisu xøn du y_u ndø, ngue guí emhb_u guí äf_u rām fäts'i Ojā _u, p_e n_e guí hašpah_u 'be'a bi zopa y_u ndø. Janangue'a man'da x_un _utho ran _unbi guí nuh_u.

15 Huēhi maha ah_u, gy_u xānbateh_u n_e gy_u fariseoh_u, emm_e guidí yorpah_u a guí øth. Sāti thofo gán 'yoh_u høn_u b_u go hap_u n_e yatho gá mbähä, ngue gá sømhb_u b_u 'b_u _u i thānde y_u ojä zeh_e, ngue gá xihmb_u da d_en'na nin xädih_u. P_e nu'a to'o bi d_en'nah_u man'da gá jaf_u bim 'bedi, n_e 'da gdí mbähä b_u ja ran _unbi mazai, bi 'yemp_u.

16 Huēhi maha ah_u, gy_u ng_urp_uih_u, p_egue tengu'b_u gy_u xädäh_u n_e guí xihmb_u _u guí xānbah_u: “Nu'b_u ja 'be'a bi ma n'da ra ja'i, n_e bi ndønba rá thuhu ra nija, hingui jatho di ja'ts'a,” guí emf_u. “P_e nu'b_u bi ndønba a rá oro i ja b_u ja ra nija, i jatho di ja'ts'a bi ma,” guí emhb_u. 17 Gy_u 'yāmbuih_u n_e gy_u xädäh_u. Guí emhb_u man'da di muui ra oro xinda gue ra nija, p_egue hin'na maha nguetho gue'a ra nija ní t'ēmbi x_un ho a ra oro i ja b_u, bi 'yēn'a ra Jesús. 18 N_e guí emhb_u: “Nu'b_u ja 'be'a bi man a n'da ra ja'i, n_e bi ndønba rá thuhu ran ts'äya b_u ja ra nija, guí emhb_u hingui jatho di ja'ts'i. P_e nu'b_u bi ndønba rá thuhu ran t'unni i hōxp_u ja ran ts'äya, ya ra ts'oqui a b_uya 'b_u him bi ja'ts'i,” guí emhb_u. 19 Gy_u 'yāmbuih_u, tengu'b_u gy_u xädäh_u. Guí emhb_u man'da di muui _u y_u 'bōts'e i ja b_u xinda gue ran ts'äya. P_egue hin'na maha, gue'a ran ts'äya ní t'ēmbi x_un ho _u y_u 'bōts'e bí ja b_u. 20 Nguetho nu'a bi ndønba rá thuhu ran ts'äya b_u ja ra nija, hinga hōnt'a ran ts'äya, p_e gātho í ndønba rá thuhu 'be'a gātho hōxp_u. 21 N_e nu'a to'o bi ndønba rá thuhu ra nija, hinga hōnt'a ra nija bi ndønba rá thuhu, p_e n_e a rá thuhu Ojā bi ndønbi, nguetho rá ngu Ojā a ra nija. 22 N_e'b_u n'da bi ndønba rá thuhu mahēts'i, p_e hinga hōn b_u mahēts'i bi ndōni, p_e n_e a rá thuhu Ojā bi ndønbi, nguetho bí 'b_urp_u Ojā b_u mahēts'i.

23 Huēhi maha ah_u gy_u xānbateh_u n_e

gy_u fariseoh_u, emm_e guidí yorpah_u a guí øth. Hin njām'b_u gá pumbēnih_u gá hyāxh_u b_u ja ra nija a ná 'det'a y_u 'yēthi y_u t_uh_u bi bōxp_u ja ni huāhih_u, tengu bi man ra Moisés, p_e gá pumbēnih_u _u y_un t'ēdi man'da mahyoni, ngue i ēna: “Da gdí numanhoh_u ni mijā'ih_u, n_e din ja nin huēcateh_u, n_e guí 'yēc'yēih_u Ojā.” Guehya nde'b_u man'da gan ēhya guí 'yōth_u, madague'b_u guí thoqui guí 'yōth_u _u mi'da. 24 P_e gá 'yōth_u tengu'b_u gám fāhmb_u ngue xinga n'da ra 'uē i sä di uāsh_u 'b_u ja a guí sih_u, p_e nu'a go ra fani n_e man'da go hin gá nuh_u 'b_u gmí tuth_u a, nguetho hin guí pāhmb_u nda'a nín t'ēdi man'da x_un ndoho.

25 Huēhi maha ah_u gy_u xānbateh_u n_e gy_u fariseoh_u, emm_e guidí yorpah_u a guím bēmh_u. Gá 'yēmh_u x_un hotho ah_u, p_e gá 'yōth_u tengu'b_u n'da ra baso bi mba m'berpe b_u maxōts'e, p_e hinga n_erp_u mbo. N_e tengu'b_u n'da ra mbohi hōn b_u ní ndi a häi bi 'berpe, n_e guín jah_u b_u nguetho emm_e i yuh ni mbuih_u nangue ram fē n_e ran ts'iyate. 26 Gy_u xädäh_u, nde'b_u guí 'yōth_u tengu'b_u n_erp_u mbo bin sat'i n'da ra mbohi, n_e majuāni xtán ho ah_u b_uya, bi 'yēn'a ra Jesús.

27 Huēhi maha ah_u gy_u xānbateh_u n_e gy_u fariseoh_u, emm_e guidí yorpah_u a guím bēmh_u. N_e guín jah_u tengu'b_u ra jado b_u ja ran 'yāgui ngue x_un t'axi maxōts'e, n_e mahotho, p_e nub_u mbo, yup_u y_u do'yodu n_e gā mi'da x_un xātho. 28 Guín jah_u b_u. Nub_u na nu ah_u y_u ja'i, ēna x_un ho ah_u. Emm_e guidí yorpah_u a guím bēmh_u n_e emm_e yuh ran ts'o ni mbuih_u, bi 'yēn'a ra Jesús.

29 P_e í huēhi maha ah_u gy_u xānbateh_u n_e gy_u fariseoh_u. Guidí yorpah_u a guí øth. Gá hocpah_u y_u jādon'yāgui _u y_u pōngahyā Ojā maya'b_u bi hyo nim bombōtah_u, n_e'_u y_u jādon'yāgui _u guí emf_u y_u hocja'i gá hocpah_u. 30 N_e sä guí emhb_u: “Nu'b_u di 'b_uhmb_u _u 'b_u mi hyo y_u pōngahyā Ojā _u mam bombōtah_u, n_e xcá uth_u ngue hingui ho a bi

'yøt'e, ne xca 'uethohu," guidin 'yemfu.
³¹ Janangue'a gadin juanzehehu ya
 ngue yu 'yu ahu yu hyote. ³² Dami
 juahmbu a ra 'befi bi 'yut'ahu nim
 bombøtahu, bi 'yæn'a ra Jesús.

³³ Tengu'bu gyu pozuhu. Hin da zä
 gui 'dahmbu bu ja ra sibi njam'bu i
 huæt'i. ³⁴ Nguetho, nu'bu ba pen'nahu
 ma pøngahya ne ma xänbate, hin gui
 simanhohu u, gui hyohu u 'da, ne
 gui cuathu bu ja ra za u 'da, ne gui
 fehmbu u 'da bu ja ni nijahu. Ne emme
 gui upadah u 'da 'bu i 'yo bu ja ni
 hninihu. ³⁵ Ne nangue a gui 'yøthu,
 tengu'bu gä hyosehu u gä yun hocja'i
 bi tho gue'bu go rá mbudi ra ximhai,
 'bu mí tho ra Abel ngue man ra hocja'i
 ne asta gue'bu mi tho a ra Zacarías, rá
 ts'unt'u ra Berequías, gä hyohu bu ja rá
 goxthi ra nija. ³⁶ Majuani dí xi ahü,
 tengu'bu ni ts'oqui zehuhu u gä yun
 thote i jatho ya, ne da ts'an'nahü ran
 unbi nangue u, bi 'yæn'a ra Jesús, bi
 t'emp'u yu xänbate nija ne yu fariseo.

Bi huæt'u yu mengu Jerusalén ra Jesús

³⁷ Ne nubuya bi xi a n'da ram hma u
 yu mengu bu Jerusalén, bi 'yembi:

—Emme dí m bæn ahü gyu menguhu
 Jerusalén. Nzai guí hohu yu pøngahya,
 ne guidi bat'adohu u mi'da ba
 pen'nahü Oja. Ne xun ngu yu nidi
 dí m bængä xca pet'ahu xca jamansu
 ahü, tengu'bu n'da ra sumfø di pet yu
 t'uhni ne i comp' rá hua, pe nu'ahu,
 hin gä ndehu xca ja ahü bu, bi 'yæn'a
 ra Jesús. ³⁸ Dami nuhu ya, nu ni
 hninihu tengu'bu ya njongui 'bapü
 ya, ³⁹ nguetho hin gui nuju mahøn'a
 jaque'bu bi zøn ra ora ba pengä ua ne
 gui 'yescahu. "Majapi a ba xhe nangue
 rá thuhu ma Hmuhu Oja," gui 'yænju,
 bi 'yæn'a ra Jesús.

24

Bi ma ra Jesús da guah ra danija

¹ Ne nubuya, nu ra Jesús 'bu mi bøm
 bu ja ra danija, dá utähe 'be'a gä mí ja
 bu ja ra ngu.

—Mahotho ua, dá emfe.

² Pe nu ra Jesús bi 'yænje:

—Guí nuhu ngue mahotho i ja ua,
 pe gätho da mba nso't'i, ne xinga n'da
 ra do din tøcua ngue hin da mba ma
 juadi, bi 'yæn'a ra Jesús.

M'bet'o din ja yu hmeþya 'bu ran zegui

³ Ne dá nexähe dá mbähmbe bu ja ra
 nyuni Olivos. Ne ní mipu ra Jesús dá
 ändähe 'bu njom mí øde, yu xädigähe:

—Din ndehe gui xije nda'a ní pa
 din ja a gäm mam bu ja ra nija.
 'Be'a ní hmeþya din ja 'bu guá pengui
 mahøn'a ne'bu ran zegui ra pa, dá
 emfe buya.

⁴ Ne bi 'yængähe ra Jesús:

—Damim fähmbu 'dahma njon da
 hyä ahü. ⁵ Nguetho xun ngu yu hyäte
 ba xhe da 'yæna: "Nugä, guecä, rá
 thahnigä Oja, drá Cristogä," da 'yæn
 ahü. Ne xun ngu da hyät'u nangue
 ra fehni da man u. ⁶ Ne nu'bu gui
 'yøhmbu ngue din ja yu sui, o gue'bu
 gui 'yøhmbu i ja bu ja 'da yu hnini
 ya, pe o guín suhu, nguetho jatho din
 ja u. Ne nu'bu bin ja u, xinga gue'bu
 rán zegui'bu. ⁷ Nguetho da ndants'u
 'da yu ts'ut'abi din sühmbu u yu mi
 ts'ut'abihu, ne da ndanc'u 'da yu hnini
 din sühmbu mi'da yu hnini. Ne xun
 ngu yu nidi din ja ra thuhu, ne ra
 dagxhe, ne din ja yu 'yämhai bu ja yu
 xequi ua ja ra ximhai. ⁸ Pe nu'u, yu
 mbudi thoho yun unbi din ja u.

⁹ Ne da mba ma dä ahü ne da ts'ix
 ahü ngue din un'nahü, ne da tho ahü
 'da ahü. Ne gätho yu ja'i da zan ahü
 nguetho guí tengahu. ¹⁰ Ne nu'u 'da
 mí x'yeigui, m'bejua da 'uesæ. Ne
 guesæ u dí dä u ma 'yæc'yæi da mba ma
 unbi. ¹¹ Ne dim 'bui xun ngu yu hyäte
 pøngahya ne xun ngu yu ja'i da hyät'u.
¹² Ne nangue a ran ts'o xtá ngu, him
 ma din ja yun huæcate u 'da. ¹³ Pe nu'a
 da hyät'i gue'bu go ran zegui, da dāha
 dim pø a. ¹⁴ Ne gätho na ndoho ra
 ximhai da hma 'be'a da zä dí yurpu di
 manda rá ts'edi Oja n'da. Ne gätho yu
 ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya da sifi, ne
 nubuya, gue'a ra pa ran zegui a buya,
 bi 'yæn'a ra Jesús.

15-16 Nu ra pøngahya Daniel maya'bu bi ma ngue din ja n'da ran ts'o di ts'oni gätho. Janangue'a nu'bu gá nuhu da mbudi din ja bu ja ra danija a, dami 'dahmbu bu ra xequi Judea, ní mbähä bu ja yu dapo. Nguetho nts'utho ran unbi din jabu. 17 'Bex gui mbähä. Nu'bu gdi tømmbu bu maxøts'e ra tøcangu, hin gui cuthu mbo ra ngu ngue gui hyaxhu 'be'a di ja bu. Dami 'dathohu. 18 Ne nu'bu gdi 'bähmbu bu ja ni huahihu, hin 'be gui mbähä bu ni ngumhbu ngue gba ca ni xi'yohu. Dami 'dathohu. 19 Huçcate u yu xisu in hat'uhni u yu pa u, ne'u i 'buh yá 'uere, nguetho xun hei thoho da 'da u. 20 'Yäfu rá mate Oja hinga gue'u yu pa xtan se din ja ahü ran 'dagui, ne xinga gue'bu ra pa ran ts'äya, nguetho i man u yun t'edi hinga yatho gan 'yohu a ra pa ran ts'äya. 21 Dami 'yäfu rá mate Oja, nguetho nu'a ran unbi din ja, hin jam'bu n'dandj xon ja gue'bu go rá mbudi ra ximhäi. Ne nu'bu ya bin ja, hin man'dandj din ja a ran unbi tengu a. 22 Ne nu Oja da zänba thoho u yun unbi din ja nangua a di huçc'u xí huahni. Nu'bu hin'na, njon da bongui.

23 Nu'u yu pa u, "Dami nuhu ua, i 'bäcua ra Cristo," da 'yæn ahü. Ne nu'u mi'da da 'yæn ahü: "Dami nuhu i 'bähnu ra Cristo." Pe o guí çc'yehü u. 24 Nguetho xun ngu yu hyäte dim 'bui, sä da 'yæn'u: "Guecä, rá thahni Oja, drá Cristogä," sä da 'yæn'u. Ne xun ngu da 'yæn ngue dim pøngahya nangua Oja, ne da 'yøt' yu hyonya nt'øt'e ne yu hmepya ngue da nde da hyät yu ja'i. Ne da hyoni 'be'a da zä dí hyät'u xí huahn Oja. 25 Nuya gätho dá xi ahü guepu da zä gui pähmbu 'be'a din ja. 26 Janangue nu'bu da 'yæn ahü: "Ní mbähä, bí 'bäpu ma'ueni a ra Cristo," da 'yæn'ahü, pe o guí pähä. O gue da 'yæn'ahü: "Bá cuthu ua, i 'bäcua ra Cristo," da 'yæn'ahü, pe o guí cuthu bu. 27 Nguetho nu'bu bá pengä ua mahøn'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dan jagä tengu rán nequi ra huei ngue dam 'bathogä gätho ra

ximhäi. 28 Ne tengu i øt' yu pada, çmme di peti bu 'ben u xun du, din jabu a ran ts'embi din ja bu 'bu u yu ts'om'bäi.

'Bu bá peng ra Jesús

29 Ne xø bi thoqui bi man ra Jesús ne bi 'yæn'a:

—Nu'bu bin ja a ran unbi büya, him man di nec ra hyadi ne ra zana, nu'u yu sø 'bupu mahçts'i da dägui. Gätho bí ja bu mahçts'i gä di 'beh yá ts'edi u. 30 Ne nubüya di nequi bu mahçts'i ra hmepya nangucä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne gätho yu hnini ua ja ra ximhäi din su. Ne da nugui ba çcä bu ja yu güi, dan 'yo'be ma ts'edi tate thoho, mixte thoho, bi 'yæn'a ra Jesús. 31 Ne nts'edi din ya ra thuxi. Ne ba penhdä yám 'behni Oja di peti gätho u bi huahn Oja, gä na ndoho ra ximhäi.

32 Guim bømhbü 'be'a dí øthu ua ma häihu dyu israelhu, ngue nu'bu dí nuhu bi mbudi dim puh yá mbui 'da yu za, ya dí pähmbu mi ts'utho ba epu yá pa ra pa'ye. 33 Ne ngutho 'bu guin nuhu bin ja gätho ya yun unbi dí xi ahü, gui pähmbu büya ngue mbe rán zegui. 34 Ne majuani dí xi ahü, di 'batho ua 'da ahü 'bu bi mbudi din ja. 35 Nu ra ximhäi ne mahçts'i da zøni da gua u, pe nu'a mam hmangä njam'bu da gua a.

36 Pe njongui paði nda'a ní pa din ja a dí mangä ya, xinga gue'u yám 'behni Oja mahçts'i ne xinga guengä rá Ts'unt'ugä Oja dí paði, pe hønt'a Oja ma Ta i pa a ra ora din ja.

37 Ne tengu thoho bin ja 'bu mí 'buh ra Noé, ngutho din ja 'bu bá pengä mahøn'a, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. 38 Nu yu pa u ngue'bu mi ts'utho din ja ra dambant'i, nu yu ja'i mi 'bühmbu ra Noé hønt'a ran ts'ihme mim beñi ne hønt'a ran thati mí honi, gue'bu go mí yurpu ja ra mbosa ra Noé. 39 Ne him bi 'yurpa ra güenda a bi sifi ngue din ja ra 'ye, jague'bu mi mbuh ra 'ye, ne bi yuh ra dehe ua ja ra häi ne gätho bi gua u. Ne din jabu 'bu bá pengä mahøn'a, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. 40 Ne dim 'bu i yoho

yun 'yohu bu ja a ra huahi, nu'a n'da da mba nts'its'i ne man'da da ts'opu.
 41 Ne'bu di cum bu ja n'da ra ngu yoho yu xisu, nu'a n'da da mba nts'its'i ne nu man'da da ts'opu.

42 Janangue'a dí xi ahu, o guí tonspahu ra t'aha, nguetho hin guí pahmbu 'be'a ní ora ba e a ni hmuhu.

43 Nu'bu n'da ran 'yohu xtám badi nda'a ní xui xtán yurpu yu be bu ja rá ngu, xtín áthá, xtán d'omi, ne hin xtá japi xtá nyurpu ja rá ngu ngue da bepi 'be'a i ja bu. Pe hingui padi 'be'a ní pa, janangue'a i t'omi gátho yu pa. 44 Janangue'a dí xi ahu, damin sáhu nguetho ts'urpu thoho ga sôcá, guecá dán ja'igá ua ja ra ximhai, ngue ra ora njongui t'ocpa ga sôcá, bi 'yén'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hogambefi ne ra ts'om'bäi mbefi

45-46 Ne xø bi 'yena:

—Dami 'yøthu tengu'bu gyu hogambefihu. Nu'a ra ngurpambefi 'bu xun ho i øt'e, ne nu'bu da mba n'danni rá hmu da zopu ja rá ngu, da 'yøt'e tengu'bu i 'buse bu rá hmu. Ne nu'bu bá penc'a rá hmu, bi nu bi jamansu rá 'befi, ne xun ngu ran japi da nu a buya. 47 Majuani dí xi ahu, nu'a ra ngurpambefi, man'da din t'un ra ts'edi, ne 'be'a gátho i pe'ts'a rá hmu di jamansu a. 48 Pe nu'bu ra ts'om'bäi a ra ngurpambefi, ne im bepi ngue him 'be ba penc'a rá hmu, 49 ne di unba yú 'yehu ne i tenthoho yu mihni, 50 ts'urpu thoho ba penc'a rá hmu n'da ra pa ngue hingui pa a ra ngurpambefi. 51 Ne nubuya din t'un'na n'da ran unbi xun uho, ne n'dat'a ran unbi da nuhu u di yorpa a im bepi. Ne din zom buya ne din guxtru yú ts'i bu ja ran unbi mazai, bi 'yén'a ra Jesús.

25

N'da ran t'uti nangue yu hmute xti hyun yun thati

1 Ne xø bi 'yena:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, din ja tengu bin ja 'bu min ja n'da ran

thati. Nu'a to'o gä bin sä, bi thopu mbo, pe nu'bu him bin sä, bi gopu thi u. Nu'bu min ja ran thati, 'det'a yu hmute bi mba, ena xtín hyumhbu u din thati. Ne bá the yú bombilla mi tøm'ma ran 'yohu din thati. 2 Pe nu'bu cut'a yu hmute yu 'yambui u, ne nu'bu mi cut'a bin 'yomfëni u. 3 Ne nu'bu yu 'yambui him bi dux man'da ra sibi ngue xta xirpa yú bombilla 'bu bin the a po bu. 4 Pe nu'bu bin 'yomfëni, bi dux yú sibi ngue da xirba rá bombilla 'bu bin the a po bu. 5 Ne nu'a ran 'yohu him 'be bi zøm bu. Ne nu yu d'omate bi zuh ra t'aha u. 6 Nu'bu made ra xui bi 'yø a n'da ra nde bi 'yena: “Ya ba eua ran 'yohu, ndanshu, ba thahmbu,” bi 'yena. 7 Gátho bi ndang buya ne bi hoc yú sibi u. 8 Pe nu'bu yu 'yambui, bi 'yemp'u bin 'yomfëni: “Daje ts'u ni sibihu nguetho i nde da huët ma bombillahe,” bi 'yén'u. 9 Pe bi dæ u bi dux yú sibi: “Hin da zä, nguetho nu'bu ga 'da ahe go da huët' ma sibihu 'bu. Pe xun ho 'bu gui mbähä gba tämhbu.” 10 Pe nu'bu mi mba ba tän ra sibi, 'bexgue bi zøm bu a ran 'yohu din thati. Ne nu'bu yu hmute bi dux yú sibi bi yurpu mbo ngue da nu ra ngo ran thati, ne 'bex bi mba njut'i ra goxthi buya. 11 Ne nu'bu mi zøm bu u xí mba bá tän ra sibi, bi nu ngue njut'i tho ra goxthi, ne bi mba u, bi 'yén'u: “Gra hmu, grá hmu, dami xoqui,” bi 'yén'u. 12 Pe nu'a ra hmu bi dat'u: “Hin dí padi to'o ahu,” bi 'yëmbi, ne him bi xocpi, bi 'yén'a ra Jesús.

13 Ne bi 'yénje ra Jesús buya:

—Gue'a dí xi ahu, nde'bu gan áthahu nguetho hin guí pahmbu a ra pa ba pengä ua, guecá dán ja'igá ua ja ra ximhai, bi 'yén'a ra Jesús 'bu mí 'yëngähe.

N'da rán t'uti yu 'yehu bi ts'ocpa ra mbeti

14 Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, ne bi 'yena:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, da 'yøt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu 'bu mi zon'ndu yú 'yehu, bi 'yän'na rá mbeti xí zocpi. Nguetho nu'bu mí

mba n'danni n'da ra häi, bi zon'ndu yá 'yēhe da zocpa rá mbeti.

¹⁵ Nu n'da rá 'yēhe bi zocpa cat'a mahuāhi ngue di pēpi; nē nu man'da, yo mahuāhi bi zocpa a; nē nu man'da bi zocpa n'da mahuāhi. Bi unni hangu xōt'a di pēpi n'da ngu n'da. Nē bi mba baya. ¹⁶ Nē nu'a bi unni cat'a mahuāhi, bi pēpi nē bi dāh mi cat'a mahuāhi. ¹⁷ Nē'a bi unni yomahuāhi, yomahuāhi xō bi dāpi. ¹⁸ Pē nu'a bi un'na n'da mahuāhi, bi mba bá cāt'a häi a rá mbeti xi un'na rá hmu.

¹⁹ Nē him 'be bá penc rá hmu. Pē nu'bu mi zōhō bi zon'ndu yá 'yēhe mahōn'a ngue da nu 'be'a xí 'yōt'u. ²⁰ M'bet'o bi zōn'a xín t'unni cat'a mahuāhi, nē bi dāp'a rá hmu cat'a mahuāhi ngue rá mbeti zēhe rá hmu. Nē xō bi un'na xí dāha ngue mi cat'a mahuāhi, nē bi 'yēmbi: “Grá hmu, i ja ua ni mbeti, nēhna cat'a mahuāhi dá taha,” bi 'yēmbi. ²¹ “Xun ho,” bi 'yēn'a rá hmu. “Nu'i grá hogambēfi,” bi t'ēm baya. “Xun ho gá 'yōrpa a ts'utho dá 'da i, janangue'a ga 'da i man'da xun ngu ya. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yēn'a rá hmu. ²² Nē xō bi zōm bu man'da xí unni yo mahuāhi, nē bi 'yēna: “Grá hmu, i ja ua ra mbeti gá 'daqui, nēhna mi yomahuāhi dá taha i ja ua,” bi 'yēmp'a rá hmu. ²³ Nē nu'a rá hmu baya bi 'yēmbi: “Xun ho, grá hogambēfi, xun ho gá 'yōt'e, madague'bu hingui ngu dá 'da i, nuya man'da xun ngu ga 'da i. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'yēmbi. ²⁴ Pē nu'bu mí zōm bu a xi hyān'a n'da mahuāhi, bi 'yēmp'a rá hmu: “Grá hmu, mí pācā ngue hin'yū nin huēcate nē nzāi guí honi 'bēpū gdí hyānba rá mbeti yū jā'i nē gui hyānba yá huāhi u 'da. ²⁵ Janangue'a dá pēs' tho ho a gá 'daqui, dí su gui sūqui 'bu xcá 'betho, nē i ja ua ni mbeti gá 'dac ya,” bi 'yēna. ²⁶ Nē nu'a rá hmu baya bi 'yēmbi: “Gra ndōdānhyēi, hingui ho gá 'yōt'e ngue hin gá pēp'a ra mbeti. ²⁷ Nu'bu guí pādi ngue dí numanhogā ga tēcā, sā xquí hmi a ra mbeti nē xtān dāh rán zābi, nē hin xtím 'bēh pūya,” bi 'yēn'a rá hmu. ²⁸ Nē bi 'yēmp'u

mi'da yá 'yēhe mí 'bāpū: “Hyānba na ra mbeti, dami un'na bin t'unni 'dēt'a mahuāhi. ²⁹ Nguetho nu'a bim pēfi xun ho, man'da xun ngu din t'unni. Pē nu'a him bim pēfi, pē da thānba a zi ts'u mí pē'ts'i. ³⁰ Nē nuna ra ts'om'bāi mbēfi na, bá hōthū bu ja ra 'bēxui guēpū din zom bu nē din guxtpū yá ts'i,” bi 'yēn'a ra hmu baya, bi 'yēn'a ra Jesús 'bu mi man na ran t'uti. Nē njabū din ja 'bu bi 'yōt'a ran ts'ut'abi Ojā.

Ran t'uti nangue ran ts'embi da t'ōrpa yū jā'i

³¹ Nē bi 'yēm mahōn'a ra Jesús:

—Nu'bu bá pengā, nugā ngue dán jā'igā ua ja ra ximhāi, dam mixtegā, dan ts'ut'abigā; dan 'yohe yām 'behni Ojā nē ga hupū ja ma mēxa ngue din ja ma ts'edi xun ho. ³² Nē dīm pēti gātho yū jā'i gā na ndoho ra ximhāi bu ga hucā. Nē gātho ga huan'dū tengu ōt'a n'da ra mbāndē'yo, ngue n'danni ga fā'bu yū dē'yo nē n'danni ga fā'bu yū dēnzū. ³³ Nē nu yū dē'yo ga fāmp'u ja man 'yēi nē nu yū dēnzū ga fāmp'u ja ma gāha. ³⁴ Nē ga ēmp'u dīm 'bāpū man 'yēi: “Ba ēhmbū ua, bi jāp'ahū Ojā. Ga 'da ahū ra ts'edi án ts'ānni ngue gui hyāmhbū gue'bu go rá mbādi ra ximhāi,” ga ēmp'u. ³⁵ “Nguetho gá 'dajū ra hmē 'bu mán tumanthuhu; nē gá 'dajū ra dehe 'bu mán tuthe; nē gá sāyagahū 'da ahū 'bu mán 'yo bu n'danni ni hninihū. ³⁶ Nē gá 'dajū ma he 'bu gmí nuhū hin'yū ma hegā; nē gá nuc 'bu mán hyēnni, nē gá zēnguagahū 'bu mán ofādi,” ga ēmp'u, bi 'yēn'a ra Jesús. ³⁷ Nē da 'yēnc'u: “Grá Hmu, 'be'a ní pa dá ōt'ahe a guím ma. Hin dīm bēmhbē ngue gán tumanthuhu n'dandī nē gamā 'uīn ahe. Nē hin dīm bēmhbē ngue gán tuthe nē xcá 'da ahe ra dehe. ³⁸ Nē hin dīm bēmhbē 'bu xcamá sāya ahe, nē xcá 'da ahe ni he. ³⁹ Nē hin dīm bēmhbē 'bu gamán hyēnni o gue gamán ofādi ngue xcá nu ahe,” da 'yēngui. ⁴⁰ Nē nugā drā hmuts'ut'abigā, ga ēmbā u baya: “Ma-juāni dí xi ahū, nu'a ran ho gá 'yōrpahū n'da ma cuhū, madague'a nte di muui

b_u na hnu, pε guecä gá 'yørcä a," ga εmp'ü b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴¹ —Nε nub_uya, nugä drá hmuts'üt'abigä, ga εmp'ü 'bäp_u ja ma gāha: “Dami 'uehmb_u ua ja ma hmi, ní mbähä b_u ja ra sibi njam'b_u da huεt'i, nguεp_u dá sänni din zø a ra zīthu nε ü yá mizīthuh_u. ⁴² Nguetho dán tumanthuhu nε hin gá 'uīnj_u, nε dán tuthe, nε hin gá sithegah_u, ⁴³ nε hin gá säyagah_u 'b_u mán 'yo b_u n'danni, nε hin te má he gá 'daj_u 'b_u gmín nuh_u hin'y_u ma hegä; nε hin gá nugui 'b_u mán hyεnni, nε hin gbán nuj_u 'b_u mán ofädi,” ga εmp'ü. ⁴⁴ Nε nu'ü da 'yεngui: “Grá hmu, 'bε'a ní pa dá nu ahe nguε gán tumanthuhu o gue gán tuthe o gue gán 'yo b_u n'danni ra hnini. Nε 'bε'a ní pa dá nuhe hin mí he ni he; o gue xquín hyεnni o gue xcamín ofädi,” da 'yεn'ü. ⁴⁵ Pε nugä drá hmuts'üt'abigä, ga εmp'ü b_uya: “Majuqani dí xi ah_u, n'da ma cu madague'a nte di muui b_u na hnu, 'b_u hin gá 'yørpah_u ran ho, necä hin gá 'yørcah_u ran ho,” ga εmp'ü. ⁴⁶ Nε nu ü b_uya da nu ran unbi mazai. Pε nu'ü bi 'yøt' ran ho din ja ra te mazai ü, bi 'yεn'a ra Jesús.

26

Nu y_u ngurpi bi ma da bent' ra Jesús

¹ Nε nu'b_u mi gua a bi man ra Jesús, bi 'yεngähe:

² —Nuya man yopa thoho di 'bedi nguε din ja ra dāmpeti a ran dābaxjua, nε nub_uya da mba ma dägä nguε da mba ma cuatigä b_u ja ra za, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεngähe ra Jesús.

³ Pε nu'ü ma ngurpihe nguε y_u hmumbäjä, nε y_u xānbate nija, nε y_u dāc'yei, bim peti b_u mbo rá mbä't'i rá ngu ra Caifás, nu'a mi hmumbäjä a ra jeya a. ⁴ Nε bi nyāse ü, bi ma nda'a ní fεhni da xi a ra Jesús nguε da bent'i da hyo. ⁵ Nε bi ma, 'bε da gua a ra dāmpeti, ja da tho a. Nguetho bi zu din junth_u y_u ja'i mi 'yo b_u ja ram peti.

N'da ra xisu bi hocpa rá ngøc'yei ra Jesús

⁶ Nε nu'b_u mi mbeng b_u ra hnini Betania a ra Jesús, bi zøm b_u ja rá ngu a ra Simón mí hεmb ra t'axca'ya mam'bet'o. ⁷ Nε bi hyup_u mi ja a rá mexa a, εna din sihmε. Bi zøm b_u n'da ra xisu mí tu n'da ra xaro xam hmadi, án t'øt'e ra do ra alabastro. Nε mi po b_u ra 'yεthi y_uman'u, nε'a εmme di muui a. Nε nu'b_u mi zøm b_u a ra xisu b_u i hudi, bi xo'ts'a rá 'yεthi bi xispa rá ya ra Jesús. ⁸ Nε dán cuehe 'b_u mán nuhe 'bε'a bi t'ørpa ra Jesús, nε dá εmhbe:

—Ndetho bi xispa ra 'yεthi, ⁹ x_un ho 'b_u xta 'bä, xtá mba ma darpi y_u hyoya a ra mbeti, dá εmhbe b_uya.

¹⁰ Nε bi bā'a ra Jesús 'bε'a dá bεmhbe, nε bi 'yεnje:

—Hanja gní unbah_u rá mbui na ra xisu, nε x_un ho 'bε'a bi 'yørq_ue. ¹¹ Nu y_u hyoya nzai gam'b_uhmb_u ua ü, nε hønt'a go má pa da zä gui fāxh_u ü. Pε nugä hin dan zangä ua, bi 'yεngähe ra Jesús. ¹² Nuna ra xisu bi hoga ma ngøc'yei 'b_u mi xiscä ra 'yεthi, nguε da mba nt'äguigä b_u ja ran 'yäg_ui. ¹³ Nε majuqani dí xi ah_u, høn_ub_u go hap_u da hman a rán ho ma'da'yo Oja, nεhna da hman na bi 'yørcä na ra xisu, n'dahma høn_ub_u go hap_u da fεn'a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu ra Judas bi ma di dä ra Jesús

¹⁴ Nε nub_uya, nu'a ma mixädihe ra Judas Iscariote, bi mba bi nyāh_u y_u hmumbäjä ¹⁵ nε bi 'yεmbi:

—Hangu gui 'daj_u nguε ga dä ah_u ra Jesús, bi 'yεmp'ü.

Nε 'bεxgue bi unni 'däte ma 'dēt'a y_u mbeti nguε ra t'axi b_uya. Nε xø bi mbeng b_u 'b_u a ra Jesús b_uya. ¹⁶ Pε εmme mí honi 'bε'a ní ora da zä dí dä a ra Jesús.

Rán ts'ihmε ra Hmu

¹⁷ Nε nu'a rá mbudi pa ra dāmpeti nangue ran dābaxjua 'b_u zai dí sihe a ra hmε hinguin 'youi ra íxi, nguε dy_u judíohe, dy_u israelhe, dá ānhde ra Jesús yá xädigähe:

—Hap_u guín nde ga hoje a rán ts'ihmε ram baxjua ga sih_u ya, dá εmfe.

18 Nε bi xi ɥ yoho ma mixädihe a ra Jesús, nε bi 'yεmp'ɥ:

—Ní mbε bɥ ja ra hnini Jerusalén nε gui xihmi a ran 'yohɥ, gui 'yεnui: “Nugä, ya mi ts'ɥtho da zøn ma ora, nε dí nde ga si rán sihme ram baxjua bɥ ja ni ngu, nε ɥ ma xädigä, i εn'a bá pengähe,” gui 'yεnui.

19 Nε bi 'yøt'a bi xi ɥ bɥya, nε bi hoc'a rán zibde a ram baxjua ɥ bɥya.

20-21 Nu'bɥ mín de bɥya, dá sømhbε bɥ Jerusalén, 'darpɥ dán sihmehe bɥ ja ra mexa ra Jesús, nε bi 'yεnje:

—Majuɥni dí xi ahɥ, i 'bɥ a n'da ahɥ ngue gui däjɥ, bi 'yεnje.

22 Nε εmmε bi du ma mbɥihe, nε n'da ngu n'dagähe dá εmfe:

—Grá hmu, ha guengä ga dä i, dá εmfe n'da ngu n'daje.

23 Nε bi dɔ a ra Jesús:

—Gue'a dí com'be ma mbohi ua dí sihmeɥ, gue'a di dägä a, bi 'yεm bɥya. 24 Guecä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi, da t'ørcä 'be'a gätho i mam bɥ ja rám hma Ojɔ ya, pε í huɥhi maha a ran 'yohɥ ngue nu'a di dägä. Man'da xɥn ho 'bɥ hin xtím 'bɥ a, bi 'yεn'a ra Jesús.

25 Nε bi dɔ'a ra Judas bɥya:

—Xänbate i, ha guecä.

—Hɔha, gue'e, bi 'yεmp'a ra Jesús.

26 Nε nubɥya bi hyɔc'a ra hme ra Jesús nε bi 'yäp rán japi Ojɔ, bi xεm bɥya, bi darcähe a.

—Dami sihɥ na, guehna nim bønɥ ma ngøc'yεi na, bi 'yεnje.

27 Nε bi dεc'a ra vaso mi po rán gui ra uva bɥya, bi un ra jamadi Ojɔ mahøn'a, nε bi 'daje a ra vaso, bi 'yεnje:

—Gätho dami sihɥ, 28 guehna nam bønɥ, ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo 'yu bi 'yøt'ahɥ Ojɔ na. Nε dim fäni dí punba yá ts'oqui yɥ jɔ'i. 29 Nε dí xi ahɥ, him man'dandɥ ga sigä ra guindät'ä jague'bɥ bi zøn ra pa ga sihɥ ma'da'yo bɥ di manda rá ts'edi ma Ta, bi 'yεngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi bɔdi din cøn'a ra Pedro

30 Nε dán tuhmbe a ra thuhu nε dá mbähmbe bɥ ja ra nyuni Olivos bɥya.

31 Nε bi 'yεngähe ra Jesús mahøn'a:

—Dí pɔdi, nu'bɥ ni xui, gätho gui sogä thohohɥ, bi 'yεngähe ra Jesús. Nε gue'a nt'o't'i bɥ ja rám hman Ojɔ, i εna: “Ga ho ra mbändε'yo nε din 'uεxt'ɥ yá dε'yo bɥya,” i εn Ojɔ, bi 'yεn'a ra Jesús.

32 Pε nu'bɥ dá thambεnigä, ga mbagä bɥ Galilea ní tɥn ahɥ bɥ, bi 'yεngähe ngue yá xädigähe.

33 Nε bi 'yεn'a ra Pedro:

—Madague'bɥ gätho da 'uegue pε nugä, hin'nagä, bi 'yεn'a.

34 Bi dɔ a ra Jesús:

—Majuɥni dí xi i, guet'a ra xui i jabɥya ná hyundɥ xquí cønc 'bɥ bi mbah ra øni.

35 Nu ra Pedro bi dɔti mahøn'a:

—Madague'bɥ 'darpɥ ga tuui, pε njɔm'bɥ ga cøn'i, bi 'yεna.

Nε n'dat'a gätho dá mamhbe ngue hin ga 'uehmbe ɥ ma mixädihe.

Ra Jesús bi du rá mbɥi bɥ ja ra nuɔndät'ä Getsemaní

36 Nε nu'bɥ má sømhbε bɥ ra nyuni Olivos, dá cøthe a ra Jesús bɥ ja ra nuɔndät'ä mí εmbi Getsemaní.

—Dami huhmbɥ ua ya, ga mbagä ua njongua ts'ɥ, da nyɔ'be Ojɔ ma Ta, bi 'yεnje.

37 Nε hyu ɥ ma mixädihe bi zits'i, bi zix'a ra Pedro nε'ɥ yoho yá ts'ɥnt'ɥ ra Zebedeo. Nε εmmε man'da bi du rá mbɥi a ra Jesús. 38 Nε bi 'yεmp'ɥ ma mixädihe min 'yohɥ:

—Éna da føh ma mbɥi a ra dumbɥi, εna ga tugä. Dami tøcpahɥ, 'dat'a dan äthɔhɥ, bi 'yεmp'ɥ.

39 Nε xø bi dɔm mi ts'ɥ ra Jesús bɥ mi huhmbɥ ɥ, nε bin dɔnyahmu bɥ, bi nye'ma häi, bi nyɔui Ojɔ, bi 'yεmbi:

—Ma Ta i, nu'bɥ da zä, dami japi hin gan nugä a ra mbohi xcá sänni; pε hin dín nde ma pähä zεhe pε hønt'a go ni pähä zεhe gui 'yøt'e, bi 'yεmp'a Ojɔ.

40 Nε bá peng bɥ mí hu ɥ xí zopɥ bɥya, nε mí ɔ ɥ. Nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Ha xínga n'da zi ora xquí sεthɥ a ra t'ɔha, ngue 'be xcán hyɥmhɥ

ts'ɥ. ⁴¹ Damin äthəhɥ ne gui nyəhɥ Oja, guepɥ da zä hin hapɥ gui tənɥ 'bɥ bi ts'ä ahɥ ya, nguetho nu ní mbɥi n'da i ja ra pähä nangué Oja, pɛ nu ní ngɔc'yɛi n'da xən güent'i thoho.

⁴² Ne ná yondɔ bɥya bi mba bi nyəui Oja mahøn'a:

—Ma Ta i, nu'bɥ ya hin da zä ga socä a xcä sänni, pɛ hɔnt'a ni pähä zɛhɛ gui 'yɔt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴³ Ne xɔ bi mbeng bɥ mi 'bɥ ɥ ma mixädihe. Xɔ mí ətho 'bɥ xɔ mi zɔm bɥ mahøn'a, nguetho ɛmmɛ mí nde t'əha ɥ. ⁴⁴ Ne xɔ bi zopɥ ɥ mahøn'a, ya ná hyundɔ bɥya bi mbengui di nyəui Oja, ne guexta'a bi ma. ⁴⁵ Ne xɔ bi mbeng bɥ mí 'bɥh ma mixädihe mahøn'a, ne bi 'yɛmbi:

—Nuya, 'da'angutho 'bɥ gán əhmbɥ ya o hin'na, nguetho ya bi zɔn ra ora da mba ma dägä bɥ 'bɥh ɥ ts'om'bäi, guecä dán jə'igä ua ja ra ximhäi. ⁴⁶ Dami ndanshɥ, ga mbähä ba nuhɥ ya ba ɛcua ngue di dägä, bi 'yɛmp'ɥ.

Bi fɛnt'a ra Jesús

⁴⁷ Ne guexta'a mí yəhɥ ɥ ma mixädihe 'bɥ mi zɔm bɥ a ra Judas, n'da ma mixädihe dí 'de'mayoho gähe. Ne bán 'yohɥ xən ngu ɥ jə'i ba hyə yú juai ne ɥ ts'əza. Ne gue'ɥ yám 'bɛhni ɥ hmumbäjä ne ɥ dəc'yɛi, ma ngərpa judíohe. ⁴⁸ Ne nu'a di dä ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti da 'yɔt' 'bɥ bi zɔm bɥ: “Nu'a ga səs 'bɥ dán zɛngua'be, gue'a guim bɛnthɥ a,” bi 'yɛn'a ra Judas. ⁴⁹ Janangué'a nu'bɥ mí zɔm bɥ 'bä a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Xɥde ya 'bɥ, grá xänbate, bi 'yɛmbi.

Ne bi zɛspa rá 'yogu bɥya. ⁵⁰ Ne bi dɛ'a ra Jesús bɥya:

—Xi'e n'yɔ, ha gue'a gní 'yɛ a.

Ne nu'ɥ mí'da bɥya bi hyäm bɥ 'bä a ra Jesús ne bi bɛnt'i.

⁵¹ Ne nu'a n'da ma mixädihe min 'yohɥ ra Jesús, bi c'os' rá juai ne bi zɛcpa rá gu a rá 'yɛhɛ ra hmumbäjä.

⁵² Ne bi 'yɛn'a ra Jesús bɥya:

—Dami pɛ'ts'a ni juai bɥ ja rán t'o. Nu'ɥ din tuhni nangué ra juai, ne'ɥ dí du ra juai ɥ, bi 'yɛmp'a. ⁵³ Ha guí

ɛna hin xtan zä ga əp'a rá m fäts'i Oja ma Ta ne ba pɛnhua 'de'mayo munts'i yám 'bɛhni da yəngui, bi 'yɛmp'a n'da ma mixädihe. ⁵⁴ Pɛ nu'bɥ da gue'a xcä mangä a, hague dán zä ga jə'ts'ä a bi man rá t'ohni Oja, ngue 'bɛ'a i jatho din ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁵⁵ Ne bi 'yɛmp'ɥ ɥ jə'i bɥya:

—'Bɛ'a guí homhbɥ ua ngue guí hɛ ni juaihɥ ne ni zahɥ. Ha guí ɛmhɥ drá bɛgä, ne nya'a thoho dá xän'nahɥ bɥ ja ra dənijə ne njəm'bɥ gä bɛndgahɥ bɥ, bi 'yɛmp'ɥ. ⁵⁶ Pɛ gue'a din ja a tengu bi man'ɥ yú pɔngahyə Oja 'bɥ maya'bɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ne nugähe bɥya dyɥ xädigähe, 'bɛxgue dá 'dahmbe, dá sohmbe bɥ ra Hmu.

Bi juənba a ra Jesús ɥ yú ngərpi ɥ judío

⁵⁷ Ne bi bɛnt'a ra Jesús, bá si bɥ 'bɥh ra Caifás, ngue ra ngərpa mbäjä. Ne ya xím peti gätho ma xänbate nijəhe ne ɥ dəc'yɛi, ma ngərpihe dyɥ judíohe. ⁵⁸ Ne bi dɛn'na ra Pedro bɥya pɛgue a ná 'bɛjua thoho, bi zɔm bɥ ja rá ngun'yu a ra hmumbäjä bɥ hapɥ xí zɔn'a ra Jesús. Ne 'darbɥ bi hyuhmbɥ ɥ ɥ asmayo, ngue in nde da nu a da t'ørpa a ra Jesús.

⁵⁹ Ne nu'ɥ ɥ hmumbäjä ne ɥ dəc'yɛi ne gä mí'da ma ngərpihe dyɥ judíohe, dyɥ israelhe, mi hon'a n'da ra fɛhni ngue da zä dí yəp'a ne da hyo.

⁶⁰ Pɛ guehma nte bi dɛnbi, madague'bɥ xən ngu ɥ bin juənni, bi 'yɛmbi majuəni ɥ yú fɛhni. Ne m'bɛjua bɥya, bi zɔm bɥ yoho yən 'yohɥ din testigo, ⁶¹ ne bi 'yɛn'ɥ:

—Nuna ran 'yohɥ na bi 'yɛna: “Nugä da zä ga xo't'ra dənijə ne man hyupa thoho da zä ga hɔe mahøn'a,” bi 'yɛna, bi 'yɛn'ɥ bin juən bɥ.

⁶² Ne bi ndanc'a ra hmumbäjä bɥya bim 'bäi, bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Hanja hin guí thəti 'bɛ'a i man ya yən 'yohɥ.

⁶³ Pɛ nu ra Jesús bin hɛtho. Ne bi 'yɛn'a ra hmumbäjä bɥya:

—Nangué rá thuhu Oja mahɛts'i, dami xije 'bɥ majuəni gue'e grá

Thahni, grá Cristo, rá Ts'ant'u i Oja, bi t'emp'a ra Jesús.

⁶⁴ Bi da a ra Jesús baya:

—Gue'a gám ma. Ne dí xi ah, guin nuju, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä ga com'be rá ts'edi Oja tate thoho rá ts'edi. Ne guin nuju 'bu bá cäcä mahets'i mahøn'a, ba ecä bu ja yu güi, bi t'emp'a ra hmumbäjä.

⁶⁵ Ne nu ra hmumbäjä baya, bi dänse rá pahni. Nam böni embi hinguí espa Oja ra Jesús nangu'e'a bi ma. Ne bi 'yena:

—Nuna ran 'yoh na, bi man ra ts'ore nangu'e Oja. Him man ga hombu yu testigo. Ne gätho gahu dá øhmbu a bi ma. ⁶⁶ 'Be'a guí ndehu ga øthu ya, bi t'emp'u yá mingurpihu.

Bi da u:

—Nuna i ja rá ts'oqui, i jatho da du, bi 'yena.

⁶⁷ Ne nubaya, 'dahma 'dan'yo bi t'ørpa ra Jesús. Bi zox u 'da, bi mbem' mi u mi'da, bi mbenpa rá hmi u mi'da, ⁶⁸ bi 'yembi:

—Nu'bu majuañi grá Thahni i Oja, ngue ra Cristo, dami xije to'o bi mbep'i i.

Ne emme bi denthoho.

Ra Pedro bi gön'a ra Jesús

⁶⁹ Ne nu ra Pedro mi hupu thi bu ja ra ngun'yu, ne nu n'da ra xisu rá 'yeh ra hmumbäjä, bi mba bu hu a ra Pedro, bi 'yembi:

—Xna ne'e gmín 'yoh na ra Jesús ra mengu Galilea, bi 'yemp'a ra Pedro.

⁷⁰ Ne bi da'a ra Pedro, bin çoni:

—Hin dí paði, bi 'yena.

Ne gätho u mi 'buru bi 'yø a bi man ra Pedro.

⁷¹ Ne nu'bu mi nde da bö'n'a ra Pedro, bi nu man'da ra xisu baya ne bi 'yemp'u mí 'buru:

—Nuna ran 'yoh na min 'youi ra Jesús, ra mengu bu Nazaret, bi 'yena ra xisu.

⁷² Ne xø bin çon'a ra Pedro:

—Majuañi dí mangä ngue hin dí paçä a ran 'yoh guím ma, bi 'yemp'a ra xisu.

⁷³ M'bejua baya nu u 'da mi 'yo bu, bi mba bu 'bäh ra Pedro, ne bi 'yembi:

—Majuañi maha, ne'e gmín 'yoh u a, mfaði thoho ni ndehu ne 'da'angu bu gna yahu a, bi 'yemp'a.

⁷⁴ Ne nts'edi bi mam baya ne bin juanni, bi 'yena:

—Oja i paði majuañi hin dí paçä a ran 'yoh guí mamhu, bi 'yena a ra Pedro.

Ne 'bexgue bi mbah ra tamfø baya.

⁷⁵ Ne nu ra Pedro baya, ja bi ben'a xí man a ra Jesús 'bu mi 'yembi: “Dí paði hin ní mbah ra tamfø 'bu na hyundi xquí cøngui.” Ne bi nexpu baya ne emme bin zoni, xun u bi beni nangu'e a bi 'yøt'e.

27

Ra Jesús bi mba ma dä bu 'buh ra ts'ut'abi Pilato

¹ Ne nu'bu mi hyax baya, gätho yu hmumbäjä ne yu dac'yei, ma ngurpihe dyu judíohe, dyu israelhe, 'da'angu bi beni ngue di dä ra Jesús bu 'bu a ra ts'ut'abi, ngue da hyo. ² Ne án thu't'i 'bu mi mba ma dä bu 'bu a ra Poncio Pilato, ra ts'ut'abi bu a.

Bi zat rá 'yuga ra Judas

³ Ne nu'a ra Judas xí dä a ra Jesús, 'bu mi 'yøde 'be'a bi man u ma ngurpihe ngue da hyo a ra Jesús, bi mba baya bi cospa a 'däte ma 'det'a yu mbeti ngue ra t'axi xí un'ndu yu hmumbäjä, bi beni 'be'a bi 'yøt'e. ⁴ Ne bi 'yena ra Judas:

—Hingui ho hma a dá øt'e. Dá fänba rá ji n'da ran 'yoh hin'yu rá ts'oqui, bi 'yemp'u yu hmumbäjä.

Pe nu'u bi daði:

—Him ma güendagähe 'be'a gá 'yøt'e. Ya guí pa'a guím bense bu, bi 'yena yu hmumbäjä.

⁵ Bá en bu ra mbeti bu ja ra ni ja a ra Judas baya, ne bi mba bá sut rá 'yuga bu ja ra ndehnini.

⁶ Ne nu'u yu hmumbäjä bi hyax'a ra mbeti ne bi 'yena:

—Hingui sä ga pes'hu ua na ra mbeti ngue dim pecua mahøn'a, nguetho rán jut'iui ra ji na, bi 'yena, ne gue'a i mam bu ja man t'edi hu.

⁷ Ne bin 'yänni 'be'a di jap'a ra mbeti. Ne bi beñi da däm̄ba n'da xequi rá häi a ra 'yöt'ats'øe, guep̄a da t'äh yu 'damhnini 'b̄a da du b̄a. ⁸ Ne asta guetya ní huti “rá häi ra ji” a ra xequi b̄a. ⁹ Ne nu'a bin ja, maya'b̄a bi man'a ra p̄ongahȳa Jeremías ngue din ja 'b̄a mí 'yēna ngue: “Da th̄ax i 'däte ma 'det'a yu mbeti ngue ra t'axi, rá muui a ra ja'i. Gue'a bi man̄a yu m̄engu israel ngue di muui. ¹⁰ Ne bi dänba rá häi a ra 'yöt'ats'øe, ngub̄a bi xicä ra Hmu,” bi 'yēn'a ra Jeremías 'b̄a maya'b̄a 'b̄a mí ma.

Ra Pilato bi juq̄nba a ra Jesús

¹¹ Nu'b̄a mim 'bäp̄a ja rá hmi ra ts'ut'abi Pilato, bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Ha gue'e grá hmuts'ut'abi yu judío, bi t'ēmbi.

Bi d̄a a ra Jesús:

—Gue'a guím ma.

¹² Ne nu'b̄a mi yap̄'a yu hmumbäjä ne mi'da ma nḡarpihe a ra Jesús, p̄e hin te i t̄atho a ra Jesús. ¹³ Nu ra Pilato bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Ha hin guí ø'a i man'ua di yap̄'i i, ne hin guí th̄ati.

¹⁴ P̄e nu ra Jesús guexta'a hin te bi ma. Ne ēmm̄e bi hyonya thoho ra ts'ut'abi, him mi p̄adi 'be'a sä da beñi.

Bi hma da mba ma cuati b̄a ja ra pont'i ra Jesús

¹⁵ Ne nu ra ts'ut'abi nz̄ai midi thø a n'da ra ofädi 'b̄a ra pa ra d̄amp̄eti ran d̄abaxjua. Midi thø'a to'o bi huan'nd̄a yu ja'i. ¹⁶ Ne mi o b̄a n'da ran 'yoh̄a í Barrabás, gätho mi f̄ap̄a 'be'a mí øt'a. ¹⁷ Nu ra Pilato b̄aya bi 'yän'nd̄a bim peti b̄a:

—To'o guí ndeh̄a ga xocpah̄a ya. Ha gue ra Barrabás uague ra Jesús ngue nu'a ēmbi ra Cristo, bi 'yēmp'ua.

¹⁸ Ngub̄a bi ma nguetho mi p̄adi yu zeya u yu yap̄ate.

¹⁹ Ne nu'b̄a mi hup̄a ja ran ts'embate ra Pilato, bi mb̄enpa ra nde a rá xisu bi 'yēmbi: “Hin te gui 'yörpa a ra hogan'yoh̄a, nguetho má xui dá 'ūi n'da ra t'ī nts'utho nangue a,” bi 'yēmp'a ra nde bi mb̄enbi.

²⁰ P̄e nu yu hmumbäjä ne u yu d̄aç'yēi, bi 'bep'ua yu ja'i da 'yäpi go da mba ma thøgue a ra Barrabás, ne go da mba ntho a ra Jesús. ²¹ Ne bi 'yän mahøn'a a ra ts'ut'abi:

—Nda'a guín ndeh̄a ga thøcä, bi 'yēmp'ua yu ja'i.

Ne bi d̄a u b̄aya:

—Gue'a ra Barrabás gui thøgue, bi 'yēn'ua.

²² Ne bi d̄a a ra Pilato b̄aya:

—Xi'a ra Jesús ēmbi ra Cristo, 'be'a ga ørpä a th̄a.

Gätho bi 'yēn'ua 'b̄ap̄a:

—Dami cuatp̄a ja ra pont'i a.

²³ —P̄e hin te mán ts'o dá t̄inba na, bi 'yēn'a ra Pilato.

P̄e nts'edi bi d̄a u:

—Dami cuatp̄a ja ra pont'i.

²⁴ Min nu ra Pilato b̄aya ngue hingui sä dim p̄äh yú mb̄ai yu ja'i, p̄e man'da bin junth̄a u. Janangue'a bi manda bá thunba ra dehe b̄aya, bin xut'yē b̄a yú hmi yu ja'i, ne bi 'yēm b̄aya:

—Ne nugä hin ma ts'oquigä rán d̄ate da nu na ran 'yoh̄a hin te in du-pate, p̄e go ni ts'oqui zeh̄eh̄a, bi t'ēmp'ua yu ja'i.

²⁵ Ne bi d̄a u yu ja'i b̄aya:

—H̄aha, madague'a i 'yose ma güendahe a rán d̄ate na ran 'yoh̄a, necähe ne mam bom'betohe dim 'b̄a 'b̄a niya'b̄a, bi 'yēn'ua.

²⁶ Nu ra Pilato b̄aya bi xocpa a ra Barrabás, ne bi manda dí fei a ra Jesús b̄aya. Ne bi manda da mba ma cuati b̄a ja ra pont'i.

²⁷ Ne nu yu dof̄ai b̄aya bi zix'a ra Jesús b̄a mí ja yú ngun'ua yu dof̄ai b̄a ja ra ngunts'ut'abi. Ne gätho yu dof̄ai mí 'b̄ap̄a bim peti, midi fäts'a ra Jesús. ²⁸ Ne bi mb̄ocpa rá he b̄aya ne bi het'a n'da ra he x̄an j̄epoi tengu mi he yu ts'ut'abi. ²⁹ Ne nts'edi bi huspa n'da ra corona tengu mí hu'ts' yu ts'ut'abi, p̄egue ran thenni thoho bi 'yörpe, janangue'a ám 'be ra 'yu'ūini a ra corona. Ne bi un'na n'da ra t̄øhø rán 'yēi tengu mí h̄a yu ts'ut'abi. Ne bin d̄anyahmu b̄a ja rá hmi ne bi 'yēmbi: “Grá hmuts'ut'abi yu judío.” Ne bi

'yens' y_u biba, p_egue ran thenni thoho bi 'y_orpe.

³⁰ N_e bi ts'ots'i, n_e bi hy_anba a rá t_oh_o n_e bi mb_arpa rá y_a. ³¹ N_e nu'b_u mi gua'a bi 'y_uspi bi mb_ocpa a ra he x_i het p_uya, bi het' u y_u hes_e mah_on'a. N_e bi zix b_uya ngue di cuatp_u ja ra pont'i b_u ndehnini.

Bi cuatp_u ja ra pont'i ra Jesús

³² N_e nu'b_u mi ts'utho da b_om b_u ja ra hnini, bin c'ath_u b_u n'da ran 'yoh_u ra m_engu b_u Cirene, í Simón a. N_e bi t'orpa ra ts'edi da duspa rá pont'i ra Jesús.

³³ N_e bi z_om b_u ja ra nyuni ξ mbi Gólgota b_uya. Nu'a ra Gólgota in nde da ma "ra t'oh_o nyaxmu" a. ³⁴ N_e nub_uya bi un'na n'da ra vino mau_uspi ra 'y_ethi x_un ju. Nu'b_u ya mí z_a a ra Jesús, him bi nde bi zi.

³⁵ N_e nu'b_u mi jua a bi cuatp_u ja ra pont'i b_uya, nu' u y_u dof_ui bi 'y_ot'a n'da ran t_aha nangue rá he ra Jesús. Gue'a bi man'a ra p_ongahy_a maya'b_u ngue din ja 'b_u mi 'y_ena: "Da mba ma dat'i a ma he nangue n'da ran t_aha da 'y_ot'e."

³⁶ N_e mi hup_u y_u dof_ui mi f_adi. ³⁷ N_e nub_u rá y_a a ra pont'i bi mba nt'o't'i b_u ram hma bi ma 'b_e'a í ts'emba a ra Jesús, bi 'y_en'a ra t'ohni: "Nuna ra Jesús na, rá hmuts'ut'abi y_u judío na."

³⁸ N_e bi mba ma cuatih_u ra Jesús yoho y_u b_e, 'da a n'da y_u pont'i. N_e bi 'b_amp' u ja rán 'y_ei a n'da n_e bi 'b_amp' u ja rá g_aha a man'da. ³⁹ N_e nu y_u j_a'i mi thop_u, bi zani, ⁴⁰ n_e bi 'y_embi:

—Nu'i guí ξ na gui xo't' ra ξ nija n_e x_o man hyupa thoho gui hy_oh mah_on'a, 'b_e'a guí ξ t' ya t_a. Nu'b_u maju_uni gue'e rá Ts'unt' u i Oj_a, dami cap_u ja ra pont'i, gan y_anse, bi 'y_en' u.

⁴¹ N_e' u y_u hmumb_aj_a bi 'y_uspi n_e y_u x_anbate nija, n_e y_u fariseo, n_e y_u ξ ac'y_ei, g_atho ma ngurpihe, din 'y_emp' u:

⁴² —Bi y_anba y_u te u 'da, p_e hingui s_a din y_anse ya. P_e nu'b_u maju_uni da guehna ma hmuts'ut'abih_u, dy_u israelh_u, s_a xtán g_ase b_u ja ra pont'i n_e xcá ξ c'y_eih_u b_uya. ⁴³ Bi ma, i ξ na i t_op'ma r_am f_ats'i Oj_a, da z_a da y_an a

Oj_a ya 'b_u, nguetho ya bi ma, gues_e rá ts'unt' u Oj_a na, bi 'y_en' u 'b_u mi 'y_uspi.

⁴⁴ N_e' u y_u b_e 'darb_u bi guat' u bi zan a ra Jesús.

Bi du ra Jesús

⁴⁵ N_e nu'b_u mi hyuxadi b_uya bim 'b_exui ra h_ai, n_e jague'b_u hyunde bi nequi mah_on'a. ⁴⁶ Nu'b_u mi ts'utho da z_on a hyunde, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'y_ena:

—Elí, Elí, lama sabactani, bi 'y_ena ngue ra nde ra arameo.

Nu'a nam b_oni: "Ma Oj_a i, ma Oj_a i, hanja g_a hy_ega thoho," bi 'y_ena.

⁴⁷ Nu'b_u mi 'y_o'a bi man ra Jesús 'da y_u j_a'i mi 'b_ap_u, bi 'y_ena:

—Nuna ran 'yoh_u na, i mba't'a ra p_ongahy_a Elías, mí 'b_u 'b_u maya'b_u.

⁴⁸ N_e nu'a n'da mí 'b_ap_u 'b_ex bi mba bá h_a n'da ξ na ra f_unjo, bi darp_u ja ra vino n_e bi nd_octa n'da ra xithi, n_e bi 'u_aspa a ra Jesús, ξ mbi da zi. ⁴⁹ N_e bi 'y_en' u mi'da mí 'b_ap_u:

—Dami hy ξ hmb_u. O te guidí unh_u. 'B_e gan nuh_u 'b_u ba ξ h ra Elías da y_ani, bi 'y_en' u.

⁵⁰ N_e x_o bi mbafi nts'edi mah_on'a ra Jesús, n_e 'b_ex bi du b_uya. ⁵¹ N_e nu'a ra ora a b_uya, nu'a ra 'b_ot'e mi ndam b_u man'da mbo ra ξ nija bá f_up_u mag_ats'i bi x_et'i n_e 'b_exgue bi z_ot'a h_ai. N_e bi 'y_an ra h_ai b_uya, n_e bi f_o'i 'da y_u do h_onb_u go har_u. ⁵² N_ep_u ja y_un 'y_agui bi f_oh y_u j_ado. N_e nu'b_u mi ξ amb ξ ni ra Jesús, bi b_ox u 'da y_u 'y_ec'y_ei xi du, bi ξ amb ξ ni b_u ja y_un 'y_agui u, ⁵³ bi mba b_u ra hnini Jerusalén u n_e bi nu u 'da y_u j_a'i u xi du. P_e hinga g_atho y_u pa.

⁵⁴ N_e nu'b_u mi du ra Jesús, n_e nu'a ra hmudof_ui mí f_a a ra Jesús, n_e' u mi'da min 'yoh_u, 'b_u mi nu di 'y_an ra h_ai, n_e' u g_a mi'da bin ja, ξ mme bin su u, n_e bi 'y_en' u:

—Maju_uni maha, rá Ts'unt' u Oj_a na ran 'yoh_u.

⁵⁵ N_e mí 'b_ap_u njomb_u ts' u 'da y_u xisu ngue man y_em f_ats'ih_u a ra Jesús 'b_u mán 'yohe b_u ja ra 'y_u, 'b_u mambá n ξ xhe b_u Galilea. Mi 'b_ap_u u, nguetho mi nde da nu 'b_e'a da t'orpa ra Jesús.

Nε nu'ε bi nu 'be'a gä bin ja. ⁵⁶ Nε nu'a n'da mi 'bäpε, ra María Magdalena a; ne'a man'da ra María mi 'bäpε, ngue rá mbe ra Jacobo ne ra José; ne nu man'da ra xisu mi 'bäpε, gue'a rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua, yá ts'unt'ε ra Zebedeo ε; ne'ε mi'da yε xisu mi 'bäpε.

Bi mba nt'ägui a ra Jesús

⁵⁷⁻⁵⁸ Nε nu'a ra José, n'da ra mεmbeti bε ra hnini Arimatea, bi mba bε 'bεh ra Pilato 'bε mi ts'utho da yεh ra hyadi. Bi 'yädi da 'yäcra rá ngøc'yεi ra Jesús, nguetho mi εc'yεi a. Nε bi manda ra Pilato bεya din t'unni. ⁵⁹ Nu ra José bεya bi duspa rá ngøc'yεi a ra Jesús ne bi mbärpa n'da ra 'bø't'e xεn ho. ⁶⁰ Nε bi gäpε ja rán 'yägüi zεhe a ra José. N'da ra hyädo xí manda xí mba nthεqui. Nu'bε mi gua'a bi gäpε, bi juaspε n'da ra xindo xεn hyε bε ja rá goxthi ra hyädo, ne bi mba bεya. ⁶¹ Nε mi hupε ra María Magdalena, ne man'da ra María mi hupε ja rá goxthi ra hyädo.

Yε dofui bi mbäh ran 'yägüi

⁶² Nε nu'bε mi hyax a ra pa ran ts'äya bεya, xudi thoho bi mba ε yε hmumbäjä ne yε fariseo, bá nu ra Pilato, ⁶³ ne sä bi 'yεmbi:

—Ma ts'ut'abi ahe, dá bεmhbe man'da bi man'a ra hyäte 'bε him maní du, bi 'yεna: “Nu'bε ná hyupa ga thämbεni bε 'bε ε xøn du,” bi 'yεna. ⁶⁴ Janangue'a xεn ho 'bε gui pεhni to'o da mbäh ran 'yägüi an hyupa, xøhma ba ε ε yá xädi 'bε bin xui da gεcra a rá ngøc'yεi, ne da 'yεna bi dämbεni bεya. Man'da xεn ts'o ra fεhni tengu a, xinda gue a bi mansε 'bε mi 'bεi, sä bi 'yεn'ε yε hmumbäjä ne yε fariseo.

⁶⁵ Bi dä a ra Pilato bεya, bi 'yεmbi:

—Sixhε ε n'dan ne'ts'i ni dofui dá 'da'ahε. Dami cothε xεn ho bε ja rá goxthi a ra hyädo, ne njon da zä da xo't'i.

⁶⁶ Nε bi mbähä ε yε mbäjä ne yε fariseo, bi got'i xεn ho a ra hyädo ne bi mεpya, ne bá peng bεya, bá copε yε dofui ngue da mbädi.

28

Bi dämbεni ra Jesús

¹ Nε nu'bε ya mi thoh ra pa ran ts'äya, xø rá mbüdi ra semana, bi mba mxudi thoho ε yoho yε xisu. Nu'a n'da ra María Magdalena ne'a man'da ra María. Nu'bε mí nets'i ní mba bε bí ja a ra hyädo. ² Nε nu'bε mí mba ε, 'bεxgue nts'εdi bi 'yän ra häi mahøn'a. Nguetho bi 'yøt'a rá m 'bεhni Ojä xí zøpε 'bε mí 'uec'a ra do mi juaxpε ja rá goxthi ra hyädo. ³⁻⁵ Nε nu'a rá m 'bεhni Ojä di fεxni tengu n'da ra huei. Nε nu rá he bεya, xεn t'axi tengu n'da ran nequi. Nε nu'ε yε dofui 'bε mín nu a rá m 'bεhni Ojä εmmε bin su, bi fet'i, ne nte sä da 'yøt'e, tengu'bε xi du. Nu'a rá m 'bεhni Ojä, mi hupε ja a ra do xí 'ueque, ne bi 'yεmp'ε yε xisu 'bε mi zøm bε:

—O guín suui. Dí pädi ngue gui hommi a ra Jesús xí cuatpε ja ra pont'i ε. ⁶ Pε njo'o ua, bi mba nsots'i tengu mi ma. Ba thohmi gui nuui ua mí 'beni, bi 'yεn'a rá m 'bεhni Ojä 'bε mi 'yεmp'ε yε xisu. ⁷ Nuya, ní mbε 'dahmantho, gui xihmi yá xädi: “Bi dämbεni bε 'bε ε xøn du ya,” gui 'yεnui. Nε nde'bε gätho ahε gui mbähä bε Galilea ne guεpε guin c'athε bε. Nε gue'a bá εcä ua ngue ga xi aui, bi 'yεmp'a rá m 'bεhni Ojä mahεts'i.

⁸ Nε bi bøm bε ja ra hyädo ε yε xisu, bin su ne xim midi johya. Bin tihi, bi mba bá xi ε yá xädi ra Jesús 'be'a bi sifi.

⁹ Nε bi zεpε 'yu a ra Jesús ε yε xisu.

—Xihats'i, bi 'yεmp'ε.

Nu yε xisu bεya bin dänyahmu ne bi hyεp'ε yá gua, bi dände bεya. ¹⁰ Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

—O guín suui, ni mbε ba xihmi ε ma cuhε, ní mbähä bε Galilea, ja nín tihmbε bε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra fεhni bi man yε dofui

¹¹ Nε nu'bε mí mbenc'ε yε xisu, ne'ε yε dofui mí fäh ran 'yägüi bi mba bá xi ε yε hmumbäjä 'be'a gätho bin ja. ¹² Bim peti yε hmumbäjä bεya, ne yε däc'yεi. Bi ma 'be'a da zä da 'yøt'e. Nε

nubuya xun ngu ra mbeti bi un'ndu ya dofai ¹³ ne bi 'yemp'u:

—Gui 'yemhb'u: “Bá ε u yú xädi 'bu min xui 'bu män aḥmbe, bi bep'a rá ngøc'yei,” gui 'yemhb'u, bi 'yemp'u. ¹⁴ Ne nu'bu da 'yø'a ra ts'ut'abi ngue gán aḥmbu, ne da 'yena da zu ahu, nugähe dan yaḥe ga fäx ahe, bi 'yən yu hmumbäjä 'bu mi 'yemp'u yu dofai.

¹⁵ Ne bi hyän a ra mbeti u yu dofai buya. Bi mba da 'yøt'a bi sifi. Ne nu'a ra fehni bi man u, xun ngu bi 'yεc'yei u ma mijudíohe dyu israelhe. Ne guexta'a ra fehni i man u.

Yú xädi ra Jesús bi un yän t'edi da mamp'a rá m hma

¹⁶ Ne dá mbähmbe bu ra häi Galilea buya, dí 'de'ma'da gähe, yú xädigähe ra Jesús. Ne dá sømhbe bu ja ra nyuni xí xije ra Jesús dan c'athe bu. ¹⁷ Ne nu'bu má nuhe, dá εspahe a, pe nu'u 'da him mi εc'yei gue gue'a. ¹⁸ Ne bi hyäm bu dí 'bähmbe a ra Jesús ne bi 'yεnje:

—Gätho ra ts'edi bin 'dacä ga manda gätho ra ximhäi ne mahεts'i, bi 'yεnje. ¹⁹ Janangue'a ní mbähä ya hønbu go hapu 'buh yu jä'i gä na ndoho ra ximhäi, gui xihmbu da 'yεc'yεigui. Ne nu'u to'o di dácä yú mbui, gui xixyābahu nangue rá thuhu ma Ta, ne nangue rá thuhu rá Ts'ant'u, ne rá thuhu rá Hogandāhi Ojä. ²⁰ Ne gui xänbahu da 'yøt'e 'be'a gätho dá xi ahu. Ne guim bεmhbu dín 'yohu gätho yu pa asta gue'bu da guah ra ximhäi, bi 'yεngähe ra Jesús buya.

MARCOS Ran ho ma'da'yo bi 'yo't' ra Marcos

Nu ra Xuua Nxixyaq bi ma mi ts'utho da zoh ra Hmu

¹ Ja ua rá mbudi ran ho ma'da'yo nangue'a ra Jesucristo, rá Ts'unt'u Oja. ² Bin ja a mán t'o't'i 'b_u maya'b_u b_u ja rá sɔcuɔ Oja 'b_u mí 'yɛna:

Nugä ga pɛhn'na n'da mam 'behni dim 'bet'o b_u gni mba.

Nu'a da xih y_u ja'i da dɔp'e'e, bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'u.

³ Ne'a ra pɔngahya Isaiás bi ma nguehna rá m 'behni 'b_u mi 'yɛna ngue:

N'da ra ja'i din ya nts'edi b_u ja ra dapo ngue da 'yɛna:

“Damin säh_u ga simhb_u ra hmu mi ts'utho da zɔcuɔ,

Dami hoc ni mbuih_u ga tɔmh_u xun ho,” da 'yɛn a mam 'behni, i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra Isaiás.

⁴ Ne gue'a ra Xuua bi 'yɔt' ran xixyaq b_u ja ra dapo bi man Oja maya'b_u. Nu ra Xuua bi xih y_u ja'i din xixyaq to'o di päh yún 'yomfɛni ne da mba ma punbi yá ts'oqui b_uya. ⁵ Gätho y_u ja'i mi 'b_ura xequi Judea, nɛp_u ra dahnihni Jerusalén, bi zɔm b_u i ɔt' ran xixyaq ra Xuua. Ne nu'u 'da bi päh yún 'yomfɛni ne bi mam b_uya ngue hingui ho 'be'a xí 'yɔt'e. Ne bi mba ma xixyaba b_u ja ra dæthe Jordán u b_uya.

⁶ Nu ra Xuua mí he n'da ra mba-pahni án t'ɔt'e ngue yá xingu y_u camello ne mi ja rán güt'i ra xifani. Ne hɔnt'u y_u t'axi nán sihmɛ ne ra t'afi t'asa dapo. ⁷ Ne bi 'yɛna:

—Ba ɛp_u n'da man'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sɛcä tengu a.

⁸ Nugä xtá xixyaq ah_u nangue ra dehe thoho, pɛ nu'a di 'da'ah_u rá Hogandahi Oja, bi 'yɛmb y_u ja'i a ra Xuua.

Bi mba ma xixyaq bi ra Jesús

⁹ Ne nu y_u pa bi 'yɔt' ran xixyaq ra Xuua, bi nɛxp_u ra hnini Nazaret ra

Jesús, ngue ra xequi Galilea. Ne bi zɔm b_u ra Jesús bin xixyaq'a b_uya b_u ja ra dæthe Jordán. Gue'a ra Xuua bi 'yɔt' ran xixyaq. ¹⁰ Ne nu'b_u mí bɔxp_u ja ra dehe b_uya 'bex bi nu bi xoh mahɛts'i ne bá cəh rá Hogandahi Oja, tengu n'da ra t'az_u, bi zɔp_u 'bäh ra Jesús. ¹¹ Ne bi t'ɔ a n'da ra nde mahɛts'i bi 'yɛna:

—Ma Ts'unt'u i, dadí huɛc'i i ne dín numanho i, bi 'yɛn a ra nde.

Nu ra Jesús bi ts'äp rá mbui b_u ma'ueni

¹² Ne nub_uya nu rá Hogandahi Oja 'bex bi bɛnbi da mba b_u ma'ueni a ra Jesús. ¹³ Ne nyote pa bim 'b_up_u ne nyote xui. Ne nu ra zɪthu ra Satanás bi zäp rá mbui a ra Jesús gätho y_u pa bim 'b_up_u, ne mí 'b_uhmb_u b_u y_u zate. Pɛ bi mbäx'u yám 'behni Oja mahɛts'i a ra Jesús 'be'a gä bi nu b_u.

Nu ra Jesús bi dæ'mi bi man a rá m hma b_u ja y_u hnini

¹⁴ Ya xí jot'a fädi ra Xuua Nxixyaq 'b_u mi bɔm b_u ra Jesús b_u ra xequi Judea, bi mba b_u Galilea. Ne bi mam b_u ran ho ma'da'yo ngue 'bɛp_u dí manda rá ts'edi Oja n'da. ¹⁵ Ne bi 'yɛmb y_u ja'i:

—Mi ts'utho da zɔn ra pa di manda ua rá ts'edi Oja, dami päh nin 'yomfɛnih_u, damin unseh_u di manda ah_u Oja 'dahma din ja ah_u ra te ma'da'yo. Gue'a bi man a ra Jesús 'b_u mí 'yɛmp'u y_u ja'i.

Ra Jesús bi zohni goho y_u mbahuq

¹⁶ N'da ra pa mi 'yo b_u a ra Jesús b_u ndendædehe t'ɛmbi Galilea. Ne nub_uya bi nu a ra Simón n'youi rán 'yoh_u i Andrés a, mi ɛnxit'ä b_u ja ra dædehe u, ngue yá 'bɛfi y_u mbahuq u.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Ba tɛngauí ga ja aui gui xihmi y_u ja'i da 'yɛc'yɛigui tengu thoho b_u gni theui y_u huq ngub_u guí ɔt'ui, bi 'yɛmp'u.

¹⁸ 'Bex bi hyɛp_u yá xit'ä b_uya ne bi dɛnni.

¹⁹ Ne xɔ bi thogui bin 'yo mi ts'u ne bi nu a ra Jacobo n'youi rán 'yoh_u i Xuua a, gätho u yoho yá ts'unt'u ra Zebedeo u. Mi hub_u ja yá mbosa u,

midi hoc yá xit'á. ²⁰ Ne xø bi xifi da den'du. 'Bex bi den'du buya bi zopu rá ta bu ja ra mbosa u buya ne yá mbe'fi.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu min 'youi ra zithu

²¹ Ne nubuya nu ra Jesús bi yuthu bu ja ra hnini Capernaum u xí tenni. Nu ra pa ran säya mí curpu ja ra nijá ne mi xänba bu yu ja'i. ²² Ne nu'u buya, emme bi hyonya thoho 'bu mí 'yø a bi man ra Jesús, nguetho bi xänbi xun ho ne hinga ngubu mí man u ma xänbate sehe ngue dyu israelhe, dyu judiohe. 'Bex gue bi badi ja rán t'edi ra Jesús. ²³ Ne mi 'buru n'da ran 'yohu n'youi ra zithu ne nts'edi bi mbah puya, bi 'yena:

²⁴ —'Be'a gui nde gui 'yorcahe grá Jesús, grá mangu Nazaret. Ha gui juaje ya. Dí pa'di gue'e rá Thahni i Oja gue xun hotho, bi 'yena.

²⁵ Pe nu ra Jesús bi damhya ra zithu, bi 'yembi:

—Daman he, dami pøm bu ja rá mbui na ran 'yohu, bi 'yembi.

²⁶ Nu ra zithu buya nts'edi bi hua'ts'a ran 'yohu, nts'edi bi mbafi, ne bi bøm buya. ²⁷ Gätho bi hyonya thoho u 'buru ne bin 'yemzehe u:

—'Be'a nam bøn'a dí nuhu ya. 'Be'a ni 'da'yonxädi na, nguetho i ja rán t'edi na i sah yu zithu ne i su u, bin 'yemzehe u.

²⁸ Ne 'bexque 'dahmantho bi hmam bu gätho ra häi Galilea 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Bi hoc'a rá suto ra Simón a ra Jesús

²⁹ Nu'bu mi bøm bu ja ra nijá a ra Jesús bi mbähä ra Simón, ne ra Andrés, ne ra Jacobo, ne ra Xuua. Bi zømhbü rá ngu ra Simón. ³⁰ Ne nu'a rá suto ra Simón 'bem bu rá oi, i hemb ra pa. Ne bi si a ra Jesús. ³¹ Ne bi nu bu i 'ben'a ra xisu buya, bi benba rá 'ye ne bi xots'i. 'Bex bi bøn a ra pa, hin hapu xun'u, ne 'bex bi zä bi hoc yän sihme buya.

Ra Jesús bi hoqui xun ngu yu hyenni

³² Ne nu'bu mí yuh ra hyadi gätho u mi u bá ts'inba a ra Jesús bu mi 'bui, ne u min 'yohu ra zithu bá ts'inbi. ³³ Bim

peti bu ja ra goxthi gätho yu ja'i 'buru ja ra hnini. ³⁴ Gätho na ngu yu hyenni bi hoqui, ne bi hyønba thi yu zithu min 'yohu u 'da. Ne nu yu zithu, emme mi ndehma da ma to'o a ra Jesús, pe nu ra Jesús him bi japi din ya u.

Nu ra Jesús bi xänba yu ja'i bu ra xequi Galilea

³⁵ Ne nu'bu mi ts'utho da hyax buya, bi ndants'a ra Jesús bi bøm bu ja ra hnini, bi mba bu ma'ueni bin yaui Oja. ³⁶ Ne nu'bu mi hyats'i xun ho buya, bi mba ra Simón da hyoni, ne'u mí'da mi 'buhmbu bi mbähä da hyomhbü ra Jesús. ³⁷ Pe nu'bu mí düm buya, bi 'yembi:

—Mbähä bu ja ra ngu nguetho gätho yu ja'i hon'a bu mahøn'a, bi 'yembi.

³⁸ —Hin'na, pe man'da xun ho 'bu ga mbähä bu ja mí'da yu hnini, nepu ga mangä bu mam hmam bu, nguetho gue'a bá ecä ua a, bi 'yèn'a ra Jesús.

³⁹ 'Bex bi mbähä buya, bin 'yo gätho ra häi Galilea, bi man rá m hman Oja bu ja yu nijá ne bi hyøn'a thi yu zithu mín 'yohu 'da yu ja'i bu bi thogui.

Bi hoc'a n'da ran 'yohu mi hemb ra t'axca'ya

⁴⁰ Ne bi zøm bu n'da ran 'yohu bu 'bäh ra Jesús, i hemb ra t'axca'ya. Bin danyahmu, bi 'yap ra mate, bi 'yena:

—Nu'bu ni pähä da zä gui hogui ts'u, bi 'yembi.

⁴¹ Bin yeh rá mbui ra Jesús, bi dä'a ra hyenni, ne bi 'yemb buya:

—I jagä ra pähä da yan'a ya, bi 'yembi.

⁴² 'Bex bim 'be'u yu 'ya mi hemb. ⁴³⁻⁴⁴ Nu ra Jesús buya, nts'edi bi hecpi ne bi 'yembi:

—Nuya, njon gui xifi 'be'a dá øt'e'e. Ni mba, bán 'yupu 'buh ra mbäjä, gui un bu n'da ra 'bøts'e i man rán t'edi ra Moisés da hyaxpu n'da 'bu ya bi yan ra t'axca'ya, ne da fah buya ngue bi zä i, bi 'yembi.

Ne bi xifi da mba buya. ⁴⁵ Pe nu ran 'yohu 'bu mi bøm bu bi mbadi emme mma. Ne bi xih yu ja'i 'be'a xí t'ørpe.

Jannangue'a nu ra Jesús ya him bi zä da yarp̄a ja yu hnini ne 'yotho bu ma'ueni nguetho emme bi muns yu ja'i 'bu i carpa ja ra hnini. Pe guehma xan ngu yu ja'i mi zom bu hap̄a mi 'yongue hon bu go hap̄a ní nets'i.

2

Bi hoc'a n'da ra ja'i mi ts'a rá ja'i

¹ Nu'bu mi tho i ts'u 'da yu pa bi yat mahon'a bu Capernaum ra Jesús. Nu'bu mí 'yoh yu ja'i ngue 'bupa ja ra ngu, ² 'bexque xan ngu bi zom bu yu ja'i gue'bu go mi yup̄a mbo ra ngu nep̄a thi. Nu ra Jesús buya, bi xih ram hman Oja u yu ja'i. ³ Ne nubuya, bi zom bu 'da yan 'yohu i tu n'da ra hyenni ngue mí ts'a rá ja'i. Goho ma 'yohu u yan dute. ⁴ Ne hingui sä da thop̄a 'buh ra Jesús nguetho mi du bu yu ja'i. Janangue'a bi xot's'a n'da xequi ra 'bet'e, bi camp'u a ra hyenni con rá 'beza. ⁵ 'Bex bi bah ra Jesús ngue mi pa u ngue i jase rá ts'edi, ne bi 'yemp'a ra hyenni buya:

—Nu'i, n'yoh, ni ts'oqui ya xum pun'ni i, bi 'yembi.

⁶ Ne nu'u 'da yu xanbate nija, mi hupa. Ne nu'bu mí 'yoh'a 'be'a i man ra Jesús, ⁷ bi 'yense mbo yu mbui n'da ngu n'da: “Xina, hanja ni man na tenguna. Pe hingui numansu Oja na, njo'o n'da ra ja'i da zä di punba yu ts'oqui n'da, hinda hont'a Oja,” bi 'yense yu mbui u. ⁸ Pe nu ra Jesús 'bexque bi batho 'be'a mben u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja ngubu guim bemhbu mbo ni mbuih. ⁹ Ha guim bemhbu ngue nte ni mba tho a dá xicä na ran 'yohu ngue rá ts'oqui ya xum punbi. Ha guim bemhbu man'da xqui pahmbu ngue i ja ma ts'edi 'bu ga xifi da ndants'i, da gax rá fidi din 'yo. ¹⁰ Pe nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga ut'ahu ya i ja man t'edi ua ja ra häi ngue ga punba yu ts'oqui n'da ra ja'i, jannangue'a ga japi din 'yo na ran 'yohu ya, bi 'yena a ra Jesús.

Ne nubuya, bi 'yemp'a mí ts'a rá ja'i:

¹¹ —Nu'i, dí xi i, ndants'i, cax ni fidi, ni mba ni ngu, bi 'yembi.

¹² Nubuya, 'bex bi ndants'i, bi gax rá fidi, bi bom bu i ja ra ngu. Ne bi nu u gätho mi 'bupa. Ne bi hyonya thoho u. Jannangue a bi 'yempa Oja u buya ne bi 'yenu:

—Njam'bu xtá nuhu tengu a bin ja ya, bi 'yenu.

Nu ra Leví 'bex bi den'na ra Jesús

¹³ M'bejua buya xö bi mba mahon'a bu ja ra ndendadehe a ra Jesús. Ne mi som bu yu ja'i ne mi xänba bu u.

¹⁴ Nu'bu mi thop̄a 'bu a ra Leví, i hupa ja rá mexa gue'a ra hyacahäi a. Nu'a ra Leví rá ts'unt'u ra Alfeo a. Nu ra Jesús buya bi 'yembi:

—Ba tengui.

'Bex bi ndants'a ra Leví buya, bi denni.

Jesús bin sihmehu yu ts'om'bäi

¹⁵ Ne bin sihmehu ra Jesús ne yu xädi bu ja rá ngu a ra Leví. 'Daru bin sihmehu 'da yu ziyate hyacahäi ne mi'da yu ts'om'bäi. Xan ngu mi 'bupa nguetho xan ngu u ya xi 'yeyei a. ¹⁶ Ne nu'u 'da ma xänbatehe bu nija, yu fariseo u, ne nu'bu mi nu ra Jesús ne yu xädi sihmehu u yu ziyate hyacahäi ne yu ts'om'bäi ne bi 'yemp'u yu xädi ra Jesús:

—Hanja ngubu ot' ni Hmuhu. Hingui ho ot'a ngue i sihmehu yu ziyate hyacahäi ne yu ts'om'bäi, bi 'yenu.

¹⁷ Nu'bu mí 'yoh ra Jesús 'be'a bi man u, bi 'yemp'u:

—Nu'u im bense xan zaqui hingui honi to'o da mbäts'i, hinda hont'u i paxe in zäman'u i honi to'o da mbax u. Ne nugä bá ecä ga fax u i padi ja yu ts'oqui, him bá ecä ga fax u im bense yu hocja'i, bi 'yena a ra Jesús.

Ran t'änni nangue u et' yän sihme

¹⁸ Nu'u yu xädi ra Xuua Nxixya ne yu xädi yu fariseo mí et' yän sihme u. Ne bi zom bu u 'da bu mí 'buh ra Jesús ngue bi 'yänni ne bi 'yembi:

—Hanja hingui et' yän sihme u ni xädi ne i et' yän sihme u yu xädi ra Xuua ne yu xädi yu fariseo, bi 'yenu.

¹⁹ Ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ngue ran thati 'bu mi dat'u, bi 'yembi:

—Pε nu'ɥ i 'bɥpɥ ja ran thɛti hin da du yɛ mbɛi nguetho 'bɥpɥ a ran 'yohɥ din thɛti. Hin da 'yɛna ngue hin din sihmɛ ɥ. ²⁰ Pε da zɔn ra ora da ts'ispa a ran 'yohɥ nɛ ja da 'yɛ't yɛn sihmɛ bɥya, bi 'yɛn a ra Jesús. ²¹ Nɛ nu'a din xɛ ɥ ma xɛdigɛ hin da bɔmanho 'bɥ nɛ'a ra nyomhma da dɛn ya, tengu thofo ra naxca 'bɔ't'e hin da zɛ di 'bɔ't'a ra 'ya'bɔ't'e nguetho da xɛ thofo mahɔn'a. ²² Nɛ nguetho a ra vino ma'da'yo hin da zɛ da sirpɥ ja ra 'yambot'asɛi nguetho nu'a ra vino ma'da'yo da dɛn 'bɥ da sirpɥ nɛ dim fɛn a ra vino bɥya, gɛtho 'da dɛn ts'ontho bɥya. Nu'a ra vino ma'da'yo i pa nsi't'i bɥ ja yɥ mbot'asɛi ma'da'yo, pi 'yɛn'a ra Jesús 'bɥ mɛ dɛdi.

Bi t'ɛmbi i ɔt' ra 'bɛfi ɥ yɛ xɛdi ra Jesús a ra pa ran ts'ɛya

²³ Nɛ nu'a ra pa ran ts'ɛya bi mbɛhɛ yɛ xɛdi ra Jesús, bi thopɥ ja n'da rá huɛhi yɥ trigo. Nu yɛ xɛdi bɥya i toc yɥ trigo bɥ bi thogui. ²⁴ Nu yɥ fariseo bi nu 'bɛ'a bi 'yɔt'ɥ yɛ xɛdi ra Jesús nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús bɥya:

—Hanja ngubɥ i ɔt'ɥ ni xɛdihɥ ya nɛ i ma man t'ɛdihɥ hin dam pɛhmbɥ a ra pa ran ts'ɛya, bi 'yɛn'ɥ yɥ fariseo.

²⁵ Pε nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Ha hin guí nu bɥ ni sɔcuɛhɥ ngue nɛ ra David bi mbɛsta rán t'ɛdi Ojɛ 'bɥ n'dandj 'bɥ min tumanthuhu bɥ bin 'yo nɛ ɥ min 'yohɥ. ²⁶ Janangue'a bi yɛrpɥ ja rá ngu Ojɛ nɛ bi zihɥ bɥ yɥ 'bɔxthuhmɛ. Pε him mi sɛ xtán zi ɥ nɛ hɔnt'ɥ yɥ mbɛjɛ i sɛ da zi ɥ. Nɛ nu ra Abiatar, ra hmumbɛjɛ bɥ a, bi 'yɛmp'ɥ.

²⁷ Nɛ xɔ bi 'yɛna:

—Í ts'án'na ra pa ran ts'ɛya nguetho bi ndep yɥ jɛ'i hin ɛ din ɛnbi, hin í ts'anni ngue da mba nts'upi. ²⁸ Nɛ nugɛ ngue dán jɛ'igɛ ua ja ra ximhɛi, drá hmugɛ nɛ i ja man t'ɛdi gam mangɛ 'bɛ'a da 'yɔt' yɥ jɛ'i ra pa ran ts'ɛya, bi 'yɛn a ra Jesús.

3

Bi hoc'a n'da ran 'yohɥ him mi sɛ di juɛn rá 'yɛ

¹ Nɛ nu ra Jesús bɥya bi yɛrpɥ ja ra nijɛ mahɔn'a. Nɛ mɛ 'bɥpɥ n'da ran 'yohɥ him mi sɛ di juɛn rá 'yɛ. ² Nɛ mi 'bɥpɥ 'da di ɛxtho ra Jesús 'bɥ di hocpa rá 'yɛ ran 'yohɥ. Nɛ nu'bɥ da nu di hocpi di yɛp pɥya nguetho ra pa ran ts'ɛya a. ³ Pε nu ra Jesús bi 'yɛmp'a ran 'yohɥ:

—Ndants'i, gam 'bɛhnɥ made i 'bɛh yɥ jɛ'i, bi 'yɛmbi.

⁴ Nɛ nubɥya, bi 'yɛn'dɥ 'bɥpɥ nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

—Dami xijɥ ya 'bɛ'a xɛn ho da t'ɔt' 'bɥ ra pa ran ts'ɛya. Ha da t'ɔt'a n'da ran ho uague da t'ɔt'a n'da ran ts'o. Ha xɛn ho 'bɥ da yɛnba rá te rá mijɛ'iui n'da, uague xɛn ho 'bɥ da hyɛcpa rá te rá mijɛ'iui n'da.

Pε nu'ɥ hin'yɥ 'bɛ'a sɛ dí dɛti. ⁵ Nu ra Jesús bi hyanman'ɥ yɥ jɛ'i bɥya nɛ bi zɔt rá mbɛi nguetho hin'yɥ ran hocjɛ'i ɥ. Nubɥya bi 'yɛmp'a mi ɥ rá 'yɛ:

—Dami juɛn ni 'yɛ.

Nɛ 'bɛx bi juɛn rá 'yɛ bɥya, bi go-manho. ⁶ Bi bɔn yɥ fariseo bɥya nɛ in cuɛ. Bin yɛhɥ mahɔn'a ɥ yɛn sɛihɥ ngue mi tɛn ra Herodes, nɛ mɛ hon ɥ 'bɛpɥ dí hyo a ra Jesús.

Xɛn ngu yɥ jɛ'i bim pɛti bɥ ja ra dɛdehe mahɔn'a

⁷ Nu ra Jesús bi 'uegue bi mbɛhɛ yɛ xɛdi bɥ ja ra dɛdehe nɛ xɛn ngu yɥ jɛ'i mi 'bɥpɥ ra hɛi Galilea bi dɛnthofo.

⁸ Nɛ ɥ yɥ mɛngu bɥ ja ra hɛi Judea, nɛpɥ ra hnini Jerusalén, nɛpɥ ra hɛi Idumea, nɛpɥ 'danguadi ra Jordán, nɛpɥ ra xɛqui Tiro nɛ Sidón, bi 'yɔ ɥ 'bɛ'a gɛtho bi 'yɔt'a ra Jesús. Janangue a gɛtho bi zɔm bɥ mi 'bɥ a. ⁹ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ yɛ xɛdi:

—Damin sɛhɥ, gui jomhbɥ n'da ra t'ɛmbosa nɥ ja ra dehe, bi 'yɛmp'ɥ.

Ngubɥ bi xifi nguetho i nu man'da man'da ní zɔntho yɥ jɛ'i nɛ nu'bɥ bin dɥ bɥ yɥ jɛ'i da hyuxpɥ ja ra mbosa ra Jesús bɥya. ¹⁰ Nguetho ya xí hocqui xɛn ngu yɥ hyɛnni, janangue a din tɔnthofo ɥ yɛn zɛman'ɥ in nde da bɛnba rá pahni ra Jesús ngue mi pɛ ɥ, hɔntho ga thɛrpa thofo rá pahni 'bɛx gue da yɛngui, mi ɛn'ɥ. ¹¹ Nɛ nu'ɥ min

'yohu ra zithu bin danyahmu bu 'buh ra Jesús ne mbafi, en u:

—Nu'i gue'e rá Ts'unt'u i Oja, bi 'yén u.

¹² Pε nu ra Jesús nts'edi bi hecpa u nguetho hingui ndepe gue'u ya zithu dí ba u ya ja'i gue gue'a rá Ts'unt'u Oja a.

Ra Jesús bi huahni 'de'mayoho yú xädi

¹³ M'bejua buya bi guam bu ja ra nyuni a ra Jesús. Nubuya bi zohn'du 'da yú xädi ne nu'u bi mba bu 'buh ra Jesús u buya. ¹⁴ Ne nubuya bi huahn'du 'de'mayoho, bi zänni din 'yohu ngue da zä da mbehni da xih ya ja'i rá m hman Oja. ¹⁵ Ne bi un yú ts'edi di hoc ya hyenni ne da hyon a thi ya zithu n'yohu 'da ya ja'i. ¹⁶ Bi zänna ra Simón, ne bi zänbi dí huti ra Pedro a. ¹⁷ Ne ra Jacobo ne'a ra Xuua rán 'yohu na ra Jacobo. Gätho yoho yú ts'unt'u ra Zebedeo ya. Ne bi zänba yän sopathuhu Boanerges, i nde da ma tengu n'da ra ngäni. ¹⁸ Ne'a ra Andrés bi zänni, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Tomás, ne man'da ra Jacobo ngue rá ts'unt'u ra Alfeo, ne ra Tadeo, ne man'da ra Simón, t'εmbi ra cananista. ¹⁹ Ne ra Judas Iscariote gue'a di dä a ra Jesús. Ne nu'bu mí gua'a bi un yú ts'edi u, bá εh yú ngu.

Bi t'εmbi in 'youi rá ts'edi ra zithu a ra Jesús

²⁰ Ne xø bi zøm bu xun ngu ya ja'i mahøn'a xø him mi pongui din sihme ts'u ra Jesús ne yú xädi. ²¹ Nu'bu mí 'yø u yú meni ra Jesús 'be'a gätho i øt'a, εmbi in gät'i, ne bá ε u bi zøm bu 'buh ra Jesús i nde da zits'i.

²² Ne nu ya xänbate nija xpí 'yε a Jerusalén, sä en u n'youi ra zithu ra Jesús, ne en u nangue rá ts'edi yú hmu ra zithu gue'a ní zä i høn a thi ya zithu ra Jesús, sä bi 'yén u ya xänbate nija.

²³ Nu'bu mí bañ ra Jesús 'be'a bi man u, bi zon'du buya ne bi xih yan t'uti da bañi hinga gue'a man u. Bi 'yεmp'u:

—Hin da zä a ra zithu din susehu yú minzithuhu, ne xtí 'betho rá ts'edi.

²⁴ Tengu n'da ra ts'ut'abi bu ja ra hnini

hingui sä da hya rá ts'edi 'bu din susehu u yú ja'i. ²⁵ Ne ngutho n'da ra ngu 'darpu 'buhmbu yú ts'unt'u n'da ran 'yohu da guase u 'bu hinga 'dat'a im bēni. ²⁶ Ngutho u ya zithu 'bu xtín susehu yú hmu, xtan guase u 'bu hinga 'dat'a im bēn'u, bi 'yén'a ra Jesús.

²⁷ Ne xø bi xih man'da ran t'uti nangue 'be'a bi 'yørpa ra zithu, bi 'yεmbi:

—Njon da zä da yørpu ja rá ngu n'da ran 'yohu i ja rá ts'edi gue'bu hinga m'bet'o da thu't'i. Pε nu'bu ya bi thu't'i, hingui he'i da thaspi 'be'a gätho i pes' puya, bi 'yén a ra Jesús.

²⁸ Pε majuañi dí xi ahu hont'a go ma ts'oqui bi 'yøt' ya ja'i da mba ma punbi 'bu da hyon ra punbi, ne hont'a go ma ts'ore bi ma. ²⁹ Pε nu'u to'o im man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Oja njam'bu da zä da mba ma punbi u, da nu ran unbi gätho ya pa mazai, bi 'yén a ra Jesús.

³⁰ Ngubu bi xih ya xänbate nija ra Jesús nguetho bi 'yén'u hinga gue'a rá ts'edi rá Hogandahi Oja in 'youi ra Jesús, ngue mi høn a thi ya zithu.

Ra Jesús i εmbi rá mbe ne yün 'yohu u i øt' rá pähä Oja

³¹ Ne nubuya bá εε rá mbe ra Jesús ne yün 'yohu. Pε mí 'bätho bu thi nguetho him bi zä bi yat'a mbo. Ne bi xi u 'bäpu mbo:

—Xihmi ts'u ra Jesús ngue dín zohndähe ua thi, bi 'yεmp'u.

³² Ne nu'u 'darpu mí huhmbu ra Jesús bi 'yεmp'u buya:

—'Bäpu thi ni mbe ne nin 'yohu, i hon a i 'na.

³³ Nu ra Jesús buya bi dät'u:

—Ga xi ahu te'o a ma mbe ne man 'yohu.

³⁴⁻³⁵ Ne bi hyant'u 'darpu huhmbu buya, ne bi 'yεna:

—'Bucua ya ma mbe, ne man 'yohu, nguetho hont'a go te'o da 'yørpa rá pähä Oja, gue'a man 'yohu a, ne gue'a man ju a, ne gue a ma mbe a, bi 'yεmp 'bu mi dadi.

4

Ran t'uti ra mbomhmudä

¹ Ne xø bi xänba yu ja'i mahøn'a bu ja ra ndendahe a ra Jesús. Ne emme xun ngu yu ja'i bim petih bu. Janangue'a bi yarbu ja ra t'ambosa bi dan i ts'u bu ja ra ndenthe. Nu yu ja'i bi gopu ndenthe buya. ² Nu ra Jesús buya xun ngu yun t'uti bi xih yu ja'i 'bu mí xänbi, ne bi 'yena:

³ —'Yøhmbu ts'u ran t'uti ga xi ahua. Nu'a n'da ra uahi bi mba bá pon yu hmudä. ⁴ Ne bi zo 'da bu 'yu. Nubuya bá eh yu doja bi jua'a nts'a yu hmudä xí zo bu. ⁵ Nu'u mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu ndaxnado ne ts'utho ra häi bu. Janangue'a 'bex bi bøxa n'dihi. ⁶ Pe nu'bu mam bá pøx ra hyadi 'bex bi 'yot'u nguetho hin hapu sä da mba yú 'yu. ⁷ Nu'u mi'da bi zo bu ja yu dapo, bi bøts'e pegue bi gom' yu dapo, ne nte bi ndø'u. ⁸ Pe nu'u mi'da buya bi zo bu ja ra häi xun ho. Bi bøts'e ne bin te, ne bi ndøgue. Nu'u 'da 'däte ma'det'a bi ndøgue, nu'u 'da hyate, nu'u 'da n'da ciento bi ndøgue ngue n'da 'bäi, bi 'yena a ra Jesús.

⁹ Ne xø bi 'yemp'u yu ja'i:

—Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dá ma, bi 'yembi.

Hanja i xih yun t'uti yu ja'i a ra Jesús

¹⁰ Nu'bu mi 'busehu 'de'ma yoho yú xädi ra Jesús ne'u mi'da yú 'yec'yei, bi xifi da xi u 'be'a na mbøn a ran t'uti bi ma. ¹¹ Nu ra Jesús bi 'yemp'u buya:

—Gue'ahu bi ja ahua gui pähmbu a him mam fadi mam 'bet'o ngue 'beru ní manda rá ts'edi Oja. Pe nu'u yu ja'i thoho gue'u da sänba yun t'uti, ¹² madague da nu pe hin da 'yørpa masu 'be'a da nu, ne madague da 'yøde pe hin da badi 'be'a ní mba a, ne hin da be'ni di päh yú mbui ngue da hyon ra punbi, bi 'yena a ra Jesús.

Rán theui a ran t'uti a ra mbomhmudä

¹³ Ne xø bi 'yemp'u mahøn'a:

—Nu'bu hin gui pähmbu 'be'a na mbøn'a ran t'uti dá mangä, ha da zä gui pähmbu gätho mi'da ga xi ahua 'bu.

¹⁴ Nu'a na mbøn'a dá mangä, nu'a

ra uahi que'a bá man rá m hman Oja hønbu go hapu. ¹⁵ Guehya bi zo bu ja ra 'yu na mbøni bi 'yømanho rá m hman Oja ya. Pe nu ra zithu 'bex bi japi bi pumbeni a ram hma bi sifi. ¹⁶ Ximangutya bi zo bu ja yu ndaxnado na mbøni bi 'yøh ram hma ne bin johya. ¹⁷ Pegue hinga gätho rá mbui bi be'ni. Janangue'a nu'bu bi nu yun upi ne yun unbi nangué rá m hman Oja him bi hyät'i, 'bex gue bi zu ne bi 'uegue. ¹⁸ Ne nuya bi zo bu ja ra dapo na mbøni bi 'yømanho ram hma ¹⁹ pe emme di ho ra ximhäi ne ra mbeti i hä't'i, ne di ho da 'yot' yú pähä zeh. Tengu'bu bi gomba ram hma, ne hin di japi din te yú mbui. ²⁰ Pe nuya bi zo bu ja ra häi xun ho, na mbøni bi 'yømanho rá m hman Oja, bi hyani, ne bin te yú mbui xun ho, ne bi xant'a ram hma xun ho, tengutho yu hmudä, gue bi ndø'a 'däte ma'det'a u 'da, ne hyate u 'da, ne n'da ciento u 'da, bi 'yemp'u yú xädi 'bu mi xifi 'be'a na mbøn'a ran t'uti bi ma.

Gätho him mam fadi da zøni da fadi

²¹ Ne xø bi 'yena a ra Jesús:

—Nu'a mam hmangä nts'änni gätho yu ja'i da 'yøde, tengu n'da ra nyot'i nts'änni di yot'i gätho bu mbo ra ngu, hingan ts'änni da mba ma cu't'i bu ja ra 'bihuanza o ra 'bit'ots'i. ²² Nguetho gätho 'be'a him mam fadi da zøni da fadi, ne gätho 'be'a him midí nequi da zøni da hnu. ²³ Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dá ma. ²⁴ Ne nu'a di jamansu a i øde da badi xun ho ne Oja di japi man'da xun ngu da zøni da badi. Pe nu'a hin e di jamansu a i øde, pe ne'a zi ts'u mi padi dim 'bedi, ne tengu ni t'eni gnán emhu gue'a dí t'en'nahu, ne man'da mbongui thoho din 'da ahua. ²⁵ Din ja ahua tengu ram hma i ena: “Nu'a xun ngu i ja man'da xun ngu din t'unni pe nu'a ts'utho i ja man'da da thanba a.”

Rán t'uti ra hmudä i te

²⁶⁻²⁷ Nu ra Jesús bi 'yemp'u mahøn'a:

—Nuya di manda ua rá ts'edi Oja madague'bu hin di nequi, tengu thoho n'da ra hmudä 'bu bi du a n'da

ran 'yoh_u, madague'b_u hingui nu hague ám bøts'e pεgue i pādi da bøts'e, nte im bēntho. ²⁸ Nguetho nu'a ra häi dí tese y_u thuhu a. Nu'b_u bi mbūdi bi bøts'e, y_u paxi thofo, m'bejua b_uya da ndøh y_u dāxi, nε nub_uya din th_u u. ²⁹ Nε nu ran 'yoh_u b_uya da xoqui nguetho bi zøn ra ora da 'be'ts'i, bi 'yεn a ra Jesús. In jab_u rá ts'edi Oj_u ngue di manda ua nε njongui nu hague na te.

Ran t'uti rá hmudä ra mostaza

³⁰ Nε man'da ran t'uti bi xih y_u xädi ra Jesús mahøn'a, nε bi 'yεmp'u:

—'Bεp_u dá bεmh_u hague di manda ua rá ts'edi Oj_u. Ga xi ah_u n'da ran t'uti nangue'a. ³¹⁻³² In ja tengu n'da rá hmudä ra mostaza i pa m'boni, nε εmme zicue tho, εmme man'da zicue xinda gue mi'da y_u hmudä, pε man'da i te x_un ngu y_u 'yε, xinda gue gä mi'da y_u paxi nε xøgue sä da 'yøt' y_u 'bafi y_u doja b_u ja y_u xaha. Njab_u rá ts'edi Oj_u b_u ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hanja bi xih y_un t'uti u y_u ja'i

³³ Nε x_un ngu mi'da y_un t'uti bi xänba y_u ja'i a ra Jesús 'b_u mi xänbi tengu ya i hmangua, pε hønt'u hingui hεi b_u dá fādi bi xifi. ³⁴ Nε nte bi xih mi'da y_um hma, hønt'u y_un t'uti bi xifi. Pε nu'b_u mi 'b_useh_u y_u xädi bi xih p_uya 'be'a na mbøn'u y_un t'uti bi mam b_u 'bah y_u ja'i.

Bi xifi din hε ran dāhi ra Jesús

³⁵ Nu'b_u mín de b_uya nu ra Jesús bi 'yεmp'u y_u xädi:

—Nuya ga thohmb_u n_u 'danguadi ra dādehe, bi 'yεmp'u.

³⁶ Nε nub_uya bi xih y_u ja'i da mbeng b_u y_u ngu. Nu y_u xädi b_uya bi 'yon a ra mbosa mi huh_u ra Jesús, bi mbähä b_uya. Nε x_un ngu mi'da y_u ja'i bi denni ngue bi hyuse y_u mbosa u. ³⁷ Nε nu'b_u ya i 'yo b_u ja ra dehe nε nts'edi ran dāhi bin ja, nε bi donts' ra dehe ra mbosa nε mi ts'utho xtán yudi. ³⁸ Pε nu ra Jesús mi hunh ra huhni, nε mi a_up_u ja ra mbosa. Nu y_u xädi bi 'y_u ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Xänbate i, ha nte guím bēni nε nde ga tuh_u, bi 'yεmp'u.

³⁹ Bi ndants'a ra Jesús b_uya nε bi 'yεmp'a ran dāhi nε a ra dehe:

—Daman hε, bi 'yεmbi.

'Bex gue bin hε ran dāhi nε ra dehe b_uya him mam bi 'y_uni. ⁴⁰ Nub_uya, bi 'yεmp'u y_u xädi:

—Guín suh_u nguetho ts'utho guí εc'yεigah_u.

⁴¹ Nu y_u xädi b_uya bi zu a ra hmu, nε bi hyonya thofo a bin ja. Bin 'yεmzehe n'da ngu n'da u:

—'Be'a di 'yεt'ui na ran 'yoh_u, nε ya 'bex gue in hε a ran dāhi nε ra dehe di hεcpi.

5

Ra Jesús bi hyønba thi y_u zīthu a ra mεngu b_u Gadara

¹ Nub_uya nu ra Jesús nε y_u xädi bi zøm b_u 'danguadi ra dādehe nub_u ja ra häi Gadara. ²⁻⁶ Nε mi 'b_up_u n'da ran 'yoh_u min 'youi y_u zīthu. Nu'a mi zām b_u ja ran 'yāgui, nε njo'o to'o mi sä da zāmmi nguetho gä i xεcthofo y_u cadena mi pa nthat'i. X_un ngu y_u nīdi bi thurpa y_u 'yε nε y_u gua nangue y_u cadena, pε gātho i xεcthofo. Njon mi sä di hεcpi. Gātho ra pa nε ra xui mi mbap_u ja ra dāpo o guerp_u ja ran 'yāgui, nε midi unba zεhe nguetho mi hεzεhe rá ja'i nangue y_u do. Nu'b_u mí bøm b_u ja ra mbosa a ra Jesús nε y_u xädi, 'bex bá ε a ran 'yoh_u bin c'ath_u, bí 'yεp_u ja ran 'yāgui, bin dānyahmu b_u 'bäh ra Jesús, bi dānde, ⁷ nε nts'edi mbafi, bi 'yεna:

—'Be'a guí nde gui 'yørcache grá Jesús, rá Ts'ant'u i Oj_u mahęts'i. Nuya dí ä a ra mate hin gui ungahe, ⁸ bi 'yεn'u y_u zīthu 'b_u mi sifi da bøm b_u rá mb_ui ran 'yoh_u. ⁹ Nε nub_uya nu ra Jesús bi 'yän'n_u y_u zīthu:

—'Be'a ní thuhu, bi 'yεmbi.

—Ma thuhu “N'dan nεts'igähe” nε εmme x_un ngu gähe, bi 'yεna. ¹⁰⁻¹² Nε nts'edi dí ä a ra mate gue'b_u ga pømhb_e hin gui pεngahe b_u n'danni i ja y_u häi, dami 'yørcache ra mate gui pεngahe n_u 'bah y_u ts'udi ga cūthe n_u,

bi 'yɛn'ɛ. Nguetho hinga yatho mí 'yo
ɛ yɛ ts'ɛdi xɛn ngu, mi sapaxi bɛ.

¹³ Nu ra Jesús ya bi un ran t'ɛdi da
yɛrɛ 'bɛh yɛ ts'ɛdi. Nu'bɛ mí yɛrɛ
ya 'bɛx bán tih yɛ ts'ɛdi bá çɛrɛ ja ra
nguani ɛ 'bɛx bi yɛrɛ ja ra dehe ɛ, nɛ
gá bi du bɛ ɛ bɛya. Mbɛ yo mahuahi i
jua ɛ.

¹⁴ Nu ɛ yɛn 'yohɛ midi jamansu yɛ
ts'ɛdi, 'bɛx bi 'da 'bɛ min nu 'bɛ'a bi
'yɔt'ɛ yɛ ts'ɛdi. Bi mba bá mam bɛ ja
ra hnini nɛrɛ huahi a bin ja. 'Bɛx bi
mba yɛ ja' i bɛya da nuse ɛ 'bɛ'a bi man
ɛ yá mbädi yɛ ts'ɛdi. ¹⁵ Nu'bɛ mí zɔm
bɛ, bi nu i hupɛ a ran 'yohɛ madí ɛnba
ra zɪthu, ya xí zä nɛ i he rá zi pahni.
ɛmmɛ bi mbidi yɛ ja' i bɛya. ¹⁶ Nu'ɛ
xí nu yɛ ts'ɛdi, xɔ bi xifi xɛn ho yɛ
ja' i mahɔn'a 'bɛ'a xín ja. ¹⁷ Nɛ nubɛya,
nu yɛ mɛngu bɛ ɛmmɛ bi 'yáp ra mate
ngue 'bɛx gue da bɔn a ra Jesús bɛ ja
yá häi ɛ.

¹⁸ Bi mba da ndex ra mbosa a ra
Jesús bɛya. Nɛ nu'a ran 'yohɛ xí ɛnba
ra zɪthu ɛmmɛ i nde da dɛn'na ra Jesús
gue 'darpɛ din 'yohɛ. ¹⁹ Pɛ nu ra Jesús
him bi un ran t'ɛdi nɛ bi hɛçpi.

—Ni mba bɛ ni ngu, nɛ guí xi ɛ nim
'bɛihɛ ran ho bi 'yɔt'a Ojɔ ra Hmu
ngue bi huɛç'a i, bi 'yɛmp'a ran 'yohɛ.

²⁰ Nu'a min 'youi ra zɪthu bɛya, bi
mba rá ngu. Bi dɛ'mi bi mam bɛ gátho
ra xɛqui Decápolis 'bɛ'a xí 'yɔrpa ra
Jesús. Nɛ gátho ɛ bi xifi bi hyonya
thoho ɛ.

*Ra Jesús bi 'yá'a rá t'ixu ra Jairo nɛ bi
hoc'a n'da ra xisu mi hɛmb ra mbɛji*

²¹ Nɛ nu'bɛ ya mi zɔn ra Jesús bɛ ná
'danguadi ra dɛdehe, ɛmmɛ xɛn ngu
yɛ ja' i bim pɛti bɛ ndenthe mahɔn'a
guɛrɛ bin säya ra mbosa. ²² Bi zɔ'a
n'da rá ngɛrbi ra nijɔ i Jairo a, bin
dɛnyahmu bɛ ja rá gua ra Jesús. ²³ Nɛ
ɛmmɛ bi 'yáp ra mate, bi 'yɛmbi:

—'Yɔrqui ts'ɛ ra mate ga mbähä ba
cäx ni 'yɛ ma t'ixu nguetho ɛmmɛi,
janangue'a da yɛni nɛ hin da du, bi
'yɛmbi.

²⁴ Nu ra Jesús bi mbɛ bɛya, nɛ xɛn
ngu yɛ ja' i bi dɛn'ndɛ, xɔgue bin dɛ bɛ
ni mba ɛ. ²⁵ Nɛ bi zɛrɛ 'yu n'da ra xisu

ná 'dɛ'mayon jɛya mi hɛmb ra mbɛji.

²⁶ ɛmmɛ xí nu ran ɛnbi nangue xɛn
ngu yɛ 'yɔthɛbate xí 'yɔthɛ. Xi juadi
gátho rá mbɛti mi ja, nɛ xingui ts'ɛ bi
dɪts'i, xɔgue man'da ɛmmɛi. ²⁷ Pɛ nuya
i hon a ra Jesús nguetho xí 'yɔ'am man
yɛ ja' i ngue di hoqui hɔnt'a go 'bɛ'a
man ɛ. Janangue nu'bɛ mi zɛdi 'bɛx
bi yɛt'i nde bɛ ní mba ɛ, bi dárpa rá
xɛthapahni ra Jesús bɛya. ²⁸ Nguetho
mí ɛnɛ ra xisu, “Hɔntho ga thárpa rá
pahni, ya da yɛngui,” mi ɛna. ²⁹ Nɛ
nu'bɛ mi dárpa rá pahni ra Jesús 'bɛx
bin hɛ a rá mbɛji mí hɛmb bɛya. 'Bɛx
bi bɔ a ra xisu ngue ya bi zä xɛn ho.
³⁰ 'Bɛx bi bɔh ra Jesús ngue bi hoc'a
n'da ra ja' i rá ts'ɛdi 'bɛ mí dárpa rá
pahni. Janangue bi nyɛ'a ra Jesús, bi
hyɛt'ɛ yɛ ja' i min 'yohɛ nɛ bi 'yɛna:

—To'o bi dárca ma pahni, bi 'yɛna.

³¹ Nu yá xädi bɛya bi 'yɛmbi:

—Guín nuhma ɛmmɛ dɛ ua yɛ ja' i,
“To'o bi dárca ma pahni,” nɛ guí ɛna.

³² Nu ra Jesús i tɔ'mi da manɛ to'o
xí dárpa rá pahni. ³³ Nɛ nu ra xisu
bɛya, bin su nɛ di fet'i nguetho pɔ a xí
t'ɔrpe. Nɛ bi mba bɛ 'bäh ra Jesús bin
dɛnyahmu bɛ ja rá hmi nɛ bi xifi gátho
'bɛ'a xí 'yɔt'e. ³⁴ Nu ra Jesús bɛya bi
'yɛmbi:

—Nu'i grá zi xisu, bi zä i nguetho
gá 'yɛç'yɛigui. Ni mba da hyu ni mbɛi,
him man di ɛn'a a gmi hɛmbi.

³⁵ Gátho na yɛi a ra xisu 'bɛx bi
zɔrɛ mi'da yɛ ja' i bí 'yɛrɛ ja rá ngu a
ra Jairo, bi t'ɛmp'a ra Jairo:

—Nu'a ni t'ixu ya bi du. Säti thoho
man'da gadi pah na ra xänbate.

³⁶ Pɛ nu ra Jesús 'bɛ mí 'yɔ a bi
man'ɛ, bi 'yɛmp'a ra Jairo bɛya:

—O di tu ni mbɛi, hɔntho guí 'yɛç'yɛi
ngue majuañi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmp'a.

³⁷ Guehma bi thoh pɛya nɛ njom
bi japi da dɛnni. Hɔnt'a ra Pedro,
nɛ ra Jacobo nɛ ra Xuua rán 'yohɛ ra
Jacobo, bi xifi da mbähä bɛ rá ngu ra
Jairo. ³⁸ Nu'bɛ mi zɔm bɛ ja rá ngun
a ra Jairo bɛya, bi nu ngue i zon'ɛ
yɛ ja' i 'bɛrɛ, nɛ ɛmmɛ di mbahni na
ts'oni. ³⁹ Bi yɛrɛ mbo ra Jesús bɛya,
bi 'yɛmp'ɛ 'bɛrɛ:

—Hanja εmmε gadi h̄h̄ na ts'oni. Nuna ra hmute hingui tu pεgue i ̄aha.

⁴⁰ Nu'bu mi 'yøh yu ja'i 'be'a bi man a, bi den thoho buya. Nu ra Jesús buya, bi 'yεmp' u yu ja'i:

—Dami pømhbu thi, bi 'yεmbi.

Hønt'a rá ta ne'a rá mbe ra hmute xí du ne yá xádi, bi yuthu ra Jesús bu 'ben a ra hmute. ⁴¹ Nu'a ra Jesús buya bi benba rá 'ye a ra hmute ne bi 'yεmbi:

—Talita cumi, bi 'yεmbi. I nde da ma: “Nu'i grá hmute dí xi i, dami ndants'i.”

⁴² Nu'a ra hmute buya 'bex bi ndants'i ne bin 'yo. 'De'mayon jeya mi pe'ts'a. Nu'u bi yuthu mbo bi hyonya thoho. ⁴³ Nu'a ra Jesús buya nts'edi bi 'yεmp' u:

—Njon gui xihmbu 'be'a dá øt'ä, bi 'yεmp' u. Ne nubuya bi 'yεmp' a ra Jairo:

—Dami 'uñ na ni t'ixu ya, bi 'yεmbi.

6

Ra Jesús bi zøm bu rá hninizεhe

¹ Bi bøm bu ra Jesús buya, bi mba bu ja rá hnini zεhe Nazaret. Bi mbähä yá xádi. ² Ne nu'a ra pa ran ts'äya, bi mbähä yá xádi bu ja ra nija. Nu ra Jesús buya bi xänba bu yu ja'i. Nu'bu mi 'yøh yu ja'i a bi man'a ra Jesús, bi hyonya thoho ne din 'yεmzεhe u:

—'Be'a nin xádi im man na. 'Be'a ni ts'edi i ja na, ngue i sä i øt' yun t'øt'e mixte na. ³ Ha hinga guehna ra yaxi na, rá ts'unt' u ra María. Ne yún 'yohu ra Jacobo, ne ra José, ne ra Judas, ne ra Simón, ne u yún ju dí 'buhmbu ua, bi 'yεn u.

Ne bi u't' yá mbui zεhe u.

⁴ Janangue'a nu'a ra Jesús bi 'yεmp' u:

—Gätho yá pøngahya Oja i hnumansu, pe hønbu ja rá häizehe nepu 'buh yá meni, nepu ja rá nguse hingui hnumansu bu, bi 'yεn'a.

⁵ Ne hingui ngu yun t'øt'e bi 'yørp u ngue xtá 'yut rá ts'edi. Hønt' u zi yoho yun zäman' u bi gäx rá 'ye bi japi bi yan' u. ⁶ Ne bi hyonya thoho a ra Jesús nguetho him bi 'yεc'yei u ngue i ja rá ts'edi u yá menguh. Ne

nubuya bi mba bu ja yu t'uhnihni jombu Nazaret, ne bi xänba bu u yu ja'i.

Bi mbεhn'du 'de'mayoho da mamp'a rá mhma

⁷ M'bejua buya bi xi u 'de'mayoho yá xádi ngue da mba bu ja yu hnini. Ne 'da i yoho bi zänni, ne bi un yá ts'edi da hyøn'a thi yu zithu in 'yohu u 'da yu ja'i. ⁸⁻⁹ Ne bi xi nte da hyax 'bu bi mba u. Hønt'a n'da ra tøhø da hyats'i n'da ngu n'da u. Ne hønt' u yu thixfani da 'yat'i. Xing yun ju'døza, xing yun zedi da hyats'i, xing ra mbeti, ne xin da gax u yojo'ts'i yá pahni.

¹⁰ Ne man'da bi 'yεmp' u:

—Hønbu go hapu da mba ma säya ahu 'bu gá sømhbu bu ja yu hnini, gam 'buhmbu bu gue'bu go gá nεxhu bu. ¹¹ Ne nubu hapu gui sømhbu ngue hin da zin ahu ne hin da 'yømanho a guí mamhbu, dami pømhbu bu, dami huaju ra häi ja ni xinguahu, ra hmεpya ngue gui sohmbu bu u. Ne majuani dí xi ahu, nu'a ra hnini hin da zin ahu, man'da xun ngu ran unbi da nu a 'bu bi zøn ra pa ran juanbi, xinda gue'a ra hnini Sodoma ne ra hnini Gomorra, bi 'yεmp' u yá xádi.

¹² Ne bi bøm bu 'de'mayoho buya, bi mba. Hønbu go hapu bin 'yo bi xih yu ja'i di päh yun 'yomfēni nangu yu ts'oqui bi 'yøt'e. ¹³ Ne bi hyøn a thi xun ngu yu zithu mín 'yohu 'da yu ja'i ne xun ngu yun zäman' u bi gox ra aceite ne bi japi bi zä u.

Rán dāte ra Xuua Nxixya

¹⁴ Mí ø a ra ts'ut'abi Herodes ngue mí man yu ja'i 'be'a mí øt'a ra Jesús bu mí 'yo, ne bi 'yεmb buya:

—Masque gue'a ra Xuua Nxixya a bi dambēni, janangue'a i øt yun t'øt'e ngue i uh rá ts'edi, bi 'yεna.

¹⁵ Pe nu' u 'da yu ja'i, mi εna:

—Ra Elías a ra Jesús.

Ne nu' u 'da i εna:

—Ra pøngahya tengu mi 'buh maya'bu.

¹⁶ Pe nu ra Herodes 'dat'a im ma, bi 'yεna:

—Gue'a ra Xuua Nxixya a ngue dá manda da ts'εcpa rá 'yuga, masque bi dambēni, bi 'yēn a ra Herodes.

17-18 Nguetho guesε ra Herodes bi mbēnh'du bá bēnt ra Xuua, bi du't'i nε bi got'a fādi. Nguetho in cue ra Herodes 'bu mí t'ēmbi hingui ho a bi 'yōt'e ngue xí zin a rá 'bēpo. Nε nu'bu mí zin'a ra xisu, mi 'buhmi a ra Felipe. Nε nu'a ra Felipe, rán 'yohu zεhε a ra Herodes. Nε nu ra xisu i Herodías a. Nε gue'a ra Xuua Nxixya bin yaui ra Herodes, bi xifi hingui ho a bi 'yōt'e. Him bi 'yōmanho ra Herodes buya, janangue bi manda dí cot'a fādi ra Xuua Nxixya.

19 Nε a ra Herodías bin cue nε εmme honi 'bepu dí hyo a ra Xuua. Pε him 'bex bi zā bi hyo. 20 Nguetho nu ra Herodes mi pađi ra hocja'i a ra Xuua, nε bi xi u yu mbāngoxthi njon da japi da yurpu ngue di unba ra Xuua. Nε nu ra Herodes, ja'bu di manda bá ts'inba ra Xuua ngue i nde da 'yō i ts'u rām hman ra Xuua. Nε bi 'yōmanho tho madague'bu hinga gātho i pađi 'be'a nam bōn'a i man ra Xuua.

21 Nu'bu mi zōn ra pa rá ngopa ra Herodes, nu ra Herodías buya bi dñi 'bepu dí hyo ra Xuua buya. Bi 'yōt'a n'da ra dānsihme ra Herodes bá si yám fāts'ihε, nε yú hmudofui nε'u yu ngurpi bu ja ra hāi Galilea. 22 Nu'bu min sihme u bi yurpu rá t'ixu ra Herodías, bin nεεε a ra hmute. Nu ra Herodes nε u gā mi huhmbu bu εmme bi numanhop rán hñei ra hmute.

—Nuya gui 'yāqui 'be'a guí nde gui 'yāqui, nugā ga 'da i, bi 'yēmbi.

23 Nε xō bi 'yēmbi:

—'Yεc'yēi Oja majuani ga 'da i 'be'a gui 'yāqui madague a gui 'yāc made gātho 'be'a dí pe'ts'ā, bi 'yēmbi.

24 Nu'a ra hmute buya bi bōni nε bi 'yān'na rá mbe ngue ra Herodías, bi 'yēmbi:

—'Be'a sā ga āpi, mbe.

Nu'a rá mbe buya bi 'yēmbi:

—'Yāp'a rá ya ra Xuua Nxixya.

25 Bi mbenga n'dihi ra hmute buya bi 'yēmp'a ra Herodes:

—Dí nde 'bexque guehya gui 'dac'a rá ya ra Xuua Nxixya, gui cārca ra mbohi, bi 'yēmbi.

26 Nu ra Herodes buya bi du rá mbui 'bu mi 'yō a bi man a ra hmute, pε hingui sā 'be'a da mam buya nguetho hupu ja ran sihme u xí 'yōde 'be'a bim ma ngue ya xi ma majuani di unni 'be'a da t'āpi. 27 Janangue a guehma bi mbēnhna n'da ra dofui bá hānba rá ya ra Xuua. 28 Nu'a ra dofui buya bi mba bá εcpa rá ya ra Xuua nubu ja ra fādi nε bá cāt'a n'da ra mbohi, bi unna ra hmute buya. Nu ra hmute buya, bi unna rá mbe a rá ya ra Xuua. Nε gue'a bin ja 'bu mi du ra Xuua Nxixya.

29 Nu'bu mí 'yōh yú xādi ra Xuua ngue bi ts'εcpa rá ya, bá ε u, bi duspa rá ngōc'yēi nε bi mba bi 'yāpu ja ran 'yāgui buya.

Bi un ran ts'ihme cut'a mahuqi a ra Jesús

30 Nu'bu jam bá penc u yú xādi a ra Jesús, bi xifi 'be'a gātho xi 'yōrupu bin 'yo, nε bi ma 'be'a gātho bi mam bu 'buh yu ja'i 'bu mi xih rām hman Oja u. 31 Nu ra Jesús bi 'yēmp'u:

—Ga mbähä ts'u nε n'danni ngue dan sāyah u ts'u nε, xōhma guí yāhmbu, bi 'yēmp'u.

Nguetho xun ngu yu ja'i i sōm bu, ní mba nε ní 'yēhε, nε xingui ts'u im bongui din sihme u. 32 Janangue a bi hyu ra mbosa u im bēni da zōm bu ma'uēni u guēpu da zā dim 'buse u.

33 Pε xun ngu mi'da yu ja'i bi hyant'a ra mbosa bu ni mba nε bi bađi i hu bu ra Jesús. Nε bá nεxp u ja yú hnini u, nε εmme bin ti u nε 'yogua thohe nε m'bet'o bi zōm bu da zōn'a ra mbosa. 34 Nu'bu mi gāh ra mbosa ra Jesús nε yú xādi, bi nu xun ngu yu ja'i ya xí zōm bu, nε bi huεc'u ngue in ja tengu yu de'yo njo'o di jamansu. Nε 'bex bi dā'mi bi xih yu ja'i rām hman ra Jesús mahōn'a asta gue'bu go mín de. 35-36 Nu'bu mín de buya bi t'ēmp'a ra Jesús:

—εmme bin de ya, nε hinga nan sihme yu ja'i, dami penpu ja yu t'ahnini ya da dān yu hme bu nguetho

ma'ueni ua ne hin'y_u 'be'a da zi, bi 'y_en' u yá xädi.

³⁷ P_e nu'a ra Jesús bi 'y_ena:

—Gue'ah_u gui 'u_imh_b y_u ja'i, bi 'y_embi.

Ne bi 'y_en' u yá xädi:

—P_e ha gui _enje gua tämhbe yoci_ento ra hm_e ngue ga unhde y_u ja'i da zi, bi 'y_en' u. ³⁸ Nu ra Jesús b_uya bi 'y_emp' u:

—Bá nuh_u b_u hangu y_u hm_e ja b_u.

Nu' b_u mí b_adi, bi 'y_embi:

—C_ut' a mh_m ne yoho y_u hu_a ja ua, bi 'y_en' u.

³⁹ Ne bi xih p_uya:

—Dami xihmb_u y_u ja'i din säya n_u i ja y_u 'bot' ei.

⁴⁰ Ne 'darp_u bi hyu u n' da ciento, ne 'darp_u bi hyu u mi yote ma 'd_et' a, ne njab_u bi 'y_ot' e gätho u mi' da. ⁴¹ Nu' b_u mi g_un' u c_ut' a y_u hm_e ne yoho y_u hu_a ra Jesús, bi nd_os mah_et's' i, bi 'y_ap rán ja_pi Oj_a ne bi x_en' u y_u hm_e. Ne u y_u hu_a b_uya. Nub_uya bi un' d_u yá xädi di darpa y_u ja' i. ⁴² Gätho bin sihm_e u 'b_up_u ne bin niy_a x_un ho u. ⁴³ Ne nu' b_u mi jua' a bi p_et' u bi bongui, 'd_e' mayo 'b_ot's' e bi yudi. ⁴⁴ Ne nu' u bin sihm_e c_ut' a mahu_ahi ma 'yoh_u u.

Ra Jesús bin 'yo max_ot's' e b_u ja ra d_adehe

⁴⁵⁻⁴⁶ Nu ra Jesús b_uya bi xih yá xädi m' bet' o da mba u da z_om b_u ra hnini Betsaida, ne bi y_at' a n' dihi b_u ja ra mbosa u b_uya. Nu ra Jesús him 'bex gue bi mba ne nu' b_u min 'y_ehmb_u gätho y_u ja' i, bi nd_exp_u ja ra nyuni bin y_aui Oj_a b_u. ⁴⁷ Nu' b_u min xui, ya i 'yo b_u ra mbosa b_u made ra dehe. Nu ra Jesús mi 'b_utho b_u b_an ts' ogui. ⁴⁸ Ne nu' b_u mí hyant' u 'be' a _ot' u yá xädi, bi nu ngue x_un h_ei b_u ni 'yon yá mbosa nguetho di costa' a ran d_ahi a ra mbosa. Ne nu' b_u maguemb_u da hyax p_uya bá _ex ra Jesús b_u ní mba yá xädi, ba 'yo max_ot's' e ra dehe. Ne nu' b_u mi z_adi _ena da mi' ts' a ra mbosa. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nu' u yá xädi 'b_u mi nu bi b_en u: "N' da ra du i mba b_u," _en' u. Ne _emme bi mba u nguetho bin su. Nu' a ra Jesús bi 'y_emp' u:

—Guecä o te guím b_emh_bu. Damin johyah_u, bi 'y_emp' u.

⁵¹ Ne bi nd_exp_u ja ra mbosa b_uya. 'Bex bin h_e ran d_ahi, ne _emme bi hyonya thohe yá xädi 'b_u mi nu 'yo max_ot's' e ra dehe ra Jesús, ne bin h_e n' dihi ran d_ahi. ⁵² Bi hyonya thohe nguetho him bi b_en' i 'be' a bi nu 'b_u mi 'u_in' i c_ut' a mahu_ahi y_un 'yoh_u b_u ndenthe, nguetho hingana p_adi x_un ho u.

Ra Jesús bi hoc' u y_un zäman' u b_u ja ra x_equi Genesaret

⁵³ Ne bi z_om b_u 'danguadi ra d_adehe b_uya, nub_u ra häi Genesaret, bi zop_u yá mbosa. ⁵⁴ Nu' b_u mi g_ap_u ja ra mbosa, gätho y_u ja' i bi b_adi gue gue' a ra Jesús. ⁵⁵ Ne nu y_u ja' i b_uya 'bex bi mba bá si y_u hy_enni, bi zixp_u da thoh ra Jesús. Mi oxp_u ja yá 'beza' da, h_onb_u go hap_u ní nets' i. Ne nu' b_u mi thop_u ra Jesús b_u ja yá häi u, ⁵⁶ h_onb_u go hap_u bi thogui, o gue y_u t' ahnini o gue y_u d_ahnini, o guerp_u ma' ueni y_u hnini, ya x_i 'bom b_u y_un zäman' u. Ne gätho b_u bi thogui bi si a ra Jesús: "Mada h_ont' a ni pahni ga thät' i," bi t' _embi. Ne h_ont' a go to' o bi d_arpa rá ny_ampahni 'bex bi zä b_uya.

7

Ra Jesús bi ma nda' a dí ts' onba rá mb_ui n' da ra ja' i

¹ Ne bi n_exp_u Jerusalén 'da y_u fariseo ne y_u xänbate nija, bi z_om b_u mi 'b_uh ra Jesús. ² Ne bi nu u 'da yá xädi ra Jesús i sihm_e ne hin nin x_u' y_e tengu rán s_u' y_e bi zänzehe y_un t' _etizehe u. Ne bi 'y_embi _ot ra ts' oqui u. ³ Nguetho nu' u y_u fariseo ne gätho mi' da ma mijudíohe _emme i tenda' u y_un t' _edi y_u d_ac' y_ei. Ne nu' b_u hin nin x_u' y_e tengu man y_un t' _edi, ya hin din sihm_e 'b_u. ⁴ Ne ngutho 'b_u xpá mbenga täi, him 'bex gue i sihm_e, 'be din x_u' y_e x_un ho tengu y_un t' _edizehe i ten' d_u. Ne man' da x_un ngu y_un s_ut' i i ten' d_u, tengu y_un t' _edi y_u d_ac' y_ei. Y_un s_ut' i ngue y_u tasa, ne y_u xaro, ne y_u t' _egui, ne yám 'be' t' e y_u t' o'ts' i.

⁵ Janangue nu yu fariseo ne yu xänbate nija bi 'yänna ra Jesús:

—Hanja u ni xädi hingui ten yän t'edi yu dác'yei ne i sihmε ne hin nin xu'yε, bi 'yεmp'u.

⁶ Bi dāh ra Jesús, bi 'yεmp'u:

—Nu'ahu yoho nin 'yomfēnihu, bi 'yεmp'u. Ne majuani bi man ra Isaías nangueehu 'bu mim pōngahya, bi 'yεna:

Nuya yu jā'i nangue yú nde i εscagui, pε maxōts'e thoho, hinga gātho mbo yú mbui im bēngui.

⁷ Sāti thoho i εscagui nguetho hōnt'u yän t'edi zehε i xänba u mi'da, i εn Oja, bi 'yεn a ra Isaías, bi 'yεn a ra Jesús. ⁸ Gue'a gá 'yōthu a nguetho gá hyehmbu yän t'edi Oja ne gá tenhdu yän nt'edi zehε yu jā'i nangue yän sut'i yu xarō, ne yu tasa ne xun ngu mi'da guí øthu, bi 'yεmp'u.

⁹ Ne man'da bi xi u, bi 'yεmp'u:

—Ne hōnt'a ram fε'ts'i guí øthu nangue yän t'edi Oja, tengu 'bu nte di muui, nguetho hōnt'u nin t'edi zehεhu guí nde gui tenhdu. ¹⁰ Gue'a gní festahu rán t'edi Oja bi xi a ra Moisés a guí øthu, nguetho nu a ra Moisés bi 'yεna: “Guí numansu ni tahu ne ni mbehu” Ne man'da ram hma bi ma: “Nu'a to'o da zan rá ta o gue rá mbe, jatho da tho a.” ¹¹⁻¹² Pε nu'ahu 'dan'yo thoho guí mamhbu ngue guí εmhbu hing ra ts'oqui 'bu bi yarba Oja a mi ja ngue xtá mbäx a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohu. Ne hin gá xihmbu ngue him bi numansu yú ta 'bu ngubu bi 'yōt'e. ¹³ Gue'a gní combahu rám hman Oja a, nangue ni t'εc'yēi zehεhu guí xänbahu mi'da yu jā'i. Ne xun ngu mi'da guí øthu, bi 'yεmp'u yu fariseo a ra Jesús.

¹⁴ Ne nubuya bi zohni gātho yu jā'i bi 'yεmp'u:

—Dami 'yōhmbu, gātho ahu, ne dami pāhmbu na ga xi ahu ya. ¹⁵ Hin'yū 'be'a da yarpu mbo rá mbui n'da, gue di ts'onba bu, pεgue nu'a ní bōm bu ja rá mbui n'da gue a dí ts'onba rá jā'i n'da a. ¹⁶ Hōnt'a go to'o ja yú zagu bi 'yō

a dí m angä, bi 'yεmp'u yu jā'i a ra Jesús.

¹⁷ Ne bi 'uepu 'buh yu jā'i a ra Jesús, bi mbähä yú xädi bu ja ra ngu. Ne nubuya bi 'yän'du yú xädi:

—'Be'a gue na mbōn'a ran t'uti gá ma.

¹⁸ Ne bi 'yεmp'u yú xädi buya:

—Ha ne ahu hin guí pāhmbu a dá mangä. Ha hin guí pāhmbu hin'yū 'be'a da yarpu mbo rá mbui n'da, gue hinga gue'a dí ts'onba bu a.

¹⁹ Nguetho nu'a 'be'a gātho i si n'da, hin din zām bu rá mbui n'da, pε da mba bu rá foho n'da ne da thotho a, bi 'yεn a ra Jesús.

Ngubu bi man ra Jesús i ndepe da fādi ngue xun ho 'be'a gātho i ja ua ngue da zi n'da. ²⁰ Ne mi εn'a ra Jesús:

—Nu'a ní bōm bu rá mbui n'da ra jā'i, gue a dí ts'on'a n'da a. ²¹ Nguetho nubu ja yú mbui yu jā'i ní bōm bu gātho yu ts'on'yomfēni, ne'bu i 'yomt'ēni thoho n'da, ne'bu di 'yomt'ēniba n'da ra xisu ne i 'buh rá xisu, ne'bu i hācpa rá te rá mija'iuu. ²² Ne'bu øt' ram fε, ne'bu øt' ran ts'iyate, ne'bu nzaï øt ran ts'o, ne'bu i häte, ne'bu ra 'yasä o gue ran ts'eya, o gue yun c'ate, o gue yun 'yεts'i, o gue'bu i øt'e tengu 'bu hin'yū rán 'yomfēni n'da. ²³ Gue'u gātho ní bōm bu yú mbui yu jā'i ne gue'u ní ts'onba yú mbui yu jā'i u, bi 'yεmp'u yú xädi ra Jesús.

N'da ra xisu ngue hing yu judío bi 'yεc'yēi ra Jesús

²⁴ Nu'bu mi jua a bin yaħu yú xädi a ra Jesús, bi mbähä bu ra xequi yu hnini Tiro ne Sidón. Ne nu'bu mi dīni hapu din säya bi nde ngue njon da badi, pε njām'bu bi zä bin 'yāgui. ²⁵⁻²⁶ Nguetho 'bex bi zōm bu n'da ra xisu mi 'bu a n'da rá t'ixu min 'youi ra zīthu. Bi zōm bu ngue ya xí 'yōde nangue rá ts'edi ra Jesús. Nu ra xisu, hin ma mijudíohe a, ra mēngu bu ra xequi Sirofenicia. Bin dānyahmu bu ja rá gua ra Jesús ne nts'edi bi 'yāp ra mate ngue da hyōnba thi a ra zīthu in 'youi a rá t'ixu. ²⁷ Nu'a ra Jesús bi 'yēmbi:

—Hin nin säui ga øt'a a guím ma nguetho him ma mænguh. Tenguthoho b_u ja n'da ra ngu hin rán säh_u rá mb_udi da t'ín _u y_u t'á'yo, yá mb_udi _u go y_u t'áhni, bi 'yëmbi.

²⁸ Bi d_a a ra xisu b_uya:

—Majuani guím ma, gra Hmu, p_e n_e'_u y_u t'á'yo i sip yá xeni y_u ts'ant'_u i h_ep_u 'bim_exa.

²⁹ Nu'a ra Jesús bi 'yëmp'a:

—X_un ho ngue ngub_u gá b_eni, janangue nu ra z_ithu min 'youi ni t'íxu ya bi b_oni. Ni mba ya.

³⁰ Nu'b_u mi z_om b_u rá ngu bi nu a rá t'íxu 'b_em b_u ja rá oi, ya xí 'ue a ra z_ithu b_uya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u i gogu n_e i 'bare

³¹ N_e bi b_om b_u ra häi Tiro a ra Jesús bi thotho b_u ra hnini Sidón, n_ep_u y_u hnini ra häi Decápolis, n_e bi z_om b_u ja ra d_adehe Galilea mah_on'a. ³² Bá ts'inba n'da ra gogu n_e i 'bare, bi t'äp ra mate ra Jesús da dospa rá y_a a. ³³ Nu'a ra Jesús bi zixa ra gogu b_u ma'ueni ts'_u nguep_u njongui 'b_uh y_u j_a'i, n_e bi d_im_ba rá saha b_u ja yá zagu, n_e nu rá j_ini bi gospa rá j_ani. ³⁴ N_e nub_uya, bi nd_ots' mah_ets'i a ra Jesús n_e bin g_a'ts'i n_e bi 'y_ena:

—Efata, bi 'y_en a ra Jesús.

Nu'a i nde da ma: “Dami xoqui.”

³⁵ N_e 'b_ex bi xoh yá zagu, n_e bi xoh rá nde n_e bin y_a x_un ho b_uya. ³⁶ Nu ra Jesús b_uya nts'edi bi xifi njon da xifi 'b_e'a bi 'y_orpe. P_e nu'b_u mi sifi hin da ma p_e man'da bi ma. ³⁷ N_e g_atho _u bi xifi _em_e bi hyonya thoho _u, n_e bi 'y_en'_u:

—X_ogue x_un ho tho g_atho i øt'a ra Jesús. Di jap y_u gogu da 'y_ohnahy_a n_e di japi din y_a y_u gore, bi 'y_en _u.

8

Ra Jesús bi un ran ts'ihm_e _u goho mahuqhi

¹ Nu'_u y_u pa _u, x_un ngu y_u j_a'i bim peti mah_on'a b_u ma'ueni mi 'b_uh ra Jesús, n_e nte mi ja b_u 'b_e'a da zi, nguetho ma'ueni b_u. Janangue a bi zohn'd_u yá x_adi ra Jesús n_e bi 'y_emp'_u:

² —Nhu_ecate tho y_u j_a'i nguetho ná hyupa dí 'b_uhmb_u ua ya, n_e hin'y_u da zi. ³ N_e nu'b_u ga p_en_p yá ngu y_u j_a'i ngue ban sihm_e b_u masque da güent ra thuhu b_u 'yu nguetho nu'_u 'da yab_u bá n_ets'i, bi 'y_en a ra Jesús.

⁴ Bi d_a _u yá x_adi b_uya:

—Ma'ueni ua, hap_u da z_a da th_in a da zi ya 'b_ucua.

⁵ Nu ra Jesús bi 'yän'd_u:

—Hangu y_u hm_e guí c_uh_u, bi 'y_emp'_u.

—Yotomhm_e, bi 'y_en _u.

⁶ Nu ra Jesús b_uya bi xifi da hyup_u häi y_u j_a'i. N_e bi hy_an _u yotomhm_e bi 'y_ap ra jamadi Oj_a n_e bi x_em b_uya, bi un'd_u yá x_adi dí darpa _u y_u j_a'i i hup_u. ⁷ N_e y_u t'uh_uq mi c_u _u, bi j_api n_e bi un'd_u yá x_adi b_uya bi darpa y_u j_a'i hup_u. ⁸ G_atho bin sihm_e _u n_e bin niy_a x_un ho. N_e nu'b_u mi mba ma peti _u bi bongui, bin ja yoto 'b_ots'e. ⁹ N_e nu'_u bin sihm_e mi jua'i goho mahuqhi. N_e nub_uya, bi xih y_u j_a'i da mba yá ngu. ¹⁰ N_e bi y_ur_p ja ra mbosa ra Jesús b_uya n_e yá x_adi, bi z_om b_u ra häi Dalmanuta.

Y_u fariseo i äp ra hm_epya a ra Jesús

¹¹ 'B_ex bi z_om b_u y_u fariseo b_uya bi z_a ra Jesús 'b_u majuani Oj_a bi un rá ts'edi n_e bi 'y_ap y_u hm_epya mah_ets'i. ¹² P_e nu ra Jesús bin g_a'ts'i, bi du rá mb_ui nguetho guexta'a hingui _ec'y_ei gue ja rá ts'edi, n_e bi 'y_emp'_u:

—Hanja ngue guexta'a guí äj_u y_u hm_epya. Majuani dí xi ah_u hin te ma hm_epya ga ut'ah_u ya.

¹³ N_e bi zop_u _u b_uya, bi mba bi y_ur_p ja ra mbosa mah_on'a _u, bi mba b_u 'danguadi.

Yá x_adi ra Jesús bi xifi di jamansu nangue y_un x_adi y_u fariseo

¹⁴ P_e nu yá x_adi ra Jesús bi pumb_eni him bi hy_ax ra hm_e. N_e h_ont'a zi n'dam hm_e mi o b_u ja ra mbosa. ¹⁵ N'da ran t'uti bi xih yá x_adi ra Jesús n_e bi 'y_embi:

—Dami jamansuh_u nangue rá íxi y_u fariseo n_e rá íxi ra Herodes, bi 'y_emp'_u.

16 Pɛ yá xädi bɥya sä bin 'yɛmzɛhɛ n'da ngu n'da ɥ:

—Masque i xijɥ nguetho him bá hɥhɥ ra hmɛ.

17 Pɛ nu ra Jesús 'bex bi bɔdi ngue him mi pɔ ɥ ngue gue'ɥ yán t'ɔt'e yɥ fariseo nɛ'ɥ mi tɛn ra Herodes bi xifi, nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

—Ha gue'a gnín 'yänhdɥ a, ngue nte bá hɥhɥ ra hmɛ. Hin gadin 'yomfɛnihɥ, xɥm mɛ tho ni mbɥihɥ.

18 Ja ni dähɥ nɛ hin guím bɛmhɥ 'bɛ'a gá nuhɥ, ja ni zaguhɥ nɛ hin guím bɛmhɥ a gá 'yøhmbɥ. 19 Nɛ nu'bu má xengä cɯt'a yɥ hmɛ dá japi bin xɔndi janague bin niyɔ xɥn ho cɯt'a mahuɥhi dá 'uĩngä, ha'mi 'bøts'e yɥ xɛqui gá pɛthɥ thɔ.

Nɛ bi 'yɛn ɥ:

—Dɛ'mayo 'bøts'e.

20 Nɛ nu'bu má xengä yoto yɥ hmɛ dá japi bin xɔndi janague a bin niyɔ xɥn ho goho mahuɥhi dá 'uĩngä, ha'mi 'bøts'e gá pɛthɥ yɥ xɛqui thɔ.

Nɛ bi 'yɛn'ɥ:

—Yoto 'bøts'e.

21 —Ha guexta'a hin guí pɔhmbɥ a díim mangä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä bɥ ra hnini Betsaida

22 Nu'bu mi zøm bɥ ra hnini Betsaida ra Jesús nɛ yá xädi, 'bex bá ts'inba n'da ra xädä, nɛ bi t'äp ra mate da dädi. 23 Nu ra Jesús bɥya bi bɛnba rá 'yɛ ra xädä nɛ bi zix bɥ ma'ueni ts'ɥ ra hnini. Bi zorpa yá dä nɛ bi därpa yá xidä, nɛ nubɥya bi 'yän 'bɥ in nu ts'ɥ ran nɛqui. 24 Nɛ nu'bu min hannu ra xädä bi 'yɛna:

—Dín nugä yɥ jɔ'i ya, ɛna yɥ za, pɛ i 'yo, bi 'yɛna.

25 Nɛ bi därpa yá dä mahøn'a nɛ bi japi bi nu xɥn ho ran nɛqui bɥya. 26 Nɛ nu ra Jesús bɥya bi mbɛnpɥ rá ngu bi 'yɛmbi:

—Hin gui mba bɥ hnini nɛ njo'o to gui xifi nangue a dá øt'e'e, bi 'yɛmp'a mí xädä.

Ra Pedro bi ma gue gue'a rá Thahni Ojɔ a ra Jesús

27 Nɛ nu'bu mi bøm bɥ ra hnini Betsaida a ra Jesús nɛ yá xädi, bi mbähä bɥ ja yɥ hnini ra xɛqui Cesarea Filipino. Nu'bu mi mba bɥ 'yu bi 'yän'ndu yá xädi nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

—'Bɛ'a i man yɥ jɔ'i nanguecä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nɛ nu'ɥ bi dɔti:

—ɛn ɥ 'da yɥ jɔ'i gue'e grá Xuua Nxixyɔ. Nɛ nu'ɥ mi'da i ɛn ɥ gue'e grá Elías. Nɛ mi'da i ɛn ɥ, gue'e 'da ɥ yɥ pøngahyɔ mi 'bɥh maya'bɥ, bi 'yɛn ɥ yá xädi.

29 Nu ra Jesús bi 'yänzɛhɛ yá xädi mahøn'a:

—Xi ahɥ, 'bɛ'a guí mamhbɥ nanguecä.

'Bex bi dɔ a ra Pedro, bi 'yɛmbi:

—Nu'i gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojɔ, bi 'yɛn'a. 30 Nɛ nu'a ra Jesús bi hɛcua yá xädi ngue hin da ma to'o a.

Bi man ra Jesús nangue rán dɔtɛzɛhɛ

31 Nu ra Jesús bi dɥ'mi bi xi ɥ yá xädi 'bɛ'a da t'ørpe ngue gue'a bin jɔ'i ua ja ra ximhäi a, nɛ bi xi'ɥ ngue hin da numanho ma ngurbihe yɥ dɔc'yɛi, nɛ yɥ ngurba mbäjä nɛ yɥ xänbate nijä, nɛ bi xi ɥ jatho da nu xɥn ngu ran ɯnbi nɛ da tho, nɛ da dɔmbɛni 'bɥ ná hyupa. 32 Nɛ bi xifi xɥn ho 'bɛ'a da t'ørpe, hin'yɥ 'bɛ'a bi gøn'dɥ. Pɛ nu ra Pedro bi zixmanhɛ nɛ bi hɛcpi, bi 'yɛmbi:

—Njon gui japi da bɛnt'i i, damin yɔni, bi 'yɛmbi. 33 Nu ra Jesús bi hyand bɥ mi 'bäh mi'da yá xädi 'bɥ mi 'yɛmp'a ra Pedro:

—Dami 'uegue nangue ma hmigä grá zĩthu Satanás. Nu'i hingui sä guím bɛni tengu im bɛn Ojɔ, hønt'a guím bɛn a guín nu ua ja ra ximhäi, bi 'yɛmbi.

34 Nu'a ra Jesús bɥya bi zohn'dɥ yɥ jɔ'i nɛ yá xädi nɛ bi 'yɛmp'ɥ:

Hønt'a go to'o i nde da dɛngui, hin da zän zɛhɛ 'bɛ'a da 'yøt'e nɛ da hyät yɯn ɯnbi madague da tho, nɛ da bɛni tengu díim bɛngä. 35 Nguetho nu'ɥ to'o i su da du nanguecä, pɛ gätho yɥ pa da nu ran ɯnbi mazɔi ɥ, pɛ nu'ɥ hingui su da du nanguecä nɛ nangue mam

hmangä, gätho y_u pa mazäi dim 'b_u u. ³⁶ Hin'y_u 'be'a x_un ho da nu u y_u ja'i 'b_u x_ti p_eti gätho 'be'a i ja ua ja ra ximhäi, ne h_ont'a ran u_nbi mazäi da nu u. ³⁷ Hin'y_u 'be'a sä da 'y_ot'a n'da ra ja'i ngue da 'y_ena di p_ose rá te, bi 'y_en a ra Jesús.

³⁸ Ne x_o bi 'y_ena:

—Ne nu'a to'o i p_e'ts' rá sä nanguécä ne nangué mam hmangä b_u 'b_u u hin-gui ξ c'y_ei Oja, necä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, x_in ga ξ mbi ma t'uhni 'b_u rán zegui ra pa a, 'b_u bá pengä mah_on'a. Ne din jagä rá ts'edi ma Ta b_u mah_ets'i ne gätho y_um 'behni ban 'yohe 'b_u bá ξ cä mah_on'a, bi 'y_en a ra Jesús.

9

Ra Jesús bim pä a n'da ora b_u ja ra nyuni

¹ Ne man'da bi xi u, bi 'y_embi:

—Maju_uni dí xi ah_u, 'b_u i 'da ah_u ngue hin gni tuh_u 'b_u bi d_u'mi di manda ua rá ts'edi Oja.

² Nu'b_u mi tho'a n'dato pa x_im man ra Jesús na, bi zixa ra Pedro ne'a ra Jacobo ne ra Xuua b_u ma'ueni b_u bí ja n'da ra t'oh_o x_un h_ets'i. Nu'b_u mí z_om b_u, bi nu yá xädi bim pä'a ra Jesús. ³ Ne rá pahni bim pädi bi f_exni, ne ξ mm ϵ bi t'axqui xinda gue'u gätho mi'da t' ξ mbi x_un t'axi. ⁴ Ne bi nequi b_u ra Elías n'y_oui ra Moisés, bin y_ah_u ra Jesús, mi 'b_uh maya'b_u u. ⁵ Nu ra Pedro b_uya bi xih ra Jesús:

—Ma xänbate i, x_un ho ngue gätho dí 'b_uhmb_u ua ya, bi 'y_ena. Ga h_ohmbe hyu y_u t'angu. N'da'e ne n'da Moisés, ne n'da Elías, bi 'y_ena.

⁶ Ngub_u bi ma nguetho him mi pädi 'be'a bi ma nguetho ξ mm ϵ bi mbidi. ⁷ Ne nub_uya, bá ξ h y_u güi bi gomp' u mi 'bä u ne bi 'y_o a n'da ra nde u ngue bin y_a b_u ja y_u güi, bi 'y_ena:

—Guehna ma Ts'ant' u ξ mm ϵ dadí hu ξ qui, dami 'y_omanhoh_u 'be'a da man na, bi 'y_en a ra nde bin y_a.

⁸ Ne nu'b_u min hann_i u yá xädi ra Jesús, njon mam bi nu, h_ont'a ra Jesús bi nu i 'bäp_u.

⁹ Ne nu'b_u mi gap_u ja ra t'oh_o, bi 'y_emp' u yá xädi ngue njo'o to da xifi 'be'a xi nu b_u, jague'b_u bi d_amb ξ nise a ra Jesús gue nu'a bin ja'i ua ja ra ximhäi a. ¹⁰ Janangué a bi b ξ ntho a ram hma bi sifi ne him bi ma. Ne bin 'yänzehe ne bin 'y_emp' u:

—Be'a ní mba a ram hma bi ma ra Jesús ngue da d_amb ξ ni.

¹¹ Ne bi 'yän'na ra Jesús u b_uya:

—'Be'a ní mba a i man y_u xänbate nij_a ngue jatho duam 'bet'o ra Elías ne m'bejua ra Cristo, bi 'y_embi.

¹² Mi d_a a ra Jesús, bi 'y_emp' u:

—Maju_uni im man u, bam 'bet'o ra Elías di hoqui gätho 'be'a ja ua. Ne ha guím b ξ mhb_u 'be'a man rá m hman Oja ngue din ja b_uya, ngue da z_oh man'da din ja'i ua ja ra ximhäi, da nu x_un ngu ran u_nbi ne da t' ξ mbi nte di muui. ¹³ Pe dí xi ah_u ngue bi z_ocua a gue bi thocpa rá 'befi ra Elías, ne bi 'y_orpe gätho mí ndese y_u ja'i da 'y_orpe, tengu nt'o't'i nangué a, bi 'y_ena.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra z_ithu

¹⁴ Ne nu'b_u mi z_op_u 'b_uh mi'da yá xädi bi nu n'da munts'i y_u ja'i ngue madi the'ts' u. Ne nu' u 'da y_u xänbate nij_a ngue madin junth_u yá xädizehe ra Jesús. ¹⁵ Gätho y_u ja'i mi 'b_up_u bi hyonya thoho 'b_u min nu ba ξ p_u ra Jesús ne bin 'y_emp' u: “Be'a din ja ya.” Ne 'bex bin tihi bi mba bí zengua. ¹⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yän'da ne bi 'y_emp' u:

—'Be'a gue gnín junth_u, bi 'y_emp' u.

¹⁷ Bex bi d_a a n'da ran 'yoh_u mín 'yoh_u y_u ja'i:

—Xänbate i, nugä bá sigä ua n'da ma ts'ant' u ngue in 'youi ra z_ithu di japi i gore. ¹⁸ Ne h_onb_u go hap_u i sits'i, ne i hu α 'ts'i, ne i p_on y_u f_ugui rá nde b_uya. Ne di cuxt' yá ts'i ne di b_ocabi. Ne dá xi u ni xädi b_uya gue da hy_onba thi ra z_ithu p_e him bi zä, bi 'y_en'a.

¹⁹ Nu'a ra Jesús bi 'y_emp' u:

—Nu'eh_u guexta a hin guí ξ c'y_eih_u 'be'a dí xi ah_u. Ha'mi pa ngue ga t_op'a thoho ah_u ngue gui 'y ξ c'y_eigah_u. Nu'a ni ts'ant' u ba singa ya, bi 'y_en'a ra Jesús.

20 Bá ts'i baya. Nu'a ra zı̄thu 'bı̄ mi nu ra Jesús 'bex bi dexa häi ra ts'unt'ı̄ min 'youi. Ne nu'bı̄ mi zo bı̄ häi din dan baya, ne i pøn yı̄ fı̄gui rá nde. 21 Nu ra Jesús bi 'yän'na rá ta ra ts'unt'ı̄:

—Man jam'bı̄ bi mbı̄di.

Bi da a rá ta ra ts'unt'ı̄ baya:

—Bi mbı̄ 'bı̄ min t'ı̄hni. 22 Ne xın ngu yı̄ nı̄di di japi i apı̄ ja ra sibi ne pı̄ po ra dehe 'bı̄ i 'yo bı̄, i nde dí du a. Nu'bı̄ da zä, dami zec'be gui huęga'be, bi 'yęmbi.

23 Nu ra Jesús bi daı̄:

—Hąhą, nu'bı̄ guı̄ ęc'yı̄i gue i ja ma ts'edi. Gątho din ja a da nde n'da ra ja'ı̄ 'bı̄ i ęc'yı̄i i ja rá ts'edi Oja, bi 'yęmbi.

24 Nu'a rá ta ra t'ı̄hni 'bex bi daı̄i nts'edi:

—Majuanı dí ęc'yı̄i pe dami jaqui man'da ga ęc'yı̄i xın ho, bi 'yęna.

25 Ne min nu ra Jesús, man'da ni zotho yı̄ ja'ı̄, janangue a 'bex bi hyøn a thi ra zı̄thu min 'youi ra ts'unt'ı̄, bi 'yęmbi:

—Grá gore zı̄thu ne grá gogu, dami pøm bı̄ ne him man guı̄ cı̄rpı̄ rá mbı̄ na ra ts'unt'ı̄, bi 'yęmbi.

26 Ne nu'a ra zı̄thu bi mbafi ne nts'edi bi huąpa rá ja'ı̄ ra t'ı̄hni, ne bi bøm baya. Nu'a ra t'ı̄hni bi gohi tengu 'bı̄ xi du. Ne xın ngu ı̄ ęna: “Bi du.”

27 Pe nu'a ra Jesús bi benba rá 'ye, ne bi xots'i, ne bim 'bäh ra t'ı̄hni baya.

28 Ne bi mbähä yá xädi ra Jesús bı̄ ja ra ngu baya. Nu'bı̄ mi zøm bı̄ bi 'yän bı̄ ma'ueni ts'ı̄:

—Hanja him bi zä dá hømhbı̄e thi ra zı̄thu min 'youi ra t'ı̄hni, bi 'yęn'ı̄ yá xädi.

29 Ne nu ra Jesús bi 'yęmp'ı̄:

—Nuna ra zı̄thu tengu na, hin da zä gui hyømhbı̄e thi 'bı̄ hinga m'bet'o gui 'ye't' nin sihmehı̄ ne ęmme gan yąhı̄ Oja, bi 'yęmp'ı̄ yá xädi ra Jesús.

Ra Jesús im ma mahøn'a rán dąte

30 Nu'bı̄ mi bøm bı̄ ra Jesús ne yá xädi, bi mbähä bı̄ Galilea, ne nu ra Jesús njom bi ndepe da baı̄i ngue i 'yo bı̄. 31 Nguetho mí xänba yá xädi ne mí ęmbi:

—Nugä nque dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bı̄ ja yá 'ye yın 'yohı̄ ne da thogä. Ne nu'bı̄ dá tu, ga thąmbęnigä 'bı̄ na hyupa. 32 Pe nu yá xädi him bi baı̄i 'be'a nam bøn'a bi ma ne mí su da 'yänni.

Nu'a i nde dim 'bet'o din 'yęhe thoho a

33 Ne bi zøm bı̄ Capernaum baya. Ne nu'bı̄ mi zøm bı̄ ja yá ngu, nu ra Jesús bi 'yän 'dı̄ yá xädi:

—'Be'a gnın junthı̄ bı̄ 'yu.

34 Ne him bi da ı̄ nguetho xin junpı̄ 'yu, xin 'yänni nangue'a to'o dim 'bet'o. 35 Nu'bı̄ min säya ra Jesús,

—Bá thąmhı̄e ua, bi 'yęmp'ı̄ 'de'mayoho yá xädi. Ne nubaya bi 'yęmp'ı̄:

—To'o nde di ngırbi da 'yöt'e ngue dim 'bejua thoho ne din 'yęhe nangue gątho ı̄ mi'da, bi 'yęn'a ra Jesús.

36 Ne nubaya bi japi dim 'bä inde n'da ra t'ı̄hni, ne bi dospa rá xı̄xi ne bi 'yęmp'ı̄:

37 —Nu'a te'o i simanho n'da ra t'ı̄hni nangue ma thuhugä, necä i simanhogui. Ne nu'a to'o i simanhogui, hinga høngdä i simanhogä a pe ne'a Oja bá pengä ua i simanho a, bi 'yęn a ra Jesús.

Nu'a i ten rá ts'edi ra Jesús rım fäts'ı̄ıı a

38 Nu ra Xuua bi 'yęmp'a ra Jesús:

—Xänbate i, xtán nuhe n'da ran 'yohı̄ i ndøn'na ni thuhu 'bı̄ i høn a thi yı̄ zı̄thu in 'youi 'da yı̄ ja'ı̄, ne dá hecpahe, nguetho hin dın 'yohı̄.

39 Pe nu ra Jesús bi 'yęmp'ı̄:

—Nde'bı̄ hin xqui hecpahı̄ nguetho hin di c'aman'ugä to'o öt' yın t'öt'e mixte nangue ma ts'etigä. 40 Ne nu'ı̄ to'o i 'bı̄i ngue him man sı̄ıhı̄, gue'ı̄ mam fäts'ı̄hı̄ ı̄. 41 Hønt'a go te'o di 'da ahı̄ ts'ı̄ ra dehe ngue i paı̄i guı̄ tengahı̄, majuanı dí xi ahı̄ i ja 'be'a di un Oja a nangue ran ho bi 'yöt'ahı̄, bi 'yęn a ra Jesús.

Nu'a da 'yöt' ran ts'o xın ngu ran unbi da nu a

42 Ne xø bi 'yęn'a ra Jesús:

—Hønt'a te'o di 'bɛpi da 'yøt' ran ts'o n'da ra t'uhni i ɛc'yɛigui, xən utho ran ts'ɛmbi da nu a. Man'da xən ɛ xinda gue'bɛ da thurpi rá 'yuga bɛ ja ra do ngue ra jɛni xən hyɛ, nɛ da t'ɛn bɛ mbonthe ja ra deɟa. ⁴³ Nu'bɛ ni 'yɛhɛ di ja ahɛ gui 'yøthɛ ran ts'o, xən ho 'bɛ gui 'yøthɛ tengu 'bɛ gui hyɛjɛ. Madague gan do'yɛhɛ pɛgue gui tɪmhɛ ra te mazai, xinda gue'bɛ di ja yoho ni 'yɛhɛ nɛ gui nuhɛ ran ɛnbi mazai guɛpɛ ja ra sibi njəm'bɛ i huɛt'i. ⁴⁴ Xən utho guin nuhɛ bɛ 'bɛ, tengu tho 'bɛ i sa a ni ngøhɛ yɛ zu'uɛ, nɛ njəm'bɛ din hɛ a dí zapi gátho yɛ pa, nɛ tengu 'bɛ n'da ra sibi njəm'bɛ da huɛt'i.

⁴⁵ O nu'bɛ ni guahɛ di ja ahɛ gui 'yøthɛ ran ts'o, xən ho 'bɛ gui 'yøthɛ tengu 'bɛ gui hyɛjɛ. Madague gan doguahɛ pɛgue gui tɪmhɛ ra te mazai xinda gue'bɛ di ja yoho ni guahɛ nɛ gui nuhɛ ran ɛnbi mazai. ⁴⁶ Xən ɛ tho guin nuhɛ bɛ 'bɛ, tengu tho n'da ra du ngue 'bɛh yá zu'uɛ sap yá ngø nɛ njəm'bɛ din hɛ a ni zapi gátho yɛ pa, nɛ tengu 'bɛ n'da ra sibi njəm'bɛ da huɛt'i.

⁴⁷ O nu'bɛ ni dáhɛ di ja ahɛ gui 'yøthɛ ran ts'o, xən ho 'bɛ gui 'yøthɛ tengu 'bɛ gui hyáhmbɛ. Madague gan 'dadá thohohɛ, pɛgue gui cuthɛ bɛ di manda rá ts'ɛdí Oɟa, xinda gue'bɛ di ja yoho ni dáhɛ nɛ gui nuhɛ ran ɛnbi mazai. ⁴⁸ Xən ɛ tho guin nuhɛ bɛ 'bɛ, tengu tho n'da ra du ngue 'bɛh yá zu'uɛ sap yá ngø nɛ njəm'bɛ din hɛ a ni zapi gátho yɛ pa, nɛ tengu 'bɛ n'da ra sibi njəm'bɛ da huɛt'i.

⁴⁹ Gátho ahɛ din ja ahɛ yɛn ɛnbi 'dahma gui pømanhohɛ, tengu tho ɛ yɛ 'bøts'e din t'un Oɟa i pa ma japi ra ɟ ngue da bømanho. ⁵⁰ Nu ra ɟ xən ho. Pɛ nu'bɛ bi 'bɛh rá ts'ɛdi ya hin'yɛ 'bɛ'a sä dín hoqui. Nɛ ngutho ahɛ o guidi jafɛ gui 'bɛhmbɛ ran ho i ja ahɛ. Pɛ guim 'bɛmanhohɛ ni mija'ihɛ.

10

Ra Jesús bi ma njon da hyɛh rá xisu

¹ Nu'bɛ mam bá ɛpɛ Capernaum ra Jesús bi zøm bɛ ra xɛqui Judea, nɛ bin 'yo bɛ rá nyani ra häi Judea nɛpɛ 'danguadi ra dɛthe Jordán. Bi mbɛh yɛ jɛ'i bim peti mahøn'a bɛ mi 'bäh ra Jesús, nɛ bi xänbi mahøn'a tengu nzai mi øt'e. ² Nɛ nu'bɛ mi zøm bɛ yɛ fariseo, bi 'yän 'bɛ da zä da hyɛh rá xisu n'da ran'yohɛ, nguetho i nde da dɪnbi 'bɛ'a dí yɛp'a ra Jesús. ³ Nu'bɛ mi dɛ a ra Jesús:

—'Bɛ'a mam bɛ ja rán t'ɛdi ra Moisés nanguɛ ran hyɛgui.

⁴ Bi dɛ'ɛ yɛ fariseo bɛya:

—Nu ra Moisés bi ma ngue nu'bɛ n'da ran 'yohɛ in nde da hyɛh rá xisu, da t'ørpa ra søcuɛ ngue ran xuni.

⁵ Nu'bɛ mi dɛ a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nanguɛ'a xəm mɛ ni mbɛihɛ jananguɛ a gue a ran t'ɛdi bi man ra Moisés a. ⁶ Pɛ nu'bɛ rá mbɛdi ra ximhäi, Oɟa bi zänna n'da ran 'yohɛ nɛ rá xisu. ⁷ Jananguɛ a nu'bɛ n'da ran 'yohɛ da zin a n'da ra xisu him man i 'yo rá güenda rá ta o gue rá mbe, ⁸ pɛgue dim 'bɛhmi rá xisu nɛ din ja tengu 'bɛ n'dan jɛ'itho. Nu mam 'bɛt'o mí yonjɛ'i, pɛ nu'bɛ bi zini din ja tengu 'bɛ n'dan jɛ'itho. ⁹ Nɛ nu'ɛ di pɛnba Oɟa ɛ, njon da zä di xunba ɛ, bi 'yɛn a ra Jesús.

¹⁰ M'bɛjua bi zøm bɛ ja n'da ra ngu nɛ bi 'yän'dɛ yá xädi:

—'Bɛ'a nam bøn a gám ma, bi 'yɛn ɛ.

¹¹ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Gátho te'o da hyɛh rá xisu nɛ da zim man'da, nu'a øt' ra 'yomt'ɛni a. ¹² Nɛ ngutho n'da ra xisu 'bɛ da hyɛh rá ndø nɛ da zim man'da ran 'yohɛ nɛ'a øt' ra 'yomt'ɛni a, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu ra Jesús i numanho yɛ t'uhni

¹³ Nu'ɛ 'da yɛ jɛ'i bi zix yá t'uhni bɛ 'bɛh ra Jesús, i ndepe da dospa yá yɛ. Pɛ nu yá xädi bi hɛcpa ɛ ngue hin da zix yɛ t'uhni bɛ 'bɛh ra Jesús. ¹⁴ Nu'bɛ mi nu ra Jesús 'bɛ'a bi 'yøt' yá xädi bin cuɛ bɛya, nɛ bi 'yɛna:

—Dami jafɛ yɛ t'uhni ba thocua, 'yo gui corpahɛ bɛ, nguetho hønt'ɛ to'o da gohi tengu n'da ra t'uhni ngue din

unse di manda rá ts'edi Oja, da yarpu di manda rá ts'edi Oja u. ¹⁵ Majuani dí xi ahu, nu'bu hin gui cohmbu tengu n'da ra t'ahni hin da zä gui cuthu bu di manda rá ts'edi Oja 'bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁶ Ne nubuya i thex'u yu t'ahni ne bi dospa yá yá ne bi 'yáp rá m fäts'i Oja nangu u.

Ra mɛmbeti ts'unt'u bi si a ra te mazai

¹⁷ Nu'bu mi bøn'a ra Jesús bu mí 'bui, 'bex bá ɛ a n'dihi n'da ra ts'unt'u. Bi zaru 'yu, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—Hoga xänbate i, 'be'a ga øt'ä ngue din jagä ra te mazai, bi 'yɛn a.

¹⁸ —Ha guím bɛni 'be'a guím ma ngue guí ɛngui xun hogui. Nguetho hont'a Oja xun ho. ¹⁹ Ha guí pa u yán t'ɛdi Oja ngue i ɛna: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hɛpa rá te ni mijá'iu, o guím pɛ, o guí man yu fehni, hin gan siyate, ne guí numansu ni ta ne ni mbe, ne gue'a man yun t'ɛdi a,” bi 'yɛn a ra Jesús.

²⁰ Ne bi dā a ra ts'unt'u buya:

—Xänbate i, gätho yun t'ɛdi dá øt'ä gue'bu go man t'uhnigä.

²¹ Nu ra Jesús ɛmme bi huɛc 'bu min hyɛtui ne bi 'yɛmbi:

—I ja a man'da di 'bedi gui 'yøt'e. Ni mba, bá pä 'be'a gätho i ja i, ne gui darpa yu hyoya ni mbeti buya. Ne din ja a 'be'a m'be'ts'i bu mahɛts'i gue di muui. Ne nubuya ba ɛhe gui tengui, ne gui hyät' yun unbi madague gui tu, bi 'yɛmbi.

²² Pɛ nu ra ts'unt'u bi du rá mbui 'bu mi 'yø a bi man a ra Jesús nguetho ɛmme ra mɛmbeti a. Janangu a bi 'uetho.

²³ Nu ra Jesús bi hyant'u gätho mi 'bäru ne bi xih yá xädi buya:

—ɛmme xun he'i n'da ra mɛmbeti da yarpu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛna.

²⁴ Ne nu yá xädi bi hyonya thoho a bi man ra Jesús. Pɛ nu ra Jesús xø bi 'yɛmp'u yá xädi mahøn'a:

—Ma zu t'ahni ah, xun he'i da yarpu di manda rá ts'edi Oja n'da 'bu i hu rá mbui nangu ra mbeti. ²⁵ Man'da

hingui he'i ra camello da yarpu ja rá zagu ra 'yofani, xinda gue n'da ra mɛmbeti da yarpu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛmp'u.

²⁶ Ne xø man'da bi hyonya tho u yá xädi ne bin 'yɛmzɛhe u:

—To'o maha da zä da dɪn a ra te mazai 'bu, bi 'yɛn u.

²⁷ Nu ra Jesús bin hyɛthu yá xädi ne bi 'yɛmp'u:

—Hingui sä da dɪnɛ ra te mazai n'da ra ja'i pɛ nu Oja gätho da zä da 'yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nu ra Pedro buya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nugähe, gätho 'be'a mi jaje xtá sohmbɛ ne dá tɛn'nahe.

²⁹⁻³⁰ —Majuani, ɛn a ra Jesús, ne dí xi ah u ya, hont'a go to'o bi zoh rá ngu, o gue yá cu, o gue rá ta, o gue rá mbe, o gue rá xisu, o gue yá t'ahni, o gue yá häi, ngue da dengui, pɛ ɛmme man'da xun ngu din ja ngue yá ngu, o gue yán 'yohu, o gue yán ju, o gue yá mbe, o gue yá t'ahni, o gue yá häi, xinda gue u gätho mi ja mam 'bet'o, pɛ ne'u yun unbi da nu, ne da nu ran ho gätho yu pa mazai 'bu rán zɛgui ra pa. ³¹ Ne xun ngu u mi 'bet'o dim 'bejua ne nu'u mi 'bejua dim 'bet'o u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dɛte

³² Nu'bu mi mba bu 'yu Jerusalén ra Jesús, xun ngu yu ja'i bi dɛnni. Nu ra Jesús mi 'bet'o, min 'yohu yá xädi, ne mí 'bejua yu ja'i. Ne min su u yá xädi, midi hyonya thoho u ngue nde da mba bu Jerusalén ra Jesús. Ne nu ra Jesús bi zix bu ma'ueni ts'u yá xädi nde da xifi 'be'a da t'ørpe. ³³ Ne bi 'yɛmp'u:

—Nuya ná mbähä bu Jerusalén. Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bu 'buh yu ngurpa mbäjä ne'u yu xänbate nijä, ne da 'yørcä ran juanbi u ngue ga tu, ne di dägä bu 'bu u him ma mijudíohu. ³⁴ Ne da mba nthengui ne da mba m'be'migui, ne da mba nts'ots'igä, ne da thogui. Pɛ nu'bu ná hyupa ga thambɛnigä, bi 'yɛmp'u yá xädi.

Äh ra mate ra Jacobo ne ra Xuua

35 Nu ra Jacobo ne ra Xuua, yá ts'unt'á ra Zebedeo, man'da bi hyám b_u mí 'bäh ra Jesús ne bi 'y_embi:

—N'da ra mate dí nde ga ä'a'be.

36 Ne nu ra Jesús bi 'y_emp'á:

—'Be'a guí nde ga øt'auí.

37 Ne bi 'y_emp'á b_uya:

—Dí nde'be 'darp_u ga huhmb_u ngue 'da xtá hutho'be b_u ja ni mexa 'b_u gán ts'ut'abi, bi 'y_embi.

38 Ne nu ra Jesús bi 'y_emp'á:

—Nu'auí, hin guí p_ahmi 'be'a nam bøn'a guí ähmi. Ha da zä ne'auí guí säui ran unbi ga sägä. Ha da zä ne auí guí hyät'ui ra dumb_ui ga hät'ä.

39 —Da zä, bi 'y_en u.

Ne nu ra Jesús bi 'y_emp'á:

—Majuani, nu ran unbi ga sägä guí säui a, ne nu a ra dumb_ui ga hät'ä ne auí guí hyät'ui a. 40 Pe hinga gue'a man t'édigä gam mangä to'o dan hyuhmbe b_u ja ma mexa. Pegue gue'a Oj_a di un ran t'édi to'o xan zänni, bi 'y_en a ra Jesús.

41 Nu'b_u mi 'yø u yá mixädi_u 'be'a bi man ra Jacobo ne ra Xuua, bi mbüdi bin cu_e u. 42 Janangue'a nu ra Jesús bi 'y_emp'á gätho 'de'mayoho yá xädi b_uya:

—Nu' u i ja yá ts'edi ua ja ra häi emme xän h_ei i ørpa u to'o di manda u, ne emme din 'y_ex' u. 43 Pe nu'ah_u hinga ngub_u guí 'yøth_u. Pe hønt'a go to'o da nde din ja rán t'édi xän ho, pegue jatho din 'y_ehe ngue gätho mi'da. 44 Ne nu'b_u 'b_u a n'da ah_u ngue i nde dim 'bet'o, pegue din 'y_ehe thoho ngue gätho mi'da. 45 Tengu thohogä, ngue dán j_a'igä ua ja ra ximhäi, him bá _ecä ngue dam hmugä, p_e bá _ecä ngue dan 'y_ehe thohogä, ne ga dä ma te gan yänba yá te y_u j_a'i, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a ra xädä i Bartimeo

46 Ne mi thop_u ja ra hnini Jericó ra Jesús ne yá xädi, n'yoh_u xän ngu y_u j_a'i. Ne mi hup_u nden'yu n'da ra xädä rá thuhu ra Bartimeo, rá ts'unt'á ra Timeo. Mí äh ra mbeti a. 47 Ne nu'b_u mi 'yøde ngue gue'a ra Jesús ra

mengu Nazaret ní mba b_u, bi mba't'i, bi 'y_embi:

—Hague Jesús, rá m bom'betó i ra David, dami hu_egui, bi 'y_ena.

48 Pe nu y_u j_a'i bi hecpi, bi xifi din h_e. Pe nu'a ra xädä man'da nts'edi mbafi:

—Rám bom'betó i ra David, dín ja a nin hu_ecate nanguecä, bi 'y_ena.

49 Nu ra Jesús bim 'bäh p_aya, bi zohna ra xädä. Nu y_u j_a'i mí 'bejua bi xi a ra xädä:

—Dami ndants'i, gan johya, nguetho in zon'na i ra Jesús, bi 'y_emp'á.

50 Bi tonts'a rá coto ra xädä b_uya, bi ndants'i ne bi mba b_u mi 'bäh ra Jesús.

51 Nu'a ra Jesús bi 'y_emp'á:

—'Be'a guí nde ga øt'a i.

Ne nu ra xädä bi 'y_embi:

—Xänbate i, dí nde guí xoga ma dä.

52 Ne nu ra Jesús bi 'y_embi:

—Ni mba, bi zä i nguetho gá 'y_ec'y_eigui, bi 'y_ena.

Ne 'bex bin zø yá dä ne 'bex bi den b_u ni mba ra Jesús.

11

Bi hyux ra buru a ra Jesús ne bi t'èspi

1 Ne mi ts'utho da zøm b_u Jerusalén ra Jesús ne u mín 'yoh_u. Bin 'yo b_u hämb_u ra hnini Betfagé ne ra hnini Betania, h_er_pu ja ra nyuni Olivos. Ne nub_uya bi mb_ehn'd_u yoho yá xädi ra Jesús.

2 —Ni mb_e n_u njon n_u bí ja ra hnini ne nu'b_u gá sømmi, guí t_immi b_u n'da ra buru nthät'i ngue njo'o to xí hyux'a n'dand_i, ne gua xoc p_aya ne gua siui ua. 3 Ne nu'b_u da t'èn'auí: “Hanja ngub_u guí øt'ui,” 'b_u da t'èn auí, guí 'y_enui: “Nu'a ra Hmu i honi ne xø ba si'be ua mahøn'a,” guí 'y_enui, bi 'y_en'a ra Jesús.

4 Ne bi mba b_uya, ne bi d_im b_u a ra buru, nthät'i b_u ja ra goxthi ngu_ep_u i thoh ra 'yu. Ne bi xoc' u b_uya.

5 Nu' u mi 'b_up_u bi 'y_en' u:

—'Be'a guí øt'ui b_u, hanja guí xocui ra buru.

6 Nu' u y_u xädi bi dät' u ne bi xifi tengu xi xih ra Jesús.

—Dami sixui 'bɛ, bi t'ɛmp'u yɛ xädi bɛya.

⁷ Bá ts'inba a ra buru a ra Jesús bɛya nɛ bi mbøh yá coto ɛ bá si ra buru, ngue bi gɛspi nɛ bi hyuxa ra Jesús bɛya. ⁸ Nɛ'u yɛ ja'i bi mbøh yám 'bɛxøts'e pahni bi ximba bɛ'yu, nɛ nu'u mi'da yɛ ja'i bi xɛc yɛ paxi nɛ bi mbøcpa bɛ ja ra 'yu.

⁹ Nu'u mi 'bet'o bɛ ní mba a ra Jesús, nɛ ɛ mi 'bɛjua, gátho í mba ɛ bi 'yɛn'u:

—Majapi a bá pɛnhd Oja, bi 'yɛn ɛ. ¹⁰ Din ts'ut'abi a tengu tho ma mbombøtahe ra David. Mixte rá ts'edi Oja, bi 'yɛm bɛ ní mba ɛ.

¹¹ Bi yuthɛ bɛ Jerusalén ra Jesús bɛya. Nɛ bi yɛrpɛ ja ra dɛnija, nɛ bi nu 'bɛ'a gátho i t'ørpɛ nɛ bi bøm bɛya nguetho ya bin de. Bi mba bɛ ra hnini Betania nɛ ɛ 'dɛ'mayoho yá xädi bi mbähä.

Ra Jesús him bi numanho ra za him mi zɛh yá ndät'ä

¹² Nu'bɛ mi hyax bɛya bi bøm bɛ Betania ra Jesús, bi mbeng bɛ Jerusalén. Nɛ bin tumanthuhu bɛ 'yu a. ¹³ Nɛ mi hant'a n'da ra za ja yá paxi, bi mba da nu 'bɛ i zɛpɛ yá ndät'o. Pɛ nu'bɛ mi zøm bɛ, nte bi dɛm bɛ, hønt'u yá xi nguetho hinga gue'u yɛ pa i zɛh yá ndät'o, nɛ säti tho ja yá xi. ¹⁴ Nu ra Jesús bɛya bi 'yɛmp'a ra za:

—Njam'bɛ to da zi mahøn'a ɛ ni ndät'o, bi 'yɛmbi.

Nɛ bi 'yøh yá xädi a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi hyøn a thi ɛ yɛ mbä nɛ ɛ yɛ däi bɛ ja ra dɛnija

¹⁵ Nɛ bi thopɛ Jerusalén ra Jesús nɛ yá xädi. Nɛ bi yɛrpɛ ja ra dɛnija mahøn'a. Nɛ bi hyøn a thi gátho yɛ mbä nɛ yɛ däi mi 'bɛpɛ. Nɛ bi ndønba yá mɛxa yɛm pämbeti nɛ yán thuts'i yɛ mbät'azɛ. ¹⁶ Nɛ njon di japi da thopɛ nija 'bɛ i tu yá 'bɛni. ¹⁷ Nɛ bi 'yɛmp'u yɛ ja'i bɛya:

—Ha hinga nt'o't'i bɛ ja rá søcuɔ Oja ngue bi 'yɛna: “Í thø a ma ngu nguɛpɛ da dɛndegui gátho yɛ ja'i 'bɛcua ja ra ximhäi,” i ɛn Oja, bi 'yɛn a ra Jesús. Pɛ nu'ahɛ, xcá 'yørpahɛ tengu 'bɛ rá

hyädo nguɛpɛ nin yɔn ɛ yɛ bɛ, bi 'yɛmp'u bɛya.

¹⁸ Bi 'yø ɛ yɛ xänbate nija nɛ yɛ ngurpa mbäja 'bɛ'a xí man'a ra Jesús, nɛ i honi Hague dán zä da hyo, nguetho bin su 'bɛ mi nu gátho yɛ ja'i madi hyonya thoho nangue a 'bɛ'a bi xänba ra Jesús. ¹⁹ Nu'bɛ mín de bi bøm bɛ a ra Jesús bɛ ja ra dɛhnihni Jerusalén nɛ yá xädi. Bi mbähä bɛ ra hnini Betania mahøn'a.

Bi 'yot'a ra za

²⁰ Nu'bɛ mi hyax bɛya bi thoh mahøn'a bɛ 'bä a ra za ngue mi ɛna xtán zip yán dät'o ra Jesús. Nu'bɛ mi nu'u, ya xí 'yot'i gátho yá 'yɛ. ²¹ Nu ra Pedro bɛya bi bɛn a xí man ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, nɛ nunɛ ra za gá 'yɛmbi him man'dandɛ da ts'ip yán dät'o nɛ ya xø 'yot' ya, bi 'yɛn a ra Pedro.

²² Nɛ nu'bɛ mi dɛh ra Jesús, bi 'yɛmp'u:

—Dami 'yɛc'yɛihɛ ngue gátho da zä da 'yøt' Oja a xɛn hɛi. ²³ Janangue'a nu'bɛ ya gá xihmbɛ n'da ra t'øhø da 'uegue din hyøzɛhɛ bɛ ja ra deja, din ja a gá mamhbɛ 'bɛ hingui yoho guím bɛmhɛ, nɛ guí pɛhmbɛ majuani gátho sä da 'yøt' Oja a xɛn hɛi. ²⁴ Janangue'a dí xi ahɛ ngue nu'bɛ ja a guí äfɛ Oja, dami 'yɛc'yɛihɛ ngue di 'da ahɛ a guí äfɛ nɛ din ja a bɛya. ²⁵ Nɛ nu'bɛ guí yɔhɛ Oja him man guim bɛmhɛ a bi 'yøt'ahɛ ni mija'ihɛ, gam punbahɛ ɛ nɛ'a Oja di pun'nahɛ bɛya. ²⁶ Nguetho nu'bɛ hin gadim punbahɛ ni mija'ihɛ xinga gue'a ni Tahɛ bí 'bɛpɛ mahɛts'i di pun'nahɛ, bi 'yɛmp'u yá xädi ra Jesús.

Ran t'änni nangue rán t'ɛdi ra Jesús

²⁷ Bi zøm bɛ Jerusalén ra Jesús nɛ yá xädi, nɛ xø bi zøm bɛ ja ra dɛnija. Nɛ nu yɛ ngurpa mbäja bi zøm bɛ mi 'bäh ra Jesús, n'yohɛ yɛ xänbate nija nɛ yɛ dɛc'yɛi. ²⁸ Nu'u bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi 'da a ran t'ɛdi guí 'yøt'a guí øt'e.

²⁹⁻³⁰ Nɛ nu ra Jesús 'bɛ mi dɛdi bi 'yɛna:

—Necä ga än'nahü to'o bi un rán t'ëdi ra Xuua Nxixya, hague Oja uague yu ja'ithoho. Ne nu'bu gá xijü, necä ga xi ahü to'o bi 'dacä man t'ëdi büya.

³¹ Nu'ü bin 'yënzehë ü büya:

—Xi'bu ga xihmbü ngue gue'a Oja bi un rán t'ëdi, ne da 'yënjü: “Hanja hin gá 'yëc'yëihü thü,” da 'yënjü büya.

³² Ne nu'bu ga ëmhbü yu ja'i thoho bi un ran t'ëdi ra Xuua, pë hingui sä ga xihmbü tengu a, bi 'yëñ ü, nguetho gätho yu ja'i mi ëspa ra Xuua ne bi 'yëc'yëi ngue rá pøngahya Oja a. ³³ Ne nu'bu mi dā ü yu xänbate nijā ne ü gätho min 'yohü,

—Hin dí pähmbe, bi 'yëntho ü.

Nu ra Jesús bi 'yëmp'ü:

—Xinga guecä ga xi ahü to'o bi 'dacä man t'ëdi, bi 'yëñ'a.

12

Rán t'uti yuñ ts'ombëfi

¹ Nu ra Jesús 'bex bi dü'mi bi xi a n'da ran t'uti ne bi 'yëmp'ü:

—Nu n'da ran 'yohü bi 'yöt'a n'da ra nuandät'o, ne bi fò't'e ne bi 'ya'ma n'da ra hyähäi guerpü da 'yöt'a n'da ran the'ma guindät'o, ne bi hyø a n'da ra jado xün hëts'i da ndex ü da nu rá häi.

Ne bi hmit'ü yu mbëfi a rá häi ngue dim pëpü, ne bi mba n'danni a ran 'yohü. ² Nu'bu bi zøn ra pa din ja ü yuñ dät'o, bá pëhna n'da rá 'yëhë ba tu a xí mamhbü di unni. ³ Pë nu'ü yu mbëfi bi bënt'a ra 'yëhë, ne bi mbë'mi ne bi mbenthoho büya ne nte bi unni. ⁴ Nu rá mbeti ra nuandät'ä bá pëhn man'da rá 'yëhë büya. Pë ne'a bi mba ma bat'a do a, ne bi mba ma ünba rá ya, ne bi zantho, ne xø bi mbenthoho büya. ⁵ Ne bá pëhn man'da, ne xø bá tho a. Ne xün ngu mi'da bí 'behni. Nu'ü 'da bi ünba thoho ne nu mi'da bi hyo.

⁶ Mi 'bü a n'da rá ts'ünt'ü a rá mbeti ra nuandät'o ne ëmmë di huëc'a. “Nu yu mbëfi masque da numansu ma ts'ünt'ü,” bi 'yëñsë, ne bá pëñ'na büya.

⁷ Pë nu ü yu mbëfi 'bü mi nurpa a rá ts'ünt'ü, bin 'yënzehë ü: “Nuna, guehna da gohmi ra häi 'bü bi du rá ta. Mbähä ga hohü ne nubüya ma mbeti

zehëhü ra nuandät'o,” bin 'yënzehë ü. ⁸ Ne bi bënt'i ne bi hyo ne bi 'yëñ bü ma'uëni büja ra nuandät'o, bi 'yëñ'a ra Jesús 'bü mi man a ran t'uti.

⁹ —Nuya guim bëmhbü 'bë'a da 'yöt'a rá mbeti ra nuandät'o, bi 'yëmp'ü. Guehma ba ëse ne da hyo ü xí hmit'a rá nuandät'o ne di un ra nuandät'o ü mi'da, bi 'yëñ a ra Jesús. ¹⁰ Ha hin gán xähmbü rá t'ohni Oja ngue i ëna:

Nu'a ra do bi bant'ü yu gädo,

gue'a man'da mahyoni tengutho bü ná thon yu guangu.

¹¹ Gue'a bi zänd Oja,

hanja gní hyonya thohohü,

ëm bü rá m hman Oja, bi 'yëñ a ra Jesús.

¹² Nu yu ngürba mbäjä ne'ü min 'yohü, bi nde da bënt'a ra Jesús nguetho bi badi ngue go yän t'uti ü nangue a bi man ra Jesús, pëgue bi zutho din cüë yu ja'i, janangue him bi bënt'i. Bi mbatho ü büya.

Ran t'änni nangue ra renta im man ra ts'üt'abi Roma

¹³ Ne bi 'bënpü 'büh ra Jesús ü mi'da yu fariseo ne ü 'da ma ngürpihe mi tén'na ra ts'üt'abi Herodes. Bi 'behni ngue da 'yän'na n'da ran t'änni ne nu'bü hinga gue a da ma, 'bex gue di yäpi. ¹⁴ Nu'bü mi zøm bü bi 'yëñ ü:

—Xänbate i, dí pähmbe gätho majuani guím ma ne njon guí su, nguetho hin guí ørpa masu a man yu ja'i ne guí xänba a majuani rá m hman Oja ü yu ja'i. Dín nde gui xije, ha din theui yän t'ëdi Oja 'bü dí øthü ngue dí juthü ra renta im man ra ts'üt'abi bü Roma in ts'üt'abi ua, uague hin'na. Ha xün ho 'bü ga thoqui ga juthü uague hin'na, bi 'yëñ ü. ¹⁵ Pë nu'a ra Jesús mi pädi höntho i nde da dñbi 'bë'a dí yäp'a, janangue a bi 'yëmp'ü:

—Hanja gní 'yängahü, xi'a ni mbeti gní juthü ra renta im man ra ts'üt'abi, gan nugä.

¹⁶ Ne bi un büya.

—To'o rá pøte ne rá thuhu i cuat na ra mbeti, bi 'yëñ a ra Jesús.

Ne nu'ü bi 'yëñ ü:

—Rá pøte ne rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

¹⁷ Mí dāh ra Jesús ne bi 'yemp'ɥ:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbeti Ojā gui un'na Ojā a, bi 'yemp'ɥ.

Ne nu'ɥ bi hyonya thoho nangue a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni nangue ɥ da dambɛni

¹⁸ Ne bá ɛ ɥ 'da yɥ saduceo bɥya ngue mi ɛn ɥ njo'o to da dambɛni. Ne bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yɛmbi:

¹⁹ —Xänbate i, nu'a n'da ran t'ɛdi bi man'a ra Moisés i ɛna, ngue nu'bɥ da du n'da ran 'yohɥ ne njo'o rá t'uhni 'bɥ bi du, ne nu'a rán 'yohɥ zɛɛ da zinba a rá xisu a rán 'yohɥ bi du. Ne nu'a rá t'uhni dim 'bɥi da t'ɛmbi rá t'uhni a xí du. ²⁰ Ne mi 'bɥ i yoto yɥn 'yohɥ i din 'yohɥ zɛɛ ɥ. Ne nu'a ra 'bet'o n'yohɥ bi zin'a n'da ra xisu, ne nu'bɥ mi du njo'o yá t'uhni. ²¹ Janangue'a nu a rán 'yohɥ a bi du bi zin a ra xisu mahøn'a. Ne'a bi du a, ne xinga gue a bim 'bɥh yá t'uhni a. Ne ná hyu ngutho. ²² Ne gätho ɥ yoto ma 'yohɥ ne 'dat'a ra xisu bi zini, ne xinga n'da mím 'bɥh yá t'uhni 'bɥ bi du ɥ. Ne nzeɛgui neɛ ra xisu bi du. ²³ Nuya dami xije nu'bɥ majuani da dambɛni yɥ ja'i, nda'a nin 'yohɥ dim 'bɥhmi ra xisu, nguetho gätho yoto bim 'bɥhmi, bi 'yɛn ɥ yɥ saduceo. ²⁴ Mí dāh ra Jesús ne bi 'yemp'ɥ:

—Nu'ahɥ 'dan'yo thoho guí mamhbɥ nguetho hin guím bɛmhɥ 'be'a mam bɥ ja rá t'ohni Ojā xín rá ts'edi Ojā guí pāhmbɥ. ²⁵ Nu'bɥ bi dambɛni ɥ xɥn du him man ja ran sini bɥ pɛgue dim 'bɥtho yɥ ja'i tengu yám 'bɛhni Ojā 'bɥpɥ mahɛts'i. ²⁶ Ne nu'a ram hma ngue da dambɛni ɥ xɥn du, majuani a ne guin nuhɥ bɥ ja rá m hman Ojā ngue nu'bɥ min yāui Ojā ra Moisés bɥ ja ra t'ɥza bi 'yɛmbi: “Nugä drá Ojāgä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob ngue nim bombøtahɥ, i ɛc'yɛigui,” bi 'yɛn Ojā. ²⁷ Ngubɥ bi ma nguetho guexta'a i 'bɥh yá mbɥi ɥ. Pɛ hin guím bɛmhɥ, nguetho 'dan'yo thoho guí mamhbɥ, bi 'yɛn a ra Jesús.

Rán t'ɛdi Ojā man'da ja ts'editho

²⁸ Nu'bɥ min yāhɥ yɥ saduceo ra Jesús, mi 'bɥpɥ n'da ra xänbate nijā bi 'yøde 'be'a bi man ra Jesús ne bi bādi ngue xɥn ho a bi ma. Janangue'a bi 'yänni:

—Nda'a rán t'ɛdi Ojā ngue man'da ja ts'editho ga øthɥ, bi 'yɛn'a.

²⁹⁻³⁰ Bi dā'a ra Jesús:

—Nu'a rán t'ɛdi Ojā man'da jats'editho ga øthɥ, gue'a ran t'ɛdi ngue i ɛna: “Dami 'yøhmbɥ gyú ja'i israelhɥ, nu'a Ojā ra Hmu, n'datho a. Ne guim bɛmhɥ a nangue gätho ni mbɥihɥ, ne gätho ni tehɥ, ne gätho nin 'yomfɛnihɥ, ne gätho ni ts'edihɥ,” i ɛn rá t'ohni Ojā. Pɛ guehna ran t'ɛdi man'da ja ts'edi tho ga øthɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ³¹ Ne 'da'angutho ui ná yoho ran t'ɛdi ga øthɥ i ɛna: “Gui huɛc ni mija'ihɥ tengu bɥ gnin huɛc zɛhɛhɥ,” i ɛn rá t'ohni Ojā. Guehya yɥn t'ɛdi man'da ja ts'editho ga øthɥ xinda gue ɥ mi'da, bi 'yɛn a ra Jesús.

³² Ne nu'a ra xänbate nijā, bi 'yɛm bɥya:

—Xänbate i, majuani xɥn ho guím ma, ngue hønt'a n'da Ojā i 'bɥi ne njo'o man'da tengu a. Ne ja ts'edi tho da bɛn Ojā n'da ngue gätho rá mbɥi, ne gätho rá te, ne gätho rán 'yomfɛni, ne gätho rá ts'edi, ³³ ne di huɛc rá mija'iuu tengu bɥ nin huɛczɛhɛ n'da. Man'da ja ts'editho da 'yøt'a n'da ɥ xinda gue ɥ gätho yɥ 'bøts'e ne yɥn t'unni dí mbøspa Ojā n'da, bi 'yɛn a ra xänbate nijā.

³⁴ Ne nu ra Jesús 'bɥ mí 'yø a bi man ra xänbate nijā bi bādi ngue n'dat'a Ojā im bɛni janangue a bi 'yɛmbi:

—Nu'i ts'utho di 'be i ngue da zä gui cɥrpɥ di manda rá ts'edi Ojā, bi 'yemp'a.

Ne nubɥya njom man'da bi zäpi da 'yän mi'da yɥn t'änni.

To'o gue rá Ts'unt'ɥ a ra Cristo

³⁵⁻³⁶ Ne mí xänba yɥ ja'i a ra Jesús bɥ ja ra dānija, ne bi 'yemp'ɥ:

—Hanja ɛn ɥ yɥ xänbate nijā ngue nu ra Cristo rá m bom'beto ra David a,

ne xim mi ɛmbi rá Hmu 'bɥ hin ním
'bɥi, nguetho mi ɛn'a ra David:
Nu'a Ojɔ bi 'yɛmp'a ma Hmu:
“Dat'ua ga huhmi ga conhui ma ts'edi
gue'bɥ go dá tapä nin sɥihɥ ua ja ra
ximhäi
ne gui manda ɥ bɥya,”
bi t'ɛmp'a ma Hmu, bi 'yɛn a ra
David 'bɥ mí bɛnba rá Hogandahi
Ojɔ nangue 'bɛ'a da 'yɔt' ra Cristo.
³⁷ Guesɛ ra David bi 'yɛmbi rá Hmu
a ra Cristo. Hague nja pɛ ne rám
bom'beto a, bi 'yɛn a ra Jesús.

Pɛ nu yɥ ja'i, bi 'yɔmanho gätho a bi
man ra Jesús.

*Ra Jesús bi ma 'bɛ'a i ɔt'ɥ yɥ xänbate
nija*

³⁸ Ne bi thoqui bi xänba yɥ ja'i a ra
Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Gam fähmbɥ nangue a i xi ahɥ
yɥ xänbate nija, nguetho hɔnt'a ran
'yɛts'i i ɔt'ɥ ne di ho da hye yɥ pahni
xɥ mba guerpɥ i 'yo, ne di ho da mba
ma zengua bɥ ja yɥ täi, ³⁹ ne di ho da
hyux bɥ ja yɥn thuts'i xɥn ho bɥ ja yɥ
nija, ne di ho yá mbɛdi din sihmɛ bɥ
ja yɥn sihmɛ ɥ, ⁴⁰ ne i hɔspi 'bɛ'a gätho
bi ts'ocpa ɥ yɥ xisu xɔn du yá ndø, ne
sä nya'a thoho in yähɥ Ojɔ ngue i nde
da t'ɛmbi xɥn ho tho yá mbɛi. Man'da
xɥn ngu ran ɥnbi da nu ya, bi 'yɛn'a ra
Jesús.

*Ran t'unni man'da di muui bɥ na nu
Ojɔ*

⁴¹ Ne mi hupɥ ra Jesús bɥ mí ja ra
huada guerpɥ i pa njät'i ra mbeti rán
t'unni Ojɔ. Ne in nu bɥ i cät' ra mbeti ɥ
yɥ ja'i bɥ ja ra huada. Ne bi nu xɥn ngu
yɥ mɛmbeti bi thopɥ ngue xɥn ngu ra
mbeti bi gärpɥ ja ra huada n'da ngu
n'da ɥ. ⁴² Ne bi zøm bɥ n'da ra hyoya
xisu xi du rá ndø, ne bi gät'i yocentavo
thoho. ⁴³ Ne nu'bɥ mi nu a bi 'yɔt'a ra
xisu bɥya ne bi 'yɛmp'ɥ:

—Majuani dí xi ahɥ nuna zɥ hy-
oya xisu man'da xɥn ngu di muui
a bi gärpɥ ja ra huada xinda gue'ɥ
gätho mi'da. ⁴⁴ Nguetho gätho ɥ mi'da
bi gät'a i pongui, pɛ nuna ra xisu
madague i hyoya na, pɛ bi gät'i gätho
mi pɛ'ts'i, bi 'yɛmp'ɥ yá xädi a ra Jesús.

13

*Ra Jesús bi ma ngue da mba nso't'i
ra dɔnija*

¹ Nu'bɥ mi bøm bɥ ja ra dɔnija ra
Jesús ne yá xädi, nu'a n'da bi 'yɛn'a:

—Xänbate i, hyandi ts'ɥ nɥ ra nija,
ɛmmɛ xɥ ndoho yɥ do n'yohɥ ne ɛmmɛ
mahotho.

² Mi dɔh ra Jesús ne bi 'yɛmp'ɥ:

—Guín nuhɥ ngue mahotho ne
ɛmmɛ ndoho yɥ do, pɛgue da zøn ra
pa da so't'i, bi 'yɛmp'ɥ.

Yá hmɛpya ngue rán zegui

³ Ne nu'bɥ mi zøm bɥ ja ra nyuni
Olivos, bi hyupɥ ra Jesús, hɛ't ra
dɔnija. Ne hɔnt'ɥ yá xädi mi 'bɥhmbɥ
bɥ. Ne nubɥya ra Pedro ne ra Jacobo
ne ra Xuua ne ra Andrés:

⁴—Nda'a ní pa da mba nso't'i ra nija
gá xije, bi 'yɛn ɥ. Nda'a ni hmɛpya da
hnu 'bɥ din ja a guím ma, t'ɛmp'a ra
Jesús.

⁵ Mi dɔ a ra Jesús ne bi 'yɛmp'ɥ:

—Gam fähmbɥ njon da hyä ahɥ,
⁶ nguetho xɥn ngu ba ɛhɛ ngue sä da
'yɛna: “Nugä, guecä drá Cristogä,” da
'yɛn'ɥ. Ne xɥn ngu ɥ da hyät'i.

⁷ Ne nu'bɥ gui 'yɔhmbɥ yɥ sɥi ne'bɥ
da hma ngue din ja yɥ sɥi, o guín
suhɥ nguetho jatho din ja ɥ. Pɛ nu'bɥ
din ja ɥ xinga gue'bɥ ran zegui 'bɥ.

⁸ Nguetho nu yɥ ja'i bɥ 'da yɥ häi
din sɥhmi yá mija'ihɥ. Ne nu 'da yɥ
ts'ɛt'abi din sɥhmbɥ yá mits'ɛt'abihɥ,
ne din ja yɥ 'yɔnhäi, ne xɥn ngu yɥ
nidi din ja ra thuhu ne yɥn 'yo'ts'i.
Ne guehya yá mbɛdi yɥn ɥnbi ya, bi
'yɛmp'ɥ.

⁹ Ne xø bi 'yɛn'a:

—Ne gam fähmbɥ njon di 'uec'ahɥ
bɥ ja rá 'yu Ojɔ, nguetho da mba ma
dä ahɥ bɥ ja ran juɔnbate, nɛpɥ ja
yá nija ma mijudíohɥ da 'bɛp'ahɥ, ne
nangue guí ɛc'yɛigahɥ da ts'on'nahɥ
bɥ 'bɥh yɥ ts'ɛt'abi, nɛpɥ 'bɥh yɥ
dɔts'ɛt'abi ngue da ts'ɛp'ahɥ. Ne xɥn
ho 'bɥ din jabɥ ne gue'a dí zä gui
xihmbɥ mam hmangä ɥ. ¹⁰ Pɛ m'bet'o
thoho da mba nsifi gätho yɥ ja'i 'bɥcua
ja ra ximhäi ran ho ma'da'yo dí pø
ɥ. ¹¹ Ne nu'bɥ da zix ahɥ di dä ahɥ

b_u 'b_uh ra ts'ut'abi, p_e him 'b_e gui hyonse_hu 'b_e'a gui mamhb_u 'b_u da mba ma juan'ni ah_u, nguetho nu'b_u bi z_on ra ora da t'an'nah_u, h_ont'a rá Hogand_hi Oj_a da z_a di b_en'nah_u 'b_e'a gui mamhb_u. ¹² N_e nu n'da ran 'yoh_u di manda da tho rán 'yoh_u, n_e nu'a rá ta di manda da tho rá ts'unt'_u. N_e da ndants'_u y_u ts'unt'_u din tunhd_u u y_u ta n_e y_u mbe n_e di manda da tho rá ta n_e rá mbe 'da y_u ts'unt'_u. ¹³ N_e g_atho y_u j_a'i da zan ah_u nangue a guí ξ c'y ϵ igah_u. N_e nu'u to'o g_atho da hyät y_un ϵ nbi gue'b_u go rán z ϵ gui, gue u dim p \emptyset u, bi 'y ϵ mp'_u.

¹⁴ N_e bi thoqui bi xi u:

—Ba ξ a n'da ra ts'edi x_un ts'o ngue di ts'oni g_atho. Ngub_u bi man ra Daniel gue rá p \emptyset ngahy_a Oj_a. N_e nu'b_u g_a nuh_u dim 'b_ap_u guerp_u hin rán s_aui dim 'b_ai, dami 'dahmb_u gy_u menguh_u b_u Judea, gui mb_ah_a b_u ja y_u t' \emptyset h \emptyset guin 'y α mb_u b_u. Nu a to'o da nu ra s \emptyset cua_u i ja ua, da 'y ϵ 't'amb_ui na. ¹⁵ N_e nu'b_u bin ja a, to'o i 'b_ap_u goxthi hin da y_urp_u mbo rá ngu, hin da b ϵ ni ja 'b_e'a 'b_e da hyats'i, 'b ϵ x gue da 'dagui. ¹⁶ N_e nu'a to'o 'b_ap_u ja y_u hu α hi hin da mbeng b_u ja y_u ngu ngue ba c α y_u coto, 'b ϵ x gue da 'datho b_u. ¹⁷ Hu ξ cate u y_u xisu in hat'uhni n_e u 'b_uh y_u 'uere y_u pa u. ¹⁸ 'Y α f_u rá mate Oj_a ngue hin din ja ah_u ran 'dagui 'b_u y_u pa x_un s ϵ x \emptyset hma hin da z_a gui 'dahmb_u. ¹⁹ N_e nu'u y_u pa u, din ja x_un ngu y_un ϵ nbi hin j α m'b_u n'dand_i x_on ja gue'b_u go rá mb_udi ra ximh_ai. N_e nu'b_u ya bin ja, him man'dand_i din ja y_un ϵ nbi tengu u. ²⁰ P_e nangue u y_u 'y ϵ c'y ϵ i, Oj_a di japi hingui ngu y_u pa din ja y_un ϵ nbi, nu'b_u hin'na njon xtam bongui, bi 'y ϵ n a ra Jesús.

²¹ N_e bi thoqui bi ma, bi 'y ϵ na:

—N_e nu'b_u da si ah_u: “Dami hyanth_u, 'b_ucua ra Cristo ya, rá Thahni Oj_a,” da t' ξ n ah_u. O gue da t' ξ n'ah_u: “Ba nuh_u 'b_ap_u ra Cristo ya, rá Thahni Oj_a,” da t' ξ n ah_u, p_e o guí ξ c'y ϵ ih_u. ²² Nguetho x_un ngu dim 'b_u u y_u hyäte Cristo n_e y_u hyäte p \emptyset ngahy_a da 'y \emptyset t' y_u hyonya nt' \emptyset 'e nguetho i nde da hyät y_u 'y ϵ c'y ϵ i gue bi huanh

Oja, 'b_u da z_a da hyät'_u. ²³ P_e nde'b_u gam f α s ϵ h_u nguetho ya dá xi ah_u 'b_e'a g_atho din ja m'b ϵ jua, bi 'y ϵ n a ra Jesús.

Nu'a din ja 'b_u bi z \emptyset cua mah \emptyset n'a ra Jesús

²⁴ N_e x \emptyset bi 'y ϵ mp'_u y_u x α di a ra Jesús:

—N_e nu'b_u ya bi guah y_un ϵ nbi, nu a ra hyadi di 'b ϵ h rá ts'edi n_e ra z α na him man ja rán n ϵ qui. ²⁵ N_e nu y_u s \emptyset da d α gui. N_e g_atho mi'da di 'b ϵ h y_u ts'edi u g α bí ja b_u mah ξ ts'i, di 'y α ni. ²⁶ N_e nub_uya da hnugui ba ξ c α ua ngue dán j α 'ig α ua ja ra ximh_ai, ba og α b_u ja y_u g_ui, dan 'yo'be x_un ngu ma ts'edi n_e dam mixte x_un ho. ²⁷ Ga p ϵ n'd_u y α m 'b ϵ hni Oj_a mah ξ ts'i b_uya, di p ϵ t'_u g_atho xt α huahni guecua g_atho na ng ϵ ni ra ximh_ai, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

²⁸ Nuya da z_a gui p α hmb_u 'b_e'a gue nin t'uti i ut'ah_u 'da y_u za. Nu'b_u bi b \emptyset x y_u 'dogui u y_u 'y ϵ guí p α hmb_u mi ts'atho din ja ra hyethe b_uya. ²⁹ Ngutho 'b_u ya bin ja g_atho u dá xi ah_u, gui p α hmb_u ngue mi ts'atho ba peng α ua mah \emptyset n'a b_uya, bi 'y ϵ na. ³⁰ Maju α ni dí xi ah_u di 'b \emptyset tho ua 'da ah_u 'b_u bi mb_udi din ja a dí xi ah_u. ³¹ Mah ξ ts'i da guadi, n ϵ cua ja ra h α i, p_e nu'a mam hmang α hin j α m'b_u da g_ua a.

³² P_e nu'a ra pa a, njongui p α di 'b_e'a ní ora din ja a dí m α ng α , xinga gue u y α m 'b ϵ hni Oj_a 'b_ap_u mah ξ ts'i, xinga guec α ngue dán j α 'ig α ua ja ra ximh_ai dí p α di. H \emptyset nt'a Oj_a ma Ta i p α di, bi 'y ϵ n a ra Jesús.

³³ N_e x \emptyset bi 'y ϵ na:

—Thocpa thoho gan nuhmb_u tengu'b_u hin gui tonspah_u ra t' α ha. N_e xinga n'da zi ora gui pumb ϵ nih_u Oj_a n ϵ thocpa thoho gan y α h_u a, nguetho hin guí p α hmb_u nda'a ni pa ba peng α mah \emptyset n'a. ³⁴ Tengu n'da ran 'yoh_u bi mba yatho bi zoh rá ngu, bi un y α n t' ξ di y α 'y ϵ h ϵ ngue di jamansu b_u, n'da ngu n'da bi xi a da 'y \emptyset t'e. N_e bi xi a ra mb α ngoxthi ngue hin di tonspa ra t' α ha. ³⁵ N_e ngutho dí xi ah_u, dami t \emptyset mh_u tengu 'b_u gan α th α h_u nguetho hin guí p α hmb_u 'b_e'a ní pa ba peng α ua, o gue'b_u bin de, o gue'b_u made ra

xui, o gue'bu bi mbah yu øni, o gue'bu bi hyats'i. ³⁶ Nguetho hin guí pahmbu nda'a ni ora ba ɛcä, xi'bu ba ɛcä ne ga tɪn ahü bu gdi ahmbu. ³⁷ Ne nu'a dí xi ahü, ngutho dí xicä gätho mi'da: "Dami tømhbü," bi 'yemp'u yú xädi a ra Jesús.

14

Yü ngurbi yu judío i nde 'bex gue da bent'a ra Jesús

¹ Ne man yopa da dät ra pa 'bu mi bɛn a xí 'yøt' ma mbombøtahe bu Egipto dyu judíohe. Nu yu ngurpa mbäjä büya ne yu xänbate nijä bi bɛni 'be'a ni fehni da xi a ra Jesús guerpü da zä da bent'i ngue da hyo. ² Ne bin 'yemzɛhe u:

—Hinga gue a ra pa ra dæmpeti gam benthü ne xøhma din cue yu jä'i, bi 'yɛn u.

N'da ra xisu bi naspa ra 'yɛthi rá yq ra Jesús

³ Ne mi 'burü ra Jesús bu ja rá ngu ra Simón bu ja ra hnini Betania. Gue'a ra Simón mi hɛmb ra t'axca'ya 'bu mam 'bet'o. Ne nu'bu mi sihmɛ bu ra Jesús bi zøpü n'da ra xisu i tu n'da ra xito nt'øt'e ngue ra do'yaxi, mi po ra 'yɛthi ɛmmɛ yuman'u a, ne xun ngu di muui a. Bi xɛcpa rá nde büya ne bi naspa rá yq ra Jesús. ⁴ Nu'u da mí 'burü, bin cue u büya ne bi 'yɛn u:

—Hanja bim 'bɛtho ra 'yɛthi ne xum hmadi di muui. ⁵ Mi sä xtá 'bä xtin t'un yu hyoya a hyu ciento rá muui a ra 'yɛthi, bi 'yɛn u.

Ne bi numan'u ra xisu u. ⁶ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Hanja guín jahü bu, o guidi pahmbu ra xisu nguetho xun ho bi 'yørcä na. ⁷ Nu'ahü thocpa thoho gam 'bühmbü yu hyoya ne hønt'a go ma pa da zä gui fäxhü u. Pɛ nugä hinga thocpa thoho dam 'bühmbü. ⁸ Bi 'yørcä ra xisu a mi sä da 'yøt'e, bi hoga ma ngøc'yɛi ngue da t'ägä bu ja ran 'yägüi. ⁹ Majuani dí xi ahü gue hønbu go hapü da hman ran ho ma'da'yo gätho na ndoho ra ximhäi, nehna bi

'yørcä ra xisu da hman na, 'dahma ne'a da fɛn a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Judas im ma di dä a ra Jesús

¹⁰ Nu'a ra Judas Iscariote büya, ngue'a n'da yú xädi ra Jesús, bi mba bu 'büh yu ngurpa mbäjä bi xifi di dæp'a ra Jesús. ¹¹ Ne bi hyu yú mbüi u yu ngurpa mbäjä ne bi xifi di un ra mbeti. Ne bi mbenc'a ra Judas büya mi honi jam'bu di dä a ra Jesús.

Bin sihmɛhü ra Hmu u yú xädi

¹² Nu rá mbüdi ra pa ra dæmpeti ngue ran dæbaxjua i ts'i ra thuhme hin'yü rá ixi, ne i ho ra t'ude'yo. Ne nu yú xädi ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Hapü guí ndeje ga hoje ran ts'ihmɛ ra mbaxjua ga sihmü, bi 'yɛn u.

¹³ Ne nubüya bi xi u yoho yú xädi:

—Ni mbe bu ja ra dæhnihi Jerusalén, ne nu'bu gá nuui bu n'da ran 'yohü i tu n'daxaro ra dehe gui tenüi bu da zøni. ¹⁴ Ne nu'bu gá sømhbü gui 'yɛnui a ra mɛngu bu: "Nu'a ra Hmu bá pengähe ngue ga än'nahe hapü i ja a ra cuarto ngue ga sihe ran ts'ihmɛ ra mbaxjua," gui 'yɛnui. ¹⁵ Ne nu'a büya da 'yut'aui n'da ra cuarto i ja bu magäts'i xun ndoho ne mahoqui. Guerpü ja gui hocui bu a ran sihmɛ ga sihmü, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁶ Bi mba yú xädi büya ne bi zøm bu ja ra dæhnihi Jerusalén ne bi dɪm bu gätho 'be'a xi sifi. Gätho bi hocpü 'be'a da zi bu 'bu bin de, ne bi mbeng bu 'büh ra Jesús büya. ¹⁷ Nu'bu min de ts'u, bi mbähä ra Jesús 'de'mayoho yú xädi büya. ¹⁸ Gätho bin sihmɛ u. Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Majuani dí xi ahü, dí sihmɛhü ua n'da gue di dägä, bi 'yemp'u.

¹⁹ Nu yú xädi büya bi du yú mbüi, n'da ngu n'da bi 'yänni:

—Ha guecä, bi 'yɛn'u.

²⁰ Ne nu'a ra Jesús bi dæt'u:

—Go gue'a n'da gue gue'ahü gui 'de'mayoho ahü gue dí comh ma mbohi'be. ²¹ Majuani nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, ga tugä tengü nt'o't'i nanguecä. Pɛ i huɛhi maha a

ran 'yohu ngue di dägä. Man'da xun ho 'bu hin xtim 'bu a, bi 'yɛn a ra Jesús.

²² Gätho na sihme u bi hyac man'da ra hme ra Jesús, bi un ra jamadi Oja, bi xeni ne bi darpa yu xädi buya.

—Dami sihu na. Guehna nam bon'a ma ngoc'yeigä na, bi 'yemp'u.

²³ Ne bi dec'a ra vaso mi po a nzai mi si u. Bi un ra jamadi Oja ne bi un'du buya, bi zi n'da ngu n'da u.

²⁴ —Guehna tengu 'bu ma jigä na, i ot' ra 'da'yo nhogui, dim fani di yanba yu te yu ja'i 'bucua ja ra ximhai.

²⁵ Majuani di xi ah, hin ga si man'da ra gui uva ja gue'bu bi zon ra pa ga si ma'da'yo bu di manda ra ts'edi Oja, bi 'yɛn a ra Jesús.

Jesús bi badi gue a ra Pedro da gon'a

²⁶ Ne bin tu a n'da ra thuhu Oja u buya. Bi bom bu mi sihme u ne bi mba bu ja ra nyuni Olivos. ²⁷ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u yu xädi:

—Nu'ahu di pacä ngue gui 'dahmbu, gui sogahu nan xui ya, tengu nt'o't'i bu ja ram hman Oja i ena: “Ga ho ra mbände'yo ne din 'uext'u yu de'yo,” i em bu ja ra t'ohni, bi 'yena.

²⁸ Pe nu'bu dá thambenigä dan timbu bu Galilea, bi 'yemp'u yu xädi a ra Jesús. ²⁹ Nu'a ra Pedro bi 'yɛn'a:

—Madague a gätho da 'dah ya 'da, pe nugä hin ga soc'i'i.

³⁰ Nu ra Jesús bi da'a buya:

—Haha, di pacä 'be'a gui 'yot'a ra xui jabuya, ná hyundi xqui cöngä 'bu bi mbah ná yondi ra oni, bi 'yɛn a.

³¹ Pe nu'a ra Pedro man'da nts'edi bi 'yɛn'a:

—Nugä hin ga cön'a i madague'bu 'darpu ga tuui, bi 'yɛmbi.

Ne 'da'angu bi ma gätho u mi'da yu xädi buya.

Ra Jesús i tu rá mbui ne gue'a ra ora da nu yun unbi a

³² Ne bi urpu ja ra nuadoni Getsemani gueru ja ra nyuni Olivos. Nu ra Jesús buya bi 'yemp'u yu xädi:

—Hyuhmbu ua gätho ah, 'be dán yagä'be Oja ua nan jongua ts'u, bi 'yɛn'a.

³³ Ne nubuya bi zixa ra Pedro, ne ra Jacobo, ne ra Xuua. Ne nu ra Jesús emme bi hyundumbui ne bin su. ³⁴ Ne bi 'yemp'u:

—Emme tu ma mbui, ena da hyog ra dumbui. Gui cohmbu ua ne gan äthahu, bi 'yemp'u.

³⁵ Ne bi mba bu njom bu ts'u. Bin danyahmu bu ja ra hai bin yai Oja, gue'bu da zä hin da nu ran unbi a da nu. ³⁶ Ne bi 'yena:

—Ma Ta i, hin te gui hɛmbi, gätho da zä gui 'yot'e. Dami 'uegä a ran unbi. Pe hin din nde gue gue'a ma pähä zehc ga ot'ä pe gue'a go gui nde da t'ot'e, bi 'yena.

³⁷ Ne bi mbeng bu xi go u hyu ne bi 'yemp'a ra Pedro:

—Hague grä Simón, ha gui aha. Ha hingui sä xquin äthä n'da ora.

³⁸ Damin äthahu ne gui 'yafu Oja ngue gui serbah 'be'a di ben'nahu ra zithu. Nu rá mbui n'da ja ra pähä nangu ran ho, pe nu rá ngoc'yei n'da xun güent'i a, bi 'yɛn a ra Jesús.

³⁹ Ne bi mbeng mahon'a ra Jesús bin yai Oja ne guexta'a bi xifi. ⁴⁰ Ne nubuya bi mbeng bu bá co u hyu ne bi dim bu i aha nguetho emme mí ndet'aha u. Janangu nu'bu mi zo u hingui padi 'be'a di da u. ⁴¹ Ná hyundi bán yai Oja, 'bu mam bá pengbu bá co u hyu, ne bi 'yemp'u:

—Ahmahu ya, damin säyah ya, bi 'yɛn'a. Nuya bi zon ra ora ngue da mba ma dägä bu 'buh yu ts'om'bäi, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhai. ⁴² Dami ndanshu, ga mbähä dan c'athu a di dägä, ya häntua, bi 'yemp'u yu xädi a ra Jesús.

Ra Jesús bi bent'u yun suihu

⁴³ Gätho ná yahu yu xädi 'bex bi zom bu ra Judas, gue'a n'da rá xädi. Ne xun ngu yu ja'i bi zix'a, mi ha yu juai ne yu ts'at'egui. Ne gue'u yam 'behni yu ngurpa mbaja ne yu xänbate nijä ne yu dac'yei. ⁴⁴ Ne nu'a ra Judas ya xi xi u: “Nu'a ga suspa rá 'yogu gue a ra Jesús a, 'bex guim benthu buya ne gui sixhu, ne hin gui thøhmbu,” xi 'yemp'u min

'yohu. ⁴⁵ Janangue a nu'bu mi zopu mi 'bäh ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, bi 'yëmbi.

Ne bi züspa rá 'yogu. ⁴⁶ Bex bi bent püya. ⁴⁷ Ne 'bex bi c'o'ts' rá juai a n'da min 'yohu ra Jesús ne bi zecpa rá zagu rá 'yëhe ra dambäjä. ⁴⁸ Ne nu ra Jesús bi 'yëmp'u bi bent'i:

—Ha guí ëmhbu drá bëgä ngue guá hähü ni juaihu ne ni zahü ngue gui bentcahu. ⁴⁹ Gätho yu pa däm 'bühmbu, dá xän'nahu bu ja ra danija ne hin gá bentcahu bu. Pe ja xi jabu thoho, ngue din ja a nt'o't'i bu ja rá m hman Ojä ngue mi hma din ja, bi t'ëmp'u yäm 'behni yu mbäjä.

⁵⁰ Pe nu'u yü xädi büya gätho bi 'dagui, bi zopu a ra Jesús.

Ra ts'unt'u ngue bi 'dagui

⁵¹ Hønt'a n'da ra ts'unt'u bi den'na 'bu mi ts'ix a ra Jesús, dim pä't'a ra the'bø't'e, ne mí ën u ne'a xtám bent'a. ⁵² Pe nu'a hønt'a ra the'bø't'e bi bentpa a, ne bi 'dah püya ne bin 'yo máxni bu ní mba.

Ra Jesús bi mba ma dä bu 'buh yu mbäjä

⁵³ Nu'bu mi mba ma dä bu 'buh ra dambäjä, bim peti u ma ngurbihe ngue yu ngurpambäjä ne yu dác'yei ne yu xänbate nija. ⁵⁴ Ne nu ra Pedro bin tet'i, i 'bejua thoho bu ni mba, gue'bu go mi zøm bu mbo rá mbä't'i rá ngu ra dambäjä, ne bi hyuhmbu bu u yu asmayo nija, bin täspihu u. ⁵⁵ Nu yu ngurba mbäjä ne gätho u mi'da i øt' ran juänbate, mi honi to'o da ma xün ho 'beru dí yap'a ra Jesús ngue da hyo, ne madague'a xün ngu u bin yä pe xinga n'da u bi ma njuäntho. ⁵⁶ Xün ngu bi man yu fehni pe him bin tün yäm hma. ⁵⁷ Xø bi ndants'u 'da mahøn'a bi zänba man'da ra fehni u, ne bi 'yënn u:

⁵⁸ —Nuna ran 'yohu bi ma ne bi 'yëna, “Nugä ga yø't' ra nija ua, nt'øt'e yü 'ye yu jä'i, ne nu'bu ná hyupa ga hócä n'da ngue hinga nt'øt'e yü 'ye yu jä'i,” bi 'yënnu ran 'yohu, ne nugähe dá øhmbe 'bu mí 'yënnu, bi 'yëm büya.

⁵⁹ Pe xinga gue'u bin tün yäm hman u. ⁶⁰ Pe nu ra Jesús bin hëtho. Njo'o to bi dät'i. ⁶¹ Nu'a ra ngurpa mbäjä bi 'yän mahøn'a:

—Ha gue'e grá Cristo. Ha gue'e rá Ts'unt'u i Ojä nuixte rá ts'edi.

⁶² Nu ra Jesús bi dät'i:

—Guecä, ne guin nuju, nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, ga com'be rá ts'edi Ojä madä rá ts'edi. Ne guin nuju 'bu bá pengä, ba ëcä bu ja yu güi, bi 'yënn'a ra Jesús.

⁶³ Pe nu'a ra dambäjä bi dänse rá pahni, ëmbi hingui ëspa Ojä ra Jesús nangue a bi ma. Ne bi 'yëm büya:

—Ya hin ga homhbu mi'da yu tes-tigo, ⁶⁴ ne dá øhmbe ya ngue hingui ëspa Ojä na ran 'yohu. 'Be'a guí mamhbu ga ørpahu ya, bi 'yënn a ra dambäjä.

Ne gätho 'da'angu bi man u ngue di un ran ts'ëmbi ngue da hyo. ⁶⁵ Nu'u 'da büya bi zox'a ra Jesús, ne bi gorpa rá dä, ne bi mbe'mi ne bi 'yëmbi, “Grá pøngahyü, man ya, to'o bi mbep'a'i,” bi 'yënn u. Ne nu yu asmayo bu nija ëmme bi mbemp'a rá hmi.

Ra Pedro bi gøn a ra Jesús

⁶⁶ Nu'bu mim 'bäpu ra Pedro bu mbo ra mbä't'i, bi thopu n'da ra xisu ngue rá 'yëhe ra dambäjä. ⁶⁷ Ne bi nu'a ra Pedro din täspi, bi hyë't'i ne bi 'yëmbi:

—Ëna ne'e gmín 'yohu ra Jesús ra mængu bu Nazaret, bi 'yëmp'a ra Pedro.

⁶⁸ Pe nu'a ra Pedro bin cøni.

—Hin dí pädi 'be'a nam bøn'a guím ma, bi 'yënn a ra Pedro.

Ne bi 'uegue bi mba bu hänt ra goxthi. Ne bi mbah ra tamfø büya. ⁶⁹ Ná ya'a ts'u büya xø bi thopu ra 'yëhexisu bu 'bäh ra Pedro, ne bi 'yëmp'u 'bupu:

—Nuna ran 'yohu, min 'yohu u mi tenn'a ra Jesús.

⁷⁰ Pe nu'a ra Pedro bin cøni mahøn'a. Ná ya'a ts'u büya, guesu u mí 'bupu mi 'bäh ra Pedro bi 'yënn u:

—Majuani guín 'yohu u nguetho grá mængu Galilea ne 'da igu bu gnä yähu u, bi t'ëmp'a ra Pedro.

71 Nu'a ra Pedro baya bi 'yemp'u:

—Nu'bu him majuañi dí xi ah, Oja da zεgbä, janangue dí xi ah, hin dí paçä a ran 'yoh guí mamhbu, bi 'yεn a.

72 'Bex bi mbah ná yondí ra tamfö baya. 'Bex bi bεn a ra Pedro 'be'a xí xih ra Jesús ngue xí 'yεmbi: “Dí paçä ngue ná hyundi xqui cōngä 'bu bi mbah ná yondí ra øni,” xí 'yemp'a ra Jesús. Ne nu'bu mi bεn a xí 'yøt'e, bi du rá mbai ra Pedro ne 'bex bin zoni.

15

Ra Jesús bi mba ma dä bu buh ra ts'ut'abi ra Pilato

1 Nu'bu t'uxudi tho, nu yu ngurba mbäjä ne yu daç'yei ne yu xānbate nija ne gātho u mi'da ma ngurbihe dyú judíohe, bin yaε u. Ne nubaya bi zix a ra Jesús ngue di dāp'a ra Pilato. Bin thā't' 'bu mi zits'i. 2 Ne nu ra Pilato bi 'yān'na ra Jesús:

—Ha gue e grá hmuts'ut'abi yu judío, bi 'yemp'a.

Bi da a ra Jesús:

—Gue'a guím ma, bi 'yεna.

3 Ne nu yu ngurpa mbäjä εmme bi yañi. 4 Janangue a nu ra Pilato bi 'yān'na ra Jesús mahøn'a, bi 'yεmbi:

—Hanja hin ni thātya i di yañi'i. Ne xun ngu 'be'a gātho i xi'i, bi 'yεmbi.

5 Pe nu ra Jesús guexta'a him bi da't'a ra Pilato. Janangue'a nu ra Pilato bi hyonya thoho.

Ra Jesús bin t'un ran ts'embi ngue da du

6 Nu'a ra pa ram peti ra mbaxjua, zañi di thø a n'da ra ofädi ra Pilato hōnt'a go nda'a da man yu jā'i. 7 Ne min ofädi n'da ran 'yohu i Barrabás, 'darpu mi ofädihu u 'da'ingu bi 'yøthu ngue bin hote u, bi dām'ma n'da ra sai.

8 Nu'bu mi zøh yu jā'i xun ngu bu mi 'buh ra Pilato, nu'bu bi xih ra Pilato di thøcpa n'da ra ofädi tengu nzañi bi 'yøt' 'bu ra pa ram peti. 9 Janangue a nu ra Pilato bi 'yemp'u:

—Ha gue'a ni hmuts'ut'abihu gyú israelhu, gyú judíohe, ga thøc'ahu, bi 'yemp'u.

10 Nguetho mi pañ ra Pilato di seya thohoba ra Jesús yu ngurpa mbäjä 'bu mi dāp'a. 11 Pe nu yu ngurpa mbäjä bi parpa yu jā'i gue'a ra Barrabás da 'yāh yu jā'i. 12 Nu ra Pilato xø bi 'yemp'u mahøn'a:

—Xina ni hmuts'ut'abihu, gyú israelhu, gyú judíohe, 'be'a ga ørpä na buya, bi 'yεn'a.

13 Nu yu jā'i buya nts'edi bi 'yεn u:

—Go guí cuarpu ja ra pont'i na ra Jesús.

14 Pe nu ra Pilato bi 'yemp'u:

—'Be'a gue man ts'o xu 'yøt'na, bi 'yemp'u.

Ne nu'bu yu jā'i man'da nts'edi bi 'yεn u:

—Go cuarpu ja ra pont'i na, bi 'yεn u.

15 Nu ra Pilato bi nde da 'yørpa rá pähä yu jā'i, janangue guehma go bi thøcpa a ra Barrabás. Ne bi manda da mba m'bei a ra Jesús ne da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

16 Nu yu dofui buya, bi zixa ra Jesús bu mbo gueru ja yān sāya yu dofui, ne bi zo u gātho yú mindofuihu 'bupu. 17 Ne bi mba ma hete n'da ra pahni xun jupoi a ra Jesús ngue tengu he yu ts'ut'abi, ne nts'edi bi mba ma huspi n'da ra corona á m'be yu 'yu'uñi nguetho bi den thoho. 18 Ne bi zengua u ne bi 'yenspa yú biba u: “Damim 'būmanho gra hmuts'ut'abi yu judío,” bi 'yemp' 'bu mi denthoho. 19 Ne bi despa rá ya yu za ne bi zots'i, ne bin danyahmu, εna i thānde pegue bi denthoho. 20 Nu'bu mi jua'a bi denni bi tonspa a ra pahni xun jupoi ne bi het'a rá pahni zεhe. Bi guc puya ngue bi zits'i da 'døm'pu ja ra pont'i.

Ra Jesús bi mba ma cuati bu ja ra pont'i ne bi du

21 Ne nu'bu mi mba bu 'yu, bin c'athu ra Simón, ra mēngu bu Cirene, rá ta ra Alejandro ne ra Rufo, bí 'yε a huñi a. Ne nu yu dofui buya bi 'yørpa ra ts'edi a ra Simón da duspa rá pont'i a ra Jesús. 22 Ne gueru ja ra nyuni Gólgota ní ts'ixa ra Jesús. Nu'a Gólgota in nde da ma “ra Nyuni Yañmu.” 23 Ne nu'bu mi zøm bu, bin t'un ra vino ngue

ma uants'i n'da ra 'yε̄thi x̄n ju a ra Jesús. Pε nu'a him bi zi a. ²⁴ Nε nu'b̄m mi 'd̄om'p̄m ja ra pont'i b̄ya, nu ȳm dof̄ai bi 'ȳot'a n'da ran t̄aha ɛ nangue ȳá he ra Jesús ngue i nde da b̄adi nda'a ní 'b̄o't'e da ḡaxa n'da ngu n'da. ²⁵ Ḡato xudi 'b̄m mi mba n'd̄o'mi b̄m ja ra pont'i a ra Jesús. ²⁶ Nε mán t'o't'i b̄m ja ra pont'i a í ȳap'a bi 'yε̄na, “Rá hmuts'ut'abi ȳm judío na,” ε̄m b̄m.

²⁷ Nε bi mba ma cuatih̄m ra Jesús yoho ȳm bε. 'Da a n'da ȳm pont'i. Nε bi 'b̄am'p̄m ja rán 'yε̄i a n'da nε bi 'b̄am'p̄m ja rá ḡaha a man'da. ²⁸ Nε nuna bin ja, mi mam b̄m ja rá t'ohni Oj̄a maya'b̄m, bi 'yε̄na: “Da t'ε̄mbi ngue 'da'anguui ɛ ȳm d̄adits'oqui a.” ²⁹ Nε nu ȳm j̄a'i bi thop̄m, bi ɛcpi nε bi denthōo, bi 'yε̄mbi:

—Ha hinga gue e gá ma ngue gui xo't' ma nijah̄m nε hyupa tho gui hȳōh mah̄on'a. ³⁰ S̄a gui çap̄m ja ra pont'i ya 'b̄m, nε gan ȳan̄se, bi 'yε̄mbi.

³¹ Nε ximangutho bi man ɛ ȳm ngarba mb̄aj̄a bin 'yε̄mp'ɛ:

—Nuna, bi ȳan̄ba ȳá te ɛ 'da, pε hingui s̄a din ȳan̄se ya. ³² Gan nuh̄m ra Cristo, rá hmuts'ut'abi ȳm judío 'b̄m ba çap̄m ja ra pont'i, gan nuḡah̄m, nε ga ε̄c'yε̄ih̄m b̄ya, bi 'yε̄m 'b̄m mi denthōo. Nε ɛ mi cuath̄m b̄m, bi ɛcpa ra Jesús.

Bi du ra Jesús

³³ Nu'b̄m mi z̄on a huxhyadi b̄ya bim 'bexui ḡátho ra h̄ai, ja gue'b̄m mi z̄on a hyunde bin nεqui mah̄on'a.

³⁴ Nε nu'a ra ora a ε x̄o i huxhyadi, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'yε̄na:

—Eloi, Eloi, lama sabactani, bi 'yε̄na. Nde da ma: “Ma Oj̄a i, ma Oj̄a i, hanja xcá hyε̄ga thoho.”

³⁵ Nu'b̄m mi 'ȳo ɛ 'da 'b̄ap̄m, bin 'yε̄mp'ɛ:

—Nuna, nzo a ra Elías, bin 'yε̄mp'ɛ.

³⁶ Nε bán ti a n'da mí h̄a n'da tengu ra fanjo xí 'yot'i, bi fosp̄m ja ra vino x̄n ju, nε bi nd̄oçt'a n'da ra xithi. Pi ūaspa ra Jesús ε̄mbi da zi, nε bi 'yε̄mp'ɛ min 'yoh̄m:

—Pε 'bε ga undä na, ga nuh̄m 'b̄m da z̄oh ra Elías di tongui, bi 'yε̄mp'ɛ.

³⁷ Pε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi nε 'bex bi du. ³⁸ Nε nub̄m mbo ra d̄anij̄a 'bex gue bin x̄ngui nde ra 'b̄o't'e mi ndam b̄m. Bá fuh maḡats'i nε bi z̄otah̄ai a bin x̄eni. ³⁹ Nε nu'a rá h̄mu ȳm dof̄ai, mi h̄ε̄t'a ra Jesús bi mba 'b̄m mi du, nε bi 'yε̄na:

—Majūani nuna ran 'yoh̄m na, rá Ts'unt'ɛ Oj̄a na, bi 'yε̄n a ra hmudof̄ai.

⁴⁰ Nε mi 'b̄ap̄m 'da ȳm xisu b̄m ma'ueni ts'ɛ, mi hant'a ra Jesús. Nu'a n'da ra Salomé a, nε nu'a man'da ra María, ra m̄engu Magdala, nε nu'a man'da ra María, rá mbe ra Jacobo nε ra José. ⁴¹ Guehya ȳm xisu mi t̄en ra Jesús 'b̄m mi 'b̄ap̄m Galilea nε mi f̄ats'i. Nε ɛ mi'da ȳm xisu bi d̄en 'b̄m mi mba b̄m Jerusalén, mi 'b̄ap̄m.

Jesús bi mba nt'ägui

⁴²⁻⁴³ Nε ya bin de, nε mim b̄eni da 'ȳäcpa n'dihi rá nḡoç'yε̄i ra Jesús nguetho mi ts'utho da d̄m'a ra pa ran ts'äya, nε nu ra pa ran ts'äya njongui s̄a da t'ä a. Janangue a nu ra José ra m̄engu Arimatea, bi hyut'anzamb̄i bi mba bán ȳaui ra Pilato, bi 'ȳap a rá nḡoç'yε̄i ra Jesús. Nu ra José n'da rá nḡurbi ȳm j̄a'i israel, pε gue'a n'da majūani mi ε̄c'yε̄i Oj̄a nε mi t̄om'ma ra pa di manda ua rá ts'edi Oj̄a. ⁴⁴ Nu ra Pilato bi hyonya thoho 'b̄m mi sifi bi du ra Jesús. Nε nub̄aya bi mb̄ehna n'da ba si a rá h̄mu ȳm dof̄ai ngue da 'ȳän 'b̄m majūani ya bi du. ⁴⁵ Nε nu'b̄m mi man a rá h̄mu ȳm dof̄ai gue bi du, nu ra Pilato bi 'yε̄mp'a ra José:

—Da z̄a gui tuxa rá nḡoç'yε̄i ra Jesús 'b̄m.

⁴⁶ Nu a ra José b̄ya, bi d̄än a n'da ra 'b̄o't'e nε bi mba bi tongba rá nḡoç'yε̄i ra Jesús, nε bi mbant'a ra 'b̄o't'e xi d̄ai nε bi ç̄a't' p̄m ja n'da ra hȳado gue ran 'ȳägui xí mba nth̄ε̄qui b̄m ja n'da ra t'umba'ye. Nε bi juaspa n'da ra x̄indo x̄n ndoho b̄m ja rá goxthi ran 'ȳägui. ⁴⁷ Nε nu'a ra María, ra m̄engu b̄m Magdala, nε man'da ra María ngue rá mbe a man'da ra José, bi nu hap̄m bi j̄ät'i.

16

Bi dambɛni ra Jesús

¹ Nu'bu mi thoh ra pa ran ts'äya, nu'a ra María ra mɛngu bu Magdala, nɛ ra María rá mbe a man'da ra José, nɛ man'da ra xisu ngue ra Salomé, bi dän yu 'yɛthi ngue yuman'u ngue da mba bu ja ran 'yägui da gospa rá ngɔc'yɛi ra Jesús, tengu man t'ɔt'ehe dyú judíohe. ² Nɛ nt'axudi dā ndomingo 'bu mi bɔx ra hyadi bi mba bu ja ran 'yägui u buya. ³ Nɛ bin 'yɛmzɛhe u:

—To'o da zä di 'uec'a ra do bí juaxpu ja ra hyädo, bi 'yɛn u.

⁴ Nɛ nu'bu mi zɔm bu bi nu buya, ya ma 'ueque a ra do, ngue xun ndoho. ⁵ Nɛ nu'bu mi yurpu ja ra hyädo buya, bi nu n'da ran 'yohu mi hupu rá hyo ngue rán 'yɛi ra hyädo, mi he n'da ra pahni xun t'axi. Nɛ nu'u yu xisu bin su 'bu mi nu. ⁶ Pɛ nu'a, bi 'yɛmp'u:

—O guín suhu. Dí pɔcä guí homhu ra Jesús ra mɛngu Nazaret, ngue bi 'dɔm'pu ja ra pont'i, pɛ bi dambɛni a, njo'o ua ya. Dami nuhu ua mí 'bɛni, bi t'ɛmp'u yu xisu.

⁷ Nɛ xɔ bi 'yɛna:

—Pɛ nuya ni mbähä gui xihmbu ra Pedro nɛ'u mi'da yú xädi nɛ gui 'yɛmfu gui tɛmbu bu Galilea a ra Jesús tengu tho bi xi ahü, bi t'ɛmp'u yu xisu.

⁸ Nɛ nu'u yu xisu buya 'bex bi bɔn'a n'dihi bu ja ran 'yägui nɛ bá ξ u, ɛmme di fet'u nguetho bin su, nɛ njo'o to min nde din yahu ngue bin su.

Ra Jesús bin tɛmmi ra María Magdalena

⁹ Nu'a ra Jesús bi dambɛni 'bu xudi thoho ndomingo. M'bet'o thoho bin tɛmmi ra María ra mɛngu bu Magdala, ngue gue'a xí hyɔnba thi yoto yu zɛthu.

¹⁰ Nɛ nubuya bi mba a ra María, bá xip'u yú xädi ngue bi dambɛni a ra Jesús, nɛ mí zon'u ngue tu yú mbai, ngue bi du ra Jesús. ¹¹ Nɛ nu'bu mi 'yɔde ngue bi dambɛni nɛ bi man a ra María ngue bi nuse, pɛ him bi 'yɛc'yɛi u.

Ra Jesús bin tɛmbu yoho yú xädi

¹² Nubuya bin tɛmbu mi yoho yú xädi a ra Jesús bu 'yu, 'dan'yo ts'u bu án nu u. ¹³ Nɛ nu'u, bi mba u buya, bá xi u mi'da ngue xɔ bi nu mahɔn'a, pɛ ngutho him bi 'yɛc'yɛi a bi man u.

Ra Jesús bi xi u yú xädi da mamp'a rá m hma 'bu mí ndex mahɛts'i

¹⁴ Rán zɛgui thoho bin tɛmbu gätho 'dɛ'ma'da yú xädi ra Jesús. Mi hupu ja ra mɛxa u. Nɛ bi zɛ u nguetho him bi 'yɛc'yɛi a xi sifi ngue bi dambɛni a. ¹⁵ Nɛ nubuya bi 'yɛmp'u:

—Ni mbähä gätho na ngani ra ximhäi, gui mamhu ran ho ma'da'yo. Hɔnbu go haru i 'buh yu jã'i gui xihmbu. ¹⁶ Nu'a to'o da 'yɛc'yɛi nɛ din xixya, gan yanba rá te a. Pɛ nu'a hin da 'yɛc'yɛi, da nu ran unbi gätho yu pa mazai a. ¹⁷ Nɛ nu'u to'o da 'yɛc'yɛigui xun ngu yu hmɛpya ga japi da 'yɔt'u. Nangu ma ts'ɛdigä da hyɔn a thi yu zɛthu in 'yohu 'da yu jã'i, nɛ din yã 'dahma 'dan'yo yu nde, ¹⁸ nɛ nu'bu da bɛnt'u yu pozu nte da ja u, ngutho 'bu da zi ra 'yɛthi ngue ran däte, nte da ja u. Nɛ di japi da yan u yun zäman'u 'bu da gäspa yú 'yɛ, bi 'yɛmp'u yú xädi a ra Jesús.

Bi ndex mahɛts'i a ra Jesús

¹⁹ Nɛ nu'bu mi gua a bi xih yú xädi, bi ts'ix bu mahɛts'i a ra Hmu, nɛ 'darpu ní conhui rá ts'edi Oja. ²⁰ Nu'u yú xädi bi mba buya bi man rá m hman Oja hɔnbu go haru bi mba. Nɛ nu ra Hmu bi japi da zä da ma xun ho nɛ bi japi da 'yɔt' yu hmɛpya 'dahma da 'yɛc'yɛi yu jã'i yúm hman u. Nɛ hɔnt'a dí xi ahü ya.

LUCAS Ran ho Ma'da'yo bi 'Yo't'a ra Lucas

'Be'a í 'yo't' rá sɔcuq ra Lucas

¹ Dí paçä xən ngu yu ja'i bi 'yo't' yu sɔcuq ngue i man'a bin ja 'bu mím 'bucua ja ra ximhäi ra Cristo. ² Nu'u bi 'yo't'u, tengu thoho bi xāngahu u bi nuse 'bu mi 'yot' rá 'befi ra Cristo, ne tengu thoho bi man'u hɔnbu go hapu. ³ Necä dra Lucasgä dí o't'na ra sɔcuq ngue im man'a bin ja, ne dí pen'na i, Hague Teófilo, ma amigo i xən ho. Ne dá änzehɛ yu ja'i to'o bi nu 'be'a gä bin ja. Ne ɛmmɛ dá hongä 'be'a nt'o't'i gä mi'da yu sɔcuq, janangue'a da bɔmanho 'be'a dí o't'ä. ⁴ Nguetho dín nde gui paði xən ho ngue majuani a bi sän'na i.

Rám 'behni Oja bi ma dim 'buh ra Xuua

⁵ Nu'u yu pa min ts'ut'abi ra Herodes bu ja ra xequi Judea, mi 'buru n'da rá mbäjä yu judío, ra Zacarías a. Madim pɛhmbu n'dan nets'i yu mbäjä bi dɛm'ma ra mbäjä Abías. Nu'a ra Elisabet, rá xisu ra Zacarías, gue'a n'da rá bom'beto ra Aarón a, ngue ra hmumbäjä maya'bu. ⁶ Nu'a ra Zacarías ne ra Elisabet, gätho yonja'i, Oja bi numanho u, nguetho xən ho yá mbui, ne mi ot'e gätho yán t'ɛdi Oja. ⁷ Nu ra Elisabet ne ra Zacarías, xən daç'yɛi u ne xinga n'dandj mi 'buh rá t'uhni a ra Elisabet.

⁸⁻⁹ Ne nu'bu xɔn zɔn ra pa dim pɛpu ja ra danija u n'dan nets'i yu mbäjä bi dɛ'ma ra Abías, janangue'a madim pɛpu ra Zacarías. Ne zai mi thahna n'da ra mbäjä, ngue da yarpu man'da mbo ra danija da 'yuh yu xiza yumanho. Ne gue'a ra Zacarías bi mbanthahni ngue da yarpu mbo. ¹⁰ Ne xən ngu yu ja'i mi 'bäpu thi mi yahu Oja 'bu ra ora bi 'yuh ra xiza ra Zacarías. ¹¹ Ne 'bex bi zɔ a n'da rá 'behni Oja bu mi 'bäh ra Zacarías. Ne mi 'bäpu rá hyo rán 'yɛi ra mɛxa guɛpu mí uh yu xiza.

¹² Nu'bu mi nu a buya, ɛmmɛ bin su ne hingui paði 'be'a da bɛni. ¹³ Ne nu'a rá m 'behni Oja bi 'yɛmbi:

—O guín su Zacarías, nguetho bi 'yɔ Oja 'be'a guí äpi, nangue ni xisu ra Elisabet din hať'uhni ne dim 'bu a n'da rá ts'unt'u, ne gui xip rá thuhu dí Xuua. ¹⁴ Ne gan johya ne ɛmmɛ da hyu ni mbui, ne xən ngu yu ja'i din johya 'bu bim 'bui. ¹⁵ Nguetho Oja di un ra 'befi nuixte a. Ne nu'a, hin da zi ra vino xinga gue'a ra sɛi, ne din 'youi rá Hogandahi Oja gue'bu go bim 'bui. ¹⁶ Ne nu'a rá 'befi da 'yot'e, gue'a dí japi xən ngu yu ja'i israel di päh yán 'yomfɛni ne da 'yɛc'yɛi Oja ra Hmu. ¹⁷ Ne nu'a ni t'uhni bam 'bet'o a 'bu bá ɛh ra Hmu mahɛts'i, ne din ja rá ts'edi tenguthoho ra pɔngahya Elías, ne di japi din hocpahu yá t'uhni u yu ja'i. Ne nu'u nzai hingui øde 'be'a pa nsifi, di japi da 'yøde. Ne nangue rá m hman ra Xuua di päh yán 'yomfɛni yu ja'i n'dahma da zä da zimanho ra Hmu 'bu bá ɛhe, bi t'ɛmp'a ra Zacarías 'bu min yaui rá m 'behni Oja.

¹⁸ Nu ra Zacarías buya:

—Hague dán zä ga paçä a guí xiqui nguetho xtán daç'yɛigä ne'a ma xisu, bi 'yɛna.

¹⁹ Nu rá m 'behni Oja bi 'yɛmp'a buya:

—Nugä dí Gabriel ne dí 'bäcä bu ja rá hmi Oja, ne Oja bá pengä gue ga xi a ran ho din ja ahɛ. ²⁰ Pɛ nuya, gan gore ya, nguetho hin guí ɛc'yɛi a dí xi i. Nuya hin da zä gan ya astague'bu go bin ja a dá xi a i, nguetho gätho din ja a dá xi a i, bi 'yɛn'a rá m 'behni Oja.

²¹ Nu yu ja'i mi 'bäpu thi, mi tɔ'ma ra Zacarías, ne him mi pa'u hanja him 'bexque pɔni. ²² Ne nu'bu mi bɔm bu ra Zacarías hingui sä din ya, hɔnt'a bi uanda rá 'yɛ. Nu yu ja'i bi bah puya ngue bi nu n'da ran t'uti bu mbo.

²³ Ne nu'bu mi guah yu pa dim pɛpu ra Zacarías bi mba rá ngu buya. ²⁴ Ne bin hať'uhni ra Elisabet, ne nubuya hin hapu í mba an cut'a zana, bim 'butho bu rá ngu. Ne bi 'yɛna: ²⁵ “Xən ngu rá mate bi 'yɔrcä Oja, nuya him

man da zangä yu ja'i nguetho dim 'bu'a n'da ma t'uhni ya," bi 'yense.

Rám 'behni Oja mahets'i bi ma dim 'buh ra Jesús

²⁶ Nu'bu mi tho i cut'a zana, nu'a Oja bi mbehn mahon'a a rá m 'behni ngue í Gabriel. Bi mbehn pa ra hnini Nazaret bu ra xequi Galilea. ²⁷ Nu'a, bi zom bu mi 'bu a ra María. Nu ra María xinga n'dandj bin yaui n'da ran 'yohu, pe ya mi an'na ra José, n'da rá m bom 'beto ra ts'ut'abi David a. ²⁸ Nu rá m 'behni Oja bi zengua, bi 'yembi:

—Nu'i María ya bi 'yot'a n'da rá mate Oja ne guín 'youi a. Pe man'da bi jap'a Oja xinda gue'u gátho mi'da yu xisu, bi 'yembi.

²⁹ Nu'a ra María 'bu mi nu rá m 'behni Oja, bin su ne bin 'yomfeni 'be'a ním bön'a bi sifi. ³⁰ Nu rá m 'behni Oja bi 'yemp'a buya:

—O guín su María nguetho guín 'youi rá mate Oja, ³¹ ne dim 'bu'a n'da ni Ts'unt'u ne gui xip rá thuhu ra Jesús. ³² Ne nu'a, din ja rá ts'edi ne da fadi ngue rá Ts'unt'u Oja tate thoho rá ts'edi. Ne nu'a Oja di japi din ts'ut'abi tengu rá m bombota ngue ra David. ³³ Ne di manda yu ja'i israel gátho yu pa ne hin jam'bu da guah rá ts'edi a, bi 'yén'a rá m 'behni Oja.

³⁴ Nu ra María bi 'yén'a:

—Hague dán zä din jabu ne hin jam'bu dán ya'be n'da ran 'yohu, bi 'yena.

³⁵ Pe nu rá m 'behni Oja bi 'yemp'a:

—Nu rá ts'edi rá Hogandahi Oja di ja i gui tñ ni t'uhni, ne nu'a dim 'bui, rá Ts'unt'u Oja a. ³⁶ Ne'a ni meni ra Elisabet xun dac'yei a, pe dim 'bu a n'da rá ts'unt'u. N'dato zana ya i ha'a rá t'uhni ne mi en yu ja'i ngue hin jam'bu da dñ rá t'uhni. ³⁷ Nu Oja gátho sä da 'yot'a, hin'yu 'be'a gue hingui sä da 'yot'e, bi 'yén'a rá m 'behni Oja.

³⁸ Nu'a ra María bi 'yén'a:

—Nugä rá 'yehgä Oja, nu'bu gue'a in nde Oja, da 'yorque gátho guím ma, bi 'yena.

'Bex bi mbeng mahets'i rá m 'behni Oja buya.

Ra María bi mba bí zengua ra Elisabet

³⁹⁻⁴⁰ Nu'a ra María buya, 'bex bi mba bí zengua yá meni mí 'buru ja yu nyuni bu ra xequi Judea, gue'a ra Zacarías ne rá xisu ra Elisabet. ⁴¹ Ne nu'bu mi mba ma zengua ra Elisabet, 'bexque bi 'yan'a rá t'uhni mí o rá mbui. 'Bex bin 'youi rá Hogandahi Oja ra Elisabet buya, ⁴² ne bi 'yena:

—Oja man'da bi jap'i i María, xinda gue'u mi'da yu xisu. Ne nu'a ni ts'unt'u dim 'bui, majapi a. ⁴³ Pe xun ngu ra mate gá 'yorque ngue gá zenguagui, nguetho gue'e rá mbe a ma Hmu. ⁴⁴ Ne dí pa di gue'e rá mbe a ma Hmu nguetho nu'bu má ocä nin zengua, 'bex bin johya a ra t'uhni o ma mbui ne bi 'yani. ⁴⁵ Bi jap'a Oja nguetho gá 'yeyei a bi xi i, ne majuani da 'yot' Oja a bi xi i, bi 'yén'a ra Elisabet, bi 'yemp'a ra María.

⁴⁶ Nu ra María buya bi 'yempa Oja ne bi 'yena:

Emme dí espa Oja ma Hmu,

⁴⁷ ne din johya ma mbui nangue Oja mam porpate.

⁴⁸ Nguetho Oja bi bengä ngue dra hyoya 'yehgä, ne gátho yu ja'i da 'yengui dá tñgä rá mate Oja.

⁴⁹ Xun ngu ran ho bi 'yorca Oja madá rá ts'edi, ne xun hotho a. ⁵⁰ Ne da nu rá yembui to'o gátho da numansu a.

⁵¹ Nu Oja nuixte tho yun t'ot'e, bi 'berpa yá ts'edi u din yezeh ngue im beni jase yá ts'edi.

⁵² Ne bi 'berba yá ts'edi yu ts'ut'abi, ne go bi un yá ts'edi yu ja'i thoho.

⁵³ Ne bi japi da ba u to'o i honi da ba di, pe nu'u to'o him bi hyoni da ba di bi japi di 'be'u.

⁵⁴ Ne nu Oja bi mbaxcahu ya ngue dyu ja'i israelgähu, ngue bi 'yenjü yá t'uhnigahu a, ne him bi pumbeni a ran ho bi ma da 'yorcahu.

⁵⁵ Pe bi 'yot'e tenguthoho bi si a ra Abraham ta t'orcahu, yám bom'betoju, gátho yu pa mazai, bi 'yén'a ra María 'bu mi 'yempa Oja.

⁵⁶ Ne nu'a ra María hyuzna bi gopu rá ngu ra Elisabet, m'bejua bi mbeng bu rá nguse.

Bim 'buh ra Xuua Nxixyq

⁵⁷ Ne bi zøn ra pa dim 'bu a rá ts'unt'u ra Elisabet. ⁵⁸ Ne gätho yú meni ne yú menguh bin johya 'be'a bi 'yörpa Oja a ra Elisabet, ne bi zøm bu rá ngu bi zengua a. ⁵⁹ Nu'bu mi gua'an hyäto pa xím 'bu a ra t'uhni, bi mba nts'its'i da thæcua rá xifani. Ne gätho u mi 'buru, bi ma da hyänba rá thuhu rá ta ngue dí Zacarías. ⁶⁰ Pe nu rá mbe bi ma ngue hin da zä, pegue jatho da hyux rá thuhu ngue dí Xuua. ⁶¹ Ne gätho mi 'buru bi 'yena:

—Pe njo'o n'da ni menih í Xuua, bi 'yembi.

⁶² Ne nu'u, bi uän yú 'ye, bi 'yän'na rá ta: “Be'a rá thuhu a ni t'uhni,” bi 'yembi. ⁶³ Nu rá ta buya bi 'yäh ra søcuq ne bi 'yo't'a n'da ram hma ngue bi 'yena: “Dí Xuua a ma t'uhni.” ⁶⁴ Bex bi zä bin ya mahøn'a ra Zacarías buya, ne bi 'yæspa Oja a. ⁶⁵ Ne bi hyonya thoho gätho mi 'buru. Ne gätho yu ja'i mi 'buru ja yu nyuni a ra xequi Judea bi 'yø a bin ja. ⁶⁶ Ne gätho bin 'yomfænisæ 'be'a da 'yøt'a ra t'uhni, nguetho Oja bi japi.

Bi 'yæspa Oja ra Zacarías 'bu mim 'buh rá t'uhni

⁶⁷ Ne bin 'youi rá Hogandahi Oja ra Zacarías, ne bim pøngahya a, bi 'yena:

⁶⁸ Emmæ dí æspa Oja ra Hmu nguetho bi bænju dyu ja'i israelgähu, dyu judíohu, ngue da yänju.

⁶⁹ Ne nanguehna ma t'uhni bim 'bai, janangue'a dí paði him ma ya'a ba penga mam pørpatehu i ja rá ts'edi,

rám bom'betu ra ts'ut'abi David a.

⁷⁰ Gue'a bi bænba Oja u yú pøngahya maya'bu thoho,

⁷¹ ngue bi ma da yänju nangué man sühju,

ne nangué gätho u i numan'ujju.

⁷² Pe nu Oja bi huç'u mam bombøtahju,

ne him bi pumbæni ran ho mi æna da 'yørcahu.

⁷³ Ne majuani da 'yøt' Oja a bi xih mam bombøtahju ra Abraham,

⁷⁴ ngue bi xifi da yänju nangué u man sühju,

ne hin ga su ga thandehju a Oja buya.

⁷⁵ Janangue da gohi xun ho ma mbühju bu dá nu a Oja, ne ga øthu ra hogam'bai bu ja rá hmi.

⁷⁶ Ne nuna ma t'uhni, da 'yæmb yu ja'i rá pøngahya Oja mahæts'i,

ne da xih yu ja'i di päh yün 'yomfæni, da dø'ma ra Hmu.

⁷⁷ Ne da xi u da mba ma punbi yú ts'oqui,

ne da mba nhyani.

⁷⁸ Gätho da 'yøt' Oja nguetho di huçgahu

ne ba pengahu ra Hmu ngue guesæ rán nequi ma mbühju.

⁷⁹ Ne gue'a di yorpa yú mbai u i 'buru ja ra 'bexui

ne i 'yo bu ja rá 'yu ran dæte,

ne da zixpu ja ran nequi, bi 'yæn'a ra Zacarías 'bu mim pøngahya.

⁸⁰ Ne nu rá t'uhni, ngue ra Xuua, bin te mán zaqui ne bin te rá mbai nangué Oja. Ne nu'bu min te, bim 'buru ja ra dæpo asta gue'bu go bi zøn ra pa bi dump' rá 'befi bi xi Oja, gueru 'buh yú mi'israelhu.

2

Bim 'bu'a ra Jesús

¹ Nu'bu mím 'buh ra Jesús, gue'bu yu pa bin ja ra dæpede bi 'yøt'a ra hmuts'ut'abi ngue ra Augusto César.

² Ne gue'bu yu pa bin ts'ut'abi ra Cirenio bu ja ra xequi Siria, ne gue'bu yu pa ja bi du'mi bi 'yøt' ra pede u. ³ Gätho yu ja'i bi mba bu ja rá hnini zehæ yám bombøta ngue da thuspa bu yú thuhu.

⁴ Janangue nu ra José bi nexpu ja ra hnini Nazaret ngue ra xequi Galilea, ne bi mba bu ja ra hnini Belén ngue ra xequi Judea, nguetho gueru rá hnini a rá m bombøta a ra José, ngue ra David.

⁵ Ne bi mba da thuspa bu rá thuhu. Bi mbe a ra María rá xisu. Pe nu'a ra María ya min hæ't'uhni a. ⁶ Ne nu'bu mi zøm bu ja ra hnini Belén, bi

zøn ra pa dim 'buh rá t'uhni buya. ⁷ Ne bim 'bu a rá mbudi ts'unt'u a ra María ngue ra Jesús. Ne bi mbant yu bazu, ne bi cärpu ja rán ts'adetha yu fani bu ja ra ngumfani, nguetho hin'yu bu din säya bu ja n'da ra ngu.

Yüm 'behni Oja bi xih yu mbände'yo ngue bim 'buh ra Jesús

⁸ Nu'a ra xui a buya, mi 'buru häntho ra hnini Belén 'da yu mbände'yo, madí jamansu yú dε'yo u. ⁹ 'Bex bi nu n'da rá m 'behni Oja u, ne bi yorpu rán nequi Oja bu 'bui, ne εmmε bin su'u. ¹⁰ Pε nu'a rá m 'behni Oja bi 'yεmp'u:

—O guín suhu, nguetho bá εcä ga xi ahü n'da ram hma gue di ja ahü gan johyahu gyú ja'ihü ua ja ra ximhäi. ¹¹ Nu bu ra hnini Belén, ngue rá hnini ra David, ja bim 'bu'a nim pörpatehu, gue'a ra Cristo ra Hmu bi ma ba pen'nahü Oja. ¹² Ne nu'bu gá tımhbü n'da ra 'uere xí järpu ja rá yänza yu fani m'bant'i yüm 'bahni, gue'a gdí pıhmbü a buya, bi 'yεn'a rá m 'behni Oja 'bu mi 'yεmp'u yu mbände'yo.

¹³ 'Bex bi nequi n'dan nets'i yüm 'behni Oja, bi 'yεspa Oja ngue bin tuhu, ne bi 'yεn'u:

¹⁴ Nuixte rá ts'edi Oja mahεts'i.

Oja da hyurpa yú mbui gätho u i 'bucua ja ra häi, hont'a go to'o da hyän'a rá mate, bi 'yεm 'bu min tuhu.

¹⁵ Ne bi mbeng mahεts'i yüm 'behni Oja buya. Ne nu'u yu mbände'yo bin 'yεmp'u buya:

—Ga mbähä bu ja ra hnini Belén, ga nuhu a bin ja ngue bi jajü ra Hmu ga pıhmbü.

¹⁶ Bi mba n'dihi u buya, ne bi dım bu a ra María ne ra José ne ra 'uere. Ne nu'a ra uere mi o bu ja rá yänza ra fani. ¹⁷ Ne nu'bu mi nu'u yu mbände'yo buya, bi mam bu a xí xih rá m 'behni Oja nangue ra t'uhni bim 'bui. ¹⁸ Ne gätho u bi 'yø'a bi man'u yu mbände'yo, bi hyonya thoho u. ¹⁹ Pε nu'a ra María, bi bεm bu mbo rá mbui 'be'a gätho bin ja. ²⁰ Ne nu yu mbände'yo bi mbeng buya, ne bi 'yεspa Oja, ngue gätho bin ja'u 'be'a gätho bi sifi, ne xí nu.

Bi mba ma däpi Oja a ra 'uere Jesús bu ja ra dıniya

²¹ Nu'bu mi gua'an hyäto pa xım 'bui, bi thecua rá xifani ra 'uere, ne bi thuspa rá thuhu dí Jesús, ne ngue'a xí xih rá m 'behni Oja a ra María 'bu hin ní hyä rá t'uhni.

²² Ne nu'bu mí gua'a ra pa nts'änni da dø'ma ra María, tengu bi man yán t'εdi ra Moisés, ya i sä da mba bu ja ra dıniya bu Jerusalén. Ne bi zixa rá t'uhni u ngue di dıp Oja. ²³ In ja bu bi 'yøt'e nguetho ne'a i mam bu ja rán t'εdi ra Moisés, ngue: “Gätho yu mbudi ts'unt'u da mba ma däpi Oja,” i εm bu ja yün t'εdi. ²⁴ Ne bi hyäxa n'da ra 'bøts'e bu ja ra dıniya tengu bi mam bu ja rán t'εdi ra Moisés ngue i εna: “Yoho yu t'azü uague yoho yu ts'aha ngue da hyo bu ja niya to'o im 'buh yú t'uhni.”

Nu ra Simeón i thex ra 'uere Jesús

²⁵ Ne mi 'buru Jerusalén n'da ran 'yohu i Simeón, ra hocja'i a, mi numansu Oja ne mi tø'ma ra pa ngue da mba nhyäni u yu ja'i israel, ne min 'youi rá Hogandahi Oja a. ²⁶ Nu rá Hogandahi Oja bi bεnba ra Simeón gue hin da du asta gue'bu go da nu'a rá Thahni Oja ba pεhni ngue ra Cristo a. ²⁷ Ne nu'a rá Hogandahi Oja bi bεnbi da zøm bu a ra Simeón bu ja ra dıniya 'bu mi zøm bu rá ta ne rá mbe di dä'a ra Jesús. ²⁸ Nu ra Simeón bi dεxa ra 'uere ne bi 'yεspa Oja buya, bi 'yεna: ²⁹ Ma Hmu i, pε hin te dí m bεngä 'bu ga tugä ya, nguetho dá nugä na gá xiqui ngue ga nugä, ni 'yεhεgä.

³⁰ Nuya dá nusegä mam pörpatehe,

³¹ ngue gá sänni ngue da yañba yú te u to'o da bäh na.

³² Nuna di japi da nu ran nequi u hing yu judío,

ne gue'a dí t'εscahe dyu ja'i israelgähe, dyu judíohe, bi 'yεn'a ra Simeón 'bu mi dεxa ra 'uere Jesús.

Bim pøngahya ra Simeón 'bu mi nu ra Jesús

³³ Nu ra José ne rá mbe ra Jesús bi hyonya thoho 'be'a bi man ra Simeón

nangue'a ra 'uere. ³⁴⁻³⁵ Nu ra Simeón baya, bi 'yap Oja da 'yenspa rán japi ra José ne ra María, ne bi 'yena:

—Nuna ra t'uhni 'bu din dan'yohu nts'anni xun ngu u yá mi'israelhu dim 'bedi 'bu hin da numanho. Pe nu'u to'o da numanho da yan'a. Guehna dí fadi 'be'a im bem bu mbo yá mbui n'da ngu n'da yu ja'i. Ne nu'i María, gui nu ra dumbui xun u tho ngue 'be'a da t'orpa na ni ts'unt'u, bi 'yén'a ra Simeón.

Ne'a ra Ana bim pongahyq 'bu mi nu ra Jesús

³⁶ Ne'a n'da ra dac'yeyi xisu ngue í Ana mi 'bup ja ra danija, ne'a xin rá pongahyq Oja a. Nu'a, rá t'ixu ra Fanuel a, ram bom'beto ra Aser ngue n'da rá ts'unt'u ra Israel. Nu ra Ana, nu'a nyoto jeya bim 'buhmi rá ndo ne 'bex bi du. ³⁷ Ne bim 'base goho 'däte ma goho njeya, ya xun dac'yeyi a. Ne nu ra Ana, mi zam bu ja ra danija a. Min yayi Oja ra pa ne ra xui, ne ja yu pa him mi sihme 'bu i thande Oja. ³⁸ Nu'bu min yahu ra Simeón ra María ne ra José, bi zom bu ra Ana, ne 'bex bi xi Oja jamadi 'bu mi nu'a ra 'uere, nguetho bi badi gue yá yante u. Janangue'a bi 'yemp'u to'o mi tomp' yá yante ngue ya bi zoh ya.

Bi mbenc'a ra José bu ra hnini Nazaret ne rá xisu

³⁹ Nu'bu mi 'yot'u gätho mi man rán t'edi Oja ngue da 'yot'e, nu ra José ne ra María bi mbeng bu ja ra hnini Nazaret bu ja ra xequi Galilea. ⁴⁰ Ne nu'a ra t'uhni bin te man zaqui a, ne mi ja rán 'yomfëni xun ho. Ne emme bi jap Oja a.

De'mayon jeya pe'ts'a ra Jesús 'bu mi mba bu ja ra danija

⁴¹ Nu ra José ne ra María zai n'dandj n'da jeya i pa bu ja ra hnini Jerusalén da nu ra dampeti ngue ran dabaxjua. ⁴² Ne nu'bu mi mbe'ts'a 'de'mayon jeya ra Jesús, bi mbähä bu ja ra hnini Jerusalén ngue da nu ra dampeti bu. ⁴³ Nu'bu mi gua'a ram peti, bi mbeng bu yá ngu yu ja'i. Ne nu'bu mi mba bu 'yu ra José ne ra María, him mi pa'u

ngue bá copu a ra Jesús. ⁴⁴ Pe mim beni min 'yohu yá amigo. Ne n'dapa bin 'yo bu ja ra 'yu. Ne nu'bu mín de bin säya baya, ne njo'o bu ra Jesús. Ne nu rá mbe ne rá ta bi 'yän'du yá amigo: “Ha gbán 'yohu a ra Jesús,” ne'u yá meni bi 'yänni. ⁴⁵ Pe him bi djini, janangue'a bi mbeng bu Jerusalén, bi hyom bu.

⁴⁶ Ne ná hyupa baya ja bi djim bu ja ra danija. Mi 'buhmbu bu yu xänbate nija. Ne nu'a ra Jesús mi øde 'be'a mi man'u ne bi 'yän yan t'anni 'be'a bi 'yøde. ⁴⁷ Nu yu xänbate nija baya bi hyonya thoho nangue gätho 'be'a mi pa'a ra Jesús. ⁴⁸ Ne nu'a rá mbe ne ra José, bi hyonya thoho 'bu mi nu i yahu yu xänbate. Nu'a rá mbe bi 'yëmbi:

—Ts'unt 'u, hanja in jabu gá 'yorca'be, nguetho nu'a ni ta necä emme dá hon'a'be ne mi tu ma mbui'be.

⁴⁹ Nu ra Jesús bi dadi:

—Pe nde'bu hin xquí hyongüi, nguetho gui pahmi ngue jatho ga øt'ä rá 'befi ma Ta.

⁵⁰ Pe nu'u, him bi badi 'be'a nam bøn'a bi man'a.

⁵¹ Pe nu'a ra Jesús 'bex bi mbähä bu ja rá ngu bu ra hnini Nazaret, ne nzai mi øt'a i pa nsifi. Pe nu'a rá mbe mim benthö bu ja rá mbui 'be'a gätho bin ja. ⁵² Nu ra Jesús, in te rá ja'i ne in te rán 'yomfëni. Ne gätho yu ja'i mi numanho a ne'a Oja mi numanho a.

3

Xuua Nxixyq bi du'mi bi man ram hma Oja bu ma'ueni

¹⁻² Nu'bu ná 'de'ma cut'a njeya in ts'ut'abi ra hmuts'ut'abi Tiberio, ne bin yayi Oja ra Xuua bu ja ra dapo mi 'bai, bi xifi di damp'a rá 'befi. Ne gue'a ra Xuua rá ts'unt'u ra Zacarías a. Ne guet'a ra jeya bin ts'ut'abi ra Poncio Pilato bu ja ra xequi Galilea, ne n'dat'a ra jeya bin ts'ut'abi a ra Felipe bu ja ra xequi Iturea ne ra xequi Traconite. Nu'a ra Felipe ngue rán 'yohu ra Poncio Pilato. Ne guet'a ra jeya a bin ts'ut'abi ra Lisaniás bu ja ra xequi Abilinia. Ne 'dat'a ra jeya

mi ngurpa mbäjä ra Anás ne ra Caifás bu Jerusalén. ³ Ne nubuya, bi dämp' rá 'befi ra Xuua Nxixyá, bin 'yo bu n'danguadi ra dæthe Jordán ne bi xih yu jä'i di päh yán 'yomfæni nangue yú ts'oqui, n'dahma da mba ma punbi. Ne bi xifi din xixyá buya. ⁴ Ne guehna ra Xuua bi man'a ra Isaías 'bu mi 'yæna:

N'da ra jä'i din yá bu ja ra dæpo ne da 'yæna:

“Dami päh nin 'yomfænihu, ga simhbu ra Hmu mi ts'utho da zøcua.

Dami hoc ni mbuihu, ga tømhbü xun ho.

⁵ Tengu yu mbothäi ne yu t'øhø din juani

tengu n'da ra 'yu i pa ma hoqui, hingui ndaxni, i uæntho, din ja bu ni mbuihu.

⁶ Ne gætho yu jä'i da nu'a ram pørpate ba pænd Ojä,” da 'yæna, bi 'yæn'a ra Isaías.

⁷ Ne bi zøm bu yu jä'i bu 'buh ra Xuua ngue in nde din xixyá u. Ne nu ra Xuua bi 'yæmp'u:

—Nu'ahu tengu thoho 'bu gyú pozahu, ne guí ænsehü hin guin nuhu rá muui ni ts'oquihu 'bu gan xixyáhu, ne hin gui hoc ni mbuihu. ⁸ Pe nte di muui 'bu guí æmhbu gán yæmhbu ngue ya nim bombøtahü ra Abraham. Pe nehya yu do i 'bongua mi sä xtá 'yæna yú t'uhnü ra Abraham gue'bu gue'a xtán nde Ojä a. ⁹ Ne nu'a to'o gætho him bi päh yán 'yomfæni nangue yú ts'oqui, tengu'bu yu za ngue hingui ho yán dät'o. Ne nu rán ts'onza Ojä ya mahoqui xun ho ngue da 'yex'u yu za hingui ho yán dät'o, ne da thøspü ja ra sibi din zø, bi 'yæn a ra Xuua.

¹⁰ Nu yu jä'i büya, bi 'yæn'u:

—'Be'a sä ga øt'æhe 'bu, bi 'yæmp'a ra Xuua.

¹¹ Nu ra Xuua bi dæti:

—Nu'a to'o i ja yoho yú pahni, di un'na n'da to'o hin'yü rá pahni. Ne nu'a to'o i ja 'be'a da zi, di unni ts'u a to'o hin'yü da zi, bi 'yæna.

¹² Ne'u 'da yu hyaçahäi xí zøm bu ngue in nde da mba ma xixyábi, bi 'yän'dæ:

—Xänbate i, 'be'a sä ga øt'æhe.

¹³ Nu ra Xuua bi dæti:

—'Yo guí huspahü man'da ra renta, pe hønt'a i man rán t'ædi ra häi gui hyaju.

¹⁴ Ne'u 'da yu dofui bi 'yänni:

—Necæhe, 'be'a sä ga øt'æhe, bi 'yæn'u.

Nu ra Xuua bi dæti:

—O guí hæcuahü ra mbeti yu jä'i nangue ni ts'edizehëhü. Ne o gadí yafu n'da ra jä'i 'bu guí pahmbü him majuani a guí mamhbu. Ne hin guim bæmhbu ngue man'da æmme xun ngu gui tæhmbü, pe hønt'a nin zäbi gui tæhmbü, bi 'yæn'a ra Xuua.

¹⁵ Ne xun ngu u ngue mi tø'ma ra Cristo mim bænsë u ngue æmbi ra Cristo a ra Xuua. ¹⁶ Pe nu'a ra Xuua bi 'yæmp'u:

—Nugä dí xixyá ahü ngue ra dehe thoho, pe ba æ'a n'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sæcä tengu a. Nu'a di hoc'ahü nangue rá Hogandæhi Ojä tengu'bu xti hoc'ahü ra sibi. ¹⁷ Ne da huahn'dü yu jä'i tengu 'bu i pa nt'ei yu trigo. Nu rá xi di 'uec ran dæhi, ne nu yu trigo da mba m'be'ts'i, pe nu yú xi da t'upü ja ra sibi njam'bu i huæt'i, in jabu da 'yøt' 'bu bi huahn yu jä'i a ra Cristo, bi 'yæn a ra Xuua.

¹⁸ Ne xun ngu mi'da yam hma bi xi u yu jä'i nangue ran ho ma'da'yo. ¹⁹ Pe nu ra Xuua bi dæmhyä ra ts'æt'abi Herodes nguetho nu ra Herodes bi zin'a rá 'bepozehe, ngue rá xisu ra Felipe, í Herodías a ra xisu. Ne hinga hønt'a pe xun ngu mi'da yun ts'o bi 'yøt'a, janangue bi dæmhyä. ²⁰ Pe nu ra Herodes man'da xun ngu rá ts'oqui bi 'yøt'e nguetho bi got'a fædi a ra Xuua.

Ra Jesús bin xixyá

²¹ Nu'bu mi xixyába yu jä'i a ra Xuua, ne'a ra Jesús bi mba bu, bin xixyá. ²² Ne nu ra Jesús 'bu mi yæui Ojä, 'bex bá xoh mahæts'i ne bá çä a rá Hogandæhi Ojä tengu n'da ra t'azü, ne bi zoxpü ja rá jä'i ra Jesús. Ne bi t'ø'a n'da ra nde mahæts'i bi 'yæna:

—Nu'i ma Ts'ant'u i, æmme dadí huæc'i i, ne dí numanho i, bi 'yæn Ojä.

Nu'u yäm bombøta ra Jesús

23 Nu ra Jesús mi pe'ts'a n'däte ma'det'a njeja 'bɛ mi dɛmp' rá 'bɛfi ua ja ra häi. Nu yɛ ja'i mim bɛni rá ts'unt'ɛ ra José a ra Jesús. Nɛ nu ra José rá ts'unt'ɛ ra Elí a. 24 Nu ra Elí, nu'a rá ta, gue'a ra Matat a. Nu ra Matat, nu'a rá ta gue'a ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta gue'a ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta gue'a ra Jana a. Nu ra Jana, nu'a rá ta gue'a ra José a. 25 Nu ra José, nu'a rá ta ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Amós a. Nu ra Amós, nu'a rá ta ra Nahum a. Nu ra Nahum, nu'a rá ta ra Esli a. Nu ra Esli, nu'a rá ta ra Nagai a. 26 Nu ra Nagai, nu'a rá ta ra Maat a. Nu ra Maat, nu'a rá ta, ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Semei a. Nu ra Semei, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Judá a. 27 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Joana a. Nu ra Joana, nu'a rá ta ra Resa a. Nu ra Resa, nu'a rá ta ra Zorobabel a. Nu ra Zorobabel, nu'a rá ta ra Salatiel a. Nu'a ra Salatiel, nu'a rá ta ra Neri a. 28 Nu ra Neri, nu'a rá ta ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta ra Adi a. Nu ra Adi, nu'a rá ta ra Cosam a. Nu ra Cosam, nu'a rá ta ra Elmodam a. Nu ra Elmodam, nu'a rá ta, ra Er a. 29 Nu ra Er nu'a rá ta ra Josué a. Nu ra Josué, nu'a rá ta ra Eliezer a. Nu ra Eliezer, nu'a rá ta ra Jorim a. Nu ra Jorim, nu'a rá ta ra Matat a. 30 Nu ra Matat, nu'a rá ta ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta ra Simeón a. Nu ra Simeón, nu'a rá ta ra Judá a. Nu ra Judá, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Jonán a. Nu ra Jonán, nu'a rá ta ra Eliaquim a. 31 Nu ra Eliaquim, nu'a rá ta, ra Melea a. Nu ra Melea, nu'a rá ta, ra Mainán a. Nu ra Mainán, nu'a rá ta ra Matata a. Nu ra Matata, nu'a rá ta, ra Natán a. 32 Nu ra Natán, nu'a rá ta, ra David a. Nu ra David, nu'a rá ta, ra Isaí a. Nu ra Isaí, nu'a rá ta, ra Obed a. Nu ra Obed, nu'a rá ta, ra Booz a. Nu ra Booz, nu'a rá ta ra Salmón a. Nu ra Salmón, nu'a rá ta, ra Naasón a. 33 Nu ra Naasón, nu'a rá ta ra Aminadab a. Nu ra Aminadab, nu'a rá ta ra Aram a. Nu ra Aram, nu'a rá ta ra Esrom a. Nu ra Esrom, nu'a rá ta ra Fares a. Nu ra Fares, nu'a rá ta ra Judá a.

34 Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Jacob a. Nu ra Jacob, nu'a rá ta ra Isaac a. Nu ra Isaac, nu'a rá ta ra Abraham a. Nu ra Abraham, nu'a rá ta, ra Taré a. Nu ra Taré, nu'a rá ta ra Nacor a. 35 Nu ra Nacor, nu'a rá ta ra Serug a. Nu ra Serug, nu'a rá ta ra Ragau a. Nu ra Ragau, nu'a rá ta, ra Peleg a. Nu ra Peleg, nu'a rá ta, ra Heber a. Nu ra Heber, nu'a rá ta, ra Sala a. 36 Nu ra Sala, nu'a rá ta, ra Cainán a. Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Arfaxad a. Nu ra Arfaxad, nu'a rá ta, ra Sem a. Nu ra Sem, nu'a rá ta, ra Noé a. Nu ra Noé, nu'a rá ta, ra Lamec a. 37 Nu ra Lamec, nu'a rá ta, ra Matusalén a. Nu ra Matusalén, nu'a rá ta, ra Enoc a. Nu ra Enoc, nu'a rá ta, ra Jared a. Nu ra Jared, nu'a rá ta, ra Mahalaleel a. Nu ra Mahalaleel, nu'a rá ta ra Cainán a. 38 Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Enós a. Nu ra Enós, nu'a rá ta ra Set a. Nu ra Set, nu'a rá ta ra Adán a. Nɛ nu ra Adán, bi zänd Oja a.

4

Ra Jesús bi nu rán ts'äte ra zïthu

1 Nu ra Jesús bi nɛxpɛ ja ra dɛthe Jordán nɛ min 'youi rá Hogandahi Oja. Nɛ nu'a rá Hogandahi Oja bi bɛnbi da mba bɛ ma'ueni bɛ ja ra dɛpo. 2 Nɛ nyote pa nɛ nyote xui bim 'bɛpɛ ja ra dɛpo ra Jesús. Nɛ bi ts'äp rá mbɛi, bi zä'a ra zïthu. Nɛ xíngui ts'ɛ bin sihmɛ gätho yɛ pa bim 'bɛpɛ, nɛ bin tumanthuhu bɛya. 3 Nɛ bi 'yɛn'a ra zïthu:

—Nu'bɛ majuɛni gue'e rá ts'unt'ɛ Oja, dami japi dim hmɛ ra do 'bɛngua, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

4 Nu ra Jesús bi dɛti:

—Nt'o't'i bɛ ja rá m hman Oja: “Hinga hɔnt'a ra hmɛ dím 'bɛh yɛ ja'i pɛ nɛ'a gätho i man Oja,” bi t'ɛmp'a ra zïthu. Nɛ him bi 'yɔt'a bi sifi.

5 Pɛ nubɛya, nu ra zïthu bi zix a ra Jesús bɛ ja n'da ra t'ɔhɔ xan hɛts'i, nɛ bi 'yuti hapɛ gätho 'bɛ'ɛ ja yú ts'edi yɛ ts'ɛt'abi ua ja ra häi, 6 nɛ bi 'yɛmbi:

—Gätho guí nu ya ga 'da'a'i, nguetho ma mbɛtigä. Ya bin'daqui nɛ sã ga unni to'o gätho dín nde ga unni.

7 Nε nu'bu gan danyahmu bu ja ma gua ne gui thandegui, ga 'da a i gätho guín nu ya, i ξn'a ra zīthu.

8 Nu ra Jesús bi dāti:

—“Hønt'a Oja, ra Hmu, ga thandehu ne ga ørpahu rá 'befi a,” i ξm bu ja rá m hman Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

9 Nubuya, nu ra zīthu bi zix mahøn'a a ra Jesús bu ra hnini Jerusalén, ne bin tøpu magats'i thoho ra dānija. Ne bi 'yεmbi:

—Nu'bu majuañi gue'e rá ts'unt'u i Oja, damin säqui, gui sonu häi, ne hin hapu gui 'uaqui, ¹⁰ nguetho nt'o't'i bu ja rá m hman Oja:

Nu'a Oja ba pen'du yám 'behni da mbäx'i i.

11 Nε da bent'i i ne hin hapu gui 'uaqui, i ξm bu ja rá t'ohni Oja, bi 'yεn'a ra zīthu.

12 Nu ra Jesús bi dāti:

—Pe ne'a i mam bu ngue: “Nu Oja ma Hmuhu njongui sä da zä'a ngue da ba 'bu majuañi da 'yøt'a im man'a,” i ξm bu ja rá t'ohni Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

13 Nu'bu mi gua'a bi man yán ts'äte ra zīthu, bi 'uepuya, bi zo'a ra Jesús 'da yu pa.

Ra Jesús bi dāmp' rá 'befi bu ja ra xequi Galilea

14 Nu ra Jesús bi mbeng bu ja ra häi Galilea, min 'youi rá Hogandahi Oja. Ne gätho yu ja'i mi 'bupu bi 'yø'a i øt' ra Jesús. ¹⁵ Nε bi xänba yu ja'i bu ja yu nija, ne gätho bi numanho a.

Nu ra Jesús bi mba bu ja ra hnini Nazaret gueru bin te

16 Nu ra Jesús buya bi mba bu ja ra hnini Nazaret, gueru bin te. Nu ra pa ran säya bi mba bu ja ra nija tengu zai mi ørpu hapu mí 'yo. Ne bim 'bäi ngue da neh rá m hman Oja. ¹⁷ Nε bin t'un'na rá søcuu bi 'yo't'a ra pøngahya Isaiás, ne bi tants'a ra søcuu gueru i ξna:

18 Nu'a Oja bi 'yεnscä rá Hogandahi nguetho bi huangä ne bá pengä ga xih yu hyoya ran ho ma'da'yo.

Bá pengä ngue ga hurpa yá mbui to'o i ja yu dumbui.

Nε ga xocua u to'o xí bent'a ra zīthu tengu'bu i ofädi u.

Ga xocpa yán 'yomfēni yu ja'i ne da ba'a majuañi rá 'yu Oja u.

Nε ga japi him man zä ran u u di unba yá hmu.

19 Nε ga xih yu ja'i ngue bi zøn ra ora da 'yørpa rá mate Oja u, i ξm bu ja rá søcuu ra Isaiás gueru bi neh ra Jesús.

20 Nu ra Jesús 'bu mi gua'a bi neh ra søcuu, bi mbants'i, bi uni da 'bes' mahøn'a ra søcuu. Ne bi hyuh puya ngue da xi u 'be'a mí mam bu. Ne gätho yu ja'i mi 'bupu ja ra nija bi hyēt'a ra Jesús. ²¹ Nu'a bi 'yεna:

—Nu'a dá necä ya, mi mam bu ja rá søcuu ra Isaiás ngue mi ma din ja, ne bin ja a ya, nguetho dí 'bucä ua, bi 'yεna.

22 Nε gätho yu ja'i bin yamanho nangue ra Jesús ne bi hyonya thoho nguetho mahotho a bi man ra Jesús bu ja ra nija. Ne ξn'u:

—Hanja ngubu i øt'e, ξn'u nguetho im bēni gue ra Jesús rá ts'unt'u ra José.

23 Nu ra Jesús buya bi 'yεmp'u:

—Masque gui nde gui xiju a ram hma i ξna: “Grá 'yøthebate, damin hoczehε,” masque gui nde gui xiju a, nguetho guím bēnsehε, hin dí øt'ua ja ma hnini zehε u yan t'øt'e nuixte tengu dá øt'ä bu ja ra hnini Capernaum, bi 'yεna. ²⁴ Majuañi dí xi ahε, n'da rá pøngahya Oja hingui hnumansu bu ja rá häizehε. ²⁵ Njabu bi 'yøt' ra pøngahya Elías 'bu maya'bu. Xun ngu yu xisu xí du yá ndø mi 'bui ngue yá mijudíohε, gue'bu him bin 'ye hyu jεya made, ne bin ja ra thuhu bu.

²⁶ Pe him bi mbäx'a n'da ra xisu xí du rá ndø bu ja rá häizehε, pegue bi 'ben bu ra hnini Sarepta gueru ra häi Sidón, da mbäx a n'da ra xisu mi 'bupu, bi 'yεna. ²⁷ Nε ngutho bi 'yøt' ra pøngahya Eliseo, guexta'a xun ngu yá mijudíohε mi hεmb ra t'axca'ya, pe xinga n'da bi hoc'a ra pøngahya ngue yá mēnguzehεhε, hønt'a ra hmudofui Naamán, ra mēngu bu ra häi Siria, bi hoqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

28 Nε nu'bu mi man'a ra Jesús a bi ma, nu yu ja'i mi 'buru ja ra nija emme bin cue buya. 29 Nε bi ndants'u bi bent'a ra Jesús nε bi zixru maya ra nyuni, im beni da hyom bu ja ra mba'ye. 30 Pε nu'a ra Jesús bi tho in de bu 'buh yu ja'i, nε bi zopu u, nε hin te bin jap'a.

Bi hoc'a n'da ran 'yohu min 'youi ra zithu a ra Jesús bu ja ra nijq

31 Nε nu'a ra Jesús bi mbeng bu ja ra hnini Capernaum bu ja ra häi Galilea, nε i xänba yu ja'i 'bu ra pa ran säya.

32 Nε gätho yu ja'i bi hyonya thoho nangué rán xädi a, nguetho ra Jesús bi 'yuti xun ho ngue mi ja rán t'edi gue'bu mi xänbi.

33 Nu n'da ra pa mi 'buru ra Jesús bu ja ra danija nε mi 'buru n'da ran 'yohu min 'youi ra zithu, nε emme nts'edi bi mbafi, nε bi 'yena:

34 —Gra Jesús, ra mengu Nazaret, 'be'a guí nde gui 'yorcahe, ha gui juaje ya. Nugä dí pácä to'o i, rá Hogam 'behni Oja i.

35 Nε nu ra Jesús bi 'yembi:

—Damin hε nε gui pøm bu ja rá mbui na ran 'yohu.

Nε nu'a ra zithu nts'edi bi hyomma häi ran 'yohu bu 'bäh yu ja'i nε bi bøm bu rá mbui ran 'yohu buya, pε hin haru bi unba ran 'yohu. 36 Nε bi hyonya thoho yu ja'i 'be'a bin ja na ran 'yohu. Nε bin 'yemzεhe n'da ngu n'da: “Be'a ní ts'edi i ja na ran 'yohu nε i sä i høn'a thi yu zithu,” bin 'yemzεhe u.

37 Nε bi t'ode gätho ra xequi bu 'be'a bi 'yot'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Simón Pedro

38 Nu ra Jesús buya bi bøm bu ja ra nija, bi mba bu ja rá ngu ra Simón Pedro. Nε nu'a rá suto ra Simón Pedro, xun u, nts'edi ra pa mi ja. Nε bi si a ra Jesús ngue xun u a ra xisu. 39 Nu ra Jesús bim 'bäru mi 'ben'a ra hyenni, nε bi ma ngue da bøn'a ra pa. 'Bex bi bøn'a ra pa, hin haru xun u buya. 'Bex bi ndants'a ra xisu nε bi hoc ran sihme, bi 'ujn'u.

Nu ra Jesús bi hoqui xun ngu yu ja'i

40 Nε nu'bu mí yuh ra hyadi, gätho yu hyenni bi ts'ixru 'buh ra Jesús. Nε 'bex bi yan'u yu hyenni 'bu mi mba nthädi n'da ngu n'da u, bi dä'a ra Jesús.

41 Nε yu zithu min 'yohu 'da yu ja'i bi japi da bøn'u. Nε nts'edi i mba'u, i εn'u:

—Nu'i, rá Ts'unt'u i Oja, bi t'emp'a ra Jesús.

Pε nu ra Jesús him bi japi din yu nguetho mi pa'u gue ra Cristo a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi man rám hma bu ra xequi Galilea

42 Nε nu'bu mi hyax buya, t'uxuditho bi mbaε bu ma'ueni ra Jesús. Nu yu ja'i bi hyoni gue'bu go mi dñi, nε him min nde'u da mba ra Jesús. 43 Pε nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nugä jatho ga mbagä mi'da yu hnini, ga mam bu ran ho ma'da'yo, ga xih yu ja'i 'beru ní manda rá ts'edi Oja ua, jananjabu bá pengä Oja, bi 'yena.

44 Nε bi thopu ja mi'da yu hnini ja ra xequi Galilea buya, nε bi mam bu rám hma bu ja yu nija.

5

'Da yu mbahuq bi jap'a ra Jesús xun ngu bi de yu huq

1 Nε man'da ra pa, ra Jesús mi 'bäru ja ndendädehe Genesaret. Nε emme mi du bu yu ja'i in nde da 'yoh rám hman Oja, nε hingui sä bu dim 'bä'a ra Jesús. 2 Nε bi nu, i hørpu yoho yu mbosa hin te i ja bu mbo. Nε bi zo'u yú mbeti bu ndenthe gue'bu mi mben yú xit'ä. 3 Nu'a n'da, rá mbeti ra Simón Pedro, nε bi hyu'a ra Jesús. Nε bi xi'a ra Simón da gon'i ts'u ra mbosa. Nε nu yu ja'i bim 'bäru ndenthe u. Nu ra Jesús bi xänba u yu ja'i buya. 4 Nε nu'bu mi gua'a bi man ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—Dami tham bu xun hε ra dehe, nε gui 'yem bu ni xit'ä. Guepu da zä gui the yu huq.

5 Pε bi 'yεn'a ra Simón:

—Xänbate, gätho ra xui däm pεhme nε hin te dá thehe yu huq, pε nu'bu guím ma, ga emhbe mahøn'a, bi 'yena.

6 Ne bi 'yem baya, ne xan ngu bi de yu hua gue'bu go mi mbadi bin tan ya xit'a. 7 Ne bi xi'u ya mimbahuahu di ze'i ts'u. Ne bi yuts'i gätho yoho ya mbosa, ne in nde da dom bu mbo ra dehe yu mbosa nangué nán hyu yu hua. 8 Ne nu'bu mi nu ra Simón Pedro 'be'a bin ja, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yembi:

—Dami 'ue'i ts'u nanguécä nguetho nugä drá dādits'ouigä, bi 'yēn'a ra Pedro.

9 Ngubu bi ma nguetho bi hyonya thoho ngue xan ngu yu hua bi de. 10 Ne'a ra Jacobo ne ra Xuua ngue ya ts'ant'u ra Zebedeo, bi hyonya thoho u. Ne nu'u mi comhbu rá 'befi a ra Pedro. Pe nu ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—O guín su ne nuya gui du'mi gui hyon yu ja'i to'o da 'yēc'yēigui, bi 'yembi.

11 Ne nu'bu mí zom bu ndenthe u ya mbosa baya, bi den'na ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mí hēmb ra t'axca'ya

12 Nu n'da ra pa mi 'buru ja n'da ra hnini ra Jesús. Ne'a n'da ran 'yohu mi 'buru, mi hēmb ra t'axca'ya gätho rá ja'i. Ne nu'a ran 'yohu 'bu mi nu a ra Jesús, 'bex bim 'bemfo bu ja rá gua ra Jesús, ne bi 'yap ra mate ran 'yohu ngue in nde da yañi, bi 'yembi:

—Ma Hmu i nu'bu guín nde, da zä gui jaqui da yangä.

13 Nu ra Jesús bi dāti ne bi 'yembi:

—Nugä, dín nde ngue 'bex da zä i. Nuya bi yañ'a ya, bi 'yembi.

'Bex bi zä'a ran 'yohu baya.

14 Ne nu ra Jesús bi hecua a ran 'yohu gue hin da mam bu 'buh yu ja'i, pe da mam bu 'buh yu mbäjä. Ne bi 'yembi:

—Ní mba bu 'buh yu mbäjä, gui 'yot'a rán t'ēdi ra Moisés ngue da 'yot'a n'da 'bu bi yañ'a ra t'axca'ya, n'dahma da bah yu ja'i ngue majuani bi yañ'i, bi 'yēn'a ra Jesús.

15 Pe nu'u yu ja'i guemhma mi ma hōnbu go haru ja yu hnini 'be'a gätho ot'a ra Jesús, ne man'da xan ngu bi

mba bu mi 'bui ngue da 'yose u 'be'a i man'a, ngue in nde din hocpa yán u i hēmp'i 'da'u. Ne xan ngu bi hoc'a ra Jesús, madague'a hōnt'a go mán u mi hēmp'u. 16 Nu'a ra Jesús baya mi pa bu ma'ueni gueru hingui 'buh yu ja'i, din yaui Ojä.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mi ts'a rá ja'i

17 Nu n'da ra pa bi xänba yu ja'i ra Jesús. Ne mi 'buru 'da yu fariseo ne 'da yu xänbate ni ja, xpi 'yē'u hōnbu go haru i ja yu hnini bu ra xequi Galilea ne ra xequi Judea, neru ra dāhnini Jerusalén. Ne nu'a ra Jesús bi 'yut'u ngue min 'youi xan ngu rá ts'ēdi Ojä 'bu mi hoc yan zāman'u. 18 Ne bi zom bu 'da yan 'yohu, bá tu n'da ran 'yohu xan u, mi ts'a rá ja'i a, ox ra 'beza. Ne min nde xtán yaru mbo 'buh ra Jesús. 19 Pe emme du yu ja'i bu ja ra goxthi, ne hin haru sä dí yut'i. Janangue'a bi zix ra dārgēhe bu maxots'e ra ngu, ne bi xospa rá 'bet'e ne bi ca'ma ran 'yohu bu made i 'bä'a ra Jesús. Ne ox ra 'beza 'bu mi camp'u. 20 Bi bah ra Jesús baya gue i ēc'yēi xan ho u yan 'yohu gue i ja rá ts'ēdi a, 'bu mi nu'a bi 'yot'u. Janangue'a bi 'yemp'a ra dārgēhe:

—Amigo, ya ma punbi ni ts'oqui, bi 'yembi.

21 Pe nu'u yu fariseo ne yu xänbate ni ja bin 'yemzehe u: “Hanja na ran 'yohu ngue xna da 'yot'a i ot' Ojä, ne ya xna sä di punba rá ts'oqui n'da ra ja'i. Hingui numansu Ojä na,” bi 'yemp'u yu xänbate ne yu fariseo.

22 Pe nu'a ra Jesús i pañi 'be'a im bēn'u, ne bi 'yemp'u:

—Hanja in jabu guím bēmhbu. 23 Ha guím bēmhbu ngue nte ní mbatho dá xicä ran 'yohu, ngue rá ts'oqui ya xam punbi. Ha guím bēmhbu man'da xqui pahmbu ngue i ja ma ts'ēdi 'bu ga xifi da ndants'i, din 'yo. 24 Pe ga ut'ahu ngue i ja man t'ēdi ua ja ra häi ga punba ya ts'oqui n'da ra ja'i, ngue ga japi din 'yo na ran 'yohu, guécä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ne nubaya bi 'yemp'a mí ts'a rá ja'i:

—Dami ndants'i, gui çax ni fidi ne gui mba ni ngu, bi t'ëmbi.

²⁵ 'Bex bi ndants'a ran 'yohu bi çax rá fidi ne bi mba rá ngu, ne bi 'yëspa Oja bu ní mba. Ne gátho yu ja'i mi 'buru bi nu 'be'a bin ja. ²⁶ Ne gátho bi hyonya thoho u, ne bin su, bi 'yëspa Oja ne bi 'yën'u:

—N'da ran t'öt'e nuixte dá nuhu ra pa jabu ya, bi 'yën'u yu ja'i.

Ra Jesús bi xih ra Leví da ðenni

²⁷ M'bejua buya, bi bøm bu ja ra ngu ra Jesús, ne bi thopu mi hu'a ra Leví, guëpu mí hæc rán ju't'i ra häi, nguetho ra hyaçahäi a. Ne nu'a ra Jesús bi 'yëna:

—Dami tengui, bi t'ëmp'a ra Leví.

²⁸ Nu ra Leví buya, 'bex bi ndants'a, bi zopu gátho mi ja ne bi ðen'na ra Jesús.

²⁹ Ne nu'a ra Leví buya, bi 'yöt'a n'da ran sihme xun ndoho bu ja rá ngu, ngue bin sihme bu ra Jesús. Ne bi zøm bu ja ran sihme xun ngu yu hyaçahäi ne xun ngu mi'da yu ja'i, 'darpu bin sihmehu ra Jesús. ³⁰ Pe nu'u yu fariseo ne yu xänbate nijä bi 'yëna:

—Hanja gní sihmehu yu ðäðits'oqui ne yu ziyate hyaçahäi, bi t'ëmp'u yu xädi ra Jesús.

³¹ Nu ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti 'bu mi ðät'u:

—To'o i 'buh män zaqui hingui hon'a to'o da 'yøthe, pe hønt'a to'o xun u i hon'a da 'yøthe. ³² Nugä ma 'befigä ngue ga xih yu ðäðits'oqui di päh yän 'yomfëni. Pe nu'u to'o ënse mahoqui yu mbui, ne hingui sä ga ze'u, bi 'yën'a ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús hanja him bi 'ye't' yän sihme yu xädi

³³ Ne bi t'ëmp'a ra Jesús:

—Nu yu xädi ra Xuua Nxixyü nzäi ë't' yän sihme 'bu i yaui Oja, ne'u yu xädi yu fariseo, pe nu ni xädi hin jam'bu ë't' yän sihme. Hanja ngue in jabu, bi 'yëmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi ðäti:

—Pe nu'u i 'buru ja ran thäti, hin da du yu mbui nguetho 'buru a ran 'yohu

din thäti. Hin da 'yëna ngue hin din sihme u. ³⁵ Pe da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yohu, ne ja da 'ye't' yän sihme buya, bi 'yën'a ra Jesús.

³⁶ Ne xø bi xih man'da ran t'uti, ngue da 'yuti hingui sä yu xädizehe ra Jesús da ðen'na ran yonxädi, ne bi 'yëmp'u:

—Njo'o n'da ra ja'i da xen ma'da'yo rá pahni ngue da mbørba rá 'yapahni, nguetho nu'bu da mbørba a, hin da bømanko ne di ts'ontho a ma'da'yo.

³⁷ Ne njo'o to da xirpu ra 'yaxfani mbot'asëi ra vino ma'da'yo, nguetho nu'bu bin hogui, da føh ra 'yaxfani buya. Ne dim fän ra vino ne di ts'on'a ra 'yaxfani, gátho dim 'bedi. ³⁸ Nu'a ra vino ma'da'yo da sirpu ma'da'yo ra xifani, ngue hin dim 'beh ra vino, ne xín din ts'on'a ra xifani.

³⁹ Ne to'o in zäi i si ra nyomvino, pe hingui nde a ra vino ma'da'yo, nguetho man'da xu çahi ra nyomvino, ën'u. Guín jahu bu ngue hin guí numanhohu man xädigä, bi 'yën'a ra Jesús.

6

Nu ra Jesús bi ma 'be'a da t'öt' ra pa ran säya

¹ Nu n'da ra pa ran säya, nu ra Jesús ne yu xädi bi thopu ja n'da ran uättrigo. Nu u yu xädi bi ðac'i 'da yu trigo. Bi ðent yu 'ye'u yu trigo, bi za buya. ² Ne nu'u 'da yu fariseo bi 'yëmp'u:

—Hanja in jabu guí øthu, nguetho i mam bu ja man t'ëdihü hingui sä guí 'yøthu ra 'befi a ra pa ran säya, bi 'yën'u.

³ Nu ra Jesús bi ðäti:

—Ha hin guí pähmbu 'be'a mam bu ja rá søcuq Oja ngue ne'a ra David bi mbesta man'da rán t'ëdi Oja, ne'u min 'yohu, nu'bu mi tumanthuhu. ⁴ Nu'a ra David bi yarpu ja rá ngu Oja ne bi zi yu thuhme rán t'unni Oja oxpu ja ra mexa, ne bi un'du min 'yohu. Ne hønse yu mbäjä i sä da zi u. Pe hin guím bëmhbu ra ts'oqui bi 'yöt'a ra David ne yän 'yohu nguetho xun ho bi 'yöt'u, bi 'yën'a.

⁵ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yena:

—Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dra Hmugä, ne ja man t'edi ga mangä 'be'a da 'yot' yu ja'i ra pa ran säya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu mi mbedi rá 'ye

⁶ Ne xø man'da ra pa ran säya, nu ra Jesús bi xänba yu ja'i bu ja ra nijä. Ne mi 'buu n'da ran 'yohu ra mbedi rán 'yei. ⁷ Ne'u da yu xänbate nijä ne 'da yu fariseo mi 'buu, mi tømthoho, in nde da nu 'be'a da 'yot'a ra Jesús ra pa ran säya, nguetho in nde di yap'a. ⁸ Pe nu ra Jesús i paði 'be'a im ben'u. Ne bi xi'a ran 'yohu mi ja rá mbedi'ye:

—Ba xcuca, damim 'bäcua da nu'a yu ja'i, bi 'yembi.

Ne 'bex bi mba bu ran 'yohu. ⁹ Nu ra Jesús bi 'yemp'u buya:

—'Be'a i mam bu ja man t'edih, nda'a xun ho ga øthu. Ha i mam bu ga øthu ran ho uague ran ts'o ga øthu ra pa ran säya. Uague i man bu gan yanbah rá te n'da uague i mam bu ga jafu da du n'da a ra pa ran säya, bi 'yena ra Jesús.

¹⁰ Nubuya, nu ra Jesús bi hyet'u yu ja'i, ne bi 'yemp'a ran 'yohu:

—Dami juan ni 'ye.

Nu'a ran 'yohu bi juan rá 'ye, ne bin hogui xun ho. ¹¹ Pe nu yu fariseo ne yu xänbate nijä xmmu bin cu'e ne bi hyoni 'be'a sä da 'yörpa ra Jesús.

Ra Jesús bi huahn'du 'de'mayoho yu xädi

¹² M'bejua buya bi mba bu ja n'da ra nyuni ra Jesús, haxa in yau Oja.

¹³ Nu'bu mi hyats'i bi zohn'du yu xädi ngue i ja a da xifi mahøn'a. Ne bi huahni 'de'mayoho din 'yohu ngue yu 'bäih. ¹⁴ Ne nu'u bi huahni, gue'a ra Simón t'embi ra Pedro, gue'a rá thuhu bi xih ra Jesús a. Ne'a ra Andrés, rán 'yohu a ra Simón, ne ra Jacobo, ne ra Xuua, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé. ¹⁵ Ne ra Mateo, ne ra Tomás, ne man'da ra Jacobo rá ts'unt'u ra Alfeo, ne ra Simón Zelotes, ¹⁶ ne ra Judas rán 'yohu ra Jacobo, ne ra

Judas Iscariote, gue'a xí dä'a ra Jesús 'bu m'bejua. Ne gue'u bi huan'na ra Jesús u ngue yu 'bäih.

Xun ngu yu ja'i bi xänba a ra Jesús

¹⁷ Nubuya, nu ra Jesús ne yu xädi bi gapu ja ra nyuni ne bin thehu xun ngu yu ja'i bu xun juani, bí nexpu yu hnini ra xequi Judea, nepu ra dahnini Jerusalén, nepu ndendädehe, gueru i ja ra hnini Tiro ne ra hnini Sidón. Ne nu'u, bi zøm bu ngue in nde da 'yøde 'be'a man ra Jesús, ne nu'u mi'da buya, in nde da mba ma hoqui u. Ne nu ra Jesús bi hoc'u. ¹⁸ Ne xun ngu u min 'yohu ra zithu bi zøm bu, ne nu'a ra Jesús bi hyøn'a thi u. ¹⁹ Ne gätho u min nde da därpa rá ja'i ra Jesús, nguetho gätho yu hyenni bi hoc'a nangue rá ts'edi.

Ra Jesús bi ma to'o din johya ne to'o da nu ra dumbu

²⁰ Ne nubuya, nu ra Jesús bi hyet'u yu xädi ne bi 'yemp'u:

—Guí hyoyahu, pe ya gá cethu bu di manda rá ts'edi Oja janangue'a majapi ah.

²¹ Ne guí tumanthuhuh, pe Oja di ja ah guí tihbu a guí hombu, janangue'a majapi ah.

Ne guí sähu ra dumbu ya, pe Oja da hyut'a ni mbuihu, janangue'a majapi ah.

²² Ne ngutho 'bu i san ah yu ja'i, ne'bu i 'uegue nangue ah, ne'bu di c'aman'u ah, ne'bu da ndøm mants'o ni thuhuh ngue guí tengahu, guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, guemhma majapi ah. ²³ Gan johyahu, da hyu ni mbuihu 'bu din jabu da 'yot'ahu yu ja'i, nguetho ngutho bi t'örpa u yu pøngahya mam'bet'o, ne i ja 'be'a din 'da ah ngue am 'be'ts'i mahets'i, bi 'yena ra Jesús.

²⁴ Ne xø bi 'yemp'u:

—Pe í huçi maha ah gyu membetih ngue hont'a ni mbeti guim bømhu, nguetho ya hin guin nuhu man'da ran johya njam'bu da guadi.

²⁵ Ne í huçi maha ah, ngue guí xmbu hin te gadi 'behmbu, pegue gan tumanthuhuh.

Í huęhi maha ah_u, ngue ja nin jo-hya zeh_u, nguetho m'bejua da du ni mb_uih_u.

²⁶ Í huęhi maha ah_u ngue gätho i mamanho nanguie ah_u y_u ja'i. Bin jab_u y_u hyäte pøngahya bi numanho gätho y_u ja'i, bi 'yęn'a ra Jesús.

Dami huęc nin s_uih_u, bi 'yęn'a ra Jesús

²⁷ P_e dami 'yøhmb_u na ga xi ah_u ya, bi 'yęn'a ra Jesús:

—Gui huęc nin s_uih_u n_e gui 'yørpa ran ho _u to'o i numan'ah_u. ²⁸ N_e dami 'yäp Oja da mbäx'ah_u di c'aman'ah_u, n_e gui 'yäp Oja da 'yęns_upa rán ja_ui _u di an'nah_u. ²⁹ N_e nu'b_u n'da da mbep'a ni 'yoguh_u, gui 'bät ni hmih_u da mbep'a man'da nguadi ni 'yoguh_u. N_e nu'b_u n'da da gan'na ni cotoh_u, n_e'a ni pahni gui unhd_u. ³⁰ Dami unhd_u 'be'a gätho da 'yá ah_u, n_e nu'a da than'nah_u hingui 'yähmb_u. ³¹ Nu'b_u guí ndeh_u da 'yøt'ah_u ran ho ni mija'ih_u nde'b_u gui 'yørpah_u ran ho.

³² P_e nu'b_u hønt'ah_u di huęc'ah_u gui huęj_u, hin te di muui a 'b_u, 'da'angu gá 'yøth_u _u him mahoqui yá mb_ui.

³³ N_e nu'b_u hønt'ah_u bi 'yøt'ah_u ran ho guí ørpah_u ran ho, hin te di muui 'b_u, nguetho in jab_u øt'ah_u him mahoqui yá mb_ui. ³⁴ N_e nu'b_u hønt'ah_u guí pähmb_u i jut'i guí hmit ni mbetih_u, hin te di muui 'b_u, nguetho gue'a i øt' y_u ts'om'bäi, di hmit yá mits'om'bäih_u ngue im bęni da mba ma cospi rá mbeti. ³⁵ P_e dí xi ah_u, dami huęc nin s_uih_u, n_e gui 'yørpah_u ran ho _u, n_e gui hmith_u madague'a guí pa_udi hin di cos'ah_u. Nu'b_u ngub_u gui 'yøth_u, gue'a nám fa_udi gue yá t'ahni ah_u Oja. N_e i ja 'be'a di 'da ah_u Oja b_uya. Nguetho gue'a i øt' Oja, gätho i ørpa ran ho madague'a hin da 'yęn'ah_u: “Jamadi Oja.” N_e gätho i ørpa ran ho madague y_u ts'om'bäi _u. ³⁶ Dami huęc ni mija'ih_u tengutho b_u i huęc'ah_u Oja ma Tah_u, bi 'yęn'a ra Jesús.

Hin gui 'yęmh_u bi 'yøt' y_u ts'oqui _u mi'da y_u ja'i

³⁷ N_e man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yęna:

—“Nuna bi 'yøt' y_u ts'oqui,” hin gui 'yęmh_u, n_e hin da t'ęn'ah_u gá 'yøth_u y_u ts'oqui 'b_u. N_e 'yo gadí ya_u ni mija'ih_u n_e hin da zep'ah_u Oja, p_e gam punbah_u n_e Oja di pun'nah_u b_uya. ³⁸ Dami un'd_u 'be'a i hon ni mija'ih_u, n_e Oja man'da x_un ngu di co'ts'ah_u n_e dim fons thofo a di 'da ah_u xinda gue'a gadí un ni mija'ih_u. Nguetho da 'yøt'ah_u Oja tengu guí ørpah_u ni mija'ih_u, bi 'yęn'a ra Jesús.

³⁹ N_e xø bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yęna:

—Hingui sä n'da ra xädä da 'yut ra 'yu rá mixädäui, ts'arpu thofo da däp_u ja ra hyę _u. N_e ngutho n'da ra ja'i hingui sä da 'yut ran ho rá mija'iu 'b_u hingui pa_use ran ho. ⁴⁰ N_e ngutho n'da ra xädi, man'da hingui ngu pa_udi xinda gue'a rá xänbate, n_e nu'b_u bi juah rán xädi, 'da'ingu i pähmi a. Nu'b_u ts'atho i pa_u'a ra xänbate n_e ts'atho i pa_u'a rá xädi.

⁴¹ N_e hingui sä gui mamh_u nanguie to'o i ja z_u ts'ah_u ran ts'o 'b_u x_un ts'o ni mb_uih_u. ⁴² Hanja gní 'yęmh_u gui zehmb_u _u mi'da y_u ja'i di hoc yá mb_ui, n_e ęmme go x_un ts'o ni mb_uizeh_u. Jatho 'be' gui hoczeh_u ni mb_uih_u, ja da zä gui zehmb_u _u mi'da, bi 'yęn'a ra Jesús.

Nanguie rán dät'o dí fq'a ra za

⁴³ N_e man'da bi man'a ra Jesús ngue bi 'yęna:

—Nu n'da ra hogaza hingui sä din z_uh yán dät'o ngue hingui ho. N_e ngutho a n'da ra za hingui ho, hingui sä din z_uh yán dät'o x_un ho. ⁴⁴ Nu yán dät'o i z_upu, gue'a ctí pähmb_u 'be'a ní za a ra za, nguetho hingui sä din z_uh yán dät'o ngue y_u higo b_u ja ra 'uįnza. N_e xín din z_uh y_un dät'o ngue y_u uva b_u ja y_u t'ax'uįni. ⁴⁵ Ngutho n'da ra ja'i x_un ho rá mb_ui, i øt' ran ho tengu i ja b_u mbo rá mb_ui. N_e ngutho n'da ra ts'om'bäi i øt' ran ts'o tengu i ja b_u mbo rá mb_ui, nguetho gätho a i ja b_u mbo rá mb_ui n'da, gue'a ní bøn rá nde n'da a, bi 'yęn'a ra Jesús.

Rán t'uti _u i øt'a man ra Jesús n_e'ah_u hingui øt'e

⁴⁶ N_e xø bi 'yęn'a ra Jesús:

—Hanja gní 'yɛnjɛ ni hmujɛ nɛ hin guí ɔthɛ 'bɛ'a dí xi ahɛ. ⁴⁷ Ga xi ahɛ rán t'uti ɛ i ɔt'a dí mangä. ⁴⁸ Nu'ɛ, i ɔt'e tengu bi 'yɔt'a n'da ran 'yohɛ bi hyɔ'a n'da rá ngu, nɛ xɛn hɛ bi 'yamp' ra häi ngue da mbämp'ɛ yɛ jado. Nɛ nu'bɛ mam bá ɛh ra mboxthe, nte bi jap'a ra ngu, nguetho mbo bim foxa ra jado. ⁴⁹ Pɛ nu'ɛ i ɔh ma nde nɛ hingui ɔt'a dí mangä, rán t'uti ɛ tengu n'da ran 'yohɛ bi hyɔh rá ngu nɛ bi 'yɛx maxɔts'e yɛ jado, nɛ nu'bɛ mambá ɛ'a n'da ra mboxthe, 'bex bi yɔt rán ngu bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi hocpa rá 'yɛhɛ n'da ra hmudofɛi

¹ Nɛ nu'bɛ mi gua'a man'a ra Jesús, bi mba mahɔn'a bɛ ja ra hnini Capernaum. ² Nɛ mi 'bɛpɛ n'da ra hmudofɛi, ra mɛngu bɛ Roma a. Nɛ xɛn'ɛ n'da rá 'yɛhɛ, nde da du. Nɛ nu'a ra hmudofɛi ɛmmɛ madi huɛc'a rá 'yɛhɛ. ³ Nɛ nu'bɛ mi 'yɔde 'bɛpɛ ra Jesús bá pɛhni 'da yɛ ngɛrbi bɛ ja ra hnini ngue da zix'a ra Jesús di hocpa rá 'yɛhɛ. ⁴ Nɛ nu'bɛ mi zɔm bɛ 'bɛh ra Jesús, bi 'yäp ra mate da mba, nɛ bi 'yɛmbi:

—Dín nde gui 'yɔrcahe ra mate gui mba, nguetho nu'a ra hmudofɛi ra hocjã'i a, ⁵ nɛ ɛmmɛ di huɛgahɛ ngue dyɛ judíohɛ. Nɛ nu'a bi guzɛhɛ a í thɔh ma nijahɛ, madague hing ra judío a, bi 'yɛmbi.

⁶ Nu ra Jesús bi mbähä, nɛ nu'bɛ mi ts'utho da zɔm bɛ ja rá ngu a ra hmudofɛi, pɛ nu'a ra hmudofɛi bá pɛhni 'da yú amigo mahɔn'a, din c'athɛ a ra Jesús, da 'yɛmbi:

—Hingui jatho gui sɔm bɛ ja ma ngu, nguetho nugä hin dí sucä tengu i, ⁷ xíngui sä ga ɛna ga mba gan yãui, nɛ hin drá judíogä. Pɛ dí pãdi ngue i ja ni ts'edizɛhɛ, ngue nu'bɛ guim ma da yãni, nɛ 'bex gue da yãni. ⁸ Tenguhogä bin 'dac'i ts'ɛ man t'ɛdi, nɛ nu'bɛ i ja 'bɛ'a dí xi ɛ ma dofɛi, nɛ'ɛ ma 'yɛhɛ, 'bexgue 'dahmantho in ja. Nɛ ngutho i, sä guim mantho bɛ guí

'bäi nɛ 'bexgue da yãn bɛya, bi 'yɛn'a ra nde bá pɛhna ra hmudofɛi ngue bi man'ɛ yú amigo. ⁹ Nu ra Jesús bi hyonya thoho 'bɛ mi 'yɔ'a bi man'ɛ yãn 'yohɛ ngue bá pɛhna ra hmudofɛi, nɛ bin yɛgui bi xi'ɛ mí tɛnni, nɛ bi 'yɛna:

—Xínga n'da ma mijudíohɛ dá tɛngä ngue i ɛc'yɛi i ja ma ts'edi tengu a ran 'yohɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nuya bin ja a bi 'yãqui, bi 'yɛna.

¹⁰ Nɛ bi mbeng bɛ ja ra ngu ɛ yú amigo a ra hmudofɛi bɛya, nɛ bi nu'a rá 'yɛhɛ ra hmudofɛi ngue ya xí zä.

Nu ra Jesús bi xox rá ts'unt'ɛ n'da ra xisu xí du rá ndɔ

¹¹ Man'da ra pa bɛya, ra Jesús bi mbähä yú xädi bɛ ja ra hnini Naín. Nɛ xɛn ngu yɛ jã'i mi tɛnni. ¹² Nɛ nu'bɛ mi zɔm bɛ ndehnini, ba ɛpɛ yɛ 'yãgui, ba tu rá ts'unt'ɛ n'da ra xisu xí du rá ndɔ. Nɛ njo'o man'da rá ts'unt'ɛ. Nɛ xɛn ngu yɛ jã'i min 'yohɛ yɛ 'yãgui. ¹³ Nɛ nu ra Jesús 'bɛ mi nu a ra xisu bɛya, bi huɛc'a nɛ bi 'yɛmbi:

—O guí zoni, ɛn'a.

¹⁴ Nɛ nubɛya, bi dä'a ra huada mi o ra du a ra Jesús nɛ bim 'bä'ɛ yãn dute. Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a ra du bɛya:

—Grá ts'unt'ɛ, dami ndants'i, bi 'yɛmbi.

¹⁵ Nɛ nu'a xí du 'bex bi ndants pɛ ja rá huada nɛ bin yã. Nu ra Jesús bɛya, bi xi'a rá mbe da zits'i. ¹⁶ Nɛ gätho yɛ jã'i mi 'bäpɛ bin su, nɛ bi 'yɛspa Ojã ɛ.

—Nuya, n'da ra pɔngahyã nuixte dí 'bähmbɛ ua, nɛ Ojã da yãnjɛ ya, yú jã'igähɛ Ojã ya, bi 'yɛn'ɛ.

¹⁷ Nɛ gätho yɛ jã'i mi 'bɛpɛ, nɛpɛ ra xɛqui Judea, bi ma 'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Jesús.

Ra Xuua Nxixyã bi mbɛhni 'da da 'yänni to'o a ra Cristo

¹⁸ Nɛ bi si'a ra Xuua Nxixyã 'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Jesús, bi man ɛ yú xädi.

¹⁹ Janangue'a nu ra Xuua bi zon'dɛ yoho yú xädi ngue da mbɛn bɛ 'bɛh ra Jesús nɛ da 'yänni: “Ha gue'e ra Cristo mi hma ba ɛhɛ, uague ga thoqui ga tɔmhbe,” gui 'yɛnui, bi 'yɛn'a ra Xuua.

²⁰ Nɛ nu'bɛ mi dɛn'a ra Jesús ɛ yám 'bɛhni ra Xuua, bi 'yɛmbi:

—Nu'a ra Xuua Nxixya bá pengä'be nguetho in nde da bađi gue'bu gue'e ra Cristo i hma ba xe, uague ga thoqui ga tömhbe, bi 'yēn'.

21 Ne 'bex bi hoc' da y hyenni a ra Jesús buya, ne bi hyon'a thi y zithu ngue mīn 'yoh' da y ja'i, ne bi xocpa yä dä y xädä. 22 Ne nubuya, bi 'yēmp' yä xädi ra Xuua:

—Ní mbe ya, gui xihmi ra Xuua 'be'a gá nuui ua, ne 'be'a gá 'yohmi ya. Gui 'yēnui: “Nu y xädä i nu ran nequi ya, ne y dogua i sä i 'yo ya, ne nu' mi hēmb ra t'axca'ya bi yan'ya, ne y gogu i ohnahya ya, ne' xí du bi ndants'i, ne y hyoya i ø'a ran ho ma'da'yo ya. 23 Din johya to'o i ēc'yēi xan ho, ne hin di ut' yä mbai ,” gui 'yēnui, bi 'yēn'a ra Jesús.

24 Ne nu'bu mi mbenc' yám 'behni ra Xuua buya, nu ra Jesús bi ma 'be'a øt' ra Xuua, ne bi 'yēmp' y ja'i:

—Nu'bu gá mbähä bu ma'ueni ngue gá nuh' ra Xuua, 'be'a gá bēmhbu ngue gua nuh' bu. Ha guá nuh' n'da ran 'yoh' xan güent'i tengu n'da ra xithi i en ran dahi. 25 Uague gá nuh' n'da ran 'yoh' mi he ra pahni xam hmadi. Pe nu', 'bap' ja ra ngunts'ut'abi . 26 Uague guá nuh' n'da rá pōngahya Oja. Majuani a gá nuh', ne hinga hont'a n'da rá pōngahya Oja, pe nu'a, xan hets'i rá ts'edi xinda gue' mi'da y pōngahya. 27 Gue'a ra Xuua i hmam bu ja rá sōcuq Oja, gue i ena:

Nugä, ga pēhn'na n'da mam 'behni dim 'bet'o bu gní mba, da xih y ja'i da dōp'e xan ho, i em bu ja ram hman Oja, bi 'yēn'a ra Jesús.

28 Xinga n'da ra ja'i mi 'bai ngue nuixte rá 'befi tengu ra Xuua. Pe nu'a to'o dim 'bap' di manda rá ts'edi Oja, nu rá 'befi da 'yōrp' madague'a ts'utho, pe man'da nuixte a xinda gue'a ra 'befi i øt' ra Xuua ya, bi 'yēn'a ra Jesús.

29 Ne nu y hyacahäi ne mi'da y ja'i xí xixyaba ra Xuua Nxixya, 'bu mi 'yø a bi man ra Jesús, bi ba' xan ho i øt' Oja. 30 Pe nu y fariseo ne y xänbate

nija, ngue him bi nde'a ran xixya bi 'yøt' ra Xuua, him bi numanho'a bi nde Oja da 'yōrpa'. 31 Ne xø bi 'yēn'a ra Jesús:

—'Be'a nín t'uti ga xi ah' ngue gui pāhmbu 'be'a guí øth'. 32 Guí øth' tengu øt' y t'uhni 'bu in eni ne i ēmp' yä mit'uhnih': “Nugähe, dá pēhmb' ra 'bida pe nu'ah' hin gán nehmb’,” en' da. Ne xø en' mi'da buya: “Pe nugähe, dá pēhmb' y thuhu tengu'bu xan du n'da, ne nu ah' hin gán zombbu,” en' mi'da. 33 Ne ngutho guí øth' tengu øt' y t'uhni, ngue nu ra Xuua Nxixya bi zocua, ne him bin sihme' y ja'i ne xim bi zi ra vino. Pe nu ah' gá 'yēmdah' in 'youi ra zithu. 34 Pe nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ne bá ecä ne dí sihme' y ja'i, ne nu ah' sä guí enj' drá hyugugä ne drá mihngä, ne guí enj' dín amigogähe y ziyate hyacahäi ne y ts'om'bäi. 35 Pe nu'bu majuani i ja rán 'yomfēni n'da, da bađi to'o ngue majuani bi un rán 'yomfēni Oja, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bin sihme bu ja rá ngu n'da ra fariseo i Simón

36 Ne n'da ran 'yoh' mí ten rán xädi y fariseo, bi xi'a ra Jesús din sihme bu ja rá ngu. Ne bi mbähä ra Jesús buya, din sihme bu. 37 Ne nu'a n'da ra xisu ra 'yomt'ēni a, ne nu'bu mi 'yøde 'bap' ra Jesús, bi yarp' mi hu a ra Jesús, i tu n'da ra xito an t'øt'e ra do alabastro, mi po ra 'yēthi ymanho, xam hmadi di muui. 38 Ne nu'a ra xisu mi hup' ja rá gua ra Jesús, ne mi zoni. Janangue bi mboxp' ja rá gua ra Jesús a rá guidä, ne bi ducua rá gua yä xtä, ne emme zūspa rá gua ra Jesús, ne bi xispa rá gua ra 'yēthi ymanho. 39 Ne nu'a ra mēngu bu, 'bu mi nu 'be'a i øt'a ra xisu, bi bēnse: “Him majuani rá pōngahya Oja a ra Jesús,” nguetho embi hingui pađi ra 'yomt'ēni a ra xisu. 40 Nu ra Jesús buya, bi 'yēmp'a:

—Nu'i grá Simón i ja'a ga xi'i.

Nu ra Simón bi 'yēna:

—Gra xänbate, dami xic 'bu.

41 Nu ra Jesús baya, bi xih ra Simón n'da ran t'uti, ne bi 'yembi:

—Mi 'b a n'da ran 'yoh zai di hmih ra mbeti. Ne mi 'b'a n'da ran 'yoh bi hmiti cat'a ciento, ne man'da baya bi hmiti yote ma'det'a thoho.

42 Ne nu' gätho yoho hin'y 'be'a dí co'ts'a ra mbeti xí mba ma hmiti. Janangue nu'a xí hmih ra mbeti baya, bi punba thoho. Dami xic ya, Simón, nda'a man'da da bën'a ra mate bi t'ørpe, bi 'yën'a ra Jesús.

43 Nu ra Simón bi däh paya, ne bi 'yëna:

—Masque gue'a ran 'yoh min du-pate xän ngu, man'da da bën'a ra mate bi t'ørpe, bi 'yëna.

—Majuani a guím bëni, bi 'yën'a ra Jesús.

44 Nu ra Jesús baya, bi hyët'a ra xisu ne bi 'yëmp'a ra Simón:

—Guí nu na ra xisu 'bucua, nu'b má cat'ua ja ni ngu xingui ts'u gá 'dac ra dehe gue xcá pe't'ä ma gua, pe nu ra xisu i hucua, rá guidä í mbercä ma gua ne yá xtä í dugä ma gua. 45 Pe nu'i, hin gá sasca ma 'yogu ngue xquí zenguagui, pe nuna ra xisu him bin hë a ní zasca ma gua. 46 Ne nu'i, hin gá cosca ma yä ra aceite, pe nuna ra xisu i hucua, bi xisca ma gua ra 'yëthi yaman'u. 47 Guehna dí xi a i na, xän ngu rá ts'oqui na ra xisu ne xän ngu rá punbi ya, janangue emme im bëngä na. Pe nu' im bënse ts'utho ra punbi i honi, man'da ts'utho im bëngä, bi 'yën'a ra Jesús.

48 Ne nubaya, bi 'yëmp'a ra xisu:

—Ya ma punbi ni ts'oqui ya, bi 'yën'a ra Jesús.

49 Ne nu' i sihme b bin 'yëmzehe:

—To'o nín 'yoh na, gue i ëna sä di punba yá ts'oqui n'da, bin 'yëmzehe.

50 Pe nu ra Jesús bi 'yëmp'a ra xisu:

—Gá 'yëc'yëigui, janangue ya ma punbi ni ts'oqui ya. Ní mba ya ne gan johya, bi 'yembi.

8

Y xisu bi mbäxa ra Jesús

1 Nu'b mi tho'i 'da y pa, nu ra Jesús bi mbähä 'de'mayoho yá xädi b ja y hnini, ne bi mam b 'berp ní manda rá ts'edi Ojä. 2 Ne bi mbähä a ra Jesús 'da y xisu xí hoc 'b mí, ne' 'da xí hyønba thi y zïthu min 'yoh, ne'a ra María ra mengu b ra hnini Magdala, gue mín 'yoh yoto y zïthu 'b mi hoc'a ra Jesús. 3 Ne'a ra Juana, rá xisu ra Chuza, n'da ran 'yoh im hmu b ja rá ngu ra ts'ut'abi Herodes. Ne'a ra Susana, ne xän ngu mi'da y xisu bi mbähä, mi fäx'a ra Jesús ne yá xädi nangu yá mbeti zeh.

Rán t'uti ra mbomhmudä

4 Ne xän ngu y jä'i bi nexp i ja mi'da y hnini, ne bim peti b 'bäh ra Jesús. Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yëmp'a:

5 —Nu n'da ran 'yoh bi mba b ja rá huähi bá pom b y hmudä. Nu' 'da y hmudä bi zo b ja ra 'yu, ne nu y jä'i bi nëm baya ne y doja bi za. 6 Ne 'da' y hmudä bi zo b ja y ndaxnado, ne nu'b mi bõts'e 'bex bi hmanc'a n'dihi, nguetho hin'y ra dehe b ja y do. 7 Nu' mi'da y hmudä bi zo b ja y 'uñi, ne nu'b mi bõts'e, bi gom' y 'uñi, ne him bin te. 8 Ne' 'da y hmudä bi zo b ja ra hogahäi ne bin te xän ho b, ne bin xändi, xän ngu bin ja, bi 'yëm 'b mi man ran t'uti.

Nu' i ja yá zagu, bi 'yø'a dá ma, bi 'yëmp'a y jä'i ra Jesús.

Hanja bi xih yan t'uti y jä'i a ra Jesús

9 Nu' yá xädi, bi 'yän'na ra Jesús:

—'Be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma.

10 Nu'a ra Jesús bi 'yëmp'a:

—Nu'ah, Ojä bi ja ah gui pähmb 'berp ní manda rá ts'edi. Pe nu' mi'da, dí xih yan t'uti, nguetho in nu yá dá pe hingui pädi 'be'a in nu, ne i ja yá zagu, pe hingui pädi 'be'a i øde, bi 'yën'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a nam bøn'a rán t'uti ra mbomhmudä

11 —Nuya, ga xi ah 'be'a nim bøn'a ran t'uti dá mangä. Nu' y hmudä, ra hmëpya rám hman Ojä. 12 Nu'

bi zo b_u ja ra 'yu, ra hmεpya _u to'o bi 'yøh rām hman Ojā, pε nu ra zīthu bi japi 'bex bi pumbεni, nε him bi zā bi 'yεc'yεi ngue da mba nhyani. ¹³ Nε nu y_u hmudā bi zo b_u ja y_u do, ra hmεpya _u to'o bi 'yøh rām hman Ojā nε bin johya 'da y_u pa. Pε him bi gop_u mbo y_u mbui rá hman Ojā nε nu'b_u bi zā ra zīthu _u, 'bex bi 'ueh p_uya. ¹⁴ Nε nu' _u y_u hmudā bi zo b_u ja y_u 'uini, ra hmεpya _u to'o bi 'yøh rām hman Ojā, pε hont'a bi bεni 'be'a dí hyuse y_u mbui, nε 'be'a i ja ua, nε 'be 'a bi numanhose, hinga xøt'a din te b_u yoho y_u hmudā, nε nte bin ja a ra hoga hmudā. ¹⁵ Nε nu' _u y_u hmudā bi zo b_u ja ra hogahäi, ra hmεpya _u to'o bi 'yøh rām hman Ojā, nε bi mbes'p_u mbo rá mbui, nε bi xi' _u mi'da y_u jā'i, nε x_un ngu mi'da bi 'yεc'yεi nangue' _u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran nequi hinga nt'agui

¹⁶ Nε man'da ran t'uti bi ma ra Jesús, bi 'yεna:

—Xinga n'da ra jā'i di søc y_u bom-billa ngue da go'mi, o gue da mbøxp_u 'bit'ots'i, pε da 'yεxp_u m' batho ngue di nεc b_u mbo ra ngu. ¹⁷ Ngutho mam hmangä. 'Be'a gätho dí xi a zεhεh_u, pε jatho gui xihmb_u mi'da y_u jā'i, janangue'a din ja ran nequi y_u mbui.

¹⁸ Dami jamansuh_u x_un ho 'b_u gui øhmb_u mam hmangä, nguetho nu'b_u gui øhmb_u x_un ho, sä gui pāhmb_u x_un ho a mam hmangä. Pε nu' _u to'o hinguide x_un ho, di pumbεni a z_u ts' _u bi 'yøde, bi 'yεmp' _u y_u xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o rá mbe nε y_u cu

¹⁹ N'da ra pa bi mba b_u rá mbe nε' _u y_u cu ngue da nu'a ra Jesús. Pε him bi zā da nu nguetho εmme d_u y_u jā'i b_u mi 'bui. ²⁰ Nε bi si'a ra Jesús i 'bāp_u thi rá mbe nε y_u cu, in nde da nu a. ²¹ Nu ra Jesús bi dāti, bi 'yεna:

—Nu ma mbe nε ma cu, gue' _u to'o i øh rām hman Ojā, nε øt'a i mam b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús di japi din hε ran dāhi nε ra dehe

²² Nu'a ra Jesús n'da ra pa bi hyu n'da ra mbosa, bi mbähä y_u xädi, nε bi 'yεmp' _u:

—Ga mbähä b_u 'danguadi ra dādehe, bi 'yεna. Nε 'bex bi mba b_uya.

²³ Pε nu'b_u i 'yo'a ra mbosa b_u ja ra dehe, bin ā'a ra Jesús. Nε εmme nts'edi ran dāhi bi 'yεn'a ra dehe, gue'b_u go mi mbo ra dehe b_u mbo ra mbosa, nts'utho a bin ja. ²⁴ Pε nu' _u y_u xädi, bi 'yents'a ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, nde da goguah_u ra dehe, bi 'yεmbi.

Bi ndants'a ra Jesús, bi hεcua ran dāhi nε ra dehe, bin hε' _u b_uya, nε x_un ho ra dehe b_uya. ²⁵ Nu ra Jesús bi 'yεmp' _u y_u xädi:

—Hanja, ha z_u ts'utho gui εc'yεigah_u.

Pε nu' _u y_u xädi bin su, nε bi hyonya thofo. Nε bin 'yεmzεhe _u:

—'Be'a din 'yεt'ui na ran 'yoh_u, nε ya 'bexque in hε'a ran dāhi nε ra dehe di hεcpi, bi 'yεn' _u.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min youi ra zīthu

²⁶ Nε nu'b_u min hε ran dāhi, bi thop_uya, bi zøm b_u ja ra häi Gadara, din hyant'ui b_u 'danguadi ra häi Galilea. ²⁷ Nε nu'b_u mi gā'a ra Jesús b_u ja ra mbosa, bin c'at'ui n'da ran 'yoh_u ra mεngu b_u, min 'yoh_u y_u zīthu a. Nε nu'a ran 'yoh_u, him mí he rá he, nε him mi 'bāp_u ja rá ngu, pε mi 'bāp_u ja yān 'yāgui. ²⁸ Nε nu'b_u mi nu'a ra Jesús b_uya, 'bex bin dānyahmu b_u ja rá gua nε nts'edi bi mba'a ra zīthu:

—Nu'i Jesús, rá ts'ant' _u i Ojā nuixte, 'be'a gui 'yørcähe ya. 'Yørcähe ts' _u ra mate, o gadí ungahe, ²⁹ bi 'yεn'a ra zīthu 'b_u mi xifi da bøm b_u rá mbui ran 'yoh_u.

Nguetho na ya'a thofo bi unba ran 'yoh_u nε i xεcta y_u cadena i pa thu't'i, nangue rá ts'edi ra zīthu, nε i sixp_u ma'ueni mahøn'a. ³⁰ Nu ra Jesús bi 'yänba rá thuhu a ran 'yoh_u.

—Dí n'dan nets'igähe, bi 'yεm 'b_u mi dādi.

Nguetho min 'yoh_u x_un ngu y_u zīthu. ³¹ Nε nu' _u y_u zīthu bi 'yāp ra

mate ra Jesús hin da 'yentpɛ hapɛ bi nɛts'i, nguɛpɛ ja ra mba'ye xɛn hɛtho nɛ nts'utho. ³² Nɛ mi 'bɛpɛ xɛn ngu yɛ ts'udi mi sihmɛ bɛ. ³³ Nɛ nu yɛ zɪthu bi bɔm bɛ ja rá mbɛi ran 'yohɛ nɛ bi yɛrpɛ 'bɛh yɛ ts'udi. Nɛ gátho yɛ ts'udi 'bɛx bin tihi, bin gɔxpɛ ja ra nguani, gátho bi zo bɛ dehe, bim 'bɛdi.

³⁴ Nu'ɛ yɛn 'yohɛ mi fáh yɛ ts'udi, 'bɛx bi 'dah pɛya 'bɛ mi nu 'bɛ'a bi 'yɔt'ɛ yɛ ts'udi. Bi mba bɛ ja ra hnini nɛpɛ ja yɛ huáhi, bi ma 'bɛ'a bin ja.

³⁵ Nɛ xɛn ngu bi mba bɛ, ba nuse 'bɛ'a bin ja. Nɛ bi nu'a ran 'yohɛ min 'yohɛ yɛ zɪthu, mi hupɛ ja rá gua ra Jesús, mi he rá he. Ya xí yám bɛya. Nɛ gátho yɛ jɛ'i bin su 'bɛ mi nu 'bɛ'a bi t'ɔrpa ran 'yohɛ. ³⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ jɛ'i in 'yohɛ a ra Jesús, 'bɛ mi hoc'a ran 'yohɛ, bi xi'ɛ m'bejua bi zɔm bɛ 'bɛ'a gátho bi 'yɔt'a ra Jesús. ³⁷ Nɛ gátho mi 'bɛpɛ ja ra hái Gadara bi 'yáp ra mate ngue hin din 'yo bɛ ja ra xɛqui a, nguetho ɛmmɛ min su gátho ɛ. Janangue'a nu ra Jesús, bi hyu ra mbosa mahɔn'a nɛ bi mbähä yá xädi bɛya. ³⁸ Nu'a ran 'yohɛ min 'yohɛ ra zɪthu, ɛmmɛ in ndehma da dɛn'na ra Jesús. Pɛ nu'a ra Jesús him bi japi da mba. Pɛ bi 'yɛmbi:

³⁹ —Ní mba ni ngu nɛ gui mam bɛ 'bɛ'a bi 'yɔt'a'a Ojɛ.

Nɛ nu'a ran 'yohɛ bi mba rá ngu bɛya, nɛ bi mam bɛ rá hnini a ran ho bi 'yɔrpa ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xoxa rá t'ixu ra Jairo, nɛ bi hocpɛ 'yu n'da ra xisu mi hɛmb ra mbeji

⁴⁰ Nu'bɛ mi mbeng bɛ ra Jesús 'dan-guadi ra dɛdehe, ɛmmɛ bin johya yɛ jɛ'i nguetho xɛn ngu mi tɔmp'ɛ. ⁴¹ Nɛ 'bɛx bi zɔm bɛ 'bɛh ra Jesús a ra Jairo, n'da ra ngɛrpi bɛ ja ra nijɛ, nɛ bin dɛnyahmu bɛ ja rá gua, nɛ bi 'yáp ra mate da mba ra Jesús bɛ ja rá ngu.

⁴² Nguetho hɔnt'a n'datho rá t'ixu mi 'bɛi, ngue 'dɛ'ma yonjɛya mi pɛ'ts'i, nɛ in nde da du. Nɛ nu'bɛ mi mbähä ra Jesús, ɛmmɛ dɛ bɛ yɛ jɛ'i bɛ ní mba.

⁴³ Nɛ nu'bɛ mi mba bɛ 'yu, hin ní zɔm bɛ ja rá ngu ra Jairo, bi zɛ'a n'da ra xisu mí hɛmb ra mbäji, ngue 'dɛ'ma

yonjɛya mi hɛmp'a ran ɛ. ⁴⁴ Pɛ nu'a ra xisu bɛya bi dárpa rá nyampahni bɛ ja rá xɛthä ra Jesús, nɛ 'bɛx bin hɛ'a ran ɛ mi hɛmbi.

⁴⁵ 'Bɛx bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi dárca ma pahni, bi 'yɛna.

Pɛ gátho ɛ mi 'bäpɛ bi 'yɛmbi: “Njom bi dä'i.” Nɛ'a ra Pedro nɛ mi'da yá xädi bi 'yɛmp'a:

—Hanja gní 'yɛna 'bo'o bi dä'a i, nɛ ɛmmɛ i dɛ yɛ jɛ'i bɛ gní mba, bi 'yɛmbi.

⁴⁶ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Pɛ dí pɛdi ngue n'da ra jɛ'i bi däqui nguetho ma ts'ɛdigä ín ho'a, bi 'yɛna.

⁴⁷ Nɛ nu'bɛ mi bɛ'a ra xisu hingui sä din cɔni, ɛmmɛ bin su, nɛ di fet'i, nɛ bin dɛnyahmu bɛ ja rá gua ra Jesús, nɛ bi xifi 'bɛ'a í dädi. Nɛ bi 'yɛna ngue 'bɛx bi yám 'bɛ mi dädi. ⁴⁸ Nu ra Jesús bi 'yɛmthoho:

—Grá xisu, bi zä bi yän'i nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi. Ní mba ya nɛ da hyu ni mbɛi, bi 'yɛmbi.

⁴⁹ Nɛ yáui ra xisu a ra Jesús 'bɛ mi zɔm bɛ 'da yá 'yɛhɛ ra Jairo xí nɛxpɛ ja rá ngu, nɛ bi 'yɛmbi:

—Nu ni t'ixu ya bi du'a, säti thoho guí pah na ra Hmu, bi t'ɛmp'a ra Jairo.

⁵⁰ Pɛ nu'a ra Jesús mi øde 'bɛ'a bi man'a, nɛ bi 'yɛmp'a ra Jairo bɛya:

—O guín su, pɛ dami 'yɛc'yɛi nɛ din nu'a ni t'ixu, bi 'yɛmbi.

⁵¹ Nɛ nu'bɛ mi zɔm bɛ ja rá ngu a ra Jairo bɛya, nu ra Jesús him bi japi da tho'a mbo yɛ jɛ'i bɛ 'bɛn'a ra hmute xí du. Hɔnt'a ra Pedro nɛ ra Jacobo nɛ ra Xuua, nɛ rá mbe nɛ rá ta ra hmute bi thopɛ. ⁵² Nɛ mi 'bɛpɛ xɛn ngu yɛ jɛ'i mi zoni ngue xí du'a ra hmute. Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—O guí zomhbɛ nguetho hingui tu na, i átho na, bi 'yɛn'a.

⁵³ Pɛ nu yɛ jɛ'i bi den'na ra Jesús nguetho mi pɛdi ya xí du'a ra hmute.

⁵⁴ Nu'a ra Jesús bi bɛntpa rá 'yɛ ra hmute nɛ bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá hmute, dami ndants'i.

⁵⁵ Nɛ 'bɛx bi ndants' pɛya, bin ja rá te, bim 'bɛi mahɔn'a.

Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Dami 'uįmmi na ni t'įxuui ya, bi t'ęmp'a rá ta ne rá mbe.

⁵⁶ Nu rá ta ne rá mbe bi hyonya thoho ngue bi dąmbęni rá t'įxu. Pe nu'a ra Jesús bi xifi njon da xifi 'be'a bin ja.

9

Nura Jesús bi mbęhni 'de'mayoho yú xádi da mamp'a rá m hma

¹ Nu ra Jesús bi zohn'du 'de'mayoho yú xádi ne bi un yán t'ędi ngue da hyon'a thi yu zįthu in 'yohu 'da yu ją'i, ne di hocua yun u i hęmb yu ją'i.

² Ne bi mbęhn'du yú xádi din 'yo bu ja yu hnini bu, ne da mam bu 'beru ní manda rá ts'ędi Oja, ne di hoc yun ząman'u. ³ Ne bi xi'u hin te da hyąts'i, ne hin da hyąx rá tųhų xing ra mbeti xingą gue mi'da yú pahni. Da mbatho.

⁴ Ne bi 'yęmp'u:

—Hųnt'a to'o rá ngu bu guí cųthu, gam 'bųhmbu bu gue'bu go gá thohmbu bu ja man'da ra hnini. ⁵ Ne nu'bu gá cųthu bu ja 'da yu hnini ne hin da 'yųmanho yu ją'i bu 'be'a guí mamhbų bu, ne 'bex guí pųmhbu bu ja yu hnini ne guí huąju rá hąi i pát ni mbonguahų, ra hmępya ngue guí zohmbu bu u, bi 'yęn'a ra Jesús.

⁶ Nu yu xádi buya bi mba hųnbu go hapu ja yu hnini ne bi mam bu ran ho ma'da'yo. Ne bi hoc yu hyęnni.

Nu ra Herodes bi ma bi hyęcpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyą

⁷ Ne mí ę'a ra ts'ųt'abi Herodes 'be'a gątho i ęt'a ra Jesús, ne bi hyonya thoho. Nguetho nu'u 'da yu ją'i bi bęni gue'a ra Xuua Nxixyą a, gue bi ndants' mahųn'a. ⁸ Nu'u mi'da bi bęni gue gue'a ra Elías a ra Jesús, uague man'da rá pųngahyą Oja ngue bi dąmbęni. ⁹ Pe nu'a ra Herodes bi 'yęna:

—Nugą dá manda bi thecpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyą, janangue'a dí pądi hinga gue'a ra Xuua a guí mamhbų. Pe to'o maha a, bi 'yęn'a ra Herodes.

Janangue ęmmę min nde da nuse a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi 'uįn'u cųt'a mahuąhi yu ją'i

¹⁰ Nu yú xádi buya bá peng bu xi 'bęhni, ne bi xih ra Jesús 'be'a bi 'yųrpu bin 'yo. Ne nu'a ra Jesús buya bi mbąsehu yú xádi bu ja ra hnini Bet-saida. ¹¹ Pe nu'bu mi bą'u yu ją'i hapu ní mba a ra Jesús, bi dęnni. Ne nu'a ra Jesús bi zomanho u 'bu mi ządi, ne bi xi'u buya 'beru ní manda rá ts'ędi Oja, ne bi hoc'u gątho yun ząman'u.

¹² Pe nu'bu mi ts'ųtho da yųh ra hyadi, gątho u 'de'mayoho yú xádi ra Jesús bi xifi da 'yet' yu ją'i, da mba bu n'danni ja yu hnini, din sihmę bu ne bá opu 'bu bin xui. “Nguetho hin'yu 'be'a da zi ua ma'ueni,” ęn'u.

¹³ Pe nu'a ra Jesús bi 'yęmp'u yú xádi:

—Pe nu'a zęhehu guí 'uįmhbu.

Nu'u yu xádi buya bi 'yęmp'a ra Jesús:

—Pe hųnt'u cųt'a yu hmę ne yoho yu t'ųhuą i ja ua. Pe hinda hųn 'bu ga tąmhbe mi'da yu hmę, sá ga 'uįmhbe gątho yu ją'i i 'buca buya.

¹⁴ Nguetho mbe cųt'a mahuąhi mi 'bųpu yun 'yohu. Nu'a ra Jesús buya bi xi'u yú xádi di japi 'da n'danni da hyu'i yote ma 'det'a yu ją'i. ¹⁵ Ne bi hyu pu ya gątho tengu xi xifi. ¹⁶ Ne nu'a ra Jesús bi hyąn'a ra hmę ne yu huą, bi ndųs' mahęts'i, ne bi jąp'u. Ne bi xeni bi un yú xádi di darpa u yu ją'i. ¹⁷ Ne gątho na ngu yu ją'i bin niyą ne bi bong thoho, 'de'mayo 'bųts'e bi mbęs'u yú xádi.

Nu ra Pedro bi ma gue'a ra Jesús ra Cristo

¹⁸ N'da ra pa bin yąseui Oja ra Jesús, min 'yohu u yú xádi. Nu'bu mi gua'a bin yąui Oja, bi 'yán'du yú xádi:

—'Be'a man yu ją'i nanguecą, 'be'a im bęn'u to'ogą.

¹⁹ Nu yú xádi bi 'yęmp'a:

—Nu'u 'da i ma gue'e grą Xuua Nxixyą. Ne nu'u mi'da i ma gue'e gra Elías, ne nu'u mi'da i ma gue'e man'da ra pųngahyą mi 'bųh maya'bu ngue bi dąmbęni, bi 'yęn'u.

²⁰ Ne nu'a ra Jesús bi 'yąnzehe yú xádi:

—Pε xi ah_u, 'be'a guím bεmh_u to'ogä.

Nε nu'a ra Pedro bi 'yεmbi:

—Nu'i gra Cristo rá Thahni i Oja, bi 'yεmbi.

²¹ Nε nu'a ra Jesús b_uya bi hεcpa yú xädi njon da xifi to'o a.

Nu ra Jesús bi man rán däte

²² Nε bi 'yεmp'_u:

—Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, i jatho ga nu ran unbi x_un ngu. Nu ma ngurpih_u y_u d_uc'y_ei nε y_u ngurpa mbäjä nε y_u xänbate nijä hin da 'yεc'y_eigui. Nε nu'_u da hyogä _u, pε ná hyu pa ga th_umb_uenigä nε dam 'b_ui mahøn'a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²³ Nε man'da bi xi'_u yú xadi, bi 'yεmp'_u:

—To'o gätho in nde da dεngui da h_ueh rán t'εdi zεhε nε da hyät y_un unbi n'da pa ngu n'da pa, madague da tho. Nε da b_uni tengu dí m bεngä. ²⁴ Pε nu'b_u 'b_ua n'da im b_un rá te, nε i su da nu y_un unbi, pε da nu ran unbi mazäi a. Pε nu'a hinguim b_un rá te madague da tho 'b_u da dεngä, di pøh rá te a. ²⁵ Hin te di muui n'da ran 'yoh_u 'b_u da 'yøt'e rá mbeti 'be'a gä i ja ua ja ra ximhäi, 'b_u hin da d_un'a ra temazäi.

²⁶ Nε nu'a gätho to'o i pεs' rá sä nanguecä nε nanguε mam hmangä, nεcä hín ga εmbi ma t'uhni _u 'b_u bá εcä ua nε gan 'yohe yú hoga m'b_uehni Oja mahεts'i, nε din jagä rá ts'edi Oja ma Ta, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ²⁷ Pε maju_uani dí xi ah_u, 'b_ucua 'da hin da nu ran däte asta gue'b_u go di d_u'mi di manda rá ts'edi Oja ua ja ra ximhäi.

Ra Jesús 'dan'yo b_u í nεqui b_u ja ra t'øhø

²⁸ Mbε ná hyäto pa b_uya, ra Jesús bi mbähä b_u ja n'da ra nyuni ra Pedro, ra Jacobo nε ra Xuua, ngue din yäui Oja. ²⁹ Nε nu'b_u min yäui Oja a ra Jesús, 'dan'yo b_u í nεqui a rá hmi nε nu rá pahni εmme x_un t'axi, di fεxni a. ³⁰ Nε 'bex bi nεqui b_u ra Moisés nε ra Elías bin yä_u ra Jesús, mi 'b_uh maya'b_u _u. ³¹ Nε bi hyärp_u n'da ran nεqui hap_u mi 'bä _u. Nε nu'_u

bi mamhb_u 'be'a da t'ørpa 'b_u bi tho b_u Jerusalén a ra Jesús. ³² Pε nu'a ra Pedro nε'_u min 'yoh_u bi z_uh ra t'aha _u, pε nu'b_u min nuhu bi nu di hyärp_u n'da ran nεqui b_u 'bäh ra Jesús nε ra Moisés nε ra Elías. ³³ Nε nu'b_u ma guerp_u da mba ra Moisés nε ra Elías, nu ra Pedro bi 'yεna:

—Ma Hmu i, εmme x_un ho ngue dí 'b_uhmb_u ua ya, ga hócähe hyu y_u t'ungu, 'da'a n'da ni mbetih_u. Nu'i, nε ra Moisés nε ra Elías, bi 'yεna.

Pε him mim b_un'a mi man'a. ³⁴ Nε nu'b_u mi 'yεn'a ra Pedro, 'bex bá cä n'da ra güi bi go'ma ra Moisés nε ra Elías, nε εmme bin su'_u yú xadi ra Jesús. ³⁵ Nε bi t'ørp_u n'da ra nde b_u ja ra güi ngue bi 'yεna:

—Nuna ma ts'unt'_u dadí huεcä na, dami 'yøhmb_u 'be'a i man na, bi 'yεn'a ra nde.

³⁶ Nε nu'b_u mi gua'a bi man'a ra nde b_u ja ra güi, nu y_u xädi bi nu 'bäε b_u ra Jesús. Nε nu'_u y_u xädi, njom bi xi'_u 'be'a bi nu'_u.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min youi ra zithu

³⁷ Nu'b_u mi hyax b_uya, bi gap_u ja ra nyuni ra Jesús nε'_u hyu yú xädi min 'yoh_u. Nε x_un ngu y_u ja'i bin c'ath_u ra Jesús. ³⁸ Nu n'da ran 'yoh_u nts'edi bi mbafi:

—Xänbate i, nurqui ts'_u ma ts'unt'_u nguetho hønna z_u n'datho dí si. ³⁹ Nε ja'b_u im bent ra zithu nε εmme di unba a, i tεxa hai, nε εmme mbafi, nε di fet rá ja'i, nε i soh y_u fεgui. Nε zäi di ja b_u ra zithu. ⁴⁰ Nε dá xi'_u ni xädi di hoqui, pε nu'_u him bi zä bi hoqui, bi 'yεn'a ran 'yoh_u.

⁴¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Nu'ah_u guexta'a hin guí εc'y_ei_u 'be'a dí xi ah_u. Ham'mi pa ngue ga tøp'a thohoh_u ngue gui 'yεc'y_eigah_u.

Nε xø bi 'yεmp'a ran 'yoh_u b_uya:

—Bá si ua ni ts'unt'_u.

⁴² Nε nu'b_u bá si ra ts'unt'_u, bi bent mahøn'a a ra zithu, bi dεxa häi nε nts'edi bi unbi. Pε nu'a ra Jesús bi xi'a ra zithu da bøni, nε bi hoc'a ra ts'unt'_u b_uya. Bi xi'a rá ta da zix b_uya.

⁴³ Nε gätho y_u ja'i bi hyonya thoho a rá ts'edi Oja.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dqte

Nε guexta'a i ya_u y_u ja'i nε i ma 'be'a gätho i øt'a ra Jesús. Nu ra Jesús b_uya, bi 'yεmp'a yú xädi:

⁴⁴ —Dami 'yøhmb_u x_un ho a dí xi ah_u ya, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi, bi 'yεmbi.

⁴⁵ Pε nu' u yú xädi him mi paði 'be'a nam bøn'a i man'a ra Jesús, nguetho Oja hin ní japi da ba' u, nε bi zu da 'yän'na ra Jesús 'be'a nam bøn'a bi man'a.

Ra Jesús bi 'yut yú xädi nda'a dim 'bet'o

⁴⁶ Nu' u yú xädi bin junzehe u nangue'a to'o dim 'bet'o. ⁴⁷ Nε nu'a ra Jesús mi paði 'be'a mim bεn u, nε bá si n'da ra t'uhni bi mbämp' u i 'bäi, ⁴⁸ bi 'yεmp' u yú xädi:

—Hønt'a go to'o da zimanho n'da ra t'uhni tengu na ngue i εc'yεigui, necä bi zimanhog 'b_u ya bi 'yøt'a. Nε to'o bi zimanhogä nam bøni bi zimanho ma Ta. Nε nu'a to'o i øt'e ngue nte di muui, gue'a dim 'bet'o a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu' u hingui s_uju, ma amigoh_u u, bi 'yεn'a ra Jesús

⁴⁹ Nu ra Xuua b_uya bi xi'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nugähe dá nuhe n'da ran 'yoh_u bi ndøn'na ni thuhu 'b_u mi hyøn'a thi y_u zithu, nε dá hecuahe nguetho him man 'yogähe a ran 'yoh_u.

⁵⁰ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nde'b_u hin xqui hecuahe, nguetho nu' u hingui s_uju ma amigoh_u u, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dqmhyä ra Jacobo ne ra Xuua

⁵¹ Nε ya mi ts'utho da zøn ra pa da mba mahεts'i ra Jesús. Nε bi nde bi mba b_u Jerusalén, madague i paði da mba ma unbi b_u. ⁵² Nu'b_u mi mba b_u 'yu, bi xifi da tho' u 'da yú xädi, da hyonbi hap_u din säya. Nε nu' u yú xädi b_uya, bi yarp_u ja n'da ra hnini

b_u ra xequi Samaria. ⁵³ Pε nu y_u ja'i b_u hingui ndepe din säya b_u'a ra Jesús, nguetho him bi numanho ngue ní mba ba nu ra dqmpeti b_u Jerusalén.

⁵⁴ Nε nu ra Jacobo nε ra Xuua εmme bin cue 'be'a bi man y_u ja'i b_u b_uya. Nε bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ha guín nde ngue ga mandagä'be ra sibi ba caħ mahεts'i, nε din zø' u gätho 'b_ucua, bi 'yεn' u.

⁵⁵ Pε nu ra Jesús bi dqmhyä u yú xädi b_uya, gue hingui ho a im bεn' u. ⁵⁶ Nε bi thop_u man'da ra hnini b_uya.

Hyy_un 'yoh_u εna da den'na ra Jesús

⁵⁷ Nε nu'b_u mi 'yo b_u 'yu ra Jesús bi 'yεn'a n'da ran 'yoh_u:

—Ma Hmu i, nugä ga ten'ni i hønba go hap_u guí mba, bi 'yεmbi.

⁵⁸ Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nu y_u haho i ja yú oi b_u ja y_u hyädo, nε y_u doja i ja hap_u din säya u, pε nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin hap_u i jase ma oigä ua, bi 'yεmbi.

⁵⁹ Nu ra Jesús b_uya, bi 'yεmp'a man'da ran 'yoh_u:

—Dami tengui, bi 'yεmbi.

Pε nu'a ran 'yoh_u bi 'yεm b_uya:

—Grá Hmu, 'be ga äcä ma ta 'b_u bi du.

⁶⁰ Nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Pε gue' u hingui ja ra te ma'da'yo, da 'yä' u xøn du. Pε nu' i gui tengui, gui xih y_u ja' i 'bεp_u ní manda rá ts'edi Oja.

⁶¹ Xø man'da ran 'yoh_u bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, dín nde ga ten'ni i, pε 'be ga mbagä b_u ma ngu dan 'yε'be ma ta nε ma mbe.

⁶² Pε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Gätho to'o εna da dengui nε im bεn'a bi zogui, hing yän säh_u b_u di manda rá ts'edi Oja u. Nu'a i øt' u tengu øt'a n'da ran 'yoh_u 'b_u i henhäi nε in yεħ rá xäthä, hingui uεntho yú the i hequi.

10

Ra Jesús bi mben'd_u hyäte ma'det'a b_u ja y_u hnini

1 Nubaya nu'a ra Jesús bi huan'du hyate ma 'det'a yá xädi ne bi mbehni 'da'i yoho bu ja yu hnini gueru da those ra Jesús. 2 Ne bi 'yembi:

—Tenguthoho 'bu ya xø 'yo't'a n'da ra huahi, pe zu yonja'i tho u yu xofo, xun ngu u yu ja'i da 'yec'yei, pe go zu yoho thoho u da xifi. Dami 'yafu Oja ra Hmu ba penh mi'da yu mbe fi da xih yu ja'i da 'yec'yei.

3 Bex gui mbähä ya, ne nugä dí pen'nahu tengu'u yu de'yo 'bu da mba bu 'buh yu zate. 4 Ne o gui hax ni mbetihu, xin ni buxahu, xin gui cuxhu ná yopare ni thixfanihu, gui mbäthohu ne hinga nya'a gui zenguahu yu ja'i bu 'yu.

5 Ne nu'bu gui cuthu bu ja n'da ra ngu ngue di säya ahü a ra mengu bu, gui zenguahü, ne gui 'yafu Oja da 'yenspa rán japi a ra mengu bu.

6 Ne nu'bu in nde rán japi Oja a ra mengu bu, da gohmi a rán japi Oja 'bu, pe nu'bu hinguin nde, nte da gohmi 'bu. 7 Ne nu'bu gá sømhbü bu ja n'da ra hnini, gam 'buhmbü bu hapu rá mbüdi da mba ma säya ahü. Hin gui päpu gam 'buhmbü. Ne gui sihu 'be'a gätho din 'da ahü, ne hin gui pes' ni sä gui sihu nguetho gue'a gui tahmbü a ngue gui xihmbü rá m hman Oja u. Ne njo'o n'da ra mbe fi ngue hin da mba njut'i. 8 Ne hont'a go má hnini nguepu da ts'in ahü, gui sihu 'be'a gätho di 'da ahü yu ja'i.

9 Ne gui hoc'u yun zäman'u i 'bupu, ne gui xihmbü yu ja'i ngue mi ts'utho di manda rá ts'edi Oja ua. 10 Pe hont'a go nda'a má hnini gui cuthu, ne nu'bu hin da zin ahü yu ja'i bu, gan 'yohu bu ja ra hnini, ne gui 'yemfu yu ja'i: 11 “Nugähe dí huac ma guahe ra fonthäi ua ja ni hninihu, ra hmerpya ngue ga sogähe ua. Pe gui pämbü xna xtí manda maha ua rá ts'edi Oja,” gui 'yemfu u. 12 Ne dí xi ahü, nu'bu bi zøn ra pa ran juanbi, man'da xun u tho ran unbi da nu'u, xinda gue'u mi 'bupu ja ra hnini Sodoma, bi 'yæn'a ra Jesús 'bu mi 'yemp'u yá xädi.

Da ts'änba rá muui yá ts'oqui u him bi 'yec'yei ra Jesús

13 Í huçi gätho ahü gui 'buhmbü bu ja ra hnini Corazín, ne gätho ahü gui 'buhmbü bu ja ra hnini Betsaida, nguetho ya gá nuhu yun t'øt'e nuixte dá øt'ä ne hin gá päh nin 'yomfënihü. Nu yu ja'i mi 'bupu ja ra hnini Sidón ne'u mi 'bupu ja ra hnini Tiro, nu'bu xtá nu'u yun t'øt'e nuixte gá nuhu ya, xtí päh yun 'yomfëni u, ne xtá hye yu pahni tengu yu 'døza ne xtá 'yux yu 'bospi yá ja'i, ra hmerpya ngue xmmë tu yá mbüi nangue yá ts'oqui u. 14 Ne nu'a ra pa rán juanbi Oja, nu ahü man'da da zän'nahü ran unbi xinda gue'u mi 'bupu ja ra hnini Tiro neru ja ra hnini Sidón. 15 Ne ahü gui 'buhmbü bu ja ra hnini Capernaum, gnín 'yexhu a ngue gui xmhbu gui sømhbü bu mahçts'i, pe hin'na, pe gueru ja ran unbi maza'i gui mbähä, bi 'yæn'a ra Jesús.

16 Ne bi 'yemp'u yá xädi büya:

—Nu'u i øh ni ndehu, tengu'bu ma ndesegä bi 'yø'u. Nu'u to'o hin da zin ahü tengu tho'bu him bi zingä'u, ne nu'u him bi zingä, xím bi zin'a ma Ta bá pengä, bi 'yæn'a ra Jesús.

Bá penc'u hyate ma 'det'a xí mben'na ra Jesús

17 Nu'bu mambá penc'u hyate ma'det'a yá xädi a ra Jesús bu bi mbehni, xmmë bin johya u. Ne bi 'yemp'u:

—Grá Hmu, hinga hont'u yun zäman'u dá hoje pe ne'u yu zithu dá hømhbü thi 'bu má ndømhbü ni thuhu, bi 'yembi.

18 Nu ra Jesús bi 'yemp'u büya:

—Dá nugä rá hmu yu zithu 'bu gmí tafu, bi mba häi tengu ra huçi 'bu xun gäi, bi 'yæn'a, ne ya dá 'da ahü ra ts'edi gui tafu rá ts'edi man sühü. 19 Pe madague gui nes'hü yu pozü bu gui thohmbü, ne yu mbozü, pe nte da ja ahü. 20 Pe hin gan johyahü ngue bi zä gui hømhbü thi yu zithu, pe nu'a gdín johyahü ngue bi zin ahü Oja ne bi hyux ni thuhuhü bu mahçts'i, bi 'yæn'a ra Jesús 'bu mi 'yemp'u yá xädi.

Bin johya ra Jesús

²¹ Nubaya nu rá Hogandahi Oja bi japi emme di johya ra Jesús, ne bi 'yena:

—Dí 'ts'a i nguetho gá japi bi ba'a ni ts'edi u i hon'i, tengu yu t'uhni ngue hin te i pa'di, ne hinga gue'u im bense ja yán 'yomfenise gá japi bi ba'u. Ne gue'a gá 'yot'e ma Oja i, ngue gue'a gá numanhose guí ot'e, bi 'yemp'a Oja.

²² Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yena:

—Gátho i ja a ma Ta bi 'daqui. Ne hõnse ma Ta i paçä xun ho ngue rá Ts'ant'ugä, ne hõnsegä rá Ts'ant'ugä dí paçä xun ho a ma Ta, ne'u to'o ga japi da ba'a, bi 'yena ra Jesús.

²³ Ne bi 'yemp'u yú xädi:

—Gan johyah u ngue guín nuh u a dí ot'ä ya. ²⁴ Majuani dí xi ah u, xun ngu yú põngahya Oja ne xun ngu yu ts'ut'abi mi 'bui, mi nde da nu'a guín nuh ya, ne da 'yot'a guí øhmbu ya, pe him bi zä, bi 'yemp'u yú xädi ra Jesús.

Rán t'uti a ran 'yohu bi huçc rá mijá'iu

²⁵ Ne bi zom bu 'buh ra Jesús n'da ra xänbate nija, im beni da zä'a ra Jesús, ne bi 'yanni:

—Xänbate i, 'be'a sä ga ot'ä n'dahma din jagä ra te mazai, bi 'yena.

²⁶ —Be'a mam bu ja yán t'edi ra Moisés, bi 'yena ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra xänbate nija bi 'yena:

—I mam bu: “Gam bẽmhbu Oja ra Hmu ngue gátho ma mbuihu ne gátho ma teh u, ne gátho ma ts'edihu, ne gátho man 'yomfenihu, ne ga huçc ma mijá'ihu tengu bu nan huçc zehchu,” i en rán t'edi Oja, bi 'yena ra xänbate nija.

²⁸ Bi da'a ra Jesús buya:

—Majuani guí ma. Nuya gui 'yot'u ne din ja'a ra te mazai, bi 'yembi.

²⁹ Nu ra xänbate nija mi pa'pu mbo rá mbui ngue hinga gue'a mí ot'e, ne bi 'yemthoho:

—Pe to'o ma mijá'i'be ga huçcä, bi 'yena.

³⁰ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ne bi 'yembi:

—Nu n'da ran 'yohu mi 'yo bu ja ra 'yu, bí ne'pu Njerusalén ní mba bu Jericó. Ne nu'u 'da yu be bi gorpa'yu ne bi unba'a ran 'yohu, ne gátho u yá pahni mi he bi gaspi ne'a rá mbeti. Ne bi zopu nden'yu a ran 'yohu buya, ena da du. ³¹ Ne bi thopu n'da ra mbäjä, ne bi nu'a ran 'yohu 'bem bu pe bi mbäthoho. ³² Ne'a man'da ran 'yohu, ra mbefi bu ra nija a, bi thopu, bi nu'a ran 'yohu 'bem bu, ne'a bi mbäthoho tengu bi 'yot' ra mbäjä. ³³ Pe nu'a n'da ran 'yohu, ra mengu Samaria, 'bu mi thopu buya, bi nu mi 'bem bu a ran 'yohu, ne bi huçc'a. ³⁴ Ne bi xispa ra aceite ne ra vino bu xí ts'erbi, ne bi mbantpa ra 'bø't'e. Ne bi 'yexa rá fani buya, bi zixpu ja n'da ra ngun'oi ne bi jamansu'a. ³⁵ Ne nu'bu mi hyats'i, bi thopu ní mba, ne bi zocpi ts'u ra mbeti a ra mengu bu, ne bi xifi di jamansu'a ran 'yohu, ne da gurpa rá gasto 'bu hin dí gua'a 'bu bá peng bu ní mba, bi 'yena ra Jesús 'bu mi man ran t'uti.

³⁶ Nubaya bi 'yän'na ra xänbate nija:

—Xiya, nda'a nín 'yohu bi 'yõrpa ran huçcate rá mijá'iu.

Bi da'a ra xänbate nija:

³⁷ —Nu'a bi mbäts'i.

Nu ra Jesús bi 'yemp'a buya:

—Ní mba din jabu gui 'yõrpa ni mijá'ihu, bi 'yembi.

Ra Jesús bi mba bá nu'a ra Marta ne ra María

³⁸ Ra Jesús ne'u yú xädi mi 'yo bu ja ra 'yu ní mba bu ja ra hnini Jerusalén, ne bi zom bu ja n'da ra hnini gueru 'bu'a n'da ra xisu í Marta a. Ne nu'a ra Marta bi xi'u din säya bu ja rá ngu. ³⁹ Ne mi 'bupu n'da rá juhué í María. Nu'a mi hupu i ya ra Jesús, bi 'yot'a bi man'a. ⁴⁰ Pe nu'a ra Marta, xun ngu ra 'befi i ot'e. Ne bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ma Hmu'i, ha hin guí urpa ra güenda 'be'a ot' ma cu, nde'bu gui xifi di zequi, bi 'yembi.

⁴¹ Nu ra Jesús bi dat'a:

—Ma zu Marta, emme guím ben'a ni 'befi. ⁴² Pe n'datho a mahyoni xun ho, ne gue'a bi huan'na ra María, ne

njon di 'uecpa'a mam hmangä i øde, bi 'yɛn'a ra Jesús.

11

Ra Jesús bi xänba yá xädi din yáhu Oja

¹ N'da ra pa bi 'ue'a ra Jesús nɛ bin yáui Oja. Nɛ nu'bu mi gua'a bin yáui Oja, n'da rá xädi bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu'i, dami xängahe dan yáhe Oja tengu thoho ra Xuua bi xänba yá xädi.

² Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Ngubɛ guí mamhbɛ 'bu guí yáhu Oja:

Ma Ta ahe,

Da hnumansu ni thuhu

Nɛ dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

³ Nɛ dami 'daje ra hmɛ dí homhbe ra pa i ja bu ya.

⁴ Dami punga ma ts'oquihe tengu thoho bu na punbahe ɛ i ørcahe ran ts'o.

O guí hɛgähe da daje ran ts'o,

pɛ dami yanje nangue ran ts'o, guí 'yɛmhbu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁵ Nɛ xø bi xih man'da ran t'uti ɛ, bi 'yɛna:

—Xi'bu n'da ran 'yohɛ xtí mba bu rá ngu n'da rá amigo, made ra xui, nɛ xtá 'yɛmbi: “Hmiqui ts'ɛ hyun thuhmɛ,

⁶ nguetho nu'a n'da ma amigo ja bi zøm bu ja ma ngu, nɛ hin'yɛ 'be'a ga unni da zi,” xtá 'yɛmbi. ⁷ Nɛ xi'bu xtá 'yɛmp thoho: “Yo gadí paqui,

nguetho ya án thɛ't'i ma ngu nɛ ya dá ohmbe gätho ma t'uhni, nɛ hingui sä ga ndants'i ngue ga 'da'i,” xtá 'yɛntho. ⁸ 'Be'a hmaha xtá 'yøt'a ran 'yohɛ 'bu. Nu'bu hingui pɛs' rá sä di thoqui da 'yäpi, nɛ guehma da ndants'a rá amigo nɛ di un'na bi 'yädi,

bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁹ In ja bu 'bu guí yáhu Oja, guí thoqui guí 'yäfɛ nɛ sä thocua thoho guí hyámhbɛ. Thocua thoho guí hyomhbɛ nɛ thocua thoho da zä guí tĩmhbu. Thocua thoho guí zohmbu nɛ Oja da xoc'ahɛ. ¹⁰ Nguetho gätho to'o da 'yädi da hyäni, nɛ gätho to'o da hyoni, da dīni, nɛ gätho to'o da zofa da xocpi, bi 'yɛna.

¹¹⁻¹³ Nɛ nu ahɛ madague gyá ts'om'bäihɛ, xínga n'da ahɛ gadí unhdɛ ra pozɛ ni t'uhnihɛ 'bu i ä ahɛ ra huá, nɛ xíng ra mbozɛ gadí unhdɛ 'bu i ä'ahɛ ra do'øni, pɛ hønt'a xæn ho gadí un ni t'uhnihɛ. Ha maguet'a Oja ma Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i ngue him ba pɛn'nahɛ rá Hogandähi 'bu guí äfɛ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ɛmp'a ra Jesús in 'youi ra zĩthu

¹⁴ Nɛ mi 'bɛpɛ n'da ran 'yohɛ hingui sä din yá, nguetho madi goreba ra zĩthu. Nɛ nu ra Jesús bi hyøn'a thi ra zĩthu nɛ bin yá ran 'yohɛ buya. Nu yɛ jä'i ɛmmɛ bi hyonya thoho. ¹⁵ Pɛ nu'ɛ 'da bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɛ sä i høn'a thi yɛ zĩthu, nguetho gue'a rá hmu yɛ zĩthu bi un rán t'ɛdi na, sä ɛn'ɛ 'da.

¹⁶ Nɛ nu'ɛ mi'da bi zä ra Jesús 'bu ya majuäni Oja bi un rá ts'edi, nɛ bi 'yáp ra hmɛpya mahɛts'i. ¹⁷ Pɛ nu ra Jesús mi pãrpa yán 'yomfɛni n'da ngu n'da'ɛ nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'bu din heczɛhe yɛ jä'i 'bɛpɛ ja n'da ra hnini, nɛ ba ɛh yán sɛihɛ, hin da zä din tunhdɛ yán sɛihɛ 'bu. Da mba ma juadi ɛ. Nɛ ngutho ɛ 'bɛpɛ ja n'da ra ngu, 'bu din sɛsɛ ɛ dim 'bedi.

¹⁸ Nɛ ngutho rá ts'edi ra zĩthu, ha da zä din sɛsɛ ɛ ngue di 'beh yá ts'edi, nɛ sä guí ɛmhbu, ngue'a rá ts'edi ra zĩthu a ná høn'a thi yɛ zĩthu ɛ. ¹⁹ 'Be'a ni ts'edi guí ɛmhbu i ja ni xädi'bu i høn'a thi yɛ zĩthu. Guesɛ'ɛ i ut ahɛ ngue him majuäni guím mamhbɛ. ²⁰ Nugä dí høn'a thi yɛ zĩthu nangue rá ts'edi Oja, gue'a ctí pãhmbu ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'bɛhmbɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Nɛ man'da ran t'uti bi ma, nɛ bi 'yɛna:

—Nu'bu 'bu'a n'da i ja rá ts'edi nɛ i ja 'be'a dãm fädi xæn ho bu ja rá ngu, hin te da ja. ²² Pɛ nu'bu da zøm bu n'da ngue man'da i ja rá ts'edi nɛ da dapi, da hyänba a nám fädi nɛ da duspi 'be'a gätho i ja bu ja rá ngu buya.

²³ Nu'a to'o hinga 'da'ingu dí mam'be, man sɛi'be a. Nɛ nu'a to'o

hingui øt' ma 'bɛfi, di japi dim 'bɛ'ɯ mi'da.

Rán t'uti ra zĩthu bá peng bɯ ja rá mbɯi n'da ra ja'i

²⁴ Nɛ man'da ran t'uti bi ma, bi 'yɛna:

—Nu'bɯ bi bøm bɯ ja rá mbɯi n'da ra ja'i ra zĩthu, bin 'yo bɯ ja ra 'yɔnhäi, bi hyoni hapɯ sä dim 'bɯi, nɛ nu'bɯ him bi dĩni, bi bɛnsɛ ba peng mahøn'a hapɯ mi 'bɯi. ²⁵ Nɛ nu'bɯ mi zøm bɯ, bi nu njongui 'bɯpɯ, nɛ ma hoqui xɯn ho. ²⁶ Nɛ nubɯya, bi mba bá hom mi yoto yɯ zĩthu man'da xɯn ts'o xinda guesɛ'a bin honte, nɛ gátho bim 'bɯhmbɯ bɯ. Nɛ nu'a ra ja'i bɯya, bi gohi man'da xɯn ts'o xinda gue'bɯ mi 'bɯpɯ n'datho ra zĩthu, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɯ mi man ran t'uti. Din ja bɯ ɯ hinga gátho rá mbɯi i ɛc'yɛi.

Ran japi majuaɲi

²⁷ Gátho na ya ra Jesús nɛ bi da'a n'da ra xisu, bi 'yɛna:

—Majapi'a ra xisu bi te'e, bi 'yɛmbi.

²⁸ Pɛ nu ra Jesús bɯya bi 'yɛmp'a:

—Pɛ nɛ'ɯ man'da majapi gátho to'o i øh rá m hman Oja nɛ i øt'a gátho i mam bɯ, bi 'yɛmbi.

Yɯ ts'om'bäi bi 'yäh yɯ hmɛpya mahɛts'i

²⁹ Bi munts'ɯ yɯ ja'i bɯ 'bäh ra Jesús, nɛ nu ra Jesús bi xi'ɯ man'da ram hma, nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'ahɯ guí 'bɯhmbɯ yɯ pa ja bɯ ya, gyá ts'om'bäihɯ, guí äjɯ ra hmɛpya mahɛts'i, pɛ hin te ma hmɛpya da t'ut'ahɯ, pɛ hønt'a n'da ra hmɛpya da t'ut'ahɯ tengu bi 'yøt'a ra Jonás. ³⁰ Nɛ gue'a ra hmɛpya bi 'yøt' ra Jonás, bi bah yɯ ja'i bɯ ja ra hnini Nínive majuaɲi Oja bí mbɛhn'na. Ngutho ahɯ, sä guí paɲhmbɯ majuaɲi bá pengä Oja 'bɯ gá nuhɯ 'bɛ'a dín jacä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛna.

³¹ Nɛ dí xi ahɯ, nu'a ra xisu min ts'ut'abi bɯ Sur, 'dat'a guí ndans'hɯ a 'bɯ bin ja ran juanbi 'bɯ ran zɛgui. Nɛ da 'yut'ahɯ ngue i ja ni ts'oquihɯ. Nguetho nu'a yatho bá ɛhe ngue mín

nde da 'yø'a bi man'a ra ts'ut'abi Salomón nangue rán 'yomfɛni bi und Oja, pɛ nu ahɯ, hin guín nde guí 'yøhmbɯ a dí mangä ngue dí 'bɯhmbɯ ua. Pɛ nugä man'da i ja rá ts'ɛdi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³² Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nɛ'ɯ mi 'bɯpɯ ja ra hnini Nínive 'dat'a guí ndans'hɯ ɯ 'bɯ bin ja ran juanbi 'bɯ ran zɛgui, nɛ da 'yut'ahɯ ngue i ja ni ts'oquihɯ, nguetho nu'ɯ 'bɛx bi päh yá mbɯi 'bɯ mí 'yø'a bi man'a ra Jonás, pɛ nu ahɯ, xø hin guín nde guí päh ni mbɯihɯ nangue ni ts'oquihɯ. Nɛ nugä, man'da xɯn hɛts'i mam hmangä xinda gue ra Jonás, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu'a dá paɲhmbɯ rán nɛqui Oja

³³ Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Pɛ njon di søc'a n'da ra sibi ngue da go'mi, uague di cɯ't' pɯ ja ra huada. Pɛ i tixpɯ ja ra mbøxasibi, ndepe di yot'i gátho to'o ba ɛhe. ³⁴ Gue'a ni dähɯ di ja ahɯ guí hyanthɯ ran nɛqui. Nu'bɯ xɯn ho ni dähɯ, guí hanthɯ xɯn ho ran nɛqui, nɛ nu'bɯ hingui ho ni dähɯ, xɯm 'bɛxuiho bɯ guí hanthɯ. ³⁵ Nɛ ngutho ni mbɯihɯ di ja ahɯ guí paɲhmbɯ rán nɛqui Oja. Nu'bɯ i hon ni mbɯihɯ rán ho Oja, i ja ahɯ ran nɛqui 'bɯ, nu'bɯ hin'na, sä guí ɛmhɯ i ja ahɯ ran nɛqui, pɛ hønt'a ra 'bɛxui i ja ahɯ. ³⁶ Nguetho hønt'bɯ guín ndehɯ bɯ ni mbɯihɯ, di 'uec'ahɯ ra 'bɛxui a Oja nɛ di 'da ahɯ rán nɛqui, nɛ nubɯya guí 'yøthɯ tengu'bɯ gyá sibihɯ nɛ guí 'yuthɯ mi'da rá 'yu Oja, tengu ra nyot'i di yorpɯ ní mba n'da, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xi'ɯ yɯ fariseo nɛ yɯ xänbate nijq maxøts'e thoho i ya'ɯ

³⁷ Nɛ nu'bɯ mi gua'a man ra Jesús, n'da ra fariseo bi xih ná ts'ihmɛ a ra Jesús, nɛ bi mba bin sihmɛhɯ. ³⁸ Nɛ nu ra fariseo bi nu him bin xɯ'yɛ ra Jesús, tengu i man yán t'ɛdizɛhɛ yɯ fariseo, nɛ bi hyonya thoho. ³⁹ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu ahɯ gyá fariseohɯ, guí pethɯ xɯn ho ni ja'ihɯ, pɛ guexta'a xɯn

ts'o ni mbuih. Hønt'a ran ts'iyate guím bēmhb, gyú ts'om'bäi thohoh. ⁴⁰ Xøgue, xum me tho ni mbuih. Nu Oja i pãdi 'be'a gadí jafu ni ja'ih, pe ne'a ni mbuih i pãdi 'be'a im bēni, nguetho Oja gätho bi zän'du, bi 'yēna. ⁴¹ Pe nu'bu gui huçc ni mijã'ih ne gui fãxh, da fãh p̄ya mahoqui ni mbuih.

⁴² Í huçi maha ah, gyu fariseoh, nguetho guí hãxh bu ja ra nija a ná 'det'a yú 'yēthi yu tãh bi bõxp̄ ja ni huãhih, pe go hin gá 'yõth a man'da in nde Oja ngue 'da xquín numanhoh ni mijã'ih ne xquí huçju u. Guehya nde'bu man'da gui 'yõth, madague'bu gui thoqui gui 'yõth u mi'da. ⁴³ Huçi maha ah, gyú fariseoh, emme guí homhb ngue da hnumansu ah bu ja ra nija, ne gadí hoh yun zengua 'bu guí 'yoh bu ja ra tai. ⁴⁴ Í huçi maha ah, nu'ahu tenguthoho n'da ran 'yãgui hingam fãdi, ne nu'a da thopu hin da bãdi o bu x̄ ya. Ngutho ah, im bēn yu ja' i ngue x̄n ho ah, pe him majuani.

⁴⁵ Ne mi 'bup̄ n'da ra xãnbate nija, ne bi 'yēna:

—Nu'i grã Jesús, gra xãnbate i, emme gadí unga ma mbuihe a gá ma, bi 'yēmbi.

⁴⁶ Bi dat'a ra Jesús:

—Ne ah, gyu xãnbateh, í huçi maha ah, nguetho emme x̄n hēi a gá hyuspah yun t'ēdi ra Moisés ngue guí xihmb yu ja' i da 'yõt'e, pe nuse ah xingui ts'u guí õth a guí xihmb da 'yõt'u. ⁴⁷ Í huçi maha ah, guí hocpah yú jãdon'yãgui u yú pøngahya Oja bi hyo'u nim bombõtah, ngue guí nde da 'yēn'ah yu ja' i x̄n ho ah. ⁴⁸ Pe gue'a gní 'yuhmb ngue guín numanhoh yun t'õt'e u nim bombõtah, bi hyo'u yú pøngahya Oja ne go gadí hocpah yú jãdon'yãgui bi 'yo u.

⁴⁹ Pe nu Oja i pãdi 'be'a gätho din ja, janangue'a bi 'yēna: “Ga pēhdã u ma pøngahya, ne'u mi'da da mam mam hmangã. Nu'u 'da da tho, ne nu'u 'da da t'ethoho,” bi 'yēn Oja. ⁵⁰ Janangue'a gue'a ctí nuh ran

ts'embi Oja nanguie gätho yú pøngahya Oja ne yám 'behni bi mba ntho gue'bu go rá mbudi ra ximhäi. ⁵¹ Nu rá mbudi ra Abel bi tho asta gue'bu ne'a ra Zacarías bi tho bu mbo ra dãnija, tengu thoho 'bu ni ts'oquih a gätho í tho'u yú pøngahya Oja, ne gue'a dí un'nah a.

⁵² Í huçi maha ah gyú xãnbateh, guí pãhmb 'be'a nam bõn'a rá hman Oja pe hinga gue'a guí xãnbah yu ja' i. Him majuani guí tēhd a ne hín gadí jafu da den'du in nde da denni, bi 'yēn'a ra Jesús. ⁵³⁻⁵⁴ Ne bi bõm bu ra Jesús buya. Pe nu yu xãnbate nija ne yu fariseo emme bin cue, ne xø bi d̄mi emme bi 'yän yun t'änni, ngue i honi 'bep̄ dí yap'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi ma 'be'a dinja to'o i mam maxõts'e thoho

¹ Ne bim peti bu 'buh ra Jesús x̄n ngu yu ja' i, ne emme din tonthoho. Nu ra Jesús bi 'yēmp'u yú xãdi:

—Gam fãhmb nanguie yú ixi yu fariseo ngue hin gui tēbah yun t'õt'e, çna x̄n ho bu na hnu u pe n'dan'yo thoho im bēn yú mbui. ² Hin gui 'yõth tengu'u nguetho gätho 'be'a im bēm bu mbo rá mbui n'da, da fãdi. Madague'bu çn'u njon da bãdi, pe guehma din c'ã yú ts'oqui. ³ Ne gätho a i man'a n'da bu njongui øde, da hmam bu 'buh yu ja' i. Ne gätho i mam mant'ãgui n'da bu ja rá ngu, da fãp̄ 'buh yu ja' i, bi 'yēmp'u yú xãdi ra Jesús.

Gui suh Oja, bi 'yēn'a ra Jesús

⁴ Ne xø bi 'yēna:

—Nu'ah, ma amigo ah, o guí suh u in nde da hyo ah. Nu'u, sä da hyo'a ni ja'ih pe hin'yu 'be'a man'da i sä da 'yõt'e. ⁵ Ga xi ah to'o a gui suh. Dami suh Oja nguetho nu'a, i sä da hyo ah ne i ja rá ts'ēdi da 'yēnt'ah bu ja ran unbi mazai. Majuani dí xi ah, jatho gui suh Oja.

⁶ Ne njom man'da gui suh. Guim bēmhb yu doja, ts'ũtho di muui, hønt'a z̄ yocentavo di muui u çãt'a

ndoja, pe guexta'a i pa mfeni u, Oja im bɛn'u. ⁷ Ne nu ah u man'da di mu ah u xinda gue y u doja b u n i b ɛn Oja, n e asta i paɗi hangu na ngu i ja ni xtah u. Janangue'a o guin suh u.

To'o hingui su da ma nangue ra Jesús

⁸ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Majuani dí xi ah u, gátho to'o hingui su da mangua ja ra hái gue i paqui, nugá, ngue dán ja'igá ua ja ra ximhái, ga mam b u ja y á hmi yám 'behni Oja, gue dí paçä u. ⁹ Pe nu'a to'o da gongá ua ja ra hái, necá ga congá b u mahɛts'i a.

¹⁰ Nu'a to'o di c'aman'ugá nguecá ngue dán ja'igá ua ja ra ximhái, sá da mba ma punbi 'b u da b ɛn'a bi ma. Pe nu'u to'o di c'aman'u rá Hogandahi Oja, hin'y u rá punbi u.

¹¹ Nu'b u pa ma ya'pi'ah u n e da ts'ix ah u b u 'b u h y u ngurpi ja ra nija o gueru 'b u h y u z e'mi n e y u ts'ut'abi, pe o emme guim b emhb u 'b e'a sá gui mamhb u 'b u da mba ma juanni ah u, ¹² nguetho nu'b u gám 'báhmb u b u ja rá hmi u, nu'a rá Hogandahi Oja 'bex di b ɛn'nah u gui mamhb u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán t'uti ra membeti bi bɛnse 'b e'a da hyoni

¹³ Ne nu'b u min ya'a ra Jesús, mi 'bá inde b u 'b u h y u ja'i n'da ran 'yoh u, n e bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, dami xih man 'yoh u da xegäts'u ra hái bi zoh ma ta'be.

¹⁴ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Nu'i, grán 'yoh u, hin dra z e'migá ngue ga øt'ä a guí ma, bi 'yɛmbi.

¹⁵ Ne xø bi 'yɛmp'u 'b u p u:

—Dami jamansu ni mbuih u hin din ja ah u ran 'yaya. Nguetho hinga gue'a i ja n'da dám 'b u'a n'da, madague'a xan ngu i ja.

¹⁶ Ne nubaya, bi xi'a n'da ran t'uti, n e bi 'yɛmp'u:

—Mi 'b u'a n'da ran 'yoh u ra membeti. Ne nu'a rá hái emme xan ho, n e xan ngu 'b e'a gátho bin ja b u.

¹⁷ Ne nu'u yá ngumpɛ'ts'i, emme bi

yudi n e bi bongthoho 'b e'a mi ja b u ja rá huahi. Ne nu'a ran 'yoh u b u ya, bi b ɛni 'b e'a sá da 'yøt'e. ¹⁸ Ne bi b ɛnse: “Nuya, ga xo't' ma ngumpɛ'ts'i n e ga høh mi'da xan ndoho, n'dahma din ja hap u ga pɛ'ts'ä 'b e'a gátho i jagá. ¹⁹ Ne nubaya, dam 'bútho, hønt'a dí hyu ma mbui ga øt'ä,” bi 'yɛnse ran 'yoh u. ²⁰ Pe nu'a Oja bi 'yɛmp'a: “Nu'i, hin guí paɗi 'b e'a guim ma, nguetho nán xui ya gui tu. Ne to'o hmaha da gohmi 'b e'a gátho guim b ɛni gui hyonse,” bi 'yɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Ngub u din ja gátho y u 'yaya, ngue'a hønt'a i ja ua ja ra ximhái im b ɛni, pe hinga gue'a rá mbeti dí yanba yá te u, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu Oja di jamansu yá t'uhni

²² Ne nubaya, bi 'yɛmp'u yá xádi:

—Yo emme gui hyadumbuih u 'b e'a gui sih u n e 'b e'a gui hyeh u. ²³ Ne man'da xan ho guim b emhb u ni teh u xinda gue nin sihme h u, nguetho man'da di muui ni teh u, n e'a ni ja'ih u man'da di muui xinda gue ni heh u.

²⁴ Damin 'yomfɛnih u ts'u 'b e'a i øt' y u ca. Nu'u, hingui øt' y á huahi n e hin te i pɛ'ts'i 'b e'a i honi, pe nu Oja di jamansu'u. Pe man'da di jamansu ah u Oja xinda gue y u doja, nguetho man'da di mu ah u. ²⁵ Nte sá gui tɛnseh u, xinga gue nin sihme h u, xinga gue ni heh u, xinga gue ni teh u, gue gam 'b u hmb u ua nya'a thoho. ²⁶ Janangue'a hin gui hyadumbuih u n te di muui.

²⁷ Dami nuh u y u døni. Hin te má 'b efi i øt'e, pe guehma i te. Ne nu'a ra ts'ut'abi Salomón mi he rá pahni mahotho n e xam hmadi. Pe nu y u døni man'da mahotho xinda gue rá pahni mi he ra Salomón. ²⁸ Nu'a Oja di jamansu y u døni n e di japi din te, madague n'da pa thoho i døni. Xi ah u, ha hin guim b emhb u ngue man'da xan ho di 'da ah u Oja. Xøgue ts'utho guí ɛc'yɛih u. ²⁹ Janangue o guí haɗumbuih u 'b e'a gui sih u n'da pa ngu n'da pa, ³⁰ nguetho nu'u hingui ɛc'yɛi Oja, gue'a i øt'u. Pe nu'ah u ni Tah u 'b u p u mahɛts'i i paɗi 'b e'a gátho

guí homhb_u. ³¹ M'bet'o thoho guin unseh_u di manda ah_u rá ts'edi Oj_a, ne nub_uya di 'da ah_u Oj_a 'be'a gátho guí homhb_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

To'o di membeti b_u mah_ets'i

³² Xø bi 'y_en'a ra Jesús:

—O guín suh_u, madague'a hingui ngu ah_u, nguetho i hu rá mb_ui Oj_a ngue ya guí 'b_uhmb_u b_u di manda rá ts'edi. ³³ Dami p_ah_u 'be'a i ja ah_u, gui unhd_u y_u hyoya, ne din ja ah_u x_un ngu b_u mah_ets'i. Nub_u, nte dim 'ber_u ne nj_am'b_u din thegue, hingui sä n'da ra b_e da y_arp_u, xinga gue'u y_u zu'u_e. ³⁴ Nu'b_u guecua ja ra ximhäi i ja 'be'a pe'ts'a n'da, hønt'ua im b_en'a n'da, ne nu'b_u guep_u mah_ets'i, guep_u im b_en'a n'da b_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da thø'mi x_un ho

³⁵ Ne xø bi 'y_en'a ra Jesús:

—Dami tøgbah_u ne gan säh_u tengu'b_u i sø ni sibih_u. ³⁶ Tengu i øt' y_u 'y_eh_e 'b_u i tøm'b_u y_u hmu da mbeng b_u xín sihme b_u ja ran th_ati, n'dahma 'bex da xocpa n'dihi 'b_u bi zofo. ³⁷ ðmme din johya u bi dø'mi, nguetho da xi'u da hyup_u ja rá m_exa, go gues_e'a ra hmu din 'y_eh_e b_uya, ngue da 'u_in'u y_u 'y_eh_e. ³⁸ Din johya u bi dø'mi madague'a made nxui uague t'x_uditho 'b_u bi zøh ra hmu. ³⁹ Nu n'da ran 'yoh_u 'b_u xtám b_adi 'be'a ní pa da y_arp_u ra b_e b_u ja rá ngu, xtán dø'mi, hin di japi da f_epi 'be'a pe'ts'i. Pe hingui p_adi 'be'a ní pa da y_arp_u ra b_e, janangue i tø'mi gátho y_u pa. ⁴⁰ Ngutho ah_u gui tøgbah_u nguetho hin guí p_ahmb_u 'be'a ní ora ba pengä, nugä ngue dán j_a'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús.

Rán t'uti y_u 'y_eh_e x_un ho ne'a hingui ho

⁴¹ Nu'a ra Pedro b_uya, bi 'yänni 'be'a bi man ra Jesús, bi 'y_embi:

—Ma Hmu i, ha høngdähe guí xije ran t'uti, uague gátho u mi'da guí xifi.

⁴² Nu ra Jesús bi d_ati:

—Nu'a ra 'y_eh_e x_un ho, nz_ai i øt' rá 'befi x_un ho, ne di manda b_u ja rá ngu rá hmu, ne di darpa y_u mi'y_eh_eh_u. Ne

nu'b_u bi zøh ra ora din sihme ts'u y_u mi'y_eh_eh_u, i 'u_ini x_un ho. ⁴³ Ne nu'a ra 'y_eh_e, da d_in'a rá hmu b_u dim p_eh 'b_u bi zøhø, da nu ran johya a b_uya. ⁴⁴ Nguetho maju_ani dí xi ah_u, nu rá hmu di un man'da ra 'befi ngue di manda b_uya 'be'a gátho i pe'ts'i. ⁴⁵ Pe nu'b_u n'da ra 'y_eh_e im b_ense him ba _e'a n'dihi rá hmu, ne di d_u'mi di unba y_u mí'y_eh_eh_u, madague y_u xisu o gue y_un 'yoh_u, ne i sihmezeh_e ne i mihni, ⁴⁶ ts'arp_u thoho ba _eh rá hmu ne bi d_in'a rá 'y_eh_e b_u hin di jamansu rá 'befi, ne da z_u'a rá 'y_eh_e b_uya. Ne da hyøn'a thi, ne da 'y_em_bi nte rán j_aui a. Ne da mb_enp_u ba nu ran unbi b_u 'b_uh mi'da guexta'a him bi 'yøt'a xí sifi, bi 'y_en'a ra Jesús.

⁴⁷ Ne man'da ran t'uti bi xi'u, ne bi 'y_emp'u:

—Nu n'da ra 'y_eh_e 'b_u mi b_adi 'be'a in nde rá hmu, ne him bi 'yøt'e, pe x_un u tho ram fei din jap'a. ⁴⁸ Pe nu'a n'da ra 'y_eh_e 'b_u hingui p_adi 'be'a in nde rá hmu, ne him bi 'yøt'a i numanho rá hmu, pe ts'utho ram fei din jap'a. Nu'a to'o b_in japi da b_adi x_un ngu, jatho da 'yøt'e x_un ngu. I jatho da 'yøt'e n'da ngu n'da hangu na ngu bin japi da b_adi, bi 'y_en'a ra Jesús.

Din ja y_un heque

⁴⁹ Ne xø bi 'y_en'a ra Jesús:

—Nugä bá _ecä, pe hinga gátho y_u j_a'i da numanhogui, janangue din s_u'u 'da. Pe guexta'a hinga nan ja x_un ho. ⁵⁰ M'bet'o ga nu x_un ngu y_un unbi, ne nu'b_u bi zøh ra pa din ja'a dím ma, n'da ran unbi x_un utho ga nugä b_uya. Ne x_un ho 'b_u ga nu n'dihi. ⁵¹ Pe o guí _emhb_u din h_e y_u s_ui ngue bá _ecä ua, pe man'da din ja y_u s_ui. ⁵² Nuya din hec y_un 'yomf_eni u 'b_urp_u ja n'da ra ngu. Tengu'b_u hyu'u 'b_urp_u da dengui, yoho u hin da dengui. ⁵³ Ne din hec y_un 'yomf_eni y_un 'yoh_u ne din s_uhmb_u y_u ts'ant'u nanguecä. Ne y_u xisu din s_uhmb_u y_u t'ixu ne din s_uhmb_u y_u ts'ihue, hinga 'da'angu da b_emhb_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Nu yu ja'i him bi ba'a rá hmɛpya ra Jesús

⁵⁴ Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'bu guí nuhɛ n'da ra güi ní bøxpu ní yuh ra hyadi, guí ɛmhbu din 'ye, nɛ din 'ye buya. ⁵⁵ Nɛ nu'bu guí nuhɛ ba ɛh ran dahi bu sur, guí ɛmhbu xtám pa ra pa buya, nɛ xtám pa buya. ⁵⁶ Maxøts'e tho guím mamhbɛ, guí pəhmbɛ 'be'a din ja ra pa, pɛ nɛ hin guí pəhmbɛ 'be'a ní hmɛpya guí nuhɛ ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Damin hocpazɛɛ nin suihɛ

⁵⁷ —Hanja ngue hingui sä gan 'yomfɛni 'be'a xən ho guí 'yøthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. ⁵⁸ Nu'bu 'bu'a n'da da zix ahɛ bu 'buh ra zɛ'mi in nde di yap'ahɛ, nu'bu gá mbɛ bu 'yu, gan hocuazɛhɛ bu 'yu. Nu'bu hin'na, guehma guí sømmi bu 'buh ra zɛ'mi, nɛ di manda da jo ahɛ. ⁵⁹ Nɛ hin da zä guí pømhbu bu asta gue'bu go gá juthɛ gätho bi zänni guí juthɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Hnɛhi thoho di päh rán 'yomfɛni n'da

¹ Nɛ bi si'a ra Jesús 'be'a xí t'ørpa 'da yu mɛngu bu Galilea nɛ bi t'ɛmbi:

—Nu'a ra Pilato bi manda dí ho'ɛ 'da nu'bu mim bøx yú 'bøts'e bu ja ra danija Njerusalén, bi 'yɛmbi.

² Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Ha guím bɛmhbu man'da i ja yú ts'oqui ɛ to'o bi mba ntho xinda gue'ɛ mi'da yú mɛnguhɛ. ³ Pɛ hin'na maha. Pɛ dí xi ahɛ, ngubɛ dín ɛn'nahɛ. Guí nuhɛ ran ts'ɛmbi mazai 'bu hin guí päh nin 'yomfɛnihɛ. ⁴ Nɛ'ɛ 'de'ma hyäto bi du bu Siloé 'bu mi yøt' ra jado, ha guí ɛmhbu man'da mi ja yú ts'oqui ɛ xinda gue'ɛ mi'da 'bɛpu Jerusalén. ⁵ Hin'na maha, nɛ ngutho ahɛ guin nuhɛ ran ɛnbi 'bu hin guí päh nin 'yomfɛnihɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra hmɛpya ra za him bin zuh yün dät'o

⁶ Nɛ nubuya, bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yɛna:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohɛ mi ja n'da rá huəhi. Nɛ bi 'yɛt'a n'danza ra higo. Nɛ mi pa ran 'yohɛ da nu 'bu di zɛpu yün dät'o, pɛ xinga n'dandj bin zuh yün dät'o ra higo. ⁷ Janangue bi zon'na rá mbɛfi bu ja rá huəhi nɛ bi xifi da 'yɛxa ra za: “Nuya, ná hyu jɛya ya ngue dí tø'mi din ja yün dät'o na ra za, pɛ hin te i zädi. Dami 'yɛx ya, ndetho í sɛnba yú dehe ra häi a ra za,” bi 'yɛmbi. ⁸ Pɛ nu'a rá mbɛfi bi 'yɛna: “Dím 'bäpu man'da jɛya, ga zɛnsɛpa ra häi bu rán dui, nɛ ga ponbä xən ho yu häi. ⁹ Xøhma din zuh yün dät'o buya. Pɛ nu'bu hin din zädi, ga ɛxä 'bu,” bi 'yɛn'a ra mbɛfi buya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bu mi man'a ran t'uti.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra mbɛdi xisu

¹⁰ N'da ra pa ran säya buya, min xänbate bu ja ra nijä ra Jesús. ¹¹ Nɛ mi 'bäpu n'da ra xisu ngue ná 'de'ma hyäto jɛya madi ɛnba ra zjthu, him madi japi di juən rá ja'i. ¹² Nɛ nu'bu mi nu'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Grá xisu, ya bi zä ni ja'i ya, bi 'yɛmbi.

¹³ Nɛ bi mba nthädi ra xisu buya, bi dä'a ra Jesús, 'bɛx bi juən rá ja'i a buya. Nɛ nu'a ra xisu bi 'yɛspä Ojä. ¹⁴ Pɛ nu'a ra ngurpi bu ja ra nijä ɛmmɛ bin cue nguetho bi nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra ja'i ra pa ran säya. Nɛ bi 'yɛmp'ɛ mi 'bɛpu:

—Nts'änni 'dato pa gam pɛhmbu n'da semana, nɛ gue'ɛ yu pa gua ɛhmbu ngue din hoc'ahɛ ua, pɛ hinga gue ra pa ran säya gua ɛhmbu da mba ma hoc'ihɛ ua, bi 'yɛn'a ra ngurpi bu ja ra nijä.

¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Xi ahɛ, ha hin guí xojɛ nin danihɛ nɛ guí sixhɛ bu ja ra dehe madague ra pa ran säya. ¹⁶ Nɛ mi 'bäcu n'da ra xisu rá m bom'beto ra Abraham, ná 'de'mahyäto njɛya madi ɛnba ra zjthu tengu'bu án thu't'i, nɛ guí ɛmhbu hingui ho ngue dá xocpä a nangue rá ts'edi ra zjthu, nguetho ra pa ran säya ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

17 Bin hε̄tho ɱ yún sɱihɱ ra Jesús bɱaya, nε̄ bi mbes' yá sá. Pε̄ nu'ɱ yɱ ja'i bin johya 'bɱ mi nu yɱn t'ɔt'e nuixte bi 'yɔt'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hmudä ra mostaza

18 Nε̄ xø bi 'yε̄n'a:

—'Bε̄'a ní hmε̄pya sä ga xi ahɱ ngue ga ut'ahɱ 'bε̄pɱ ní manda rá ts'edi Oja ua. 19 Nu'a, tengu rá hmudä ra mostaza. Zɱ ts'ɱ 'bɱ xɱ 'boni, pε̄ nu'bɱ xɱm bɔts'e, i te tengu n'da ra za, nε̄ yɱ doja i ɔt' yá 'bafi bɱ ja yá 'yε̄, bi 'yε̄n'a ra Jesús.

Ran t'uti rá íxi ra thuhmε̄

20 Nε̄ xø bi 'yε̄na:

—'Bε̄'a man'da ra hmε̄pya sä ga xi ahɱ ngue ga ut'ahɱ 'bε̄pɱ ní manda rá ts'edi Oja ua. 21 Nu'a, tengu ra íxi 'bɱ din jap'a ra jɱni, nε̄ gátho bi nden'a ra jɱni bɱaya, bi 'yε̄n'a ra Jesús.

Ran t'uti ra goxthi xɱn ts'it'i

22 Nu ra Jesús i 'yo ra 'yu ní mba bɱ Jerusalén, nε̄ bi xánba yɱ ja'i bɱ ja yɱ hnini bi thogui. 23 Nε̄ nu'ɱ 'da yɱ ja'i bi 'yánni:

—Ha hin ε̄ ngu'ɱ yɱ ja'i dim pøhø, gue da mba nhyani, ε̄n'ɱ.

24 Nu'a ra Jesús bi dɱti:

—Nu'a ní yɱt'a n'da bɱ mahε̄ts'i, tengu n'da ra goxthi xɱn ts'it'i. Dami hyomhbɱ gui cɱthɱ bɱ, nguetho dí xi ahɱ, da zøn ra ora xɱn ngu da nde da yɱrpɱ, pε̄ ya him man zä. 25 Nguetho da zøn ra ora da gut ra goxthi ra Hmu, nε̄ dim 'bäpɱ thi ɱ 'da da zo'a, da 'yε̄mbi: “Ma Hmu i, dami xogahe.” Pε̄ nu'a ra Hmu da 'yε̄mda'ɱ: “Hin dí pɱ ahɱ,” da 'yε̄mbi. 26 Nε̄ nu'ɱ da 'yε̄n'ɱ: “Pε̄ dán sihmehɱ, nε̄ gá xängahe bɱ ja ma hninihe,” da 'yε̄mbi. 27 Pε̄ nu'a ra Hmu da 'yε̄na: “Pε̄ dí xi ahɱ, hin dí pɱ ahɱ, ní mbähä bɱ, hin da zä gui cɱthɱ ua, gyá ts'om'bäihɱ,” da 'yε̄mthoho ɱ.

28 Nε̄ ε̄mmε̄ da bε̄ndumbɱi ɱ 'bɱ dim 'bäpɱ thi bɱ di manda rá ts'edi Oja. Nε̄ din zom bɱ di cuxt' pɱ yá ts'i ɱ nangue ran ɱnbi da nu bɱ. Nε̄ da hyant'a ra Abraham 'bɱpɱ mbo, nε̄ ra Isaac, nε̄ ra Jacob, nε̄ gátho mi'da yá pøngahya Oja, 29 nε̄ da hnu ɱ xɱn ngu mi'da yɱ ja'i

ngue bi nε̄xpɱ gä na ngɱni ra ximhäi i hupɱ di manda rá ts'edi Oja. 30 Nε̄ dí xi ahɱ, to'o ε̄na i 'bε̄t'o ua, dim 'bε̄jua bɱ ɱ, nε̄ nu'ɱ t'ε̄mbi i 'bε̄jua ua, dim 'bε̄t'o bɱ ɱ, bi 'yε̄n'a ra Jesús.

Ra Jesús min nde xti huε̄c'ɱ 'bɱpɱ Jerusalén

31 Nu'bɱ mi man'a ra Jesús, bi zø'i 'da yɱ fariseo nε̄ bi 'yε̄n'ɱ:

—Nde'bɱ gui pøn'a n'dihi ua di manda rá ts'edi ra Herodes, nε̄ in nde da hyo'a i.

32 Bi dɱ'a ra Jesús:

—Nu ra Herodes ra hyäte a. Ní mbähä gui xihmbɱ ngue nuya nε̄ nixudi ga thoqui ga ɔt' ma 'bε̄fi, ga høn'a thi yɱ zithu, nε̄ ga hoc yɱ hyε̄nni bɱ ga thogui. Nimani bɱaya ga juacä ma 'bε̄fi, gui 'yε̄mfɱ, bi 'yε̄mbi. 33 Nuya, nε̄ nixudi, nε̄ nimani dan 'yogä, i jatho ga søm bɱ Jerusalén, nguetho guepɱ i tho bɱ yá pøngahya Oja, bi 'yε̄n'a ra Jesús.

34 Nε̄ ε̄mmε̄ bi du rá mbɱi ra Jesús nangue'ɱ i 'bɱpɱ Jerusalén, nε̄ bi 'yε̄na:

—Nu ahɱ gyɱ mε̄nguhɱ Jerusalén, gui hohɱ yá pøngahya Oja, nε̄ gadí bat'adohɱ ɱ bí pε̄n'nahɱ Oja. Hangu yɱ pa dá nde ga jamansu ahɱ tengutho n'da ra c'ɱ'øni i comp' yá bɱsi 'bɱ xɱn de, pε̄ nu ahɱ hin gá ndehɱ. 35 Nuya njon da mbäh ni hninihɱ nε̄ hin din ja ahɱ rán jap'i Oja. Nε̄ dí xi ahɱ, hin gui nujɱ mahøn'a jague'bɱ bá ε̄cä mahøn'a. Nε̄ nu'bɱ gá nujɱ, gui 'yε̄njɱ: “Majapi a bá ε̄he nangue rá thuhu ra Hmu,” gui 'yε̄njɱ, bi 'yε̄n'a ra Jesús 'bɱ mi 'yε̄mp'ɱ yɱ mε̄ngu bɱ Jerusalén.

14

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da xɱn nden rá ja'i

1 Nu n'da ra pa ran säya, bi mba bán sihmε̄ bɱ rá ngu n'da ra ngɱrpa fariseo a ra Jesús. Nε̄ gátho i 'bɱpɱ ja ran sihmε̄ ε̄mmε̄ bi dø'mi da nu 'bε̄'a da 'yɔt'a ra Jesús. 2 Nguetho mi 'bɱpɱ n'da ran 'yohɱ xɱ nden rá ja'i. 3 Nε̄ nu'a ra Jesús bi 'yän'dɱ yɱ fariseo nε̄ yɱ xänbate nijä bɱaya:

—Ha din theui yun t'edi 'bu di hoc'a n'da ra hyenni 'bu ra pa ran säya, en'a.

⁴ Pe xinga n'da'u bi dat'a. Nu ra Jesús buya, bi hoc'a ran 'yohu ne bin 'yehmi.
⁵ Ne nubuya, bi 'yemp'u yu fariseo ne yu xänbate nija:

—Xi'bu n'da ahü, 'bu xtan däh nin dänihü ogue ni buruhü bu ja ra hyähäi a ra pa ran säya, ha hin guí juxhü madague ra pa ran säya, bi 'yén'a ra Jesús.

⁶ Pe xinga n'da bi zä bi dadi.

Ra Jesús bi ma hin da hyoni din nuixte zehé n'da

⁷ Nu ra Jesús buya, bi nu'u 'da i hon yán thuts'i, in nde 'darpü da hyuhmbü ü i pa nt'ëspi bü ja ran sihmé, ne bi 'yëna:

⁸⁻⁹ —O guí homhbü ngue 'darpü gui hyuhmbü ü ja yá ts'edi, nguetho nu'bu 'darpü guí huhmbü ü, xi'bu da zöm bü n'da ngue man'da da t'ëspi, ne da xi ahü ra mangu bü, “Guí ndanjü nguetho rán säui da hyupü na,” da 'yén'ahü. “Bá huhnü,” da 'yén'ahü, ne emme gui pes' ni sähü büya. ¹⁰ Man'da xün ho gui hyuxhü bü ma'ueni ts'u 'bü gá cuthü bü ja ran sihmé, ne nu'bu bi nu ahü ra mangu bü, da xi ahü: “Amigo ahü, ba ehmbü ua, gui hyuxhü ua man'da xün ho,” da 'yén'ahü. Ne gätho'u 'bupü da numanho ahü büya, bi 'yén'a ra Jesús. ¹¹ Nguetho gätho'u din 'yëzëhé, da zön ra pa da go'ahäi. Pe gätho to'o hin din 'yëzëhé, da zön ra pa da t'ëspi, bi 'yén'a ra Jesús.

¹² Ne xø bi 'yén'a ra Jesús, bi 'yemp'a ra mangu bü:

—Nu'bu gui 'yøt'a n'da ran sihmé, o guí zon'dü ni amigo, xinga gue'u ni cu, xinga gue'u ni meni, xinga gue'u yu membeti guin töt'am'bühü, nu'u, m'bejua da zix'i i gan sihmé, tengü gá 'yørpe. ¹³ Pe nu'bu gui 'yøt'a n'da ran sihmé, dami zon'dü yu hyoya, ne yu mbedi, ne yu dogua, ne yu xädä, ¹⁴ ne di jap'ahü Ojä büya. Nguetho nu'u, hin da zä di co'ts'a'i 'be'a gá 'yørpa ü. Pe Ojä di co'ts'a 'bü bi zön ra pa da xox'u yu 'yëc'yëi xün du, bi 'yén'a ra Jesús.

Ran t'uti ra dänsihme

¹⁵ N'da ran 'yohu mi sihméü bü, 'bu mi 'yø'a bi man ra Jesús, bi 'yëna:

—Majapi gätho to'o din sihmé bü di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yén'a ran 'yohu.

¹⁶ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti nangue'u to'o njuantho din sihmé bü di manda rá ts'edi Ojä, ne bi 'yemp'u:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohu bi 'yøt'a n'da ra dänsihme, ne emme xün ngu ü bi xifi din sihmé bü. ¹⁷ Ne nu'bu mi gua'a bi hoc ran sihmé, bi mben'na rá 'yëhé da xi'u 'bex ba éhé. ¹⁸ Pe gätho ü bi ma hingui sä da mba. Nu n'da ran 'yohu bi 'yëna: “Nugä ja dá tängä n'da ma huähi, jatho ga mba ba nugä. Dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yén'a n'da. ¹⁹ Ne nu'a man'da ran 'yohu xø bi 'yëna: “Nugä ja dá tängä cüt'a pare yu mbändani, jatho ga säpi ga pepi, dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yén'a man'da. ²⁰ Ne xø man'da büya bi 'yëna: “Ja dá singä n'da ma xisu ne hingui sä ga mba bü,” bi 'yén'a.

²¹ Nu'a ra 'yëhé büya, bi mbengbü ja rá ngu'a rá hmu, ne bi xifi 'be'a gätho bi man'u yun 'yohu. 'Bex bin cue'a rá hmu büya, ne xø bi mbenh mahøn'a ngue da mba n'dihi bü ja yá 'yu ra hnini, ne ba si'u yu hyoya, yu mbedi, ne yu xädä, ne yu dogua da dím bü, ba éhé din sihmé. ²² Nubuya, nu ra 'yëhé bi 'yemp'a rá hmu: “Bucua ya bá sigä ya, pe him bi yuh ni ngu.” ²³ Nu rá hmu büya, bi 'yëmbi: “Ní mba bü ma'ueni ts'u ra hnini, ne dami 'yørpa ts'edi ba é'u hønt'a go to'o gui tím bü 'yu, da yuh ma ngu. ²⁴ Pe xinga n'da ran 'yohu rá mbüdi dá zohndä da zi na man sihmégä,” bi 'yén'a rá hmu, bi 'yén'a ra Jesús 'bü mi man na ran t'uti. Bi ma nangue'u t'ëmbi hin yán sähü, pe man'da go da yarpü di manda rá ts'edi Ojä ü.

Da nu yun ünbi to'o da den'na ra Cristo

²⁵ Ne xun ngu yu ja'i mi ten bu 'yu ra Jesús. Nu ra Jesús buya, bi nyegui ne bi 'yemp'u:

²⁶ —To'o gätho in nde da dengui, jatho man'da xun ngu da bengä xinda guepu nam ben'a rá ta o gue rá mbe, ogue rá xisu, ogue yá t'uhni, o gue yá cu. Jatho man'da da bengä xinda guepu nin huεczehε. Nu'bu hin'na, hin da zä da dengui. ²⁷ Ne to'o gätho hin da hyät yun unbi, ngue i su da tho 'bu da dengui, hin da zä da dengä u.

²⁸ Ne 'be gan 'yomfēnih u ts'u 'bu gui hyäth u gui tengah u, tengutho n'da ran 'yoh u 'bu da 'yēna da hyøh rá ngu. ²⁹ M'bet'o din 'yomfēni 'be'a da 'yøt'e, nu'bu hin'na, ts'urpu thoho hinga xøt'a dí jua'a rá ngu. Nu yu ja'i buya da denthoho, ³⁰ ne da 'yēn'u: “Nuna ran 'yoh u bi d'u ma rá ngu, pe hinga xøt'a bi juadi,” da 'yēn'u, bi 'yēn'a ra Jesús. ³¹ Ne ngutho n'da ra ts'ut'abi 'bu i 'bu'i 'det'a mahuahi yá dofui, pe m'bet'o din 'yomfēni 'bu da zä din tunhui a man'da rá ts'ut'abi 'bu'i 'däte mahuahi yá dofui. ³² Ne nu'bu im beni hingui sä da dapi, pe da mbēhna n'da rá m'behni da 'yän 'bu da zä din hocpadah u.

³³ Ne ngutho ah u, pe jatho 'be gan 'yomfēnih u 'bu da zä gui 'ye'ts' ni pähä zehēh u, ne him man guim bēmhb u 'be'a i ja ah u, janangue da zä gui tengah u buya, bi 'yēn'a ra Jesús.

Hingui ho ra u 'bu di 'beh rán ho

³⁴ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yēna:

—Nu ra u mahyoni a, pe nu'bu di 'beh rán ho, hin'y u 'be'a din hogui. ³⁵ Ne nte da mbēfi, xinga gue ra häi sä di hoqui, ne da mba ma bunt'i thoho. Guín jah u bu 'bu hin'y u nin hoh u, bi 'yēn'a ra Jesús.

15

Ran t'uti ra de'yo bim 'bedi

¹ N'da ra pa, xun ngu yu hyaçahäi ne mi'da yu ts'om'bäi bim peti bu, da 'yøde 'be'a i man'a ra Jesús.

² Janangue'a nu'bu yu fariseo ne yu

xänbate nijä bi c'aman'u ra Jesús, ne bi 'yēn'u:

—Hingui ho øt'na ran 'yoh u, nguetho i yäh u ne i sihmeh u yu ts'om'bäi, sä bi 'yēn'u.

³ Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, ne bi 'yemp'u:

⁴ —Xi'bu n'da ran 'yoh u i 'bu'a n'da ciento yá de'yo, ne xtim 'be'a n'da, ne hønt'u goho 'däte ma'de'ma guto di 'burpu, 'be'a da 'yøt'a. Ha hin da zopu goho 'däte ma'de'ma guto, ngue da mba ba hon'a bim 'bedi gue'bu go bi dñi. ⁵ Ne nu'bu bi dñi, da gäx rá xixi, din johya buya. ⁶ Da duxpu ja rá ngu, da zon'du yá amigo, ne'u din tøt'am'builh u, ne da 'yemp'u: “Dan johyah u ya, nguetho dá tñgä na ma de'yo bim 'bedi,” da 'yemp'u. ⁷ Ngutho bu mahets'i, εmme di johya u bi 'burpu 'bu bi päh rán 'yomfēni n'da ra dādits'oqui ua ja ra ximhäi. Man'da di johya nangue'a, xinda gue'u mbēni hingui dim 'bedi, ngue εna hin'y u yá ts'oqui, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra xisu bi 'beh rá mbeti

⁸ Ne man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yēna:

—Ne ximangutho n'da ra xisu mi ja 'det'a yá mbeti ne bi 'be a n'da, pe 'be'a hmaha da 'yøt' ra xisu buya. Ha hin di søc rá sibi ne da goc rá ngu, da hyoni gue'bu go bi dñi. ⁹ Ne nu'bu bi dñi buya, da zon'du yá amigo ne'u din tøt'am'builh u, ne da 'yēmbi: “Dan johyah u nguetho dá tñgä ma mbeti dá 'becä,” da 'yēmbi. ¹⁰ Ngutho u yám 'behni Ojä bí 'burpu mahets'i, εmme di johya 'bu bi päh rá mbēi n'da ra ja'i ua, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ran 'yoh u bi huεc rá ts'unt'u

¹¹ Ra Jesús bi ma man'da ran t'uti 'berpu ní huεgah u Ojä ne bi 'yēna:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yoh u yoho yá ts'unt'u mi 'bēi. ¹² Nu'a ná yoho rá ts'unt'u bi 'yemp'a rá ta: “Dami 'dac ya 'be'a guím beni gui sogä 'bu gä tu,” bi 'yēmbi. Janangue nu'a ran 'yoh u buya, bi unni 'be'a gätho in

ndepe da gohmi'u yá ts'ant'u. ¹³ Mi tho'i ts'u yu pa baya, bi hyaxa bin t'un'na to'o xí 'yäh ra erencia, ne bi mba. Bi mba n'danni ra häi, yatho, ne 'bexque 'dahmantho bi jua'a bi hyats'i, nguetho bi 'yöt'e 'be'a bi numanhose. ¹⁴ Gätho bi juadi, xíngui ts'unte bi 'yegui. Ne gueru ra häi xí zöni bin ja n'da ra dathu, ne xíngui ts'u 'be'a da zi.

¹⁵ Pe nubaya bi hyon ra 'befi ra ts'ant'u. Ne nu n'da ran 'yohu, ra mengu bu, bi xifi di jamansup yá ts'adi. ¹⁶ Pe njon bi 'ujn'a ra ts'ant'u ne in nde da zi'a mi si yu ts'adi, nguetho emme tumanthuhu. ¹⁷ Ne nu'bu mi thoh yu pa, bin 'yomfeni baya, bi beni: "Nubu ja rá ngu ma ta, mbongui thoho 'be'a da zi yá 'yehé, ne nugä dí sägä ran unbi ngue hin'yu ga sigä ua. ¹⁸ Pe man'da xun ho 'bu ga pengä ne ga xi'a ma ta: "Nu'i ma ta'i, nugä dá øt'ä ram fe'ts'i nangue'e ne nangue Oja, ¹⁹ ne him man sä'be gui 'yengui ni ts'ant'ugä ya. Gui 'yengui ni 'yehethogä ya, ga embi," bi 'yense a ra ts'ant'u.

²⁰ 'Bex bi mba baya bi hyax ra 'yu i mba bu 'buh rá ta. Pe nu'bu mi ts'atho da zöni rá ngu, 'bex bi hyant'a rá ta ngue ba eru, ne emme bin johya, bi huç'a rá ts'ant'u. Bin ti'a rá ta, bin c'at'ui bu 'yu, bi hyafi ne bi zuspa rá 'yogu. ²¹ Pe nu'a ra ts'ant'u bi xi'a rá ta: "Nugä, dá øt'ä ram fe'ts'i nangue'e ne nangue Oja. Ne him man sä'be gui 'yengui ni ts'ant'ugä ya," bi 'yembi.

²² Pe nu'a rá ta, bi xih yá 'yehé: "Dami hethu ra pahni man'da xun ho, ne dami cärpahu n'da ram fo'ye rá xä, ne gui 'yurpahu yá zapato. ²³ Ne ba sihu ra t'andani xun zaqui ne gui hyohu, gui hoju ran sihme ne dan johyahu. ²⁴ Nguetho nuna ma ts'ant'u tengu'bu bi du, pe nuya, tengu'bu bim 'bui mahøn'a. Bim 'bedi pe nuya dá tñ ya," bi 'yæn'a rá ta.

Ne 'bex bin ja ran sihme.

²⁵ Pe nu'a ra 'bet'o ts'ant'u mi 'yo bu huahi, ne nu'bu mi mba bu ja rá ngu, i øh ra 'bida ne ran johya mi ja bu ja rá ngu rá ta. ²⁶ Ne nu'a, bi zohn'na n'da

rá 'yehé bi 'yänni: "Be'a i ja bu ja rá ngu ma ta," bi 'yembi.

²⁷ Ne nu ra 'yehé bi 'yembi: "Nu'a nin 'yohu bi zøhø, ne ni ta bi hyo ran dani xun zaqui, bi 'yöt'a n'da ran sihme xun ndoho. Nguetho bin johya ngue ya bá penc'a nin 'yohu," bi 'yembi.

²⁸ Pe nu'a rá mbudi ts'ant'u bin cue ne him bi nde bi yurpu mbo ra ngu. Ne nu'a rá ta bi böni, bi 'yörpa ts'edi da yurpu mbo. ²⁹ Pe nu rá ts'ant'u bi 'yemp'a: "Emme xun ngu yu jeya dá øt'ä ni 'befi ne xinga n'dandj dá festhoho a gá xiqui. Ne hin jam'bu xcá 'dac'a n'da ra t'uchibo ngue dan sihme ma amigo. ³⁰ Pe nu'bu go mi zø'a ni ts'ant'u bi juat'a ni mbeti ne xun ts'o bi 'yöt'e, 'bex gá hyo ra t'andani xun zaqui," bi 'yembi.

³¹ Pe nu'a rá ta bi 'yembi: "Pe ma zu ts'ant'u i, thocua thoho dí 'bahmi ua, ne gätho 'be'a i jagä, gätho ni mbeti.

³² Pe xun ho 'be'a dá øt'ä nguetho nu nin 'yohu tengu'bu ya xí du ne i 'bui mahøn'a, nu'a bim 'bedi pe ya dá tñmbu," bi 'yæn'a rá ta, bi 'yæn'a rá Jesús 'bu mi man ran t'uti.

16

Ra nt'uti ra ngurpa 'yehé hinga gue'a bi 'yöt'e

¹ Ne xø bi ma man'da ran t'uti a ra Jesús, ne bi 'yena:

—Mi 'bu'a n'da ra membeti, ne mi si n'da rá ngurpa 'yehé bi xifi di manda 'be'a gätho i pe'ts'i. Pe bi si'a ra membeti hingui ho øt' rá ngurpa 'yehé nguetho i haczehé 'be'a i ndese.

² Janangue'a bi zon'na rá 'yehé ne bi 'yembi: "Dá øcä hingui ho'a guí øt'e. Nuya, dami däqui hangu din theui ma 'befi nguetho ya him man gam pecua," bi 'yembi.

³ Nu'a ra 'yehé bi bëm baya 'be'a da 'yöt'e. Bi 'yense: "Nuya him man zä dam pecua ya, ne hingui sä dam peh na huahi, ne dí pe'ts' ma sä ga ätho ra mbeti, 'be'a hmaha ga øt'ya," bi 'yense.

⁴ Bi bëm baya 'be'a da 'yöt'e n'dahma

dim 'bɥh yá amigo di ze 'bɥ hin'yɥ rá 'bɛfi.

5 Nɛ nu ra ngɥrpa 'yɛhɛ bi zon'dɥ to'o i tup'a rá hmu. Nɛ bi 'yán'na n'da hangu in dupate. 6 Nɛ bi dɛti, bi 'yɛna: “N'da ciento dɛmbot'ɛgui ra aceite dí tupi.” Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ bi 'yɛmbi: “Dami ts'on ni sɔcuɔ nɛ gui 'yo't' ma'da'yo gui hyuxpɥ ngue hɔnt'a yote ma'dɛt'a yɥ dɛmbot'ɛgui guí tupa ma hmu,” bi 'yɛmbi. 7 Nɛ xɔ bi 'yán'na man'da ran 'yohɥ hangu xɔ in dupate a. Nu'a bi dɛti: “N'da ciento t'ɛni ra trigo dí tupi.” Nɛ nu'a ra 'yɛhɛ bi 'yɛmbi: “Dami pɛh ni sɔcuɔ, nɛ dami hyuxpɥ goho 'dɛte t'ɛni thoho guí tupi.”

8 Nɛ nu'bɥ mi pɔ'a rá hmu 'bɛ'a bi 'yɔt' rá 'yɛhɛ, bi 'yɛmbi: “ɛmmɛ guí pɛdi 'bɛ'a sá gui 'yɔt'e ngue din jase 'bɛ'a gátho gui hyoni,” bi 'yɛn'a rá hmu. Nu yɥ jɔ'i 'bɥh ya, ɛmmɛ i pɛdi da hyát' yá mija'ihɥ n'dahma da dɛsɛ. Pɛ nu'ɥ i 'yo bɥ ja ran nɛqui, hingui pɛdi da 'yɔt'e tengu na, bi 'yɛn'a ra Jesús.

9 Nɛ dí xi ahɥ ngue nu ra mbeti di ts'onba rán 'yomfɛni ɥ 'da, pɛ da zɔn ra pa ngue hin te di muui a, pɛ nu ni mbetihɥ xɥn ho 'bɥ gui fáxhɥ yɥ jɔ'i, nɛ dim 'bɥh ni amigohɥ ngue 'darpɥ gním 'bɥhmbɥ bɥ mahɛts'i.

10 'Bɥ'i 'da zɥ ts'ɛtho i ja da 'yɔt'e, pɛ i pɛdi di jamansu a, janangue'a mfɛdi da bɛdi di jamansu 'bɥ di ja xɥn ngu 'bɛ'a da 'yɔt'e. Pɛ 'bɥi 'da zɥ ts'ɛtho i ja da 'yɔt'e, nɛ hingui pɛdi di jamansu a, janangue mfɛdi ngue hin da bɛdi di jamansu 'bɥ di ja xɥn ngu 'bɛ'a da 'yɔt'e. 11 Nu'bɥ hingui pɛdi di jamansu 'bɛ'a i ja ua ja ra ximhái, nɛ xín da bɛdi di jamansu rá 'bɛfi Ojɔ. 12 Nɛ nu'bɥ hingui pɛdi di jamansu a hin rá mbeti zɛhɛ, njɔn da zá di un'na njuɔntho rá mbeti 'bɥ.

13 Njo'o n'da ra jɔ'i sá dim 'bɥ'i yoho yá hmu, nguetho nu'a n'da ra hmu hin da numanho a, nɛ nu man'da di huɛc'a. Uague da 'yɔrpa rá 'bɛfi a n'da nɛ da zocpada bɥ rá 'bɛfi a man'da rá hmu. Ngutho n'da ra jɔ'i hingui sá da

'yɛmbi rá hmu a Ojɔ 'bɥ ɛmmɛ di ho ra mbeti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

14 Nu yɥ fariseo ɛmmɛ di ho ra mbeti ɥ, nɛ nu'bɥ mi 'yɔ'a bi man ra Jesús, bi denthoho.

15 Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu ahɥ gyá fariseohɥ, guí ɔthɥ 'bɛ'a ní numansu ahɥ yɥ jɔ'i, pɛ nu Ojɔ i pɛdi 'bɛ'a i ja bɥ mbo ni mbɥihɥ. Nɛ nu'ɥ gátho im bɛnsɛ yɥ jɔ'i ngue di muui, pɛ hin te di muui bɥ na nu Ojɔ ɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma din theui ɥ yɥn t'ɛdi a rá ts'ɛdi Ojɔ

16 —Nu mam 'bɛt'o gán xáhmbɥ yán t'ɛdi ra Moisés, nɛ gán xáhmbɥ 'bɛ'a bi 'yo't' yɥ pɔngahyɔ maya'bɥ, bi 'yɛmp'ɥ. Pɛ nu ra Xuua Nxixyɔ bi dɥ'mi bi man ran ho ma'da'yo nɛ bi ma 'bɛpɥ ní manda rá ts'ɛdi Ojɔ. Nɛ xɥn ngu yɥ jɔ'i ya i ɔt'ra ts'ɛdi da yɥrɥ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ.

17 Pɛ madague'a, pɛ xínga n'dant'ohni dim 'bɛ'ɥ yɥn t'ɛdi. Nu ra ximhái nɛ mahɛts'i da guadi, pɛ hin dim 'bɛ'ɥ yɥn t'ɛdi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ran hyɛgui

18 —Nɛ nu'a to'o da hyɛh rá xisu nɛ da zim man'da, ra 'yomt'ɛni a. Nɛ nu'a to'o da zin'a ra xisu bi thegui, nɛ gue'a dín 'yomt'ɛni a bɥya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti ra mɛmbeti nɛ ra hyoya í Lázaro

19 Nɛ bi ma man'da ran t'uti ra Jesús, bi 'yɛna:

—Mi 'bɥ'a n'da ra mɛmbeti nɛ mahotho rá pahni xɥm hmadi a mi he, nɛ ɛmmɛ mi 'bɥmanho bɥ ja rá ngu, tengu thoho 'bɥ i ja ra ngo. 20 Nɛ i 'bɥ'a n'da ra hyoya, ɛmmɛ mi sá ran ɛnbi, í Lázaro a. Nɛ gátho rá jɔ'i mi ja yɥ 'ya. Nɛ mi hupɥ ja rá goxthi ra mɛmbeti, 21 ngue mim bɛni da zi 'bɛ'a da hyɛpɥ ja rá mɛxa a ra mɛmbeti. Nɛ nu'ɥ yɥ xɔ'yo bi decpa yá 'ya bɥ i hudi.

22 Bi zɔn ra pa bi du'a ra hyoya. Nɛ nu yám 'bɛhni Ojɔ bi zixpɥ mahɛts'i nguɛpɥ 'bɥ'a ra Abraham. Mbɛjua bɥya bi du'a ra mɛmbeti. 23 Nɛ nu'bɥ

mi du'a ra mɛmbɛti bɔya, ɛmmɛ bi nu ran ʌnbi bɔ bi mba.

Nɛ bi ndɔts'e, bi nu yabɔ bɪ 'bɛ'a ra Abraham nɛ ra Lázaro 'darpɔ bɪ 'bɛ'hmi. ²⁴ Nu ra mɛmbɛti bi mbafi, bi 'yɛmp'a ra Abraham: “Nu'i mam bombɔta i Abraham, dami huɛgui ts'ɛ, ba pɛnhua ra Lázaro da dɔt'ra dehe rá xä, da dārca ma jani, nguetho ɛmmɛ di ʌng na ra sibi i ja ua.” ²⁵ Pɛ nu ra Abraham bi 'yɛmp'a: “Nu'i, mam bom'beto i, dami bɛn'i ts'ɛ 'bɛ'a gá 'yɔt'e 'bɛ gmi 'bɛpɔ ja ra ximhäi. Gätho xɛn ho 'bɛ'a mi ja i, pɛ nu'a ra Lázaro hɔnt'a ran ʌnbi bi nu bɔ. Pɛ nuya din johya ua ra Lázaro ya, pɛ go hɔnt'a ran ʌnbi guí nu ya. ²⁶ Nɛ man'da dí xi'i, hingui sä n'da da nɛxua da zɔrpɔ guí 'bɛi, nguetho i ja inde n'da ra mba'ye xɛn ndoho. Nɛ nu'i hingui sä gua nɛxpɔ guí 'bɛi guí sɔcua, nguetho i cot'a ra mba'ye bɛ,” bi 'yɛn'a ra Abraham.

²⁷ Nu ra mɛmbɛti xɔ mahɔn'a bi xi'a ra Abraham: “Pɛ nu'bɛ hin da zä ba pɛnhua, pɛ guí pɛn'na ra Lázaro bɔ ja rá ngu ma ta da xi'ɛ 'bɛpɔ 'bɛ'a dí sägä. ²⁸ Nguetho i 'bɛpɔ cɔt'a man 'yohɔ, nɛ dí ndepe nɛ'ɛ da zɔm bɔ guí 'bɛ'hmi 'bɛ bi du, nɛ him ba ɛcua ja ran ʌnbi,” bi 'yɛn'a. ²⁹ Pɛ nu ra Abraham bi 'yɛmp'a: “Nubɔ 'bɛh nin 'yohɔ, i ja bɔ rá m hman ra Moisés nɛ yá pɔngahyá Ojã, i sä da 'yɔxɛ 'bɛ'a i man'ɛ.” ³⁰ Pɛ nu ra mɛmbɛti bi 'yɛn'a: “Pɛ nu'i ma ta Abraham, hinga xɔt'a rá m hman ra Moisés ngue da 'yɔ'ɛ man 'yohɔ, pɛ nu'bɛ da ndants'a n'da xɛn du ngue da xifi, da 'yɔ 'bɛ.” ³¹ Pɛ nu ra Abraham bi 'yɛmbi: “Nu'bɛ hin da 'yɛrpa ra güenda 'bɛ'a i man ra Moisés nɛ yá pɔngahyá Ojã, xín da 'yɛrpa ra güenda 'bɛ da ndants'a n'da xɛn du,” bi 'yɛn'a ra Abraham, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɛ mi man ran t'uti.

17

Xɛn dɛxqui ra ts'oqui

¹ Nu'a ra Jesús bi xih yá xädi, bi 'yɛmp'ɛ:

—Hin'yɛ n'da ra pa hin da ts'ä a ni mbɛihɛ gue i nde di 'bɛp ahɛ guí

'yɔthɛ ra ts'oqui. Pɛ ndumbɛitho da nu'a to'o di japi da 'yɔt' yɛ ts'oqui rá mijã'iui. ² Dí xi ahɛ, to'o di japi da 'yɔt' ran ts'o n'da hinga na te rá mbɛi, man'da xɛn ho 'bɛ xtín thãrpa n'da ra dojɛni rá 'yɛga nɛ xtá t'ɛntpɔ ja ra dejã, xinda gue'bɛ xtí japi xta 'yɔt' ran ts'o a n'da hinga na te rá mbɛi. ³ Dami jamansu 'bɛ'a guí ɔthɛ. Nu'bɛ 'bɛ'a n'da ni mijã'ihɛ bi 'yɔt'ahɛ ran ts'o, dami xihmbɛ hingui ho'a bi 'yɔt'ahɛ. Nɛ nu'bɛ da 'yɔmanho a guí xihmbɛ, damim punbahɛ 'bɛ. ⁴ Nɛ nu'bɛ yoto nidi n'dapa da 'yɔt'ahɛ ran ts'o, nɛ n'dandɪ ngu n'dandɪ da 'yã ahɛ ra punbi, dami punbahɛ gätho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Gätho xɛn hɛi sä da 'yɔt'a n'da 'bɛ i ɛc'yɛi xɛn ho

⁵ Nu'ɛ yɛ xädi bi 'yɛm bɔya:

—Grá Hmu, dami jaje ga ɛc'yɛihe xɛn ho, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Madague'a ɛmmɛ zɛ ts'ɛtho guí 'yɛc'yɛigahɛ, tengu bɔ ni nɛqui rá hmudã ra c'u, sä guí xihmbɛ ra za 'bãcua da 'uegue dí m 'bãpɔ ja ra dejã nɛ da 'ueh pɔya. Hin'yɛ 'bɛ'a xɛn hɛi 'bɛ guí 'yɛc'yɛigahɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hin ga ɛmfɛ xɛn ho dí ɔthɛ 'bɛ dí ɔthɛ'a i sijɛ

⁷ —Nu'bɛ n'da ran 'yohɔ 'bɛh rá 'yɛhɛ di jamansup yá dɛ'yo uague dim pɛpɔ rá huãhi, nɛ nu'bɛ bin de bá ɛpɔ ja rá ngu bɔya, ha da sifi din sihmɛ. ⁸ Pɛ hin'na, pɛ da sifi di hocpa rán sihmɛ rá hmu, nɛ nu'bɛ bi niyã, ja din sihmɛ ra 'yɛhɛ bɔya. ⁹ Nu'a ra 'yɛhɛ 'bɛ bi 'yɔt' rá 'bɛfi bi xih rá hmu, hingui t'ɛmbi “jamadi gá 'yɔrca ma 'bɛfi,” hingui t'ɛmbi, ngue ya ra 'yɛhɛ thoho. ¹⁰ Nɛ ngutho ahɛ 'bɛ gá 'yɔthɛ rá 'bɛfi Ojã, guí 'yɛnthohɛ bɔya: “Hin nte dá ɔthe ngue dí hnuman-hoje, nguetho hɔnt'a bi xije Ojã dá ɔthe,” guí 'yɛmhɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoqui 'dɛt'a yɛn 'yohɛ mí hɛmb ra t'axca'ya

¹¹ Nu'a ra Jesús 'bɛ mi 'yo bɔ ja ra 'yu ní mba Jerusalén, bi tho inde bɔ ja

yán yáni yu xequi Samaria ne Galilea. ¹² Ne nu'bu mi ts'utho da yut'a n'da ra hnini, ba epu 'det'a yun 'yohu i nde din c'athu ra Jesús. Gátho mi hemb ra t'axca'ya u. Ne nu'uyun 'yohu yabu ts'u bim 'bái ne nts'edi bi mbafi, bi 'yén'u:

¹³ —Nu'i Jesús, grá xánbate i, dami huęgahe ts'u, bi 'yęmbi.

¹⁴ Nu ra Jesús 'bu mi nu'bu buya, bi xi'u da 'yut yá ja'i u yu mbája. Ne nu'bu mi mba u, nu'a ra Jesús bi japi bin hoc yá ja'i bu ní mba. ¹⁵ Ne nu n'da, 'bu mi badi bi zä rá ja'i, 'bex bá peng bu 'bäh ra Jesús ne nts'edi bi 'yęspa Oja. ¹⁶ Bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús, bi 'yáp ra jamadi nguetho bi yan'a. Ne nu'a, ra mengu Samaria a, hing rá mijudíohu ra Jesús. ¹⁷ Pe nu ra Jesús bi 'yęna:

¹⁸ —Ha hinga gue'u 'det'a dá hoqui. Hapu i 'bu'u mi guto. Ha hingui sä ba epu 'da xti un ra jamadi Oja. Pe hønna n'da ran'yohu hing ra judío bi bęn'a ra mate bi 'yörpa Oja, ne im bęnse u mi'da ngue ęna i pa Oja u, bi 'yęna.

¹⁹ Ne xø bi 'yęmp'a ran 'yohu:

—Damim 'bái, ní mba ya. Bin yan'a ya nguetho gá 'yęc'yei gue i ja ma ts'edi, bi 'yén'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a di ja bu di manda rá ts'edi Oja

²⁰ Nu'u 'da yu fariseo bi 'yan'na ra Jesús:

—'Be'a ní pa di manda ua rá ts'edi Oja, bi 'yén'u.

Nu ra Jesús bi 'yęmp'u:

—Hin da fa 'bu bi manda rá ts'edi Oja ua. ²¹ Hingui sä n'da da 'yęna: “Guecua di manda ua rá ts'edi Oja,” xingui sä n'da da 'yęna: “Guembu di manda rá ts'edi Oja bu,” njon da zä da 'yęna, nguetho guepu ja ní mbui n'da di manda rá ts'edi Oja, bi 'yén'a ra Jesús.

²² Ne nubuya, bi 'yęmp'u yá xädi:

—Da zøn ra pa ęmme guin ndehu ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Pe di 'betho yu pa ba pengä. ²³ Pe nu'u 'da da 'yén'ahu: “Guecua i 'bucua ya,” da 'yén'ahu. Ne nu'u mi'da da 'yén'ahu: “Guembu i

'bupu a.” Pe 'yo guí øhmbu 'be'a da man'u. ²⁴ Nguetho nu'bu bá pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, di nequi tengu ra huęi ngue di hyät'i gátho na nguni ra ximhäi. ²⁵ Pe m'bet'o thoho ga nugä xun ngu ran unbi, nguetho yu ja'i 'bucua ya, hin da 'yęc'yęigui.

²⁶ Nu'a ra pa ba pengä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nu yu ja'i dim 'bui da 'yøt'u tengu bi 'yøt' yu ja'i mi 'buhmbu a ra Noé. ²⁷ Nu'u yu pa mi 'bu'a ra Noé, gátho yu ja'i mi øt'e 'be'a mi numanhose, mi sihme, mi mihni, ne mi sin yá xisu, ne gue'a mi øt'u gátho yu pa gue'bu go mi zøn ra pa bi yut ra dambosa ra Noé. Ne bin da'ye buya, bi go'mi gátho ra häi a ra dehe, bi du gátho u yu ja'i mi 'bui. Din jabu da 'yøt' yu ja'i 'bu bá pengä.

²⁸ Ne tengu bi 'yøt' yu ja'i yu pa mi 'bu'a ra Lot, ne ngutho da 'yøt' yu ja'i dim 'bu 'bu bá pengä. Gátho yu ja'i bi 'yøt'e 'be'a mi numanhose da 'yøt'e, bin sihme, bim mihni, bim pä, ne bin tai, bi 'yøt' yá huahi, bi hyøh yá ngu. ²⁹ Gue'bu go mi zøn ra pa bi bøn ra Lot bu ja ra hnini Sodoma, ne bá çah mahęts'i ra sibi ma uanspi ra azufre, bi juah ra hnini, ne gátho mi 'bupu bi du buya. ³⁰ Ne din jabu da 'yøt' yu ja'i 'bu bi zøn ra pa gua pengä.

³¹ Ne to'o i 'bäpu maxøts'e ra zets'angu, hin da yurpu mbo rá ngu ngue da hyats'i 'be'a ja bu, da mba tho. Ne gátho to'o dim pepu ja rá huahi, hin ba peng bu ja rá ngu. ³² Dami bęmhbu ts'u 'be'a bi 'yøt'a rá xisu ra Lot 'bu mi sifi da 'da'u, ne man'da bi bęnse rá ngu, ne gue'a í du'a buya. ³³ Ne gátho to'o in nde da yanse rá te, da nu ran unbi mazai a. Pe gátho to'o hin da bęni da yanse rá te, din ja ra te mazai a.

³⁴ Nu'bu bi zøn ra ora gua pengä, di apu yoho bu ja rá oi, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a n'da da gopu. ³⁵ Ne nu'bu yoho yu xisu 'darpu i jani, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a man'da da gopu. ³⁶ Ne nu'bu yoho yun 'yohu i 'yo bu ja yá huahi, nu'a n'da da ts'ixa, ne

nu'a man'da da gopu, ne hont'a to'o da 'yεc'yεi, da ts'its'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁷ —Grá Hmu, hapu din ja'a guím ma, bi 'yεmp'u yú xádi.

—Nubu hapu di peti yu pada, gui pahmbu gue di 'bom bu xan du, bi 'yεn'a ra Jesús.

18

Ran t'uti ra xisu ne ra zε'mi

¹ N'da ra pa, bi xi'a n'da ran t'uti yú xádi ra Jesús, ra hmεpya jatho thocua thoho din yaui Oja ne hin din xombui da 'yádi gue'bu go din ja 'be'a ádi. ² Ne bi 'yεna:

—Mi 'bu a n'da ra zε'mi bu ja n'da ra hnini, him bi numansu Oja xinga gue yú mija'ihu. ³ Ne mi 'bupu n'da ra xisu xi du rá ndø. Ne thocua thoho mi sòm bu ne mi ápi da mbáts'i nangue rán suiui i 'bui. ⁴ Ne him 'be bi 'yurpa ra güenda 'be'a bi man ra xisu a ra zε'mi. Jague'bu min xombui ne bi 'yεnε: “Nugä, hin dí numansu Oja, xinga gue'u yu ja'i. ⁵ Pe εmme di pac na ra xisu, masque ga øt'ä 'be'a in nde n'dahma hin di thoqui da zøcua ngue di xuhnanyagui,” bi 'yεnε ra zε'mi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁶ Nubuya, bi 'yεmp'u yú xádi:

—Dami bεmhbu 'be'a bi 'yøt'a ra zε'mi. Madague ra ts'om'bäi. ⁷ Dí xi ahε, man'da da 'yø'a Oja 'bu gui hyumbi gui 'yäfu rám fäts'i ngue yú t'uhni ahε a. Nu'a Oja hingui tøm'i 'be din xombuizεhe a. ⁸ Pe dí xi ahε, 'bexque da mbäx ahε 'bu gui äfu rám fäts'i. Janangue'a gui 'yäfu Oja di zet'a ni mbuihu, ne hin da du ni mbuihu ngue him 'be ba pengä ua. Ne nu'bu bá pengä nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tñ ahε bu gui εc'yεigahε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra fariseo ne ra hyaçahäi

⁹ Ne xø bi xih man'da ran t'uti u im bεni xan hose, ne i numan'u u yú mija'ihu. Ne bi 'yεna:

¹⁰ —Yoho yun 'yohu bi mba bu ja ra danija, din yaui Oja. Nu'a n'da ra fariseo, ne nu'a man'da ra hyaçahäi.

¹¹ Nu'a ra fariseo, bim 'bäi ne bin ya, bi 'yεna: “Jamadi Oja, nguetho nugä xingui ts'u xan ts'o ma mbui, nugä hin drá siyategä, ne hin drá hyätegä, ne hin drá 'yomt'εnigä tengu'u gätho mi'da. Jamadi ngue nugä hin dí øt'ä tengu øt'na ra hyaçahäi i 'bäcua. ¹² Nugä zai dí ε't' man sihme yondi n'da semana, ne dí un'a ná 'det'a a dí tñ pu ja ra nija,” sä bi 'yεn'a ra fariseo 'bu min yaui Oja.

¹³ Pe nu'a ra hyaçahäi, n'danni ts'u mi 'bäi, ne i su da ndøts' mahεts'i, bi hyε'mahäi, ne εmme tu rá mbui. Ne bi 'yεmp'a Oja: “Ma Oja i, dín yeh ni mbui, nguetho drá dädits'oquigä,” bi 'yεn'a ra hyaçahäi. ¹⁴ Pe dí xi ahε, nu'a ra hyaçahäi ya xí punba Oja 'bu mi mbeng bu ja rá ngu. Pe hin'na a ra fariseo, guexta'a xan ts'o rá mbui 'bu mi bøm bu. Nguetho to'o din 'yεts'i, gue'a dín unba u. Pe gätho to'o hin din 'yεts'i, gue'a dí t'εspa u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi jqp yu t'uhni

¹⁵ N'da ra pa, nu 'da yu ja'i bá si yú t'uhni bu 'buh ra Jesús ngue da mba nthädi u yú t'uhni. Pe nu'bu mi nu'u yú xádi 'be'a øt' yu ja'i, him bi japi da ts'ix u yu t'uhni bu 'bä'a ra hmu, bi däm yhä thoho u. ¹⁶ Pe nu'a ra Jesús bi zon'du yu t'uhni ne bi 'yεmp'u yú xádi:

—Dami jafu ba thocua ya yu t'uhni, o gadí hεcuahε, nguetho gätho to'o da yurpu di manda rá ts'edi Oja, jatho 'be da gohi tengu n'da ra t'uhni. ¹⁷ Dami 'yøhmbu 'be'a dí xi ahε: Jatho gui 'yøthu tengu'bu gyú t'uhnihu 'bu gui εc'yεihε. Nu'bu hin'na, hin gui cäthu bu di manda rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ra mεmbeti i yaui ra Jesús

¹⁸ Ne nu'a n'da rá ngurpi yu judío, bi 'yän'na ra Jesús:

—Grá hogaxänbate, 'be'a sä ga øt'ä ngue din jagä ra te mazai.

¹⁹ Bi dñ ra Jesús:

—Ha guím bεni 'be'a guím ma ngue guí εngui xan hogui, nguetho hont'a Oja xan ho. ²⁰ Guí paði 'be'a i mam

bɛ ja yɛn t'ɛdi ngue i ɛm bɛ: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hodu, o guím pɛ, o guí man ra fɛhni, nɛ guí numansu ni ta nɛ ni mbe,” i mam bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²¹ Nu ran 'yohɛ bi dɛti:

—Gátho dí ɔt'ä ɛ gue'bɛ go mán t'ɛhnigä, bi 'yɛn'a ran 'yohɛ.

²² Nɛ nu'a ra Jesús'bɛ mi 'yøde 'bɛ'a bi ma, bi 'yɛmp'a:

—Gadí 'bɛ'i ts'ɛ. Ní mba, guí pä gátho 'bɛ'a i ja i, nɛ guí darpa yɛ hyoya. Gua ɛh pɛya, guí tengui. Nɛ nubɛya, xɛn ngu din ja i bɛ mahɛts'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Pɛ nu'a ran 'yohɛ 'bɛ mi 'yø'a bi man ra Jesús, ɛmmɛ bi du rá mbɛi, nguetho ɛmmɛ ra mɛmbɛti a. ²⁴ Nu'a ra Jesús 'bɛ mi nu bi du rá mbɛi a ran 'yohɛ, bi 'yɛna:

—Xɛn hɛi yɛ mɛmbɛti da yɛrpɛ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ. ²⁵ Man'da hingui hɛi n'da ra camello da yɛrpɛ ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'ɛ yɛ mɛmbɛti da yɛrpɛ di manda rá ts'ɛdi Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ jɔ'i 'bäpɛ bi 'yɛn'ɛ:

—Pɛ nu'bɛ in jabɛ, to'o maha da zä dim pøhø 'bɛ, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

²⁷ Nu'a ra Jesús bi dɛt'ɛ:

—Nu'a Ojɔ sä da 'yøt'a hingui sä da 'yøzɛɛ yɛ jɔ'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nu'a ra Pedro bɛya, bi 'yɛmbi:

—Nugähe, gátho a mi jaje dá sohmbe nɛ dá tɛn'nahe.

²⁹⁻³⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehma dí xi ahɛ, gátho to'o bi zoh rá ngu, ogue rá xisu, ogue yú cu, ogue rá ta, ogue rá mbe, ogue yú t'ɛhni, ngue bin unse di manda rá ts'ɛdi Ojɔ ɛ, Ojɔ di unni man'da xɛn ngu xinda gue'a mí ja. Pɛ nɛ'a ra te mazɔi bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a rán dɛte ra Jesús

³¹ Nu ra Jesús, bi zixpɛ ma'ueni gátho 'dɛ'mayoho yú xädi, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Dami 'yøhmbɛ ya. Ga mbähä bɛ Jerusalén, nɛ din ja bɛ 'bɛ'a gátho bi man yɛ pøngahyá maya'bɛ nanguécä, ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi. ³² Nu yɛ jɔ'i di dägä bɛ ja rá ts'ɛdi ɛ hing

yɛ judío, nɛ nu'ɛ da dengui, nɛ di c'aman'ɛgui, nɛ da zoxqui. ³³ Nɛ da mbɛgbä, nɛ da hyogä. Pɛ ná hyu pa bɛya ga ndants'i mahøn'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁴ Pɛ nu'ɛ yú xädi, him bi bɔdi 'bɛ'a nam bøn'a bi man ra Jesús. Nguetho njo'mitho yán 'yomfɛni ɛ.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä mi hɔxta'a mi

³⁵ Nɛ mi 'yo bɛ hántho bɛ ja ra hnini Jericó a ra Jesús, nɛ mi hupɛ nden'yu n'da zɛ xädä mi hɔxta'a mí si. ³⁶ Nɛ nu'bɛ mi 'yø'a ra xädä ngue xɛn ngu yɛ jɔ'i mba bɛ, bi 'yänni 'bɛ'a ɔt'ɛ.

³⁷ Nɛ bi sifi mba bɛ ra Jesús ra mɛngu Nazaret. ³⁸ Nɛ nu'a ra xädä bɛya, nts'ɛdi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Nu'i gra Jesús, rá m bom'beto i ra David, dami huɛgui ts'ɛ.

³⁹ Nɛ nu'ɛ yɛ jɔ'i mi 'bäpɛ, bi xifi din hɛ. Pɛ madague him mi ndepe din yá, pɛ man'da nts'ɛdi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Gra Jesús, rá m bom'beto i ra David, dami huɛgui ts'ɛ.

⁴⁰ Nu'a ra Jesús bim 'bäh pɛya nɛ bi manda ba ts'inba a ra xädä. Nɛ nu'bɛ mim 'bähmi ra Jesús a ra xädä, bi 'yän'na ra Jesús bɛya:

⁴¹ —'Bɛ'a guí nde ga ɔt'a'i, bi 'yɛmbi.

Nɛ nu ra xädä bi dɛti:

—Dín nde ga nu ran nɛqui.

⁴² —Sä guin nu ya, bi zä ni dä nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'ɛdi, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

⁴³ 'Bɛx bi zä bi nu ran nɛqui rá dä bɛya. Nɛ bi dɛn'na ra Jesús. Bi 'yɛspa Ojɔ bɛ ní mba. Nɛ'ɛ gátho yɛ jɔ'i mi 'bɛpɛ, bi 'yɛspa Ojɔ bɛya.

19

Ra Jesús nɛ ra Zaqueo

¹ Nu'a ra Jesús bi yɛrpɛ ja ra hnini Jericó, mi 'yo bɛ, ɛna da thogui. ² Nɛ mi 'bɛpɛ n'da ra ngɛrpa hyaçahäi, ɛmmɛ ra mɛmbɛti a, i Zaqueo a. ³ Nɛ nu'a ra Zaqueo, ɛmmɛ min ndehma da nu'a ra Jesús, pɛ him mi sä nguetho hingui hɛts'i, nɛ ɛmmɛ dɛ yɛ jɔ'i bɛ mi 'yo'a ra Jesús. ⁴ Janangue'a, bin tih bi ndexa n'da ra za ra sicómoro, ngue

da zä da nu ra Jesús 'b_u bi thop_u. ⁵ Nε nu' b_u mi zōn'a ra Jesús b_u 'bä'a ra za mi huxa ra Zaqueo, bi ndōts'e nε bi 'yεmbi:

—Zaqueo, bá cā n'dihi nguetho ga sōm b_u ja ni ngu ra pa ya, bi 'yεmbi.

⁶ Nε nu'a ra Zaqueo bin johya, 'dahmantho bi gāi, bi mba rá ngu nε bi zimanho a ra Jesús 'b_u mi zōm b_u rá ngu. ⁷ Pε nu' u y_u jā'i him bi numanho nguetho bin säya b_u ra Jesús b_u ja rá ngu n'da ra ziyate. ⁸ Nε nu'a ra Zaqueo bim 'bäi bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nuya ga undä y_u hyoya made 'be'a gātho i jagä. Nε nu' b_u mi siyagä n'da ra jā'i ngue hin rá 'yu 'be'a mi øt'ä, goho nidi ga cospa a dá siyabi, bi 'yεn'a ra Zaqueo.

⁹ Nε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Gá päh nin 'yomfēni nε i ja ra punbi ni ts'oqui ya, nε gātho i 'b_ucua ja ni ngu, gra Zaqueo, rām bom'beto i ra Abraham. ¹⁰ Nε gue'a ná εcä, ngue guecä dán jā'igä ua ja ra ximhäi, ngue gan yānba y_u te' u i pādi ja y_u ts'oqui, nε hin da nu ran unbi mazāi, pεgue din ja ra te mazāi u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti y_u 'yεhe him bi xānd ra mbeti

¹¹ Nu ra Jesús bi xih man'da ran t'uti u y_u jā'i, nguetho bi bεn' u y_u jā'i ngue nu' b_u da zōm b_u Jerusalén ra Jesús, 'bex di japi di manda b_u rá ts'edi Ojā.

¹² Nε bi 'yεmp' u:

—Mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u, ra ts'ut'abi rá ta. Nε bi mba b_u n'danni n'da ra hnini ngue bin nde bín t'un b_u rá 'bēfi ngue din ts'ut'abi b_u rá häizεhe. ¹³ Pε nu' b_u mi nets'i, bi zon'd_u 'det'a y_u 'yεhe, 'da'a n'da bi un ra mbeti ngue ra oro x_un ngu di muui. Nε bi 'yεmp' u: “Gui hyomhb_u 'be'a da zä gui 'yōth_u ngue di xānd ma mbeti,” bi 'yεmbi.

¹⁴ Nε nu' u y_u jā'i mi 'b_up_u ja rá häi, him mi numanho a ran 'yoh_u. Janangue bi mbēhni 'da yām 'bēhni ngue m'bet'o da zōni da ma ngue hin din t'un rá ts'edi a ran 'yoh_u. ¹⁵ Pε nu'a ran 'yoh_u, bin t'un ran t'ēdi din ts'ut'abi nε bi mbeng b_u rá häi b_uya.

Nu' b_u mi zōm b_uya, bi zon'd_u y_u 'yεhe xí un ra mbeti, nde da bādi hangu bi hyuxa rá mbeti xí un'na n'da ngu n'da u.

¹⁶ Nu ra mb_udi 'yεhe bi 'yεmp'a: “Nuya bin ja 'det'a a ni mbeti,” bi 'yεn'a. ¹⁷ Bi 'yεmp'a rá hmu b_uya: “X_un ho gá 'yōt'e, gra 'yεhe x_un ho, gá xānda z_u ts' u dá 'da'i, pε nε ga 'da'a nin t'ēdi ngue gui manda 'det'a y_u hnini,” bi 'yεmbi. ¹⁸ Nu ná yoho ra 'yεhe bi 'yεmp'a: “Nuya bin ja c_ut'a a ni mbeti gá 'daqui ga xāndä,” bi 'yεn'a. ¹⁹ “Nu'i, ga 'da'a nin t'ēdi ngue gui manda c_ut'a y_u hnini 'b_u,” bi 'yεmp'a rá hmu b_uya.

²⁰ Nε xō man'da ra 'yεhe bi 'yεmp'a rá hmu b_uya: “I ja ua ni mbeti gá 'daqui. Dá pε'ts'ä x_un ho. ²¹ Nguetho dí pācä 'be'a nim 'bäi, ngue ya hin'y_u nin huεcate. Gui honi 'bεp_u gdí hyānba rá mbeti y_u jā'i. Nε gui hānba y_u huāhi, janangue dá pε'ts'ä ni mbeti ngue dí su ga 'bedi,” bi 'yεn'a. ²² Nu'a rá hmu bi 'yεmbi: “Nu'a gá ma i udi ngue grá ts'om'bäi. ²³ Hanja hin gá hmi'a ma mbeti n'dahma x_utí hyux'i ts' u,” bi 'yεmbi.

²⁴ Nε bi 'yεmp' u mi 'bāp_u: “Dami hyānbah_u rá mbeti na ran 'yoh_u nε gui unhd_u a ra mb_udi 'yεhe, nu'a to'o bi dāha x_un ngu,” bi 'yεmbi. ²⁵ Pε nu' u mi 'bāp_u, him bi nde da 'yōt'e 'be'a bi man y_u hmu, nguetho x_un ngu i ja a ra mb_udi 'yεhe. ²⁶ Pε nu'a ra hmu bi 'yεmp' u: “Nu'a to'o i humbi i øt' ma 'bēfi, hinga hōnt'a rán zābi da dāha, pε man'da x_un ngu ga unni. Pε nu'a hingui nde da 'yōt' ma 'bēfi, hin te da dāha, nε ga hānba'a dá unni,” bi 'yεna. ²⁷ “Nε nu' u him mi ndeje dan ts'ut'abi ua, ba sih_u, gui sεcpah_u y_u 'yuga ua,” bi 'yεn'a ra hmu b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi man ran t'uti.

Ra Jesús bi y_urp_u ja ra hnini Jerusalén

²⁸ Nε nu' b_u mi gua'a bi man ra Jesús, bi thop_uya, ní mba b_u Jerusalén. ²⁹ Nε nu' b_u mi ts'ut'ho da zōm b_u ja ra nyuni guerp_u i ja ra hnini Betfagé nε ra hnini Betania, ³⁰ bi mbēhni yoho y_u xādi, bi 'yεmbi:

—Ní mbe bɛ nán jombɛ ja ra hnini. Nε guí t̃immi bɛ n'da ra t'uburu án thət'i bɛ ja ra nden'yu, nε xínga n'da ra ja'í ní hyuts'i. Bá xocui nε ba siui ua. ³¹ Nε nu'bɛ 'bo'o da 'yän'nau: “Hanja gní xocui ra buru,” guí 'yɛnui: “Nu'a ra hmu i hon'a ra buru,” guí 'yɛnui, bi 'yɛmp'ɛ yoho yá xädi.

³² Nε bi mba bɛya, nε bi d̃in'a 'be'a xí xi'a ra Jesús. ³³ Nε nu'bɛ mi xoc ra buru, bi 'yän'na rá mbeti:

—Hanja gní xocui na ra buru, bi 'yɛmbi.

³⁴ Bi dah yɛ xädi bɛya:

—Nu'a ra Hmu i honi, bi 'yɛn'ɛ. Nε bi ndepe da zix bɛya.

³⁵ Nε nu'ɛ yɛ xädi bá si ra buru bɛya, nε bi gɛspa yá coto bɛ ja rá xuthä ra buru nε bi hyuxa ra Jesús. ³⁶ Nε nu'bɛ mi mba bɛ 'yu ra Jesús, nu'ɛ yɛ ja'í 'bex bi mbɔcua yá pahni bɛ ja ra 'yu ngue da thopɛ a ra Jesús. ³⁷ Nε nu'bɛ mi gɛpɛ ja ra nyuni ní mba bɛ Jerusalén, gätho ɛ min 'yohɛ nts'edi i mbafi, bin johya nε bi 'yɛspa Ojɔ nanguue yɛn t'ɔt'e nuixte bi nu. ³⁸ Bi 'yɛn'ɛ:

—Majapi ra ts'at'abi bá ɛhe nanguue rá thuhu ra Hmu. Nε din ja rán johya Ojɔ yá mbai yɛ ja'í. Nuixtetho rá ts'edi Ojɔ, bi 'yɛn'ɛ.

³⁹ Nε nu 'da'ɛ yɛ fariseo bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Dami hɛcua ni xädi din hɛ.

⁴⁰ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'bɛ ga hɛcpä yɛ ngue i ɛspa Ojɔ, pɛ go da 'yɛspa Ojɔ ya yɛ do bongua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bin zoni nanguue yɛ ja'í 'bɛpɛ ja ra hnini Jerusalén

⁴¹ Nε nu'bɛ mi hyän bɛ ra hnini Jerusalén a ra Jesús, bin zoni. ⁴² Nε bi 'yɛn'a:

—Min ndegä ngue xquí p̃ahmbɛ a dí yän'ahɛ bɛ ja ran ɛnbi mazai, pɛ hin gán nde gá p̃ahmbɛ, pɛ nuya him man zä, nguetho tengu'bɛ njo'mi ni dähɛ. ⁴³ Nε da zɔn ra pa ba ɛh nin suiɛ di mbät'a ni hnini nε njon da zä da bɔni ngue din yäni, nε gan tunhdɛ ɛ bɛya. ⁴⁴ Nε gätho ahɛ ngue

guí 'bɛhmbɛ nɛ, da hyo ahɛ nε da guah ni hnini nɛ. Nε da mba nso't'i, nε xínga n'da ra jaɔo da gopɛ. Nguetho nu ahɛ xíngui ts'ɛ gá p̃ahmbɛ a ra pa xtí pɔ ahɛ Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hyøn'a thi yɛ mbä bɛ ja ra d̃anijɔ

⁴⁵ Nε nu'a ra Jesús bɛya, bi mba bɛ ja ra d̃anijɔ nε bi hyøn'a thi gätho yɛ mbä mi 'bɛpɛ. ⁴⁶ Nε nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—I mam bɛ ja rá m hman Ojɔ: “Í thø'a ma ngu ngue da mba nthandegä bɛ,” i ɛn Ojɔ. Pɛ nu ahɛ gá 'yɔrpadahɛ tengu'bɛ ra hyädo guerpɛ nín 'yän'ɛ yɛ bɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ømanho a bi man ra Jesús

⁴⁷ Nu'a ra Jesús thocua thoho min xänbate bɛ ja ra d̃anijɔ. Pɛ nu'ɛ yɛ ngurpa mbäjä, nε yɛ xänbate nijɔ, nε yɛ d̃ac'yɛi, min nde da hyo'a ra Jesús. ⁴⁸ Pɛ hin'yɛ 'be'a da 'yɔt'e ngue da hyo. Nguetho gätho yɛ ja'í bi 'yarpɛ ra güenda 'be'a bi man ra Jesús. Njon bin nde bi ɛ't' yá mbai ɛ 'da.

20

Rán t'ɛdi ra Jesús

¹ Nε nu ra Jesús n'da ra pa bi xänba yɛ ja'í bɛ ja ra d̃anijɔ nanguue ran ho ma'da'yo. Nε'ɛ yɛ ngurpa mbäjä nε yɛ xänbate nijɔ, nε yɛ d̃ac'yɛi, gätho bi zɔm bɛ. ² Nε bi t'än'na ra Jesús:

—Hanja sä guí ɔt'e 'be'a guí ɔt'e. To'o bi 'da'a nin t'ɛdi, bi 'yɛmbi.

³ Pɛ nu ra Jesús bi d̃ati:

—Nɛcä, ga än'nahɛ, ⁴ to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua ngue bi 'yɔt' ran xixyɔ, hague Ojɔ uague yɛ ja'í, bi 'yɛna.

⁵ Pɛ nu'ɛ bin 'yänzɛhɛ ɛ 'be'a dí d̃ati. Nε bi 'yɛnse:

—Nu'bɛ ga ɛmfɛ ngue Ojɔ bi un'na rán t'ɛdi a ra Xuua, nε da 'yɛnjɛ bɛya: “Hanja hin gá 'yɛc'yɛihɛ 'bɛ.” ⁶ Pɛ nu'bɛ ga ɛmfɛ, yɛ ja'í thoho bi un rán t'ɛdi, dí bat'adojɛ yɛ ja'í nguetho xɛn ngu yɛ ja'í ɛc'yɛi rá p̃ongahyɔ Ojɔ ra Xuua, bin 'yɛmzɛhɛ ɛ.

⁷ Jananguue'a bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Hin dí p̄ahmbe to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua, bi 'yɛntho.

⁸ Nɛcä hin ga xi ah̄u to'o bi 'dacä ran t'ɛdi ga øt'ä 'be'a dí øt'ä, bi 'yɛna.

Ran t'uti ȳu ts'ombefi

⁹ Nɛ bi xih man'da ran t'uti a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Mi 'b̄u'a n'da ran 'yoh̄u bi 'yøt'a n'da ra nuandät'o, nɛ bi hmit'i 'da ȳu mbefi. Nu'a rá mbeti bi mba n'danni b̄aya, nɛ nya'atho bām 'b̄ur̄u. ¹⁰ Nɛ nu'b̄u mi zøn ȳu pa da thac ȳun dät'o, nu'a rá mbeti bá p̄ehna n'da rá 'yɛhɛ da duspa 'da ȳun dät'o, ngue'a án ȳah̄u a. Pɛ nu'̄u bi zocpa a ra nuandät'o, bi mbemba thoho ra 'yɛhɛ nɛ bi 'yɛt'i, xín te bi unni. ¹¹ Nɛ ná yoho rá 'yɛhɛ bá p̄ehna rá mbeti ra nuandät'o, pɛ ngutho bi 'yør̄pa ra 'yɛhɛ, nɛ'a bi mbemba thoho mahøn'a, bi 'yɛr̄ b̄aya nɛ nte bi unni. ¹² Nɛ ná hyu rá 'yɛhɛ xø bi mbehni mahøn'a a ran 'yoh̄u, ngutho bi t'ør̄pe, bi unba ȳu mbefi nɛ bi 'yɛt'i, xíngui ts'̄u bi unni.

¹³ Nɛ nub̄aya, nu ra mɛndät'o bi b̄ɛni 'be'a da 'yøt'e. Nɛ bi 'yɛna: “Masque ga p̄ehn'na ma ts'unt'̄u, dadí huɛqui, xøhma da numansu na,” bi 'yɛnsɛ. ¹⁴ Pɛ nu'b̄u mi nurpa rá ts'unt'̄u ̄u ȳu mbefi, bi mam b̄aya ngue da hyo, bi 'yɛn'̄u: “Mbähä ga hoh̄u rá ts'unt'̄u, janangue da zä ga coseh̄u ra nuandät'o,” bi 'yɛn'̄u. ¹⁵ Janangue'a bi zix p̄u ma'ueni, bi hyøn'a thi ra ts'unt'̄u, nɛ bi hyo b̄u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ xø bi 'yän'd̄u ȳu j̄a'i mi 'b̄äp̄u:

—'Be'a guím b̄ɛmh̄u da 'yøt'a rá mbeti ra nuandät'o ya, bi 'yɛna.

¹⁶ Pɛ dí xi ah̄u, ba ɛsɛ nɛ da hyo'̄u, nɛ n'dan'yo di un'na rá nuandät'o b̄aya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ nu'b̄u mi 'yø'̄u ȳu j̄a'i 'be'a bi man ra Jesús, nu'̄u bi 'yɛn'̄u:

—Oj̄a da 'yøt'e hin din ja a guím ma, bi 'yɛn'̄u.

¹⁷ Pɛ nu'a ra Jesús bi hyɛt'̄u, nɛ bi 'yɛmbi:

—Pɛ 'be'a nam bøn'a rá m hman Oj̄a nt'o't'i maya'b̄u 'b̄u, ngue i ɛna:

Nu'a ra do bi b̄unt'̄u ȳu ḡado 'b̄u mi hyøh ra ngu,

gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho ȳu guangu, i ɛm b̄u ja rá m hman Oj̄a.

¹⁸ Nɛ tengu'b̄u da guesɛgä a ra do i hmam b̄u. Hønt'a go to'o hingui ɛc'yɛigui, din unbazɛhɛ, tengu'b̄u da d̄ang b̄u ja ra do din t̄uni, nɛ go ga sɛmpä a tengu'b̄u ra do da zɛ'mi nɛ da 'yɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bin t'än'na ra Jesús 'b̄u din jut' ra renta ogue hin'na

¹⁹ Nu ȳu nḡurpa mbäjä nɛ ȳu xänbate nij̄a 'b̄u mi 'yø'a ran t'uti bi man ra Jesús nangue'̄u ȳu hyote mbefi, min nde da got'a fädi ra Jesús, nguetho bi b̄adi tengu'b̄u guesɛ ̄u ȳu hyote mbefi ̄u ȳu mbäjä nɛ ȳu xänbate nij̄a. Pɛ him bi got'i nguetho bi zutho ȳu j̄a'i. ²⁰ Janangue bi b̄ɛm mahøn'a b̄aya nɛ bi mbehni 'da ȳun 'yoh̄u ngue da 'yän ȳun t'änni a ra Jesús, n'dahma din ja 'be'a sä dí fɛnt'a ra Jesús ngue di d̄a b̄u 'b̄uh ra ts'ut'abi. ²¹ Nɛ nu'̄u ȳun 'yoh̄u bi xi a ra Jesús:

—Xänbate i, dí p̄ahmbe hønt'a ma-juani guí ma. Nɛ dí p̄ahmbe guí xänbi x̄un ho hønt'a go to'o má j̄a'i nɛ hin guí huahni to'o guí xänbi, pɛ guí xifi x̄un ho nangue Oj̄a. ²² Dami xije ya, ha din theui man t'ɛdih̄u bi 'daj̄u Oj̄a 'b̄u ga juth̄u ra renta a ra ts'ut'abi Roma, uague hin'na, bi 'yɛn'̄u.

²³ Pɛ nu'a ra Jesús mi p̄adi i ts'ämhyä thoho. ²⁴ Nɛ bi 'yɛmp'̄u:

—Hanja gní 'yängui, xi ni mbeti gní juth̄u ra renta ra ts'ut'abi, gan nugä, bi 'yɛna.

Nɛ bi un b̄aya.

—To'o rá pøte nɛ rá thuhu i cuat na ra mbeti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ nu'̄u bi 'yɛn'̄u:

—Rá pøte nɛ rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

²⁵ Bi d̄ah ra Jesús b̄aya nɛ bi 'yɛmp'̄u:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbeti Oj̄a, gui un'na Oj̄a a, bi 'yɛmp'̄u.

²⁶ Janangue nu ȳun 'yoh̄u him bi zä xtá hyät'a ra Jesús, pɛ bi hyonya thoho ̄u 'be'a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni 'b̄u da ndants'̄u x̄un du

27 Nε nu'ɥ 'da yɥ saduceo, bi zɔm bɥ 'bɥh ra Jesús, gue'ɥ hingui εc'yɛi da ndants'ɥ xɔn du. Nu'ɥ bi 'yɛmp'a ra Jesús:

28 —Nu'a ra Moisés bi 'dajɥ n'da man t'ɛdihɥ nε bi 'yɛna: “Nu'bɥ bi du n'da ran 'yohɥ ngue mi 'bɥh rá xisu nε njo'o yá t'ɥhni, nu'a rán 'yohɥ da zinba a rá xisu. Nε nu'a rá mbɛdi t'ɥhni dim 'bɥi, da thuspa rá thuhu a ran 'yohɥ bi du nε da'yɛmbi rá ta a,” bi man ra Moisés.

29 Pε gue'a ga än'nahe. Bim 'bɥ'i yoto yɥn 'yohɥ din 'yohɥ zɛhɛ. Nu'a ra mbɛdi n'yohɥ bi zin'a n'da ra xisu, nε m'bejua bɥya bi du a ran 'yohɥ nε him bim 'bɥh rá t'ɥhni. 30 Nε nu'bɥ mi du ran 'yohɥ bɥya, ná yoho rán 'yohɥ bi zin'a ra xisu mahɔn'a, nε xɔ bi du a. 31 Nε xɔ bi zin'a man'da rán 'yohɥ bɥya, 'da'ingu bi 'yɔt'ɥ gátho yoto yɥn 'yohɥ, gátho bi du nε xínga n'da bim 'bɥh yá t'ɥhni. 32 Mbejua bɥya, bi duse ra xisu, bi 'yɛn'ɥ. 33 Nuya, dami xije 'be'a din ja a ra pa da ndants'ɥ xɥn du. To'o da 'yɛmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'bɥhmbɥ ra xisu ua ja ra hái, bi 'yɛn'ɥ yɥ saduceo.

34 Nε nu'a ra Jesús bi dɛti:

—Hɔnt'ua ja ra hái din thɛt'ɥ yɥ ja'i. 35 Nε gátho to'o yán sáɥ da mba bɥ mahɛts'i 'bɥ bi ndants'ɥ xɥn du, nε him man ja ran thɛti bɥ. 36 Nguetho da gohi tengu tho yám 'behni Ojɛ ɥ, nε him man da du bɥ. Nε ma'da'yo da gohi 'bɥ bi xoxa Ojɛ ɥ ngue yá t'ɥhnise Ojɛ ɥ.

37 Pε nε'a ra Moisés bi ma da ndants'ɥ xɥn du 'bɥ mi 'yo't'i 'be'a bin ja, nu'bɥ mi nu mí zɔ ra za 'bɥ maya'bɥ. Nε i mam bɥ ngue nu Ojɛ rá Ojɛ ra Abraham nε ra Isaac nε ra Jacob, nε nu'ɥ, ná ya'a thoho xí du ɥ 'bɥ mi 'yɛmp'a Ojɛ ra Moisés. 38 Ngubɥ bi ma nguetho guexta'a i 'bɥh yá mbɥi. Nubɥ na nu Ojɛ 'da'ingutho 'bɥ i 'bɥ'a n'da ogue xɥn du n'da. Guexta'a i jatho yá te ɥ xɥn du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

39 Nε nu'ɥ 'da yɥ xánbate nijɛ, bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—εmmε xɥn ho a gá ma, bi 'yɛn'ɥ.

40 Nε nu'ɥ yɥ saduceo ya him mi sá da 'yán mi'da yɥn t'änni.

To'o rám bom'betɔ a ra Cristo

41 Nε nubɥya, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Hague nán zä guí εmfɥ ra Cristo rám bom'betɔ ra David a. 42 Nguetho bi manse ra David bɥ ja ra sɔcuɛ bi 'yo't'a:

Nu'a Ojɛ bi 'yɛmp'a ma Hmu:

“Hyucua ga conhui ma ts'ɛdi,

43 gue'bɥ go dá tapá gátho ɥ nin sɥihɥ,” i εn Ojɛ, bi 'yɛn'a ra David 'bɥ mi ma nangue ra Cristo.

44 Hanja i εmbi rá Hmu, nε rám bom'betɔ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hinga gue'a bɥ nán xánbate ɥ yɥ xánbate nijɛ

45 Nu'a ra Jesús bɥya, ní jat'a nyáɥɥ yá xádi, gátho mi 'bápɥ mi øde 'be'a bi man ra Jesús. Bi 'yɛmp' ɥ bɥya:

46 —O guí ɥrpahɥ masu 'be'a da man'ɥ yɥ xánbate nijɛ, nguetho i he yá mbapahni xɥm hmadi ngue da t'ɛspi, nε εmmε di ho da mba ma zengua ngue da 'yɛspa yɥ ja'i. Nε εmmε i honi da hyupɥ ja yɥn thuts'i xɥn ho bɥ ja yɥ nijɛ, nεpɥ ja yɥn sihmε. 47 Nε i siyabi 'be'a i pɛ'ts' yɥ xisu xɥn du yán ndø, nε i tunba yá ngu, nε ní jat'i nya'a thoho i yáɥ Ojɛ bɥ ja yɥ nijɛ. Pε nu'ɥ, man'da xɥn ɥtho ran ɥnbi da nu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21

Nu'a ran t'unni man'da di muui

1 Nu'a ra Jesús mi 'bápɥ ja ra dɛnijɛ nε bi nu yɥ mɛmbeti i cät yá mbeti bɥ ja ra huada, ngue rán t'unni Ojɛ. 2 Nε bi nu n'da zɥ hyoya xisu bi gárpɥ yoho yɥ t'ɥc'axt'i. 3 Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ mi 'bápɥ bɥya:

—Majuɛni dí xi ahɥ, nuna ra hyoya xisu man'da di muui bi uni xinda gue'ɥ gátho mi'da. 4 Nguetho gátho yɥ mɛmbeti 'bɥ ya bi gät'a n'da ra mbeti ja ra huada, pε ya mbongui thoho yá mbeti, pε nu'a zɥ hyoya xisu, bi uni gátho mi ja, xíngui ts'ɥ bi bongui 'be'a da hyonse, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja ra dɛnijɛ

⁵ Nu'a ra Jesús mi ø'a man yu ja'i: "Mahotho ra danija, ne mahotho yan t'unni i zupa." Pe ra Jesús bi 'yemp'u:

⁶—Nuna gätho guin nuh ya, da zøn ra pa hin te din ja ua, xingui ts'u da bonga n'da zuxequi ngue hin da yøt'e, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ran unbi din ja ua ja ra häi

⁷ Ne nu'u 'da yu ja'i mi ø'a bi man ra Jesús, ne bi 'yänni:

—Gra xänbate i, nda'a ní pa din ja a guim ma, 'be'a ní hmepya din ja sä ga pahmbe.

⁸ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Dami jamansu 'be'a guí εc'yeh. Nguetho da zøn ra pa ba εh yu hyäte da hyä ah: "Nugä drá Cristogä," da 'yæn'ah. Ne da 'yæn'u: "Ya bi zøn ra pa ran zegui," da 'yæn'u. Pe o guí εc'yeh 'be'a da man'u. ⁹ Ga xi ah 'be'a gätho din ja ua ja ra häi gue'bu go ba εcä mahøn'a. O guí suh 'be'a guí 'yøhmbu, nguetho din ja yu dæsu, ne yu ja'i hinga 'da'angu da bæni. Pe hinga gue'bu ran zegui din ja u, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹⁰ Ne xø bi 'yæna:

—Ne 'da'a n'danni yu häi din ja yu sui. Ne din suse n'da ngu n'da yu ts'ut'abi. ¹¹ Ne din ja yu 'yæmhäi nts'utho, ne din ja ra dæthu, ne ra dæghe, ne din ja yu hmepya nts'utho bu mahæts'i.

¹² Pe hin nín ja a dí m mangä 'bu bim fent'ah ne da mba ma un'ni ah. Ne da ts'ix ah bu ja yu nija, di un'nah bu. Ne da mba ma dä ah bu 'buh yu ts'ut'abi nepu 'bu'u ja yu ts'edi. Gätho ngubu da t'øt'ah ngue guí tengah. ¹³ Pe nu'bu da ts'ix ah bu, da zä gui mamhbu bu ran ho ma'da'yo. ¹⁴ Ne 'yo gadín 'yomfænih 'be'a guí mamhbu 'bu bi mba ma juæn'ni ah.

¹⁵ Nguetho nugä, ga bæ'n'nah 'be'a da zä gui mamhbu ra ora gam 'bæhmbu bu. Ne nu'a ga bæ'n'nah, xinga n'da nin suih da zä da dæti 'be'a guí mamhbu bu. ¹⁶ Ne madague'bu, ni tah ogue ni mbeh, ogue ni cuh, ogue ni mænih, ogue ni amigoh, pe guemhma di dä ah bu 'buh yu

ts'ut'abi. Ne 'da'ah da tho ah ngue guí εc'yeh. ¹⁷ Ne gätho da ts'an ah nanguecä. ¹⁸ Pe o guin suh nguetho xinga n'da ni xtæh dim 'beru ja ni yah. ¹⁹ Pe nu'bu guí hyæth yun unbi, Oja di 'da ah ra te mazai, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja ra dæhnini Jerusalén

²⁰ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yæna:

—Nu'bu guin nuh xi mbät ra hnini Jerusalén yu dofai, guí pahmbu mi ts'utho da guah ra hnini. ²¹ Ne nu'bu bin ja bu Njerusalén, gätho u 'buru ja ra xequi Judea xun ho 'bu da 'dagui da mba bu dæpo bu ja yu nyuni. Ne'u i 'buru ja ra hnini, xun ho 'bu da bæni, ne gätho i 'buru dæpo hin da 'yæna da mba bu ja ra hnini. ²² Nguetho gue'a ra pa di un rán unbi Oja u, ne gätho din ja tengu tho i mam bu ja rá hman Oja din ja. ²³ Ne nu'bu bin ja a, huæcate u in hæ'thni, ne'u gätho u 'buh yu 'uere. Nguetho ndumbæitho rán ts'embi Oja din ja ua ja ra häi ne xun ngu yan unbi da nu yu ja'i. ²⁴ Ne nu'u 'da'u dí mba ntho ra juai, ne nu'u mi'da da ts'ixpu n'danni yu häi ne da gohi tengu'bu i ofædi. Gue'u hing yu judío di ts'on na ra dæhnini ne di manda ua, gue'bu go da zøn ra pa da hyænba yu ts'edi Oja, bi 'yæn'a ra Jesús.

'Bu bi zøn ra pa ba εh ra Cristo

²⁵ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yæna:

—Nu Oja da 'yøt' yu hmepya bu ja ra hyadi, nepu ja ra zæna nepu ja yu sø. Ne yu ja'i 'bucua ja ra häi æmme din su'u 'bu da 'yøde nts'edi da 'yæn ran dæhi yu deja. ²⁶ Ne æmme da güent yu mbæi nangue ra mbidi din ja. 'Ne da zu 'bu da bæni 'be'a din ja gätho ua ja ra ximhäi. Ne gätho 'be'a bí ja bu mahæts'i di 'yæni. ²⁷ Ne nu'bu bin ja a dí xi ah, 'bex gua εcä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba εcä bu ja yu güi, ban 'yo'be ma ts'edi xun ngu ngue dán nuixtegä. ²⁸ Ne nu'bu gån nuh da mbædi din ja, dami hyuthu nza mbæi ne guí ndøs'hæ

mahęts'i, nguetho ba ęh ni pørpatehу da yаn ahу, bi 'yęn'a ra Jesús.

²⁹ Nę man'da bi man ra Jesús ngue bi man'a n'da ran t'uti, bi 'yęna:

—Gan 'yomfęnihу ts'у 'bę'a di ja ra za ra higo nę'у mi'da yу za. ³⁰ Nu'bу guín nuhу i pørx yу paxi yу za, guí pąhmbу 'bex ba ęh yу pa xуm pa. ³¹ Ngutho 'bу bi mbу'a dí xi ahу, gui pąhmbу mi ts'utho di manda rá ts'edi Ojа ua bуya.

³² Majuąni dí xi ahу, nu yу ja'i 'bуcua ya, hinga gątho xtí du 'bу bi mbуdi din ja a dí xi ahу. ³³ Nu bу mahęts'i nę ra ximhąi da guadi, pę nu'a mam hmangą hin da gua'a, bi 'yęna.

³⁴ Janangue dami jamansu 'bę'a guí øthу, o guín nde gui 'yøthу ni pąhą zehęhу, nę hinga hønt'a guim bęmhбу nin sihmęhу. Dami jamansu a gui 'yøthу, hin ga tјn'nahу ngue gdí øthу a 'bу bá pengą. ³⁵ Nguetho njon da bą'a ra ora ba ęcą, pę gątho yу ja'i 'bуcua ja ra ximhąi da nu. ³⁶ Dami tøm thohohу nę thocua thoho gan yąhу Ojа, n'dahma din ja ni ts'edihу gui hyąthу yуn unbi din ja. Nu'bу ngubу gui 'yøthу, hin gui pęs' ni sąhу 'bу gą 'bąhmbу bу ja ma hmigą, nugą ngue dán ja'igą ua ja ra ximhąi, bi 'yęn'a ra Jesús 'bу mi xih yу xądi 'bę'a gątho din ja.

³⁷ Nę nu'a ra Jesús 'bу mi 'bуру Jerusalén, gątho yу pa mi xąnba у yу ja'i bу ja ra dąniją. Pę nu'bу ra xui bуya, mi pa bу ja ra nyuni Olivos. ³⁸ Nę gątho yу xudi mi pa bу yу ja'i bу ja ra dąniją, da 'yø'a i man ra Jesús.

22

Bi hma da tho ra Jesús

¹ Nuya mi ts'utho da zøn ra pa da ts'i ra hme hin'yу rá íxi. Gue'у yу pa ra dąmpeti ran dąbaxjua. ² Nu'у yу ngurpa mbąją nę yу xąnbate nija, mi honi 'bę'a dí hyo ra Jesús. Pę mi su'у 'bę'a da 'yøt' yу ja'i 'bу da hyo'a.

³ Nę nu'a ra zјthu bi yut' rá mbуi ra Judas Iscariote, gue'a n'da rá xądi ra Jesús. ⁴ Nu'a ra Judas bi mba, bin yąhу

yу ngurpa mbąją nę yу hmu dofui, nę bi xifi 'bę'a da 'yøt' bу di dą'a ra Jesús. ⁵ Nu'у bi hyu yу mbуi 'bу mi man'a ra Judas 'bę'a da 'yøt'e. Nę bi xifi da gut rán ząbi ra Judas. ⁶ Nę nu ra Judas bуya, bi dø'ma ra ora 'bу njongui 'bуру yу ja'i ngue di dą'a ra Jesús.

Rán sihmę ra Hmu

⁷ Nę mi søn ra pa bin ja ra dąnts'ihme i ts'i ra hme hin'yу rá íxi, nę i ho ra t'udę'yo. ⁸ Nę nu'a ra Jesús bi mben'na ra Pedro nę ra Xuua nę bi xifi di hoc ran sihmę ran dąbaxjua, da zi 'bу bin de. ⁹ Nu ra Pedro nę ra Xuua bуya:

—Hapу guín nde ga hoc'be, ęn'у.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yęmp'у:

—Nu'bу gán 'youi bу ja ra ndenhnini nę gui nuui n'da ran 'yohу i tu n'da ra xaro ra dehe, dami tendui a ran 'yohу, nę gui cat'ui bу ja ra ngu da yut'a. ¹¹ Nę gui xihmi a ra męngu bу: “Nu'a ra xąnbate bá penga'be ngue gui xic'be hapу i ja ra cuarto ngue ga sągąhe ra dąnsihme,” gui 'yęnui. ¹² Nę nu'a ran 'yohу da zix aui bу magąts'i hapу i ja ra cuarto xуn ndoho. Guepу gui hocui rán sihmę ran dąbaxjua, bi 'yęmp'у yу xądi.

¹³ Nu ra Pedro nę ra Xuua bуya bi mba bi dјni tengutho bi man'a ra Jesús. Nę bi hocpу ran sihmę bуya.

¹⁴ Nu'bу mi zøn ra ora bуya, nu'a ra Jesús nę mi'da yу xądi bi zøm bу nę bin sihmęhу. ¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yęmp'у yу xądi:

—ęmme dán ndegą ga sihу na ran sihmę ran dąbaxjua 'bу di 'będi ga tugą. ¹⁶ Nę dí xi ahу, him man'dandј ga sigą na ran sihmę jague'bу bi zøn ra pa ngue gán yąmhбу xуn ho 'bу gám 'bуhmbу bу di manda rá ts'edi Ojа.

¹⁷ Nu ra Jesús bуya bi dęca n'da baso ra vino nę bi un ra jamadi Ojа, nę bi 'yęmp'у yу xądi bуya:

—Dami comhбу na po na ra baso, gui sihу. ¹⁸ Nguetho dí xi ahу, hin ga sigą mahøn'a asta gue'bу go da zøn ra pa di manda ua rá ts'edi Ojа xуn ho.

¹⁹ Nę nubуya, bi hyąc ra hme nę nu'bу mi gua'a bi un ra jamadi Ojа

bɔya, bi xeni ne bi darpa ɯ yá xädi, bi 'yɛna:

—Nuna ra hmɛ na, ma ngɔc'yɛigä na, ga ungä nanguɛ ahɯ. Nɛ n'dandj̄ ngu n'dandj̄ 'bɯ guí sihɯ, guim bɛnjɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁰ Nɛ nu'bɯ mi guadi bin sihmɛ ɯ, nu ra Jesús bi dɛc'a ra baso ra vino ne bi un'dɯ yá xädi ne bi 'yɛmp'ɯ:

—Nuna, ran hoqui ma'da'yo, guehna nam bɔni ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo'yu bi 'yɔt'ahɯ Ojã na, bi 'yɛna.

²¹ Pɛ dí huhmbɯ ua n'da di dägä.
²² Nɛ nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da thogä, ngue gue'a bi zänd Ojã, pɛ í huɛhi maha a di dägä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²³ Nu yá xädi, 'bex bin 'yänzɛhɛ to'o di dä'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o dim 'bet'o

²⁴ Nɛ man'da ran junt'i bi 'yɔt'ɯ yá xädi ngue to'o dim 'bet'o nanguɛsɛ ɯ.

²⁵ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Nuua ja ra häi, nu yɯ ts'ɛt'abi ne'ɯ i ja yá ts'ɛdi, xɛn hɛi i ɔrpa yɯ ja'i 'bɯ di manda ɯ, i ɔt'e yá 'yɛhɛ ɯ, ne i t'ɛmbi xɛn ho a i ɔt'e. ²⁶ Pɛ nu ahɯ, hin gan jahɯ bɯ. Nu'a to'o dim 'bet'o, da 'yɔt'e dim 'bejua thoho. Nɛ nu'a to'o din ngɛrpi, da 'yɔt'e din 'yɛhɛ thoho a. ²⁷ Nu yɯ hmu 'bɛcua ja ra häi, hin dim pɛ'ɯ, pɛ gue i tɔ'mi da mbɛp'ɯ yá 'yɛhɛ, pɛ nugä madague dí m hmugä, pɛ dí ɔt'ä ngue ni 'yɛhɛgahɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nɛ man'da bi xifi, bi 'yɛna:

—Pɛ nu'ahɯ, dán hyɛmhɯ 'bɯ má nugä yɛn ɛnbi ua ja ra ximhäi.

²⁹ Jananguɛ ga 'da'a nin t'ɛdihɯ, tengutho bi 'dacä ma Ta. ³⁰ Nɛ nu'bɯ bi zɔn ra pa ga ɔt' ran ts'ɛt'abi, 'darpɯ dan johyahɯ, ne gui comhbɯ ma ts'ɛdi gui juɛnbahɯ ma mi'israhɯ, dyú judíohɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús i pãdi 'bɛ'a da 'yɔt'a ra Pedro

³¹ Nɛ bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Ma zɛ Pedro, nu'a ra zĩthu bi 'yäh ran t'ɛdi ngue da zä'a ni mbɛihɯ, in nde ahɯ gan 'uɛxthɯ tengu'bɯ i 'uɛxt

ran dahi yá häi ra trigo. ³² Pɛ nugä, ya dá äp ma Ta him má zä gui pumbɛni ni t'ɛc'yɛihɯ. Nɛ nu'bɯ gán 'yomfɛni ts'ɯ, gui 'yɛc'yɛi xɛn ho mahɔn'a, ne gui zɛrpa yá mbɛi ni mi'yɛc'yɛihɯ, bi 'yɛmbi.

³³ Nɛ nu'a ra Pedro bi däh pɔya:

—Nugä, ga tɛn'na i madague dan ofädiui ogue ga tuui, bi 'yɛna.

³⁴ Bi dã'a ra Jesús bɔya:

—Gra Pedro, dí xi'i, nu'bɯ hin ní mbah ra ɔni, ná hyundj̄ xquí cɔngui, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

Ra Jesús bi ma mi ts'ɛtho da nu ran ɛnbi

³⁵ Xɔ bi 'yɛmp'ɯ yá xädi bɔya:

—Nu'bɯ ra mbɛdi dá pɛn'nahɯ bɯ gá mamhbɯ ran ho ma'da'yo, ne hin te gá hyɛxhɯ. 'Bɛ'a gá 'yɔthɯ, ha bin ja 'bɛ'a gätho gá hyomhbɯ, uague hin'na.

Nɛ gätho yá xädi bi 'yɛna:

—Hin te dá 'bɛhmbe.

³⁶ Pɛ nuya n'dan'yo gui 'yɔthɯ, gui tux ni buxahɯ, ne gui hyɛx ni mbɛtihɯ. Nɛ nu'bɯ hin'yɯ ni espadahɯ, gui pã ni pahnihɯ gui tãmhɯ n'da. ³⁷ Nguetho i jatho din jagä tengu i mam bɯ ja rá hman Ojã, i ɛm bɯ: “Yɯ ja'i da 'yɛmbi ra ts'om'bäi a,” i ɛm bɯ ja rá m hman Ojã nanguɛcä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁸ Nɛ nu'ɯ yá xädi bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, i jaje yoho yɯ espada, bi 'yɛn'ɯ.

—Dí gua'ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús in yãui Ojã bɯ ja ra nyuni Olivos

³⁹ Nu'a ra Jesús bɔya, bi bɔm bɯ ja ra cuarto mi sihmɛ ɯ, bi mba bɯ ra nyuni Olivos, bi mbähä yá xädi. ⁴⁰ Nɛ nu'bɯ mi zɔm bɯ, nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Dami 'yãfɯ rá ts'ɛdi Ojã gue da zä gui hyäthɯ yún ts'äte ra zĩthu, bi 'yɛmbi.

⁴¹ Nɛ nu'a ra Jesús bi 'ue'i ts'ɯ bɯ mí 'bäh yá xädi, ne bin danyahmu, bin yãui Ojã. ⁴² Nɛ bi 'yɛna:

—Ma Ta'i, nu'bɯ ni pähä, dami japi ngue hin ga sigä a ra mbohi gá sãnni ga sigä, pɛ hin dín nde ma pähäzɛhɛ pɛ go ni pähä dín nde ga ɔt'ä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

43 'Bex bi nequi bɛ n'da rám 'behni Ojə mahəts'i ngue bá hənba a í zerpa rá mbɛi. 44 Pɛ nu'a ra Jesús ɛmme bi du rá mbɛi, ne man'da nts'edi bin yaui Ojə. Xøgue ra ji a rá xánthe mi täpɛ häi.

45 Ne bi ndants'a ra Jesús bɛya, bi mba bɛ 'bɛh yú xädi. Pɛ nu'ɛ, gätho min əha nguetho bi güent yú ja'i ɛ nangue ra dumbɛi mim bɛni. 46 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Hanja gnán əhmbɛ. Dami nuhmbɛ, gan yaɛh Ojə janangue'a da zä gui təhmbɛ rán ts'äte ra zɪthu, bi 'yɛmbi.

Bi fent'a ra Jesús

47 Ne nu'bɛ min yaɛh yú xädi, 'bex bá ɛpɛ n'da nɛts'i yɛ ja'i, ne bá 'bet'o ra Judas, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. Ne nu'a bi zøm bɛ 'bɛh ra Jesús ne bi zɛspa rá 'yogu 'bɛ mi zengua. 48 Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Grá Judas, ha ran ts'ɛ'ts'i gui dāgui, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

49 Ne nu'ɛ mi'da yú xädi 'bɛ mi nu 'bɛ'a bin ja, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha ga japähe ma espadahe, ɛn'ɛ.

50 Pɛ him bi dø'mi 'bɛ'a da si'a n'da ɛ, 'bex bi zɛcua rán 'yɛizagu rá 'yɛhe ra ngarpa mbäjä. 51 Pɛ nu'a ra Jesús 'bex bi hecua yú xädi:

—O gui øthɛ a, bi 'yɛmbi.

Ne 'bex bi hocua mahøn'a a rá zagu a ran 'yohɛ. 52 Ne nu'a ra Jesús 'bex bin yaɛh yɛ ja'i ngue bá ɛhe da zits'i. Min 'yohɛ yɛ ngarpa mbäjä ne yɛ ngarpa mbädi bɛ ja ra danija, ne mi'da yú ngarpi yɛ judío. Ne bi 'yɛmbi:

—Ha drá bɛgä ngue guá həhɛ ni espadahɛ ne ni zahɛ ngue gui sixcahɛ, bi 'yɛna. 53 Hanja hin gá bentcahɛ bɛ ja ra danija, ne zənt'a min xänbategä bɛ. Pɛ nuya bi zøn ra ora din ja a bi zänd Ojə ne n'da ora thoho gui tajɛ, ne'a ra damants'o n'da ora thoho da daqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

54 'Bex bi fent'a ra Jesús ne bi ts'ixpɛ ja rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu'a ra Pedro bi dɛnni a na 'bɛjua thoho. 55 Ne

mi zø bɛ n'da ra sibi bɛ mbo rá mbä't'i rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu ra Pedro madin təspihɛ bɛ yɛ ja'i. 56 Ne mi 'bäpɛ n'da ra hmute ngue ra 'yɛhe bɛ. Ne nu'bɛ mi nu'a ra Pedro, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohɛ hucua, min 'yohɛ ra Jesús.

57 Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni, ne bi 'yɛna:

—Nu'i grá xisu, xøgue hin dí paçä to'o a gui ma, bi 'yɛna.

58 Nu'bɛ mi tho n'da zɛ t'ɛ ora, n'da ran 'yohɛ bi nu'a ra Pedro ne bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Nu'i grán 'yohɛ, gue'e gmin 'yohɛ ra Jesús.

Pɛ nu'a ra Pedro bin cøni:

—Hinga guecä, bi 'yɛna.

59 Ne nu'bɛ mi thoh man'da ora, xø man'da ran 'yohɛ bi 'yɛmbi:

—Nugä, dí paçä na ran 'yohɛ. Guehna n'da rá xädi ra Jesús. Ne hna ra mɛngu Galilea na, bi 'yɛna.

60 Pɛ nu'a ra Pedro bi dətɪ:

—Nu'i grán 'yohɛ, hin dí paçä 'bɛ'a guím ma, bi 'yɛna.

Ne 'bex bi mbah ra øni bɛya. 61 Nu'a ra Jesús 'bex bin yɛgui ne bi hyant'a ra Pedro. 'Bex bi bɛn'a ra Pedro xí xi'a rá Hmu, ngue bi 'yɛmbi: “Dí paçä nu'bɛ hin ná mbah ra øni, hyundɪ xquí cøngui,” ngue xí 'yɛmbi. 62 Ne nu'a ra Pedro bɛya, bi mba bɛ thi ne bin zoni, bi bɛnman'ɛ 'bɛ'a bi 'yøt'e.

Ra Jesús bi t'ɛspi

63 Ne nu'ɛ yɛn 'yohɛ mi fä'a ra Jesús, bin ɛspate tho'ɛ. 64 Ne bi gorpa rá dä ra Jesús, ne bi mbɛmp' pɛya, ne bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Grá pøngahya, xije to'o bi mbɛp'a'i, bi 'yɛmbi.

65 Ne ɛmme xɛn ngu ran ts'o bi xi'a ra Jesús.

Ra Jesús bi juənba yú ngarpi yɛ judío

66 Ne nu'bɛ mi hyax pɛya, bim peti bɛ yɛ dəc'yɛi, ne yɛ ngarpa mbäjä, ne yɛ xänbate nija. Ne nu'ɛ bi zixpɛ madím peti gätho yú ngarpi yɛ judío, ngue di juənba ra Jesús. Ne bi 'yɛmp'a:

67 —Dami xije ya, ha majuəni gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojə.

Nε nu'a ra Jesús bi d̄ati:

—Madague'a ga xi ah̄u, hin gui 'yεc'yεigah̄u. ⁶⁸ Nε ngutho'b̄u ga ān'nah̄u n'da ran t'ānni, hin gui th̄ah̄mb̄u, bi 'yεn'a ra Jesús. ⁶⁹ Pε nuya, bi z̄on ra ora ga com'be rá ts'edi Oj̄a nuix̄te thoho, nugā ngue dán j̄a'igā ua ja ra ximh̄ai, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁷⁰ Nε nu'̄u mi hup̄u bi 'yānni:

—Ha gue'e rá Ts'ant'̄u e Oj̄a 'b̄u.

Nε nu'a ra Jesús bi d̄ati:

—Gue'a guí mamhb̄u, bi 'yεna.

⁷¹ Pε nu'̄u b̄uya, 'bex bi 'yεn'̄u:

—Hingui jatho ga homhb̄u mi'da ȳu testigo, nguetho ya bin jūanzeh̄e, nε dá øhmb̄u a bi ma, bi 'yεn'̄u.

23

Ra Pilato bi jūq̄nba ra Jesús

¹ Janangue'a bi ndants'̄u, bi zix'a ra Jesús b̄u 'b̄uh ra ts'ut'abi Pilato. ² Nε gātho ̄u bi ȳap'a ra Jesús. Nε bi 'yεmp'a ra Pilato:

—Nuna ran 'yoh̄u i 'bācua, εmme i hāt ȳu j̄a'i, nε bi xih ȳu j̄a'i ngue hin din jut ȳu renta im man ra ts'ut'abi Roma, nε bi mansε ngue guesε ra Cristo, ra hmuts'ut'abi na, bi 'yεn'̄u madí ȳap'a ra Jesús.

³ Nε nu'a ra Pilato b̄uya, bi 'yān'na ra Jesús:

—Ha majuāni gue'e rá hmuts'ut'abi ȳu judío.

Ra Jesús bi d̄ati:

—Gue'a gá ma, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Pilato b̄uya bi 'yεmb ȳu ngurpa mb̄aj̄a nε ȳu j̄a'i mi 'bāp̄u:

—Xínga n'da ra ts'oqui dá t̄inbā na ran 'yoh̄u, bi 'yεna.

⁵ Pε εmme man'da nts'edi bi man'̄u ȳu ȳap̄ate:

—Nuna ran 'yoh̄u bi d̄u'ma n'da ran heque nangue 'be'a bi xānba ȳu j̄a'i. Gue'a bi 'ȳor̄p̄u ja ra hāi Galilea, nεp̄u ra xεqui Judea, nε nuya bi z̄ocua ja ra hnini Jerusalén, ngue da 'ȳot'ua, bi 'yεn'̄u.

Ra Herodes bi jūq̄nba ra Jesús

⁶ Nu'b̄u mi 'ȳode 'be'a bi man ȳu j̄a'i, nu ra Pilato bi 'yānni:

—Ha ra m̄engu b̄u Galilea na ran 'yoh̄u 'b̄u.

⁷ Nε nu'b̄u mi b̄adi gue ra m̄engu b̄u Galilea a ra Jesús, bi manda da ts'ixp̄u 'b̄uh ra Herodes. Nguetho ra Herodes ra ts'ut'abi b̄u ja ra hāi Galilea, nε gue'a ra pa i 'b̄up̄u ja ra d̄ah̄nini Jerusalén a. ⁸ Nε nu'a ra Herodes, 'b̄u mi nu'a ra Jesús, bin johya, nguetho mi øde 'be'a gātho mi øt' ra Jesús, nε in nde da nu n'da ran t'øt'e nuix̄te. ⁹ Nε nu'a ra Herodes, x̄an ngu bi 'yān ȳan t'ānni, pε nu'a ra Jesús him bi 'ȳarpatho ra güenda, xíngui ts'̄u bi d̄adi. ¹⁰ Nε hinga yatho mi 'bāh ȳu ngurpa mb̄aj̄a, nε ȳu xānbate nija, nε εmme ts'edi bi mbafi, di ȳap'a ra Jesús. ¹¹ Pε nu'a ra Herodes nε yá dof̄ui, εmme bi denthoho a ra Jesús, nε xíngui ts'̄u bi numansu'a. Nε nu'̄u ȳu dof̄ui bi het'a ra pahni tengu yá pahni ȳu hmuts'ut'abi, nε bi mbenh mah̄on'a b̄u 'b̄uh ra Pilato. ¹² Nε madín sah̄mi a ra Herodes a ra Pilato, pε nu ra pa a, bin amigoui b̄uya.

Nu ra Pilato bi manda dí ho ra Jesús

¹³ Nε nu'a ra Pilato bi zon'd̄u ȳu ngurpa mb̄aj̄a nε'̄u mi'da yá ngurpi ȳu judío. ¹⁴ Nε bi 'yεmbi:

—Guá sih̄u na ran 'yoh̄u 'bācua, nε gá xij̄u ra hyāte na. Pε x̄an ngu ȳan t'ānni xtá ändä nε xínga n'da ra ts'oqui dá t̄inbā na, bi 'yεna. ¹⁵ Nε xínga gue'a ra Herodes bi ma xtán d̄inba n'da rá ts'oqui, nε bá p̄enthō ua mah̄on'a. Nε hin'ȳu 'be'a bi 'ȳot'na ran 'yoh̄u gue dí nu ran d̄ate. ¹⁶ Nuya, ga manda da 'bei nε nub̄uya ga th̄otho, bi 'yεna.

¹⁷ Nguetho nu ra Pilato nz̄ai di th̄o'a n'da ra ofādi 'b̄u i ja ram p̄eti ran d̄abaxjua. ¹⁸ Pε nu ȳu j̄a'i εmme bi mbafi nε n'dat'a bi man ̄u:

—Dami hyo na ran 'yoh̄u, nε go gui th̄o'a ra Barrabás, bi 'yεn'̄u.

¹⁹ Nε nu'a ra Barrabás, ra hyodu a, nε mi ofādi nguetho bi parpa ȳu j̄a'i din sah̄mb̄u ra ts'ut'abi. ²⁰ Pε nu'a ra Pilato, εmme min nde di th̄o'a ra Jesús, nε bi z̄api din ȳah̄u ȳu j̄a'i mah̄on'a. ²¹ Pε nu'̄u ȳu j̄a'i εmme i mbafi. Nε bi 'yεn'̄u:

—Cuarpu ja ra pont'i, bi 'yɛn'ɤ.

²² Nɛ ná hyundi bɤya, bi 'yän'na ra Pilato:

—'Bɛ'a ní ts'oqui bi 'yɔt'na ra Jesús, xínga n'da ra ts'oqui xtá tɪnbä ngue dí nu ran dɛte, pɛ 'bɛ da gua'a m'bei ga xocä bɤya, bi 'yɛn'a.

²³ Pɛ man'da nts'edi bi mbah yɤ ja'i, nɛ n'dat'a bi ma ngue di cuarpɤ ja ra pont'i ra Jesús. Nɛ bi dɛha 'bɛ'a min nde bɤya. ²⁴ Nguetho nu'a ra Pilato bi manda da t'ɔt'a 'bɛ'a go i nde yɤ ja'i. ²⁵ Go bi thø'a ra Barrabás, ngue bi man yɤ ja'i, madague'a ín ofädi a nam parpate nɛ nɛ'a ín hodu. Pɛ nu'a ra Jesús, go bi dɛp'ɤ yɤ ja'i da 'yørpe tengu mim bɛni da 'yørpe.

Nu ra Jesús bin cuatpu ja ra pont'i

²⁶ Nɛ nubɤya, bi ts'ixa ra Jesús bɤ ndehnini. Nɛ bin c'athɤ n'da ran 'yohɤ, í Simón, ra mɛngu bɤ ra hnini Cirene, ngue ní mba bɤ ja ra hnini Jerusalén. Nɛ bi fɛnt'i nɛ bin japi da duspa rá pont'i ra Jesús. ²⁷ Nɛ n'dan nɛts'i yɤ ja'i bi dɛn'na ra Jesús. Nɛ nu'ɤ 'da yɤ xisu zom bɤ ní mba, i tu yú mbɛi 'bɛ'a da t'ørpa ra Jesús. ²⁸ Pɛ nu'a ra Jesús bi hyɛt'ɤ nɛ bi 'yɛmp'ɤ:

—Gyú zɤ xisuhɤ, ngue gyú mɛnguhɤ Jerusalén, o guí zomhbɤ ngue ga tugä, pɛ man'da go gui zomhbɤ nangue 'bɛ'a gui nuschɤ, gyú mɛnguhɤ Jerusalén, nɛ ni t'ɤhnihɤ. ²⁹ Nguetho da zøn ra pa xɤn ɤ tho ran ɤnbi guin nuhɤ. Nɛ him man gui samhɤ ɤ yɤ xisu him bi dɪn yú t'ɤhni, pɛgue guim bɛmhɤ majapi ɤ, nguetho ya njo'o yú t'ɤhni da nu'a ran ɤnbi xɤn ɤ tho tengu da nu ni t'ɤhnihɤ. ³⁰ Nɛ da 'yɛn'i 'da: “Man'da xɤn ho 'bɤ xtan yɔt' yɤ t'øhø nɛ yɤ nyuni xtan gogbahɤ, xinda gue'bɤ ga thoqui ga nuhɤ ran ɤnbi xɤn ɤ tho,” da 'yɛn i 'da. ³¹ Nɛ gui pɤmhɤ, nu'bɤ xɤn ɤ tho ran ɤnbi bi t'ørpa n'da ngue hin'yɤ rá ts'oqui, man'da xɤn ɤ tho da t'ørpa ɤ ja yú ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɤ mi xih yɤ xisu i zoni.

³² Nɛ'ɤ yoho yɤn 'yohɤ bi ts'its'i ngue 'darpɤ da thohɤ a ra Jesús. Pɛ gätho ɤ yoho mi ja yú ts'oqui ɤ. ³³ Nɛ

gätho bi zøm bɤ ja n'da ra nyuni t'ɛmbi ra yaxmu. Guepu bi mba ma cuati bɤ ra Jesús nɛ'ɤ yoho yɤn 'yohɤ. N'da a n'da bi guarpu ja yɤ pont'i. ³⁴ Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛna:

—Ma Ta'i, dami punba a i ørcä ya yɤ ja'i, nguetho hingui pɛdi 'bɛ'a i øt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ nu'ɤ yɤ dofui bi 'yɔt'a n'da ran tɛha to'o da gaxa rá pahni ra Jesús. ³⁵ Nɛ mi hand thoho yɤ ja'i. Nɛ nu yú ngurpi, ɛmmɛ bi den thoho nɛ bi 'yɛna:

—Nunɤ ran 'yohɤ bi pø'i 'da, i sä dim pøse ya gue'bɤ gue'a ra Cristo rá Thahni Oja nɤ, bi 'yɛn'ɤ.

³⁶ Nɛ'ɤ yɤ dofui ɛmmɛ bi denthoho nɛ di säti di un'na ra vino xɤn ju, ɛmbi da zi a ra Jesús. ³⁷ Nɛ bi 'yɛmbi:

—Nu'bɤ gue'e rá Hmuts'ɤt'abi yɤ judío, damim pøse 'bɤ, bi 'yɛn'ɤ yɤ dofui.

³⁸ Nɛ mán t'o't'i n'da ra xithe bɤ ja ra pont'i bɤ ja rá ya ra Jesús. Nɛ nt'o't'i bɤ: “Nuna rá Hmuts'ɤt'abi yɤ judío na.”

³⁹ Nɛ nu'a n'da ran 'yohɤ mi cuat rá pont'i mi 'bäpu nán ja rá hyo ra Jesús, bin sante thoho. Nɛ bi 'yɛna:

—Nu'bɤ majuani gue'e grá Cristo, hanja hin gám pøse, nɛcä'be xqui pøc'be, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

⁴⁰ Pɛ nu'a man'da ran 'yohɤ mi cuarpɤ bɤya, bi hɛcpa a bin sante nɛ bi 'yɛmbi:

—Ha xíngui ts'ɤ guí su Oja, nɛ 'dat'a man ɤnbihɤ, bi 'yɛna. ⁴¹ Pɛ nugüi, ran dɛte rán säui a dá øt'ui. Pɛ nuna ra Jesús, xíngui ts'ɤ ran ts'o bi 'yɔt'na, bi 'yɛmbi.

⁴² Pɛ nubɤya, bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Dami bɛnc 'bɤ bin ja ni ts'edi ngue gui manda ua, bi 'yɛna.

⁴³ Nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Majuani dí xi'a'i, ga sømmi nám pa ya bɤ mahɛts'i, bi 'yɛmbi.

Bi du ra Jesús

⁴⁴ Pɛ nu'bɤ huxyadi, bim 'bɛxui gätho ra ximhäi, asta gue'bɤ hyunde.

⁴⁵ Nɛ nu'bɤ mim 'bɛxui, bin xɛngui nde ra 'bø't'e i ndam bɤ mbo ra dɛnija.

46 Nε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi, nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, dadí dā'a ma te ya, bi 'yεna.

Nε 'bex bi du baya.

47 Nε nu ra hmudofai mi 'bāp, 'bη mi nu 'be'a bin ja, bi 'yεspa Oja, nε bi 'yεnse:

—Majuani nunη ran 'yohη hin te mi ja ra ts'oqui, bi 'yεna.

48 Nε gātho na ngu yη ja'i 'bāpη ngue yη nute, 'bη mi nu 'be'a bin ja, 'bex bi mba yú ngu, bi bεndumbai nε bi hyonya thoho. 49 Pε nu'η yú amigo ra Jesús n'danni ts'η mi 'bāi. Nε'η 'da yη xisu mi ten'na ra Jesús 'bη mambá nεxpη ja ra hāi Galilea, gātho bi nu 'be'a bi t'ørpa ra Jesús.

Bi t'ä'a ra Jesús

50-51 Nε mi 'bη'a n'da ran 'yohη, í José, ra mεngu bη ra hnini Arimatea, n'da rá hnini yη judío bη ra xεqui Judea. Nu'a, ra hoc'ja'i a, nε mi hnumansu. Nε mi tøm' ra pa di manda ua rá ts'edi Oja. N'da rá ngurpi yη judío a, pε hinga 'da'ingu bi bεmhβη η bi juanba ra Jesús. 52 Nε nu'a ra José bi mba bη bí 'bηh ra Pilato nε bi 'yāp rá ngøc'yεi ra Jesús ngue da 'yāgui. 53 Nε bi tong bη ja ra pont'i a ra Jesús. Nε bi mbantpa rá ja'i ra Jesús n'da ra hoc'bø't'e xηh ho, nε bi gārph ja n'da ra hyādo xinga n'dandj bi 'yo n'da ra du. 54 Nε nu'bη mi 'yāgui, gue'a ra pa din sä yη ja'i ngue da nu ra pa ran säya.

55 Nε nu'η yη xisu, mi ten'na ra Jesús 'bη xí nεxpη ja ra hāi Galilea, bi den'na ra José nε bi nu hapη bi jāt'a ra Jesús, nε mi nu hapη án ja rá ya. 56 Nε nu yη xisu bi mba baya, di hoc ra 'yεthi i yηman'u, nε ra aceite da gōspa rá ja'i ra Jesús. Pε nu'bη mi mbη'a ra pa ran säya, bin säya tengu thoho bi mam bη ja yān t'ēdi.

24

Bi dambēni ra Jesús bη ja rán 'yāgui

1 Nε t'ηxuditho ra pa ndomingo, nu'η yη xisu bi dux ra 'yεthi bi hoqui, nε bi mba bη ja ran 'yāgui ngue ra hyādo guerpη mi o ra Jesús. 2 Nε nu'bη

mi zøm bη, bi nu, ya xí mba njanni a ra do mi juaxpη ja ra hyādo. 3 Nε 'bex bi yηrpη mbo, pε him bi djm bη rá ja'i ra Jesús. 4 Nε nu'bη mi 'bāpη nε din 'yomfēni 'be'a bin ja, 'bex bim 'bāhmbη yoho yām 'behni Oja, mi he yú pahni di fεxni. 5 Nε nu'η yη xisu, εmme bin su nε bi hyε't'η yηh 'yohη. Nε bi 'yεmp'η:

—Hanja gní hyomhbη ua n'da ran 'yohη i 'bηi, guecua ja ran 'yāgui.

6 Nu'a guí homhbη, bi ndants'a, njo'o ua a. Nde'bη guim bεmhβη a bi xi ahη 'bη gām 'bηhmbη bη ja ra hāi Galilea. 7 Ngue bi ma jatho da nu ran ηnbi, nε da mba ma dā bη 'bηh yη ts'om'bāi, nε da du bη ja ra pont'i, nε nu'bη ná hyu pa da dambēni, bi 'yεn'ahη, bi 'yεn'η yām 'behni Oja.

8 Nε nu'η yη xisu bi bεm baya 'be'a xí man'a ra Jesús. 9 Nε bi nεxpη ja ran 'yāgui, bi mba bη 'bη'η 'de'ma'da yú xādi ra Jesús nε'η gātho mi'da, nε bi xi'η 'be'a bin ja bη ja ran 'yāgui. 10 Nε nu'η yη xisu, ra María Magdalena a n'da, nε ra Juana a man'da, nε ra María rá mbe ra Jacobo a man'da, nε'η mi'da min 'yohη gue' η bi xi'η yú xādi a ra Jesús 'be'a bi nu bη ja ran 'yāgui. 11 Pε nu'η yú xādi, him bi 'yεc'yεi 'be'a bi man yη xisu, nε bi 'yεmbi bi bεnse 'be'a bi man'η.

12 Pε nu'a ra Pedro, bi mba n'dihi bη ja ran 'yāgui nε bi nu bη mbo. Nε bi nu mi 'bøntho bη ra 'bø't'e má mbant'i ra Jesús. Nε bi mbeng bη ja rá ngu baya, bi hyonya thoho 'be'a bin ja.

Ra Jesús bin 'yohη bη 'yu 'da yú 'yεc'yεi

13 Nε gue'a ra pa bi mba yoho yη 'yεc'yεi bη ja ra hnini Emaús ngue hinga yatho, hyu ora tho ná 'yo. 14 Nε i mam bη ní mba 'be'a bin ja bη Jerusalén. 15 Nε gātho ná ya'η, bi zhpη 'yu a ra Jesús nε bin 'yohη. 16 Nε nu'η bi nu a, pε him bi bādi to'o a. 17 Nε nu'a ra Jesús bi 'yān'dη:

—'Be'a guí mammi.

Nε nu'η yoho bim 'bāpη baya, nε εmme tu yú mbai.

18 Nε nu'a n'da í Cleofas bi dāti, bi 'yεna:

—Masque høn'a zehε hin guí pađi 'be'a bin ja bε Jerusalén yε pa i ja bεya, bi 'yεmbi.

¹⁹ Nu'a ra Jesús bi 'yänni:

—'Be'a bin ja bε.

Nε bi xih pεya 'be'a bin ja, bi 'yεmbi:

—Nu ra Jesús, ra mεngu Nazaret, n'da rá pøngahya Oja εmme mi ja rá ts'edi, bi 'yøt' yεn t'øt'e nuixte nε bi hoc yεn zāman'ε. Nε bi 'yøt' ran ho bε na nu Oja, nε nu yε ja'i bi numansu a.

²⁰ Nε nu'ε yε ngεrpa mbāja nε mi'da ma ngεrpihε, bi dā'a ra Jesús bε 'bεh ra ts'ut'abi ngue da tho. Nε bi mba ma cuati bε ja ra pont'i bεya. ²¹ Nε nugāhe, dá bεmhbe gue'a da yañjε dyú ja'i israelgāhε, nε xtín jase ma ts'edi zehεhε mahøn'a. Pε ya ná hyu pa ya bi tho. ²²⁻²³ Pε nu'ε 'da yε xisu ma mi 'yεc'yεihe, mán t'εxuditho bi mba bε ja rán 'yāgui, guεpε bí o ra Jesús, pε him bi dīm bε a, nε bá peng bε ja ra ngu bi xije 'be'a bi nu, nε bi man'ε bi nu 'da yēm 'bεhni Oja mahεts'i, bi xifi i 'bε'a ra Jesús. Nε εmme dadí hyonya thohe. ²⁴ Pε nu'ε 'da man 'yohe, bi mba bε ja ran 'yāgui nε ngutho bi man'ε ngue hin'yε bε rá ja'i, bi 'yεn'ε yε 'yεc'yεi.

²⁵ Pε nubεya, nu'a ra Jesús bi xi'ε min 'yohε:

—Nu'au, guí 'yāmbiui nε xingui ts'ε guí εhya guí 'yεc'yεiui 'be'a gātho bi man yú pøngahya Oja. ²⁶ Nguetho gātho ε bi ma jatho da nu ran εnbi ra Cristo, gue'bε go bi gonhui rá ts'edi Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁷ Nε nubεya, bi xi'ε 'be'a gātho bi man yε pøngahya ngue din ja, nε 'be'a nam bøn'a nt'o't'i bε. Bi dε'mi bε rá mbadi rá sœcuε ra Moisés nε bi xifi gātho ε mi'da yú sœcuε Oja.

²⁸ Nε nu'bε mi ts'εtho da zøm bε ní mba, nu ra Jesús bi 'yøt'e tengu 'bε da thogui. ²⁹ Pε nu'ε yoho min 'yohε bi zāmmi din oxhε bε, nguetho bin de. Nε nu'a ra Jesús bεya, bi gohmbε bε ε.

³⁰ Nε nu'bε min sihmεhε, nu ra Jesús bi hyac ra hme, nε bi un ra jamadi Oja, bi xeni, bi un'dε mi 'bεpε bεya. ³¹ 'Bεxgue 'dahmantho bi bađi

to'o a ra Jesús tengu'bε ja bin zø yú dā. Pε nu'a ra Jesús 'bεxque bim 'bεtho bε, him bi nu hapε í mba. ³² Nε nu'ε yoho bin yaεε ε, bi 'yεn'ε:

—Pε hanja hin dá pađmi 'bε mán c'athε bε ja ra 'yu. Ha him bin johya ma mbaiui 'bε mí xicui 'be'a nam bøn'a rá m hma Oja, bin 'yεmzεhε ε.

³³ 'Bεx bi ndants'i, bi mbeng bε Jerusalén, nε bi dīm bε ε 'de'ma'da ngue madím pεtihε mi'da yε ja'i. ³⁴ Nε εmme madí johya ε, nε i ma ngue bi ndants'i mahøn'a ra Hmu nε bin yaui ra Pedro. ³⁵ Pε nu'ε bi zøhø ngue min 'yohε ra Jesús bε 'yu, bi xi'ε mi'da 'be'a bi 'yørpε 'yu. Nε bi xi'ε ngue gue'a í ba'a ngue bi xεn ra hme ra Jesús.

Ra Jesús bin 'yuse bε 'bεh yú xādi

³⁶ Nε nu'bε gātho na ya'ε yε xādi, ya xí 'bāpε ra Jesús 'bε mí nu. Nε bi zεngua ε, bi 'yεmbi:

—Gan johyahε.

³⁷ Nε εmme bin su, bi bεni gue i nu n'da ran dāhi, ngue him majuāni. ³⁸ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'ε:

—Hanja ngue in jabε nin 'yomfεnihε, nε hingui sā guí 'yεc'yεigahε. ³⁹ Dami hyεtcahε, nε guin nuhε ma 'yε nε ma gua, nε guí nuhε ngue gueczεhεgā. Dami thāqui, janangue da zā guí pađmbε ngue í ja a ma ngøc'yεi. Pε nu'a n'da ran dāhi tengu guím bεmhε, hinguin 'youi rá ngøc'yεi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁰ Nε nubεya, bi 'yut'ε yú 'yε nε yú gua. ⁴¹ Pε guexta'a him 'bεxque bi 'yεc'yεi nguetho bi hyonya thohe, nε xin di johya ε. Nu ra Jesús bεya, bi 'yāpi 'be'a da zi. ⁴² 'Bεx bi un'na n'da xεqui ra huε. ⁴³ Bi hyām bεya nε bi za, nε gātho yε ja'i mi 'bεpε bi nu. ⁴⁴ Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'ε:

—Nuya bin ja 'be'a gātho dá xi ahε 'bε mām 'bεhmbε. Ya dá xi ahε gue din ja a nt'o't'i bε ja yún t'εdi ra Moisés, nεpε ja yú sœcuε yε pøngahya, nε'a nt'o't'i bε ja yε thuhu, yε salmo, nε ya bin ja, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu ra Jesús bεya, bi xocpa yún 'yomfεni ngue da zā da ba'ε 'be'a nam bøn'a rá m Hman Oja. ⁴⁶ Nε bi 'yεmp'ε:

—Nt'o't'i b_u ja rá_m Hman Oj_a gue da nu ran _unbi ra Cristo, n_e da tho, n_e ná hyu pa da damb_eni. ⁴⁷ N_e nt'o't'i b_u ngue dí mb_up_u Jerusalén da hman ran ho ma'da'yo, n_e gátho ná ng_uni ra ximhái, n_e da sih y_u j_a'i di p_áh y_un 'yomf_eni n_e da mba ma punbi y_u ts'oqui, ngue nangue rá thuhu ra Cristo. ⁴⁸ Nu ah_u, s_a guim mamhb_u maju_ani ran ho ma'da'yo, nguetho gá nuh_u 'b_e'a gátho bin ja. ⁴⁹ N_e gua p_en 'nah_u rá Hogand_ahi Oj_a bi mam ma Ta di 'da ah_u. P_e jatho gui t_omhb_u ua Jerusalén, gue'b_u go bá _hh mah_ets'i rá ts'edi gan 'yoh_u, bi 'y_en'a ra Jesús, bi 'y_em'b_u min y_ah_u y_u xádi.

Bi ndex mah_ets'i ra Jesús

⁵⁰ Nu'b_u mi gua'a bi man ra Jesús, bi zix _u y_u xádi b_u ja ra 'yu ní mba b_u Betania, n_e guep_u bi 'u_a'ts' y_u 'y_e n_e bi j_ap'_u b_uya. ⁵¹ P_e nub_uya bi zop_u _u y_u xádi n_e bi ndex mah_ets'i. ⁵² N_e gátho _u mi 'b_ap_u bi 'y_espi n_e _emm_e bin johya y_u mb_ui _u. N_e bi mbeng b_u Jerusalén b_uya. ⁵³ N_e gátho y_u pa bin de b_u ja ra d_anij_a, mi numansu Oj_a n_e bi un ra jamadi Oj_a b_u. N_e h_ont'a dí xi'a ya.

Xuuu Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Xuuu rá xädi ra Jesús, ne xin rá 'bäiui a

Nu'a ra Cristo t'ɛmbi ram Hma

¹ Nu'a ra Cristo tengu'bɛ ram hma nguetho di jajɛ ga pɔhmbɛ Ojɔ a. Ne ya xmi 'bɛ 'bɛ hin te mi ja ra ximhäi, ne i 'bɛhmi Ojɔ a, ne nu'a Ojɔ a. ² Ne gue'a mi 'bɛhmi Ojɔ 'bɛ rá mbɛdi thofo. ³ Gätho bi 'yɔt'e 'bɛ'a i ja. Nu'bɛ hin xtá 'yɔt'a, hin te di ja 'bɛ. ⁴ I jase rá te, ne gue'a ní ja yá te ɛ yɛ ja'i, ngue di 'yomfɛnip yá mbɛi ɛ. ⁵ Janangue'a nu'a tengu ran nequi di yorpɛ ja ra 'bɛxui. Pe nu'a ra 'bɛxui hin da zä di huɛ't'a ran nequi.

⁶ Nu Ojɔ bi huahna n'da ran 'yohɛ gue'a ra Xuuu Nxixyɔ a. ⁷ Nu'a ra Xuuu Nxixyɔ bi thahni da ma nangue'a ran nequi majuani, ndepe gätho da 'yɛc'yɛi ran nequi yɛ ja'i, nangue'a bi man'a ra Xuuu. ⁸ Pe nu'a ra Xuuu Nxixyɔ hinga gue'a ran nequi a, pe bi ma nangue'a ran nequi. ⁹ Nu'a ran nequi majuani, bá ɛcua ja ra ximhäi, ndepe gätho din ja ran nequi yá mbɛi yɛ ja'i.

¹⁰ Nu'a ran nequi majuani bi 'yɔt' ra ximhäi, ne bim 'bɛcua, pe nu yɛ ja'i ua ja ra ximhäi him bi bɔdi gue gue'a. ¹¹ Í zɔcua dí 'bɛhmbe ngue ma mɛngugähe a. Pe xɛn ngu ɛ him bi 'yɔmanho a. ¹² Pe gätho to'o bi zim bɛ mbo yá mbɛi a ra Cristo, ne bi 'yɛc'yɛi gue yá yante a, gue'a í zä bi xand mahɔn'a Ojɔ ɛ ngue bi 'yɔt'e yá t'ahni zɛhe ɛ. ¹³ Pe nu'bɛ bi xand mahɔn'a Ojɔ n'da, hinguin ja tengu'bɛ xɛm 'bɛ a n'da ra 'uere, ngue bi ndese yɛ ja'i ne nangue yá ja'i zɛhe, pe bim 'bɛi mahɔn'a nangue Ojɔ.

¹⁴ Ne nu'a tengu'bɛ ram hma bin ja'i a, ne mi 'bɛhmbe a. Ne dá nuhe rá nuixte nguetho rá 'dats'ant'ɛ Ojɔ a, hin hapɛ i se a rá mate, ne gätho majuani bi ma. ¹⁵ Nu'a ra Xuuu Nxixyɔ

bim pɔngahyɔ nangue'a. Ne ts'edi bi ma bi 'yɛna:

—Nuna guehna dá mangä 'bɛ má xi ahɛ, m'bejua ba ɛhe, pe man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi 'bɛ 'bɛ rá mbɛdi thofo, ne hin'na gä, mí ɛngä, bi 'yɛn'a ra Xuuu Nxixyɔ.

¹⁶ Ne gätho gahɛ dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, dá hɔmhɛ rá mate xɛn ndoho, ne thocua thofo di 'dajɛ man'da rá mate. ¹⁷ Nu ra Moisés bi xängahɛ yɛn t'ɛdi Ojɔ. Pe nu ra Jesucristo bi 'dajɛ rá mate ngue majuani dí zingdahɛ Ojɔ a. ¹⁸ Njo'o n'da ra ja'i da zä da nu Ojɔ ngue xtám bɔse, hinda hɔnt'a rá 'dats'ant'ɛ dim pɔseui a rá Ta, ne gue'a bi jajɛ dá pɔhmbɛ a.

Ra Xuuu Nxixyɔ bi ma to'o a

¹⁹ Nu'ɛ ma ngɛrpihe dyɛ judíohe dyɛ israelhe ngue mi 'bɛpɛ ja ra dɔhnini Jerusalén, bi mba ɛ 'da yɛ mbäjä ne'ɛ 'da yám fäts'ihɛ, bi zɔm bɛ 'bɛh ra Xuuu Nxixyɔ da 'yänni to'o a. ²⁰ Ne nu'a bin juanni, him bin cɔni, ne bi 'yɛna:

—Hinga guecä dra Cristo gue xɛ huand Ojɔ, bi 'yɛn'a.

²¹ Ne bi t'änni mahɔn'a:

—To'o e, ha gue'e gra Elías.

—Hin'na, hinga guecä, bi 'yɛn'a.

—Ha gue'e gra pɔngahyɔ bi man ra Moisés gue ba ɛhe.

Ne bi dɔti:

—Hin'na, bi 'yɛntho.

²² Ne bi t'änni mahɔn'a:

—To'o e. Xije. Nu'bɛ gui xije ne da zä ga xihmbe ɛ bá pɛngähe bɛya.

²³ Ne bi dɔ'a ra Xuuu Nxixyɔ bɛya:

—Nugä guecä bi man ra pɔngahyɔ Isaías 'bɛ mi ma: “Dim 'bɛ a n'da dim 'bäpɛ ma'ueni ra hnini, ne ts'edi da ma di hoc yá mbɛi yɛ ja'i gue da 'yɔmanho ra Hmu 'bɛ bi zɔhɔ,” bi 'yɛn'a ra Isaías, bi 'yɛn'a ra Xuuu Nxixyɔ.

²⁴ Ne nu'ɛ bi zɔm bɛ, yám 'bɛhni yɛ fariseo ɛ. ²⁵ Ne bi t'ɛmp'a ra Xuuu:

—Hanja gní 'yɔt' ran xixyɔ 'bɛ hinga gue'e grá Cristo, xinga gue'e grá Elías, xinga gue'e man'da ra pɔngahyɔ bi man ra Moisés.

26 Nu'a ra Xuua bɔya bi dɔt'ɔ, bi 'yɛna:

—Nugä, ra dehe thoho ná xixyɔba yɔ jɔ'i, pɛgue i 'bä inde n'da ran 'yohɔ ua dí 'bähmbɔ, ngue hin guí pɔhmbɔ 'be'a di 'yɛt'ui a. 27 Nuna guehna dá mangä ngue m'bejua di damp' rá 'befi, pɛ man'da nuixte xinda guecä, janangue'a hin dí sacä tengu a, bi 'yɛn'a ra Xuua Nxixyɔ.

28 Nɛ guehya gätho yɔn t'änni bi hmam bɔ ja ra xɛqui Betábara, n'danguadi ra dɔthe Jordán, guepɔ bi 'yɔt' ran xixyɔ ra Xuua.

Tengu ra t'ɔde'yo ra Cristo

29 Nu'bɔ mi hyats'i, nu ra Xuua Nxixyɔ bi nu ba ɛpɔ ra Jesús, nɛ bi 'yɛmp'ɔ mí 'bähmbɔ bɔ:

—Dami hyanthɔ ya, tengu'bɔ ra t'ɔde'yo, nguetho bi zänba Ojɔ dim 'bɔts'e zɛɛ, gue di hocpa yú ts'oqui yɔ jɔ'i 'bɔcua ja ra ximhäi. 30 Nunɔ guehnɔ mí m' mangä nɔ 'bɔ má ɛngä: “Ba ɛ a n'da ran 'yohɔ m'bejua, nu'a man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi 'bɔ 'bɔ rá mbɔdi thoho, nɛ hin'nagä.” 31 Nɛ nugä him mí pɔcä to'o a t'ɛmbi ra Cristo. Pɛ bi siqui ga xixyɔ ahɔ nangue ra dehe, ngue gui pɔhmbɔ to'o a ni yantehɔ, ma mi israel ahɔ, bi 'yɛna.

32 Nɛ bi ma majuani ra Xuua Nxixyɔ, bi 'yɛna:

—Dá nugä rá Hogandɔhi Ojɔ bá cɔh mahɛts'i, tengu n'da ra t'azɔ, nɛ bi gohmi ra Jesús 'bɔ má ɔrpa ran xixyɔ. 33 Ja dá pɔcä bɔya ngue gue'a. Nguetho nu Ojɔ ngue bi xiqui ga ɔt' ran xixyɔ nangue ra dehe, nɛ bi xiqui: “Nu'bɔ guin nu ma Hogandɔhi da gɔi nɛ da gohmi n'da ran 'yohɔ, gui pɔdi ngue gue'a di un ma Hogandɔhi yɔ jɔ'i,” bi 'yɛngui. 34 Nɛ gue'a dá nugä a bɔya, janangue dí m' mangä: “Guehna rá Ts'unt'ɔ Ojɔ na,” dí ɛngä, bi 'yɛn'a ra Xuua Nxixyɔ.

Yú mbɔdi yú xädi ra Jesús

35 Xɔ man'dapa bɔya mí yo'be mi 'bähmbe ra Xuua Nxixyɔ yú xädigä'be a. 36 Nu ra Xuua Nxixyɔ bɔya bi

hyandi ngue 'yo bɔ ra Jesús, nɛ bi 'yɛnc'be:

—Dami nuui ya ra t'ɔde'yo ngue'a rá m'behni Ojɔ, bi 'yɛna.

37 Nu'bɔ má ɔ'be a bi ma, dá tɛn'be ra Jesús. 38 Nɛ nu'a ra Jesús bin yɛ 'bɔ má tɛn'be nɛ bi 'yänga'be:

—'Be'a guí hommi, bi 'yɛnc'be.

Nɛ dá äñ'be a:

—Rabi, nde da ma, xänbate i, hapɔ guí 'bɔi.

39 Nɛ bi xic'be ra Jesús:

—Ga mbähä gua nuui bɔ dí 'bɔcä.

Dá mbähmbe bɔya nɛ dá nu'be hapɔ mi 'bɔi. Nɛ man'da ora dám 'bɔ'be bɔ 'bɔ má sɔmhbe bɔ, nguetho mbe goho nde 'bɔ má sɔmhbe bɔ.

40 Nɛ nu'a man'da gue min 'yohe 'bɔ mi xic'be ra Xuua Nxixyɔ ga tɛn'be ra Jesús, ra Andrés a, rán 'yohɔ ra Simón Pedro. 41 Nuna ra Andrés 'bex bi mba bá xi a rán 'yohɔ.

—Ya dá tɛm'be ra Mesías, bi 'yɛna. Nu'a nde da ma rá Thahni Ojɔ a, ngue gue'a ra Cristo a.

42 Nɛ nu ra Andrés bɔya, bi zix'a ra Simón guepɔ bí 'bä a ra Jesús. Nɛ nu ra Jesús 'bɔ min nu, bi 'yɛmbi:

—Nu'i gra Simón rá ts'unt'ɔ i ra Jonás. Nuya ga xi a man'da ni thuhu ga hut'a ra Cefas, n'dat'a ra Pedro gue nde da ma, ra do.

Ra Jesús bi zon'na ra Felipe nɛ ra Natanael

43 Xɔ man'dapa mahɔn'a bɔya bi bɛn a ra Jesús da mba bɔ ra häi Galilea. Nɛ nu'bɔ má mbähmbe bin tɛmmi ra Felipe.

—Dami tɛngui, bi 'yɛmp'a.

44 Nuna ra Felipe ra mɛngu bɔ Bet-saida, nɛ ra Andrés, nɛ ra Pedro. 45 Nɛ nu'bɔ mi mba ra Felipe nɛ bi dɛn'a ra Natanael, bi 'yɛmbi:

—Ya dá tɛngähe a gue mi hmam bɔ ja rá sɔcuɔ ra Moisés, nɛpɔ ja yú sɔcuɔ yú pɔngahyɔ Ojɔ mi hma, nɛ gue'a ra Jesús ra mɛngu Nazaret, rá ts'unt'ɔ ra José, bi 'yɛn'a.

46 Nu ra Natanael bɔya bi 'yɛna:

—Hague dán zä di nɛqui n'da ra hocjɔ'i bɔ Nazaret.

Nu ra Felipe bɔya bi 'yɛmp'a:

—Ga mbe gua nuse.

⁴⁷ Ne nu'bu min nu ra Jesús gue ba epu ra Natanael, bi 'yɛnje bu mi 'bähmbe:

—Dami nuhu nu ran 'yohu ba ehnu ya, gue rán säui njuantho da t'ɛmbi ra israel, nguetho hingui yoho rán 'yomfɛni, bi 'yɛna.

⁴⁸ Bi 'yɛn'a ra Natanael buya:

—Hanja guí paɗi gue hingui yoho man 'yomfɛnigä ne njam'bu gá nugui, bi 'yɛna.

Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'bu hin ní zo a ra Felipe, dí paɗi 'be'a gnám bɛm 'bu gmi hupu ja ra za, bi 'yɛmp'a.

⁴⁹ Nu ra Natanael buya bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, rá Ts'unt'u i Oja, gue'e bi zän'na Oja gam hmuts'ut'abi nanguécähe dyu israelhu, dyu judíohe.

⁵⁰ Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ha gue'a guí 'yɛc'yɛigä a dá xi i, gue'bu má xi i: “Dí paɗi 'be'a gnám bɛm 'bu gmi hupu ja ra za.” Pe man'da nuixte guin nu 'bu m'bejua xinda guehna dá xi i. ⁵¹ Nguetho majuañi dí xi i, guin nuhu da xoh mahɛts'i, ngue guin nuhu yám 'behni Oja ba cañ mahɛts'i, ne da zopu hapu gä dan 'yogä, ne da ndets'e, gue guécä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn a ra Jesús.

2

N'da ran thɛti bin ja bu Caná

¹ Ne nu'bu mí tho'a nyopa buya bin ja n'da ra dants'ihme 'bu mín thɛta n'da ra ts'unt'u bu Caná ra häi Galilea. Ne bi zom bu rá mbe ra Jesús, bi mbäx'u bi hoc ran ts'ihme. ² Ne ra Jesús necähe yú xädigähe bi ts'oncahe bu ja ran ts'ihme. ³ Ne nu'bu mín theh ra gui'uva dá sihe, bi 'yɛn'a rá mbe ra Jesús:

—Bin the'a ra gui'uva, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

⁴ Bi da'a ra Jesús buya:

—Ma mbe i, 'be gám bɛnse 'be'a ga ɔt'ä, nguetho hinga na sön ra ora ga

ɔt'a n'da ran t'ɔt'e nuixte, bi 'yɛmp'a rá mbe.

⁵ Ne nu'a rá mbe ra Jesús buya bi xi u yu 'yɛhe 'buru:

—Hont'a go 'be'a da xi ahu ra Jesús, dami 'yøthu, bi 'yɛna.

⁶ Ne mí høpu 'dato yu xaro ngue yu do, mbe goho 'däte litro i hät'u. Nguetho i ja ran t'ɛdi ma mi judíohe gue i jatho din xat'yɛ. ⁷ Ne nu'bu mí zön ra ora bi man ra Jesús, bi xi u yu 'yɛhe 'buru:

—Dami yus'hu yu xaro nangué ra dehe.

—Ne bi yus' puya. ⁸ Ne bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Dami 'yä i ts'u ra dehe ne gui un'na ra ngurpa 'yɛhe, bi 'yɛna.

Ne bi un buya. ⁹ Ne nu'bu mí zä a ra ngurpa 'yɛhe gue xín gui'uva a ra dehe, bi zä mancähi. Pe him bi baɗi hapu bi nequi, pe nu yu 'yɛhe gue bi 'yä a ra dehe mi pa u. Janangué'a nu ra ngurpa 'yɛhe bi ma bá ts'i a ra ts'unt'u da 'yänmi nangué ra gui'uva, gue nu'a ra ts'unt'u go din thɛti. ¹⁰ Ne bi t'ɛmp'a:

—Pe hanja 'be bin niya u yu ja'i, gá un'na ra gui'uva xun cähi, ne hinga gue'a zai ɔt' yu ja'i a. Pe zai rá mbädi thoho dí un a xun cähi bu ja n'da ran ts'ihme, ne nu'bu bin niya yu ja'i din t'un'na hin ε ho, bi 'yɛn'a ra ngurpa 'yɛhe. Ne xinga gue'a mí pa a.

¹¹ Ne guehna rá mbädi ran t'ɔt'e nuixte bi 'yøt' ra Jesús bu Caná ra häi Galilea, gue bi 'yuh rá ts'edi. Ne man'da dá ɛc'yɛihe buya yú xädigähe a.

¹² M'bejua buya dá mbähmbe ra Jesús bu ra hnini Capernaum, ne rá mbe ne yún 'yohu. Pe hinga nya'a dám 'bähmbe bu.

Ra Jesús bi mbaxt'a ra danija

¹³ Dá mbähmbe ra Jesús bu Jerusalén 'bu ma gueru da dät' ra pa mahøn'a ran dabaxjua gue 'bu mi hyo ra t'ude'yo bu Egipto mam bombøtahe. ¹⁴ Ne nu'bu mí yarpu mbo má mbä't'i ra danija, bi nu ngue 'buru yu mbändani ne yu mbäde'yo ne yu mbäts'aha mim pä bu. Ne mí 'buru u yu pämbeti ɔt' yú 'befi bu. ¹⁵ Ne bi

'yot'a n'da ram fei gue ra xahi gue i dex'u ya mbä. Ne gätho bi hyon a thi ya mbä ne yän däni ne yä de'yo. Ne bi 'uēnba yä mbeti yam pämbeti, bi ndonba yä mexa. ¹⁶ Ne bi t'emp'u ya mbäts'aha:

—Ní mbähä, dami six ni dojahü. Hingui sä gui 'yothü ra nguntäi ua rá ngu ma Ta, bi 'yēn'a ra Jesús.

¹⁷ Ne 'bex dá bēmhbe a mán t'o't'i ja rá t'ohni Ojā: “Ēna da guah ma mbai nanguē ra dumbai 'bū má nu a ni ngu, nguetho emme dín ndepe xtán hotho bū,” bi 'yēmp a rá Ta ra Cristo, bi 'yēn rá t'ohni.

¹⁸ Nu'u ma ngurpihe dyü judíohe bi 'yän büya, ne bi 'yēmbi:

—'Bē'a ní hmēpya gui 'yurcahe ya, n'dahma da zä ga pähmbe 'bū i ja nin t'ēdi gui 'yot'a gá 'yot' ya, gue gá hyon a thi ya mbä, bi 'yēn'u.

¹⁹ Nu ra Jesús bi dät'u:

—Ga xi ahü ra hmēpya gá 'yājü. Nu'bū gui xothü ra nijā ua, ne hyupa thoho dá hōh mahon'a, bi 'yēmp'u.

²⁰ Bi 'yēn'u ma ngurpihe büya:

—Pē yote ma 'dato njēya án guahna ra nijā, ne gui ēna, nhyupa thoho gdí hyōh mahon'a, bi 'yēn'u.

²¹ Pē nu'a ra nijā bi man a ra Jesús, bi ma nanguē rá ngoc'yēi zēhe.

²² Nu'bū mí zōn ra ora bi du ne bi dāmbēni, 'bexgue dá bēmhbe 'bē'a xí man'a, ne man'da dá pähmbe majuañi a bi man rá t'ohni Ojā ne yám hman ra Jesús.

Gätho i paše ra Jesús

²³ Ne nu'bū mām 'būhmbe bū Jerusalén, gue'u ya pa ran dābaxjua, xan ngu ēna bi 'yēc'yēi ra Jesús 'bū mín nu yan t'ot'e nuixte bi 'yōrpü. ²⁴ Pē nu'a ra Jesús hinga gätho bi xi ü 'bē'a mím bēni, nguetho bi bādi 'bē'a di ja yä mbai gätho ya jā'i, bi bādi hin da 'yōmanho ü. ²⁵ Ne hinga hñehi tho da sih ra Jesús 'bē'a im bēn ya jā'i nguetho ya i pā a ra Jesús 'bē'a di ja yä mbai.

3

Bin yqui ra Jesús a ra Nicodemo

¹ Mí 'bū a n'da ran 'yohü, n'da ra fariseo, gue'u min ēhya da 'yot' yän t'ēdi Ojā, í Nicodemo a. Nu'a n'da rá ngurpi ma mijudíohe. ² N'da ra xui bi zōm bū 'būh ra Jesús, ne bi 'yēmbi:

—Xänbate i, dí pähmbe Ojā bi zän'ni i gui xāngahe, nguetho hin xtán zä xquí 'yot' yan t'ot'e nuixte 'bū hin di zē a Ojā, bi 'yēna.

³ Nu ra Jesús bi dādi, bi 'yēmp'a:

—Majuāni dí xi a i, nu'a hin dim 'būi ma'da'yo, hin da zä da yarpü di manda Ojā, bi 'yēmbi.

⁴ Nu ra Nicodemo bi 'yēm büya:

—Hague dán zä dim 'būi ma'da'yo n'da gue'bū xan dāc'yēi n'da. Ha da zä da yat' mahon'a bū ja rá mbai rá mbe ne dim 'būi mahon'a.

⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Majuāni dí xi a i, gue nu'a to'o him bim 'būi ma'da'yo nanguē ra dehe ne rá Hogandāhi Ojā, hin da zä da yarpü di manda Ojā. ⁶ Nguetho nu'bū din xand ya jā'i, xō ya jā'itho yä t'uhni, pē nu'u di xand rá Hogandāhi Ojā, gue'u i ja rá te Ojā bū ja yä mbai ü. ⁷ Jananguē'a o gadi hyonya thoho a dí xi a i, jatho gam 'būi ma'da'yo. ⁸ Ne tengü ran dāhi i 'yo hōnbū go hapü in nde, ne gui øde di hī, pē hin gui pädi hapü ní 'yēhē o hapü ní mba. Njabü i øt' rá Hogandāhi Ojā 'bū bi xand mahon'a n'da, hingam 'batho ha bin ja 'bū mí un ra 'da'yote, pē mfādi ngue i ja a, bi 'yēn a ra Jesús.

⁹ —Hín dí pädi 'bē'a nam bōn a gui man ya, bi 'yēn'a ra Nicodemo.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Nu'i grā xänbate, zāi gui xänba rām Hman Ojā ü ma mí israelhü, hanja hin gui pädi 'bē'a dí xi a i. ¹¹ Majuāni dí xi i, dím mangä a dí päcä, ne dím ma majuañi 'bē'a xtá nugä, pē hin gui hāmhbü mam hmangä. ¹² Dá xi'a rá 'bēfi Ojā i øt' ua ja ra ximhäi, pē hin gá 'yēc'yēi. Pē dami 'yēc'yēi a, jananguē'a da zä ga xi i 'bē'a rán 'yomfēni Ojā, ngue 'bēpü ní nequi rá 'bēfi i øt' ua.

¹³ Ne hōngdä da zä ga mangä ua a, nguetho drā mēngugä bū mahēts'i

ne bá ɛcä bɥ, guecä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Ne njo'o man'da ra ja'i ngue bi yɥt mahɛts'i ne bá pengui ngue da mangua 'be'a øt' Oja. ¹⁴ Ne tengu tho ho bi 'yøt' ra Moisés, gue bi cuarpɥ magɛts'i n'da ra pozɥ nt'øt'e ra t'ɛgui, nu'bɥ mín 'yo bɥ ja ra ɥhäi, ngutho jatho din jacä din cuarcä magɛts'i, guecä gue dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ¹⁵ Ne nu'bɥ bin jacä tengu a, ne hønt'a go to'o da 'yɛc'yɛi 'be'a dá tugä bɥ, hin da nu ran ɥnbi mazai, pɛgue din ja ra 'da'yote mazai a, bi 'yɛn a ra Jesús, bi 'yɛmp'a ra Nicodemo.

Oja di huɛc'ɥ 'bɥcua ja ra ximhäi

¹⁶ Nguetho ɛmmɛ di huɛgahɥ Oja gue dí 'bɥhmbɥ ua ja ra ximhäi. Janangue'a bi 'dajɥ rá 'dats'ɥnt'ɥ ngue ma yɥntehɥ, n'damhma hin da nu ran ɥnbi mazai to'o gätho di dɥp rá mbɥi a, pɛgue din t'un ra 'da'yote mazai. ¹⁷ Nguetho in nde Oja da yɥnjɥ guejɥ dí 'bɥhmbɥ ua ja ra ximhäi, ne hinguin nde di 'dajɥ rá muui ma ts'oquihɥ, ne gue'a bí mbɛnhua rá Ts'ɥnt'ɥ ua ja ra ximhäi a.

¹⁸ Ne nu'a to'o di dɥp rá mbɥi a rá Ts'ɥnt'ɥ Oja, hin da nu a rá muui yú ts'oqui. Pɛ nu'a to'o hin di dɥp rá mbɥi a, pɛ guehma da nu a xí ts'änbi da nu nangue yú ts'oqui, nguetho hingui ɛc'yɛi a rá 'dats'ɥnt'ɥ Oja. ¹⁹ Ne gue'a bí mbɛn Oja ran nequi ua ja ra ximhäi, gue ní nequi 'be'a di ho yɥ ja'i. Nu'ɥ to di ho ra 'bɛxui hingui sòm bɥ ja ran nequi, nguetho øt' ran ts'o. Mfadi xɥn ho din ɥnba ɥ. ²⁰ Nguetho gätho ɥ i øt' ran ts'o hin di ho ran nequi, ne hingui sòm bɥ ja ran nequi, ngue i su hin da hnumanho 'be'a øt'ɥ. ²¹ Pɛ nu yɥ ja'i i honi da 'yøt'a ran ho, i pa bɥ ja ran nequi, n'dahma da hnu gue gue'a Oja di ze ɥ da 'yøt' ran ho.

Nu ra Xuua Nxixyɥ bi ma mahøn'a nangue ra Jesús

²² M'bejua dá mbähmbe ra Jesús dyú xädihe, dá mbähmbe bɥ ja ra häi Judea, ne dám 'bɥhmbe bɥ 'da yɥ pa ne dá xixyɥbahe yɥ ja'i bɥ. ²³ Ne'a ra Xuua Nxixyɥ mí øt' ran xixyɥ bɥ Enón

'darpɥ ra xɛqui Salim, nguetho xɥn ngu yɥ mbøthe i pøpɥ, ²⁴ ngue'bɥ hin ní jot'a fädi ra Xuua Nxixyɥ.

²⁵ Bin junthɥ 'da ɥ yú mijudíohɥ ɥ yú xädi ra Xuua, gue bi be'ni man'da di muui rán xixyɥ i øt'a ra Jesús. ²⁶ Bi zøm bɥ 'bä'a ra Xuua Nxixyɥ ɥ yú xädi bɥya, ne bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, nu'a ran 'yohɥ gmín 'youi bɥ 'danguadi ra dɥthe Jordán, gue gá xije to'o a, pɛ nuya i øt' ran xixyɥ, ne gätho yɥ ja'i i tenni.

²⁷ Nu ra Xuua Nxixyɥ bɥya bi 'yɛmp'ɥ:

—Guesɛ Oja bi zänni hangu nangu ra 'be'fi n'da ngu n'da ngue da zä da 'yøt'a n'da. ²⁸ Nu'ehɥ guí pɥhmbɥ 'be'a gätho dám mangä gue dá xi ahɥ, hinga guecä drá Cristo, pɛ nugä bäm 'be'togä, gue dá xih yɥ ja'i din sä da dɛn ra Cristo. ²⁹ Tengubɥ n'da ra hmute din thɥti, da dɛn'na rá ndø. Ne nu'a rá amigo a ran 'yohɥ bin thɥti, i 'bäpɥi ø'a i ma, ne di johya gue i ten'na rá ndø a ra hmute. Dín jadä bɥya, dadín johyagä 'bɥ dín nu i ten yɥ ja'i a ra Jesús. ³⁰ Nu'a ra Jesús jatho da dɥha gue nugä, pɛ nugä jatho ga 'be'cä, bi 'yɛn a ra Xuua Nxixyɥ.

Bí 'yɛh mahɛts'i ra Jesús

³¹ Nguetho nu'a ra Jesús bá ɛh mahɛts'i, man'da nuixte a xinda gue ɥ gäthogahɥ. Pɛ nujɥ dám 'bɥhmbɥ nangue yɥ ja'i ua ja ra ximhäi, dyɥ mɛnguhɥ ua ja ra ximhäi, ne hinga gätho da zä ga pɥhmbɥ, hønt'a 'be'a da zä da bɥ'a n'da ua ja ra ximhäi. Pɛ nu'a bá ɛh mahɛts'i man'da xɥn ho ngue gätho mi'da, ³² ne im ma 'be'a bi nu bɥ ne 'be'a bi 'yørpɥ. Pɛ hingui ngu bi hyɥnba rá m hman a. ³³ Nu'a to'o bi hyɥnba rá m hma, bi badi majuani bi man Oja ngue gue'a rá Ts'ɥnt'ɥ a. ³⁴ Nguetho bá pɛnh Oja a, ne guesɛ Oja i yɥ 'bɥ i yɥ a, nguetho nte di 'beh rá Hogandahi Oja a. ³⁵ Nu'a ra Ta ɛmmɛ in numanho rá Ts'ɥnt'ɥ, janangue'a bi un ran t'ɛdi gätho di manda rá 'be'fi. ³⁶ Nu'a to'o i ɛc'yɛi rá Ts'ɥnt'ɥ Oja ya i ja ra 'da'yote mazai, pɛ nu'a hingui ɛc'yɛi rá Ts'ɥnt'ɥ Oja, hin da nu ra te

pe guexta'a da nu rá cue Oja mi ja da nu, ne gátho yu pa mazai.

4

Nura Jesús bi 'yáp ra dehe ra xisu bu Samaria

¹ Ne nubaya nu yu fariseo bi 'yø a man yu ja'i ngue man'da xan ngu i ten ra Jesús ne man'da xan ngu di xixyabi, xinda gue'a ra Xuua Nxixyaa. ² Pe nu ra Jesús him bi 'yøzehε ran xixyá, pe hængdähe yú xädigähe dá øthe ran xixyá. ³ Ne nu'bu mi bá'a ra Jesús 'be'a mi 'yø u yu fariseo, bi bēni da 'uetho, ngue hin da bēn yu fariseo din sūhmi ra Xuua. Bi bøm bu ja ra häi Judea buya, ne dá mbähmbe mahøn'a bu ra häi Galilea.

⁴ Pe guemhma bá thohmbe bu ja ra häi Samaria. ⁵ Ne nu'bu má thohmbe bu, dá sømhbē bu ja ra hnini Sicar, mbε hántho ra xequi bi un'a ra Jacob, bi un'na ra José rá ts'unt'u. ⁶ I jabu n'da ra pozo ra dehe gue bi 'yøt'a ra Jacob maya'bu. Ne gueru bin säya ts'u ra Jesús, nguetho bi yäh ra 'yu. Mbε huxhyadi 'bu má sømhbē bu. ⁷ Ne bi zøm bu n'da ra xisu ra mēngu Samaria, da gux ra dehe. Bi 'yēn'a ra Jesús:

—'Daqui ts'u ni dehe, ga sigä ts'u, bi 'yēmp'a.

⁸ Ne gátho gähe dyu xädigähe xtá sohmbē bu ra Jesús, ne dá cūthe bu ja ra hnini ga tāmhbē 'be'a gátho ga sihe.

⁹ Nu'a ra xisu bi 'yēna:

—Hanja gní zoqui ne guí äc ra dehe, nguetho nu'i grá judío, ne nugä drá mēngu Samaria, bi 'yēmbi.

Ngubu bi man ra xisu nguetho nu ma mijudíohe hinguin zomanho yu mēngu bu Samaria. ¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yēmbi:

—Nu'bu xquí pā a rá mate Oja in nde di 'da'i, ne'bu xquí paqui to'ogui gue dí ä'a ra dehe, xquí 'yác ra dehe di un ra te, ne nugä xcá 'da'a 'bu, bi 'yēna.

¹¹ Ne nu ra xisu bi 'yēna:

—Nu'i grán 'yohu, hin'yu nin juxthe, ne xan hε ua po na ra dehe. Hapu ja a ra dehe di un ra te guím ma. ¹² Pe nu mam bombøtahu ra Jacob bi zi ra dehe i po ua ne u gátho yú t'uhni ne

yún dani. Ne bi zogahe ra pozo ja ua. Ha man'da ja ni ts'edi ngue guí εna man'da xan ho ra dehe gui 'daje, bi 'yēn'a ra xisu.

¹³ Ne nu ra Jesús bi dät'a buya:

—Hønt'a go to'o i sithe ua, gue'a nám 'bu u yu pa ja buya, pe i tuthe mahøn'a. ¹⁴ Pe hønt'a go to'o da zi ra dehe dadí ungä, njam'bu din tuthe mahøn'a, pe din ja tengu n'da ra mbøthe bu mbo rá mbui njam'bu din thegue, ne gue'a nám 'buh mazai n'da a, bi 'yēna.

¹⁵ Nu'a ra xisu bi 'yēmbi:

—Grán 'yohu, 'daqui ts'u ra dehe guím ma gue hin dan tuthe mahøn'a, ne hin gua εcä mahøn'a ua ja ra pozo ga jux ra dehe buya.

¹⁶ Nu'a ra Jesús bi dät'a:

—Grá xisu, ní mba bá si a ni ndø.

¹⁷ Nu'a ra xisu bi dät'a:

—Njo'o ma ndø, bi 'yēntho.

Nu'a ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Majuani guím ma, njo'o ni ndø.

¹⁸ Nguetho ya hin guí 'buhmi 'da u cū't'a yun 'yohu xcán thəthə, pe nu'a guí 'buhmi ya hin ni ndøse a. Janangue'a majuani njo'o ni ndø, bi 'yēn'a ra Jesús.

¹⁹ Bi dät'a ra xisu buya:

—Nu'i grán 'yohu, masque grá pøngahyá Oja. ²⁰ Xiqui ts'u 'be'a ga øt'ähe, nguetho nu ma tahe mí thände Oja ua ja ra t'øhø, pe nu ahε gyu judío ahε guí εmhbu, jatho da mba n'da bu Jerusalén da dände Oja bu, bi 'yēna.

²¹ Nu ra Jesús buya bi 'yēmp'a:

—Grá xisu, dami 'yεc'yēi a ga xi i, ε maguepu da zøn ra pa hinga hønt'ua ja ra t'øhø, xinga hønbu Jerusalén din thände ra Ta. ²² Sä guí εna guí thāndehu Oja, pe hin guí thāndehu tengu bi zän zεhe Oja ngue din thände.

Nugähe dyu judíohe dí thāndehē a bi zän Oja nguetho bi zän Oja ma t'εc'yēihe, ne'a ra Yante bi zän'na Oja ra judío a. ²³ Pe bi zän Oja n'da ra xequi bu din thände, gueru ja ní mbui n'da. Ne mi ts'utho da zøn ra ora, pe ya bi zøni, ngue da dände Oja nangue yú mbui u to majuani da dände, ne

hin nangue yæn t'øt'e ua ja ra ximhäi. Nguetho nu'a Ojå i honi to'o da dånde nangue yá mbúi. ²⁴ Nguetho hin di nequi Ojå. Janangue'a hønt'a go to'o da dånde Ojå, jatho da dånde nangue rá mbúi ne nangue i ten'na ram hma majuañi, bi 'yæn'a ra Jesús.

²⁵ Nu'a ra xisu baya bi 'yæmbi:

—Dí paçä ba ε a rá Thahni Ojå ngue ra Cristo a. Ne nu'bú bá çhe da xångahú xæn ho gätho.

²⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yæmbi:

—Guecä drá Cristogä dín zo'a i ya, bi 'yæmbi.

²⁷ Nu'bú mí gua'a bi man ra Jesús, ε xø dí sømhbe bú dyú xädigähe. Ne dá hyonya thohohe gue nu ra Jesús mi yäui a ra xisu. Pe xínga n'dagähe gue dá änhde hanja bin yäui o 'bε'a bin xifi. ²⁸ Nu ra xisu baya 'bex bi zopú rá mbamhmi, ne bi mba bú hnini bi xih yú jå'i:

²⁹ —Mbähä ne gua nuhú n'da ran 'yohú bi xicä gätho 'bε'a xtá øt'ä. Ha hinga gue'a ra Cristo 'bú, bi 'yæmp'ú.

³⁰ Bi mba yú jå'i baya da zøm bú 'bä a ra Jesús. ³¹ Pe nu'bú hin ni zøm bú yú jå'i, nugähe dá xihmbe ra Jesús:

—Xänbate i, xi'bú gan sihme ya, dá emfe.

³² Pe bi dą'a ra Jesús, ne bi 'yænje:

—Ja man'da ní niya ma mbuigä, pe hinga ná pañmbú, bi 'yænje.

³³ Dán 'yänzehhe:

—Ha 'búi to'o bi 'uini, dán 'yæmfé baya dyú xädigähe.

³⁴ Nu'a ra Jesús bi 'yænje:

—Tengu'bú man ts'ihmegä a ngue ga øt'ä rá pähä a bá pengä ne ga juacä rá 'bεfi a. Ne gue'a man'da ní niya ma mbuigä a. ³⁵ Janangue'a gue'a dí xi ahú a ya, nguetho ya ba çhnú yú jå'i. Ne ha guí emhbú di 'beh man goho zana din ja ran sofo. Pe dami hyanthú yú ba çhnú, tengu'bú n'da ra huahi ya xú 'yot'i gue da mba nsoqui, nguetho 'bexque da zä ga cuthú bú di manda Ojå yú. ³⁶ Ne nu'ú to i pa ma cü't'i bú din zam bú hønt'bu go njam'bu. Janangue'a nu'ú to da xoqui di johya, ne nu'ú to bi duhu ne'ú bi xoqui 'da

dán johya thoho. ³⁷ Nguetho majuañi rán thæui rá 'bεfi Ojå a bi 'yøt'a n'da ra jå'i, “bi zopú rá huahi bi duhu, ne n'dan'yo bi xoqui,” ngue i man yú jå'i. ³⁸ Ya xtá xi ahú gui xojú hapú hin gá tuhmbú, xín gá uafú, pe n'dan'yo bi 'yøt' ra 'bεfi bú, pe guehma gui comhbú 'bε'a da dą ú, bi 'yængähe ra Jesús.

³⁹ Ne nu'bú mí mam bú ja ra hnini ra xisu, xæn ngu yá menguhú bi 'yæc'yæi gue ra Cristo a ra Jesús, nguetho bi man'a ra xisu gue xí xi a ra Jesús gätho 'bε'a xí 'yøt'e. ⁴⁰ Nu'bú mí zøm bú yú mengu Samaria bú 'bäh ra Jesús, bi 'yæn'ú:

—Dami 'búcuá ja ma hninihe, bi t'æmp'a ra Jesús.

Ne dán dehe bú nyopa baya. ⁴¹ Ne emme man'da xæn ngu bi 'yæc'yæi yú jå'i bú, nangue rá m hmanε ra Jesús.

⁴² Bi t'æmp'a ra xisu baya:

—Ya dí æc'yæihe ya, pe hinga hønt'a gá xije ná æc'yæigähe ya, pe ne'a dá øsehe bi man na ra Jesús. Ne dí pañmbe majuañi ra Cristo na, rá m pørpate yú jå'i 'búcuá ja ra ximhäi, bi 'yæn'ú yú jå'i.

Ná mbähmbe Galilea a ra Jesús

⁴³ Nu'bú mí gua'a nyopa dá pømhbé bú ra hnini Sicar, dá haçhe ra 'yu mahøn'a ní mba bú Galilea. ⁴⁴ Ne bi manε ra Jesús, nubú rá häi zehé n'da ra pøngahya hin da hnumansu bú. ⁴⁵ Pe nu'bú má sømhbe bú ra häi Galilea, bi numanho ma menguhe bú. Nguetho xí nu yæn t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Jesús bú Jerusalén 'bú mín ja ra dämpeti ran dąbaxjua, ngue ne'ú xí mba bú ú.

Bi yqn rá ts'unt'ú rá m fäts'iui ra ts'ut'abi

⁴⁶ Ne dá mbähmbe ra Jesús mahøn'a bú ra hnini Caná ra häi Galilea, guepu xí päh ra dehe bin gui'uva. Ne mí 'bupu n'da rá m fäts'iui ra ts'ut'abi xæn ú rá ts'unt'ú, ne i 'bεm bú ja rán oi nubú ja ra hnini Capernaum. ⁴⁷ Nu'bú mí 'yøde gue bi zøh mahøn'a bú ra häi Galilea ra Jesús ne i 'bupu ra hnini Caná, ne bá epú 'buh ra Jesús baya,

bi 'yørpa ra ts'edi da zixp_u Capernaum b_u ná 'ben a rá ts'ant'_u, da xospi nguetho nde da du a. ⁴⁸ Nε bi d_a a ra Jesús:

—Pε ha jatho m'bet'o guin nuh_u y_u hmεpya nε y_un t'ot'e nuixte, ja gui 'yεc'yεigah_u b_uya.

⁴⁹ Pε man'da i humbi sits'i, nε bi 'yεmbi:

—Pε mbεhma ts'_u cuø, xøhma da du ma t'uhnigä.

⁵⁰ Nε bi d_at'a ra Jesús:

—Ní mba bá nu, nguetho hin da du ni t'uhn_i.

Nε nub_uya bi 'yεc'yεi a rá m hman a ra Jesús, nε bi mba b_uya. ⁵¹ Nε bá th_u u 'da y_u 'yεhe 'b_u mí mba b_u 'yu bi xifi:

—Bi zä ni ts'ant'_u ya, εn'_u.

⁵² Nε bi 'yänni:

—'Bε'a ma ora bi zä.

Nε bi t'εmbi:

—N'dande mande bi bøn ra pa, bi 'yεn'_u.

⁵³ Nε 'bex bi b_a'a rá ta gue gue'a ra ora mín yaui ra Jesús 'b_u mí 'yεmbi da ya_n a rá ts'ant'_u. Janangue'a nu'a ran 'yoh_u bi d_ap rá mb_ui ra Jesús b_uya, nε'_u gätho mi'da 'b_up_u rá ngu.

⁵⁴ Guehna bi 'yøt' ra Jesús 'b_u mambá penje b_u Judea dá sømhbε b_u Galilea. Ya ná yond_i ra hmεpya bi 'yørp_u ja ra häi Galilea.

5

Bi ya_n ran 'yoh_u b_u Betesda

¹ M'bejua b_uya bin ja man'da ra d_ampeti ma mijudíohe. Nε dá mbähmbe ra Jesús b_u Jerusalén.

² Nub_u Jerusalén mí po b_u n'da ra mbothe mbε häntho b_u ja rá goxthi y_u dε'yo, gue ma ndehe dy_u judíohe dí εmfε Betesda. Nε jab_u c_ut'a y_u 'døzangu midí mbä'ts'a ra dehe. ³ Nε x_un ngu i 'bom b_u y_u mbedi, 'da u y_u xädä nε u y_u dogua nε u bi ts'a y_u j_a'i. Nε gätho u i tø'mi di 'ya_n ra dehe.

⁴ Nguetho ja'b_u bí εh mahεts'i n'da rá m 'bεhni Oj_a nε i _an ra dehe. Nε nu'b_u x_un nu di 'ya_n ra dehe, nε nu'a rá mb_udi da y_up_u ja ra dehe din ho a rá mbedi i ja. ⁵ Nε mí 'bεm b_u n'da ran 'yoh_u, ya ná 'däte ma 'dε'ma hyäto

njeya madí ts'a rá j_a'i, him mi sä din 'yo. ⁶ Nε nu'b_u min nu a ra Jesús, nε bi b_adi nya'a thoho mi hεmbi, bi 'yεmbi: —Ha guín nde xtán ho i, bi 'yεmp'a.

⁷ Bi d_at'a ra mbedi:

—Dín ndehma th_a, n'yø, pε njongui 'b_ucua da zixcä n_u ja ra dehe. N'dand_i ngu n'dand_i dí εna ga c_uhn_u ja ra dehe, 'bex go i 'bet'o u 'da.

⁸ Bi 'yεmp'a ra Jesús b_uya:

—Dami ndants'i j_ux ni f_idi nε gan 'yo, bi 'yεmbi.

⁹ 'Bex bin hoh rá j_a'i 'b_u mí ndants'i, nε bi g_ax rá f_idi nε bin 'yo. Nε nu'a gue'a ra pa ran ts'äya a. ¹⁰ Nu'u 'da ma mijudíohe bi 'yεmp'a ran 'yoh_u xín hoh rá j_a'i:

—Nuya ra pa ran ts'äya ya, hingui sä gui c_ax ni f_idi, bi t'εmp'a.

¹¹ Bi d_a'a ran 'yoh_u:

—Pε nu'a bi hoga ma j_a'i, gue'a bi xiqui nguetho bi 'yεngui: “Dami ndants'i gui c_ax ni f_idi nε gan 'yo,” bi 'yεngui, bi 'yεn'a mí ts'a rá j_a'i.

¹² Nε nu'u 'da ma mijudíohe bi 'yänni:

—To'o nín 'yoh_u bi xi i gui c_ax ni f_idi nε gan 'yo, bi 'yεn'_u.

¹³ Pε nu'a him mi p_adi to'o xí hocpa rá j_a'i, nguetho nu ra Jesús bi y_ut'inde b_u 'yo y_u j_a'i x_un ngu.

¹⁴ M'bejua bi mba ra Jesús b_u ja ra d_anija. Nε nu'b_u mi d_in'a ran 'yoh_u b_uya, bi 'yεmbi:

—Bin ho a ya, nde'b_u hin gmi 'yøt' mi'da y_u ts'oqui. Man'da ts'edi ran _unbi guin nu 'b_u gui 'yøt' mi'da y_u ts'oqui, bi 'yεmbi.

¹⁵ 'Bex bi mba a ran 'yoh_u b_uya, da xi u ma mijudíohe xí 'yänni, gue gue'a ra Jesús bi hoqui. ¹⁶ Janangue'a bi d_ap'_u ma ng_urpihe dy_u judíohe di _ucpa ra Jesús, nε im b_eni da hyo. Nguetho εn'_u: “I øt' rá 'bεfi a ra pa ran ts'äya.” ¹⁷ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nz_ai dim p_eh ma Ta, janangue'a nεcä jatho dam pεcä, bi 'yεmp'_u.

¹⁸ Pε nanguehna bi man ra Jesús, nu'u ma ng_urpihe b_uya man'da bi b_eni da hyo, nguetho hinga hønt'a b_im p_efi ra pa ran ts'äya í _ucpi, pε nε'a

í ma gue gue'a Oja rá Ta, nam bøni 'da i guui Oja.

Ija rá ts'edi rá Ts'unt'ũ Oja

¹⁹ Janangue'a nu ra Jesús bi 'yena:

—Majuani dí xi ahũ, nte sä ga øzehgä pe hønt'a 'be'a dín nu øt' ma Ta. Ne gätho 'be'a i øt' ma Ta, gue'a dí øt'ä a. ²⁰ Nguetho nu ma Ta emme in numanhogui ngue rá Ts'unt'ũgä a, ne i urqui 'be'a gätho i øt'e. Ne da 'yurcä mi'da yan t'øt'e man'da nuixte xinda gue ı gán nuhũ, ne gui hyonya thohohũ. ²¹ Nguetho tengu ma Ta i xox'ũ xũn du ne di un ra te mahøn'a, nguthogä, rá Ts'unt'ũgä a, dadí un ra te mahøn'a ı to'o gätho dín nde ga unni. ²² Ne nu ma Ta hingui juanbatese, pe bi 'dacä ra ts'edi go dan juanbategä rá Ts'unt'ũgä a. ²³ Nguetho in nde ma Ta gätho yũ ja'i da numansugui gue rá Ts'unt'ũgä a, tengutho ma Ta i hnumansu. Nu'bũ 'bũ a n'da hingui numansugui, xinga gue ma Ta i numansu a, gue gue'a bá pengä.

²⁴ Majuani dí xi ahũ, nu'a øh mam hmangä ne i ec'yei ma Ta bá pengä, gue'a i ja ra 'da'yote mazai a. Ne hin da nu rá muui rá ts'oqui pe tengutho 'bũ xí thambeni bũ 'bũ ı xũn du, nguetho ya i ja ra 'da'yote mazai a. ²⁵ Majuani dí xi ahũ, ya bi zøn ra ora da 'yøh mam hmangä ı xũn du nanguue yá mbui, pegue din t'un ra 'da'yote 'bũ da 'yømanho mam hmangä rá Ts'unt'ũ Ojägä. ²⁶ Nguetho tengu ra Ta i jase ra te rá mbui, ne bi 'dacä ra ts'edi din jase ra te ma mbwigä, ne gue'a ra 'da'yote dí un yũ ja'i. ²⁷ Ne bi 'dac ra ts'edi dan juanbategä, nguetho dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dí pađi 'be'a i sä n'da. ²⁸ O gadi hyonya thohohũ a dá xi ahũ, nguetho da zøn ra ora gätho yũ ja'i xũ t'ägui da 'yøh ma nde 'bũ dá zohni. ²⁹ Ne da bøx'ũ bi 'yøt' ran ho, din ja ra 'da'yote mazai. Ne da bøx'ũ bi 'yøt' ran ts'o, da nu ran unbi mazai.

Di dä majuani nanguue ra Jesús

³⁰ Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yena:

—Nugä hin te dím mangä nanguue man 'yomfenise. Pe nu'a i xic ma Ta gue'a dím mangä a. Ne'a 'be'a dí sändä, xũn ho a, nguetho him ma pähä zehẽ dí honi ga øt'ä, pe hønt'a rá pähä ma Ta bá pengä. ³¹ Nu'bũ høngdä xcä dase majuani gue i ja ma ts'edi, nte di muui a mam hmangä 'bũ. ³² Pe ne a ma Ta di dä majuani ngue rá Ts'unt'ũgä a, ne dí pađä ngue majuani im ma 'bũ im ma nanguecä.

³³ Nu ahũ gá penhdũ 'da da 'yän'na ra Xuua Nxixyã nanguecä. Ne nu'a ra Xuua bi ma majuani a. ³⁴ Ne madague'bũ hin xtí dä majuani, pe guemhma ja ma ts'edigä. Pe dadí bøn'nahũ a bi man ra Xuua Nxixyã ngue man'da da zä gui 'yec'yeigahũ ne gan yamhbũ bũya. ³⁵ Ne tengu ra sibi di hyät'i ne i fät yũ zu'uẽ, bin ja bũ ra Xuua Nxixyã, gá numanhohũ 'da yũ pa. ³⁶ Ne nu'a ra Xuua Nxixyã bi ma nanguecä. Pe i ja 'be'a gue man'da i udi nanguecä xinda gue'a rá m hman ra Xuua, ne gue'a ra 'befi bi 'dacä ma Ta gue ga juacä. Ne gue'a ẽ xø i uh majuani bá pengä ma Ta. ³⁷ Ne'a ma Ta gue'a bá pengä, di dä majuani nanguecä, pe nu'ahũ njãm'bũ gá 'yømanhohũ 'bũ mín ya, xín gá 'yøpahũ ra güenda 'bũ mín 'yuse.

³⁸ Mfadi hin gá hyamhbũ rá m hma bũ ja ni mbuihũ, nguetho nu'bũ xquí hyamhbũ a, xquí 'yec'yeigahũ gue bá pengä a. ³⁹ Nu ahũ thocpa thoho guidín xähmbũ yá søcuã Oja, nguetho guí emhbũ gue'a gní tĩmhũ ra te mazai a. Pe nu'ũ gätho yũ søcuã guidín xähmbũ gätho im ma nanguecä. ⁴⁰ Nu ahũ hin guín nde gui xijũ gan yan'na ni tehũ, pe hinda hønt'bũ gui xijũ gan yan ahũ dín ja ahũ ra te mazai 'bũ, bi 'yẽn a ra Jesús.

⁴¹ Ne xø bi 'yena:

—Pe madague'bũ njon da numansugui, pe guexta'a rá Ts'unt'ũgä Oja. ⁴² Pe dí pađi hanja hin guí pađũ, nguetho hín guín numansuhũ Oja nanguue ni mbuihũ. ⁴³ Bá ecä nanguue rá thuhu ma Ta, pe nu'ehũ hin guín numanhøjũ. Pe nu'bũ ba ẽ a n'da

nangue rá thuhu zehε, man'da guín numanhohu a. ⁴⁴ Njam'bu da zä gui'yεc'yεigahu, nguetho guí homhbu da numanho ahu yu ja'i, ne hin guí homhbu da numanho ahu Oja ngue hont'a i 'bui. ⁴⁵ Ha guí εmhbu guecä ga yap'ahu bu 'bah ma Ta. Pe dí xi ahue gue'gu yám hman ra Moisés gue'u dí nequi i ja ni ts'oquih u, pe sä guím bεmhbu gue'u dí yan'ahu u. ⁴⁶ Pe nu'bu xquí'yεc'yεih u yu hma bi 'yo't' ra Moisés, xquí'yεc'yεigahu ya, nguetho bi ma nanguecä. ⁴⁷ Pe hin guí εc'yεih 'be'a bi 'yo't' ra Moisés, janangue'a xín guí εc'yεih 'be'a dí mangä ya, bi'yεn'a ra Jesús 'bu mín yahu ma ngurpihe dyu judíohe.

6

Ra Jesús bi 'ujn u cat'a mahuqi

¹ Ne nu'bu mí tho i 'da yu pa, m'bejua buya, dá mbähmbe ra Jesús bu 'danguadi ra dadehe Galilea, n'dat'a ra dadehe Tiberias. ² Ne xun ngu yu ja'i bi dengähe nguetho bi nu yan t'ot'e nuixte bi 'yot'a ra Jesús nangue u mín zäman'u. ³ Ne dá mbähmbe ra Jesús bu ja n'da ra nyuni, ne dá huhmbe bu. ⁴ Ne nu'u yu pa u mí ts'utho da zøn ra pa ga ot'ähe ra dampeti ran dabaxjua, dyu judíohe. ⁵ Ne nu'a ra Jesús bin hannu ne bi hyandi xun ngu yu ja'i ba εpu. Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a ra Felipe buya:

—'Bεpu dí zä ga tämhbu 'be'a da zi yu ba εhn.

⁶ Gue'a bi man ra Jesús nguetho in nde da badi 'be'a dí dat'a a ra Felipe. Pe nu ra Jesús mí pase 'be'a da 'yøzehε. ⁷ Ne bi dat'a ra Felipe:

—Pe hin dí gua'u yu mahuqi tho dá tämhbu a da zi yu ba εhn 'bu di ja, madague'bu zu ts'utho din t'unni n'da ngu n'da, bi'yεna.

⁸⁻⁹ Ne nubuya nu'a man'da ma mixädihe ra Andrés, rán 'yohu ra Simón Pedro, bi xi a ra Jesús:

—'Bucua n'da ra ts'unt'u i ha zu ts'u rán zedi, gue cat'a yu hme ra cebada, ne yoho yu t'ahu. Pe hin dí gua'u yu

ja'i nguetho xun ngu u, bi 'yεn'a ra Andrés.

¹⁰ Ne bi'yεngdahe ra Jesús:

—Jafu din säya yu ja'i, bi'yεna.

Nguetho mi ja bu ra 'bot'ei. Ne bi hyupu häi buya, ne mí jua i cat'a mahuqi u yan 'yohu. ¹¹ Ne nu'a ra Jesús bi hyan'a ra hme, ne bi 'yap rán japi Oja nangue ra hme ne bi 'daje yu xädigähe. Ne nugähe dá darpähe u yu ja'i buya, ne u yu hua, ne bin niya gätho yu ja'i. ¹² Ne nu'bu mín niya yu ja'i, nu ra Jesús bi xicähe:

—Pethu u gätho 'be'a bi bongui, gue nte dim 'bedi, bi'yεnje.

¹³ Ne nu'bu má pethe buya bi yu u gätho 'de'ma yoho ma 'bøts'ehe yu xequi, 'bu mín niya yu ja'i nangue cat'a yu hme. ¹⁴ Nu'bu mín nu ran t'ot'e nuixte u gue bi 'yot'a ra Jesús, bi'yεn'bu buya:

—Masque majuani guehna ra pøngahya mí hma da zøcua ja ra ximhäi, bi'yεn u.

¹⁵ Pe nu'a ra Jesús bi badi 'be'a mben u yu ja'i ngue nde da bent'i, im benbi din ts'ut'abi. Janangue'a bi zoh yu ja'i buya, bi mbase, ne man'da bi guam bu ja ra dapo.

Ra Jesús bin 'yo maxøts'e ra dehe

¹⁶ Nu'bu mín de buya dá mbäsehe bu ja ra dadehe. ¹⁷ Ne dá hux ma mbosahe, gue ga sømhbe bu ja ra hnini Capernaum. Ne hin ná nuthe ra Jesús 'bu mí zuje ra 'bexui. ¹⁸ Ne nts'edi bi'yεn ran dahi a ra dehe buya. ¹⁹ Nu'bu mí dan i ts'u ra mbosa mí huxhe ne dá sømhbe made ra dadehe, dá nuhe ba εpu ra Jesús, ba 'yo maxøts'e ra dehe, ní'yεpu ja a ra mbosa mí huxhe. Ne εmme dá suhe nguetho him min nuhe xun ho, him mi pahmbe ngue gue'a ra Jesús. ²⁰ Nu ra Jesús bi'yεnje:

—Guecä, o guín suhu.

²¹ Ne bi hyu ma mbuihe, ne dá xihmbe a ra Jesús da hyuxpu ja ra mbosa. Ne εna ya xmi 'bähmbe bu ndenthe ná mbähmbe buya nubu ra hnini Capernaum.

Bi thon'a ra Jesús

22 Nu'bu mí nec puya, nu'u yu ja'i 'bupu hapu xí 'uın a ra Jesús, bi bəm buya gue hont'a n'da ra mbosa mí hõpu a ran de dán sihmehe, ne hin dá mbähmbe ra Jesús 'bu má huhe ra mbosa, pe dá mbäsehe. 23 Pegue m'bejua thofo bi zõm bu mi'da yu mbosa bí nexpu Tiberias, ne bi zõm bu jom bu dán sihmehe 'bu mí 'yap rán japi Oja ra Jesús. 24 Ne nu'u yu ja'i 'bu mí hyon'a ra Jesús ne him bi dım bu, xinga guecähe, bi hyux'u mi'da yu mbosa buya ne bi zõm bu ja ra hnini Capernaum, i hon a ra Jesús.

Ra Jesús ra hme dám 'buh mazqi n'da a

25 Ne nu'u yu ja'i 'bu mí dım bu ra Jesús bu 'danguadi ra dadehe, bi 'yänni:

—Mán jam'bu gá søcua, bi 'yemp'u.

26 Nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Majuani dí xi ahü, hin gni hyonju gue gui pahmbu a ran t'uti dá ut'ahü, pe nu'a guın niyahü 'bu gmın sihmehe gue'a gni hyonju a. 27 Pe dami 'yes'hü ngue hont'a gni hyomhbu ra hme nám 'buhmbu yu pa ja buya. Pe m'bet'o thofo dami hyomhbu a ra hme nám 'buh mazqi n'da a gue ga 'da ahü, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nguetho gue'a ran t'edi bi 'dac Oja ma Ta, bi 'yena.

28 Nu yu ja'i buya bi 'yän'na ra Jesús ne bi 'yembi:

—'Be'a sä ga øt'ähe gue ga tımhbe a guım ma, bi 'yän'u.

29 Nu'a ra Jesús bi dadi:

—Nu'a in nde Oja gui 'yõthu gui sinju bu ni mbuihu, guecä bá pengä Oja, bi 'yena.

30 Ne bi t'emp'a ra Jesús:

—'Be'a ní hmeɸya gui 'yurcähe, ngue da zä ga sin ahe bu ma mbuihe. Ha da zä gui 'yõt'e tengu bi 'yõt'a ra Moisés. 31 Nguetho nu'u mam bombõtahu bi zi ra maná 'bu mí 'yo bu ja ra uhäi, tengu mán t'o't'i bu ja rá søcuq Oja, i ena: “Nu'a ra Moisés, bi un yu ja'i ra hme bí 'yeh mahets'i,” i ena, bi 'yän'u yu ja'i.

32 Nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Majuani dí xi ahü, hinga gue'a ra Moisés bi un'a ra hme bí 'yeh mahets'i, pe Oja bi un a. Ne hinga gue'a ra hme nám 'buh mazqi n'da a ra maná mi si u. Pe nuya, nu ma Ta di un a njuantho ra hme mahets'i gue nám 'buh mazqi n'da a. 33 Ne nu'a njuantho ra hme di un Oja, bí 'yeh mahets'i a, gue dám 'buh mazqi u yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi, bi 'yena.

34 Ne bi 'yän'u:

—'Daje thocpa thofo a ra hme guım ma, n'yø.

35 Nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Guecä drá hme dám'buh mazqi n'da a. Nu'a to'o da zingä bu ja yú mbui tengu'bu i sihme, ne njam'bu din tumanthuhu yú mbui ne xın din tuthe buya. 36 Pe tengu dá xi ahü, hin guı e'c'yeyigahu, madague'bu gá nuhu 'be'a dá øt'ä. 37 Pe nu'u to'o bi 'dacä ma Ta, gue'u di dácä yú mbui u. Ne nu'u di dác yú mbui, njon ga embi hin da zä ga sini. 38 Nguetho bá e'cä mahets'i ngue ga øt' rá pähä a bá pengä, ne him bá e'cä ga øt' ma pähä zehé. 39 Nu'a rá pähä ma Ta bá pengä, gue'a nte ga 'becä gätho bi 'dacä, pe ga xoxä u 'bu rán zegui ra pa, ne dım 'bui mazqi. 40 Nu rá pähä ma Ta, gue hont'a go to'o da badi rá Ts'unt'ugä Oja, ne da 'yec'yeyigui, din ja ra te mazqi u. Janangue'a ga xoxä u 'bu rán zegui ra pa, bi 'yän'a ra Jesús.

41 Ne bi mbudi bi ucpa a ra Jesús u ma mijudíohe 'bu mí 'yø a bi ma, gue bi 'yena: “Nugä drá hme majuani gue bá cah mahets'i.” 42 Ne bin 'yemzehé u:

—Ha hinga guehna ra Jesús, rá ts'unt'u ra José na, rá ta ne rá mbe dí pahmbu. Hanja ní 'yena bí 'yeh mahets'i, bi 'yän u.

43 Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u buya:

—O gadi c'aman'uju n'da ngu n'da ahü. 44 Xinga n'da sä da dengui 'bu hin di un ra pähä a ma Ta, gue'a bá pengä, ne ga xoxä 'bu rán zegui ra pa u, ga undä ra te mazqi. 45 Tengu mán t'o't'i bu ja yú søcuq yú pøngahya Oja, bi 'yena: “Gätho yu ja'i da xänba Oja,” bi 'yän'u. Janangue'a nu'u to'o gätho bi

hyani xun ho a bi xänba Oja, ne gue'u di däc yä mbui u.

46 Pe hin dí ɛna 'bo'o xun nu Oja, hinda hængdä gue bá nexä bɥ, dín nugä a. 47 Majuani dí xi ahɥ, nu'a to'o ɛc'yɛigui i ja ra 'da'yote mazai a. 48 Nugä drá hme majuani gue nám 'bɥh mazai n'da. 49 Nu'u mam bombøtahɥ bi zi ra maná bí 'yɛh mahɛts'i 'bɥ min 'yo bɥ ja ra ɯhäi, pɛ guehma bi du u. 50 Pe nugä drá hme majuani, bá nexä bɥ mahɛts'i, gue sä da zin'a n'da tengu'bɥ i sihme, ne njam'bɥ da du. 51 Nugä drá hme majuani, bá ɛcä mahɛts'i, tengu ra hme i si n'da i ja rán zaqui yɥ pa i ja bɥ ya. Pe nu'a ra hme dím mangä, din ja ran zaqui mazai to da zi. Ne gue'a ma ja'igä a gue ga uni, ngue din ja ra 'da'yote u 'bɥcua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

52 Bin junzɛhɛ u ma mijudíohe bɥya, bin 'yɛmzɛhɛ u:

—Hague nja ran 'yohɥ sä di 'dajɥ rá ja'i ga sahɥ, bin 'yɛmp'u.

53 Ne nu ra Jesús bi dät'u:

—Majuani dí xi ahɥ, nu'bɥ hin gui sihɥ ma ngøc'yɛi ne ma ji, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin'yɥ mbo ni mbuihɥ ra 'da'yote mazai. 54 Nu'a to'o da za ma ngøc'yɛi ne da zi ma ji, i ja ra 'da'yote mazai, ne ga xox 'bɥ rán zɛgui ra pa. 55 Nguetho nu ma ngøc'yɛi ne ma ji njuantho ran ts'ihme ngue däm 'bɥh mazai n'da. 56 Nu'a to'o da za ma ngøc'yɛi ne da zi ma ji dí zam bɥ ja yä mbui, ne i ja ra te nanguecä. 57 Tengu thoho dí øt'be ma Ta, nu'a i jase rá te, ne i jagä ra te nangue'a bɥya. Ne bá pɛngä gue ga thocpa a ra te u to da zingä, tengu'bɥ i sagä. 58 Nuna ra hme dí xi ahɥ gue bá çah mahɛts'i, hinga ngu a bi zi mam bombøtahɥ, nguetho bi du u. Pe nu'a to'o da zi ra hme dím mangä ya, gue'a dím 'bɥh mazai a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

59 Ne guehna ram hma bi man'a ra Jesús 'bɥ mín xänbate bɥ ja ra nijä bɥ Capernaum.

Yɥm hma di un ra 'da'yote mazai

60 Nu'bɥ mí gua'a bi man ra Jesús, bi 'yɛn'u mí tɛnni:

—Hingui ho a bi xijɥ nɥ ya, to'o da hyät'i da 'yøde, xun ngu u bi 'yɛna.

61 Nu ra Jesús bi badi 'be'a bi bɛn'u yɥ ja'i, gue him bi numanho rámhma, ne bi 'yɛmp'u:

—Ha guím bɛmhɥ hingui ho a dá xi ahɥ. 62 'Be'a guim bɛmhɥ 'bɥ gá nujɥ ga texä bɥ mahɛts'i guepɥ bá nexä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

63 Pe nu'a nam bøn'u yɥm hma dá xi ahɥ, hingan juantho gui sajɥ, pɛ gui 'yɛc'yɛihɥ ngue ga un ma te nangue ahɥ, ne din ja ahɥ ra te bɥya. 64 Pe 'bɥ i 'da ahɥ hin guí ɛc'yɛigahɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nguetho xmí paði to'o hin da 'yɛc'yɛi, ne xmí paði to'o di dä a. 65 Ne bi 'yɛmp'u mahøn'a:

—Janangue'a dá xi ahɥ, hingui sä n'da ra ja'i ba ɛhe da dengui 'bɥ him bi jap'a ma Ta bi däc rá mbui.

66 Nu'bɥ mí 'yøh mahøn'a u mí tɛnni, xun ngu bi 'ue u ne him bin 'yohɥ mahøn'a. 67 Janangue'a nu ra Jesús bi 'yängahe dí 'de'mayohogähe:

—Ha ne ahɥ gui sogahɥ, bi 'yɛnje.

68 Nu ra Simón Pedro bi dät'a:

—Ma Hmu i, pɛ njo'o man'da da zä ga tɛnhde nguetho nu'i ja nim hma di un ra 'da'yote mazai. 69 Ne nugähe dí ɛc'yɛi ahe ne dí paħmbe gue gue'e grá Cristo rá Ts'unt'u i Oja i 'bui, bi 'yɛna.

70 Bi dät'a ra Jesús:

—Nugä xtá huan'nahɥ guí 'de'mayohohɥ, pɛ nu'a n'da ahɥ i tɛn ra zıthɥ, bi 'yɛnje.

71 Pe nu'a bi man ra Jesús, gue'a ra Judas a, rá ts'unt'u ra Simón Iscariote, nguetho gue'a di dä a. Ne gue'a n'da mín 'yohe a, mí 'de'mayohogähe.

7

Hingui ɛc'yɛi yán 'yohɥzɛhɛ a ra Jesús

1 M'bejua bɥya, bin 'yo bɥ mi'da yɥ hnini bɥ Galilea. Him bi nde bi mba bɥ ja ra xɛqui Judea, nguetho nu ma ngɥrpihe dyɥ judíohe, dyɥ israelhe, nde xtá hyo bɥ. 2 Ne ma guepɥ da dät

ra pa ngue zai dim peti ma mijudíohe, 'b_u x_u hyøh y_u t'angu, im b_en_i 'b_e'a bi 'yørpa Oja _u mam bombøtahe 'b_u min 'yo b_u ja ra _uhäi. ³ Nu yán 'yoh_u a ra Jesús bi 'y_embi:

—Nde'b_u gui pøngua ní mba b_u ja ra x_equi Judea, ba nu a b_u i t_en'ni i nangu'e'a guí øt'e. ⁴ Nguetho njo'o to da 'y_ah rá 'b_efi 'b_u in nde da t'èspi. Nu'b_u majuani guí øt' y_un t'øt'e nuixte bá ut y_u ja'i, n_e gátho ra ximhäi da b_a'a i, bi t'èmp'a ra Jesús.

⁵ Ngub_u bi xih yán 'yoh_u nguetho him mi _ec'y_ei _u. ⁶ Nu a ra Jesús bi 'y_emp'_u b_uya:

—Hinga na søn ra ora bi ts'ängä ga mbagä b_u, p_e nu'ah_u hønt'a go 'b_e'a má ora da zä gui mbähä b_u. ⁷ Nu' _u b_ucua ja ra ximhäi hin di _uc'ah_u nguetho 'da i gu guí øth_u _u, p_e go di _ugä _u nguetho dím mangä gue hingui ho øt'_u. ⁸ Ní mbäse_hu 'b_u guín nde_hu, nugä hin ga mba ya nguetho hinga na søn ra ora ga mba b_u, bi 'y_ena.

⁹ Nu'b_u mí gua'a bi man b_uya bim 'b_ut p_u mi'da y_u pa b_u ra x_equi Galilea.

Bin xänbate ra Jesús b_u ja ra d_ump_eti

¹⁰ Nu'b_u mí mba b_u Jerusalén _u yán 'yoh_u, m'b_ejua bi mba b_u ra Jesús. Mb_e bin 'y_antho nguetho bi nde him 'b_exque da hnu. ¹¹ N_e nu ma ng_urpihe d_yu judíohe i 'b_up_u, bi hyon'a ra Jesús b_u ja ram peti. N_e bin 'y_em z_eh_e _u:

—Нар_u i 'b_ui 'b_u, bin 'y_emp'_u.

¹² N_e x_un ngu y_u ja'i bin y_anjo'dre nangu'e'a ra Jesús, nu' _u 'da im ma ngue x_un ho a, n_e nu' _u 'da i _ena: “Häte a.”

¹³ P_e xinga n'da bin y_a ts'edi nangu'e'a ra Jesús nguetho i su ma ng_urpihe 'b_up_u.

¹⁴ Nu'b_u mí tho'i ts' _u y_u pa, ya bi zo i nde y_um peti i t'ørp_u, ja bi mba b_u ja ra d_anij_a ra Jesús b_uya n_e bin xänbate b_u. ¹⁵ N_e nu ma ng_urpihe b_u ja ra nij_a bi hyonya thoho n_e bi 'y_en'_u:

—Hague nja i sä da ma x_un ho rá_m hman Oja na ran 'yoh_u, n_e him bi z_u'a man xädi_h, bin 'y_em z_eh_e _u.

¹⁶ Bi d_a a ra Jesús:

—Nu'a man xädigä him mam hmans_egä a p_egue rá_m hman a to bá p_engä. ¹⁷ Nu'b_u 'b_u a n'da gue nde da 'yøt' rá pähä Oja, da b_a 'b_u rán xädi Oja, o gue da b_a 'b_u mam hmans_egä. ¹⁸ Nu'b_u 'b_u a n'da im ma 'b_e'a mb_ens_e, i honi da hnumansuse. P_e nu'b_u 'b_u a n'da i honi da t'èspa rá hmu, im ma majuani a n_e hingui häte a.

¹⁹ N_e xø bi 'y_ena:

—Bi 'daj_u y_un t'èdi ra Moisés, p_e xinga n'da ah_u guí øth_u nguetho bi ma njon din hote, n_e guín nde gui hyoj_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

²⁰ N_e bi d_a' _u y_u ja'i thoho:

—Masque bi b_en'na ra z_ith_u a gám ma, njo'o to in nde da hyo i, bi 'y_en'_u.

²¹ Nu ra Jesús bi d_a' _u:

—Nugä dá øt'a n'da ra 'b_efi 'b_u ra pa ran ts'äya, n_e gátho ah_u gá hyonya thohoh_u. ²²⁻²³ P_e n_e'ah_u, nu'b_u din t_in i yoho y_un t'èdi bi man ra Moisés, nu'a n'da bi ma gue gui h_ec_pah_u y_u ja'i y_u 'uere, n_e nu man'da b_uya ra pa ran ts'äya, guí huanhd_u nda'a guí øth_u, gue guí h_ec_pah_u y_u ja'i y_u 'uere. Nguetho hin guín nde gui f_estah_u a rán t'èdi ra Moisés. N_e hinga hønt'a ra Moisés bi ma da th_ec_pa y_u ja'i y_u 'uere, p_e n_e' _u mam bombøtah_u bi ma. N_e ngutho dá øt' 'b_u má hoc'a n'da ra h_ye_nni 'b_u ra pa ran ts'äya. Hanja gní s_uj_u n_e gue'a n'youi b_u rán t'èdi ra Moisés dá øt'ä. ²⁴ P_e damin 'yomf_enih_u x_un ho 'b_u guí _ena gui ju_an_bah_u n'da ra ja'i. Jatho 'b_e gui p_ahmb_u 'b_e'a nam bøn'a i øt'a n'da, bi 'y_en'a ra Jesús.

Bin 'yän'd_u 'b_u gue'a ra Cristo

²⁵ N_e nu' _u 'da y_u m_engu b_u Jerusalén bin 'y_emp'_u:

—Ha hinga guehna ran 'yoh_u im ma ma ng_urpih_u da hyo. ²⁶ P_e hague in ja, in xänbate ua bim peti gátho y_u ja'i n_e nte i xih ya. Uague bi b_en' _u ma ng_urpih_u gue majuani ra Cristo na ra Jesús, gue bi huand Oja dim Hmu ua. ²⁷ P_e nuna ran 'yoh_u, dí p_ahmb_u har_u bá n_exna, p_e nu'b_u bá _e a majuani ra Cristo, njo'o to da b_adi har_u dí n_ex'a, bin 'y_em z_eh_e _u.

28 Nu'bu mín xänbate ra Jesús bu ja ra danija, nts'edi bi 'yena:

—Guím bēmhbū guí pajū ne guím bēmhbū guí pāhmbū hapū bá nexä. Pε hin bá εcä nanguεεgä, pεgue bá pengä a majuāni i ja rá ts'edi. Nu'ehū hin guí pāhmbū a. 29 Nugä dí pācä a nguetho bá nexä bu i 'bu a, ne gue'a bá pengä a, bi 'yena.

30 Ne 'bexque nde da bent pūya, pε njom bi zä bi bent'i nguetho hin ní zōn ra ora da bent'i. 31 Ne xūn ngu yū jā'i bi 'yεc'yεi gue majuāni ra Cristo a. Ne bi 'yεn'ū:

—Guehma majuāni ra Cristo na ra Jesús gue mí hma ba εhe, nguetho njon da zä da 'yōt' yūn t'ōt'e man'da nuixte, bi 'yεn'ū.

Bi 'benh yū asmayo da bent'a ra Jesús

32 Nu'bu mí 'yōh yū fariseo ne yū dāmbājā 'be'a bi man yū jā'i nangu'e'a ra Jesús, bi xi ū 'da yū asmayo būya da bent'a ra Jesús ngue da got'i. 33 Nu'a ra Jesús 'bu mí thoqui bin xänbate, bi 'yena:

—Mi ts'utho dí 'būhmbū ua nguetho ga mba bu bí 'bu a bá pengä. 34 Ne nu'ahū būya gui hyonjū pε hin da zä gui tñjū, ne hin da zä gui sōmhbu bu hapū dam 'bucä, bi 'yena.

35 Ne bin 'yεmzεhe ma ngurpihe:

—Hapū da mba gue hin da zä ga tñhbu. Ha da mba bu n'danni 'bu ū ma mijudíohū, ne da xänba ū, ne'ū n'dan'yo yū jā'i gue yū griego. 36 'Be'a ním bōn'a man'a: “Gui hyonjū ne hin gui tñjū, ne hin da zä gui sōmhbu hapū ga mba,” εnjū, bin 'yεmzεhe ū.

Tengu n'da ra dāthe da nexpū ní mbūi n'da

37 Nu rán zegui ra pa nanguε yūm peti mí ōt'ū, gue'a ra pa εmb yū jā'i man'da xūn ndaxqui a. Ne 'bāpū ra Jesús ne nts'edi im man'a:

—Nu'a to'o di 'be a man'da mahyoni thoho rá mbūi, tengu'bu i tuthe, ba εhe ga un'na mahyoni thoho, tengu'bu da zi ra dehe. 38 Ne nu'a to'o da zi ra dehe dí m mangä, din ja tengu n'da ra dāthe da nexpū rá mbūi gue di un mahōn'a

ra 'da'yote, tengu xí man rá t'ohni Ojā, bi 'yεn'a ra Jesús.

39 Ne gue'a bi ma nanguε rá Hogandāhi Ojā da hyāni to'o gātho da 'yεc'yεi. Pε hin ní zōh rá Hogandāhi Ojā 'bu mí m ma nguetho hin ní ndex mahεts'i ra Jesús gue tpa pengahū a.

'Dahma 'dan'yo bi bεn yū jā'i

40 Nu'bu mí 'yōh yū jā'i 'be'a bi man ra Jesús, bi 'yεn i 'da:

—Masque majuāni rá pōngahyā Ojā mí hma ba εhe.

41 Ne nu mi'da bi 'yena:

—Nu'a, ra Cristo gue rá Thahni Ojā a.

Pε nu mi'da bi 'yena:

—Pε ha dí 'yεpū Galilea ra Cristo.

42 Nguetho bi man rá t'ohni Ojā, gue ra Cristo ba εhe nanguε rá 'yū ra David, ne di nequi bu ra hnini Belén guepū mí 'būh ra David, εn'ū.

43 'Bex bin hec yū jā'i nangu'e'a bi man'ū, ne 'dahma 'dan'yo 'be'a mí m bεni ngue to'o a ra Jesús. 44 Ne 'da ū nde da bent'i ngue da got'i, pε xínga n'da bi zä bi bent'i.

Him bi 'yεc'yεi yū ngurpi

45 Nu'bu mbenc'ū yū asmayo bu 'bu ū yū dāmbājā ne yū fariseo, nu'ū bi 'yānni:

—Hanja hin guá sihū a dá xi ahū, bi 'yεn'ū.

46 Ne nu yū asmayo būya bi dādi:

—Pε him mí 'bu a n'da im ma tengu man'a ra Jesús, bi 'yεn'ū.

47 Ne bi dā ū yū fariseo būya:

—Ha ne ahū bi hyā ahū. 48 Pε xínga n'dagāhe dyū fariseohe dí εc'yεihe a, xínga gue'ū mi'da ma mingurpihe. 49 Pε nu ū yū jā'i thoho gue hingui pāh yūn t'ēdi, hōnt'ū i εc'yεi a ran 'yohū ū, pε da nu ran ūnbi mazāi ū, bi 'yεn ū.

50 Ne nubūya nu ra Nicodemo, gue'a xí zōm bu 'būh ra Jesús 'bu n'da ra xui, bi 'yεmp'ū yā mifariseohū:

51 —Nu'a man t'ēdihū, hingui sä ga juānbahū n'da ra jā'i 'bu hin dá ōhmbū 'be'a da mansε, ne'bu hin dí pāhmbū majuāni 'be'a i ōt'e, bi 'yena.

52 Ne bi dā ū, bi 'yεmbi:

—Nu'i tengu'bu ne'i guí 'yεpu Galilea, nguetho ne'i guím ma tengu im man yu 'yambui. Pe dami hyombu ja rá sœcuą Oja gue'bu di nequi bu Galilea n'da rá pŕngahya Oja.

⁵³ Ne n'da ngu n'da bi mba yu ngu buya.

8

Ra xisu ra 'yomt'eni

¹ Pe nu ra Jesús bi mba bu ja ra nyuni Olivos. ² Ne nu'bu t'uxudi tho bi mbeng bu ja ra danija mahon'a ne bi hyupu. Ne gátho nan ngu yu ja'i bá xhe nangu'e'a ne bi xänba u. ³ Ya xí ya bu ra Jesús 'bu mí zøm bu yu fariseo ne yu xänbate nija, bi zispa n'da ra xisu gue bi nu 'bu mín yaui n'da ran 'yohu hing rá ndø. Ne bi mbä'minde bu 'buh yu ja'i. ⁴ Bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Xänbate, nuna ra xisu dá tımhbe bu i øt' ran 'yomt'eni. ⁵ Ne nu ran t'edi bi xiju ra Moisés, tengu na bi 'yøt' ra xisu ya, ne i jatho da mba ma bat'ado gue da du. Xi'e, 'be go guí xije ya, bi 'yεn'u yu fariseo ne yu xänbate nija.

⁶ Pe guehna bi man u nguetho i sátho ra Jesús, i honi 'beru dí yaui. Ne 'bex bi mbom thoho a ra Jesús ne bi 'yo't' rá saha bu häi tengu'bu hin xtá 'yø'a bi man'u. ⁷ Pe man'da bi thoqui bi 'yänni, nu ra Jesús bim 'bäh puya ne bi 'yεmp'u:

—Nu'bu 'bu a n'da ahu hin'yu ni ts'oquih, gue'a di du'mi da 'yεmba ra do ra xisu a.

⁸ Ne bi mbo'mi mahon'a bu häi ne bi 'yo't' rá saha bu ja ra häi. ⁹ Ne nu'bu mí 'yø'u 'be'a bi man ra Jesús, bi du'mi 'dahmi 'datho bi mba, m'bet'o bi mba a man'da xın dác'yei asta gue'bu go mín the u yu yapate, nguetho bi bāse mbo yu mbui i ja yu ts'oqui. Ne hønt'a ra Jesús bi gohmbu bu u mí xänbi, ne'a ra xisu. ¹⁰ Ne nu'bu mí m' 'bä'a ra Jesús ne bi nu njo'o bu yu yapate, pe hønt'a ra xisu bi gopu, bi 'yεmbi:

—Grá xisu, hapu bi mba u bi yap'i i. Ha njo'o ua u in nde xti 'da'a rá muui ni ts'oqui.

¹¹ Ne bi da'a ra xisu:

—Grá Hmu, xinga n'da.

Ne nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Necä, xinga guecä ga 'da'a rá muui ni ts'oqui. Ni mba ya, pe hin gui 'yøt' mi'da yu ts'oqui.

Rá nyot'i yu mbui yu ja'i

¹² Nu ra Jesús bi thoqui bi xänba yu ja'i mahon'a, bi 'yεna:

—Nugä, drá nyot'i yu mbui yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui him man 'yo bu ja ra 'bexui, pe din ja ran nequi yu mbui gue ra 'da'yote mazai, bi 'yεmp'u.

¹³ Janangu'e'a nu'bu mi da u 'da yu fariseo mi 'beru, bi 'yεmbi:

—Pe nu'i guím manse 'be'a guí øzehε, janangu'e'a säti thoho a guím ma, sä bi 'yεn'u.

¹⁴ Nu'a ra Jesús buya bi dat'u ne bi 'yεmp'u:

—Madague'bu dí m mansε nanguesεgä, pe di muui a, nguetho dí pačä hapu bá nexä ne hapu ná mbagä. Pe nu ahu hin guí pahmbu hapu bá nexä o hapu ná mbagä. ¹⁵ Nu'ehu sä gadí juąnbahu n'da 'bu hin guí pahmbu xun ho 'be'a øt'a n'da. Pe nugä madague'bu dí pađi 'be'a øt'a n'da, pe njon dadí juąnbä ya. ¹⁶ Pe nu'bu dí m mangä 'be'a øt'a n'da, majuąni dí m ma, nguetho hin dí 'dase pe n'dat'a dí m mam'be ma Ta gue bá pengä ua. ¹⁷ Nt'o't'i bu ja yun t'edi zai guidín xähmbu, gue nu'bu yoho yun 'yohu 'da'angu da ma 'bu xun juąnni, mfađi gue ya majuąni a buya. ¹⁸ Nugä dí xi ahu to'ogä, n'dahma gui pađu, ne'a ma Ta bá pengä di jaqui da faqui, bi 'yεna.

¹⁹ Bex bi 'yεn'u:

—Hapu 'buh ni ta, bi 'yεmbi.

Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Hin guí pađu, xinga gue'a ma Ta guí pahmbu. Nu'bu xquí pađu, ne'a ma Ta xquí pahmbu 'bu, bi 'yεna.

²⁰ Ne guehna bi man ra Jesús 'bu mín xänbate bu ja ra danija gueru i pa m'be'ts'i ra mbeti. Ne njom bi bent'i gue xtan got'i nguetho hin ní zøn ra ora dim fent'i.

Him bi zä bi mbähä ra Jesús

²¹ Nu ra Jesús bi thoqui bi xih mahon'a u:

—Nugä ga mbagä, ne m'bejua gui hyonja, ne gui tuha 'bu hin nín hotho ni ts'oquihä. Nubä hapä ga mbagä hin da zä gui mbähä bu, bi 'yena.

²² Ne bi 'yena ma ngurpihe:

—Ha din hyose nanguese nguetho bi ma: “Nubä ga mbagä, hin da zä gui mbähä bu,” bi 'yenjä, bi 'yena.

²³ Ne nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nu'ahu i ja ahä rán 'yomfëni ra ximhäi nguetho gyä menguhä ua ja ra ximhäi. Pe nugä 'da'angu dím bëm'be Ojä, nguetho hin dra mengugä ua ja ra ximhäi. ²⁴ Janangue'a dí xi ahä, nu'bu hin gui 'yëc'yëihä 'be'a dím mansë gue to'ogä, gui tuha ne njäm'bu din hoh ni ts'oquihä, bi 'yena.

²⁵ Ne bi 'yän'ndu büya:

—To'o i, bi 'yena.

Nu'a ra Jesús büya bi 'yemp'u:

—Ya xtá xi ahä to'ogä ne guexta thohogä. ²⁶ I ja man'da xän ngu ga xi ahä 'bepu nín ja ni ts'oquihä. Pe majuäni a dím ma nguetho majuäni a bá pengä. Ne nu'ä yäm hma di bëngä a, gue'ä dím mangä ua ja ra ximhäi ä, bi 'yena.

²⁷ Pe nu'ä ma ngurpihe 'bu mí xi ä, him bi bā ä gue'a bi ma ra Jesús gue Ojä bá penhua. ²⁸ Janangue'a xø bi 'yena ra Jesús:

—Nu'bu gá cuarcahä bu magats'i, guecä dán jä'igä ua ja ra ximhäi, m'bejua büya ja gui pähmbu to'ogä. Ne ja gui pähmbu büya nte dím mansë, pe gätho xtá ma bi xänga ma Ta. ²⁹ Nu a ma Ta gue bá pengä ua, n'dat'a dím bëm'be, ne njäm'bu i sogä a nguetho zäi gätho dí øt'ä a in numanho, bi 'yena ra Jesús.

³⁰ Nu'bu mí man na, xän ngu ä mi'da bi 'yëc'yëi mahøn'a.

Yä 'yëhe a ra ts'oqui

³¹ Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u 'da ma mijudíohe ngue äna bi 'yëc'yëi a:

—Nu'bu gui thoqui gui ténhdä mam hmangä, majuäni ma 'yëc'yëi ahä 'bu.

³² Ne da zä gui pähmbu 'be'a nam bøn'ä yäm hma majuäni, ne gue'a dí yän ahä gue da zin ahä Ojä, bi 'yena.

³³ Ne bi dā ä:

—Pe nugähe, dyäm bom'betoje ra Abraham janangue'a ya yä t'ühnigähe Ojä. Ne njäm'bu midí mandagähe man'da ra hmu. Hanja gní xije da mba nhyänigähe gue da zinjé Ojä, bi 'yena.

³⁴ Ne nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Majuäni dí xi ahä, nu'a to'o øt' ra ts'oqui, rá hmu ra ts'oqui a. ³⁵ Nehna man'da guim bëmhbä, hin gui sä gui comhbä ran ho ra Abraham, pe tengu'bu yä 'yëhe thoho ahä a. Pe hønt'ä njuäntho yä t'ühni da gomhbä ran ho mazäi. ³⁶ Nugä njuäntho rá Ts'ünt'ä Ojägä. Ne nu'bu guecä ga jäc'ahä bu ja yä ts'oqui, majuäni da zin ahä ma Ta ne yä t'ühni ahä a 'bu.

³⁷ Ne madague'bu bi xänt'ahä ra Abraham, tengugä, pe guín nde gui hyojä, nguetho hin hapä da zä da yut' mam hma bu ja ni mbühä. ³⁸ Hønt'a bi 'yurcä ma Ta dím mangä. Ngutho ahä, hønt'a bi 'yut'a ni tahä guí øthä, bi 'yemp'u.

³⁹ Ne bi dā ä ma mijudíohe mí 'bäpü:

—Ra Abraham ma tahe.

Ne nu ra Jesús xø bi 'yemp'u:

—Nu'bu majuäni yä t'ühni ahä ra Abraham xquí comhbä ran 'yomfëni ra Abraham 'bu. ⁴⁰ Pe nuya guín nde gui hyojä, guecä dí xi ahä a majuäni gue'a bi xänga ma Ta. Pe hinga ngubä bi 'yøt' ra Abraham tengu guín nde gui 'yørcähä. ⁴¹ Janangue'a dí xi ahä, guí øthä rá 'bëfi man'da ni tahä, bi 'yena.

Ne 'bex bi 'yena:

—Hin dyä 'betat'ühni gähe, pegue n'datho ma tahe 'bü, Ojä a, bi t'emp'a ra Jesús.

⁴² Nu'a ra Jesús bi dät'ä:

—Nu'bu da gue'a Ojä ni tahä, xquí numanhøjä 'bü, nguetho bá ëcä bu bí 'bü Ojä. Ne hin bá ëcä nangué ma ts'edi zëhe pe gue'a Ojä bá pengä ua.

⁴³ Hanja hingui sä gui pähmbu 'be'a dím mangä. Nguetho hin guín nde gui pähmbu a. ⁴⁴ Nguetho ra zjthu ni tahä, ne guí honi gui 'yøthä rá pähä a. Ne nu'a, rá mbüdi thoho bi d'ämi bin hote, ne guet'ä yä pa i ja bu ya i øthoho. Ne nu'a, him bin zämmi

a majuḡani nguetho him bi numanho a. Ne hōnt yu fehni man'a nguetho rām 'bāi a. Ne in ta nanguē gātho yu fehni. ⁴⁵ Pe nugā dīm ma majuḡani, jananguē'a hin guí εc'yēigah. ⁴⁶ To'o ah_u da ma majuḡani dí øt' ran ts'o o gue dīm man ra fehni. Pe nu'b_u gātho majuḡani a dí xi ah_u, hanja hingui sā guí 'yεc'yēih. ⁴⁷ Nu'a to'o bim 'b_ui nanguē Oḡ, i ømanho rām hman Oḡ a, pe nu'ah_u hin guí ømanho rām hman a nguetho hin gām 'b_uhmb_u nanguē Oḡ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ya xmi 'b_uh ra Cristo 'b_u hin nīm 'b_uh ra Abraham

⁴⁸ 'Bex bi dā'ḡ ma mijudíohe b_uya:

—Ha him majuḡani dīm mamhbe, gue nu'i grá mēngu b_u Samaria, gue him majuḡani grá mbom'beto ra Abraham. Ne guí 'b_uhmi n'da ra zīthu, sā bi 'yεn'ḡ.

⁴⁹ Nu ra Jesús bi dāt'ḡ:

—Nugā hin dí 'b_u'be n'da ra zīthu pe dí numansu ma Ta. Nu'ah_u hin guí numansuj_u. ⁵⁰ Ne hin dí honi gue da hnumansugui pe i 'b_u a n'da gue i honi da hnumansugui, ne di unbi to'o hingui numansugui. ⁵¹ Majuḡani dí xi ah_u, nu'a to'o da 'yεc'yēi a dīm mangā hin da nu ran dāte a, bi 'yεna.

⁵² 'Bex bi dā'ḡ ma mijudíohe:

—Nuya dí pāhmbe go gue'e guí 'b_uhmi a ra zīthu, nguetho bi du ra Abraham ne gātho yá pōngahyā Oḡ, pe sā guí εna, hin da du to'o da 'yεc'yēi i. ⁵³ Ha guí εna man'da guín nuixte xinda gue'a ma tahe ra Abraham ne u yu pōngahyā, ne maya'b_u x_un du u. To'o guí εna gue gue'e 'b_u, bi 'yεn'ḡ.

⁵⁴ Nu'a ra Jesús bi dāt'ḡ:

—Nu'b_u xcá honi dan nuixte zehεgā, sāti thoho 'b_u. Pe nanguē a rá ts'edi ma Ta, gue'a nán nuixtegā a, gue'a guí εmf_u ni Oḡah. ⁵⁵ Pe njām'b_u gá pāhmb_u a. Pe nugā dí pācā a, ne nu'b_u xcá mangā hin dí pācā a, xcám fehniḡā 'b_u, tengu ah_u. Pe majuḡani dí pācā a ne dí øt'a im man a. ⁵⁶ Nu a ra Abraham, zāi guí εmf_u ni tah_u, pe bin johya 'b_u mi bādi da zōn ra pa ba εcā

ua. Ne bi t'uti gue ga sōcā ua, ne bin johya 'b_u mi nugui, bi 'yεna.

⁵⁷ Ne sā 'bex bi 'yεmp'ḡ ma mijudíohe:

—Hin guí pe'ts'i yote ma 'dēt'a njeya ne guí εna gá nu ra Abraham, bi 'yεn'ḡ.

⁵⁸ Ne nu ra Jesús bi 'yεmp'ḡ:

—Majuḡani dí xi ah_u, nu'b_u hin nīm 'b_uh ra Abraham, xmi 'b_ucā, nguetho zāi dí 'b_ui, bi 'yεmp'ḡ.

⁵⁹ 'Bex bi gax yu do u, εna di bat'i, pe nu ra Jesús 'bex bi yat'i nde b_u 'b_uh yu jā'i, bin 'yḡni ne bi bōm b_u ja ra dāniḡ b_uya.

9

Ra xādā 'b_u mim 'b_ui bi yḡni

¹ Nu'b_u má mbāhmbe b_u 'yu ra Jesús, dá nuhe n'da ran 'yoh_u, ra xādā gue'b_u go mim 'b_ui. ² Ne nugāhe dyu xādihe dá ānhde:

—Xānbate i, to'o bi 'yōt' ra ts'oqui, ha gue'a rá ta o gue rá mbe, uague rá ts'oqui zehε gue bin xādā, dí εmfε.

³ Nu'a ra Jesús bi 'yεngāhe:

—Xīnga guehna ran 'yoh_u ne xīnga gue'a rá ta ne xīnga gue'a rá mbe, pe hōnt'a ran t'øt'e nuixte da 'yōrpa Oḡ gue da nu yu jā'i. ⁴ Nuj_u i jatho ga humbi ga ørpaḡ rá 'bēfi Oḡ ya tengu'b_u ma patho ya, nguetho da zōn ra pa ga tuh_u, ne hin man da zā ga øth_u ra 'bēfi ua ja ra ximhāi b_uya.

⁵ Nu'b_u dí 'b_ucua ja ra ximhāi dí xānba yu jā'i, tengu'b_u dí xocpa yá dā da nu ran nequi, bi 'yεnje.

⁶ Nu'b_u mí jua'a bi ma, bi zoh rá jīni b_u hāi, ne í 'yōt' ra bōhāi rá jīni ne gue'a í gospa rá dā ra xādā a b_uya. ⁷ Ne bi 'yεmp'a ra xādā:

—Ní mba bán xūdā n_u ja ra mbothe Siloé.

Bi mba ne bán xūdā. Ne nu'b_u mam bá pengui in nu ran nequi b_uya. ⁸ Ne nu'ḡ dīn tōt'am'b_uiḡ ne'ḡ mi'da yu jā'i gue zāi mín nu 'b_u mín xādā, nu'b_u mín nu u, bin 'yεmp'ḡ:

—Ha hinga guehn_u ra xādā n_u mí haxta'a 'bē'a mí si.

⁹ 'Da'ḡ bi ma:

—Guehn_u.

Ne nu'ḡ mi'da bi 'yεna:

—Æna ngun_u a pɛ hinga guehn_u.

Pɛ nu ra xädä bi dadi:

—Guecä, bi 'yɛn'a.

¹⁰ Nɛ bi 'yän'du baya:

—Hague nja bi xoh ni dä.

¹¹ Nɛ nu ra xädä bi dadi:

—Nu'a ran 'yoh_u rá thuhu ra Jesús bi 'yøt' ra bøhäi nɛ bi gosca ma dä. Nɛ bi 'yɛngä: “Ní mba b_u ja ra mbothe Siloé nɛ guan xädä b_u,” bi 'yɛngä a. Nɛ dá mba dán xädä, nɛ bi zä dá nu ran nɛqui ma dä baya, bi 'yɛna.

¹² Nɛ bi t'ɛmp'a:

—Har_u i 'b_u a.

Nɛ bi daj paya:

—Hin dí padi, bi 'yɛntho.

Bi t'ørpa ran t'änni a mí xädä

¹³ Nɛ bi zix b_u 'b_uh y_u fariseo baya.

¹⁴ Nu'a ra pa bi 'yøt' ra bøhäi ra Jesús nɛ bi xocpa rá dä ra xädä, ra pa ran ts'äya a. ¹⁵ Nu y_u fariseo bi 'yänni mahøn'a:

—Hague nja bi nu ran nɛqui ni dä.

Nɛ bi 'yɛmp'a:

—Bi gosca ra bøhäi ma dä, nɛ bán xädä, nɛ nuya dín nu ran nɛqui, bi 'yɛna.

¹⁶ Janangue'a bi 'yɛn' 'da y_u fariseo:

—Nu'a ran 'yoh_u guím ma, hin-gui numansu Ojå nguetho hingui numansu ra pa ran ts'äya, sä bi 'yɛn'.

Pɛ nu' 'mi'da _u bi 'yɛna:

—Pɛ nu' b_u ra ts'om'bäi hin xtán zä da 'yøt' y_u n' t'øt'e nuixte gue i øt'a.

'Bex bin hec' baya. ¹⁷ Nɛ bi t'än'na ra xädä:

—'Bɛ'a guím ma nangue'a bi xoc'a ni dä.

Nɛ bi 'yɛna:

—Nu'a, n'da rá pøngahya Ojå a, bi 'yɛna, nɛ bi bøm baya.

¹⁸ Pɛ nu' him bi 'yɛc'yɛi gue gue'a mí xädä, jague' b_u mí zonpa a rá ta nɛ rá mbe. ¹⁹ Nɛ bi 'yän'du:

—Ha gue'a ni ts'unt' hui gue mí xädä a. Hague nja in nu ran nɛqui ya, bi 'yɛn'.

²⁰ Bi daj'a rá mbe nɛ rá ta:

—Dí paj'be gue gue'a ma ts'unt' 'be gue mí xädä 'b_u mim 'b_ui. ²¹ Pɛ hin dí paj'be hague in ja in nu ran nɛqui

ya, hin dí paj'be to'o bi xocpa rá dä. Nu'a xun dan'yoh_u ya, dami 'yänhd_u, da manse to'o.

²² Ngub_u bi man rá ta nɛ rá mbe nguetho i su ma ngarphe dy_u judíohe. Gue bi zän'na n'da ra nde, gue da hyøn'a thi b_u ja ra nija _u to'o da ma bá penh Ojå a ra Jesús, nɛ ma zä hin da hnumanho b_u ja yä hnini.

²³ Janangue'a bi 'yɛntho rá ta nɛ rá mbe: “Xun dan'yoh_u ya, dami 'yänhd_u,” bi 'yɛntho _u.

²⁴ Janangue'a bi zonh mahøn'a ran 'yoh_u mí xädä, nɛ bi 'yɛmp'a:

—Pɛ dami ma majuani gue gue'a Ojå bi xoc'a ni dä. Pɛ nu'a ran 'yoh_u gá ma, dí paj'mbe ra ts'om'bäi a, bi 'yɛn'.

²⁵ Nɛ nu'a mí xädä bi dadi:

—Hin dí pajcä 'b_u ra ts'om'bäi a, o gue hin'na, pɛ hønt'a dí padi mí xädägä, nɛ dín nu ran nɛqui ya.

²⁶ Nɛ bi 'yɛmbi mahøn'a:

—'Bɛ'a bi 'yøt'a' i 'b_u mí xoc'a ni dä.

²⁷ Nɛ bi daj'a:

—Nugä ya xtá xi ah_u nɛ hin gá 'yɛc'yɛih_u. Ha gui 'yɛc'yɛih_u 'b_u ga xi ah_u mahøn'a. Ha nɛ ah_u guín nde gui tenhd_u a 'b_u, bi 'yɛna.

²⁸ 'Bex bin sante thoho _u 'b_u mí 'yɛmp'a:

—Nu' i rá xädi i a ra ts'om'bäi. Pɛ nugähe yä xädigähe a ra Moisés. ²⁹ Dí paj'mbe Ojå bin yajui ra Moisés, pɛ nu'a ran 'yoh_u guí ɛspi hin dí paj'mbe har_u bi nex'a rán t'ɛdi a, bi 'yɛn'.

³⁰ Bi daj'a mín xädä baya:

—Nugä dadí hyonya thoho nangue'a gá mamhb_u, gue hin guí paj'mb_u har_u bí 'yɛ a rán t'ɛdi, nɛ ya bi xoga ma daj a. ³¹ Nɛ dí paj'mb_u hin da 'yømanho Ojå 'b_u da 'yäp rá ts'edi n'da ra ts'om'bäi, pɛ nu' b_u 'b_u a n'da i thande Ojå nɛ ørpa rá pähä, i ø Ojå 'b_u i äp rá ts'edi. ³² Nɛ gätho y_u jeya x_u thogui njam'b_u bim 'b_u a n'da bi xocpa rá dä n'da mí xädä 'b_u mí 'b_ui.

³³ Nu'a ran 'yoh_u dím ma, nu' b_u hin di fäx Ojå a, hin te sä da 'yøt y_u nuixte 'b_u, bi 'yɛn'a mí xädä.

³⁴ Nɛ bi t'ɛmp' mahøn'a:

—Nu'i grá dādits'oqui, janangue'a guí xädä 'b_u gmím 'b_ui. Ha go gui xāngahe, bi 'y_εn_u.

Nε bi hyø_n a thi gue ma zä hin da numanho ma mijudíohe b_uya.

I xädä yá mb_ui_u 'da

³⁵ Nu'b_u mí 'yø'a ra Jesús gue bi thø_n'a thi ra xädä, bi dīni nε bi 'yänni:

—Ha guí εc'y_εi rá ts'ant'_u Oja, bi 'y_εmbi.

³⁶ Nε bi dät'a:

—Ma Hmu, to'o a guím ma. Dami xiqui ts'_u, ga εc'y_εi a, bi 'y_εna.

³⁷ Nε nu ra Jesús bi 'y_εmp'a:

—Guecä guín nug ya, nε dí y_uai ya.

³⁸ Nε bi 'y_εmbi:

—Ma Hmu i, dí εc'y_εi a ya.

Nε bin danyahmu b_u ja rá hmi b_uya.

³⁹ Nε nu ra Jesús bi 'y_εna:

—Janangue'a dām 'b_ucä ua ja ra ximhäi, gue ga japi di nequi 'b_ε'a mb_εni n'da ngu n'da. Nε nu'_u i xädä da nu ran nequi, nε nu'_u in nu ran nequi din xädä, bi 'y_εna.

⁴⁰ Nε nu'_u 'da y_u fariseo bi 'yø_h rām hman a, bi 'y_εn'_u:

—Ha necähe dí xädähe, bi 'y_εn'_u.

⁴¹ Nε nu ra Jesús bi 'y_εmp'_u:

—Nu'b_u xquí p_uhmb_u gue guí xädä_u, xtán zä xtīm pun'nah_u 'b_u nε njon xtá xi ah_u gue ja ni ts'oquih_u b_uya. Pε guí εnse_hu guín nu_hu ran nequi, janangue'a hin dim pun'na ni ts'oquih_u, bi 'y_εn'a ra Jesús.

10

Ran t'uti nangue rá mbä't'i y_u dε'yo

¹ —Maju_uni dí xi ah_u, bi 'y_εn'a ra Jesús, nu'_u hin dí y_urp_u ja rá goxthi a rá mbä't'i y_u dε'yo, nε dí dons p_u ja ra mbä't'i, y_u b_ε u. ² Pε nu'_u dí y_urp_u ja ra goxthi, nju_uantho y_u mbändε'yo u. ³ Nε da xocpa a ra mbängoxthi nε da y_ut'ambo ra mbändε'yo b_uya. Nε nu'_u yá dε'yo i ørpa rá nde a rá mbädi nε i øt'a i xifi. Nε i ndønba yá thuhu nguetho i p_u u yá mb_εti a. Nε i sixp_u ja y_u 'bot'ei. ⁴ Nε nu'b_u mí g_uc p_u thi gätho u yá dε'yo, di 'b_εt'o 'b_u i sits'i, nε nu'_u yá dε'yo i tenni nguetho i p_urp_u rá nde 'b_u im mba't'i.

⁵ Hingui tenna n'dan'yo n'da ra ja'i, pε i 'dagui, nguetho hingui p_urp_u rá nde a n'dan'yo, bi 'y_εna.

⁶ Nu'a ran t'uti bi man'a ra Jesús, pε hingui p_u u 'b_ε'a nam bøn'a bi si u.

Ra Jesús ra hogambändε'yo

⁷ Janangue'a 'bex bi 'y_εmbi mahøn'a:

—Maju_uni dí xi ah_u, nugä drá goxthigä a ra mbä't'i guep_u i 'b_uh y_u dε'yo.

⁸ Pε gätho u im b_εni dim 'b_εt'o zehε xinda guecä, nε gue'_u y_u b_ε u. Pε nu'_u y_u dε'yo hingui ørpa yá nde u.

⁹ Nugä drá goxthigä, nu'a to'o da y_ut'i nanguecä, ma zä da ts'imanho b_u. Nε da b_udi gue rá ngu b_u, janangue i 'yo nε da dīni 'b_ε'a dí zerp_u yá mb_ui, tengutho ra dε'yo i tīn y_u t'ei.

¹⁰ Nu'_u y_u b_ε ní 'y_εhε dim p_ε nε din hodu nε di ts'onbi gätho rá 'b_εfi Oja. Pε nugä ná εhε gue dí tīn ra te n'da nε din ja ra te i juadi x_un ho. ¹¹ Nugä drá hogambändε'yo nε ga 'b_εh ma te gue gan y_un u ma dε'yo. ¹² Pε nu'_u 'da y_u mb_εfi, hønt'_u y_un zäbi nde da dāha, nε him maju_uni y_u mbändε'yo, gue hin yá mb_εti u y_u dε'yo. Janangue'a nu'b_u in nu ba εp_u n'da ra zate, i sop_u y_u dε'yo nε i 'dagui. Nε nu ra zate b_uya im bent'_u y_u dε'yo nε im maxt'i. ¹³ Nu'_u y_u mb_εfi i 'dagui nguetho hin'y_u y_un huεcate nangue y_u dε'yo, nε hønt'_u y_un zäbi ní hyu yá mb_ui.

¹⁴ Nugä drá hogambändε'yo, nε dí p_uh ma dε'yo nε nu'_u i p_uqui. ¹⁵ Tengu tho_u dí øt'be ma Ta, i p_uqui nε dí p_ucä a. Nε ga ungä ma te ngue gan y_un u ma dε'yo. ¹⁶ I 'b_uh mi'da ma dε'yo gue hinga guecua i 'b_ucua. Nε'_u jatho gua sigä. Nε da 'yø 'b_u dá mba't'i. Janangue'a 'darp_u din 'yo gätho ma dε'yo. Nε gätho ga fāh p_uya nguetho høngdä drá mbändε'yogä.

¹⁷ εmmε numanho ma Ta 'b_ε'a ga øt'ä gue ga ungä ma te nangue ma dε'yo. Pε ga th_umb_εnigä mahøn'a.

¹⁸ Xínga n'da ra ja'i da zä da hyogui, pε nugä ga unse ma te. Ja ma ts'edi ga uni nε ja ma ts'edi ga th_umb_εni, nguetho gue'a bi xic ma Ta, bi 'y_εn'a ra Jesús.

19 Nangue'a bi man ra Jesús, bin hec ma mijudíohe mahøn'a. 20 Xæn ngu ɯ bi 'yɛna:

—Nuna 'bæhmi ra zɪthu ne ran gæt'i na. Hanja gní 'yøhmbæ 'bɛ'a man na, bi 'yɛn'ɯ 'da.

21 Pɛ nu'ɯ mi'da bi 'yɛna:

—Pɛ hinguin jabæ rá m hman a in 'youi ra zɪthu. Ne mfædi hin'yɯ rá ts'edi ra zɪthu da xocpa yú dā yɯ xädä, bi 'yɛn'ɯ mi'da.

Him bi hnumanho a ra Jesús

22 Nu yɯ pa xæn se bin ja ran ts'ihmæ bæ Jerusalén ngue ra dæmpeti bi 'yøt' ma mijudíohe. 23 Nu ra Jesús mí 'yo bæ ja rá ngun'yu ra dænjä ní hu ra Salomón. 24 Nu'ɯ 'da ma mijudíohe bæya bi mbä'ts'a ra Jesús, ne bi 'yɛmp'a:

—Hanja gní jacthohohe dan 'yänhde nangue'e, pɛ dami xije njuæntho 'bæ gue'e grá Cristo, bi 'yɛn'ɯ.

25 Ne nu ra Jesús bi dæt'ɯ:

—Ya xtá xi ahæ pɛ hin gá 'yɛc'yɛigahæ. Ne'a ra 'bɛfi dí øt'ä nangue rán t 'ɛdi ma Ta, i udi to'ogä.

26 Pɛ nu ahæ hin guí ɛc'yɛihæ nguetho him ma de'yo ahæ, tengu xtá xi ahæ.

27 Nu'ɯ ma de'yo i ømanho ma nde, ne dí pæpa yú mbæi ɯ ne i tengu. 28 Ne dí un ra 'da'yote mazäi ɯ ne njæm'bæ dim 'bædi. Ne njo'o to'o da zä da huæ'ts'ɯ i o ma 'yɛ. 29 Nu a ma Ta bi 'dacä ɯ, man'da nuixte a, ne njo'o man'da tengu a. Ne njo'o to da zä da huæ'ts'ɯ i o rá 'yɛ ma Ta. 30 Nugä ne ma Ta n'datho dí com'be, bi 'yɛn'a ra Jesús.

31 'Bex bi gæx yɯ do mahøn'a ɛna di bat'i ngue da hyo. 32 Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Xæn ngu yɯ 'bɛfi xæn ho xtá ut'ahæ ngue bi xic ma Ta. Nda'a ní 'bɛfi guín nde gdí bajæ yɯ do, bi 'yɛna.

33 Ne bi 'yɛmp'ɯ yɯ judío:

—Hin nangue yɯ 'bɛfi xæn ho dí ɛna ga ba ahe, pɛ nangue hin guí ɛspa Ojä gue gá 'yɛna, n'datho guí cohmi Ojä, ne grá jä'i thoho, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

34 Nu ra Jesús bi dæt'ɯ:

—Ha hinga nt'o't'i bæ ja yæn t'ɛdi gadín xähmbæ, gue bi 'yɛn Ojä: “Nu ahæ tengu'bæ gyú ojähæ,” i ɛm bæ ja ra

t'ohni. 35 Gue bi 'yɛmbi tengu'bæ yɯ ojä ɯ bi un rán t'ɛdi Ojä. Ne hingui sä dim 'bɛh rá T'ohni Ojä. 36 Pɛ hanja gní 'yɛnjæ hin dín numansugä Ojä 'bæ dím mangä, rá Ts'ænt'ɯ Ojägä, guecä gue bi huangä ma Ta ne bá pengä ua. 37 Nu'bæ hin dí øt'ä tengu øt'a ma Ta, hin gui 'yɛc'yɛigahæ 'bæ. 38 Pɛ nu'bæ dí øt'ä tengu øt'a ma Ta, dami pæhmbæ ngue hønt'a Ojä sä i øt'ɯ yɯ nuixte dí øt'ä. Janangue'a da zä gui 'yɛc'yɛihæ gue n'datho ran 'yomfɛni dí com'be ma Ta, bi 'yɛna.

39 Janangue'a bi 'yɛna da bent'i mahøn'a ɯ ma mijudíohe mí 'bæpæ. Pɛ nu ra Jesús bi 'uegue.

40 Ne bi mbeng mahøn'a bæ 'danguadi ra dæthe Jordán, guepæ rá mbædi mí øt' ran xixyæ ra Xuua, ne bim 'bæpæ 'da yɯ pa. 41 Ne xæn ngu yɯ jä'i bá ɛpæ 'bæh ra Jesús. Ne bi man ɯ:

—Madague'bæ nte man t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Xuua Nxixyæ, pɛgue gætho majuæni a bi mam 'bæ mi xijæ nanguehna ra Jesús, bi 'yɛn'ɯ.

42 Ne xæn ngu ɯ bi mba bæ, bi 'yɛc'yɛi a ra Jesús.

11

Bi du ra Lázaro

1 Mí 'bæpæ Betania n'da ran 'yohæ in zæman'ɯ, í Lázaro. Ne mí 'bæhmbæ yoho yæn ju, ra María ne ra Marta.

2 Ne nuna ra María, guehna bi xispa ra 'yɛthi rá gua ra Jesús ɛmmɛ yæman'u ne bi 'yonbi nangue yú xtá. Guehna rán ju ra Lázaro na, gue xæn ɯ.

3 Janangue'a nu'ɯ yæn ju bi mbæhna n'da ra nde bæ 'bæh ra Jesús ne bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu a'be, xiya 'bɛ'a ga øthæ ya, xæn ɯ a guidí huɛqui, bi 'yɛmbi.

4 Ne nu'bæ mí 'yøh ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a ran ɯ hing ran dæte a pɛ hønt'a gue da hnu rá ts'edi Ojä nuixte thoho, nɛcä rá Ts'ænt'ɯ Ojägä, bi 'yɛna.

5 Nu ra Jesús ɛmmɛ madi huɛc'a ra Marta ne rá juhue ne'a ra Lázaro. 6 Pɛ nu'bæ mí 'yøde xæn ɯ ra Lázaro, him 'bex bi nde da mba, 'bɛ bi døm' man

yopa guer_u mí 'b_uhmbe. ⁷ M'bejua b_uya bi xije dy_u xädigähe a:

—Ga mbähä b_u Judea mahøn'a, bi 'y_unje.

⁸ P_e dá ϵ mfe b_uya:

—Xänbate i, ha gui mba b_u mahøn'a, nguetho nu ma mijudío_u 'b_up_u him maya'b_u gue nde di bat'a do i, dá ϵ mfe.

⁹ Nu ra Jesús bi xije n'da ran t'uti b_uya:

—Ha hinga gue'a 'd_e'mayo ora n'da pa. Nu'b_u ma pa i 'yo n'da ra ja'i, hin di fet rá gua nguetho in nu hap_u i pa.

¹⁰ P_e nu'b_u 'yoxui n'da, di fet rá gua nguetho hinguin nu hap_u i pa. Nu'a bi ma gue hingan søn ra ora da du.

¹¹ N_e m'bejua bi 'y_unje mahøn'a:

—Nu'a ma amigoh_u ra Lázaro i äha. N_e ga mbähä ga ents'ä a, bi 'y_una.

¹² 'Bex dá ϵ mbähe a b_uya:

—Ma Hmu ahe, nu'b_u i äha da yam 'b_u, dá ϵ mfe.

¹³ P_e nu ra Jesús bi ma gue bi du 'b_u mí ma i äha. P_e dá b ϵ mhbe gue i ätho.

¹⁴ 'Bexque njuan_utho bi man ra Jesús:

—Ya bi du ra Lázaro. ¹⁵ P_e nangue ah_u, x_un ho gue hin dá nugä 'b_u mín hy_un'na, gue man'da gui 'y_uc'y_ueigah_u 'b_u guin nuh_u 'b_e'a ga øt'ä ya. Nuya ga mbähä ba nuh_u.

¹⁶ P_e nu'a ra Tomás n_e i t' ϵ mbi ra Go, ma mixädihe, bi 'y_unje:

—Mbähmah_u 'b_u, madague'a 'darp_u ga tuh_u.

Nu ra Jesús di un ra te ϵ x_un du

¹⁷ Nu'b_u má s ϵ mhb_e b_u ra Jesús b_uya, ya ná goho pa xí t'ä a ra Lázaro. ¹⁸ Nu b_u Betania hinga ya b_u Jerusalén, mbe made ora na 'yo.

¹⁹ Janangue'a x_un ngu ma mijudíohe bi mba b_u rá ngu ra Marta n_e ra María gue da hurpa y_u mb_ui ϵ , nangue'a rá ida bi du. ²⁰ Nu'b_u mí 'y θ a 'b_e'a bi sifi, bi ndants'a n_e bi mba n'dihi guer_u 'bäh ra Jesús. ³⁰ Nu ra Jesús him 'bex bi z θ m b_u ja ra hnini, p_e bim 'bätho b_u ndehnini guer_u x_un y_ui ra Marta. ³¹ Nu ma mijudíohe mí hup_u mbo rá ngu ra María gue i hurpa rá mb_ui, nu'b_u mí nu bi ndants'a ra María n_e bi mba n'dihi, bi d ϵ n'd_u ma mijudíohe b_uya, n_e bi 'y_un ϵ : “Masque ní mba ban zom b_u ja ran 'yäg_ui na.”

²¹ N_e nu'a ra Marta bi 'y_ump'a ra Jesús: —Ma Hmu i, nu'b_u xquím 'b_uque ua, hin xtán du ma ida. ²² P_e madague'b_u ya bi du ya, p_e dí p ϵ cä

di 'da'a Oja h θ nt'a go 'b_e'a gui 'y_upi, bi 'y_una.

²³ Nu a ra Jesús bi dät'a:

—Nu'a ni ida da ndants' mahøn'a, bi 'y_una.

²⁴ Nu ra Marta bi 'y_una:

—Dí p ϵ cä da ndants'a rán z ϵ gui ra pa a, n_e ϵ gätho x_un du, bi 'y_una.

²⁵ N_e nu ra Jesús bi 'y_ump'a:

—Nugä guecä dadí un ra te ϵ x_un du. Nu'a to'o da 'y_uc'y_ueigui, madague'a da du, p_e ga japi da ndants'i n_e din ja ra 'da'yote mazai.

²⁶ N_e nu'a to'o 'b_ui nanguecä n_e ϵ c'y_ueigui, njam'b_u da du a. Ha gui ϵ c'y_ue i a dí xi i, bi 'y_umbi.

²⁷ N_e bi 'y_ump'a:

—Häha ma Hmu i, dí ϵ c'y_ue i gue gue'e grá Cristo, rá Ts'unt' ϵ i Oja, gue'e mí hma gua ϵ cua ja ra ximhäi, bi 'y_una.

Bin zon'a ra Jesús

²⁸ N_e nu'b_u mí gua'a bin y_ui ra Marta a ra Jesús, bi mbeng b_u rá ngu n_e bin yajodreui a rá juhue ra María, n_e bi xi a:

—Bí 'bäp_u ra xänbate n_e in zon'na i, bi 'y_una.

²⁹ N_e nu'b_u mí 'y θ a 'b_e'a bi sifi, bi ndants'a n_e bi mba n'dihi guer_u 'bäh ra Jesús. ³⁰ Nu ra Jesús him 'bex bi z θ m b_u ja ra hnini, p_e bim 'bätho b_u ndehnini guer_u x_un y_ui ra Marta.

³¹ Nu ma mijudíohe mí hup_u mbo rá ngu ra María gue i hurpa rá mb_ui, nu'b_u mí nu bi ndants'a ra María n_e bi mba n'dihi, bi d ϵ n'd_u ma mijudíohe b_uya, n_e bi 'y_un ϵ : “Masque ní mba ban zom b_u ja ran 'yäg_ui na.”

³² Nu'b_u mí z θ m b_u ra María b_u bí 'bäh ra Jesús, bin danyahmu b_u ja rá gua, n_e bi 'y_ump'a:

—Nu'b_u xquím 'b_uque ua, hin xtán du ma ida 'b_u, bi 'y_una.

³³ Nu'b_u mín nu ra Jesús gue i zon'a ra María, n_e ϵ ma mijudíohe zoni gue' ϵ bi d ϵ nni, bin g ϵ s' p_uya n_e bi hyundumb_ui. ³⁴ N_e nu ra Jesús bi 'yänni:

—Hap_u bi t'ä a ra Lázaro.

N_e bi t' ϵ m b_uya:

—Ma Hmu ahe, ga mbähä gua nu, bi t'ɛmbi.

³⁵ Nε a ra Jesús bin zom baya. ³⁶ Bex bin 'yɛm zehε ma mijudíohe baya:

—Nunε ya mƒadi ɛmme madi huɛc'a, bin 'yɛmp'ε. ³⁷ Nε nu'ε 'da bi 'yɛn'ε:

—Nuna guehna bi xocua yú dä ra xädä. Ha hin xtán zä xtí japi hin xtán du ra Lázaro 'bε.

Nu ra Jesús bi xox'a ra Lázaro bε ja rán 'yägüi

³⁸ Nu'bε mí zøm bε ja ran 'yägüi ra Jesús, bin gä'ts' mahøn'a. Nu ran 'yägüi n'da ra hyädo a nε bi juaspa n'da ra xindo. ³⁹ Nε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ε:

—Dami 'uejε ts'ε na ra xindo.

Pε nu ra Marta, rán ju a xí du, bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu i, masque xun xä ya nguetho má goho ma pa ya bi du, bi 'yɛna.

⁴⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Pε dí xi i mahøn'a, nu'bε gui 'yɛc'yεi gue i ja ma ts'edi, guin nu rá ts'edi Ojä nuixte, bi 'yɛmbi.

⁴¹ 'Bex bi mba ma 'ueque ra do baya. Nε nu ra Jesús bi ndøts'e nε bi 'yɛna:

—Ma Ta i, dadí 'da a ra jamadi, nguetho gá 'yøh ma nde 'bε má äp'i'i nanguehna ra Lázaro. ⁴² Nε dí pädi thocpa thoho guí øh ma nde. Pε nu'a dí xí a ya, ngue dí ndepe da 'yøh ya i 'bäcua ya, n'dahma da 'yɛc'yεi gue gue'e bá pengä ua.

⁴³ Nε nu'bε mí jua'a bin yäui Ojä bin yä nts'edi:

—Lázaro, bá pøni.

⁴⁴ Nε nu'a xí du bá pøm bε ja rán 'yägüi baya, nsøt'e thoho ra 'bø't'e rá 'yε nε rá gua, nε nu rá yä n'dan'yo ra 'bø't'e mán søt'e. Nu ra Jesús bi 'yɛmp'ε:

—Xothε, da zä din 'yo baya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ihma da fent'a ra Jesús

⁴⁵ Nε xun ngu ma mijudíohe ngue xí den'na ra María, bi 'yɛc'yεi ra Jesús 'bε mí nu a bi 'yøt'e. ⁴⁶ Pε nu mi'da bi mba

bá xih yε fariseo 'bε'a bi 'yøt' ra Jesús. ⁴⁷ Janangue'a bi man yε dämbäjä nε yε fariseo ngue 'darpε dim petihε yá mi ngurpihε, nε bin 'yɛm zehε ε:

—'Bε'a sä ga øthε, nguetho nu'a ran 'yohε i øt'e xun ngu yun t'øt'e nuixte.

⁴⁸ Nu'bε hin ga hecpahε, gätho yε jä'i da 'yɛmbi yú ngurpi. Nε nubaya nu yε romano da zäjε ngue da bεni ya dá tenhdε man'da ra Hmu, nε hinga hønt'ε dí tenhdε ε, nε di juarca ma dεxca nijähε nε di juajε baya.

⁴⁹ Nε nu'a n'da í Caifás, ra dämbäjä a ra jεya a, bi 'yɛna:

—Ha hin guí pähmbε 'bε'a da zä ga øthε ya. ⁵⁰ Ha hin guí pähmbε man'da xun ho 'bε n'datho da du n'dahma hinga gätho na ngujε ga juahmbε, bi 'yɛna.

⁵¹ Pε him bi bεnse a bi ma, pε nangue'a ra dämbäjä a ra jεya a, janangue'a bi jap Ojä da ma 'bε'a da t'ørpa ra Jesús, gue da du da yänje dyε judíohe. ⁵² Pε nu ra Jesús 'bε mí du, hinga høngdähe in nde da yänje, pε nε ε gätho mi'da i 'bæi hønbe go bi zä gätho na ndoho ra ximhäi, 'darpε dam 'bähmbε a. ⁵³ Nε nangue'a xí man ra Caifás, 'da'angu bi bεn ε gätho ma ngurpihe baya. Nε gue'a ra pa bi ma njuantho da hyo ra Jesús.

⁵⁴ Janangue'a m'bet'o bi 'uetho ts'ε bε 'bäh ma ngurpihe, nε bi mba bε ja rá nyäni n'da ra ähäi, nε däm 'bähmbe bε 'da yε pa bε ja ra hnini Efraín.

⁵⁵ Nε mi ts'εtho da zøn ra pa ran däbaxjua, n'da ra dants'ihmε bi zängahe Ojä maya'bε dyε judíohe. Janangue'a xun ngu yε jä'i 'da'a n'danni bi nets'i bi mba bε Jerusalén. Nguetho bi sije m'bet'o thoho ga hoc ma jä'ihe bε, nangue ra dehe. ⁵⁶ Nε nu'bε mí zøm bε ja ra dänijä ε 'da ma mijudíohe, bi hyom bε a ra Jesús nε bin 'yän'dε n'da ngu n'da ε:

—'Bε'a guím mamhbε, ha ba ɛh ra Jesús da nu ram peti ua uague hin'na, bin 'yɛmp'ε.

⁵⁷ Nu yε dämbäjä nε yε fariseo bi 'yɛn'ε:

—Nu'b_u 'b_ui to i p_adi hap_u i 'b_ui, jatho da ma, n'dahma da zä gam benthe, bi 'y_emp' _u y_u ja' i.

12

Pa nsispi ra 'y_ethi rá gua ra Jesús

¹ Di 'b_eh man 'dato pa din ja ra d_ants'ihm_e b_u Jerusalén nangue ran d_abaxjua, n_e bi mba mah_on'a b_u Betania a ra Jesús, nguep_u rá ngu a ra Lázaro, gue'a xí jap ra Jesús bi d_amb_eni b_u ja rán 'y_agui ngue xí du. ² Nu'b_u mín de, nu ra Marta bi 'y_orpa n'da ran ts'ihm_e ra Jesús. N_e'a ra Lázaro 'darp_u bin sihm_eh_u b_u ja ra m_exa. ³ N_e bi mba ra María b_u mí huh ra Jesús, bi xispa rá gua made litro ra 'y_ethi _emme y_uman'u n_e x_um hmadi, n_e í 'yonba ra 'y_ethi nangue rá xt_a. N_e g_atho ra ngu bi yan'a ra 'y_ethi. ⁴ N_e mí 'b_up_u rá ts'unt' _u ra Simón, ra Judas Iscariote a, n'da ma mixädihe a, n_e gue'a bi d_a a ra Jesús. N_e nu'b_u mín nu a bi 'y_ot'a ra María, bi 'y_ena:

⁵ —Hanja him bi 'b_a a ra 'y_ethi, y_u mahu_ahi thoho xtín ja rá muui gue xtín t'un y_u hyoya, sä bi 'y_en a ra Judas.

⁶ Ngub_u bi man a nguetho ra b_e a, n_e him maju_ani di hu_ec y_u hyoya. P_e rá 'b_efi a gue ní mb_esca ma mb_etihe dy_u xädihe n_e'a rá mb_eti ra Jesús. N_e nz_ai h_ac z_eh_e ra mb_eti 'b_u in nde. ⁷ 'Bex bi 'y_en'a ra Jesús:

—O guidí h_ecpa na ra xisu, nguetho bi 'y_orca a rán säui da 'y_orque, nguetho mi ts'utho ga tu ngue da t'ägagui. Janangue'a mí p_esta'a ra 'y_ethi na, xtí jacä ma ja' i 'b_u dá tu. ⁸ P_e thocpa thoho gam 'b_uhmb_u y_u hyoya, p_e nug_a hinga thocpa thoho dam 'b_uhmb_u ua, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ihma da tho ra Lázaro

⁹ Nu'b_u mí 'y_ode x_un ngu ma mijudíohe, gue 'b_up_u ja rán ngu ra María a ra Jesús, bi mba bá nu, p_e hinga h_ont'a ra Jesús in nde da nu, p_e n_e'a ra Lázaro gue xí xox ra Jesús b_u ja ran 'y_agui. ¹⁰ Janangue'a nu y_u d_amb_aja bi b_eni n_e'a ra Lázaro da hyo. ¹¹ Nguetho

gue'a ra Lázaro í japi man'da x_un ngu bi 'y_ec'y_ei a ra Jesús _u ma mijudíohe.

Bi t'ēspa ra Jesús 'b_u mí y_ut'a Jerusalén

¹² Nu'b_u mí hyax b_uya dá mb_ahmbe ra Jesús b_u Jerusalén. N_e nu' _u y_u ja' i x_un ngu xí z_om b_u Jerusalén gue in nu ra d_ampeti, bi 'y_ode da mba b_u ra Jesús. ¹³ Janangue'a bi g_ax y_u xí y_u ja_xiza n_e bi mba bá th_ap_u 'yu. N_e nts'edi bi 'y_en' _u:

—Nuixte tho rá ts'edi Oj_a di jap na ma Hmuts'ut'abih_u dy_u israelh_u, dy_u judíohe, bi z_ocua ya nangue rá thuhu Oj_a, bi 'y_en _u.

¹⁴ Nu'a ra Jesús i hux'a n'da ra t'uburu xí d_ini, tengu mán t'o't'i b_u ja rá m hman Oj_a. ¹⁵ Gue mán t'o't'i: Him man gan suh_u ya gy_u m_enguh_u ua Sión, nguetho ba _eh ni hmuts'ut'abih_u, da hyux'a n'da ra t'uburu, mí _en rá t'ohni maya'b_u.

¹⁶ P_e nuje dy_u xädihe him 'bexque dá p_ahmbe 'b_e'a nám b_on na bin ja, p_e nu'b_u mí mbeng mah_ets'i ra Jesús dá b_emhbe b_uya gue guehna bi t'orpa ra Jesús g_atho mán t'o't'i maya'b_u.

¹⁷ Nu' _u y_u ja' i mí 'b_uhmb_u ra Jesús 'b_u mí xox'a ra Lázaro, xí ma gue xí xox'a ra Lázaro. ¹⁸ Janangue x_un ngu y_u ja' i bi mba bá th_a a ra Jesús, nguetho bi 'y_o a xin ja. ¹⁹ Janangue'a nu y_u fariseo bin 'y_emz_eh_e _u:

—Nte ts' _u ní mbatho 'b_u dadí h_ecpah_u y_u ja' i. Ha hin guín nuh_u ya g_atho ra ximhäi i tenn_u ra Jesús, bin 'y_emp' _u.

Ihon ra Jesús _u y_u m_engu b_u Grecia

²⁰ N_e nu' _u 'da bi mba b_u Jerusalén da nu ram p_eti b_u, y_u m_engu b_u ja ra häi Grecia _u. ²¹ N_e bin t_imhb_u ra Felipe _u 'b_u mám 'b_uhmbe b_u Jerusalén. N_e nu ra Felipe, ma mixädihe a, ra m_engu b_u Betsaida ra x_equi Galilea. N_e nu y_u m_engu b_u Grecia bi 'y_en' _u:

—Hague n'y_o, dín nde dan yahe ts' _u ra Jesús, bi 'y_en' _u.

²² Nu'a ra Felipe b_uya bi xi a ra Andrés, n_e nu' _u b_uya bi xi a ra Jesús. ²³ N_e nu ra Jesús bi d_at' _u:

—Ya mi ts'utho da zøn ra pa dan uixtegä 'bɯ dá tu, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. ²⁴ Majuani dí xi ahɯ, tengu n'da ra hmudä, nu'bɯ hin da thupɯ ja ra häi ngue dim 'bɛpɯ, hin din xändi. Pɛ nu'bɯ da thuhu, da zä din xändi xɯn ho. ²⁵ Nu'a to'o i su din ɯnba 'bɯ da dɛngui, da mba ma ɯnbi rá te a, pɛ nu'a hingui su din ɯnba 'bɯ da dɛngui guecua ja ra ximhäi, din ja ra te mazäi a. ²⁶ Nguetho nu'bɯ 'bɯ a n'da in nde din 'yɛhɛ nanguecä, jatho da bɛni tengu dí m bɛngä, nɛ ga com'be ma ts'edi bɯ mahɛts'i bɯya. Nu'bɯ 'bɯ a n'da din 'yɛhɛ nanguecä, nu'a ma Ta da numanho a.

Ra Jesús im ma da tho

²⁷ —Pɛ nuya ɛmmɛ tu ma mbɯi, bi 'yɛn'a ra Jesús. 'Bɛ'a sä ga xih ma Ta. Ha sä ga äpi di 'uegä 'bɛ'a din jacä ya. Pɛ hingui sä, nguetho gue'a bá ɛcä ngue gan nu'a i jatho gan nugä ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸ Nɛ nubɯya bin yaqui rá Ta:

—Ma Ta a i, dami jaqui gan nugä hont'a go nda'a dí t'ɛs'i i, bi 'yɛmbi.

'Bexque bi t'ø'a n'da ra nde bɯ mahɛts'i, bi 'yɛna:

—Pɛ ya dí ja'i guín nu, nɛ guin nu mahøn'a, bi 'yɛna.

²⁹ Nɛ nu'ɯ yɯ ja'í mí 'bähmbɯ bɯ, bi 'yøh rá nde Oja nɛ bi 'yɛn'ɯ 'da:

—Bin gäni.

Nɛ nu'ɯ mi'da:

—Masque n'da rá m 'bɛhni Oja mahɛts'i bi zofo, bi 'yɛn ɯ.

³⁰ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Nu'a ra nde gá 'yøhmbɯ, nts'edi bi zocä Oja, hin nangué ga paçä bi 'yøh ma nde, pɛ guerpɯ gui paħmbɯ ya i øh ma ndegä a. ³¹ Nuya mi ts'utho ga øt'ä a dí faði nda'ɯ da mba ma ɯnbi, nɛ nda'ɯ hin da mba ma ɯnbi. Nɛ mi ts'utho ga tap ra zithu, gue in ts'at'abi ua ja ra ximhäi a, nɛ da ts'änba ya da t'erbɯ ja ran ɯnbi. ³² Nu'bɯ dá cuat'ä bɯ ja ra pont'i, gue'a dá zohn'dɯ gätho yá mbɯi yɯ ja'í ga xifi di dác yá mbɯi gan ya'n'ɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³³ Nɛ guehna mi man na, ngue mi ndepe xtám bah yɯ ja'í 'bɛ'a nín däte dí tho a. ³⁴ Nɛ nu yɯ ja'í bɯya bi dat'a:

—Nugähe ya dá øhmbe im mam bɯ ja rán t'ɛdi Oja, i 'bɯi mazäi a ra Cristo. Nɛ guí ɛnsɛ jatho gui tu bɯ ja ra pont'i, gán ja'í ua ja ra ximhäi. To'o e ngue guí ɛnsɛ gán ja'í ua ja ra ximhäi. Masque hinga gue'e gra Cristo 'bɯ.

³⁵ Nu ra Jesús 'bex bi 'yɛmp'ɯ:

—Him min ngu yɯ pa ga xän'nahɯ ya, ngue drán nɛquigä. Nde'bɯ gan 'yohɯ bɯ ja ran nɛqui ya, nɛ hin da zɛ ahɯ ra 'bɛxui. Nguetho nu'a to'o i 'yo bɯ ja ra 'bɛxui hingui paði hapɯ i 'yo. ³⁶ Dami hyamhbɯ ran nɛqui ya, janya i ja ya, nɛ din ja ran nɛqui ni mbɯihɯ bɯya, bi 'yɛmp'ɯ.

Nɛ nu'bɯ mí jua a bi man ra Jesús bi mba, bin 'yañsɛ.

Hinguin nde da 'yɛc'yɛi ɯ ma mi-judíohe

³⁷ Pɛ guexta'a him bi 'yɛc'yɛi xɯn ngu ma mijudíohe, madague'a xɯn ngu yɯn t'øt'e nuixte bi nu bi 'yøt' ra Jesús. ³⁸ Pɛgue bin ja tengu thoho bi man ra pøngahyá Isaías 'bɯ mí ma 'bɛ'a din ja, bi 'yɛna:

Ma Hmu i, to'o maha bi 'yɛc'yɛi a dá mamhbe nɛ to'o bi bə 'bɯ gmí 'yuh ni ts'edi, bi 'yɛna.

³⁹ Him bi zä bi 'yɛc'yɛi ɯ 'da nguetho nu'bɯ him mín nde ɯ, bi mba njapi tengu bi man ra Isaías 'bɯ mí ma mahøn'a:

⁴⁰ Nu'a Oja bi gomba yá dá ɯ nɛ bi mɛp yá mbɯi ɯ,

gue din ja tengu'bɯ din xädä, nɛ hin din ja yán 'yomfɛni yá mbɯi, nɛ hin da zä di päh yá mbɯi gue xtí punba Oja ɯ, bi 'yɛn a ra Isaías.

⁴¹ Guehna bi man ra Isaías 'bɯ mí 'yut Oja din ja rá ts'edi nuixte ra Cristo, nɛ bi mam bɯya 'bɛ'a da 'yøt'a ra Cristo.

⁴² Pɛ xɯn ngu ma ngurpihe mim bɛnsɛ ngue ɛc'yɛi ra Jesús. Pɛ him bi ma gue ɛc'yɛi ɯ, nguetho i su xtá hyøn a thi yɯ fariseo bɯ ja yá nijä, gue má zä da zan'ɯ. ⁴³ Nguetho man'da bi bɛni 'bɛ'a da man yá mijä'ihɯ, gue da

'yɛmbi xɛn ho ɛ, xinda gue'bu go xtá 'yɛmp Oja xɛn ho ɛ.

Dí mba ma juɔnbi n'da ɛ yám hman ra Jesús

⁴⁴ Pɛ nu ra Jesús nts'edi bi ma:

—Nu'a to'o i ɛc'yɛigui, i ɛc'yɛi a bá pɛngui. ⁴⁵ Nguetho nu'a to'o i paqui, i pa a bá pɛngä. ⁴⁶ Nu'a bá ɛcä gue ga yorba yá mbɛi ɛ 'bɛcua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dɛngui hin din 'yo bu ja ra 'bɛxui a. ⁴⁷ Nu'a to'o da 'yøh mam hmangä nɛ hingui ɛc'yɛi, pɛ hinga guecä ga juɔnbä a, nguetho hin ná ɛcä ga øt' ran juɔnbate, pɛ ná ɛcä ua gan yɔn ɛ 'bɛcua ja ra ximhäi. ⁴⁸ Nu'a to'o hin da 'yɛc'yɛigui nɛ hin da 'yø a dí m mangä ya, nu'a mam hma dá mangä ya, gue'a dí juɔnba ɛ 'bu rán zɛgui ra pa. ⁴⁹ Nguetho him mam hmansɛ a dá ma, pɛ nu'a ra Ta gue bá pɛngä bi xiqui 'bɛ'a dá mangä nɛ 'bɛpɛ ná xänba yɛ jɔ'i. ⁵⁰ Nɛ dí paçä da dɔn ra te mazai ɛ to'o da hyɔn rá m hma ma Ta. Nɛ gue'a i xicä a nɛ dí mangä a bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi xɛguaba yá xädi

¹ Nu'bu mi ts'utho da mbɛh ra dɔmpeti nangue ran dɔbaxjua, nɛ mí paɔh ra Jesús ya mi ts'utho da zøn ra ora da bønɔua ja ra ximhäi, da mbeng bu bí 'bɛh rá Ta. Nɛ gätho yɛ pa mí 'bɛcua, midí huɛc'ɛ to gätho bi 'yɛc'yɛi a, nɛ nuya man'da di huɛc'ɛ di huɛqui.

² Nɛ nu'bu mán sihmɛhe ra Jesús 'bu bin de, nu'a ra zɔthu bɛya bi bɛnba ra Judas rá ts'unt'ɛ ra Simón Iscariote gue di dá a ra Jesús. ³ Nu ra Jesús i paɔi bí nɛxpɛ 'bɛh rá Ta nɛ da mbeng bu mahøn'a, nɛ i paɔi gue rá Ta bi unni gätho 'bɛ'a i ja gue di manda zɛhɛ. ⁴ Pɛ guehma bin 'yɛhɛ nanguecähe. Nguetho bi ndants' 'bu mín sihmɛ nɛ bi mbø'a n'da rá pahni, in nde nte di hɛni. Nɛ bi dut' rá foho n'da ran thu'yɛ. ⁵ Nɛ nu'bu mí xit' ra dehe ra ximbo, bi dɛ'mi bi mberca ma guahe nɛ bi dugahɛ nangue'a ran thu'yɛ mim bongui bu rá foho.

⁶ Nɛ nu'bu mí zøm bu huh ra Simón Pedro, nu ra Pedro bi 'yɛmp'a bɛya:

—Ma Hmu i, ha gui perca ma gua, bi 'yɛna.

⁷ Nu ra Jesús bi dɔti nɛ bi 'yɛmbi:

—Majuɔni hingui sä gui paɔh ya 'bɛ'a nam bøn'a dí øt'ä, pɛ m'bɛjua da zä gui paɔi, bi 'yɛmbi.

⁸ Nu ra Pedro xø bi 'yɛmp'a:

—Njam'bu dan uni gui perca ma gua.

Pɛ nu ra Jesús bi dɔt'a:

—Nu'bu hin ga pe't'ä ni gua, nte man jaui 'bu, bi 'yɛna.

⁹ Nu ra Simón Pedro bɛya bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hinga hønt'a ma gua 'bu, nɛ'a ma 'yɛ nɛ'a ma ya, bi 'yɛmbi.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Pɛ ya ma zä bi bo ahɛ nangue ni ts'oquihɛ, nguetho nu'a to'o bin hi ya bi bo rá jɔ'i. Pɛ hønt'ɛ ni guahɛ zai da 'be't'e ngue pärpɛ yɛ fonthäi hapɛ guí 'yohɛ. Pɛ nu n'da ahɛ him bin hi, bi 'yɛna.

¹¹ Ngubɛ bi ma nguetho bi baɔi i hupɛ a di dá a. Janangue'a bi ma hinga gätho dán hihe.

¹² Nu'bu mí jua a bi xɛguagahe, bi hye mahøn'a rá pahni nɛ bin säya. Bi 'yɛnje bɛya:

—Ha guí paɔhmbɛ 'bɛ'a nam bøn'a dá øt'ahɛ ya. ¹³ Nu ahɛ guí ɛnjɛ drá xänbategä nɛ guí ɛnjɛ drá Hmugä. Xɛn ho guím mamhbɛ nguetho gue'a dí øt'ä a. ¹⁴ Dá pe't'ä ni guahɛ, guecä ni xänbatejɛ nɛ ni Hmuju. Janangue'a nɛ ahɛ gam perpa ni guahɛ n'da ngu n'da ahɛ, ngue gui 'yøthɛ gui cohmbɛ häi nɛ 'da gdám fäxtahɛ. ¹⁵ Nuya dá ut'ahɛ 'bɛ'a gui 'yøthɛ nguetho dín nde ahɛ gui 'yøthɛ tengu dá øt'ahɛ. ¹⁶ Majuɔni dí xi ahɛ, man'da nuixte n'da ra Hmu xinda gue'ɛ yá mbɛfi, man'da nuixte a i pɛhnate xinda gue'a ram 'bɛhni. ¹⁷ Nu'bu guí paɔhmbɛ a dí m mangä ya nɛ thocpa thofo gui 'yøthɛ a, gan johyahɛ nangue Oja 'bu.

¹⁸ Pɛ hín dí m mangä gätho ahɛ da zä gan johyahɛ nangue Oja, nguetho dí paɔt'a ni mbɛihɛ n'da ngu n'da ahɛ gue dá huan'nahɛ. Pɛ guehma dá

huahni gätho ah_u, n'dahma din ja 'be'a bi man rá t'ohni Oja_u ngue bi 'y_ena: “Nu'a n'da dí sihm_e'be, gue'a di dägä a.” ¹⁹ M'bet'o dí xi ah_u 'be'a da t'orcä, janangue'a da zä gui thoqui gui 'y_ec'y_eigah_u gue drá Cristogä 'b_u ya bin ja. ²⁰ Majuani dí xi ah_u, nu'a to'o da 'y_omanho a im man a n'da mam 'behnigä, i simanhogä a ne i simanho a bá pengä, bi 'y_enje.

Ra Jesús i p_qdi di dä a ra Judas

²¹ Nu'b_u mí jua a bi man ra Jesús, bi du rá mb_ui, ne bi xije mah_on'a:

—Majuani dí xi ah_u, i 'b_u a n'da ah_u di dägä, bi 'y_enje.

²² Nugähe b_uya dy_u xädigähe, dán hy_ethe n'da ngu n'daje ne dán 'yänhde: “To'ogah_u di dä 'b_u,” dán 'y_emfe.

²³ Ne nugä 'darp_u mi hu'be ra Jesús nguetho ϵ mm_e midí hu_egä. ²⁴ Nu ra Simón Pedro b_uya bi u_anga rá 'y_e, ndeque ga änni nda'a di dä a. ²⁵ Nugä b_uya gue 'darp_u mí hu'be ra Jesús, dá änni:

—Ma Hmu i, to'o a guím ma, dá ϵ mbi.

²⁶ Bi 'y_engä a ra Jesús b_uya:

—Nu'a ga cärpa a ra hm_e ra t_uh_u gue ga unni, gue'a di dägä a, bi 'y_engä a b_uya.

Ne 'bex bi un'na ra hm_e a ra Judas Iscariote rá ts'unt'_u ra Simón. ²⁷ Ne nu'b_u mí zi ra hm_e, 'bex bi y_ut' ra z_ith_u rá mb_ui. Ne nu ra Jesús bi 'y_embi:

—Nu'a guí nde gui 'y_ot'e dami 'y_ot'a n'dihi ya, bi 'y_ena.

²⁸ Ne xínga n'dagähe mi huhmbe b_u ja ra m_exa gue dá p_ahmbe 'be'a nám b_on a bi xifi. ²⁹ Pe 'dagähe dí m b_emhbe gue gue'a bi xih ra Judas da mba da däi 'be'a ga homhbe 'b_u bin ja ra d_ants'ihm_e. Ne nu mi'da gähe dí m b_emhbe gue bi xih ra Judas da mba di unni ts'_u ra mb_eti y_u hyoya, nguetho mí h_a ra buxa i o ma mb_etihe. ³⁰ Ne nu'b_u ya xí zi ra hm_e, 'bex bi mba n'dihi. Ya bin xui b_uya.

Ra 'da'yont'ëdi

³¹ Nu'b_u ya xí mba ra Judas, nu ra Jesús bi 'y_engähe:

—Nuya di nequi dan uixtegä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Ne nu'a ga σ t'ä ya, gue'a man'da dí nequi gue x_un hotho Oja. ³² Ga udi nuixte x_un hotho Oja, ne nu Oja da 'yudi gue nuixte x_un hogä guecä ngue dán ja'i ua ja ra ximhäi. Ne mi ts'utho ya din ja a dí m mangä. ³³ Ma z_u t'uhni ah_u, man'da z_u ora dam 'b_uhm_u ya. Ne m'bejua guim b_en_u. Ne ga xi ah_u ya tengu dá xi _u ma ng_urpih_u, hingui sä 'darb_u ga mbähä hap_u ga mbagä. ³⁴ Nuya ga xi ah_u n'da ran t'ëdi ma'da'yo, gue 'da xtín hu_ectah_u n'da ngu n'da ah_u. Tengu tho ho b_u dá hu_ec'ah_u, ngub_u gan 'y_orpa_u n'da ngu n'da ah_u. ³⁵ Nangue 'da gdín hu_ectah_u n'da ngu n'da ah_u, gätho y_u ja'i da b_adi guí tengah_u, bi 'y_enje.

Ra Jesús i p_qdi din c_on'a ra Pedro

³⁶ Nu ra Simón Pedro bi 'y_emp'a:

—Ma Hmu i, hap_u gui mba.

Nu ra Jesús bi d_at'a:

—Hingui sä 'bex gui tengä ya hap_u ga mba. Pe m'bejua da zä gui mba b_u ga mbagä.

³⁷ Janangue'a nu ra Pedro bi 'y_emp'a:

—Hanja hingui sä 'darp_u ga mb_e ya, madague'a necä da thogä nangue'a ga ten'ni i, bi 'y_ena.

³⁸ Nu ra Jesús bi d_at'a:

—Ha majuani gui tengui madague'b_u da tho i, nguetho ná hyund_i xquí c_ong 'b_u bi mbah ra tamf_o, bi 'y_embi.

14

Ra Jesús ra 'yu ní z_om b_u bí 'b_uh rá Ta

¹ —Pe o di tu ni mb_uih_u. Guí ϵ c'y_eih_u Oja janangue'a necä dami 'y_ec'y_eigah_u. ² Nub_u rá ngu ma Ta bí ja b_u x_un ngu y_u ngu mahotho. Nu'b_u hin te di ja b_u, xcá xi ah_u 'b_u. Pe gue i ja b_u, janangue'a nu'b_u dá mbagä gua hoc'ah_u hap_u dam 'b_uhm_u. ³ Ne nu'b_u dá mbagä ba hoc'ah_u b_u dam 'b_uhm_u, ne ba pengä mah_on'a ga six ah_u b_u ngue 'darp_u dam 'b_uhm_u b_uya. ⁴ Nub_u ga mbagä guí p_ahm_u ne guí p_ahm_u ra 'yu, bi 'y_enje.

⁵ Pɛ nu'a ra Tomás bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hin dí p̄ahmbe hapu gui mba, xín dí p̄ahmbe a ra 'yu, bi 'yɛna.

⁶ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nugä drá 'yugä nɛ guécä ní fä a majuani nɛ dadí ungä ra 'da'yote mazäi. Njon da zä da zøm bu 'buh ma Ta hinda hõnt'bu da 'yɛc'yɛigui.

⁷ Nu'bu majuani xquí pajü nɛ'a ma Ta xquí p̄ahmbu 'bu. Pɛ ja gá p̄ahmbu ya nguetho ya guín nuhu a ya, bi 'yɛnje.

⁸ Pɛ nu ra Felipe bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, pɛ hin dín nuhe a ni Ta, dami jaje gan nuhe nɛ nte ga 'bɛhmbɛ, bi 'yɛna.

⁹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guexta'a hin guí p̄aqui nɛ nya'a tho xtám 'buhmbu. Nu'a to'o xun nugui, ya xun nu ma Ta. Hanja gní 'yɛngui: “Yurcahe ni Ta.” ¹⁰ Ha hin guí ɛc'yɛi gue n'datho dí com'be ma Ta. Nu'ü yam hma dí xi ahü him mam hmansɛgä ü, pɛ yám hman a ma Ta i 'bucua ja ma mbuigä, nɛ gue'a dí jacä ga øt'ä a dí øt'ä. ¹¹ Dami 'yɛc'yɛigahü gue n'datho dí com'be ma Ta. Pɛ nu'bu xun hɛi gui p̄ahmbu, dami p̄ahmbu gue hõnt'a Oja sä i øt'ü yü nuixte dí øt'ä. Janangue'a da zä gui 'yɛc'yɛihü gue n'dat'a dí com'be ma Ta. ¹² Majuani dí xi ahü, nu'bu gui 'yɛc'yɛigahü, nu ra 'bɛfi dí øt'ä, nɛ ahü da zä gui 'yøthü 'bu. Nɛ man'da nuixte yü 'bɛfi da zä gui 'yøthü nguetho ga mba bu bí 'buh ma Ta. ¹³ Nguetho hõnt'a go 'bɛ'a gui 'yähmbu 'bu 'da angu dím bɛmhbu, ga øt'ä, janangue'a da t'ɛspa ma Ta nangue a ga øt'ä, rá Ts'ant'ugä a. ¹⁴ Hõnt'a go 'bɛ'a gui 'yäqui 'bu n'dat'a dím bɛmhbu, ga øt'ä.

Ra Jesús bi ma ba penpa rá Hogandahi Oja

¹⁵ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bu majuani hõngdä guín numanhoju, dami pɛs'hü 'bɛ'a gätho dí xi ahü. ¹⁶ Nɛ ga äp ma Ta ba pen'nahü man'da nim fäts'ihü da mbäx ahü tengu dá øt'ahü, nɛ gam 'buhmbu mazäi a büya. ¹⁷ Gue'a rá Hogandahi

Oja a, nɛ di ja ahü gui p̄ahmbu a majuani. Pɛ nu'ü di ho ra ximhäi hin da zä da zini, nguetho hin'yü 'bɛ'a dí bā a, xíngui p̄adi 'bɛ'a rá 'bɛfi a. Pɛ nu ahü gui p̄ahmbu a nguetho dí 'buhmbu a, nɛ da zøm ra pa din zam bu mbo ni mbuühü. ¹⁸ Hin gan jahü tengu yü hyoya t'uhni 'bu dá mbagä, nguetho ba pengä dam 'bucä bu mbo ni mbuühü. ¹⁹ Mi ts'utho ya him man da nuc'ü di ho ra ximhäi. Pɛ nu ahü da zä guín nuju nangue ni mbuühü, nɛ zäi gam 'buhmbu nguetho zäi dí 'bucä. ²⁰ Nɛ nu a ra pa da zøh rá Hogandahi Oja, da zä gui p̄ahmbu gue dam 'bupü mbo ni mbuühü, nɛ gam 'buhmbu bu ja ma mbuigä büya. Nɛ da zä gui p̄ahmbu dí 'bui nangue ma Ta. ²¹ Hõnt'a go to'o i øt' man t'ɛdigä nɛ pɛ'ts'a mam hmangä, gue'a majuani hõngdä i numanhogä a. Nɛ nu'a ma Ta nɛcä ga huɛc'be a, nɛ ga japi da badi xun ho ma ts'edi, bi 'yɛnje.

²² Nu'a ra Judas, pɛ hinga gue'a ra Judas Iscariote, bi 'yän'na büya:

—Haguen ja hõngdähe gui jaje ga p̄ahmbe xun ho ni ts'edi, nɛ hin'na ü di ho ra ximhäi, bi 'yɛna.

²³ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Nu'bu i 'bu a n'da ahü majuani hõngdä i numanhogui, da mbɛsca mam hmangä a 'bu. Nɛ di huɛc'a ma Ta büya, nɛ ba ɛ'be, nɛ dan zam'be bu mbo rá mbui a. ²⁴ Pɛ nu'a to'o hingui numanhogui, hingui pɛ'ts' mam hmangä a. Nɛ nu'a mam hmangä, him mam hmansɛgä pɛ rá m hma ma Ta gue'a bá pengä ua, bi 'yɛna.

²⁵ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nuya yam hma dá xi ahü gätho yü pa däm 'buhmbu ua ja ra ximhäi.

²⁶ Pɛ nu'a nim fäts'ihü rá Hogandahi Oja gue ba penh'nahü ma Ta, tengu'bu da guécɛgä a, nu'a di bɛn'nahü yam hma xtá xi ahü, nɛ da xän'nahü 'bɛ'a gätho mi'da.

²⁷ Dadín 'yɛhmbu ya, dami hyamhbu ran t'unni ngue ran johya dadí 'da ahü ya, nɛ thocpa thoho din ja ahü. Hinguin ja tengu rán johya ra ximhäi. O di tu ni mbuühü nɛ hin dín su ni mbuühü. ²⁸ Nɛ nu'bu majuani

guín numanhoj_u, din johya ni mbuih_u nanguehna dí xi ah_u: “Ga mba b_u bí 'b_uh ma Ta.” Nε man'da ja rá ts'edi xinda guecä. ²⁹ Nugä xtá xi ah_u 'be'a gätho din ja guep_u da zä man'da gui 'yεc'yεigah_u 'b_u ya bin ja.

³⁰ Nuya him ma nya'a dan yāh_u ya, nguetho ba εp_u rá ngarpi ra ximhäi. Pε njām'b_u bi dācpā a, janangue hin'y_u rá ts'edi da dācpā a ya. ³¹ Pε jatho ga øt'ä a ma 'bεfi ga øt'ä ya, n'dahma da b_u u 'bucua ja ra ximhäi hønt'a ma Ta dín numanhogä, nε zai dí øt'a i xiqui. Janangue'a ga ndansh_u ya ga mbähä, bi 'yεnje ra Jesús.

15

Rá za ra uva majuqni nε'u yá 'yε

¹ Nu ra Jesús bi 'yεna:

—Nugä drá za majuqni, ngue i z_uh yán dät'o. Nε nu'a ma Ta di jamansu a. ² Nε nu'u yá 'yε hingui ja yán dät'o, nu'a ma Ta da hyεqui, nε da mbøgue. Pε nu'u y_u 'yε i ja yán dät'o, di hoqui gue din ja mi'da yán dät'o. ³ Nu'ah_u ya mahoqui ah_u nangue mam hmangä dá xi ah_u. ⁴ Dami thoj_u ngue thocpa thoho dam 'b_uhmb_u. Nguetho hingui sä gui 'yøth_u rá 'bεfi Ojā 'b_u hin gui thoqui gui hyāmhb_u ma tegä, tengu n'da rá 'yε ra za hingui sä din jase yán dät'o 'b_u hin da nεxp_u rá te a rá za.

⁵ Nugä tengu'b_u drá za, nu ah_u tengu'b_u yá 'yε ah_u ra za i z_uh yán dät'o. Nu'a to'o da guat'i nanguecä, da hyānga ma ts'edi nε din z_udi x_un ngu yán dät'o. Pε nu'a hin da guat'i nanguecä nte din ja. ⁶ Nu a to'o da hyεgä din ja tengu n'da ra 'yεza 'b_u bi dāse, da 'yot'i, da mba ma bant'i nε i pa ma pεti da t'up_u ja ra sibi.

⁷ Nu'b_u gui thoqui gui cuath_u nanguecä nε'b_u din zām b_u ja ni mbuih_u mam hmangä, dami 'yāhmb_u 'be'a guín nde gui 'yāhmb_u nε din ja b_uya. ⁸ Nε nu'b_u din ja x_un ngu nin dät'oh_u, gue'a dí 'yu a rá nuixte ma Tah_u a, nε gue'a dí fadi majuqni ma 'yεc'yεi ah_u a. ⁹ Tengu thoho b_u ni huεgä ma Ta, ngub_u na huεc'ah_u. Dami thoqui guin ndeh_u

man huεcate. ¹⁰ Nu'b_u gui pεsp_u ni mbuih_u gätho dí xi ah_u nε gui 'yøth_u a, da zä thocpa thoho gui pāhmb_u man huεcate 'b_u. Tengu b_u na pε'ts'ä rām hma ma Ta, janangue'a thocpa thoho dí pāh rān huεcate.

¹¹ Gätho ya dí xi ah_u n'dahma ga comhb_u a man johyagä, nε da yup_u ni mbuih_u nε da bonts' thoho b_uya. ¹² Nu'a man t'εdi dí xi ah_u, gan huεj_u n'da ngu n'da ah_u, tengu b_u na huεc'ah_u. ¹³ Nu'a ran huεcate man'da x_un ho, gue di un rá te n'da nangue u yá amigo da yāni. ¹⁴ Nu ah_u ma amigo ah_u 'b_u gui øth_u 'be'a gätho dí xi ah_u. ¹⁵ Him ma xi ah_u ma 'yεhe ah_u, nguetho nu a ra 'yεhe hingui pādi 'be'a i øt' rá hmu. Pε nuya dí xi ah_u ma amigo ah_u, nguetho ya dá xi ah_u gätho bi xicä ma Ta. ¹⁶ Nu'ah_u hin gä huangah_u, pε go dá huan'nah_u nε dá sän'nah_u din z_uh nin dät'oh_u, nangue gui 'yøth_u ma 'bεfigä nε da hyät' mazai. Janangue'a hønt'a go 'be'a gui 'yāhmb_u ma Ta nangue n'dat'a dím bεmh_u, din ja b_uya. ¹⁷ Nuna man t'εdigä dí xi ah_u, gan huεj_u n'da ngu n'da ah_u.

Nu ra ximhäi di εcpa ra Jesús nε'u i tenni

¹⁸ Nε xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu'b_u di εc'ah_u u di ho ra ximhäi, dami pāhmb_u m'bet'o thoho bi εgä. ¹⁹ Nu'b_u da 'da angu gui øth_u u di ho ra ximhäi, nu'u da numanho ah_u u 'b_u. Pε hin gui øth_u tengu øt'u nguetho dá huan'nah_u. Janangue'a di εc'ah_u ya. ²⁰ Pε guim bεmh_u a ram hma dá xi ah_u: “Pε man'da rán säui da hnumanho n'da ra Hmu xinda gue'u yá mbεfi.” Nε nugä hingui hnumanhogui, janangue'a ha ma gue'adah_u, da hnumanho ah_u. Nε him bi t'ømanho a dá ma, janangue'a ngutho hin da t'ømanho a guim mamhb_u. ²¹ Nε din ja b_u da t'øt'ah_u nangue gui tengah_u. Nguetho nu'u di ho ra ximhäi hingui pā a bá pεngä.

²² Nu'b_u hin xcá søcä ua gue xcá zofo, hin xtám bādi gue ja yá ts'oqui 'b_u. Pε nuya hingui sä da gøñ yá

ts'oqui ɥ ya. ²³ Nu'a to i pøh rá cue nanguecä, ne a ma Ta i numan'ɥ. ²⁴ Nu'bɥ hin xcá øt' yɥn t'øt'e njo'o sä da 'yøt'e, hin xtám badi gue ja yú ts'oqui 'bɥ. Pɛ nuya ya bi nu man t'øt'e nuixte. Pɛ bi cuethohogä ɥ. Pɛ nu'ɥ bi ɥgä gue'a ma Ta bi ɥp'ɥ. ²⁵ Pɛ gue'a mán t'o't'i bɥ ja rán t'ɛdi Oja maya'bɥ, bi 'yɛna: “Din ja ra cue nanguecä, pɛ hin'yɥ 'bɛ'a dín cue ɥ,” mí ɛn ra t'ohni zai dín xä ɥ.

²⁶ Pɛgue ga xicä ma Ta ba pen'nahɥ rá Hogandahi, ne da mbäx ahɥ di ja ahɥ gui pəhmbɥ a majuaɥi ne da xi ahɥ nanguecä. ²⁷ Ne ahɥ da zä guim mamhbɥ majuaɥi nanguecä, nguetho gätho yɥ pa xtám'bəhmbɥ gue'bɥ go má tɥm'ra 'bɛfi ne guehya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16

¹ Ne man'da bi man ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehya dí xi ahɥ n'dahma hin gui hyegahɥ 'bɥ gá nuhɥ yɥn ɥnbi.

² Nguetho da hyøn ahɥ thi bɥ ja yú nijä ma mijudíohɥ, ne da zøn ra pa da hyo ahɥ ne da bɛni gue'a ní 'yørpá rá 'bɛfi Oja a. ³ Ne din ja bɥ da 'yøt'ahɥ, nguetho him bi bəcä, xínga gue'a ma Ta. ⁴ Pɛ nuna dí xi ahɥ, janangue'a nu'bɥ bin ja, guim bɛmhɥ bɥya gue gue'a xtá xi ahɥ. Ne nuna dí xi ahɥ ya, hin dá xi ahɥ mám'bet'o, nguetho hin ní zøn ra ora ga mba.

Nu rá 'bɛfi rá Hogandahi Oja

⁵ —Nuya ga mbagä bɥ bí 'bɥ a bá pengä. Ne xínga n'da ahɥ guí ängahɥ ya hapɥ ga mbagä. ⁶ Nguetho i tu ni mbɥihɥ ngue dá xi ahɥ ga mbagä. ⁷ Pɛ guehma majuaɥi dí xi ahɥ, man'da xɥn ho nangué ahɥ ngue ga mbagä. Nguetho nu'bɥ hin ga mbagä, hin da zä ba ɛh nim fäts'ihɥ 'bɥ. Pɛ nu'bɥ dá mbagä, ba pen'nahɥ nim fäts'ihɥ gue rá Hogandahi Oja. ⁸ Ne nu'bɥ bi zøcua ja ra ximhäi rá Hogandahi Oja, di jap yɥ ja'i ua ja ra ximhäi da badi i ja yú ts'oqui, ne di japi da badi drá 'yugä nangué ran ho, ne di japi da badi din ja rá muui ran ts'o. ⁹ Nu rá

Hogandahi Oja di bɛnba yɥ ja'i gue i jatho yú ts'oqui nguetho him bi xiqui gan yənba yú te. ¹⁰ Ne di bɛnba yɥ ja'i gue drá 'yugä nangué ran ho. Da fadi nguetho ga thəmbɛni ne da zingä ma Ta bɥ bí 'bɥi, ne hin da hnugä ua ja ra ximhäi. ¹¹ Ne nu rá Hogandahi Oja di bɛnba yɥ ja'i ngue din ja ran ɥnbi rá muui ran ts'o, nguetho da ts'änba rá muui a rá 'bɛfi ra zithu gue nu'a rá ngərpi ra ximhäi.

¹² Guexta'a i jagä xɥn ngu dín nde ga xi ahɥ, pɛ hin gui hyäthɥ gui 'yøhmbɥ mi'da 'bɥ ga xi ahɥ. ¹³ Pɛ nu'bɥ bi zøcua rá Hogandahi Oja, da xän'nahɥ gätho a majuaɥi. Ne nte da manse nanguese, pɛ hønt'a 'bɛ'a da xi Oja, gue'a da xi ahɥ a. Ne da xän'nahɥ 'bɛpɥ gdí 'yøthɥ rá 'bɛfi Oja, ne da xi ahɥ 'bɛ'a gätho man'da din ja. ¹⁴ Ne di japi da fadi i ja ma ts'ɛdi xɥn ho, nguetho ga un mam hma da xän'nahɥ nanguecä. ¹⁵ Nu'a nam bøn'i n'dat'a ra ts'ɛdi i jac'be ma Ta, janangue'a dá xi ahɥ, ga un mam hma da xän'nahɥ nanguecä.

Ni dumbɥihɥ dim pommi ran johya

¹⁶ —Ne hin guin nujɥ man'da pa o gue manyopa, pɛ sä guin nujɥ mahøn'a mi'da yɥ pa, ne m'bejua ga mba bɥ bí 'bɥh ma Ta, bi 'yɛna.

¹⁷ 'Bex bin 'yän'dɥ 'da ma mixädihe:

—'Bɛ'a ní mba bi ma, ne ɛna: “Hin guin nujɥ man'da pa o gue manyopa, pɛ sä guin nujɥ mahøn'a 'da yɥ pa, ne m'bejua ga mba bɥ bí 'bɥh ma Ta,” bi 'yɛnjɥ. ¹⁸ 'Bɛ'a ní mba gue bi xijɥ na, 'bɛ'a da 'yøt'e 'da yɥ pa. Hingui sä ga pəhmbɥ 'bɛ'a man na, bin 'yɛmzɛhe ma mixädihe.

¹⁹ Nu ra Jesús mi paði 'bɛ'a nde da 'yänni, gue 'bɛ'a nam bøn'a xí man a, ne bi 'yɛnje:

—Ha gadín 'yänzɛhɛhɥ 'bɛ'a nám bøn'a dám mangä 'bɥ má xi ahɥ: “Hin guin nujɥ man'dapa o manyopa, pɛ sä guin nujɥ mahøn'a mi'da yɥ pa,” gue dá ɛngä. ²⁰ Majuaɥi dí xi ahɥ, da du ni mbɥihɥ ne gan zomhbɥ, pɛ nu'ɥ yɥ ja'i i ten ra ximhäi din johya ɥ. Pɛ m'bejua bɥya nu ni dumbɥihɥ dim pommi ran

johya. ²¹ Tengu n'da ra xisu 'b_u bi z_on ra ora dim 'b_uh rá t'uhni, i tu rá mb_ui nguetho in nu ran _unbi, p_e m'bejua din johya 'b_u bim 'b_uh rá t'uhni b_uya, n_e him mam b_en a ran _unbi mín nu. ²² N_e ngutho ah_u i tu ni mb_uih_u ya. P_e gan nu ah_u mah_on'a n_e da hyu ni mb_uih_u, n_e njon da z_a da hyac'a nin johyah_u b_uya.

²³ N_e nu'b_u bi z_on ra ora a dím mangä ya, nte gui 'yängah_u. P_e majua_uni dí xi ah_u, h_ont'a go 'b_e'a gui 'yäf_u ma Ta 'b_u 'dat'a dím b_emhb_u, n_e din ja b_uya. ²⁴ Nte ganá äf_u ma Ta nangue ma thuhugä, p_e nuya dami 'yäf_u ya n_e din ja ah_u, janangue'a da yuh ni mb_uih_u ran johya.

Nu ra Jesucristo bi 'berpa rá ts'edi ra ximhäi

²⁵ —Nuya y_um hma dá xi ah_u, y_un t'uti _u, bi 'y_en'a ra Jesús. P_e da z_on ra ora hin ga xi ah_u mi'da y_un t'uti, p_e nju_uantho ga xi ah_u x_un ho nangue Oj_a. ²⁶ N_e nu'b_u bi z_on'a ra pa dím mangä, da z_a gui 'yäpzeheh_u ma Ta nangue ya gui paj_u, n_e him man ga thocp_a a gui äf_u ma Ta. ²⁷ Nguetho gues_e ma Ta di hu_ec'ah_u nangue guín numanhoj_u, n_e gá 'y_ec'y_eih_u gue guerp_u bí 'b_uh ma Ta bá n_exä. ²⁸ Nugä bá n_exä b_u 'b_uh ma Ta, n_e dá s_ocua ja ra häi. N_e ga p_ongä mah_on'a ua ja ra häi, ga mba b_u bí 'b_uh ma Ta, bi 'y_enje.

²⁹ —Nuya mf_adi 'b_e'a gui xije ya, nguetho hin gui xije n'da ran t'uti ya, dá _emfe b_uya. ³⁰ Nuya dí p_ahmbe nte guidí 'b_edi gui p_adi, nguetho m'bet'o thoho gui p_adi 'b_e'a dím b_emhb_e 'b_u ya ja a dín nde ga ä'n'nahe. N_e gue'a ná p_ahmbe gue guerp_u bí 'b_u Oj_a gbí 'y_eque, dá _emfe.

³¹ Nu ra Jesús bi 'y_enje mah_on'a:

—Ha majua_uni gui _ec'y_eigah_u. ³² P_e nuya bi z_on ra ora gan 'u_exth_u, gui 'dahmb_u, n'da an 'danni gui mbähä. N_e gätho ah_u gui sogah_u. P_e hin dan 'dase nguetho dí 'b_u'be ma Ta.

³³ Nuya y_um hma dá xi ah_u, n'dahma guexta'a gan johyah_u nanguecä, madague'b_u guin nuh_u ran _unbi nangue ra ximhäi. P_e o di tu ni

mb_uih_u, p_e guim b_emhb_u dá tapä ra ximhäi.

17

Bin yqui rá Ta ra Jesús

¹ Nu'b_u mí jua a man ra Jesús, bi nd_ots'e, n_e bin y_uni rá Ta:

—Ma Ta a i, ya bi z_om ma oragä din ja a gá sängui. Dami jap ya _emme da b_omanho 'b_e'a ga _ot'ä ya, ni ts'unt'ugui, n_e gue'a dí f_adi nuixte x_un ho i b_uya.

² Nguetho ya xcá 'dac ra ts'edi ga unni 'b_e'a xcá sänba _u gätho i 'b_ucua ja ra ximhäi, janangue'a ga un ra 'da'yote maz_ai _u gätho gá 'daqui. ³ N_e nu'a to'o i ja ra 'da'yote maz_ai, majua_uni dím p_ahmbe _u, gue gue'e h_on'a thoho i majua_uni grá Oj_a, n_e nugä drá Jesucristogä gue guá p_engä dan y_antegä ua.

⁴ Ya ní mba b_u ga juacä ra 'b_efi gá 'daqui, guerp_u da b_ah y_u j_a'i ua ja ra ximhäi _emme x_un hotho i. ⁵ Ma Ta i, nu'b_u ya dá juacä, dami jaqui ga conhui ni nuixte b_u gui 'b_ui, tengu tho mín jaii 'b_u má hin'y_u ra ximhäi. ⁶ Nuya dá xih y_u j_a'i nangue e, gue nu'_u gá huanhua ja ra ximhäi. Ni mbeti _u, n_e gá 'daqui, n_e bi mb_e'ts'a nim hma dá xänba _u. ⁷ N_e i p_a _u ya gue gue'e gá 'dac ra ts'edi dá _ot' ra 'b_efi dá _ot'e, n_e _u y_um hma dá mangä. ⁸ Nguetho bi hy_an'a ram hma gá xiqui dá xifi. Janangue'a i p_adi majua_uni bá n_exä b_u gui 'b_ui, n_e bi 'y_ec'y_ei gue gue'e guá p_engä dan y_antegä ua.

⁹ Nugä dí äp'a ya gui f_ax'i ts'_u _u, n_e hin dí ä a nim f_ats'i nangue _u i t_en ra ximhäi. P_e h_ont'_u gue gá 'daqui nguetho ni mbeti _u. ¹⁰ N_e nu'_u gätho ma mbeti ni mbeti _u, n_e nu'_u gätho ni mbeti ma mbeti _u. N_e gue'_u i udi nuixte x_un hogä _u.

¹¹ Nuya him man dam 'b_ucua ja ra ximhäi. Ga mbagä b_u gui 'b_ui. P_e nu'_u go di thoqui dim 'b_ucua _u. Janangue'a, ma Hogata i, dami jamansu _u gätho gá 'daqui nangue ni ts'edi zeh_e, gue da gohi tengu'b_u n'danj_a'itho tengu gaui. ¹² Gätho y_u pa däm 'b_uhmbe _u gá 'daqui, dá jamansu _u nangue ni ts'edi gá 'daqui. N_e xinga

n'da bim 'bēdi, hōnt'a n'da nts'änni dim 'bēdi, tengu mán t'o't'i b̄u ja ni sōcuā maya'b̄u ngue ngub̄u din ja.

¹³ Nε nuya mi ts'utho ga mba b̄u guí 'b̄ui, pε nuna dí m angä ya ngue dí 'b̄ucua ja ra ximhäi, janangue'a da yuh yú mb̄ui ɛ i øh ya nangue man johyagä. ¹⁴ Nugä dá un'na nim hma nε bi hyam b̄uya. Janangue'a di ɛcpa ra ximhäi ɛ, nguetho hing yú m̄engu ua ja ra ximhäi ɛ, tengugä hind rá m̄engugä ua ja ra ximhäi. ¹⁵ Hin dí ä'a i gue gui 'uec'ɛ nanguecua ja ra ximhäi ɛ, pε dí ä'a i gui jamansup yú mb̄ui hin da d̄ap ra z̄ithu ɛ. ¹⁶ Nu'ɛ hing yu m̄engu ua ja ra ximhäi ɛ, tengu thohogä. ¹⁷ Dami xänbi x̄un ho a nim hma majuāni, janangue'a da 'uegue x̄un ho nangue yan ts'o i ja ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Tengu tho b̄u guí 'dac ra 'b̄efi dá jap yu jā'i ua ja ra ximhäi da b̄a i, nguthogä dí un ra 'b̄efi ɛ, di jap yu jā'i ua ja ra ximhäi da b̄a'a i. ¹⁹ Dan unse janangue'a nε'ɛ tengu'b̄u da du nangue yú nyomb̄ui, nε da zä da den'na ram hma majuāni.

²⁰ Nε nu'b̄u bi mam mam hmammi ɛ i ɛc'yēigä ya, nε nu'b̄u bi 'yεc'yēigä ɛ da sifi, nε'ɛ dí äp'a nim fäts'i nangue gätho ɛ b̄uya. ²¹ Janangue'a gätho da gohi tengu'b̄u n'danja'itho, tengu thohogau ma Ta i, n'datho dí conhui. Dami japi n'dat'a da b̄en ɛ, nguetho n'dat'a man 'yomf̄eniui dá unui gätho ɛ. Janangue'a da 'yεc'yēi ɛ i ten ra ximhäi, gue gue'e guá pengä dan yantegä ua ja ra ximhäi. ²² Nu ra ts'edi gá 'daqui dá undä ɛ, gue da zä da gohi tengu'b̄u n'danja'itho, tengu gauí. ²³ Nugä dí 'b̄uhmbe ɛ, nε'e dí 'b̄uhmi, janangue'a majuāni da zä gätho 'dat'a gam b̄emhb̄u. Nε da nu ɛ i ten ra ximhäi, da b̄adi gue gue'e guá pengä dan yantegä ua ja ra ximhäi, nε da b̄a ɛ i ten ra ximhäi gue ɛmmε guidí huεc'ɛ tengu b̄u gní huεgagui.

²⁴ Ma Ta i, dín nde 'darp̄u dan zamhb̄u ɛ gá 'daqui, gue da nu mazai a ran ho t̄ate thoho gá 'daqui. Nguetho zai guidí huεgä nε gue'b̄u go má hin'yu ra ximhäi. ²⁵ Ma Hogata a i, nu ra

ximhäi hingui p̄a'a i. Pε nugä dí p̄a'a i, nε'ɛ 'da gá 'daqui i p̄adi gue gue'e guá pengä. ²⁶ Nugä dá japi bi b̄a'a i, nε man'da man'da ga japi da b̄adi gätho nin ho, gue da zä din ja x̄un ho nin huεcate b̄u mbo yú mb̄ui ɛ, tengu tho b̄u nan jagä nin huεcate. Nε dan zam b̄u ja yú mb̄ui ɛ, bi 'yεmp'a rá Ta.

18

Bi fent'a ra Jesús

¹ Nu'b̄u mí jua'a bin yaui rá Ta, dá mbähmbe ra Jesús b̄uya dyu xädihe, dá 'daxhe n'da ra t'uhyε gue ra Cedrón, nε dá cuthe b̄u ja n'da ra nuandät'o. ² Nu'a ra Judas, gue'a di dá a ra Jesús, mí p̄ap̄u ja ra nuandät'o nguetho zai mí pähmbe b̄u ra Jesús. ³ Nu yu fariseo nε yu dambäjä bá p̄ehn'du 'da yu dofui nε mi'da yan 'yohu gue bán 'yohu ra Judas. Gätho i h̄a yu sibi nε yú juai. ⁴ Nu ra Jesús i p̄adi gätho 'b̄e'a din ja ngue da t'ørpe. Janangue'a bi mba bin c'ath̄u, nε bi 'yän'du:

—To'o guí homhb̄u, bi 'yεmbi.

⁵ Nε bi d̄a ɛ:

—Dí homhbe ra Jesús ra m̄engu b̄u Nazaret, bi 'yεn'ɛ.

—Guecä, bi 'yεn'a ra Jesús b̄uya.

Nε i 'bähmb̄u b̄u ra Judas gue di dá.

⁶ “Guecä,” 'b̄u mí 'yεn'a ra Jesús, 'bex bi goh yú x̄utha ɛ ȳun hyonte nε bi 'ya ɛ b̄uya nangue ra mbidi. ⁷ Nu ra Jesús bi ma mahøn'a:

—To'o guí homhb̄u.

Nε bi d̄a ɛ:

—Dí homhbe ra Jesús ra m̄engu b̄u Nazaret, bi 'yεn'ɛ.

⁸ Nu ra Jesús bi d̄at'ɛ b̄uya:

—Ya dá xi ah̄u, guecä. Pε nu'b̄u hōngdä guí honj̄u, hinga n̄ehya ma xädi gui sixh̄u, bi 'yεna.

⁹ Nε guehna bi man na ra Jesús bin theui a bi xih rá Ta 'b̄u mín yaui, ngue xí 'yεmbi: “Gätho gá 'daqui x̄inga n'da ga 'bēdi,” xí 'yεmbi. ¹⁰ Nu ra Simón Pedro b̄uya bi gux a rá juai mí h̄a nε bi 'yespa rán 'yēizagu a rá 'yεhe ra dambäjä, rá thuhu Malco a. ¹¹ Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Fo'ts' ni juai a nin t'ojuai. Nuna ra mbohi xun zänga ma Ta ha hin ga sigä na, bi 'yëmbi.

Bi ts'ix bu 'buh ra hmumbäjä a ra Jesús

¹² Bex bi bent'u yu dofui ne'u yá hmu ne yu policía bi mben ma mijudíohe, ne bi du't'i. ¹³ M'bet'o bi zixpu 'buh ra Anás rá ndøhyä a ra Caifás, ne nu'a ra Caifás, ra dambäjä a ra jeya a. ¹⁴ Guehna ra Caifás ngue xí xi u yá mi ngurpihu, gue man'da xun ho 'bu n'datho da du, xinda gue'bu gätho ga juahmbu.

Nu ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

¹⁵ Nu ra Simón Pedro, necä buya, dá ten'be ra Jesús. Ne madím pa'be a ra dambäjä, janangue'a bi zä dá cut'ä bu bi mba ma cut'i a ra Jesús bu mbo rá mbä't'i a rá ngu ra dambäjä. ¹⁶ Pe nu ra Pedro mí 'bäpu thi bu ja ra goxthi. Pe dá pøngä buya gue dá äp ra mate a ra mbängoxthi, janangue'a bi zä bi yut'ambo ra Pedro buya. ¹⁷ Nu'a ra mbängoxthi buya, gue n'da ra xisu, bi 'yëmp'a ra Pedro:

—Nu'i ha hinga gue'e rá xädi'i nu ran 'yohu, bi 'yëmbi.

Nu ra Pedro bi dat'a:

—Hin'na, hinga guecä, bi 'yëna.

¹⁸ Madín taspihu u yá 'yëhe ra dambäjä ne yu policía a ra Pedro, nubu ja ra sibi xí 'yudi, nguetho xun se.

Nu ra hmumbäjä bi juqñba ra Jesús

¹⁹ Nu ra dambäjä bi 'yänna ra Jesús to'o gätho i tenni, ne bi 'yänni 'be'a ním hma im ma 'bu in xänbate. ²⁰ Nu ra Jesús bi dat'a:

—Nugä zai dá mam bu ja ma nijahu nepu ja ra danija, gueru zai dim peti gätho ma mijudíohe. Njam'bu dá mangä bu njongui 'buh yu ja'i. ²¹ Ne ndetho guí ängui 'be'a dá mam 'bu mán xänbate. Nde'bu gui 'yän'du bi 'yøh mam hmangä. Nu'u i paqi 'be'a dá mangä u, bi 'yëna.

²² Ne nu'a ra Jesús 'bu mí dat'a ra dambäjä, ne nu'a n'da ra ngurpa dofui bi mbemp'a rá hmi, bi 'yëmbi:

—Hanja ngubu gá xih ra dambäjä, bi 'yëmbi.

²³ Nu ra Jesús bi 'yëmp'a:

—Nu'bu ja 'be'a dá mangä gue hin-gui ho, dami ma. Pe nu'bu nte dá mangä, hanja gní pegbi, bi 'yëmbi.

²⁴ Nu ra Anás buya bi mbenhna ra Jesús bu 'buh ra Caifás, rá mi dambäjäui.

Nu ra Pedro bi gøm mahøn'a ra Jesús

²⁵ Ne mí 'bäpu ra Simón Pedro madín tæspi a. Ne än'du i 'bähmbu:

—Ha ne'e rá xädi'i nu.

'Bex bin cøni:

—Hinga guecä, ëna.

²⁶ Nu'a n'da rá 'yëhe ra dambäjä buya, gue dim meniui a ra 'yëhe xí 'yespa rá zagu ra Pedro 'bu mí 'yëna da yan'a rá Hmu, bi 'yëmbi:

—ëna gue'e dá nu a bu ja ra nuandät'o, bi t'ëmp'a ra Pedro.

²⁷ Ne bin cøm mahøn'a ra Pedro. 'Bex bi mbah ra tamfø.

Nu ra Pilato bi juqñba ra Jesús

²⁸ T'axuditho bá ts'i bu ja rá ngu ra Caifás a ra Jesús, ne bi ts'ix bu ja ra nguts'ut'abi. Pe nu ma ngurpihe dyu judíohe dyu israelhe, him bi yuzeh bu mbo nguetho en yan t'ëdi din ts'on yá ja'i 'bu da yurpu ja yá ngu u hing yu judío, ne hin da zä da zi ran ts'ihme nangue ran dabaxjua 'bu xtán yurpu mbo. ²⁹ Janangue'a nu ra ts'ut'abi Pilato, bi mba bu thi gue da zo u yu yapate, ne bi 'yän'du:

—'Be'a gní yafu a ran 'yohu, bi 'yëna.

³⁰ Ne bi da u ma ngurpihe:

—Nu'bu hin gra ts'om'bäi, hin xcá dä ahu 'bu, bi 'yënu.

³¹ Ne nu ra Pilato bi 'yëmp'u:

—Dami sixhu 'bu, ne gui juqñbahu nangue nin t'ëdi zehehu, bi 'yëna.

Ne nu ma ngurpihe bi dat'a:

—Pe hin'yu man t'ëdizehhe gue'a ga hohe n'da, bi 'yënu.

³² Nu'a bi man'u bin theui a bi man a ra Jesús 'bu mí ma 'be'a mán date dí du a, gue da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

³³ Nu ra Pilato bi mbeng mahøn'a bu ja ran ts'embate ne bi 'yänna ra Jesús:

—Nu'i ha gue'e grá hmuts'ut'abi yu judío, bi 'yɛmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guím bɛnsɛ 'bɛ'a guím ma, uague n'dan'yo bi xi i nanguecä, bi 'yɛmbi.

³⁵ Nu ra Pilato bi 'yɛm bɛya:

—Hin drá judíogä. 'Bɛ'a gá 'yøt'e tha, ngue bi dä'a ua ni mijudíohu nɛ ni dambäjahu.

³⁶ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hin däm hmuts'ut'abigä ua ja ra ximhäi. Nu'bu xcám hmuts'ut'abigä ua, xtín tunhdɛ ɛ ma ja'igä ɛ bi bɛndgui 'bu, nɛ hin xtí dägä ua 'bu. Pɛ nu ma ts'ɛdigä him bi nɛqui ua ja ra ximhäi a, bi 'yɛna.

³⁷ Nu ra Pilato bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Ha majuani grá hmuts'ut'abi 'bu, bi 'yɛmbi.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Majuani guím ma gue drá hmuts'ut'abigä nɛ gue'a däm 'bɛcä ua ja ra ximhäi, nɛ gue'a ná ɛcä ua gue ga u'a majuani. Nu'ɛ to'o in nde da bɛ'a majuani, da 'yømanho a dím mangä ɛ, bi 'yɛna.

³⁸ Nu ra Pilato i ɛna:

—'Bɛ'a maha a majuani, njon da zä da badi nda'a a majuani, bi 'yɛmthoho.

Bi ts'änba rán unbi ra Jesús

Nɛ nu'bu mí jua'a bi man ra Pilato, bi mba bu thi din yahu ɛ yá yapate mahøn'a, nɛ bi 'yɛmp'ɛ:

—Nte mán ts'o dá tɛnbi. ³⁹ Pɛ nu'ahu zai guí xijɛ ga thøc'ahu n'da ra ofädi 'bu bi dät' ra pa ran dɛbaxjua. Ha guín ndehu ga thøc'ahu ni hmuts'ut'abihɛ, bi 'yɛna.

⁴⁰ Nɛ bi mbadi bi mbafi nts'edi ɛ, bi 'yɛn'ɛ:

—Hin'na, hinga gue'a, pɛ nu'a ra Barrabás, gue'a gui thøgahe a, bi 'yɛn'ɛ ma ngurpihe.

Nu ra Barrabás, n'da ra hyote a.

19

¹ Nu ra Pilato bi manda dí fɛi a ra Jesús. ² Nu yu dofai bɛya bi 'yørpa n'da ra corona gue yu 'yu'uɛni, nɛ nts'edi bi

huspa rá ya ra Jesús. Nɛ bim pärba n'da ra 'bøt'e xun jupoi tengu dim pä't' yu hmuts'ut'abi. ³ Nɛ bi den bɛya nɛ bi 'yɛnsa yá biba, bi 'yɛmbi:

—Biba, grá hmuts'ut'abi yu judío, bi 'yɛmbi. Nɛ bi mbɛ'mi bɛya ngue yá 'yɛ.

⁴ Bi mba bu thi mahøn'a a ra Pilato, bin yahɛ ma ngurpihe:

—Nuya ga dä ahɛ na ran 'yohɛ, dami pɛhmbɛ nte dá tɛnba n'da ran ts'o gue xu 'yøt' na, bi 'yɛna.

⁵ Bi ts'ix bu thi ra Jesús bɛya, ya i hu'ts' ra corona ngue nt'øt'e yu 'yu'uɛni, nɛ he ra 'bøt'e xun jupoi.

—I 'bäcua na ran 'yohɛ ya, bi 'yɛn'a ra Pilato.

⁶ Nu'ɛ yu dambäjä nɛ ma ngurpihe 'bu mín nu a ra Jesús, nts'edi bi mbafi, nɛ xun ngu yu nidi bi 'yɛna:

—Dá du, dá 'døm'pɛ ja ra pont'i.

Nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɛ bɛya:

—Dami sizɛhɛ 'bu guín nde gui cuathɛ bu ja ra pont'i, nguetho nugä hin te dá tɛnbä n'da ran ts'o xu 'yøt' na, bi 'yɛmp'ɛ.

⁷ Nu'ɛ ma ngurpihe bi dɛpɛya:

—Nugähe i jaje n'da man t'ɛdihe gue da du n'da im ma tengu im ma na, nguetho bi manse guesɛ rá Ts'unt'ɛ Ojä, bi 'yɛn'ɛ.

⁸ Nu'bu mí 'yø a ra Pilato mí ɛn'a ra Jesús gue rá Ts'unt'ɛ Ojä a, man'da bi zu a. ⁹ Nɛ bi zix pɛ mbo ja ran ts'embate mahøn'a a ra Jesús, bi 'yänni:

—Hapɛ ɛ majuani guí nets'i.

Pɛ nu ra Jesús him bi dati.

¹⁰ Nu ra Pilato bi 'yɛmp'a:

—Hanja hin gní tharcagui. Ha hin guí padi ja ma ts'edi ga cuat'a bu ja ra pont'i, nɛ ja ma ts'edi ga xoc'a bu, bi 'yɛmbi.

¹¹ Nu ra Jesús bi dadi:

—Hin xtín ja ni ts'edi nɛ nte sä gui 'yørque 'bu hin xtán zän Ojä 'bɛ'a gui 'yørque. Pɛ nu'ɛ bi dägä ua, man'da ja yá ts'oqui ɛ xinda gue'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹² Nɛ nubɛya nu ra Pilato ɛmmɛ bi hyoni 'bɛpɛ dí hyetho a ra Jesús. Pɛ nu ma ngurpihe nts'edi bi mbafi, bi 'yɛn'ɛ:

—Nu'b_u gui hyet na, nin s_uiui a ma hmuts'ut'abih_u ra César 'b_u. Nguetho nu'b_u 'bo'o da ma gue im hmuts'ut'abi zehε din s_uhmi a ra César 'b_u, bi 'yεn'ε.

¹³ Nu'b_u mí 'yøhna ra Pilato, bá si b_u thi mahø'n'a a ra Jesús b_u ja rá ngun'yu ran juanbate magats'i, dí εmfe ma ndehe Gabata. Nε bi hyux ra Pilato b_u ja rá mεxa ran juanbate. ¹⁴ Nu'a ra pa a, i pa ma hoqui y_un ts'ihmε da ts'i 'b_u bi hyats'i, nanguε ran dābaxjua. Nε di 'bεh mits'ε da zø'n i huxhyadi. Nε nu ra Pilato bi 'yεmp'ε ma ng_urpihe:

—Nuya 'bācua na ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yεmp'ε.

¹⁵ Pε nts'εdi bi mba ε:

—Dá du, dá duhma, dá 'døm'p_u ja ra pont'i, bi 'yεn'ε.

Nε nu ra Pilato bi 'yεmp'ε:

—Hanja gní 'yεnj_u gam ma da 'døm'p_u ja ra pont'i ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yεmbi.

Pε nu y_u dāmbäjä bi dādi:

—Njongui 'bācua man'da ma hmuts'ut'abihe, hønt'a ma hmuts'ut'abih_u b_u Roma ngue ra César, bi 'yεn'ε.

¹⁶ Nu ra Pilato b_uya bi 'yøt'a bi nde y_u mbäjä, bi manda dí cuati b_u ja ra pont'i ra Jesús. Nε bi ts'ix b_uya.

Bi mba n'dø'mi b_u ja ra pont'i ra Jesús

¹⁷ Nε bi zix y_u dof_ui a ra Jesús b_uya, nε i tuzehε rá pont'i b_u ní mba, da zøm b_u ja n'da ra nyuni t'εmbi Gólgota, nde da ma ra Nyuni nyaxmu. ¹⁸ Nε nu'b_u mí zøm b_u, bi mba n'dø'mi ra Jesús b_u ja ra pont'i. Bim 'bä inde rá pont'i, nε n'da an 'danguadi bim 'bä ε mi'da y_u pont'i, bi guarp_u ε mi yoho. ¹⁹ Nu ra Pilato, bi 'yo't'a n'da ram hma bi 'yεna: “Nuna ra Jesús ra mεngu b_u Nazaret, rá hmuts'ut'abi y_u judío na,” bi 'yo't'i. Nε nu'a ra t'ohni bi mba n'dø'mi b_u ja ra pont'i. ²⁰ X_un ngu ma mijudíohe dy_u israelhe bi nu b_uya 'bε'a nt'o't'i b_u, nguetho mbe ndehnini tho b_u. Nε nt'o't'i nanguε ma ndesehe ra hebreo, nε yú nde y_u mεngu b_u Grecia gue ra griego, nε yú nde y_u mεngu b_u Roma gue ra latín.

²¹ Nu'ε y_u dāmbäjä b_uya bi 'yεmp'a ra Pilato:

—Hanja gá 'yo't'i gue ma hmuts'ut'abihe. Pε dami hoqui da ma: “Bi mansε: Nugä drá hmuts'ut'abi y_u judío,” da 'yεna, bi 'yεn'ε.

²² Pε nu ra Pilato bi dāt'ε:

—Ya nt'o't'i 'bε'a dá o't'ä, dá guet'a, bi 'yεmthoho.

²³ Nu'b_u mí cuar b_u ja ra pont'i ra Jesús, nu y_u dof_ui b_uya bi gāspa yá he, goho munts'i bin ja yá he, n'da ngu n'da y_u dof_ui n'da n'da munts'i bi gāx'ε. Pε nu rá pahni rám 'bεxøts'e hin hap_u ma zøte a. ²⁴ Jananguε'a bin 'yεmzεhε ε:

—Nde'b_u ga øth_u n'da ran taha to'o da bøni din theui rá pahni na.

Nε nu'a bi man'ε bin theui a mán t'o't'i b_u ja rá t'ohni Ojä gue njab_u da 'yøt'ε, mi εna: “Bi mba ma darqui ma he, n'da a n'da munts'i bi gāx'ε 'da. Pε nu'a mam 'bεxøts'e bi t'øt'a n'da ran taha to'o da gāts'i,” mí εn rá t'ohni. Gue'a bi 'yøt' y_u dof_ui a.

²⁵ Nuya mí 'bāp_u ja ra pont'i rá mbe ra Jesús nε a rá juhue, nε'a ra María rá bømbe a ra Cleofas, nε'a ra María ra mεngu b_u Magdala a. ²⁶ Nε nu'a ra Jesús 'b_u mín nu a rá mbe, nεcä gue madí huεgä, bi xi a rá mbe b_uya:

—Ma mbe i, dami 'yεmbi ni ts'unt'ε n_u ma xädi guí 'bähmi, bi 'yεmbi.

²⁷ Nε bi 'yεngä ra Jesús b_uya:

—Dami bεni tengu'b_u ni mbe n_u ma mbegä, bi 'yεngui.

Nε 'bεx dá sixä b_u ja ma ngu b_uya, nε dá jamansu a.

Bi du ra Jesús

²⁸ Nε nu'b_u mí man a ra Jesús bi bāh p_uya gue bi juah rá 'bεfi mí mam b_u ja rá T'ohni Ojä gue din ja. Nε bi 'yεm b_uya:

—Dí tuthe, bi 'yεna.

Nε'a bin theui a mán t'o't'i a bi ma. ²⁹ Nε mí høp_u n'da ra t'uxaro i po ra guindät'o x_un ju. Nu'ε mí 'bāp_u b_uya bi gār_u ja ra guindät'o a n'da εna ra fanjo gue bi zinni, bi fospa rá yā ra xithi b_uya nε bi hyurpa rá nde ra Jesús da zε'ts'i. ³⁰ Nu'b_u mí zε'ts'a ra Jesús:

—Ya bi guah ma 'befi, bi 'yɛna.

'Bex bin ye'mahäi rá yá, nɛ bi unse rá te bi du bɛya.

Bin sanba rá 'bøts'e ra Jesús

³¹ Nu ma ngærpihe hingui ndepe da guathoho bɛ ja yɛ pont'i ɛ yɛ jã'i 'bɛ ya xɛ hyats'i, nguetho gue'a ra pa a ya man'da tãte nangue ra dãmpeti. Janangue'a bi t'ãp ra mate ra Pilato da mba n'uacpi yú juãngua gue da du n'dihi ɛ, nɛ da mba ma tongui bɛya.

³² 'Bex bi mba ɛ yɛ dofui, nɛ bi 'uacpa yú juãngua ɛ yoho mí cuarpɛ ja yú pont'i guerpɛ mí 'bãh rá pont'i ra Jesús.

³³ Pɛ nu'bɛ mí zøm bɛ cuat'a ra Jesús, bi nu gue ya xí du, janangue'a him bi 'uacpa yú juãngua a.

³⁴ Pɛ nu'a n'da ra dofui bi sanba rá 'bi'bøts'e ra Jesús a ra ts'ãt'ɛgui. 'Bex bi bøn ra ji nɛ ra dehe. ³⁵ Nɛ nugã gãtho dá nuse 'be'a bi t'ørpa ra Jesús. Janangue'a majuãni na dí o't'ã ya. Nɛ guehna dí o't'ã na n'dahma da zã gui 'yɛc'yɛihɛ. ³⁶ Nɛ nu 'be'a gãtho bin ja, bin theui a mán t'o't'i bɛ ja rá søcuã Ojã gue din ja. Nɛ man t'o't'i: “Xínga n'da rá do'yo da mba n'uacpi,” mí ɛn ra t'ohni. ³⁷ Nɛ man'da bi hmam bɛ ja rá T'ohni Ojã, bi 'yɛna: “Nu'ɛ di ɛcpi da nu gue gue'a bi mba ma sanbi ra ts'ãt'ɛgui rá 'bøts'e,” mí man'a ra T'ohni.

Bi t'ã'a ra Jesús

³⁸ Nɛ nubɛya nu ra José ra mængu bɛ Arimatea, nu'a n'da rá 'yɛc'yɛi ra Jesús, pɛ him mi ma gue mí ɛc'yɛi nguetho mí su ma ngærpihe, pɛ nuya bi 'yãp ran t'ɛdi ra Pilato di tongba rá ngøc'yɛi ra Jesús bɛ ja ra pont'i da 'yãgui. Nɛ nu'bɛ min t'un ran t'ɛdi ra José, bi mba bɛya nɛ bi tongba rá ngøc'yɛi ra Jesús. ³⁹ Nɛ bá ɛh ra Nicodemo bɛya, gue gue'a xí zøm bɛ mí 'bɛh ra Jesús n'da ra xui. Nɛ i tu ra 'yɛthi ɛmmɛ i yãman'u, mbɛ 'dãte ma 'dɛt'a kilo nan hyɛ, ma thãspi ra mirra a ra áloes. ⁴⁰ Nu'bɛ mí mbantpa rá ngøc'yɛi ra Jesús ra hoc'bøt'e xɛn ho, nɛ bi 'yãrpa ra 'yɛthi guerpɛ ním fíx ra 'bøt'e, tengu zãi dí øthe dyɛ judíohe 'bɛ dí ähmbe n'da ra du. ⁴¹ Nɛ

i ja bɛ n'da ra mba'ye jombɛ ja ra pont'i xí 'døm'ma ra Jesús, nɛ nubɛ häi oqui bɛ n'da ra hyãdo ngue ran 'yãgui, mahoqui pɛ njon ní 'yo bɛ n'da ra du. Nɛ jabɛ n'da ra nuãndãt'o bɛ rá goxthi a ra hyãdo gue ran 'yãgui. ⁴² Nɛ nu'a ra pa man'da tãte thohe nangue ran dãbaxjua ɛ ma guerpɛ da mbãdi. Janangue'a bi cãt'a n'dihi bɛ ja ra hyãdo a rá ngøc'yɛi ra Jesús, nguetho hinga yatho bɛ.

20

Bi dãmbeɛni a ra Jesús

¹ T'ãxuditho domingo hin ní nɛc ra häi nu ra María ra mængu bɛ Magdala bi zøm bɛ ja ran 'yãgui. Bi nu gue xí mba njãnni a ra xĩndo mí juax bɛ ja rá goxthi ran 'yãgui. ² Bá pengui nɛ bán tihi, bi zøm bɛ mí 'bɛ'be ra Simón Pedro nɛ bi 'yɛnc'be:

—Bin jɛc ma Hmuhɛ. Nɛ hin dí pãdi hapɛ bi thux ya, bi 'yɛnc'be.

³ Dã mbe'be bɛ ja ran 'yãgui bɛya.

⁴ ɛmmɛ dán ti'be, bin ts'ogui ts'ɛ ra Pedro, nɛ m'bet'o go dá søngã bɛ ja ra hyãdo. ⁵ Dã c'ãt'ã bɛ mbo dá nu hønt'ɛ yɛ 'bøt'e cãx bɛ ngue xí 'bant'i. Pɛ him 'bex dá cãt'ã mbo. ⁶ Nɛ nu'bɛ mí zøm bɛ ra Simón Pedro, 'bex bi uɛntho bɛ mbo, nɛ'a bi nu cãx bɛ yɛ 'bøt'e. ⁷ Nɛ nu'a n'da ra 'bøt'e xí 'banba rá yã ra Jesús n'danni mí cãts'i, ma do'mi a.

⁸ Nɛcã dá cãt'ã mbo bɛya, madague'bɛ m'bet'o dá søngã bɛ. ⁹ Nɛ nu'bɛ má nu 'be'a di ja bɛ, dá ɛc'yɛigã gue majuãni bi dãmbeɛni a ra Jesús. ¹⁰ Dã peng'be bɛ ma ngu'be bɛya.

Nu ra Jesús bi nɛqui bɛ mí 'bã a ra María

¹¹ Pɛ nu'a ra María bi gotho bɛ ja rá goxthi ra hyãdo nɛ i zoni nɛ di c'ãrpɛ mbo. ¹² Nɛ bi nu yoho yãm 'behni Ojã mahɛts'i i he yɛ t'axcahe. I hupɛ n'da bɛ mí ja rá yã ra Jesús nɛ hupɛ man'da bɛ mí ja yã gua. ¹³ Nɛ bi xi a ra María:

—Grã xisu, hanja gnã zoni, bi 'yɛmp'a.

Nɛ nu ra María bi dãt'ɛ:

—Nguetho bin jɛc'a ma Hmu nɛ hin dí pãdi hapɛ bi thuts'i, bi 'yɛna.

14 Nε nu'bu mín hanni ra María, bi nu ra Jesús i 'bäp. Pε him mi pädi gue gue'a. 15 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Grá xisu, hanja gná zoni, to'o guí honi, bi 'yεmbi.

Pε nu ra María mí m bεni gue gue'a ran 'yohu di jamansu ra nuandät'o. Janangue'a bi 'yεmbi:

—Nu'bu gue'e gá jüga ma Hmu, dami 'yurqui ts'u hapu gá pegui nε ga tuxä, bi 'yεmbi.

16 Nε nu ra Jesús bi ndønba rá thuhu:

—María, bi 'yεmbi.

Nu ra María 'bex bi 'bä't'i xun ho büya, bi nu nε bi 'yεna:

—Raboni, nde da ma, “Xänbate i,” bi 'yεmbi.

17 Nε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Pε hingui sä 'bexque gui thäcä ya nguetho di 'bεh mí ts'u ga mba bu bí 'buh ma Ta. Janangue'a 'bε ní mbahma bá xi u ma cuui ga pengbu bí 'buh ma Tagä, nε ahü ni Tahü a, nu'a ma Ojägä a, nε ahü ni Ojähu a, bi 'yεmbi.

18 Nu'a ra María ra mengu bu Magdala bi mba büya, nε bi xije dyu xädihe gue bi nu ra Hmu nε bi xije 'bε'a bi man'a.

Nu ra Jesús bi nequi bu mí 'bu u yü xädi

19 Nε nu'bu mín de guet'a ra pa domingo, nthu't'i yü jut'i ra ngu bu däm 'buhmbe nguetho dá su ma ngarpihe, nε nu'bu má nuhe, 'bä inde bu dí 'buhmbe ra Jesús. Nε bi 'yεna:

—Daman johyahü, bi 'yεnje.

20 Nε nubüya bi 'yurcahe yü 'yε guepu xí 'dømbi, nε rán zu 'bøts'e guepu xín sanba ra ts'at'εgui. Nε nu'bu má nuhe, dá pähmbe majuani ma Hmuhe a, nε εmme dán johyahe büya. 21 Nε bi ma mahøn'a ra Jesús:

—Daman johyahü. Nε tengu tho bu í 'dac ra 'bεfi ma Ta dá jap yu jä'i ua ja ra ximhäi da badi, nguthogä dí 'da ahü ra 'bεfi gui jafu yu jä'i ua ja ra ximhäi da badi, bi 'yεnje.

22 Nε nu'bu mí jua a bi man na, bi huigähe ran dahi n'da ngu n'dagähe büya.

—Dami hyamhbü rá Hogandahi Ojä, bi 'yεnje. 23 Nu'a to'o di päh yü mbüi nangue yü ts'oqui, i ja nin t'εdihü gui xihmbü ma punbi a. Pε nu'a hin di päh yü mbüi nangue yü ts'oqui, i ja nin t'εdihü gui xihmbü him ma punbi a, bi 'yεnje.

Bi hyqaxanjuani a ra Tomás

24 Pε nu ra Tomás gue'a i t'εmbi ra Go a, n'da ma mixädihe, njo'o bu 'bu mí nequi ra Jesús. 25 M'bejua büya dá xihmbe ra Tomás:

—Nugähe dá nuhe ra Hmu.

Pε nu ra Tomás bi 'yεna:

—Pε nugä dí εna him majuani a guí xijü hinda hont'bu gan nuse hapu bim fospa yu clavo yü 'yε, nε ga fospa ma saha hapu bim fox yu clavo nε ga fot ma 'yε bu ja rá 'bi'bøts'e, sä ga εc'yεi 'bu, bi 'yεnje.

26 Nu'bu mí dät'an hyäto pa büya däm petihe mahøn'a. Nε'a ra Tomás. Nε nthu't'i yu jut'i tengu mam'bet'o, pε xø bi nequi bu ra Jesús mahøn'a, bim 'bä inde bu dí 'buhmbe.

—Daman johyahü, bi 'yεnje mahøn'a.

27 Nu'a ra Jesús büya bi xi a ra Tomás:

—Dami fos' ni saha ua bim fosca yu clavo nε guin nu ma 'yε, nε bá 'uat ni 'yε gui fo'ts'ua ja ma 'bøts'e. O guí εna him majuani pε dami 'yεc'yεi, bi 'yεmbi.

28 Nu ra Tomás bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, ma Ojä i, bi 'yεna.

29 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Tomás, guí εc'yεi ya nguetho ya gá nugui. Pε nu'u to da 'yεc'yεigui 'bu nte ní nu, man'da di jap Ojä u, bi 'yεmbi.

'Bεpu án t'o't' na ra søcuq

30 Pε nu'u yu hyonya nt'øt'e dá nuhe bi 'yøt' ra Jesús, hinga gätho dá o't'ä ua ja ra søcuq. 31 Pε hont'bu 'da dá o't'ä dí ja ahü gui 'yεc'yεihü gue majuani ra Cristo a ra Jesús rá Ts'unt'u Ojä a. Nε nu'bu gue'a gui 'yεc'yεihü din 'da ahü ra 'da'yote mazai.

21

Bi nequi ra Jesús b_u ndenthe

¹ M'bejua b_uya dá nuhe ra Jesús mahøn'a, bi jaje dá p_hmbe man'da x_un ho b_u ja ra d_ädehe Tiberias, n'dat'a ra d_ädehe Galilea. Ne ga xi ah_u g_ätho bin ja. ² M_{in} 'yohe ra Simón Pedro ne ra Tomás i t'ëmbi ra Go, ne ra Natanael ra m_{en}gu b_u Caná ra x_equi Galilea, ne man 'yoh_ugä y_u ts'unt'_u g_ä'be ra Zebedeo, ne mí yoho ma mixädihe. ³ Ne nub_uya bi 'y_enje ra Simón Pedro:

—Nugä ga mba na 'bahu_ä, bi 'y_enje.

—Ga mbähä 'b_u, dá ãmfe.

Dá mbähmbe b_uya 'bex dá huhe n'da ma mbosahe. Pe g_ätho ra xui nte dá thehe y_u hu_ä. ⁴ Ne nu'b_u mí hyax b_uya mí 'bäp_u ndenthe a ra Jesús. Pe nugähe him 'bexque dá p_hmbe gue gue'a. ⁵ Bi 'y_enje ra Jesús:

—Gy_u ts'unt'_uh_u, ha nte g_ä theh_u y_u hu_ä.

—Hin'na, dá ãmfe.

⁶ Nu ra Jesús bi 'y_enje b_uya:

—Pe dami 'y_ent ni xit'_äh_u b_u ja rán 'y_ei ra mbosa, ne 'bex gui theh_u b_uya.

Dá øthe a bi xije ra Jesús, ne ãmme x_un ngu dá thehe y_u hu_ä, him mí sä ga j_äxhe ra xit'_ä. ⁷ Ne nugä gue madi hu_egä ra Jesús, dá ãmp'a ra Pedro:

—Guehn_u ma Hmuh_u n_u.

Nu'b_u mí 'y_øh ra Simón Pedro gue gue'a ra Hmu a, 'bex bi hye rá he nguetho xí mbøgue. Ne bin säcp_u ja ra mbosa gue bi z_øn'a n'dihi b_u i 'bäh ra Jesús. ⁸ Pe nuje dá coh_mbe b_u ja ra mbosa, z_un jante dá s_ømhbe b_u ndenthe nguetho dí j_ut'_ähe ra xit'_ä ne y_up_u y_u hu_ä. Ne hinga yatho ndenthe, mb_e n'da ci_ento metro. ⁹ Ne nu'b_u mí z_øm b_u ndenthe ra mbosa mí huhe, dá nuhe n'da ra sibi i z_ø b_u, ne n'da ra hu_ä i oxp_u ja y_u despi, ne mí oxp_u ra hm_e. ¹⁰ Ne nu ra Jesús bi 'y_enje:

—Bá c_u 'da ni hu_äh_u x_{cá} theh_u.

¹¹ Nu ra Simón Pedro b_uya, bi mba bá j_ut'a ra xit'_ä b_u ja ra häi i yuh y_u hu_ä, n'da ci_ento ne yote ma 'de'ma hyu y_u hu_ä x_un ndoho. Pe hin hap_u bi x_et'a ra xit'_ä. ¹² Nu ra Jesús bi xije:

—Ba ãhmb_u dan sihm_eh_u, bi 'y_enje.

Pe x_{inga} n'daje x_{cá} änhde to'o a, nguetho dá p_hmbe gue gue'a ma Hmuhe. ¹³ Ne bi mba b_u z_ø ra sibi a ra Jesús bi hy_äc ra hm_e, ne bi 'daje, ne ra hu_ä.

¹⁴ Ne ná hyund_i dá nuhe ra Jesús b_uya gue bin 'y_us_e, gue'b_u go mí d_ämb_eni b_u ja rán 'y_ägui.

Iyqui ra Jesús a ra Simón Pedro

¹⁵ Nu'b_u mán niy_ähe, nu ra Jesús bi 'y_emp'a ra Simón Pedro:

—Simón rá ts'unt'_u i ra Jonás, ha man'da guí numanhogui xinda gue-hya 'da.

Nu ra Pedro bi 'y_emp'a:

—H_äha ma Hmu i, guí p_ädi gue dí numanho i.

Nu ra Jesús bi 'y_emb b_uya:

—Dami 'u_in_u ma t'_äde'yo, nangu_e mam hmangä gui xänba y_u j_ä'i i ãc'y_eigui.

¹⁶ Ná yond_i x_ø bi 'y_emp'a:

—Simón rá ts'unt'_u i ra Jonás, ha maju_äni guí numanhogui.

—H_äha ma Hmu i, guí p_ädi gue dí numanho i, bi 'y_em_i.

Ne nu ra Jesús bi 'y_emp'a:

—Dami f_äh ma de'yo 'b_u.

¹⁷ Ne ná hyund_i b_uya bi 'y_em_i:

—Simón rá ts'unt'_u i ra Jonás, ha guí numanhogui, bi 'y_em_i.

Ne bi du rá mb_ui ra Pedro, nguetho ya ná hyund_i bi 'y_än 'b_u i numanho. Ne bi d_äti:

—Ma Hmu i, g_ätho guí p_ädi, guí p_ädi dí numanho i.

Ne nu ra Jesús bi 'y_em_i mahøn'a:

—Dami 'u_in'_u ma z_u de'yo dadí hu_ecä. ¹⁸ Nu'b_u gm_{in} ts'unt'_u z_äi g_{än} 'y_øs_e h_ønb_u go hap_u gu_{in} nde guí mba, ne guí tuz_ehe rá ng_ut'_i ni foho. Pe nu'b_u g_{än} d_äc'y_ei guí ñg ni 'y_e ne n'dan'yo da tut'_i i, ne da zix'_i i hap_u hin gu_{in} nde guí mba, bi 'y_em_i.

¹⁹ Guehna bi man ra Jesús, gue da b_äh ra Pedro 'be'a n_{in} d_äte da nu a, ne gue'a dí 'yudi x_un hotho Oj_ä a. Ne nu ra Jesús bi 'y_emp'a ra Pedro mahøn'a:

—Dami t_engui guí thoc'a ma 'befigä, bi 'y_em_i.

Bi t'än'na ra Jesús nangu_e a ra Xuua

²⁰ Ne nu'bu mí dæ'mi bi den baya bi nyɛgui, bi nugä gue nequi dí tet'i, guecä madí huɛgä ra Jesús, ngue 'darpɛ xtá hu'be bu ja ra mɛxa 'bu män sihmɛhe gue'bu má änni to'o di dä a.

²¹ Ne nu'a ra Pedro 'bu mín nugui dí tet'i, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ma Hmu i, 'be'a nín dæte xin da nu na ra Xuua, bi 'yɛmbi.

²² Nu ra Jesús bi dæti:

—Nu'bu ma pähä di 'butho ua gue'bu go dá sɔcä mahøn'a, hin ni 'befi gui 'yängui. Pe nu'a ni 'befi gui tɛngui gui thoc'a ma 'befi, bi t'ɛmbi.

²³ Pe janangue'a mi manse yu 'yɛc'yɛi gue njam'bu ga tugä. Pe hinga ngubu bi man ra Jesús, pe bi 'yɛna: “Nu'bu ma pähä di 'butho ua gue'bu go dá sɔcä mahøn'a, hin ni 'befi gui 'yängui,” xí 'yɛmp'a.

²⁴ Guecä rá xädigä gue bi man ra Jesús, ne guecä xin dí o't' na ra sɔcuq 'be'a dá nu gue majuqni bin ja. Ne dí pähmbe majuqni na dí o't'ä ya. ²⁵ Ne xæn ngu mi'da yæn t'ɔt'e bi 'yɔt'a ra Jesús. Pe nu'bu gätho xcá o't'ä, hinga xɔt'a gätho xtín ja ua ja ra ximhäi 'bu. Ne høn't'a dí xi ahɛ ya.

HECHOS Yán t'òt'e yá 'bäihü ra Jesucristo

Bi man ra Jesús ba eh rá Hogandqhi Oja

¹ Nu'i Teófilo, rá mbüdi ra søcuá dá o't'a'i mám'bet'o, dá xi'i gátho bi 'yòt' ra Jesús nu'bü mi dämp' rá 'befi. Ne dá xi'a'i gátho ngue bi ma 'bü mín xänbate. ² Ne dá xi'a'i gátho bi 'yòt'a ra Jesús asta gue'bü mi mba mahçts'i. Ne nu'bü mi 'bücua ja ra häi, nu rá Hogandqhi Oja bi xih ra Jesús 'be'a da xih yá 'bäihü gue da 'yòt'e. Nu'ü yá 'bäihü, gue'ü yän 'yohü bi huanh ra Jesús ngue man yá xädi ü. ³ Nu ra Jesús bi nu ran übi ne bi du. Ne gátho nyote pa 'bü mí ndants'i mahøn'a, bin 'yuse bü 'büh yá 'bäihü, ja'bü bi hnu, ja'bü hin'na. Ne bi 'yuti xän ngu yän t'òt'e guepü bi nde da fadi gue i 'büi. Ne bi xi'ü nangue rá 'befi i òt' Oja ua ja ra ximhäi, ne 'berü dí manda Oja ü gátho dim 'büi.

⁴ Nu'bü míim 'bühmbü yá 'bäihü mahøn'a a ra Jesús, ne bin sihmehü, bi xi'ü da dõmp'ü Jerusalén 'be'a bi ma majuqni rá Ta gue ba eh. Ne en'a ra Jesús:

—Ya xcá 'yøhmbü dá mangä mam'bet'o ngue ba penh Oja rá Hogandqhi. ⁵ Nu'a ra Xuua bi 'yòt'ahü ran xixyá nangue ra dehe thoho, pe mi ts'ütho ya ga 'da ahü rá Hogandqhi Oja, bi 'yèn'a ra Jesús.

Bi ndex mahçts'i ra Jesús

⁶ Nu'bü míim peti ü, bi 'yänni:

—Ma Hmu ahe, Hague guehya yu pa jabüya gui 'yòt'e din ja ma ts'edi zehchü mahøn'a, dyü israelhü.

⁷ Bi da'a ra Jesús:

—Hingui sä gui pähmbü nda'a ní pa xän zän ma Tahü da 'yòt'a 'be'a gátho da 'yøzeh. Hin ni 'befihü gui pähmbü.

⁸ Pe nu'bü bá eh rá Hogandqhi Oja, ne gam 'bühmbü, din ja ni ts'edihü. Ne nu'bü bin ja, gui xihmbü yu jä'i ua ra dahnini Jerusalén nanguecä, ne gátho

ua ra häi Judea, nepü ra häi Samaria, ne gátho na ngüni ra ximhäi.

⁹ Nu'bü mi gua'a man ra Jesús bi mba mahçts'i. Nu yá 'bäihü bi nu nu'bü mi ndex mahçts'i. Ne n'da ra güi bi go'mi ne him bi nu yá 'bäihü mahøn'a. ¹⁰ Ne mi 'bäpü, mi ndò'ts' mahçts'i, 'bex mi 'bähmbü yoho yám 'behni Oja mahçts'i, i he yu t'axca pahni. ¹¹ Ne bi 'yëmbi:

—Nu'ahü gyü menguhü Galilea, hanja gní 'bähmbü ua ya ne gní ndøs'hü mahçts'i. Nu ra Jesús bi ndex ua gui 'bähmbü, ne tengutho bü á ndets'e, ngutho 'bü bá çah mahøn'a, ne guet'a ra Jesús a.

Bi thahn'na ra Matías rámpõniui ra Judas

¹² Nu yá 'bäihü ra Jesús bi nexpü ja ra nyuni Olivos büya, bi mba bü ra hnini Jerusalén, ne hinga yatho, ndehnini. ¹³ Ne nu'bü mi yarpü ja ra hnini bi ndexpü n'da ra cuarto magats'i guepü i 'bü'ü. Gue'ü i 'büpü ü, ra Pedro, ne ra Xuua, ne ra Jacobo, ne ra Andrés, ne ra Felipe, ne ra Tomás, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Jacobo rá ts'ünt'ü ra Alfeo, ne ra Simón gue t'ëmbi ra Zelote, ne ra Judas rán 'yohü ra Jacobo. ¹⁴ Gátho ya 'darpü bim peti ne zäi min yähü Oja. Ne bi zõpü 'da yu xisu ne ra María rá mbe ra Jesús, ne'ü yán 'yohü ra Jesús.

¹⁵ 'Darpü madím peti ü n'da ciento ne 'däte njä'i. Ne nu'ü yu pa'ü bi ndants'a ra Pedro ne bi 'yëna:

¹⁶ —Ma cu ahü nangue ra Cristo, nu rá Hogandqhi Oja maya'bü bi jap'a ra David da 'yo't' ra søcuá, ne bi ma 'be'a da 'yòt' ra Judas, nguetho mí pä Oja 'be'a da 'yòt'a. Gue'a ra Judas ngue bi dä'a ra Jesús nu'bü mi fent'i. Ne gue'a bin ja nguetho gátho 'be'a män t'òt'i bü rámpõniui Oja din ja. ¹⁷ 'Dat'a ra 'befi dá øthe ra Judas nguetho ra Jesús bi huahn'na ra Judas tengü bü á huancähe. ¹⁸ Ne bi thän'a n'da ra häi nangue'a í mbä'a ra Jesús. Nu'bü mi zohäi ra Judas, bi nyepü häi, ne bi fõh rá foho, ne bi böni gátho yá xëfo.

¹⁹ Gátho yu jä'i mi 'büpü Jerusalén

bi 'yøde 'be'a bin ja. Jananjabu bi mba ma huti ra häi ngue yú nde'u, Acéldama, gue nde da ma bim fäm bu ra ji. ²⁰ Nguetho nt'o't'i bu ja rá søcuq ra Salmos:

Din häitho ra häi
ne njon dim 'buþu,
ne nt'o't'i ngue n'dan'yo da hyan rá
'befi mi ja xtá 'yøt'a.

²¹ Janangue'a jatho ga huahndu a dam þehmbe. Jatho ga huahndu n'da rá m poniui ra Judas, gue'a n'da madí hyenje gätho yu pa mí 'buhmbe ra Hmu, ra Jesús. ²² Ne ga huahndu n'da bi nu 'bu mi xixyaba ra Jesús a ra Xuua, ne madí hyenje gätho yu pa däm 'buhmbe ra Jesús, gue'bu go mí mba mahets'i, bi nu, nguetho n'dat'a ga mamhbe ngue bi ndants' mahøn'a ra Jesús 'bu mi du, bi 'yæn'a ra Pedro.

²³ Ne nubaya bi ndønba yú thuhu to'o da thahni, gue yoho yan 'yohu bi hndøni. Nu'a n'da ra José Barsabás ne í Justo, ne nu'a man'da ra Matías. ²⁴ Ne nu'u yu ja'i bin yahu ra Hmu buya, ne bi 'yæna:

—Ma Hmu ahe, guí þarpa yú mbui gätho, dami 'yurcahe ya yoho nda'a xcá huahni. ²⁵ Nu'a ga comhbe ra 'befi ngue ma 'bäigähe ra Jesucristo, ngue'a xtá 'yøt'a ra Judas. Nguetho xí 'ueþu ja rá 'befi nangue rá ts'oqui, bi mba da nu'a rán säui da nu, bi 'yem 'bu min yahu Oja.

²⁶ Nu yu 'yæc'yæi buya bi 'yøt'e tengu'bu n'da ran taha, ngue nde da ba'u nda'a bi nde Oja. Bi bøni gue gue'a ra Matías. Ne nu yu 'yæc'yæi buya bi huanh ra Matías, ne bi gomhbu yú 'befi u 'de'ma'da yú 'bäihu ra Cristo.

2

Bi zøh rá Hogandahi Oja

¹ Pe guexta'a di thoqui dim peti gätho yu 'yæc'yæi, din ja'a mí tø'mi, gue bá þenh Oja a rá Hogandahi, ne bin theui n'da ra dæmpeti mí sänba Oja u yu israel, t'æmbi Pentecostés. ² 'Dahmantho bi zøþu di hi, tengu'bu n'da ra ndønthi gue bí 'yæh mahets'i a. Ne nu'a ní hi bu, bi yus'þu ja ra

ngu gueþu mi hu'u. ³ Bi nequi tengu yu 'tusibi ne 'da'i ts'u bi zox yú yu ja'i n'da ngu n'da u mi 'buþu. ⁴ Ngue n'da ngu n'da mi 'buþu, gätho bin t'un rá Hogandahi Oja, ne bi hæþ ra ts'edi xun ho u. Ne bi mbudi 'dahma 'dan'yo bu án ya'u n'da ngu n'da'u nangue rá ts'edi rá Hogandahi Oja in 'yohu.

⁵ Ne nu'u yu pa'u bi zøm bu Jerusalén u yu judío, da 'yøt'a ra dæmpeti mí xi Oja maya'bu, ngue bá neþu gätho yu häi ua ja ra ximhäi. ⁶ Ne nu'bu mi 'yø'a di hi u yu ja'i, bim peti bu, ne n'da ngu n'da u bi zo'u yu 'yæc'yæi nangue yú ndese, ne him bi zä bi bæni ha bin ja. ⁷ Ne bi hyonya thohe ne him bi bædi 'be'a nam bøni, ne bin 'yæmb zehæ u:

—Hague án zä bin ja bu, bin 'yemp'u. Ha hinga gue'u yu mengu bu Galilea gätho i ya ua ya. ⁸ Hanja sä i siþu ma ndesehu n'da ngu n'daju. ⁹ Ne nuþu n'da'a n'danni bá neþu, ne 'daju, 'bu'i 'da bá neþu Partia, neþu Media, neþu Elam, neþu Mesopotamia, neþu Judea, neþu Capadocia, neþu Ponto, neþu ra häi Asia. ¹⁰ Neþu Frigia, neþu Panfilia, neþu ra häi Egipto, neþu ra häi Africa jom bu Cirene. Ne nu'u mi'da yu romanos u, madague'bu gätho yu judío u, ne nu mi'da u gue æc'yæi tengugahu dyu judíoþu, ne 'buh mi'da bá neþu Creta, neþu Arabia. ¹¹ Ne dí øhmbu i mam ma ndehu nangue yún t'øt'e gue i øt' rá ts'edi Oja, bin 'yemp'u.

¹² Ne gätho madi hyonya thohe, ne hingui þadi 'be'a da bæni. Ne n'da ngu n'da bi manse u:

—'Be'a ní mba na in ja ya.

¹³ Pe nu'u mi'da bi ma:

—[ti u.

Bi zoh yu ja'i ra Pedro

¹⁴ Ne nu ra Pedro buya 'darþu mí 'bähmbu u mi 'de'ma'da yú 'bäihu ra Cristo, ne nts'edi bin ya, bi 'yæna:

—N'yohu ahu dyu judíoþu ne gätho ahu guí 'bühmbu ua Jerusalén, dami 'yøhmbu xun ho 'be'a ga xi ahu ya. ¹⁵ Nuje hin dí itihe tengu guím bæmhbu, nguetho ja guto ya. ¹⁶ Pe

nuna guehna gue bin ja ya, gue'a bi man ra Joel rá pøngahya Oja, bi 'yena:

17 Din ja bə n'da ra pa ba ɛhɛ, ɛn Oja, gue ga pɛn'nahə ma Hogandəhi gətho nangu yə jə'i 'bəcua ja ra ximhəi.

Nɛ nu'ə ni ts'ənt'əhə nɛ ni t'ixuhə dim pøngahya.

Nɛ ni ts'ənt'əhə da nu'ə yən t'uti tengu yə t'i

nɛ ni dəc'yɛihə da 'uɪ yə t'i.

18 Nu'bə bin ja, nu'ə ma 'yɛhɛ, yən 'yohə nɛ yə xisu, ga pɛnpə ma Hogandəhi ə,

nɛ dim pøngahya nanguɛä.

19 Nɛ ga uh yə hmɛpya bə magəts'i, nɛpə ja ra həi, yə hmɛpya ra ji, nɛ ra sibi nɛ ra 'bifi.

20 Nɛ nu'a ra hyadi ya hin din ja rán nɛqui,

nɛ ra zəna xtan theni tengu ra ji.

M'bet'o nja bə din ja, m'bejua da zøn ra pa dua ɛh ra Hmu mahəts'i,

nɛ nu'a ra pa a, nuixte thoho nɛ nts'utho 'bɛ'a din ja.

21 Nɛ nu'a ra pa dua ɛhɛ, din ja gue hønt'a to'o xí mba't'a ra Hmu da yən Oja a.

Ngubə bi 'yo't'a ra Joel 'bə maya'bə, bi 'yɛn'a ra Pedro.

22 Nu ra Pedro xø bi 'yɛmp'ə mahøn'a:

—N'yohə ahə dyə israelhə, dami 'yøhmbə ma nde. Dí m angə nanguɛ ra Jesús ra mɛngu Nazaret. Oja bi japi ngue bi 'yøt' yən t'øt'e nuixte nanguɛ rá ts'ɛdi Oja, nɛ yə hyonya nt'øt'e, nɛ yə hmɛpya, guɛpə da zä gui pəhmbə ngue Oja bi zɛ'a. 23 Nɛ maya'bə Oja mi pədi 'bɛ'a gá 'yørpahə rá Ts'ənt'ə. Nɛ Oja mi sänni gue gá cuathə bə ja n'da ra pont'i nanguɛ yə 'yɛ yə tonto, nɛ gá hyohə. 24 Pɛ nu'a Oja bi xox 'bə mí du, nɛ bi hyəcua ran dətɛ, nguetho hin'yə rá ts'ɛdi ran dətɛ xtán zä xtán zəm'ma ra Jesús. 25 Nguetho bi man ra David gue 'bɛ'a da nu ra Jesús, 'bə mí 'yɛna: Nugə thocua thoho dí nugə Oja bə ja ma hmi.

Nɛ di 'dac ra ts'ɛdi, jananguɛ'a njon da zä di 'uegagui.

26 Jananguɛ'a i hu ma mbəi, nɛ dadín johya 'bə dí m angə nanguɛ'a.

Nɛ nu'bə din sənya ma jə'i bə ja ran 'yägui, dí tøp'ma ran ho da t'ørcagui.

27 Nguetho hin gui hyɛgə ma te da gopə guɛpə o'ə xən du,

Nɛ hin gui japi da 'ya ma ngøc'yɛi, guɛcä, ni Hoga t'əhnigui.

28 Nɛ gá 'yurqui 'bɛpə dám 'bəhmi mazəi mahøn'a,

nɛ nu'i gui jaqui ngue din ja ran johya ma mbəi nu'bə dá nut'a ni hmi, bi 'yɛn ra Pedro tengu bi man ra David.

29 Nɛ xø bi 'yɛn'a ra Pedro:

—N'yohə ahə, da zä ga xi ahə majuəni nanguɛ ma ngərpə mbombøtahə ra David mi 'bəi maya'bə, him bi manse nanguɛɛ 'bɛ'a da t'ørpe, nguetho bi du, nɛ guɛxta'a i o bə rán 'yägui i ja ua dí 'bəhmbə. 30 Pɛ nu ra David bim pøngahya 'bə mí man na, nɛ mí pədi majuəni 'bɛ'a bi xi'a Oja, gue n'da rá m bom'beto ra David din ts'ət'abi nanguɛ yə israel tengu ra David, nɛ guehna ra Cristo na. 31 Nɛ mi pəh ra David 'bɛ'a din ja, jananguɛ'a bi ma nanguɛ da ndants' mahøn'a ra Cristo,

nɛ hin da ts'opə nidu rá te, nɛ xín da 'ya rá ngøc'yɛi a. 32 Nguetho ra Jesús, Oja bi xox 'bə mí du, nɛ nu'a dí pəhmbə majuəni gətho gahe, nɛ dí mamhbe nguetho dá nuhe 'bɛ'a bi t'ørpe. 33 Oja bi xots'i nɛ bi zixpə ja rá ts'ɛdi, nɛ bi un'na rá Hogandəhi tengu xí man Oja, jananguɛ'a bi 'dacəhe bəya. Gue'a rá Hogandəhi i øt'e 'bɛ'a gətho guín nuhə ya, nɛ guí øhmbə ya. 34 Nguetho ra David him bi ndex mahəts'i, pɛ gue'a im manse a:

Nu'a ra Hmu bi xi'a ma Hmu:

“Dami hyucua ja ma ts'ɛdi,

35 asta gue'bə ga təhui man sɛiui,” bi 'yɛn'a ra David, bi 'yɛn'a ra Pedro. 36 Nɛ xø bi 'yɛna:

—Gətho ahə ma mi israel ahə, gui pəhmbə ya majuəni bi jap Oja dim hmu a gá cuathə bə ja ra pont'i, nɛ guehna ra Jesús, nɛ gui pəhmbə gue bi huan Oja a, bi 'yɛn'a ra Pedro.

³⁷ Nu'bu mi 'yøh yu ja'i 'be'a bi man'a ra Pedro, emme bi du yú mbai, 'bu mí 'yøde gue rá Ts'ant'u Oja a xí hyo. Ne bi t'än'na ra Pedro ne yán 'yohu:

—Man 'yohu ahü, 'be'a da zä ga øthe ya, xn'u.

³⁸ Nu ra Pedro bi dätì:

—Gui päh nin 'yomfënihü nangué ran ts'o, ne gan xixyähü n'da ngu n'da ahü nangué rá thuhu ra Jesucristo. Ne din ja ra punbi ni ts'oquihü, ne di 'da ahü rá Hogandähi Oja. ³⁹ Nguetho bi man Oja di 'da ahü ran t'unni gue'a rá Hogandähi Oja, ne ni t'ähnihü din t'unni, ne gätho ü hønbe go hapü i 'bai din t'unni, gue hønt'a go to'o da zohn'na Oja ra Hmu, bi 'yën'a ra Pedro.

⁴⁰ Ne nu ra Pedro man'da xün ngu bi xifi ne bi hecui, ne bi 'yëmbi:

—Damin yämhbü nangué'a ran ümbi da nu'u yu ts'om'bäi i 'bücua ya, bi 'yën'a ra Pedro.

⁴¹ Ne gätho to'o bi 'yømanho a bi man ra Pedro bi mba ma xixyabi. Nu ra pa gue bi man ra Pedro, mbe hyu mahuaqi yu ja'i bi 'yëc'yëi. ⁴² Ne nu'u bi thocta'a bi xänba yú 'bäihü ra Cristo ü, ne bi hyu yú mbai nguetho 'da'angu im bëni. Ne thocua thoho bim peti gue din yähü Oja, ne da zi ra xecahme, ngue bi bën rán däte ra Hmu.

Yäm 'bai ü mbüdi bi 'yëc'yëi

⁴³ Gätho yu ja'i bi numansu Oja ne emme bi hyonya thoho 'be'a bin ja nangué yün t'øt'e nuixte ne yu hmëpya bi 'yøt' yú 'bäihü ra Cristo. ⁴⁴ Ne gätho gue bi 'yëc'yëi n'dat'a in numanho n'da ngu n'da, ne nu'a 'be'a mí pë'ts'i n'da ngu n'da, 'da nan gomthoho. ⁴⁵ Ne nu'bu n'da mí honi 'be'a madí 'bedi, nu'a man'da büya bi mbä 'be'a mí pë'ts'i, bi un'na büya. ⁴⁶ Ne mpa 'bu mpa 'bu madím peti bü ja ra dänija. Ne nu'bu xün sihme, bin sänbi bi mba bü ja yú ngu yú mí 'yëc'yëihü, ne bin johya yú mbai, ne 'dat'a im bëni. ⁴⁷ Ne bi 'yëspa Oja, ne bi hnumansu ü nangué gätho yu ja'i. Ne nu Oja bi japi n'dapa ngu n'dapa i cürpü ja rá ts'edi mí da yu ja'i, gue bi zin'u.

3

Bi zä ra dogua

¹ N'da ra pa 'bu hyunde, gue'a ra ora 'bu nzäi mí yähü Oja yu ja'i, bi mba bü ra dänija ra Pedro ne ra Xuua. ² Mi 'büpü n'da ran 'yohü ra dogua gue'bu go mim 'bai. Ne nzäi bi thuxpü ja rá goxthi ra dänija. Nu ra goxthi t'ëmbi mahotho. Nu ran 'yohü da 'yäp yün t'unni yu ja'i i thopü mbo. ³ Nuna, nu'bu min nu ra Pedro ne'a ra Xuua ní mba bü ja ra dänija, bi 'yäp ran t'unni. ⁴ Nu ra Pedro n'youi ra Xuua, nu'bu min nu i hupü, bi 'yëmbi:

—Hyandgä'be.

⁵ Nu ra dogua bi hyant'u, mi tø'mi da hyäni 'be'a di un'dü. ⁶ Pë nu ra Pedro bi 'yëmbi:

—Xíng ra t'axi xíng ra c'axt'i dí hägä, pë nu'a i jagui dadí 'da'a'i. Nangué rá ts'edi ra Jesucristo mëngu bü Nazaret, damí ndants'i ne gan 'yo, bi 'yëmbi.

⁷ Nu ra Pedro bi bentpa rán 'yëi, bi xots'i. 'Bex bin häts'edi rá gua, ne rá hyudi xíngua. ⁸ Ne n'da sägui thoho bi 'yøt' 'bu mi ndants'i ne bin 'yo. Ne'a bi yüthü bü ja ra dänija, sägui ne 'yo, ne ëspa Oja. ⁹ Gätho yu ja'i bi nu ran 'yohü ngue bin 'yo ne bi 'yëspa Oja. ¹⁰ Ne mi pädi gue nu'a mi hupü ja ra goxthi mahotho bü ja ra dänija mí äh ra mbëti. Ne gätho bi hyonya thoho 'be'a bin ja ran 'yohü.

Nu ra Pedro im mam bü ja ra ngun'yu t'ëmbi Salomón

¹¹ Nu'a mi dogua hingui nde da hye'a ra Pedro ne ra Xuua, ne bá ëpü xün ngu yu ja'i guëpü ja ra ngun'yu mí 'bä ü, t'ëmbi Salomón, ne madí hyonya tho'u. ¹² Nu'bu mí hyant'u yu ja'i a ra Pedro, bi 'yëmbi:

—N'yohü ahü dyü israelhü, hanja gadí hyonya thohü nanguëhna ra dogua, ne hanja gní hyandgä'be. Ha guí ëmhbü gue ma ts'edisë'be ne man hose'be gue xtá jap'be bin 'yo na. ¹³ Hin'na maha, pë ga xi ahü Hague bin ja. N'dat'a Oja gue mí ëspa mam bombøtahü ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, bi zixpü mahëts'i a rá Ts'ant'u, ne bi un rá ts'edi. N'dat'a

ra Jesús gue gá dāh_u b_u ja rá hmi ra Pilato ne gá cōmh_u b_u. Nu ra Pilato mim ma xtá mba nthēgui. ¹⁴ Pē nu'eh_u gá cōmh_u n'da x_un ho, ne gue'a rá Thahni Ojā a. Ne gá 'yāhmb_u n'da ra hyodu da soc'ah_u. ¹⁵ Ne gá mamhb_u gue da mba ntho ra Hmu gue di un ra te. Pē Ojā bi xoxp_u 'b_u'_u x_un du, gue'a dá nuhe ne dadín juānhde. ¹⁶ Bi zā na ran 'yoh_u nguetho bi 'yēc'yēi ra Jesús. Ne guehna ran 'yoh_u guín nuh_u ya, ne guí pāhmb_u to'o na.

¹⁷ Pē nuya, n'yoh_u ah_u, dí pācā ngue hin gmí pāhmb_u 'bē'a xcá 'yōth_u 'b_u gmí hyoh_u ra Jesús, ne ximangutho ni ngārpih_u. ¹⁸ Pē Ojā bi japi bin ja 'bē'a gātho bi ma maya'b_u, gue bi man y_u pōngahyā nangue ran unbi bi nu ra Cristo rá Thahni Ojā. ¹⁹ Janangue'a nuya, damí pāh nin 'yomfēnih_u ne gui dāp ni mbūih_u Ojā. Ne nu Ojā baya da zā da duc'a ni ts'oquih_u ne di 'da ah_u ran johya ni mbūih_u. ²⁰ Ne nu Ojā ba penhua mahōn'a ra Jesús ne gue'a ra Cristo xa ts'ānni di jācuah_u. ²¹ Nu ra Jesús jatho da gop_u mahēts'i jague'b_u da zōn ra pa da mba ma hoqui gātho ua ja ra ximhāi, tengu bi man Ojā maya'b_u, nangue yú nde yú hoga pōngahyā. ²² Pē bi 'yēnsē a ra Moisés: “Nu'a ra Hmu ma Ojāh_u, da zānna n'da rām 'bēhni ngue gue'a nin 'yoh_uh_u tengugā. Damí 'yōhmb_u 'bē'a gātho da man'a. ²³ Ne din ja, hōnt'a go to'o má jā'i hin da 'yōmanho a, da mba ma 'ueque nangue yú t'ahni Ojā, ne da mba ma 'bēpi rá te,” bi 'yēn'a ra Moisés.

²⁴ Ne majuāni, gātho bi man yú pōngahyā Ojā gue'b_u mí man ra Samuel ne gātho mi'da y_u pōngahyā m'bejua mí 'būi, gātho bi ma 'bē'a gātho da 'yōt' Ojā, ne gue'a dí nuh_u y_u pa jabuya. ²⁵ Guej_u dy_um bom'betoj_u yú pōngahyā Ojā, ne ndej_u Ojā ga comhb_u rán hogui bi 'yōrpa ma ngārpa bōtah_u nu'b_u mi t'ēmp'a ra Abraham: “Nangue n'da nim bom'beto dim 'būh niya'b_u, dí mba ma jāpi gātho y_u jā 'i guecua ja ra hāi,” bi t'ēmp'a. ²⁶ Janangue'a nu'b_u

mi xoxa Ojā a rá Ts'ant'_u gue bi du, m'bet'o thoho bá penhua dí 'būhmb_u, ngue nde di 'uegah_u n'da ngu n'daj_u nangue ma ts'oquih_u, bi 'yēn'a ra Pedro.

4

Pa ma juānbi ra Pedro ne ra Xuua

¹ Nu'b_u mi xānba y_u jā'i ra Pedro ne ra Xuua, bá ēh y_u mbājā ne'm y_u hmu b_u ja rá dānijā y_u judío, ne y_u saduceos. ² Nu'ē mme bin cue _u, nguetho bi xānba y_u jā'i gue bi ndants'a ra Jesús b_u 'b_u'_u x_un du. ³ Nu'ē bi bēnt'a ra Pedro ne ra Xuua, ne bi got'a fādi, jague'b_u mi hyats'i bi juānbi, nguetho x_un de 'b_u mi got'i. ⁴ Pē x_un ngu _u xī 'yōh ram hma bi ma, bi 'yēc'yēi. Mbē í jua'i cat'a mahuāhi y_un 'yoh_u ngue bi 'yēc'yēi.

⁵ Nu'b_u mi hyats'i bim peti b_u Jerusalén y_u ngārpa mbājā ne y_u dāc'yēi ne y_u xānbate nijā. ⁶ Mi 'būp_u ra Anás ra dāmbājā a, ne ra Caifás, ne ra Xuua, ne ra Alejandro, ne gātho mi'da yú mēni ra dāmbājā, bim peti ngue di juānba ra Pedro ne ra Xuua. ⁷ Ne bi manda da ts'ispa ra Pedro ne ra Xuua, ne bim 'bāp_u ja yú hmi ne bi 'yānni:

—'Bē'a má ts'edi o gue to'o rán t'ēdi ngue xcá 'yōt'ui na.

⁸ Nu ra Pedro baya n'youi x_un ngu rá ts'edi rá Hogandāhi Ojā, bi 'yēmbi:

—Gyú ngārpih_u y_u jā'i ne gy_u dāc'yēih_u dy_u jā'i israelh_u. ⁹ Ha guí āngahe nam pa ya nangue ran ho bi t'ōrpa na ran 'yoh_u, ne hague nja bi zā na ran 'yoh_u ngue mi _u. ¹⁰ Nu'b_u majuāni guí āngahe, gui 'yōhmb_u ya, ne gātho ma mi'israelh_u, ngue nangue rá ts'edi ra Jesucristo, gue'a í zā ín 'yo na ran 'yoh_u ya. Gue'a ra Jesús ra mēngu b_u Nazaret, gue gá cuath_u b_u ja ra pont'i, ne nu Ojā bi xoxp_u 'b_u'_u x_un du. ¹¹ Guehna ra Jesús hin gá nde gá pāhmb_u, ngue tengu'b_u gy_u gādoh_u gá samhb_u n'da ra do. Pē nuya Ojā bi jāpi ngue tengu'b_u n'da ra do man'da mahyonidā b_u pa nthōe ra nguajādo. ¹² Njo'o man'da da zā di pō'a n'da hinda hōnt'a ra Jesús. Nguetho him

bi zän Oja man'da ra ts'edi ua ja ra ximhäi gue da zä di pøj, hinda hont'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra Pedro.

¹³ Nε madi hyonya thoho ɛ yu juanbate 'bɛ mí badi him bi zu din yahu ra Pedro nε ra Xuua, gue mí padi him bin xädi. Pε bi bεm buya, bin 'yohɛ ra Jesús ra Pedro nε ra Xuua.

¹⁴ Nε nu'bɛ min nu ran 'yohɛ xí zä gue mi 'buhmbɛ ɛ, hin'yɛ 'bε'a man'da sä da xifi. ¹⁵ Nε bi mbɛhn bu thi ɛ yoho n'da zu ora, ngue nde din 'yän'dɛ 'bε'a da zä da 'yørpe. ¹⁶ Nε bin 'yän'dɛ:

—'Bε'a sä ga øthɛ nangue yan 'yohɛ, nguetho majuani n'da ran t'øt'e nuixte bi 'yøt'ɛ. Nε gätho 'bucua Jerusalén i padi, hingui sä ga cømhɛ. ¹⁷ Pε guehma nde'bɛ ga sahmbɛ n'dahma njon da xifi nangue ra Jesús, gue him man'da di thoc ram hma bu 'buh yu ja'i, bi 'yɛn'ɛ.

¹⁸ Bi zohn mahøn'a ɛ, bi xih pɛya, gue him man'dandj da ma, xín da xänba yu ja'i nangue ra Jesús. ¹⁹ Bi dah ra Pedro nε ra Xuua, bi 'yɛmbi:

—'Bε'a go guím bεnsɛhɛ ngue i nde Oja ga øt'be, ha gue'a guím mamhbɛ o gue'a man Oja a ga øt'be. ²⁰ Nguetho jatho ga mamhbe 'bε'a xtá nuhe nε 'bε'a xtá øhmbe, bi 'yɛn'ɛ.

²¹ Nu'bɛ man'da mi dämhyä ɛ, bi hyɛgui nguetho him mi tñi 'bε'a dí unba ɛ. Nu'ɛ i supi din cue yu ja'i 'bɛ xtí unba ra Pedro nε ra Xuua, nguetho gätho yu ja'i mí ɛspa Oja nangue'a xín ja. ²² Nguetho nu ran 'yohɛ mi ponga nyote njeya mi pε'ts'i, ngue bi t'ørpa ran t'øt'e nuixte, gue bi zä.

Nu yu 'yɛc'yɛi bi yäp Oja hin din su

²³ Nu'bɛ mi thɛh ra Pedro nε ra Xuua, bá ɛpɛ guerpɛ mí 'buh yu 'yɛc'yɛi. Nε bi xifi gätho xí xí'ɛ yu mbäjä nε yu dɛc'yɛi. ²⁴ Nu'ɛ, nu'bɛ mí 'yøde, bi zo Oja, n'dat'a im bɛni, nε bi 'yɛn'ɛ:

—Ma Oja ahe, gue gra Hmu, gá 'yøt' mahɛts'i nεcua ja ra häi nε ra dejä nε gätho ɛ i jabɛ. ²⁵ Nε nu ní Hogandahi bi bɛnba mam bombøtahe ra David, ni 'yɛhɛ, 'bɛ mí 'yɛna:

Hanja nín 'yo'ts'ɛ yu ja'i gue hingui tɛn'na Oja,

nε im bɛn'ɛ gue him majuani.

²⁶ Yú hmuts'ut'abi yu häi ya bi dɛ'mi bi zä bi dɛmp' ra sæi.

Nε yu ts'ut'abi bim pɛti

din sahmbɛ ra Hmu Oja nε ra Cristo rá Thahni Oja,

bi 'yɛn'a ra David.

²⁷ Nguetho majuani bim pɛti ua ja ra hnini ra Herodes, nε ra Ponce Pilato, nε yu ja'i ngue hing yu judío, nε ma mi'israelhe, nε bi zuh ni hoga Ts'ant'ɛ Jesús, gue'a gá huahni.

²⁸ Nu'ɛ bi 'yøt'ɛ gätho 'bε'a xcá sän mam'bet'o gue bin ja. ²⁹ Nuya ma Hmu ahe, damí nu'ɛ gue nde di unje,

nε damí 'daje ni ts'edi, ni 'yɛhɛgähe, ga huthe ran zambɛi ga mamhbe nim hma. ³⁰ Nε ga uthe yu ja'i ni ts'edi gue da zä'ɛ yan zäman'ɛ. Nε gui 'yut yan t'øt'e nuixte nε yu hmɛpya nangue ni Hoga ts'ant'ɛ ra Jesús, bi 'yɛm 'bɛ min yahu Oja ɛ.

³¹ Nε nu'bɛ mí jua'a bin yahu Oja, nu ra ngu guerpɛ xím pɛti bin huani, nε gätho ɛ man'da bi hyä yú ts'edi nangue rá Hogandahi Oja. Nε gätho yu 'yɛc'yɛi bi hyut'an zambɛi, bi mamp'a rá mhan Oja.

Bi gohmi 'bε'a gätho mi ja

³² Gätho yu 'yɛc'yɛi i 'bɛi tengu n'danja'i tho, 'dat'a i øt'e, 'dat'a im bɛni. Xínga n'da bi ma gue jase yú mbɛti, nε gätho 'bε'a mi ja mi cohmi.

³³ Nε nu yú 'bäihɛ ra Cristo, nu'bɛ mí thoqui bi ma gue bi ndants'a ra Hmu Jesús 'bɛ mi du, nε bi jap Oja bin ja rá ts'edi yám hma, nε xun ngu rá mate Oja bin t'un'ndɛ n'da ngu n'da ɛ.

³⁴ Gätho yu 'yɛc'yɛi nte madi 'bɛdi 'bε'a gätho mi honi, nguetho xun ngu bi mbä yú häi o gue yú ngu mí ja, nε bi un ra mbɛti yú 'bäihɛ ra Cristo. ³⁵ Nε nu'ɛ bi darpa ɛ to'o di 'bε a da hyoni. ³⁶ Nε gue'a bi 'yøt'a n'da ra 'yɛc'yɛi, ra José na, ra mɛngu Chipre, rá 'yu ra Leví,

pɛ nu'ɛ yú 'bäihɛ ra Cristo bi zänba man'da rá thuhu gue dí Bernabé, nde da ma i hurpa rá mbɛi n'da. ³⁷ Nε gue'a bi 'yøt'e, bi mbä n'da rá huahi mi ja, nε bá hɛ ra mbɛti, nε bi dä bu 'buh

yá 'bäih_u ra Cristo, ngue di un'd_u nte mi ja.

5

Rá ts'oqui ra Ananías ne ra Safira

¹ P_e nu'a man'da ra 'y_ec'y_ei í Ananías mi 'b_up_u, ne rá xisu, bi mbä yá häi. Nu'a rá xisu ra Safira a. ² Ne bi g_on'i ts'ü ra mbeti ne 'dat'a bi b_e mmi rá xisu. Ne bá h_ac made ra mbeti, bi g_ap_u 'b_u'ü yá 'bäih_u ra Cristo. ³ P_e nu ra Pedro bi 'y_emp'a:

—Nu'i grá Ananías, hanja guí c_ut' ni mb_ui ra z_ith_u, ra Satanás, gue di 'b_ep'i'i guí xih ra fehni rá Hogand_uhi Oj_a, ngue gá hy_ac'i ts'ü ra mbeti guí pä ni häi. ⁴ Nu'b_u hin xquí pä ni häi, ha hin xquí cohmi gue ni mbeti z_eh_e. Ne nu'i gá pä ni häi, ha hinga gue ni 'b_efiz_eh_e xquí 'y_ot'e nangue ni mbeti. Hanja ngub_u guím b_eni. Hinga gue'ü y_un 'yoh_u gá xih ra fehni, p_egue Oj_a gá xih ra fehni, bi 'y_en'a ra Pedro.

⁵ Ne nu'b_u mí 'y_o'a ra Ananías 'b_e'a bi man'a ra Pedro, 'b_ex bi du. Ne gátho to'o bi 'y_ode nangue'a ξ mm_e bin ja ra mbidi yá mb_ui _u. ⁶ Nu'ü y_un 'yoh_u mi 'b_up_u bi ndants'i, bi mbant'a ra ánima Ananías, bi duts'i, bi 'yäg_ui.

⁷ Ne nu'b_u mi tho'i ts'ü nhyu ora, bi z_oh ra Safira, rá xisu ra Ananías, ne him mi p_adi 'b_e'a bi thogui. ⁸ Nu ra Pedro bi 'y_an'na ra xisu:

—Xiqui hang_u guí päui ni häi, tengu man ni nd_o, bi 'y_en'a ra Pedro.

—H_aha ngub_u rá muui, bi 'y_entho ra Safira.

⁹ Nu ra Pedro bi 'y_emp'a b_uya:

—Hanja 'dat'a gá b_emmi, hanja sä gá c_on rá Hogand_uhi Oj_a. Nuya 'b_acua ja ra goxthi _u gue bá äc'a ni nd_o, ne'e da dux'a ya, bi 'y_embi.

¹⁰ Ne 'b_ex bi y_or_pu ja rá gua ra Pedro, ne bi du. Bi y_ut'ü y_un 'yoh_u, bi nu, ya xí du, ne bi duts'i, ne bi 'yäg_ui, 'dar_pu thoho bi 'youi rá nd_o. ¹¹ Ne ξ mm_e bi mbidi gátho _u y_u 'y_ec'y_ei, ne'ü gátho mi'da bi 'y_ode bi mbidi.

X_un ngu y_un t'ot'e nuixte bi 'y_ot' yá 'bäih_u ra Cristo

¹² X_un ngu y_u hm_ep_ya, ne y_un t'ot'e nuixte bi 'y_ot' yá 'bäih_u ra Cristo b_u 'b_uh y_u j_a'i. Ne gátho madim peti b_u ja ra d_anij_a gu_ep_u t' ξ mbi rá ngun'y_u ra Salomón, ne 'dat'a im b_en'ü. ¹³ Ne nu'ü mi'da _u gue hingui ξ c'y_ei, bi zu din u_ans'h_u y_u 'y_ec'y_ei, ne bi hnumansu y_u 'y_ec'y_ei. ¹⁴ P_e man'da man'da x_un ngu bi 'y_ec'y_ei ra Hmu, y_un 'yoh_u ne y_u xisu. ¹⁵ Ne nangue bi 'y_ot' y_un t'ot'e nuixte yá 'bäih_u ra Cristo, jananjab_u i ts'op_u ja 'y_u y_u hy_enni gu_ep_u da tho'ü, i ox_pu ja yá t'ots'i ne yá f_idi. Ne nu'b_u da thop_u rá xudi ra Pedro da y_ani. ¹⁶ Ne x_un ngu bi b_om b_u ja y_u hnini gu_ep_u h_an b_u Jerusalén, bi mba b_u Jerusalén, bi zix'ü y_un z_aman'ü, ne'ü min 'yoh_u y_u z_ith_u. Gátho bi zä.

Ra Pedro ne ra Xuua bi hnuman'ü

¹⁷ Janangue'a y_u d_ambäjä ne gátho min 'yoh_u, nu'ü ξ mbi y_u saduceos, ξ mm_e bin ja y_un ts'eya yá mb_ui _u.

¹⁸ Janangue'a bi b_ent'ü yá 'bäih_u ra Cristo ne bi got'a fädi. ¹⁹ P_e nu'a n'da ram 'b_ehni bí 'y_eh mah ξ ts'i 'b_u min xui, bi xocua ra jut'i y_u ofädi ne bi zix_pu thi. Ne bi xifi:

²⁰ —Ní mba, damam 'b_ahmb_u b_u ja ra d_anij_a, dami xihmb_u y_u j_a'i gátho nangue ram 'b_ui ma'da'yo, bi 'y_ena.

²¹ Nu'ü, nu'b_u mí 'y_oh na, bi y_ur_pu ja ra d_anij_a 'b_u mi t' ξ xuditho, ne bi xänba y_u j_a'i.

Ne nu'b_u mí peti y_u hmumbäjä b_u ja n'da ra ngu, ne'ü min 'yoh_u, ne madin zohni y_u ng_ur_pi ne yá d_ac'y_ei y_u israel, ne sä bi mb_en_pu fädi y_u asmayo gue ba si yá 'bäih_u ra Cristo. ²² P_e nu'b_u mi z_om b_u ja ra fädi y_u asmayo, njom bi d_im b_u _u. Bi mbeng mah_on'a b_u bí 'b_uh y_u hmumbäjä, ²³ ne bi 'y_embi:

—Dá t_im'be ra goxthi x_o man th_ut'i thoho ne y_u mbädi mi 'b_ap_u thi ja ra goxthi. Ne nu'b_u ma xoc'be, njo'o to'o dá t_im'be b_u mbo, bi 'y_en'ü.

²⁴ Ne nu'b_u mi 'y_o'a rá hmu y_u mbädi b_u ja ra d_anij_a, ne y_u hmumbäjä, bi hyonya thoho. ξ mm_e bi du yá mb_ui: “Нар_u maha n_in se'a ot'ü,” din 'y_emp'ü. ²⁵ B_ex bi z_on'a n'da, bi xifi:

—Nu'u yun 'yohu gá cothu fädi bí 'bäpü ja ra danija ya, ne i xänba u yu ja'i, bi t'emp'u.

²⁶ Ne bi mba rá hmu yu mbädi büya, ne in 'yohu yu mbädi. Ne xø bá si yú 'bäihü ra Cristo, ne him bi unbi, nguetho mí su xtí mba ma bat'ado.

²⁷ Ne nu'bü bá ts'i bü ja ra junta, bi 'yän yun t'änni a ra hmumbäjä. Bi 'yemp'u:

²⁸ —Ha hin dá hec'ahu gue hin gui xänbahu yu ja'i nangué ra Jesús. Pe hin gui øhmbu 'be'a dá mangähe. Nuya gätho yu ja'i 'bucua Jerusalén i pah ram hma gui mamhbu. Ha gui enje go ma ts'oquihe bi du ra Jesús.

²⁹ Nu'a ra Pedro ne'u mi'da yün 'yohu bi dät:

—Jatho ga øthe 'be'a i xije Ojä xinda gue i xije yu ja'i. ³⁰ Nu Ojä gue bi dände ma ngarpa bøtahü, bi xox'a ra Jesús, nu'a gue'a gá hyohü 'bu gmí cuathü bü ja ra za. ³¹ Pe Ojä bi zixpu bi gonhui rá ts'edi, ngue dim hmu ne dim pørpate. Ne da japi di päh yú mbüi yu ja'i israel ne di punba yú ts'oqui. ³² Ne nugähe dí mamhbe majuani nanguéhna. Ne'a rá Hogandähi Ojä im ma majuani nanguéhna. Ne nu Ojä bi un rá Hogandähi to'o gätho bi 'yec'yei, gue da bæsé gue majuani a, bi 'yén'a ra Pedro.

³³ Ne nu'bü mí 'yø'u hupü, ε mme bi de ra cué, ne min nde xtá hyo ü. ³⁴ Pe bi ndants'a n'da ran 'yohu mi hupü ja ra junta, nuna n'da ra fariseo rá thuhu ra Gamaliel. Gue'a n'da ra xänbate yün t'edi yu judío. Ne gätho yu ja'i in numansu a. Nu'a bi manda da ts'ixpu thi n'da zu ora ü i pa ma juanbi. ³⁵ Ne bi 'yena:

—N'yohu ahü, dyü israelhü, dami jamansu 'be'a gui ørpahü ya yun 'yohu.

³⁶ Nguetho hin ε huä maya'bu bi ndants'a n'da ran 'yohu ra Teudas, mi ena mi jase rá ts'edi. Ne xun ngu yu ja'i bi denni, mbe goho ciento. Ne nte dá ørpahü pe bi tho, ne gätho mi tenni bin 'uext'i 'da'a n'danni bi mba.

³⁷ M'bejua büya, bi ndants' ra Judas ra mengu ra häi Galilea. Nu yu pa bin ja ra pede bin tet'i 'da yu ja'i. Pe ne'a

bi mba ntho, ne gätho mi tenni bin 'uext'i. ³⁸ Janangue'a dí xi ahü, dami hyehmbü ya yun 'yohu, nguetho nu'bu rá ts'edi zehé gue ra 'befi i øt'e, da mba ma juadi 'bu. ³⁹ Pe nu'bu rá 'befi Ojä i øt'e, hingui sä gui hecpahü. Nu'bu gui ena gui hecpahü, gan sahmbü Ojä 'bu, bi 'yén'a ra Gamaliel.

⁴⁰ Nu'u, bi 'yømanho 'be'a bi man ra Gamaliel, ne nu'bu mí xifi da yut'a mbo mahøn'a yú 'bäihü ra Cristo, bi mba m'bei, ne bi xi'u hin din xänbate nangué ra Jesús, ne bi hyetho büya. ⁴¹ Nu'bu mí bøm bü ja ra junta ü, bin johya yú mbüi, nguetho ya bi nu ran unbi nangué ra Jesús. ⁴² Ne xinga n'da ra pa mi øt'i gue him mi mamp'a ra hogam hma nangué ra Jesucristo, ne bi xänba yu ja'i nubü ja rá danija yu judío, ne pu ja yu ngu.

6

Bi thahni yoto má 'yohu ngue dim faxte

¹ Nu'u yu pa ü man'da xun ngu bi 'yec'yei. Nu'u 'da büya gue i yä ra griego, bi dü'mi bi zu'u i yä ra hebreo, i ena hingui pa ma peti xun ho ü 'da yú menguhü, gue yu xisu xun du yú ndø, gue'bu pa ma dat'i yun ts'ihme n'da pa ngu n'da pa. ² Nu'u 'de'mayoho yú 'bäihü ra Cristo bi ma gue dim peti yu 'yec'yei büya, ne bi xifi:

—Hingui sä yoho ga øt'ähe, hingui sä ga thoqui ga unhde yun ts'ihme yu ja'i, nguetho jatho ga mamhbe rám Hman Ojä. ³ Janangue'a ma zu cu ahü nangué ra Cristo, dami huahndü 'da gue gue'ahü yoto yu hogan'yohü gue i hä ra ts'edi xun ho nangué rá Hogandähi Ojä in 'yohu, ne xun ho yün 'yomfëni, di darpa yün ts'ihme yu ja'i ngue nte i ja. ⁴ Pe nugähe ga thoje dan yähe Ojä ne ga mamhbe rám Hman Ojä.

⁵ Ne gätho ü gue madi peti bü, bi 'yømanho ü 'be'a bi man'u yú 'bäihü ra Cristo. Ne bi than'na ra Esteban, n'da ran 'yohu emme ec'yeyi xun ho ne in 'youi xun ho rá Hogandähi Ojä. Ne bi than'na ra Felipe, ne ra Prócoro, ne

ra Nicanor, ne ra Timón, ne ra Parmenas, ne ra Nicolás, nu'a mí tenba yá t'éc'yéi yu judío 'bú hin ní 'yéc'yéi ra Cristo, nu'a bá nexpu ja ra hnini Antioquía. ⁶ Ne gátho bi ts'ixpu 'buh yá 'báihú ra Cristo. Ne nu'u bi gáspa yá 'yé yá yá u býa, ne bin yahú Ojá ngue da mbáx'u nangue ra 'befi bin t'un'du.

⁷ Ne man'da man'da bi hman ráman hman Ojá, janangue'a man'da xun ngu yu já'i bu Jerusalén bi 'yéc'yéi. Ne'u yu mbájá bu ja yá nijá yu judío, xun ngu bi 'yéc'yéi ne bi deni.

Bi fent'a ra Esteban

⁸ Nuna ra Esteban, xun ngu ráman fáts'i Ojá bi unni ne rá ts'edi, ne bi 'yót' yun t'ót'e nuixte ne yu hmépya nangue rá ts'edi Ojá bu 'buh yu já'i. ⁹ Pe nu'u 'da yun 'yohu bi du'mi bin junthu ra Esteban, gue'u i pa bu ja n'da rá nijá yu judío gueru i pa yu já'i min 'yéhe, ne'u 'da yu mangu bu ra hái Cirene, nepu ja ra hnini Alejandría, nepu ja ra hái Cilicia, ne 'da yu mangu bu ra hái Asia, gátho bin junthu ra Esteban. ¹⁰ Pe him bi zá bi dap'a ra Esteban, nguetho xun ngu rán 'yomfeni mi ja, ngue mi yá con rá ts'edi rá Hogandáhi Ojá. ¹¹ Janangue'a nt'águi thoho bi 'berpi 'da da man ra fehni, da 'yena: “Dá øhmbe a bi ma, bi c'aman'u ra Moisés gue bi 'dac man t'édihú, ne bi c'aman'u Ojá,” bi t'emp'u 'da. ¹² Bi parpa yu já'i býa, ne yu dác'yéi, ne yu xánbate nijá, bi fent'a ra Esteban ne bi ts'ixpu bí ja ra junta gueru i ja rán juánbate yu hmumbájá. ¹³ Ne bi mba nthoni 'da da man yu fehni, ne bi 'yena:

—Hingui é'ts'a ní c'aman'u na ra dānijá ne'u yún t'édi ra Moisés. ¹⁴ Nguetho dá øhmbe bi man na ran 'yohu, bi 'yena: “Nu ra Jesús ra mangu Nazaret da xo't' ra dānijá ne di pāh yun t'ót'e gue bi xijú ra Moisés,” bi 'yén na ra Esteban, sá bi 'yén'u.

¹⁵ Gátho mi hupu ja ra junta bi hyand ra Esteban, ne bi nu ngue majani in 'youi xun ngu rá ts'edi Ojá.

7

Din juqñ ra Esteban

¹ Nu'a ra dambájá bi 'yán'na ra Esteban:

—Ha majuani 'be'a si'a ya.

² Nu ra Esteban bi dādi:

—N'yohu ahú, gyu ta ahú, dami 'yøhmbe ya 'bu majuani guecā dí øt'ä a i sicā. Nu'a Ojá nuixte thoho bin yāui ma ngurpa bøtahú ra Abraham, nu'bu mí 'buru Mesopotamia, ne hin ní mba bu ra hái Harán. ³ Ojá bi xifi: “Dami pøngua ni hái, ne gui socua ni meni, ne gua eru n'da ra hái ga ut'a'i,” bi 'yēmbi. ⁴ Janangue'a bi bøm bu ra hái Mesopotamia, ne i t'ēmbi Caldea, ne bim 'buru ra hái Harán. Nu'bu ya bi du rá ta, bi nexpu Harán ne Ojá bá si ua ja ra hái dí 'buhmbu ya. ⁵ Pe nu ra Abraham hinga gue'a ra ora bi xi Ojá di un'na ra hái, xinga n'da xequi da ma gue rá hái zehé. Pe majuani bi xifi di un ra hái gue da gomhbu yám bom'бето. Nu'bu mi xifi, mán jo'o yá t'uhni ra Abraham.

⁶ Nu'a Ojá bi 'yēmbi: “Nu nim bom'бето ban 'yéhe bu n'danni ra hái, ne da mba ma unbi goho ciento njeja.” ⁷ Ne xø bi 'yēmbi: “Nugā ga unbā u yu já'i 'buru ja ra hái gueru dín 'yéhe, ne m'bejua býa nu'u ba pøm bu gueru min 'yéhe, ne ba ecua ja ra hái, ne guecua da dādegui,” bi 'yén Ojá. ⁸ Ojá bi 'yót'ui ran hoqui ra Abraham, nu rá hmépya a gue da mba nthequi rá xifani, ne'u yá xifani yá ts'unt'u. Bin jabu 'bu mim 'buh ra Isaac rá ts'unt'u ra Abraham, ná hyato pa bi mba nthequi rá xifani. Ne nu'bu mín dān'yohu ra Isaac, bim 'buh ra Jacob rá ts'unt'u, ne nu'bu min te ra Jacob bim 'bu'i 'de'mayoho yá ts'unt'u, nu'u gue'u ma ngurpa bøtahú u, bi 'yén'a ra Esteban.

⁹ Ne xø bi 'yēna:

—Nu'a n'da rá ts'unt'u ra Jacob, ra José a. Ne nu yún 'yohu ra José bi seyabi, ne bi mbā. Ne nu'a to'o bi dāi bí zixpu ja ra hái Egipto. Pe Ojá min 'youi ra José. ¹⁰ Nu Ojá bi zeh ra José nangue gátho yun unbi bi nu, ne bi un ráman fáts'i ne bi un rán 'yomfeni xun ho. Ne nu'a ra Faraón, ra hmuts'ut'abi bu ja ra hái Egipto, bi numanho a ra

José, ne bi japi di manda gätho ra häi b_u ne p_u ja rá ngu.

11 Ne bin ja n'da ra d_uth_u b_u gätho ra häi Egipto, ne p_u ra häi Canaán, ne nu y_u ja'i bi nu ran unbi nguetho x_o ma hin'y_u 'be'a da zi ma b_otah_u b_u mí 'b_up_u. 12 Ne nu'b_u mi 'y_oh ra Jacob gue mi pa m'be'ts'i b_u 'be'a da ts'i b_u ja ra häi Egipto, bi mben'd_u 'da y_u ts'unt'_u, gue'_u ma b_otah_u. 13 Ne nu'b_u mi mba mahøn'a y_un 'yoh_u, guexta'a him mi p_u'a ra José. Nu ra José bi 'y_emp'a: "Dadín 'yoh_uh_u." Ne nu'a ra José bi xi'a ra Faraón gue gue'_u y_un 'yoh_u u. 14 Nu ra José b_uya bi ma din zohni rá ta, ra Jacob, ne gätho ná ngu mi 'b_up_u ja rá ngu, gue í jua'i hy_ute ma'de'ma cat'anja'i. 15 Janangue'a nu ra Jacob bi mba b_u ja ra häi Egipto ne bi du b_u. Ne'_u y_u ts'unt'_u mam bomb_otah_u bá tu b_u u. 16 Pe nu'_u, him bá t'äp_u, pe bi thuxp_u Siquem nub_u ra häi mí 'b_ui, ne bi t'äp_u ja n'da ra ja_o. Nu ra ja_o gue'a bi dän'a ra Abraham gue bi mbä y_u ts'unt'_u ra Hamor, ra m_engu Siquem.

17 Nu'b_u mi ts'utho da hyän y_u pa tengu bi xi Oja ra Abraham, gue di un rá häi y_um bom'bet_o, emme bin x_und y_u ja'i b_uya, gue ma mi'israelh_u, nub_u ja ra häi Egipto. 18 Ne nub_uya bi ndants' man'da ra Faraón b_u Egipto, nguetho gätho ní huti y_u Faraón y_u ts'ut'abi Egipto. Ne nuna man'da ra Faraón him mí p_uh ra José. 19 Janangue'a bi ucpi ne bi unba u mam bomb_otah_u. Ne bi manda da mba ma unbi gätho y_u ts'unt'_u a ra pa dim 'b_ui, gue da du, nguetho in ndepe him man'da din x_und y_u ja'i israel. 20 Nu'_u y_u pa'_u bim 'b_u'a ra Moisés. Nu'a, n'da ra t'uhni madi nequi din hocja'i, ne mi numanho Oja. Nhyuzna bi jamansu rá ta ne rá mbe b_u ja y_u nguse. 21 Pe nu'b_u mi thøn'a thi ra 'uere Moisés, nu rá t'ixu ra Faraón bi d_uni. Ne bi zini ne bi tede tengu'b_u e rá t'uhni zeh_e. 22 Nu'a ra Moisés b_uya gätho mi sänbi 'be'a mí p_uh y_u m_engu Egipto. Ne gätho i p_omanho 'be'a mi ma, ne x_un ngu mi sä da 'y_ot'e.

23 Ne nu'b_u mi mbe'ts'a nyote njeya,

bi b_eni da mba bí zengua hap_u madím p_eh y_u m_enguh_u gue y_u ja'i israel. 24 Nu'a n'da u, bi nu ran unbi ngue bi unba n'da ra ja'i egipto. Nu'b_u mi nu'a ra Moisés, bi y_uni, bi cospa ra pengui bi hyo ngue bi du ra ja'i egipto. 25 Nu ra Moisés mim b_eni gue mi p_u'a y_u ja'i israel 'be'a da 'y_ot' Oja, gue ra Moisés da y_un'_u, di japi him man da nu ran unbi. Pe him mi p_u'a y_u ja'i. 26 Man'da pa b_uya bi nu mahøn'a ra Moisés gue bin tuhni yoho y_un 'yoh_u israel, ne nu ra Moisés bi zä bi hocua y_u mbai, bi 'y_embi: "N'yoh_u aui gadín cuui, 'be'a guí x_unui a guí øt'ui gadín sahmi," bi 'y_embi. 27 Pe nu'a gue mi ja rá ts'oqui bin cue, ne bi ndøn'na ra Moisés, bi 'y_emp'a: "Ha i ja nin t'edi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi ngue gui hogä'be. 28 Ha guí x_una gui hyogui tengu'b_u gmí hyo ra m_engu Egipto mán de," bi 'y_embi. 29 Nu ra Moisés nu'b_u mi 'y_ode 'be'a bi man'a ran 'yoh_u, bi 'dagui, bi mba b_u 'danguadi ra häi Madián. Ne mí 'b_up_u tengu b_u nam 'b_u'u y_u 'dan'yo ja'i, ne guerp_u ja bim 'b_up_u yoho y_u ts'unt'_u.

30 Ne nu'b_u mi tho'a nyote njeya ngue mi 'b_up_u, bi nequi n'da räm 'behni Oja mahets'i b_u ja ra t'uz_u mi z_o ra sibi, nub_u ja ra uhäi, jomb_u ra t'øhø t'ëmbi Sinaí. 31 Nu'b_u mín nu ra Moisés, madi hyonya thoho, bi mba bi hyän'i ts'_u b_u ja ra t'uz_u x_una da nu 'be'a i ja b_u. Bi 'y_orpa rá nde ra Hmu mahets'i b_uya, 32 bi 'y_embi: "Nugä drá Oja gue i th_unde ni ng_urpa mbomb_otah_u. Nugä dra Oja gue i th_unde ra Abraham, ne ra Isaac, ne ra Jacob," bi 'y_embi. Pe nu ra Moisés bi fet'i ne bin su, him bi hyanzamb_ui gue xpi hyandi. 33 Nu'a ra Hmu bi 'y_embi: "Dami c'oc ni thixfani nguetho nuua guí 'bäi, x_un ho ua, ngue ya dí 'bäcä ua," bi 'y_en Oja. 34 Ne x_o bi 'y_en Oja: "Dá nu ma t'uhni 'b_up_u ra häi Egipto ngue i pa ma unbi. Ne dá øcä y_u hmbafi u. Bá x_ucä ya gue ga japi da thegui. Ne nuya gui mba b_u Egipto," bi 'y_en Oja, bi t'ëmp'a ra Moisés, bi 'y_en'a ra Esteban.

35 Nu ra Esteban xø bi xi'u yu juanbate mahøn'a, bi 'yena:

—Guehna ra Moisés bi ts'u 'bu mí 'yena xtí hecua yoho yun 'yohu ma mi'israelhu, ne bi t'embí: “Ha i ja nin t'edi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi.” Guehna ra Moisés, Oja bi mbenpu ngue din ts'ut'abi nangué yu ja'i israel, ne bi japi bi mba nthegui. Ne nu'a 'be'a bi 'yot'a ra Moisés, bi 'yot'e nangué rá m'behni Oja mahets'i bi nequi bu, nu'bu mi de ra t'aza.

36 Nuna ra Moisés bi 'yot' yun t'ot'e nuixte ne yu hmerpya nubu ja ra häi Egipto. M'bejua buya bi gucpu thi yu ja'i bu ja ra häi Egipto, nepu ja ra thenga de ja bi 'yot'a n'da ran t'ot'e nuixte, nepu ma'ueni nguepu bin 'yo yote njeya yu ja'i. 37 Guehna ra Moisés bi xih yu ja'i israel: “Oja da huan'nahu n'da ra pøngahya gueru 'buh nin 'yohuhu, tengutho bu bi huancä. Nu'a jatho gui 'yøhmbu 'be'a da man'a,” bi 'yena, bi 'yena ra Esteban.

38 Nu ra Moisés gue'a bin 'yohu yu ja'i bu ma'ueni. Ne nubu ja rá ya ra t'øhø Sinai bin yaui rá m'behni Oja mahets'i, 'bu mi gopu ja rán dui ra t'øhø mam bombøtahu. Ne bi hyanba rá m'han Oja ra Moisés gue njam'bu da guadi, ne gue'a bi thogahu a ya.

39 Pe nu'u mam bombøtahu him bi nde bi 'yec'yei a ra Moisés, him bi nde bi deni xun ho, pe bi numan'utho ne bi goh yu mbui, mí m'bem bu Egipto. 40 Nu'u bi 'yemp'a ra Aarón, ra hmumbäja: “Dami 'yørcähe 'da yu oja da zixcahu. Nguetho hin dí pahmbe 'be'a bi ja a ra Moisés gue bá jagähe bu ja ra häi Egipto,” bi 'yena.

41 Nu'u bi 'yot'a n'da ra t'undani buya, embi yu oja, ne bi hyo yun dani ne bi mbøx yu 'bøts'e. Ne madín johya a bi 'yot'e nangué yu 'yese. 42 Pe nu Oja bi 'uegue nangué'u, ne bi hyegui da dande ra hyadi, ra zana, ne yu sø, nguetho nt'o'ti bu ja rá søcuä yu pøngahya:

Pe hanja hinga guecä gá pøscahu 'bu gmí hyohu yun dani 'bu

gmí 'buhmbu nyote njeya bu ma'ueni,

i en Oja, bi 'yena yu pøngahya.

43 Pe hinga guecä gá thandegahu pe guá tuhu n'da ra ngu'bø't'e gueru gá thandehu a gá sänba zehé rá thuhu, gá emfu ra Moloc.

Ne guá tuhu n'da rá hmite ra sø gá 'yemb zehehu ra oja Renfán,

ngue gá nde gá thande zehehu.

Janangué'a ga un'nahu ne ga pen'nahu man'da yatho xinda gueru ra häi Babilonia,

i en Oja, bi 'yena yu pøngahya.

44 Pe guehma mi tu n'da ra ngu'bø't'e gue mí sänba Oja u ma ngarpa bombøtahu 'bu mí n'yo bu ma'ueni, gueru da dande Oja u, bi 'yot'e tengu xí xi Oja ra Moisés, nu'bu min yaui bu ja ra t'øhø. Bi xifi da 'yot'e tengu ra hmerpya xí nu. 45 M'bejua buya, nu'bu mí ngarpi ra Josué, pe guexta'a ra ngu'bø't'e bá tu'u ma ngarpa bombøtahu 'bu mí zøm bu ja ra häi xí xi Oja. Ne mí 'bupu mi'da yu ja'i gue hing yu israel. Nu Oja buya bi hyøn'a thi yu 'dan'yo ja'i ne bim 'bupu yu israel buya. Ne guexta'a mí jatho ra ngu'bø't'e nu'bu min ts'ut'abi ra David. 46 Nu'a Oja emme mí numanho ra David, gue 'dat'a Oja mí thande ra Jacob. Nu'a ra David bi 'yap rán t'edi Oja da hyømba rá ngu gue rá m'poniui ra ngu'bø't'e. 47 Pe nu ra Salomón rá ts'unt'u ra David a, gue'a bi hyømba rá ngu Oja. 48 Pe nu'a Oja nuixte thoho hingui 'bupu ja yu ngu nt'ot'e ngue yu 'ye yun 'yohu. Ngubu bi man ra pøngahya 'bu mí thocpa rá m'hma ra Hmu mahets'i, ne bi 'yena:

49 Nuua mahets'i i ja ma ts'edi, necua ja ra ximhäi ja ma ts'edi, 'be'a ní ngu guín nde gui hyøguahu, o haru guí emhu ja ma säya. 50 Ha hinga guesegä dá øt'ä gätho ja ua ya,

en Oja, bi 'yena ra pøngahya, bi 'yena ra Esteban.

51 Ne bi thoc'a ra Esteban bi xi'u yu mbäja i ørpa ran juanbi:

—Nu'ahu xingui ts'u guí øhmbu 'bu ja'a si ahü, ne xum me ni mbuihu,

xíngui ts'ü di cü't' ni zaguhü. Thocua thocho guí säman'ühü rá Hogandähi Ojä tengutho mam bombötahü, guín jahü bü. ⁵² Xínga n'da rá pøngahya Ojä gue him bi hyo mam bombötahü, n'dat'ü yu pøngahya gue bi ma dua ðh ra Hoga Cristo, gue'a gá dähü ne gá yafü ne xin gá hyohü. ⁵³ Nu'ü yüm 'behni Ojä mahëts'i bi 'dajü rán t'ëdi Ojä, pë hin guí urpahü ra güenda a 'be'a bi ma, bi 'yën'a ra Esteban 'bü mi 'yëmp'ü yu ngärpi.

Bi tho ra Esteban

⁵⁴ Ne nu'bü mí 'yøh ya 'be'a bi ma ra Esteban, bi de ra cue yú mbüi ne bi yëxpä yú ts'i. ⁵⁵ Pë nu ra Esteban mí hä ra ts'edi xän ho rá mbüi nangue rá Hogandähi Ojä in 'youi, ne bi ndøs' mahëts'i ne di nec thocho hapü 'bü Ojä. Ne bi nu ra Jesús 'darpü 'bühmi Ojä ne i ja rá ts'edi. ⁵⁶ Ne bi 'yëna:

—Pë dami ndøs'hü nü dín nugä, n'yø, nsoqui mahëts'i ne dín nugä a bin jä'i ua ja ra ximhäi, i 'bühnü ja rán 'yëi Ojä, bi 'yëna.

⁵⁷ Pë nu'ü büya man'da bi got yú zagu, ne bi mbafi nangue yú cue, gätho bi muxpü 'bäh ra Esteban. ⁵⁸ Ne bi gëcpü ja ra hnini ne bi bat'ado bü ma'ueni. Ne nu'ü gue bim bate, bi mbøh yú coto nguetho in nde nte di hën'ü. Bi mbøpü ja rá gua n'da ran 'yohü ní huti ra Saulo, ne bi 'yën'ü:

—Gui jamansu ts'ü ma cotogähe, bi t'ëmp'a. ⁵⁹ Ne nu'bü gätho ní mba ma bat'ado ra Esteban, bi zo'a Ojä, bi 'yëmbi:

—Nu'i ma Hmu Jesús, dami hyänga ma te ya.

⁶⁰ Ne bin danyahmu, nts'edi bi mbafi, bi 'yëna:

—Ma Hmu i, o guí urpa ra güenda nanguehna ra ts'oqui bin ja ya.

Ne nu'bü mi man na, bi du büya.

8

Nura Saulo bi un ran ünbü yëc'yëi

¹⁻³ Ne nu'a ra Saulo 'da'angu bi mamhbü ü bi hyo'a ra Esteban. Janangue'a nu ra pa ngue bi nu ran ünbü ra Esteban, nu yu 'yëc'yëi mi

'büpü Jerusalén bi mba ma ücpi. Ne xän ngu ü bi mba bü mi'da yu hnini bü ra häi Judea, nerpü ra häi Samaria, pë bi gopü ü 'de'mayoho yú 'bäihü ra Cristo. Ne 'da'ü yu 'yëc'yëi bi 'yäh ra Esteban, ne ëmme bin zoni nangue'a. Nu ra Saulo ëmme madi ücpä yu 'yëc'yëi, ne mi cärpü ja yu ngu mi six yän 'yohü ne yu xisu, ne bi got'a fädi.

I hman ran ho ma'da'yo nubü ra häi Samaria

⁴ Pë nu'ü bi 'dagui, bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo bü n'danni ním pa. ⁵ Nu'a ra Felipe bi mba bü ja n'da ra hnini ra häi Samaria, ne bi xih yu jä'i nangue ra Cristo. ⁶ Gätho yu jä'i bi 'yømanho 'be'a bi man na ra Felipe 'bü mi nu yän t'øt'e nuixte bi 'yøt'a. ⁷ Nguetho xän ngu yu jä'i bi hyønba thi yu zithu, ne nts'edi bi mba 'bü mí bøn'ü. Ne nu'ü mí 'ue'ts' yú jä'i ne'ü yu dogua gätho bi zä. ⁸ Janangue'a ëmme bin ja ran johya bü ja ra hnini.

⁹ Ne mí 'büpü n'da ran 'yohü í Simón, mi øt' ran thäte, ne nu'ü yu mangu Samaria madi hyonya thocho. Nu ra Simón min ndep yu jä'i da bënë jase rá ts'edi. ¹⁰ Ne gätho na ngu'ü, yu t'ühni ne yu dác'yëi, nu'bü mí 'yø'ü 'be'a bi man a, bi 'yëna:

—Nuna ran 'yohü na, ja ra ts'edi tengu Ojä, ën yu jä'i.

¹¹ Nu'ü mi numansu ra Simón nguetho nya'a thocho mí häte. Ne bi hyonya thocho ü 'be'a bi 'yøt'a. ¹² Pë nu yu jä'i bi 'yëc'yëi 'be'a bi man'a ra Felipe nu'bü mí ma ra Hogamhma 'bepü ní manda rá ts'edi Ojä, ngue bi ma nangue ra Jesús. Ne bi mba ma xixyabi yän 'yohü ne yu xisu. ¹³ Ne'a ra Simón ëna bi 'yëc'yëi, ne nu'bü mín xixyá, bi den'na ra Felipe. Ne nu'bü mín nu yu hmëpya ne yän t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Felipe, bi hyonya thocho ra Simón.

¹⁴ Ne nu'bü mi 'yø'ü yú 'bäihü ra Cristo 'büpü Jerusalén gue bi 'yëc'yëi yu mangu Samaria, bi mbënpü ra Pedro ne ra Xuua ü mi'da yú 'bäihü ra Cristo. ¹⁵ Nu'bü mi zøm bü büya, bin yähü Ojä, bi 'yäp rá ts'edi ngue da hyän

rá Hogandahi Oja yu 'yɛc'yɛi 'bɔpɔ.
 16 Nguetho hin ní zòh rá Hogandahi Oja bɔ ja yá mbɛi ɛ, pɛ hɔnt'a nangue rá thuhu ra Hmu Jesús bin xixyá ɛ.
 17 Nu ra Pedro nɛ ra Xuua bɔya, bi gáspa yá 'yɛ yá yá yu 'yɛc'yɛi, nɛ bi hyan rá Hogandahi Oja bɔya.

18 Pɛ nu ra Simón, nu'bɔ mi nu bi hyan rá Hogandahi Oja ɛ bi gáx yá 'yɛ yá 'báihɔ ra Cristo, bi 'yut ra mbɛti bɔya. 19 Bi 'yɛmbi:

—Dami 'dac ma ts'ɛdi gue hɔnt'a to'o ga cäx ma 'yɛ da hyan rá Hogandahi Oja tengu guí ɔt'ui, ma gá jut'au, bi 'yɛna.

20 Pɛ nu ra Pedro bi 'yɛmbi:

—Di jua Oja ni mbɛti, nɛ'e, nguetho guím bɛni nangue ra mbɛti sä guí tãn'a 'bɛ'a di un Oja. 21 Nguetho hinga gue'e ga comhbɔ na ra 'bɛfi, mfadi ya him mahoqui ni mbɛi bɔ ja rá hmi Oja.

22 Dami päh ni mbɛi nangue ran ts'o. Dami 'yáp rá punbi ra Hmu, nɛ da zä di pun'na'i nangue ran ts'o gá bɛni.

23 Nguetho dí pädi ɛmmɛ ja ran ts'ɛya ni mbɛi, nɛ ɛmmɛ xɛn ngu ran ts'o ja ni mbɛi guím bɛni.

24 Nu ra Simón bi dätì:

—Nu'auí guí 'yähmi ts'ɛ rá ts'ɛdi ra Hmu nanguecä, ngue hin gan nugä a guí mammi, bi 'yɛmp'ɛ.

25 Nu'bɔ mim 'bɔ'i ts'ɛ bɔ ra Xuua nɛ ra Pedro, nɛ xí mamp'a rá m hma ra Hmu mahɛts'i, bi mbeng bɔ Jerusalén. Pɛ him 'bex bi zòm bɔ, nɛ m'bet'o gätho ná ngu ra häi Samaria bi man'a ran ho ma'da'yo bɔ bi thogui.

Nu ra Felipe nɛ ra mɛngu Etiopía

26 Nu'a n'da rá m 'bɛhni Oja mahɛts'i bi zòm bɔ bí 'bɔ'a ra Felipe, nɛ bi 'yɛmbi:

—Ní mba 'danguadi guepɔ bí thoh ra 'yu ní mba Gaza, gue ní bòm bɔ Jerusalén. Nuna ra 'yu ní mba bɔ ra huenhäi na, bi 'yɛmp'a rá m 'bɛhni Oja.

27 Bi ndants'a ra Felipe 'bex bi mba bɔ. Bi nu, i 'yo bɔ 'yu n'da ran 'yohɔ xɛn hɛts'i rá 'bɛfi, di jamansup rá mbɛti ra xuts'ɛt'abi Candace bɔ ra häi Etiopía. Janangue'a i t'ɛmbi ra eunuco, ngue nde da ma, m'boqui.

28 Nu'a xpí mbeng bɔ Jerusalén guepɔ bá thãnde Oja. 29 Nu rá Hogandahi Oja bi 'yɛmp'a ra Felipe:

—Guí mba guí sɔ'a ran 'yohɔ i hux ra carro.

30 Nu ra Felipe bin tih pɔya nɛ bi zãdi. Nu'bɔ mí zòm bɔ, bi 'yøde gue mi nɛh ra sɔcuá ran 'yohɔ, gue rá sɔcuá ra Isaías rá pøngahyá Oja. Ra Felipe bi 'yän bɔya:

—Ha guí pädi 'bɛ'a nam bøn'a ra sɔcuá gadín xäh ya.

31 Bi dätì'a ran 'yohɔ:

—Hague dán zä ga päcä nu'bɔ njon da xängui.

Nɛ bi xih ra Felipe da ndets'e din hyɔmmi bɔ.

32 Nɛ nu'a ra sɔcuá madin xäh ran 'yohɔ mim ma gue:

I ts'ix'a n'da ran 'yohɔ tengu n'da ra dɛ'yo i ts'its'i ngue da hyo.

Nɛ tengu n'da ra t'udɛ'yo nu'bɔ i äxpä rá xingu, hin di c'uɛhɛ, nɛ ngutho a ran 'yohɔ hin din yá.

33 Nɛ nu'bɔ mín nu ran ɛnbi, njom bi yäni, njom bi mbäts'i.

Nɛ njon da zä da ma hangu da dɛnni, nguetho bi thäcua rá te ua ja ra ximhäi.

Gue'a bi man ra sɔcuá bi nu ran 'yohɔ.

34 Nu ran 'yohɔ bɔya bi 'yän'na ra Felipe:

—Dami xiqui ts'ɛ to'o nín 'yohɔ na da nu ran ɛnbi, uague guesɛ na ra pøngahyá bi nu, uague n'dan'yo, bi 'yɛmbi.

35 Nu'a ra Felipe bɔya, bi dɔ'mi bi ma 'bɛ'a nam bøn'a ra sɔcuá nubɔ madin xäh na ran 'yohɔ, nɛ bi xifi nangue ra Jesús bi t'ørpa na im man ra sɔcuá, nɛ bi thoqui bi xifi xɛn ho. 36 Nɛ nu'bɔ mí zòm bɔ po ra dehe, nu'a ran 'yohɔ bi 'yɛmp'a ra Felipe:

—Ha hin da zä dan xixyägä 'bɔ, nɛ po ua ra dehe ya, bi 'yɛn'a.

37 Bi dätì'a ra Felipe:

—Da zä, nu'bɔ guí ɛc'yɛi a dí xi'i nangue ra Jesús, gue gätho ni mbɛi.

Bi dätì'a ran 'yohɔ:

—Dí ɛc'yɛi gue gue'a ra Jesucristo rá Ts'ɛnt'ɛ Oja a.

38 Nε bi säyabi rá carro b̄ya. Nε bi gar̄u ja ra carro nε bi mba b̄u mi po ra dehe. Nu ra Felipe b̄ya bi 'yørpa ran xixyā a ran'yoh̄u. 39 Nε nu'b̄u mi b̄x̄p̄u mí po ra dehe, 'dahmantho bi 'ber̄p̄u ra Felipe gue bi zix rá Hogand̄ahi Ojā. Nε nu ra m̄engu Etiopía him man'dand̄i bi nu'a. Nε nu'b̄u mí thogui, bin johya rá mb̄u. 40 Pε nu ra Felipe ní n̄equi mah̄on'a b̄u ra hnini Azoto. Nε nu'b̄u mambá thop̄u ja ȳu hnini, bi mam b̄u ran ho ma'da'yo asta gue'b̄u mi z̄om b̄u ja ra hnini Cesarea.

9

Nu'a ra Saulo bi päh rán 'yomf̄eni

1 Pε nu'a ra Saulo mim man ȳan ucuate, nε ran d̄ate nanguē ȳu 'yεc'yēi, gātho ná 'ȳot'a bi 'ȳot' ra Felipe. Nε bi mba b̄u bí 'b̄uh ra hmumbäjä. 2 Nε bi 'yāp̄ ra s̄ocuā ngue ran t'ēdi da mba b̄u ja yá nijā ȳu judío nub̄u ra hnini Damasco. Nε nu'b̄u 'bo'o da d̄im b̄u gue i t̄en ra Cristo, ogue ran 'yoh̄u ogue ra xisu, da bent'i nε da zixp̄u Jerusalén nthu't'i din ofädi b̄u. 3 Nε nu'b̄u mí mba b̄u 'yu, mí ts'utho da z̄om b̄u Damasco, 'bex bí 'yēh mah̄ets'i n'da ra nyot'i εm̄m̄ε bi hyär̄p̄u i 'bä'a ra Saulo. 4 Bi d̄ang b̄u häi ra Saulo b̄ya, nε bi 'ȳo'a n'da ra nde bi 'yēna:

—Saulo, Saulo, hanja gní ungui.

5 Bi d̄a'a ra Saulo:

—To'o i, gra Hmu.

Nu ra Hmu bi d̄at'a:

—Nugä dra Jesús, guecä gadí ungui, nε x̄an h̄ei guí øt'e tengu n'da ra mb̄and̄ani i pa ma s̄ani ra t'o ndepe dim p̄fi x̄an ho, nε i nete thoho.

6 Nu'a ra Saulo εm̄m̄ε bin su nε bi fet'i, bi 'yēna:

—Ma Hmu, 'bε'a guín nde ga øt'ä.

Nu ra Hmu bi 'yēmbi:

—Dami ndants'i guí mba b̄u ja ra hnini, nub̄u, da si'i 'bε'a guí 'ȳot'e, bi t'ēmbi.

7 Nε nu'̄u gātho mín 'yoh̄u him mi sä din yā nguetho bin su. Nu'̄u mí øh ra nde pε him min nu to'o min yā.

8 Nu'b̄u mi ndants'a ra Saulo bi z̄ot' rá d̄a pε him mi nu, mi xädä thoho. Nu'̄u

mín 'yoh̄u bi bentpa rá 'yε bi zixp̄u Damasco. 9 Nε hyupa bām 'b̄ur̄u, nε mi xädä, nε him mi sihm̄ε, xing ra dehe mi si.

10 Nε mi 'b̄ur̄u Damasco n'da ra 'yεc'yēi rá thuhu ra Ananías. Nu ra Hmu mah̄ets'i bin 'yuse b̄u nε bi zofu tengu'b̄u bin 'uj.

—Ananías, bi 'yēmbi.

Nu ra Ananías bi d̄adi:

—Dí 'bucä ua gra Hmu.

11 Nu ra Hmu bi 'yēmp'a:

—Dami ndants'i guí mba b̄u ja ra 'yu t'ēmbi x̄an juāni, nε guí hyom b̄u n'da ran 'yoh̄u ra Saulo, ra m̄engu Tarso, i 'b̄ur̄u ja rá ngu ra Judas. Nuya in zocä ya. 12 Nε'a ra Saulo in nu tengu'b̄u ra t'̄i ngue guí mba b̄u nε guí cāx ni 'yε, nε da nu ran n̄equi mah̄on'a, bi 'yēn Ojā.

13 Bi d̄at'a ra Ananías:

—Ma Hmu i, x̄an ngu ȳu jā'i bi xiqui 'bε'a øt'na ra Saulo, x̄an ngu ȳan ts'o x̄u 'yørpa ȳu 'yεc'yēi 'b̄ur̄u Jerusalén. 14 Nε nuna bá äp̄ rán t'ēdi ȳu hmumbäjä da bent'i nε da got'a fädi gātho to'o da nd̄on'na ni thuhu, bi 'yēna.

15 Pε nu'a ra Hmu bi xi'a ra Ananías:

—Ní mbahma nguetho dá huahndä da ma nanguēcä b̄u 'b̄u'̄u hing ȳu judío, nε ȳu hmuts'ut'abi, nε ȳu jā'i israel ngue ȳu judío. 16 Nε ga xifi x̄an ngu ȳan unbi da nu nanguēcä, go bi 'yēn Ojā.

17 Bi mba ra Ananías b̄ya, nε nu'b̄u mi ȳur̄p̄u ja ra ngu, bi gāx rá 'yε rá yā ra Saulo nε bi 'yēmbi:

—Ma cu'i Saulo, nu ra Hmu Jesús, nu'a gue gá nu b̄u 'yu 'b̄u guá εhε, bá p̄encä ua ya gue di ja i da xoh ni d̄ä. Nε di ja i guí hyā ra ts'edi x̄an ho nanguē rá Hogand̄ahi Ojā gan 'youi, bi 'yēna.

18 Nε 'bex bi hȳø'u mi comba yá d̄a tengu ra xihua. Nε 'bex bi hyand ran n̄equi yá d̄a ra Saulo, 'bex bi ndants' p̄ya nε bin xixyā. 19 Nε nub̄ya, bin sihm̄ε nε bi zac mah̄on'a rá jā'i. Nε bām 'b̄u'i ts'̄u b̄u bí 'b̄u'i 'da ȳu 'yεc'yēi b̄u ra hnini Damasco.

Nu'a ra Saulo bi mam b̄u rá m̄ Hman Ojā b̄u Damasco

20 Nε nu ra Saulo baya 'bex bi du'mi bá mam bu rá m Hman Oja bu ja yú nija yu judío. Nε bi xifi gue nu ra Jesús rá Ts'ant'u Oja a. 21 Gátho mi øde bi hyonya thoho nε bi 'yεna:

—Ha hinga guehna ran 'yohu na mi cot'a fádi gátho mi ndønba rá thuhu ra Jesús bu Jerusalén. Nε ha him bá εcua ngubu da 'yøt'e, nε da zits'i nthu't'i bu 'buh yu hmumbäjä, bin 'yεmp'u.

22 Pε nu ra Saulo man'da bi hya ra ts'edi bi ma xun ho. Nε nu yu judío 'buru Damasco nte mi sä da ma, nguetho bi xifi, nu 'be'a gátho mán ts'anni da'yøt'a rá Thahni Oja gue ra Cristo, pε gue'a bi 'yøt'a ra Jesús, gueru bi 'yuti n'dat'a.

Nu'a ra Saulo bi 'dagui, εna xtám bent yu judío

23 Nε nu ra Saulo 'bu mí m 'buru nya'a ts'u yu pa, n'dat'a mí man'u yu judío hing yu 'yεc'yεi, ngue da hyo. 24 Pε nu ra Saulo mi øde 'be'a mbεn'u yu judío. Nu'u mí fäh yú goxthi bu ja ra ndehnini, gueru ma mbä't'i ra jado. Ma pa nε ra xui mí fäh yu goxthi ngue nde da hyo. 25 Pε nu yu 'yεc'yεi bi zix ra Saulo gue ra xui, í cä'ma n'da ra 'bøts'e bu thi bu ja ra jado ngue ma føt'e ra hnini. Gue'a í 'da'a.

Ra Saulo 'buru ja ra hnini Jerusalén

26 Nu'bu mí zøm bu Jerusalén ra Saulo, mim bεni gue xtín 'yohu yu 'yεc'yεi. Pε nu'u mín su'u nε him mí εc'yεi gue ra 'yεc'yεi ra Saulo. 27 Pε nu ra Bernabé bi zix'a ra Saulo gueru 'buh yú 'bäih'u ra Cristo. Nε bi xifi ngue bi nu ra Hmu bu 'yu, nε bin yaui ra Hmu. Nε bi xifi bi hyut' ran zambai bu Damasco nu'bu mí m ma nangue ra Jesús. 28 Nu yu 'yεc'yεi bi zim baya, nε bin 'yohu bu Jerusalén. 29 Nε nu ra Saulo bi hyut' ran zambai bi mamp'a rá m Hman Oja nangue ra Jesús. Pε nu'u 'da yú mijudíohu gue i ya ra nde ra griego, madin junthu ra Saulo, nε'u nde da hyo'u. 30 Nu'bu mí 'yøh yu 'yεc'yεi gue nde da tho ra Saulo, bi zixru Cesarea nε bi mbεnru Tarso.

31 Nuya bin hε yún unbi yu 'yεc'yεi gátho ra häi Judea, nε ra häi Galilea nε ra häi Samaria. Nε bin te yú mbai nangue Oja. Bi numansu ra Hmu nε bi nu rá m fäts'i rá Hogandahi Oja. Nε man'da xun ngu bi 'yεc'yεi.

Bi zä'a ra Eneas

32 Nu'a ra Pedro mí 'yo mi nu u yu 'yεc'yεi 'buru ja yu hnini, nε bi zøm bu ja ra hnini Lida gue da nu yu 'yεc'yεi 'buru. 33 Nε bi dím bu n'da ran 'yohu ní hu Eneas, nhyato njεya xí 'yoi gue xun u, xín t'e'ts' rá ja'i. 34 Nu ra Pedro bi 'yεmp'a:

—Eneas, da zä'i nangue ra Jesús, dami ndants'i pants' ni fidi, bi 'yεmbi.

'Bex bi ndants'a ra Eneas baya.

35 Nε gátho ngue 'buru Lida nεru Sarón bi 'yεc'yεi ra Hmu 'bu mín nu'a bin ja, nε bi hyεε yú t'εc'yεi.

Nu'a ra Dorcas bi dambεni 'bu mi du

36 Nε nu'u yu pa u, mí 'buru ja ra hnini Jope n'da ra xisu gue ra 'yεc'yεi, í Tabita, nε í Dorcas ngue rá nde yu griego. Nuna ra xisu εmme xun ngu ran huεcate mí ørpa yú mijä'ihu. 37 Pε nuya bin zäman'u, nε bi du. Nu'bu mí 'berpa rá ja'i, bi jäxru bí ja n'da ra t'ots'i magäts'i. 38 Nu ra hnini Lida mí hän bu Jope. Nu'bu mí 'yøh yu 'yεc'yεi, gue 'buru Lida ra Pedro, bi mbεhn'du yoho yun 'yohu gue ba ørpa ra ts'edi ba εhe. 39 Nu ra Pedro baya 'bex bán 'yohu u. Nu'bu mí zøhø, 'bex bi ts'ixru magäts'i ja a ra cuarto gueru mí 'bä'u yu hyoya xisu mí zoni. Nε bi 'yut yú he xí t'ørpabi, gue bi 'yørpa ra Dorcas 'bu mi 'bai. 40 Pε nu ra Pedro bi xifi:

—Dami pømhb'u ts'u n'da za ora gátho ah.

Nε bin danyahmu nε bin yaui Oja. Nε bi hyant'a gue bi du, bi 'yεmbi:

—Tabita dami ndants'i, bi 'yεmbi.

'Bex bi zøt' rá dä, nε nu'bu mín nu ra Pedro, bi hyudi. 41 Nu ra Pedro baya bi bentpa rá 'yε nε bi xots'i, bim 'bai. 'Bex bi zohn'du yu 'yεc'yεi nε yu hyoya xisu baya:

—Dami nuhu na xí du, nε bi dambεni ya, bi 'yεmp'u.

42 Nu'bu mí 'yø'u gätho ra hnini Jope, xun ngu bi 'yεc'yεi ra Hmu. 43 Ne nu ra Pedro xun ngu ts'u yu pa bá copu Jope, bām 'bupu rá ngu ra Simón. Nu ra Simón ra hoca xindani a.

10

Ra Pedro ne ra hmudofui Cornelio

1 Mí 'bupu n'da ran 'yohu í Cornelio, nubu ra hnini Cesarea. Gue nuna ran 'yohu im hmu nangu'e'u n'da munts'i yu dofui gue'a ní t'εmbi Italiano u. 2 Nuna ra Cornelio madague'bu hing ra judío a, pe nu'a ne gätho 'bupu rá ngu mi thande Oja ne mí numansu a. Nzai mi un yan t'unni yu hyoya ne nzai min yahu Oja. 3 N'da ra pa mbe hyunde, tengu'bu bi 'uj' bu mí nu n'da rām 'behni Oja mahets'i, bi yurpu ja ra cuarto mí 'bäi, bi zofo:

—Cornelio, bi 'yεmbi.

4 Ne nu'bu mí hyandi, bin su ne bi dadi:

—'Be'a ma Hmu.

Nu ram 'behni bi 'yεmbi:

—Nu'a Oja im bεn'i, ne i ø'bu guí yau, ne in nu Oja 'bu gdí un yan t'unni yu hyoya. 5 Nuya, guí pehn'du 'da yan 'yohu bu Jope da dím bu n'da gue ra Simón, ne guet'a ra Pedro a, ne gua penhua. 6 Nu'a ra Pedro i 'bahmbu n'da ran 'yohu í Simón gue ra hoca xindani a, ne i 'bupu ndendeja. Nu'a da xi'a'i 'be'a guí 'yøt'e, bi 'yεn'a rām 'behni Oja.

7 Nu'bu mí gua'a im ma, 'bex bi mbeng mahets'i ram 'behni. Nu ra Cornelio buya bi zohni yoho yá 'yεhe ne n'da ra dofui ngue i numansu Oja, ngue rá 'yεhe a. 8 Ne nu'bu mi xifi gätho 'be'a bi xih rām 'behni Oja mahets'i, bi mbenpu Jope u buya.

9 Man'da pa buya mbe huxyadi nu'bu bá εpu 'yu yám 'behni ra Cornelio, häntho Jope, nu ra Pedro bi ndεpu thi bu ja ra ze'ts'angu bu mí 'bäi, guεpu din yau Oja. 10 Nu'a ra Pedro εmme bin tumanthuhu, ne gätho ní mba mahoqui ran ts'ihme, nu ra Pedro buya bi nu n'da ran t'uti, tengu'bu bi 'uj. 11 Ne bi nu nsoqui mahets'i,

ne bá çai tengu n'da ra the'bø't'e xun ndoho gue mfent'i yá ts'at'i. 12 Ne ba 'yo bu ja ra 'bø't'e hont'a go 'be'a má zu'uε i ja goho yá gua, ne yu zate, ne yu pozu, ne yu doja. 13 Nu ra Pedro bi 'yø'a n'da ra nde, bi t'εmbi:

—Dami ndants'i guí hyo gue guí sa.

14 Bi dā'a ra Pedro:

—Hin'na ma Hmu, nguetho njam'bu xtá sagä xun ts'o, gue'a i man nin t'εdi hingui ho 'bu ga sa.

15 Ne bi 'yεmbi mahøn'a:

—'Yo guí εna hingui ho 'be'a dá sändä da ts'a, ngue gätho dí hocä u, bi 'yεmp'a ra nde.

16 Ná hyundj bi sifi, bi ndex mahøn'a mahets'i ra 'bø't'e. 17 Nu ra Pedro, nu'bu gätho madí hyonya thoho ne im bεni 'be'a ní mba'a xí nu tengu ra t'i, 'bex bi zøh yám 'behni ra Cornelio. Ne mí 'bäpu thi ja ra goxthi rá ngu ra Simón, ne xí 'yänni hapu ja'a ra ngu. 18 Nu'bu mí zøm bu, bi 'yänni:

—Ha 'bucua ra Simón Pedro.

19 Ne gätho nín 'yomfεni ra Pedro 'be'a ní mba a xí nu, nu'a rá Hogandahi Oja bi 'yεmbi:

—'Bupu hyu yan 'yohu i hon'i.

20 Dami ndants'i, guí çai ne guí mbähä u yan 'yohu, guí tenni ne hin gan su, nguetho nugä bá penhdä u, bi 'yεmbi.

21 Nu ra Pedro buya bi gäpu mí 'bäh yan 'yohu gue bá penh ra Cornelio, ne bi xifi:

—Nugä guecä guí hongui. 'Be'a gní hyonju.

22 Bi dā'u:

—Nu ra Cornelio ra ngurpa dofui bá pencähe. Nu ra Cornelio n'da ra hocja'i gue i numansu Oja. Ne gätho yu judío i ndømanho nangu'e'a. Ne n'da ram 'behni mahets'i bi xi'a da zoh'na'i, gue guí mba bu rá ngu, ne da t'ømanho 'be'a gätho guí xifi, bi 'yεn'u.

23 Nu ra Pedro bi xifi da yurpu mbo ra ngu, bin oxpu buya. Nu'bu mi hyats'i bi mbähä ra Pedro. Ne'u 'da yu 'yεc'yεi mí 'bupu Jope bi mbähä.

24 Man'da pa buya bi zøm bu ra hnini Cesarea. Nu ra Cornelio xí zohni gätho 'bupu ja rá ngu ne yá

amigo, ngue dim peti bu ja rá ngu. Gätho i tøm'bu. ²⁵ Nu'bu mí zøm bu ja ra goxthi ra Pedro, bá pøn ra Cornelio, bi dadi ne bin danyahmu bi dande. ²⁶ Pε nu ra Pedro bi gu'ts'i ne bi 'yεmbi: —Dami ndants'i nguetho nugä dran 'yohu thohogä tengutho i, bi 'yεna.

²⁷ Ne i yaui gätho án yat'a mbo rá ngu. Ne bi nu xæn ngu xím peti bu.

²⁸ Nu ra Pedro bi 'yεmp'u buya:

—Guí pähmbu hin 'yu man t'εdihe dyu judíohe gue dan uans'hü o gue ga cæthe bu ja ni ngumhbu, nguetho hin gyu judío ahü. Pε Oja xu 'yurcagui gue xinga n'da yu ja'i ga εmhbe hin da zä dan yamanhohe, ogue ga εmf hingui ho. ²⁹ Janangue'a nu'bu gmí zoncagui, bá εcä ne nte män t'änni dá änni. Nuya dín nde ga paði hanja gá zoncagui, bi 'yεn'a.

³⁰ Nu ra Cornelio bi 'yεm buya:

—Ná goho pa tengu ra ora jabuya, dá ε't' man ts'ihme 'bu män yagä'be Oja, 'bex bi zø'a n'da ran 'yohu ua dí 'bui, mí he ra pahni di fεxni. ³¹ Ne bi 'yεngui: “Cornelio, Oja bi 'yøde 'be'a gám ma ne bi nu yan t'unni gá un yu hyoya, ne im bεn'a'i. ³² Nuya guin zohna ra Simón Pedro 'buru Jope bu ja rá ngu ra Simón ra hoca xindani a, ne i ja rá ngu bu ndendeja. Ne nu'bu da zøcua gan yaui,” εn'a ram 'behni mahεts'i 'bu min zoqui. ³³ Jananjabu dá zonh'na 'i ne xæn ho guá εhe. Nuya gäthogähe dí 'buhmbe ua ngue da nuje Oja, ga øhmbe 'be'a gätho da xije Oja, gue gui xije, εn'a ra Cornelio.

Bi sih ran ho ma'da'yo a ra Cornelio

³⁴ Nu ra Pedro bi 'yεmp'u:

—Nugä dí paçä ya hingui huahna Oja to'o da numanho gue'bu ra judío o hing ra judío. ³⁵ Nu Oja da zini hønt'a go nda'a ní nde i ya, ngue to'o gätho da numansu'a, ne to'o i øt' ran ho. ³⁶ Guí pähmbu ram hma bá pεncähe Oja dyu israelgähe, dyu judiogähe, bi ma nangué ra Jesucristo, gue nu'a di hocpa ní mbui n'da, guehna rá Hmu u gätho hønt'a go 'be'a ní nde i ya. ³⁷ Ne guí pähmbu ram hma nangué ra

Jesucristo bi hmam bu gätho ra häi Judea, bí mburu Galilea, gue'bu ya xí juah rá 'be'fi ra Xuua Nxixya gue bi ma di xixyaba yu ja'i. ³⁸ Ne guí pähmbu Oja bi un rá ts'edi rá Hogandahi Oja ra Jesús, ra mεngu bu Nazaret. Nu ra Jesús hønbu go hapu bin 'yo mí øt' ran ho, ne gätho u mín 'yohu ra zithu bi hyønba thi ra zithu. Gätho bi 'yøt'u nguetho min 'youi Oja. ³⁹ Ne nugähe ma 'bäigähe a ra Jesús, dí mamhbe majuani, nguetho dá nuhe 'be'a gätho bi 'yøt' ra Jesús nubu ma häihe dyu judíohe, ne ru ma ngarpa hninihe Jerusalén. Ne m'bejua bi tho, bi guarpu ja ra pont'i. ⁴⁰ Pε Oja bi xox'a ná hyupa, ne bi japi dá nugähe xæn ho. ⁴¹ Pε njom mi'da bi nu, høngdähe gue xí huancähe Oja. Janangue dí mamhbe majuani, gue ya majuani dán sihmεgähe ra Jesús 'bu mi ndants' 'bu mi du. ⁴² Ne nu'a bi mbεncähe gue ga xihmbe yu ja'i ne ga mamhbe, gue gue'a bi huahn'na Oja da 'yørpa ran juanbi yu ja'i 'bui ne'u xæn du. ⁴³ Ne guehna mím man'u gätho yá pøngahya Oja, gue gätho to'o da 'yεc'yεi nangué ra Jesús, da hyan ra punbi nangué yá ts'oqui, bi 'yεn'a ra Pedro.

Nu'u hing yu judío bin t'un rá Hogandahi Oja

⁴⁴ Ne i ya ra Pedro, 'bex bá εh rá Hogandahi Oja, gätho bi gohmbu yu ja'i i øh rám hma ra Pedro. ⁴⁵ Ne nu'u yu judío min 'yohu ra Pedro madí hyonya thoho 'bu mí baði bin t'un rá Hogandahi Oja u hing yu judío. ⁴⁶ Nguetho bi 'yøde bin ya 'da yu nde hing yá ndese u, gue bi 'yεspa Oja 'bu mí ya. ⁴⁷ Ne bi 'yεn'a ra Pedro, bi 'yänni:

—Ha sä da mba ma hεcpi ya 'bucua gue hin din xixya, ne ya xu hyan rá Hogandahi Oja tengugahu, bi 'yεna.

⁴⁸ Ne bi ma di xixyabi nangué rá thuhu ra Jesucristo. M'bejua buya bi 'yöp ra mate ra Pedro da gohmbu bu mi'da yu pa.

11

Nu ra Pedro i xih yu 'yεc'yεi bu Jerusalén Hague án zä bi 'yεc'yεi u hing yu judío

¹ Ne nu'u mi'da yú 'bäihü ra Cristo ne yu 'yεc'yεi bu ra häi Judea mí øde gue yu ja'i hing yu judío bi hyän rá m hman Oja. ² Pe nu'bu mí mbeng bu Judea ra Pedro, ne bi zøm bu Jerusalén, nu'u 'da yu judío yu 'yεc'yεi bu, bi z'u'a ra Pedro.

³ Nu'u bi xi'a ra Pedro, bi 'yεmbi:

—Hanja gá mba bu yú ngu yu ja'i ngue hing yu judío, ne gán sihmehü u.

⁴ Nu ra Pedro buya bi xifi 'be'a gätho xín ja, gue'bu mí d'u mi bi xi Oja gue da zøm bu rá ngu ra Cornelio. Bi 'yεna:

⁵ —Mí 'bucä bu ra hnini Jope, ne mí yağä'be Oja. Dá nugä tengu'bu dá 'u, bá çah mahεts'i tengu n'da ra the'bø't'e. Ne bá çai mfent'i goho yú ts'at'i, ne bi zøpu dí 'bui. ⁶ Nu'bu má handi dá nu hønt'a go 'be'a má zu'uε 'bucua ja ra häi. Dá nu'u ja goho yú gua, yu zu'uε ne yu zate ne mi'da. Ne dá nu yu pozü ne yu doja. ⁷ Ne dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Pedro, dami ndants'i gui hyo gue gui sa,” bi 'yεngui. ⁸ “Hin'na ma Hmu,” dá εmbi, “nguetho njam'bu dá sagä a man nin t'εdi ngue hin ga sahe.” ⁹ Pe nu ra nde mahεts'i bi xiqui mahøn'a: “Pe 'yo guí εna hingui ho 'be'a dí sändä da ts'a, ngue gätho dá hocä yu,” bi 'yεngä a ra nde. ¹⁰ Nhyundi bi 'yøt'e njabu, bi mba ra 'bø't'e bu mahεts'i buya. ¹¹ Ne 'bexque gue'a ra pa bi zøpu hyu yan 'yohü bu ja ra goxthi guεpu däm 'bucä, gue yu 'behni bá nexpü Cesarea, ne bi hyongui. ¹² Ne nu'a rá Hogandahi Oja bi xiqui ga tenni, ne nte män t'änni ga änni. Ne 'bäcua ya 'dato yu 'yεc'yεi ngue dá mbähmbe. Ne dá cüthe bu ja rá ngu n'da ran 'yohü í Cornelio. ¹³ Ne nu'a bi xije gue bi nu n'da rá m 'behni Oja mahεts'i mí 'bäpu ja rá ngu, gue bi xifi da mbεnpü ja ra hnini Jope 'da yan 'yohü, da 'yänni nanguécä. ¹⁴ Ne bi xifi gue ga xifi Hague dán zä dim pøhø, ne'u 'bupu rá ngu. ¹⁵ Ne nu'bu mí jua'a bi xic ra Cornelio, dá d'u mi dá zocä buya. Ne nu'bu má d'u mi dá

mangä, nu rá Hogandahi Oja bá εhe ne bi gohmbü u mí 'bupu buya, tengutho bi 'yørcahü rá mbüdi thocho. ¹⁶ Ne nubüya dá bεngä rá m hma ra Hmu Jesús nu'bu mim ma: “Nu ra Xuua bi xixyá ahü ra dehe, pe nugä ga 'da ahü rá Hogandahi Oja,” bi 'yεngähe ra Jesús, bi 'yεn'a ra Pedro.

¹⁷ Ne xø bi 'yεna:

—Nu'bu n'dat'a ran t'unni bi un Oja u, tengutho bi 'daju 'bu ya xtá εc'yεihü ra Hmu Jesucristo, ha da zä ga serpä a in nde da 'yøt' Oja, bi 'yεn'a ra Pedro.

¹⁸ Nu'bu mí 'yø'u yu 'yεc'yεi 'bupu Jerusalén 'be'a bi man ra Pedro, him mam bi zui pe bi 'yεspa Oja, ne bi 'yεn'u:

—A, njabu øt Oja 'bu, gue ne'u yu ja'i hing yu judío di japi di päh yän 'yomfεni nanguε yú ts'oqui, ngue ne'u din ja ra temazai u, bi 'yεn'u.

Nu yu 'yεc'yεi dim peti bu Antioquía

¹⁹ Nu'u 'da yu 'yεc'yεi ngue bi nu ran unbi bu Jerusalén 'bu mí mba ntho ra Esteban, bin 'uεxt'u. Nu'u 'da bi mba bu n'danni yu häi Fenicia nepu Chipre nepu ja ra hnini Antioquía. Bi man rán ho ma'da'yo ra Cristo bu bim 'bui, pe hønt'u yú mijudíoü bu xifi. ²⁰ Pe nu'bu mí zøm bu Antioquía 'da yu mεngu bu Chipre nepu Cirene, bi zo'u hing yu judío, gue ne'u bi xifi nanguε ra Hmu Jesús. ²¹ Nu'u mí ja ra ts'edi xün ho nanguε Oja u, jananguε'a xün ngu yu ja'i hing yu judío bi 'yεc'yεi, bi hyεε yú t'εc'yεi, ne bi den'na ra Hmu.

²² Ne bi 'yø'u yu 'yεc'yεi 'bupu Jerusalén gue bi 'yεc'yεi u 'da hing yu judío bu Antioquía. Jananguε'a bi mbεnpü a ra Bernabé. ²³ Ne nu'bu mí zøm bu, bi nu ngue i nu rá mate Oja yu ja'i i 'bupu. Bin johya rá mbui ra Bernabé buya, ne bi zofo, bi xifi hin da hyεgui, pe din 'yomanho bu ja rá 'yu Oja, ne da 'yørpa rá 'befi Oja ngue gätho yú mbui. ²⁴ Nuna ra Bernabé n'da ra hocja'i na, ne mí hā rá ts'edi xün ho rá mbui nanguε rá Hogandahi Oja in 'youi, ne mí εc'yεi xün ho. Jananguε'a xün ngu mi'da yu ja'i bi 'yεc'yεi ra Hmu.

25 Nubuya, bá pøm bu ra Bernabé, bi mba bu Tarso bi hyom bu ra Saulo. Ne nu'bu mi dñi, bi zixpu Antioquía. 26 Ne n'dajeya bãm 'buhmi bu, ne mi pa bu ja ram peti ne bi xänbi xän ngu yu ja'i. Gueru ra mbudi bi t'ëmbi yu cristiano u yu 'yëc'yëi, gue mí nde da ma, i ten ra Cristo u.

27 Nu'u yu pa u, bá nexpu Jerusalén 'da yu pøngahya, bi mba bu Antioquía. 28 Nu'a n'da í Agabo, bi ndants'i bim 'bäpu madím peti yu 'yëc'yëi, ne bi ma con rá ts'edi rá Hogandahi Oja. Bi ma gue din ja ra thuhu gätho ra ximhäi. Ne nuna bin ja 'bu mim hmuts'ut'abi bu Roma a ra Claudio. 29 Ne nu'bu mín ja ra thuhu, nu'u yu 'yëc'yëi bu Antioquía bi zänni hangu na ngu ts'u ra mbeti da badi n'da ngu n'da, gue da 'benpa u yu mi 'yëc'yëihu 'bupu ra häi Judea, ngue da mbäx'i ts'u. 30 Ne ngubu bi 'yöt'e, bi mbenpa ra mbeti u yu ngurpi yu 'yëc'yëi bu Judea, bi hyax'a ra Bernabé ne ra Saulo.

12

Bi tho ra Jacobo ne bi mba mfent'ira Pedro

1 Nu'u yu pa u, nu ra ts'ut'abi Herodes bi manda da mba mfent'i yu 'yëc'yëi, bi du'mi di unba u. 2 Ne bi manda ngue bi tho ra Jacobo rán 'yohu ra Xuua, ra juai í tho a. 3 Nu'bu mi bäh ra Herodes gue i numanho yu judío hing yu 'yëc'yëi gue bi hyo ra Jacobo, bi bent'a ra Pedro, ne bin theui n'da ra dämpeti mí sänba Oja u yu israel, t'ëmbi dābaxjua. 4 Janangue'a him 'bex bi tho ra Pedro, pe bi jot'a fädi. Ne bi manda 'de'ma 'dato yu dofui ra Herodes di jamansu ra goxthi, 'da'i goho n'da cat'i. Mím bën'a ra Herodes xtán zixpu 'buh yu ja'i, mí ña xtá hyo bu 'bu mí gua'a ram peti ran dābaxjua. 5 Nu ra Pedro guexta'a mí pa m'bädi xän ho bu ja ra fädi, pe nu yu mi 'yëc'yëihu bim peti, ne ñmme bin yahu Oja nangue ra Pedro.

Oja bi guc'a ra Pedro nu'bu mí ofädi

6 Nu ra xui a gue mi ñn'a ra Herodes xtán guc 'bu mí hyats'i, nu ra Pedro

mi cät'inde yoho yu dofui, ne nu'a, nthu't'i yoho yu cadena, ne bin äha. Ne xø mí 'bäpu mi'da yu dofui bu ja rá goxthi ra fädi. 7 N'dahmantho bi zøpu 'buh ra Pedro n'da rám 'behni ra Hmu mahëts'i. Ne bi necpu mbo ra fädi. Nu ram 'behni bi 'yänba rá hyo ra Pedro, bi 'yä'a, ne bi 'yëmbi:

—Ndants'a n'dihi, bi 'yëmbi.

Nu yu cadena bi xose gue'a mán thu't'i rá 'ye. 8 Ne nu ram 'behni bi 'yëmp'a mahøn'a:

—Dami tu't' ni ngu't'i ne gui 'yu't' ni thixfani.

Nu ra Pedro bi 'yöt'e tengu bi si'a. Ne xø bi 'yëmbi:

—Hye ni dāpahni ne gui tengui.

9 Nu ra Pedro bi den'na ram 'behni, bi bøm buya. Pe him mí pa 'bu majuani gue'a rám 'behni Oja bi zits'i, uague tengu'bu bi 'uitho. 10 Ne nu'bu mi thopu bí 'bäh rá mbadi yu mbädi, ne bi thopu ná yoho 'bäh yu mbädi, bi zøm bu bí ja ra jut'it'egui bu ja ra 'yu ní mba bu hnini. Bi xose ra jut'i ne bi bøm buya. Ne nu'bu min 'yo bu 'yu, bi 'ue'a rám 'behni Oja, bi ts'o'a ra Pedro buya. 11 Nu'a ra Pedro, nu'bu mi badi 'be'a gätho bin ja, ngue majuani ne hing ra t'i, bi 'yënsë:

—Dí pāsegä ya gue ra Hmu mahëts'i bá pēhna n'da rám 'behni, ne bá jugä bu ja rá ts'edi ra ts'ut'abi Herodes, ne bi yängä nangue 'be'a nde xtá 'yörca ma mijudíohe, bi 'yënsë ra Pedro.

12 Ne nu'bu mín 'yomfēni ts'u, bi mba bu ja rá ngu ra María, rá mbe ra Xuua Marcos, ne xän ngu madím peti bu, i yahu Oja nangue ra Pedro. 13 Ne nu'bu madí jät ra jut'i bu thi ja ra mbä't'i, bi mba bu n'da ra hmute, ra 'yēhe, í Rode, gue da badi to'o i 'bäpu. 14 Ne nu'bu mí 'yörpa rá nde ra Pedro, bi badi to'o, ne ñmme madí johya. Pe him 'bex bi xocuabi nguetho in nde m'bet'o bi xi'a n'dihi yu ja'i 'bupu, gue 'bäpu ra Pedro bu ja ra goxthi. 15 Nu yu ja'i bi 'yëmbi:

—Guí häte.

Pe nu'a ra hmute guexta'a mi ma gue gue'a ra Pedro. Ne nu'u bi ma:

—Gue'a rán dahi a.

16 Pɛ nu ra Pedro bi thoc thoho di jät ra jut'i, nɛ nu'bu mi xocpi nɛ bi nu gue gue'a ra Pedro, bi hyonya thoho u. 17 Pɛ nu'a ra Pedro bi uanba rá 'yɛ, ndepe din hɛ. Nɛ bi xifi ha án zä bi gɛrɛ ja ra fädi ra Hmu. Nɛ bi 'yɛmp'u yu jä'i:

—Dami xihmbu a man'da ra Jacobo, gue ra Santiago a, nɛ'u mi'da yu 'yɛc'yɛi 'bɛ'a bin ja, bi 'yɛna.

Nɛ bi bøn'a ra Pedro bi mba n'danni.

18 Nu'bu mi hyats'i, ɛmme bin ja ran cui, gue'da xnin 'yänthoho yu dofai, nguetho him bi badi 'bɛ'a bin ja ra Pedro. 19 Nɛ nu ra Herodes bi manda dí honi pɛ him bá thini. Nɛ nubuya bi 'yän'du yu mbängoxthi Hague bin ja, nɛ bi manda ngue da tho'u buya. M'bejua bi bøn'a ra Herodes ra häi Judea, bi mba bu ja ra hnini Cesarea, nɛ bäm 'buɛ.

Bi du a ra Herodes

20 Nɛ nu ra Herodes ɛmme mí nu-man'u yu jä'i 'buɛ ra hnini Tiro nɛɛ Sidón. Pɛ nu yu jä'i bim peti, pɛ m'bet'o bin amigohu ra Blasto, rá m fäts'iui ra ts'ut'abi Herodes. Nɛ bi sih ra Blasto din hocpahu a ra Herodes, nguetho jatho dí nɛxpɛ 'bɛ'a da zi yu jä'i bu bí ja rá häi ra Herodes. 21 Janangue'a bi zän man'da ra pa buya, nu yu jä'i bim peti. Nu ra Herodes bi hye rá pahni ɛmme xən ho, nɛ bi hyupɛ ja rá mɛxa, nɛ bin hɔt'ahya. 22 Nɛ ɛmme bi mbahni yu jä'i nɛ bi 'yɛn'u:

—Hing rá nde n'da ran 'yohu bu na ya nu, pɛgue rá nde n'da ra oja, sä ɛn'u.

23 'Dahmantho n'da rá m 'bɛhni Oja mahɛts'i bi japi 'bɛx bin zäman'u ra Herodes, nguetho him bi ma ngue hinga gue'a Oja a, him bi 'yɛspa Oja. 'Bɛx bi nɛqui yu zu'uɛ mbo rá foho, bi du buya.

24 Pɛ nu rá m Hman Oja bi thoqui bi hma, gätho bu n'danni bi 'yøh rá m Hman Oja yu jä'i.

25 Nu ra Bernabé nɛ ra Saulo, nu'bu mi guah yú 'bɛfi, gue bi sifi da hyax ra mbeti bu Jerusalén, bá peng buya, bán 'yohu ra Xuua Marcos, bi zøpɛ Antioquia mahøn'a.

13

Nu ra Bernabé nɛ ra Saulo bi dɛmp' yu 'bɛfi ngue bi mamp rá m hman Oja bu n'danni yu häi

1 Nubu ra hnini Antioquia mi 'buɛ yu 'yɛc'yɛi ngue nzai dim peti. 'Da'u yu pøngahya, nɛ 'da'u yu xänbate. Mí 'buɛ ra Bernabé, nɛ Simón t'ɛmbi Negro, nɛ ra Lucio ra mɛngu bu Cirene. Nɛ mí 'buɛ ra Manaén, nu'a 'darpɛ bi mba ma tedeui ra Herodes rá ts'ut'abi ra häi Galilea, nɛ mí 'buɛ ra Saulo.

2 N'da ra pa nu'bu mí 'yøt' ram peti u, nɛ mí ɛ't' yän ts'ihmɛ, nɛ nu'a rá Hogandahi Oja bi 'yɛmp'u:

—Dami 'ueju ya yoho yan 'yohu, ra Bernabé nɛ ra Saulo, nguetho xtá huanhdä u da 'yøt' ra 'bɛfi dá xifi, bi 'yɛmbi.

3 Nu'bu mí 'yɛ't' yän ts'ihmɛ mahøn'a, bi 'yöp rá m fäts'i Oja 'bu mí dospa rá ya ra Bernabé nɛ ra Saulo.

Bin 'yɛhmbu buya:

—Oja da zix ahɛ, bi 'yɛmbi.

Nu'u bi 'bɛhni bi mam bu rá m Hman Oja bu Chipre

4 Nubuya nu rá Hogandahi Oja bi zix'a ra Bernabé nɛ ra Saulo, bi mba bu ra hnini Seleucia. Nu'bu mí nɛxpɛ, bi hyu ra barco, bi mba bu ra häi Chipre, ra t'uhäi i ja bu made ra de ja.

5 Nɛ nu'bu mi zøm bu ra hnini Salamina, bi mam bu rá m Hman Oja bu ja yú nijä yu judío. Nɛ ra Xuua Marcos mín 'yohu nɛ bim fäxpɛ. 6 Nu'bu mi thopɛ gätho ra häi Chipre, bi zøm bu ja yú hyodi ra hnini Pafos. Nɛ bin tımhu n'da ra judío gue ra badi, ɛna rá pøngahya Oja pɛgue ra hyäte a, nu rá thuhu í Barjesús. 7 Nu'a mín 'youi bu ja rá 'bɛfi ra Sergio Paulo, rá ts'ut'abi ra häi bu. Nu'a ra Sergio Paulo n'da ran 'yohu ɛmme mí ja rán 'yomfɛni xən ho. Nu'a bi zohna ra Bernabé nɛ ra Saulo nguetho nde da 'yøh rá m Hman Oja. 8 Pɛ nu ra badi Barjesús, n'dat'a ra Elimas, bi 'yu't'a ra ts'ut'abi, nguetho hingui ndepe da 'yɛc'yɛi a i sifi, nɛ bin junthu a ra Bernabé nɛ ra Saulo. 9 Nu ra Saulo, n'dat'a ra Pablo a, n'youi xən ngu ra ts'edi nangué rá

Hogandahi Oja a, emme bi hyet'a ran 'yohu ngue ra badi. ¹⁰ Ne bi 'yemp'a:

—Nu'i gra ndøhyäte emme guin 'youi gätho 'be'a xun ts'o. Nu'i gra ts'unt'u i ra damants'o. Nu'i gadi ucua 'u gätho xun ho. Ha njam'bu gui 'ye'ts'a gni xih yu ja'i hingui ho 'bu da den Oja. ¹¹ Nuya da 'yot'a'i ran unbi ra Hmu mahets'i. Gan xäda gue hin da zä gui nu ran nequi 'da yu pa, bi 'yemp'a ra Pablo.

'Bex bin xäda, bi ga 'bexui rá dá, ne bi hyoni to'o da gurpa rá 'ye'a buya.

¹² Nu'bu mí nu'a ra ts'ut'abi 'be'a bin ja, bi hyonya thoho, 'bex bi 'yec'yei buya, nguetho ya bi badi majuañi a rán xädi ra Hmu mahets'i ngue mí man'a ra Pablo.

Ra Pablo ne ra Bernabé nubu ra hnini Antioquia, gue ra häi Pisidia

¹³ Nu ra Pablo ne'u mín 'yohu bi hyu ra barco, bi nexpu Pafos ne bi zom bu Perge bu ja ra häi Panfilia. Pe nu ra Xuua Marcos bá é'a, bá sotho u mín 'yohu, ne bá peng mahøn'a bu Jerusalén. ¹⁴ Nu ra Pablo ne'a ra Bernabé mín 'youi, bi nexpu Perge bi mba bu man'da ra hnini Antioquia bu ra häi Pisidia. Ne nu'bu mí zøn ra pa ran säya, bi yurpu ja rá nijä yu judío ne bi hyupu u. ¹⁵ Nu'bu mí gua'a man'u 'buru, ngue rá søcuä yän t'edi yu judío ne rá søcuä yu pøngahya, nu'u di jamansu bu ja ra nijä bi xi'a ra Pablo ne ra Bernabé:

—N'yohu aui, nu'bu ja aui ts'u n'da ran zofo, dami xije ts'u.

¹⁶ Bi ndants'a ra Pablo buya, bim 'bäi, bi uan rá 'ye ngue ndepe da 'yøh yu ja'i, ne bi 'yembi:

—N'yohu ahu ma mi'israelhu, ne gätho ahu guin numansuhu Oja, dami 'yøhmbu ya. ¹⁷ Nu'a Oja gue dí tenhdu dyu israelhu, bi huan'du mam bombøtahu ne bi japi bin xandi xun ngu nu'bu mí 'buru ra häi Egipto, ne mí 'buru tengu yu n'dan'yo ja'i. Ne nu Oja buya bá juc'u nangue rá ts'edi bu mí 'bui. ¹⁸ Ne madague'a him madí dáp Oja yá mbui u 'bu min 'yo mbe nyote njeya bu ma'ueni u, pe guehma bin ja rá yembui Oja. ¹⁹ Ne bi un'na

ra häi Canaan u ma mi'israelhu gue di manda zehu, 'bu mí jua'a bi hyo'u yoto yu nde xmi 'buru. Ne bin zam bu ma mi'israelhu buya. ²⁰ Nu Oja buya bi japi bim 'buh yá ze'mi, ne goho ciento ne yote ma'det'a njeya madí manda ma mi'israelhu, asta gue'bu go mí m 'buh ra pøngahya Samuel. ²¹ M'bejua bi ndese yu ja'i n'da ra hmuts'ut'abi di manda u. Ne bi jap Oja a ra Saúl dim hmuts'ut'abi buya. Nu ra Saúl, rá ta a ra Cis, gue rá m bombøta ra Benjamín mí 'buh maya'bu. Ne nu'a ra Saúl bim hmuts'ut'abi yote njeya. ²² Nu'bu mí 'uec Oja ra Saúl buya, bi japi bim hmuts'ut'abi ra David. Ne mi man Oja, bi 'yena: “Nuna ra David, rá ts'unt'u a ra Isaí, emme dín numanho, nguetho da 'yørca a ma pähä ne 'be'a gätho dín nde,” bi 'yæn Oja, bi 'yæn'a ra Pablo 'bu mín zo'u yá mijudíohu bu ra hnini Antioquia, ra häi Pisidia.

²³ Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'yena:

—Ne gue'a ra David rá m bom'betona ra Jesús gue bá pencahu Oja, ma pørpatehu dyu israelhu, dyu judíohu, tengu mí man Oja maya'bu. ²⁴ Ya ma gueru di damp'rá 'befi ra Jesús, nu ra Xuua mí xih ma mi'israelhu gue din xixya to'o gätho bi päh yá mbui nangue yá ts'oqui. ²⁵ Nu'bu mí ts'utho da du a ra Xuua, nu'a mí mam buya: “Nu'a gá bømhbue gue gecä pe hinga gecä. Pe m'bejua ba øhe, ne hin dí sacä tengu a, nguetho emme xun hets'i rá ts'edi a,” mí æn'a ra Xuua, bi 'yæn'a ra Pablo.

²⁶ Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'yena:

—Man 'yohu ahü, yám bom'betojü ra Abraham, ne mí'da ahü gue ne'ahü guí numansuhü Oja, guejü bá pencahu na rá m hma Oja, ne i ma hague dán zä di pøjü. ²⁷ Pe nu ma menguhü mí 'buru Jerusalén, ne yá ngurpi u, him mí paði gue gue'a ra Jesús mí o't' yu pøngahya, madague'bu i hmam bu ja ma nijahu gätho yá pa ran säya. Janangue'a bi 'yørpa ra Jesús tengu mán t'o't'i 'bu mí yapi gue da hyo. ²⁸ Nu ra Jesús nte min dupate, pe

bi si'a ra Pilato gue di manda da tho.
²⁹ Ne nu'bu mí 'yørpe 'be'a gätho män t'o't'i bu ja rá m hman Oja, ne m'bejua buya bi mba ma ca'mi bu ja ra pont'i, ne bi t'ägui. ³⁰ Pe nu Oja m'bejua ts'u bi xoxpu 'bu'u xun du. ³¹ Ne nu yun 'yohu mín 'yohu mam'bet'o a ra Jesús 'bu mí nexpu ra häi Galilea, ne bi mba bu ra dahnini Jerusalén, ne guet'u i xih yu ja'i u ya.

³² Necä'be dí xi ahü ya nangué ra Jesús, ran ho ma'da'yo gue'a mí xi Oja u ma bötahü 'bu mí ma gue 'be'a majuani din ja. ³³ Ne gue'a bin ja a ya. Gue bi jacuahü 'bu mí xox'a ra Jesús, gue gueju dyum bom'betuju u bi xi Oja majuani. Tengu män t'o't'i bu ja rá m Hman Oja, ná yoho ra Salmo, i xna: "Nuya nam pa ya, dí x'ts'i'i, da nu'u yu ja'i ya gue majuani ma Ts'unt'u i," mí xñ Oja 'bu mi 'yena, bi 'yén'a ra Pablo.

³⁴ Ne xø bi 'yén'a ra Pablo:

—Ne bi xox Oja a ra Jesús 'bu mí du, ne hin da du mahøn'a. Ne gue'a bi man Oja, 'bu mi 'yena: "Dat'a ra hoganjapi ga 'da'i tengu dá xih majuani ra David," bi 'yén Oja, bi 'yén'a ra Pablo.

³⁵ Ne xø bi 'yena:

—Ne gue'a bi mam bu man'da ra Salmo gue bi 'yo't'a ra David, bi xi Oja: "Hin gui jap'a ni Hoga Ts'unt'u da 'ya a rá ngøc'yeyi," bi 'yembi. ³⁶ Pe nu ra David nu'bu mí jua'a rá 'befi ngue bi 'yørpa rá pähä Oja gätho mí 'bucua ja ra häi, bi du. Ne 'darpü yün 'yägüi yá bota bi t'ägui, ne bi 'ya bu rá ngøc'yeyi a buya. ³⁷ Pe nu'a rá ngøc'yeyi ra Jesús, bi xox Oja a, him bi 'ya a. ³⁸ Ma cu ahü, dín nde ahü gui pähmbü, nangué ra Jesús i jajü ra punbi nangué ma ts'oquihü, ne gue'a dí xi ahü a ya. ³⁹ Hønt'a go to'o gahü ga dáp ma mbühü a ra Jesús, din jajü ra punbi gätho ma ts'oquihü. Ne madague'a dí øthü yün t'xdi ra Moisés bi xi Oja, pe hinga gue'u dí punga ma ts'oquihü u. ⁴⁰ Dami 'yex'yeyihü ra Cristo ya, janangué'a hin gui nuhü 'be'a bi man yu pøngahya bu ja rá m Hman Oja, nu'bu mí ma:

⁴¹ Damin 'yomfexnihü ts'u a gnán then-nate thohü,

nguetho dí øt'ä n'da ra 'befi nuixte yu pa jabüya gui 'bühmbü.

Pe nu'bu hin gui 'yex'yeyihü 'bu 'bo'o i xi ahü, gui hyonya thohohü 'bu bi mba ma ün'ni ahü, ne gui tuhü buya.

Gue'a mí man yu pøngahya 'bu mí 'yén Oja, bi 'yén'a ra Pablo.

⁴² Ne nu'bu mí bøm bu ja ra nijä ra Pablo ne'a mín 'youi, ne nu'u 'da gue madim peti bu bi 'yär ra mate gue da xih mahøn'a 'bu ni yoto u, tengu xí xih ya. ⁴³ Ne nu'bu mí gua'a ram peti bu ja ra nijä, xun ngu yá mijudíoü ne'u i xcyeyi tengu yu judío, bi den'na ra Pablo ne ra Bernabé. Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi xifi ngue di thoqui da 'yex'yeyi ra Jesús, gue dí 'dajü rá mate Oja a.

⁴⁴ Janangué'a nu'bu mí zøn'a hyäto pa buya, ngue ra pa ran säya, mbe gätho na ngu yu ja'i 'bupü ja ra hnini bim peti bu, ngue da 'yøh rá m Hman Oja mahøn'a. ⁴⁵ Pe nu'bu mi nu'u yu judío ngue ní mba bu ja yá nijä gätho yu ja'i, ne bin seyä u buya. Ne bin junthü ra Pablo ne mí xñ'u him majuani a bi ma, ne bi c'aman'u a. ⁴⁶ Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi hyut'ran zambüi ne nts'edi bi ma:

—Bi zän Oja m'bet'o thoho bi sijü rá m Hman Oja dyu judíoü, ne hin gá hyämhbü. Janangué'a hin nin sähü gui hyämhbü ra temazqi. Pe ga mbähmbe ga xihmbe yu ja'i hing yu judío ya. ⁴⁷ Nguetho ra Hmu mahx'ts'i bi mbencähe ne mi ma:

Ya dá penh'nahü gui xihmbü yu ja'i hing yu judío, din ja ran nequi yá mbüi.

Ne gätho ra ximhäi gui mamhbü hague dán zä ga yanba yá te yu ja'i,

ne gue'a bi xije ra Hmu a, bi 'yén'a ra Pablo.

⁴⁸ Ne nu'bu mí 'yøh yu ja'i ngue hing yu judío 'be'a bi man ra Pablo, bin johya yá mbüi, ne bi 'yena:

—Xun ho rá m Hman Oja, bi 'yén'u.

Nε bi 'yεc'yεi to'o gätho män thahni gue din t'un'na ra temazai. ⁴⁹ Nε nu räm Hman Oja, ya gätho b_u ja ra häi Pisidia bi hma. ⁵⁰ Pε nu'u 'da y_u judío bi parpa u 'da y_u xisu, gue'u 'da mí sòm b_u ja yú nijä nε mí pa nt'εspi b_u ja ra hnini, nε'u mi'da y_un 'yoh_u gue y_u ngurpi b_u ja ra hnini. Nε nu'u bi ucpa ra Pablo nε ra Bernabé b_uya, nε bi xifi da bøm b_u ja yú häi. ⁵¹ Janangue'a nu ra Pablo nε ra Bernabé bi huac yú gua y_u fonthäi, ngue n'da ra hmεpya nde da ma, da nu rán theui a bi 'yøt'u. Nε bi mba b_u ja ra hnini Iconio b_uya. ⁵² Pε nu y_u 'yεc'yεi b_u Pisidia εmme bin johya, nε bi hyä ra ts'edi x_un ho nangue rá Hogandähi Oja.

14

Ra Pablo nε ra Bernabé nub_u ra hnini Iconio

¹ Nub_u Iconio, bi y_urp_u ra Pablo nε ra Bernabé b_u ja yú nijä y_u judío, nε bi mam b_u a räm Hman Oja. Nε bi ma x_un ho, janangue'a x_un ngu yú mi-judío h_u bi 'yεc'yεi, nε'u y_u ja'i gue hing y_u judío. ² Pε nu'u 'da y_u judío ngue him bi 'yεc'yεi εmme madin 'y_uth_u u hing y_u judío, bim parbi da z_u'u y_u 'yεc'yεi. ³ Pε nu ra Pablo nε ra Bernabé nya'a bim 'b_urp_u, nguetho x_un ngu bi 'yεc'yεi b_u, nε bi hyut' ran zambai bi ma nangue ra Hmu mahεts'i. Nu ra Hmu bi un yú ts'edi u ngue da 'yøt' y_u hmεpya nε y_un t'øt'e nuixte, guerp_u da bah y_u ja'i, Oja in 'yoh_u ra Pablo nε ra Bernabé. ⁴ Pε nu y_u ja'i b_u ja ra hnini bin heque. 'Da'u bi dεn y_u judío hing y_u 'yεc'yεi, nε 'da'u bi dεn ra Pablo nε ra Bernabé. ⁵ Janangue'a, nu y_u ngurpi b_u ja ra hnini bi un ran t'εdi u hing y_u 'yεc'yεi, y_u judío u'da, hing y_u judío u 'da, gue da z_u'u, nε di bat'ado u. ⁶ Pε nu ra Pablo nε ra Bernabé, 'b_u mí badi 'bε'a nde da 'yørpe, bi 'dagui, bi mba b_u ja ra hnini Listra, nεp_u ra hnini Derbe nub_u ra häi Licaonia. Nε bin 'yo gätho ra xεqui b_u. ⁷ Nεp_u bá mam b_u rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u u.

Bi mba ma bat'ado ra Pablo b_u Listra

⁸ Nub_u ja ra hnini Listra mí 'b_urp_u n'da ran 'yoh_u, ra dogua, ngue ya xín jab_u 'b_u mim 'b_ui. Nε mí hurp_u nguetho hin jam'b_u bin 'yo. ⁹ Nu ran 'yoh_u i øde 'bε'a bi man ra Pablo. Nu'b_u mí hyεt a ra Pablo, mí paði 'bε'a mí m bεn'a z_u dogua, ngue ya i εc'yεi gue dí hocpa rá gua ya. ¹⁰ Janangue'a nu ra Pablo nts'edi bi ma:

—Ndants'i gam 'bäi.

Nu ran 'yoh_u b_uya 'bex bi zägui bin 'yo. ¹¹ Nε nu'u y_u ja'i, nu'b_u mín nu 'bε'a bi 'yøt'a ra Pablo, nts'edi bi mbafi, nε bin yä yú nde 'u licaonia, bi 'yεna:

—Nuya y_u oja ya, pε bi nεqui tengu'b_u y_un 'yoh_u, bi zøcua ja ra häi dí 'b_uhmb_u, bi 'yεn'u.

¹² Nu ra Bernabé bi 'yεmbi tengu rá thuhu yú oja zεhε ra Júpiter, xi-mangutho a ra Pablo bi 'yεmbi tengu rá thuhu yú oja zεhε ra Mercurio. Nguetho man'da mi ya'a ra Pablo, nε i εmbi rá pøngahya ra Júpiter a ra Mercurio. ¹³ Nu'a ra mbäjä b_uya, ngue mí pεp'a yú oja Júpiter, mí ja b_u n'da ra ngu b_u ndehnini, guerp_u mí thände ra Júpiter y_u ja'i. Nu'a ra mbäjä nε'u 'da y_u ja'i bá si y_un dani guerp_u 'b_uh ra Pablo nε ra Bernabé, εmbi ra Mercurio nε ra Júpiter, gue da hyo y_un dani da mbøspe. Nε bá cä y_u døni, gätho da mbøspe. ¹⁴ Pε nu'b_u mí bah ra Bernabé nε ra Pablo 'bε'a i nde da 'yøt'u y_u ja'i, bi y_urp_u 'b_uh y_u ja'i, bi d_un yú pahni, ndepe da bah y_u ja'i hingui numanho 'bε'a nde da 'yøt'u, nε bi 'yεmbi:

¹⁵ —N'yoh_u ah_u hanja ngub_u gní 'yøth_u. Nguetho dyún 'yoh_u thoho'be, pε bá ε'be ua gue dín nde ga xi a'be gui 'yεs'h_u 'bε'a guí øth_u, nguetho säti thoho 'bε'a guím bεmh_u. Nde'b_u gui 'yεs'h_u gní thändeh_u u guí εmf_u y_u oja ua ja ra häi, nε gui thändeh_u majuani Oja. Nguetho gue'a bi 'yøt' mahεts'i nεcua ja ra häi nε ra dejä nε gätho i ja ua. ¹⁶ Nu'u y_u pa bi thogui, Oja bi hyεtho y_u ja'i da 'yøzεhε yú pähä zεhε. ¹⁷ Pε nu Oja b_uya zäi i urcah_u rá hogan 'yomfēni i ørcah_u, gue bí penh ra 'ye nε di japi din ja ma huāh_u, nε di 'daj_u

'be'a dí sih_u ne di 'daj_u ran johya ma mb_uih_u, bi 'yɛn'a ra Pablo.

¹⁸ Madague'b_u ngub_u mí man ra Pablo, pɛ x_un hɛi b_u í hɛcpa y_u jã'i gue hin da mb_uspe.

¹⁹ Pɛ bi z_um b_u 'da y_u judío bá nɛxp_u ra hnini Antioquía b_u ja ra häi Pisidia, nɛp_u Iconio, ne nu'_u bi parba y_u jã'i da z_uh ra Pablo ne ra Bernabé. Nu y_u jã'i b_uya bi bat'ado ra Pablo ne bi g_urp_u häi, bi hy_un'a thi b_u ja ra hnini, ne ɛmbi gue ya bi du. ²⁰ Pɛ nu'b_u mí z_uh y_u 'yɛc'yɛi b_u 'ben'a ra Pablo, bi ndants' p_uya, ne bi mba mah_un'a b_u ja ra hnini. Nu'b_u mí hyax b_uya bi mbe ra Bernabé b_u ja ra hnini Derbe.

²¹ Nub_u ja ra hnini Derbe bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne x_un ngu bi 'yɛc'yɛi. Ne nub_uya, nu ra Pablo ne ra Bernabé bá nɛxp_u, bi thoh mah_un'a b_u ja y_u hnini Listra ne Iconio nɛp_u Antioquía b_u ra häi Pisidia. ²² Guer_u bi thoqui bi hãt ra ts'edi y_u mb_ui y_u 'yɛc'yɛi, ne bi xifi di thocta a dí 'yɛc'yɛi, nguetho gãtho to'o da y_urp_u di manda rá ts'edi Ojã, jatho da nu x_un ngu y_un ɛnbi. ²³ Ne nub_uya nu ra Pablo ne ra Bernabé bi 'yɛ't' y_un ts'ihmɛ 'b_u mí huan'du din ngarp_u n'da ngu n'da b_u ja y_um peti. Ne bi 'yãp Ojã ngue da mbãx'_u y_u ngarp_u. Ne bi dãp'a Ojã ɛ gãtho na ngu ɛ y_u 'yɛc'yɛi gue di jamansu, nguetho bi 'yɛc'yɛi Ojã ɛ.

Bá peng b_u ra Pablo ne ra Bernabé b_u Antioquía ra häi Siria

²⁴ Ne nub_uya ra Pablo ne ra Bernabé bi thop_u ra häi Pisidia ne bi z_um b_u ra hnini Perge nub_u ra häi Panfilia. ²⁵ Ne guerp_u bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. M'bejua b_uya bi mba b_u ra hnini Atalia. ²⁶ Guer_u bi hyu ra barco bi mba b_u Antioquía b_u ra häi Siria, guerp_u ra mb_udi xí un Ojã yá 'bɛfi ɛ, ne xí t'ãp rãm fãts'i Ojã ɛ. Ne nuya bi juah ya. ²⁷ Nu'b_u mí z_um b_u, bi ma dim peti y_u 'yɛc'yɛi, ne bi xifi gãtho bi 'y_ut'e ngue bi zɛ'a Ojã, ne bi xifi nɛ'_u hing y_u judío bi jap Ojã bi 'yɛc'yɛi. ²⁸ Ne nu ra Pablo

ne ra Bernabé, nya'a bim 'b_uhmb_u y_u 'yɛc'yɛi b_u b_uya.

15

Bim peti y_u ngarp_u b_u Jerusalén

¹ Nu'_u y_u pa ɛ bi z_um b_u Antioquía 'da y_un 'yoh_u bi nɛxp_u ra häi Judea. Ne sä bi xi'_u y_u 'yɛc'yɛi hing y_u judío ngue hingui sä dim p_u'a n'da 'b_u hinga nthɛqui yá xifani, tengu bi xänba ra Moisés ɛ y_u judío. ² Nu ra Pablo ne ra Bernabé nts'edi bin junth_u ɛ, janangue'a bi t'ɛmbi da mba b_u Jerusalén, nɛ'_u mi'da y_u 'yɛc'yɛi, din yãh_u b_u yá 'bãih_u ra Cristo nɛ'_u mi'da y_u ngarp_u b_u, nangue 'bɛ'a bi man'_u y_un 'yoh_u.

³ Janangue'a nu'_u y_u 'yɛc'yɛi b_u Antioquía bin 'yɛhmb_u b_uya, bi mbɛnp_u ja ra 'yu ɛ. Ne nu'b_u mí hyax ra 'yu ní mba Jerusalén, bi thop_u ja ra häi Fenicia nɛp_u ra häi Samaria. Ne nub_u bi thogui, bi xih y_u 'yɛc'yɛi ngue bi hyɛ'_u yá t'ɛc'yɛi zɛhɛ ɛ hing y_u judío, ne bi dɛn ra Cristo. Ne nu'b_u mí 'y_u'_u y_u cu nangue ra Cristo 'bɛ'a bi man ra Pablo, bin johya b_uya.

⁴ Nu ra Pablo ne ra Bernabé nɛ'_u mín 'yoh_u b_uya, bi z_um b_u Jerusalén. Ne nu yá 'bãih_u ra Cristo nɛ'_u mi'da y_u ngarp_u mí 'b_urp_u, ne gãtho mi'da y_u 'yɛc'yɛi, bin johya 'b_u mín nu'_u, ne bim petih_u. Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé bi ma gãtho 'bɛ'a bi 'y_ut'e, ngue bi zɛ'a Ojã 'b_u mí xi'_u hing y_u judío. ⁵ Pɛ 'da'_u y_u judío, y_u fariseo ɛ ngue mí ɛc'yɛi, bim 'bãi ne bi 'yɛna:

—Jatho da mba nthɛqui yá xifani y_u 'yɛc'yɛi gue hing y_u judío, ne da sifi da 'y_ut' y_un t'ɛdi ra Moisés, bi 'yɛn'_u.

⁶ Nu'_u yá 'bãih_u ra Cristo b_uya, nɛ'_u mi'da y_u ngarp_u, bim peti ngue bin 'yãn'du 'bɛ'a man'da x_un ho da 'y_ut'e. ⁷ Ne nu'b_u nya'a thoho madín 'yomfɛni ɛ, bim 'bã'a ra Pedro, ne bi 'yɛna:

—N'yoh_u ah_u, guí pãhmb_u gue maya'b_u ts'_u bi xicã Ojã n'dandj gue ga xi'_u 'da y_u jã'i hing y_u judío ran ho ma'da'yo. Ne nangue dá mangã, bi zã bi 'y_ude ne bi 'yɛc'yɛi. ⁸ Nu Ojã gue i

paɾpa yá mbɛi yɛ ja'i, bi jaju ga paɾmbɛ i sin'ɛ hing yɛ judío, nguetho bi un rá Hogandahi Oja ɛ, tengu bi 'daju dyɛ judíoɛ. ⁹ Nu Oja him bi 'yɔt'a n'da ran heque nanguejɛ dyɛ judíoɛ nɛ'ɛ hing yɛ judío, pɛ nɛ'ɛ bi japi bi bo yá mbɛi ngue bi 'yɛc'yɛi. ¹⁰ Nuya hanja guí ɛmbɛ hin da zin Oja ɛ gue him bi 'yɔt' yán t'ɛdi ra Moisés, pɛ ya bi zin Oja ɛ. Nguetho guí ɛmbɛ i jatho da 'yɔt'ɛ yán t'ɛdi, tengu'ɛ guí hyɔspahɛ n'da ra 'bɛni, gue hin dá háthɛ, xínga gue'ɛ mam bombɔtahɛ xtá hyát'i, bi 'yɛn'a ra Pedro.

¹¹ Nɛ xɔ bi 'yɛna:

—Pɛ nujɛ dí ɛc'yɛihɛ ngue da mba ma pɔhɔgáɛ nangue rá mate ra Hmu Jesús, ngutho'ɛ hing yɛ judío, bi 'yɛn'a ra Pedro.

¹² Nɛ nubɛya bi ya ra Bernabé nɛ ra Pablo, nɛ bi xi'ɛ 'bɛ'a gátho bi 'yɔt'e nangue rá ts'edi Oja, yɛ hmɛpya nɛ yán t'ɔt'e nuixte ngue bi 'yɔrɛ 'bɛh yɛ ja'i hing yɛ judío. Nɛ gátho ná ya'ɛ njom bin ya. ¹³ Nu'ɛ mí gua'a bi ma ra Pablo nɛ ra Bernabé, nu ra Jacobo Santiago bi 'yɛmp'ɛ madim pɛti ɛ:

—N'yohɛ ahɛ guí 'yɔhmbɛ ya 'bɛ'a dí mangá. ¹⁴ Nu ra Simón Pedro ya bi xijɛ ha ín ja Oja ra mbɛdi bi huahn'ni 'da yɛ ja'i hing yɛ judío ngue da 'yɛc'yɛi. ¹⁵ Nɛ ngutho bi man yɛ pɔngahya 'bɛ maya'bɛ, 'bɛ mi 'yo't'i 'bɛ'a bi man Oja.

¹⁶ Bi 'yɛna:

M'bejua gua pengá mahɔn'a, nɛ ga japi din thandegui mahɔn'a tengu mi thandegui nu'ɛ mí 'bɛh ra David.

Tengutho 'bɛ di hoc mahɔn'a n'da ra nija gue xɛn yɔt'e.

¹⁷ Nɛ gátho mi'da yɛ ja'i da hyongui, guecá dra Hmu mahɛts'i.

Gátho to'o yɛ ja'i hing yɛ judío ngue ma mbɛti ɛ, da hyongui.

¹⁸ Njabɛ bi man Oja maya'bɛ nɛ bi japi bi faɾhya gue'ɛ go maya'bɛ.

¹⁹ Janangue'a dí xi ahɛ ya, ɛn'a ra Jacobo, nde'ɛ hin te ga xihmbɛ da 'yɔt'a xɛn hɛi ɛ hing yɛ judío, gue nu'ɛ xí hyɛɛ yá t'ɛc'yɛi nɛ i tɛn'na Oja. ²⁰ Pɛ

ga othɛ n'da ra sɔcuá, nɛ ga xihmbɛ ɛ da hyɛgui gátho yán t'ɔt'e yɛ hmite, nɛ hin da 'yɔt' yán 'yomt'ɛni, nɛ hin da za ra ngɔ gue him bi bɔn rá ji 'bɛ mí tho, nɛ hin da zi ra ji. ²¹ Janangue'a hin di ɛnba yá mbɛi to i tɛn yán t'ɛdi ra Moisés, nguetho xɛn ngu yɛ jɛya xí thogui i hmam ɛ ja yá nija yɛ judío yán t'ɛdi ra Moisés, gátho yɛ hnini i hma 'bɛ ra pa ran ts'áya, bi 'yɛn'a ra Jacobo.

²² Gátho yɛ 'yɛc'yɛi nɛ yá 'báihɛ ra Cristo nɛ mi'da yɛ ngurpi bi numanho 'bɛ'a bi man'a ra Jacobo. Nɛ mi ɛn'ɛ gue da thanh'ni 'da da 'bɛhni da mbähá ra Pablo nɛ ra Bernabé ɛ Antioquia. Nɛ bi thanh'na ra Judas t'ɛmbi Barsabás nɛ ra Silas, nɛ gue'ɛ 'da yá ngurpi yɛ 'yɛc'yɛi ɛ. ²³ Nɛ nu ra sɔcuá ngue bi gats'i bi ma:

“Nugáhe, ma 'báigáhe a ra Jesucristo, nɛ mi'da gáhe gue dyá ngurpigáhe, nɛ gátho ni cuje nangue ra Cristo, dí pɛn'nahɛ ra sɔcuá, ma cu ahɛ, nɛ dadí zengua ahe. Dadín cuhɛ nangue ra Cristo gyɛ ja'ihɛ ngue hin gyɛ judíoɛ guí 'bɛhmbɛ ɛ Antioquia, nɛpɛ gátho ra häi Siria nɛpɛ ra häi Cilicia. ²⁴ Nugáhe dá øhmbe ngue 'da yán 'yohɛ bi nɛxua bi mba ɛ, nɛ bi pat'ahɛ nɛ bi xi ahɛ ngue jatho da mba nthɛqui ni xifanihɛ nɛ guí 'yɔthɛ rán t'ɛdi ra Moisés. Pɛ nu'ɛ hin dá pɛnhdáhe ɛ.

²⁵ Nugáhe dám pɛtihe nɛ dá sánhde 'da yán 'yohɛ da mbähá ra Pablo nɛ ra Bernabé. ²⁶ Nu ra Pablo nɛ ra Bernabé ɛmmɛ dí numanhohe, nguetho hingui su din 'yo ɛ hapɛ ɛna da tho, ngue da ma nangue ma Hmuɛ ra Jesucristo. ²⁷ Nɛ dá pɛnhde ra Judas nɛ ra Silas da xi'asehɛ 'bɛ'a dá othe. ²⁸ Nguetho rá Hogandahi Oja bi xije, nɛ dá numanhohe, ngue hin ga 'da ahɛ mi'da yán t'ɛdi xɛn hɛi guí 'yɔthɛ nangue yán t'ɛdi ra Moisés. Hɔnt' ya zɛ ts'ɛ yán t'ɛdi dá ot'ahe. ²⁹ Nuya dí xi ahe ya, ngue hin guí sihɛ 'bɛ'a bi 'bɔspa yɛ hmite, xínga gue ra ji guí sihɛ, xínga gue guí saɛ ra ngɔ gue him bi bɔn ra ji 'bɛ mí tho. Nɛ hin guí 'yɔthɛ yán 'yomt'ɛni. Nu'ɛ guí

hyehmbu gätho 'be'a dí xi ahe, xun ho 'bu. Oja da mbäx ahü. Ne hont'a dí xi ahe ya," bi 'yɛn'a ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago 'bu mi ja ram pɛti bu Jerusalén, bi gax ra Pablo.

³⁰ Ne nubuya, bi mbähä ra Pablo, ra Bernabé, ne ra Judas, ne ra Silas bu ja ra hnini Antioquía. Nu'bu mí zòm bu, bi ma dí pɛti yu 'yɛc'yɛi ne bi dä ra sɔcuɔ buya. ³¹ Ne nu'bu mí nu'u 'be'a mí mam bu ja ra sɔcuɔ, bin johya yú mbui nangué ran zofo bi sifi, ngue bi hyurpa yú mbui. ³² Nu ra Judas ne ra Silas, ne'u, yu pøngahya u. Ne nangué rán zofo u bi hyurpa yú mbui yu 'yɛc'yɛi. Ne bi mbäts'i da 'yɛc'yɛi xun ho. ³³ Nu ra Judas ne ra Silas bim 'buru Antioquía 'da yu pa. M'bejua bin 'yɛte yu 'yɛc'yɛi, bi mbɛhni da mbeng bu 'bu'u ngue bá pɛnh'du. ³⁴ Ne m'bejua him bi nde bi mbeng bu ra Silas, ne bá copu Antioquía. ³⁵ Ne ra Pablo ne ra Bernabé bi gopu Antioquía. Nu'u ne'u gätho mi'da yu xänbate bin xänbate bu, ne bi mamp'a rám Hman ra Cristo.

Ná yondj bi mba n'danni ra Pablo, bi man rám Hman Oja

³⁶ Nu'bu mí tho'i 'da yu pa, ra Pablo bi 'yɛmp'a ra Bernabé:

—Ga mbɛ bu ja n'da ngu n'da yu hnini xtán 'youi xtám mammi rám Hman Oja. Ga nuui ma cuhu nangué ra Cristo 'be'a di ja'u.

³⁷ Nu ra Bernabé bi nde da zix'a ra Xuua Marcos. ³⁸ Pɛ nu ra Pablo him mi nde da zix'a, nguetho nu'a bi 'dapu Panfilia, ne him bi thoc rá 'bɛfi bu. ³⁹ Ne hinga 'da'angu bi bɛmmi ne bin heque. Nu ra Bernabé bi zix'a ra Marcos bi hyu ra barco í mba bu ra t'uhäi Chipre. ⁴⁰ Nu ra Pablo bi huanh'na ra Silas ngue da mbɛ. Ne nu yu 'yɛc'yɛi bu Antioquía bin yahü Oja, bi 'yáp rá mate Oja nangué'u. Bi mba buya. ⁴¹ Ne nu'u bi thopu ra häi Siria nepu Cilicia, ne nya'a ts'u bim 'buru hapu bi thogui, gue bi hat ra ts'edi xun ho yu 'yɛc'yɛi bu.

16

Nu ra Timoteo bin 'yohu ra Pablo ne ra Silas

¹ Nu ra Pablo ne ra Silas bi mba bu ra hnini Derbe nepu Listra. Ne bin tɛmhbu bu n'da ra 'yɛc'yɛi, ra Timoteo na. Nu rá mbe ra judío, ne ra 'yɛc'yɛi a, pɛ nu rá ta, ra mɛngu bu Grecia a. ² Nu yu 'yɛc'yɛi bu Listra nepu Iconio bi mamanho nangué ra Timoteo. ³ Ne nu ra Pablo bi nde din 'youi a, janangué'a bi hyɛcpa rá xifani, gue hin di u't' yú mbui yu judío. Nguetho gätho yu judío 'buru i paɔi ngue rá ta ra mɛngu bu Grecia a. ⁴ Ne gätho yu hnini bu bi thogui bi xih yu 'yɛc'yɛi da 'yɔt'e 'be'a bi man ra Jacobo ne yú 'bäihu ra Cristo ne yú ngurpi yu 'yɛc'yɛi bu Jerusalén, ngue 'be'a xun ho da 'yɔt'u hing yu judío. ⁵ Ne gätho yu 'yɛc'yɛi bi thoctatho bin te yú mbui nangué 'be'a bi 'yɛc'yɛi. Ne mpa 'bu mpa 'bu man'da i hux'a ná ngu yu 'yɛc'yɛi.

Nu ra Pablo bi 'uɔ tengu'bu n'da ra mɛngu Macedonia

⁶ Nu'u bi thocpu ra häi Frigia nepu ra häi Galacia buya, nguetho him bi jap'a rá Hogandahi Oja xtá man ram hma bu ra häi Asia. ⁷ Nu'bu mi zòm bu ra häi Misia ɛna xtá mba bu ra häi Bitinia, pɛ nu rá Hogandahi Oja xinga guɛpu bi japi da mba bu. ⁸ Bi thorpü ja ra häi Misia buya, bi mba bu ra hnini Troas bu ndendeja. ⁹ Ne nubuya nu ra Pablo bi nu n'da ran t'uti 'bu mín xui, tengu'bu ra t'i, ɛna gue'bu n'da ran 'yohu ra mɛngu Macedonia mí 'bäpu ja rá hmi, ne bi 'yɛmbi: “Ba ɛcua ja ra häi Macedonia ne gui zeje ts'u,” bi 'yɛna. ¹⁰ Ne nugä dra Lucas, dí o't'ä ra sɔcuɔ i ja ua, dín nde ga mbähmbe bu ra Pablo. Ne nangué'a bi t'ut'a ra Pablo, janangué'a 'bex dán sähe ga mbähmbe bu ja ra häi Macedonia, nguetho dá haxhe njuani ngue'a Oja bi zoncähe bu, in ndeje ga mamhbe bu ran ho ma'da'yo dí yanju a.

Bi zòm bu Filipos ra Pablo ne ra Silas

¹¹ Nu'bu má pømhbɛ bu Troas dá huhe n'da ra barco ne njuantho dá

uēnthe b_u ja ra t'uhāi Samotracia gue i jab_u made ra deĵa. Nu'b_u mi hyats'i dá thohmbe b_u Neápolis. ¹² Dá nexhe b_u Neápolis b_uya ne dá sōmhbe b_u ra dāhnini Filipos, rán guat'i ra hāi Roma. Nu ra hnini Filipos man'da ja rá ts'edi xinda gue mi'da y_u hnini b_u ra hāi Macedonia. Ne dām 'b_uhmbe b_u 'da y_u pa. ¹³ Ne nu'b_u ra pa ran sāya dá pōmhbe b_u ja ra hnini, dá mbāhmbe b_u ja ra ndendāthe guerp_u zānt'a min yāh_u Oĵa y_u jā'i. Ne dá huhmbe b_u, dá xihmbe rá m Hman Oĵa _u y_u xisu ngue madím peti b_u. ¹⁴ Ne nu n'da ra xisu í Lidia ra mēngu b_u Tiatira, bi 'yōde 'bē'a dá mamhbe. Nu'a ra Lidia ra mbā'bō't'e na, i pä ra 'bō't'e x_un jāpoi ngue x_un ho. Nu'a i ēc'yēi ne mi numansu Oĵa, janangue'a bi xocua rá mb_ui da 'yōde x_un ho 'bē'a bi man'a ra Pablo. ¹⁵ Nu ra Lidia bin xixyā b_uya ne gātho 'b_up_u rá ngu. M'bejua bi xicāhe:

—Nu'b_u guí ēna majuāni dí ēc'yēi ra Hmu mahēts'i, ba ēhmb_u ua ja ma ngu gam 'b_uhmbe ua 'da y_u pa, bi 'yēnje.

Ne bi 'yōrcahe ts'edi janangue'a dá mbāhmbe.

¹⁶ N'da ra pa nu'b_u má mbāhmbe b_u zāi bi yāh_u Oĵa y_u jā'i, dán c'athe n'da ra hmute ra 'yēhe. Nu'a man ra 'yōde nanguē ra zīthu min 'youi, ne mí tāha x_un ngu ra mbeti di un'd_u y_u hmu. ¹⁷ Nu'a ra hmute mi tēn'na ra Pablo ne cāhe. Bi mbafi bi 'yēna:

—Nuya y_un 'yoh_u, y_u mbēfi Oĵa nuixte thoho, i xāngah_u Hague dán zā dam pōhmb_u, bi 'yēna.

¹⁸ Ne x_un ngu y_u pa ngub_u mi ōt' ra hmute. Madí xōmb_ui ra Pablo ne bi xi'a ra zīthu min 'youi ra hmute:

—Nanguē rá thuhu ra Jesucristo dami pōm b_u rá mb_ui na ra hmute, bi 'yēmbi.

'Bexque bi bōn ra zīthu b_uya.

¹⁹ Nu'b_u mí pāh y_u hmu ra hmute gue him man zā da dāp rán zābi, bi bēnt'a ra Pablo ne ra Silas, ne bi zixp_u ja ra tāi guerp_u 'b_uh y_u ze'mi. ²⁰ Ne nu'b_u mi dā b_u 'b_uh y_u ze'mi, bi 'yēn'ē:

—Nuya y_un 'yoh_u 'b_ucua, y_u judío ya. Ne in nde di ts'on y_u jā'i 'b_ucua

ja ma hninih_u. ²¹ Ne i man y_un t'ōt'e gue hingui sā ga ōth_u, nguetho nuĵ_u dy_u romanoh_u. Ne hin'y_u man t'ēdi ga ōth_u a i xij_u, sā bi 'yēn'ē y_u yāpate.

²² Ne bi munts' y_u jā'i ngue nde da z_u'ē. Nu y_u ze'mi b_uya, bi manda da 'bōcua y_u pāhni, da mba m'bei ra Pablo ne ra Silas. ²³ Ne nu'b_u mi juadi ngue ēmmē xī 'bēi, bi mba njot'i b_u ja ra fādi. Ne bi sih ra mbāngoxthi da mbādi x_un ho. ²⁴ Nu'b_u min t'un ran t'ēdi ra mbādi bi zixp_u man'da mbo. Ne bi zēmba y_u gua b_u ja ra fādiza.

²⁵ Nu'b_u mi zōm made ra xui b_uya, nu ra Pablo ne ra Silas min yāh_u Oĵa ne bin tuh y_u thuhu Oĵa. Ne gātho mi'da y_u ofādi mi ōde. ²⁶ Ne 'dahmantho 'b_u mi mb_udi bin ja n'da ra 'yānhāi, gue'b_u go mi guhni y_u guangu ra fādi. Gātho y_u jut'i bin xozēhe ne gātho y_u t'ēgui man thāt'i y_u ofādi bin xozēhe. ²⁷ Ne nu'b_u mi nuh rá mbāngoxthi ra fādi, bi nu gātho nsoqui y_u goxthi, bi g_ux rá juai b_uya gue nde xtín hyose, nguetho mim bēni ngue ēmbi gātho xī 'da'ē y_u ofādi. ²⁸ Pē nu ra Pablo nts'edi bi mba't'i, bi 'yēmbi:

—O gadín _unba zēhe nguetho gātho dí 'b_ucāhe ua.

²⁹ Ne nu'a ra mbāngoxthi b_uya bi 'yā'a n'da ra sibi, bi y_urp_u mbo, ne ēmmē di fet'i nguetho min su. Ne bi yōrp_u ja rá gua ra Pablo ne ra Silas.

³⁰ Ne bi g_ucp_u thi _u, ne bi 'yānni:

—N'yoh_u aui 'bē'a sā ga ōt'ā nguēp_u da zā dam pōcā, bi 'yēna.

³¹ Nu ra Pablo ne ra Silas bi 'yēmbi:

—Dami dāp ni mb_ui ra Hmu, ra Jesucristo, di pun'na ni ts'oqui, ne da zimanho i, ne'ē gātho 'b_up_u ni ngu, 'b_u di dāp y_u mb_ui a, bi 'yēmbi.

³² Nub_uya bi xih rán ho ma'da'yo ra Cristo ne gātho 'b_up_u rá ngu. ³³ Ne nu'a ra mbāngoxthi ne gātho 'b_up_u ja rá ngu bin xixyā a ra xui a. ³⁴ Nu'a ra mbāngoxthi b_uya bi zix'a ra Pablo ne ra Silas b_u ja rá ngu, ne bi 'uīni. Ne'a, ne gātho 'b_up_u ja rá ngu ēmmē bin johya nguetho bi 'yēc'yēi Oĵa.

³⁵ Nu'b_u mí hyats'i, nu'ē y_u ze'mi bi mbēnh'd_u y_u asmayo da xih ra mbāngoxthi da bōm b_u ja ra fādi ra

Pablo ne ra Silas. ³⁶ Ne nu'a ra mbängoxthi bi xi'a ra Pablo baya:

—Nu yu ze'mi bá penh ra nde ga xoc'au. Nuya sä gui pømmi ne nte gui jai, bi 'yembi.

³⁷ Pe nu ra Pablo bi 'yembi:

—Nugä'be dí ca'be ran t'edi bi bøm bu Roma, pe guehma bi 'benzagä'be bu 'buh yu ja'i, ne him 'be bi juängä'be pe bi goctä'be. Nuya ha en'u gui jügä'be ngue njon da nu. Hin'na, hingui sä. Bá xifi ba esse da xogä'be, bi 'yena.

³⁸ Nu yu asmayo baya bi mba bi xih yu ze'mi 'be'a bi ma ra Pablo. Nu yu ze'mi nu'bu mi 'yøde ngue i ca yun t'edi bu Roma a ra Pablo ne ra Silas baya, emme bin su. ³⁹ Ne nu'bu bá eh yu ze'mi baya, bi xocuabi ne bi 'yap ra punbi, ne bi xi'.

—'Yorcahe ra mate gui pømmi ua ja ra hnini, bi 'yembi.

⁴⁰ Pe nu ra Pablo ne ra Silas 'bu mí bøm bu ja ra fädi, bi mba bu ja rá ngu ra Lidia. Ne nu'bu mi nu yu cu nanguie ra Cristo, bi hat ra ts'edi yú mbai u, ne bi mba baya.

17

Ran 'yo'ts'i bu Tesalónica

¹ Nu'a ra Pablo ne ra Silas bi thopu ja ra hnini Anfípolis ne ru Apolonia ne bi zøm bu ja ra hnini Tesalónica. Gueru Tesalónica bí ja bu n'da rá nija yu judío. ² Ne nhyu semana bim 'buru, ne nu'bu xun dät yu pa ran säya, bi mam bu rá m Hman Oja a ra Pablo. ³ Ne jante thoho bi xifi xun ho nanguie ram hma mán t'o't'i maya'bu, gue gue'a ra Cristo jatho da nu ran unbi ne da du, ne m'bejua da ndants' mahøn'a bu 'bu' xun du.

—Ne gue'a bi nu ra Jesús a mán t'o't'i tengu dí xi ah, jananguie'a ga pahmbu gue gue'a ra Cristo rá Thahni Oja a, bi 'yem' bu mi xänbi.

⁴ Ne nu'bu 'da yu judío bi dáp yú mbai ra Cristo, ne bi den'na ra Pablo ne ra Silas. Ne emme xun ngu yu mengu bu Grecia ngue mi numansu Oja bi 'yec'yei. Ne xun ngu yu xisu yu mengu bu grecia gue mí hnumansu, bi 'yec'yei. ⁵ Pe 'da yu judío ngue him

mí ec'yeyi bin seya, ne bi zonh'nu yu ts'om'bäi bi xifi di parba yu ja'i, asta gue'bu gätho ra hnini bi parbi. Ne nu'bu bi mba bu rá ngu ra Jasón, bi 'uexpa bu rá ngu, i hon'a ra Pablo ne ra Silas, ena da guqui gue di dä bu 'buh yu ja'i. ⁶ Ne nu'bu him mi dñn ra Pablo ne ra Silas, bi zix'a ra Jasón, nts'edi bi gats'i, ne mí'da yu 'yec'yeyi, bi zixru 'buh yu ze'mi bu ja ra hnini. Bi mbafi ne bi 'yena:

—Guehna n'dat'a mbemhbu u yun 'yohu gue ya bi ts'oni gätho ra ximhäi, ne bi zøcua ya. ⁷ Ne nuna ra Jasón bi säyaba bu rá ngu. Ne nu'bu hingui numansu rán t'edi ma ts'ut'abihu bu Roma, nguetho en'u i 'buh man'da ra ts'ut'abi guehna ra Jesús, bi 'yenn'u yu ts'om'bäi.

⁸ Nu yu ja'i ne yu ze'mi bin cu'e 'bu mí 'yøde 'be'a bi man'u. ⁹ Ne nubaya nu ra Jasón ne'u mí'da bi thacua ra mbeti gue da bøm bu ja ra hnini ra Pablo ne ra Silas, ne bi mba ma thøgue baya.

Bi zøm bu Berea ra Pablo ne ra Silas

¹⁰ 'Bexque guet'a ra xui a bin 'yehmbu yu 'yec'yeyi a ra Pablo ne ra Silas. Bi mba bu ja ra hnini Berea. Ne nu'bu mí zøm bu, bi mba bu ja rá nija yu judío. ¹¹ Nu yu judío gue 'buru, man'da xun ho yú mbai xinda gue'u 'buru Tesalónica. Nguetho 'bexque bi xoc yú mbai, mí ja ra pähä ngue da hyan a bi man ra Pablo. Ne gätho yu pa bi neh yú søcuä Oja maya'bu, ngue nde bu da badi 'bu din theui u i man'a ra Pablo. ¹² Ne xun ngu u bi 'yec'yeyi. Ne yu xisu, yu mengu bu grecia, ngue mi hnumansu, xun ngu bi 'yec'yeyi, ximangut yun 'yohu bi 'yec'yeyi. ¹³ Ne nu yu judío bu Tesalónica nu'bu mi badi gue i man ran ho ma'da'yo bu Berea a ra Pablo, bi mba bu baya ngue di parba yu ja'i. ¹⁴ Pe nu yu 'yec'yeyi 'bex bi zix'a ra Pablo bu ndendeja. Pe nu ra Silas ne ra Timoteo bi gopu Berea. ¹⁵ Nu'bu min 'yohu ra Pablo bi zixru ja ra hnini Atenas baya. Ne bi mbeng bu, ne bi xi'a ra Silas ne ra Timoteo gue ra Pablo ndepe da mba bu n'dihi bu 'bi.

Bi zoh yu mɛngu Atenas a ra Pablo

¹⁶ Nɛ nu'bu min dɔ'mate ra Pablo bu Atenas, ɛmme bi du rá mbai 'bu mín nu gátho ra hnini xí muns' yu nyogui.

¹⁷ Janangue'a nu ra Pablo bin yáhu yu judío bu ja ra nijá, nɛ'u mi'da ngue mi thánde Ojá. Nɛ gátho yu pa mi yáhu yu já'i ngue gátho mi tím bu ja ra tai.

¹⁸ Nɛ'u 'da yun 'yohu gue i tɛnba yú t'ɛc'yɛi zɛhɛ yu Epicúreos, nɛ mi'da i tɛnba yú t'ɛc'yɛi zɛhɛ yu Estoicos, bin yáhu ra Pablo. Nu'u 'da bi ma:

—'Bɛ'a ní mba i man na ra ndemhyá n'yohu.

Nɛ'u mi'da bi ma, bi 'yɛna:

—Masque im ma ngue 'bah mi'da yu ojá, bi 'yɛn'u.

Ngubu bi ma nguetho bi man ra Pablo nangue ra Jesús, nɛ bi ma ngue bi ndants' bu mi du. ¹⁹ Nu'u bi zix'a ra Pablo bu ja ra nyuni t'ɛmbi Areópago bu ja ra hnini guɛpu zai i hman yun zofo. Nɛ bi xi'a ra Pablo:

—'Bɛ'a ním hma guín nde gui xije, dín nde ga pámbe. ²⁰ Nguetho guí xije 'dan'yo yam hma ngue hin dí pámbe, nɛ dín nde ga pámbe 'bɛ'a nám bɔn'a, bi 'yɛn'u.

²¹ Nguetho yu mɛngu bu Atenas nɛ'u mi'da yu 'damhnini mí 'bɛpu, hɔnt'a numanho da 'yɔt'a, gue da 'yɔde 'bɛ'a gue ma' da'yo, nɛ da ma.

²² Nɛ nu ra Pablo bi 'bá'inde bu ja ra junta guɛpu Areópago. Nɛ bi xi'u:

—N'yohu ahɛ gyu mɛnguhu ua Atenas, dá nugä ɛmme guí thánde yu ojá. ²³ Nu'bu mán 'yogä bu ja ni hninihɛ dá nugä 'bɛ'a guí thánde. Nɛ dá nugä n'da ra mɛxado guɛpu guí thánde man'da ra Ojá, nɛ man t'o't'i bu: “Ra Ojá ngue njongui pádi to'o a.” Nuya ga xi ahɛ ya nangue ra Ojá guí thánde pɛ hin guí pámbe to'o.

²⁴ Nu'a Ojá ngue bi 'yɔt' ra ximhäi nɛ gátho 'bɛ'a i ja ua, nu'a gue'a ra Hmu mahɛts'i nɛcua ja ra häi. Nu'a hingui 'bɛpu ja yu ngu i hɔh yu já'i. ²⁵ Nɛ nte di 'bɛdi, hingui jatho da hyani 'bɛ'a da 'yɔrpa yu já'i nguetho gue'a di un ra te nɛ di un ran zaqui gátho to'o i 'bɛi. Nɛ gátho mi'da mahyoni di uni.

²⁶ Nɛ 'dat'a ra ji bi 'yɔt' Ojá gátho yu já'i ngue gátho yu nde, ndepe dim 'bɛi gátho na nguni ra ximhäi, nɛ bi zánba yu pa dim 'bɛcua ja ra häi, nɛ bi zánbi hapu dim 'bɛi. ²⁷ Njabu bi 'yɔt' Ojá, ndepe gátho yu já'i da hyon'a Ojá nguepu da dɛni. Pɛ majuaní hinga yatho i 'bu Ojá 'bu ga homhbu ga pámbe a. ²⁸ Nguetho nu Ojá bi jajɛ dám 'bɛhmbu, nɛ bi jajɛ dí 'yohu, nɛ dadí 'yámhbu. Tengu bi man'i 'da ni 'yosɔcuahɛ nu'bu i ɛna:

“Nujɛ yú já'igähɛ Ojá nguetho bi zánni dám 'bɛhmbu ua,” bi 'yɛn'u. ²⁹ Nu'bu gue'a Ojá di 'dajɛ ma tehɛ, hanja gní 'yɛmfɛ Ojá a ra hmite ra c'axt'i o gue ra t'axi o gue ra do nt'ɔt'e ngue yá 'yɛ yun 'yohu, nangue yun 'yomfɛnisɛ.

³⁰ Pɛ nu Ojá him bi 'yɛrpa ra güenda 'bɛ'a mim bɛnsɛ u yu já'i 'bu him mi bá Ojá mam'bɛt'o. Pɛ nuya Ojá bi ma ngue gátho yu já'i di päh yun 'yomfɛni.

³¹ Nguetho xun zán Ojá n'da ra pa din ja ran t'änni nangue ra ximhäi. Da 'yɔt'ran t'änni xun ho n'da ran 'yohu ngue bi huanh Ojá. Nuna ran 'yohu, Ojá bi xox 'bu mi du, janangue'a da bah yu já'i hingui hɛi da 'yɔt' ran juanbi, bi 'yɛn'a ra Pablo.

³² Nɛ nu'bu mí 'yɔ'u yu já'i 'bɛ'a mí man'a ra Pablo, gue bi ndans' bu mi du, 'da'u bin thennate nɛ 'da'u mí ɛna:

—Ga øhmbu mahɔn'a nanguehna bi ndants'i.

³³ Nu ra Pablo bi 'uepu buya. ³⁴ Pɛ nu'u 'da bi dɛn'na ra Pablo nɛ bi 'yɛc'yɛi. Nuna n'da, ra Dionisio na, gue n'da ra zɛ'mi bu guɛpu madím peti yu já'i bu Areópago. Nɛ n'da ra xisu, ra Dámaris, nɛ'u mi'da bi dɛn'na ra Pablo.

18*Bi zɔm bu Corinto ra Pablo*

¹ M'bɛjua buya nu ra Pablo bi bɔm bu Atenas, bi mba bu ra hnini Corinto. ² Nɛ bin tímmi bu n'da ra judío í Aquila, ra mɛngu ponto. Ja ní sɔhø bí 'yɛpu Roma bu ra häi Italia ra Aquila nɛ rá xisu Priscila, nguetho nu ra hmuts'ut'abi Claudio bá hɔn'a thi gátho yu judío bu ra dahnini Roma. Nu ra Pablo bi mba bá nu'a ra Aquila nɛ

ra Priscila bɔya. ³ Ne bin zɔm bɔ yɔ ngu, nguetho 'dat'a ra 'bɛfi i ɔt'e, i ɔt' yɔ ngu 'bɔt'e. ⁴ Ne gátho yɔ pa yɔn säya mí pa bɔ rá nijá yɔ judío a ra Pablo, ne bi mam bɔ rá m Hman Ojá ne bi hyoni 'bɛpɔ dí 'yɛc'yɛi yɔ judío ne'ɔ hing yɔ judío.

⁵ Nu'bɔ bá ɛpɔ ra häi Macedonia ra Silas ne ra Timoteo, bi nu ra Pablo gue gátho yɔ pa ɛmmɛ mi mam rá m Hman Ojá. Mí xánba yɔ judío ngue gue'a ra Jesús majuani ra Cristo mí tɔ'bɔ yɔ judío ngue din yante a. ⁶ Pɛ nu yɔ judío bi dɔ'mi bi ɔcpa a, ne bi man yɔ ts'ore nangue ra Pablo. Ne nu ra Pablo bɔya bi huɔc rá pahni, n'da ra hmɛpya gue hingui numanho 'bɛ'a i ɔt'ɔ. Bi 'yɛmbi:

—Ya ni ts'oqui zɛhɛhɔ ngue hin gá hyan ra te mazai, tengu'bɔ gán hyosehɔ. Nuya hingui pa ma güendagä, nguetho ya dá xi ahɔ. Pɛ nuya ga mbagä ga xih yɔ já'i hing yɔ judío, bi 'yɛn'a ra Pablo.

⁷ Ne má zä bi bɔm bɔ ja rá nijá yɔ judío a ra Pablo, bi mba bɔ ja rá ngu ra Justo. Nu'a, n'da ran 'yohɔ ngue i thande Ojá, ne nu rá ngu, 'darpɔ jai rá nijá yɔ judío, ne guerpɔ din xánbate bɔ mahɔn'a. ⁸ Nu ra Crispo, n'da ra ngarpɔ bɔ ja rá nijá yɔ judío, bi 'yɛc'yɛi ne gátho 'bɔpɔ rá ngu. Ne xan ngu yɔ mɛngu corinto mi ɔh ran ho ma'da'yo, ne bi 'yɛc'yɛi, ne bi mba ma xixyabi. ⁹ Nu ra Hmu mahɛts'i bi zo'a ra Pablo bɔya, nu'bɔ min xui, tengu'bɔ bi 'ui n'da ra t'j. Ne bi xifi:

—O guín su, pɛ dami thoqui gan yá, hin gan hɛtho, ¹⁰ nguetho dadí hyan'a'i, ne njon da zä di ɔn'na'i, ne xan ngu i 'bɔcua ja ra hnini da 'yɛc'yɛigui, bi 'yɛn Ojá.

¹¹ Nubɔya nu ra Pablo bi gopɔ ja ra hnini Corinto n'da jɛya made, ne bi xánba rá m Hman Ojá ɔ yɔ já'i.

¹² Pɛ nu'bɔ mín ts'ut'abi ra Galión nubɔ ra häi Acaya, nu 'da'ɔ yɔ judío bim peti ngue nde da zɔ'a ra Pablo. Ne bi zix'a ra Pablo bɔ 'bɔh ra ts'ut'abi. ¹³ Bi 'yɛmbi:

—Nuna ran 'yohɔ na bi xánba yɔ já'i ngue da dande Ojá, pɛ n'dan'yo im ma, hinga gue'a tengu man t'ɛdihɔ, ɛn'ɔ.

¹⁴ Ne nu ra Pablo in nde din yá, pɛ nu ra ts'ut'abi ra Galión 'bɛx bi 'yɛmp'ɔ yɔ judío:

—Nu'bɔ xcuá sihɔ na ran 'yohɔ nangue n'da ran ts'o xtá 'yɔt na, xcá ɔcä a guim mamhbɔ. ¹⁵ Pɛ guín cuhɔ nangue rá t'ɛc'yɛi na, ngue nde da xi ahɔ to'o gui thandehɔ, ne nangue nin t'ɛdi zɛhɛhɔ. Hin dí nde dan juanbate nangue nin t'ɛdi zɛhɛhɔ, janangue'a dami hocpa zɛhɛhɔ, bi 'yɛn'a ra Galión.

¹⁶ Bi 'yɛt'i, bi hyɔn'a thi bɔya. ¹⁷ Nubɔya gátho yɔ mɛngu bɔ ja ra hnini gue hing yɔ judío bi bent'a ra Sóstenes, ra ngarpɔ bɔ ja rá nijá yɔ judío, ne bi 'benza bɔ ja rá hmi ra ts'ut'abi. Pɛ nu ra ts'ut'abi ra Galión him bi 'yɔrpamasu.

Bi mbeng bɔ ra häi Siria a ra Pablo

¹⁸ Nu ra Pablo bɔya bi thoqui bim 'bɔpɔ nya'a ts'ɔ yɔ pa mahɔn'a bɔ Corinto. M'bejua bí 'yɛ'ɔ yɔ 'yɛc'yɛi, bin 'yohɔ ra Aquila ne ra Priscila, ne bi hyu ra barco bi mba ra häi Siria. Ne nu'bɔ mí jua'a ra hmɛpya gue bi te rá xtá, bi 'yax rá yá bɔya, gue'a bi 'yɔrpɔ Cencrea. N'da ra hmɛpya nangue ram hma xí man ra Pablo gue bi xi Ojá di já'ts'i. ¹⁹ Nu'bɔ mi zɔm bɔ ra hnini Éfeso ra Pablo, bi zopɔ ra Priscila ne ra Aquila ne bi mba bɔ rá nijá yɔ judío. Ne bi xih yɔ judío bɔ rán ho ma'da'yo ra Cristo. ²⁰ Nu yɔ judío mi ndepe xtán gopɔ 'da yɔ pa, pɛ nu ra Pablo him bi nde. ²¹ Bin 'yɛte ne bi 'yɛmbi:

—Jatho ga mba bɔ Jerusalén ga nu bɔ ra dɔmpeti da 'yɔt' ma mi-judíohɔ. Pɛ nu'bɔ rá pähä Ojá gua pengä mahɔn'a, bi 'yɛna.

Bi nɛxpɔ, bi hyu n'da ra barco bɔya.

Ná hyundi bi mba n'danni ra Pablo

²² Nubɔ Cesarea bi gapɔ ra Pablo bɔ ja ra barco, ne bi mba bɔ Jerusalén, bi zɛngua yɔ 'yɛc'yɛi bɔ ja ra nijá, ne 'bɛx bi mba bɔ Antioquia. ²³ Nu'bɔ mim 'bɔpɔ 'da yɔ pa, bi mba bɔ ja n'da

ngu n'da yu hnini bu ja ra häi Galacia neɸu Frigia, bi hat ra ts'edi yu mbai yu 'yɛc'yɛi 'buɸu.

Ra Apolos bi mamp räm Hman Oja bu Éfeso

²⁴ Nu'u yu pa u bi zøm bu Éfeso n'da ra judío, rá thuhu Apolos, ra mængu bu ra hnini Alejandría. Nu'a bi badi xun ho räm Hman Oja maya'bu. ²⁵ Ne bi sänbi zu ts'u nangu ra Hmu, ra Jesucristo. Ne emme bin johya ne nts'edi bi ma xun ho 'bu min xänbate, bi ma majuani nangu ra Jesús. Pe hont'a räm hma ra Xuua Nxixya mí paði, ne rán xixya. ²⁶ Ne nu ra Apolos bi hyut'an zambai him bi zu bi mam bu ja rá nija yu judío. Pe nu'bu mí 'yøh ra Priscila ne ra Aquila 'be'a man'a, n'danni bi zits'i ne bi xänbi man'da xun ho ngue rá 'yu Oja. ²⁷ Ne nu'bu mí nde da mba ra Apolos ra häi Acaya, gueɸu Corinto, nu yu cu nangu ra Cristo bi xifi ngue xun ho da mba. Bi 'yøɸpa n'da ra søcuu da gats'i, bi xih yu 'yɛc'yɛi bu ngue da zini. Ne nu'bu mí zøm bu, bi hat ra ts'edi yu mbai yu 'yɛc'yɛi bu, ne bi mbäts'i gätho bi 'yɛc'yɛi rá mate ra Cristo. ²⁸ Nguetho nu'bu min yahu yu judío gue hing yu 'yɛc'yɛi, bi dāha, ngue ya mí ya con rá ts'edi Oja. Bi 'yuti nangu räm Hman Oja maya'bu, gue gue'a ra Jesús ra Cristo mí hmam bu, gue mí tø'bu.

19

Bi zøm bu Éfeso ra Pablo

¹ Nu'bu mí 'buɸu Corinto ra Apolos, ne nu ra Pablo buya i 'yo gätho yu hnini maxøts'e, ne bi zøm bu ra hnini Éfeso. Ne bin tømhbū bu 'da yu 'yɛc'yɛi.

² Nu ra Pablo bi 'yän buya:

—Ha bin 'da ahū rá Hogandāhi Oja nu'bu gmí 'yɛc'yɛihū, bi 'yɛna.

Nu'u bi dāti:

—Hin'na, njām'bu dá øhmbe gue i 'buh rá Hogandāhi Oja, bi 'yɛn'u.

³ Nubuya bi 'yän'na ra Pablo:

—'Be'a ním hma gá hyāmhbū 'bu gmín xixyahu, bi 'yɛmp'u.

Ne bi 'yɛn'u buya:

—Tengu thoho bi man ra Xuua Nxixya, bi yɛn'u.

⁴ Ne nu ra Pablo bi 'yɛmbi:

—Guim bømhbū 'be'a bi man ra Xuua, nguetho nu'a ra Xuua bi xixya yu ja'i to'o bi päh yän 'yomfɛni nangu yu ts'oqui, ne bi xih yu ja'i da 'yɛc'yɛi n'da ba xhe m'bejua, gue ra Jesús ra Cristo na, bi 'yɛna.

⁵ Ne nu'bu mí 'yøh räm hman ra Pablo, nu'u bi mba ma xixyabi nangu rá thuhu ra Hmu Jesús. ⁶ Ne nu'bu mí dospa yu ya yu ja'i ra Pablo, bi hyän rá Hogandāhi Oja u. Ne n'dan'yo yu nde bin ya'u buya, ne bim pøngahya bi man räm Hman Oja. ⁷ Ne nu'u yu ja'i gue bi 'yɛc'yɛi, í jua'i 'de'mayoho u.

⁸ Nu ra Pablo bim 'buɸu nhyuzna bu Éfeso buya. Bi hyut'an zambai bin ya bu ja rá nija yu judío, bi xih yu ja'i hague dán zä di manda Oja bu ja yu mbai, ne bi hyoni 'beɸu dí 'yɛc'yɛi yu ja'i. ⁹ Pe nu'u 'da bi u't' yu mbai, hingui nde da 'yɛc'yɛi, ne bi man ra ts'ore nangu rá 'yu Oja, gueɸu madím pɛti yu ja'i. Janangu'e'a bi 'ue'a ra Pablo buya ne bi mbähä yu 'yɛc'yɛi bu ja n'da ra nguxädi, nu'a ra Tiranno ra xänbate bu. Nu'bu xum pøn yu xädi, i cut'a ra Pablo buya ne gätho yu pa mín xänbate bu. ¹⁰ Nyo jeya njabu bi 'yøt'a ra Pablo. Ne gätho yu ja'i 'buɸu ja ra häi Asia, yu judío ne'u hing yu judío mí øh ran ho ma'da'yo nangu ra Hmu, ra Jesús. ¹¹ Ne xun ngu yän t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Pablo, ngue bi 'yøt' Oja. ¹² Nguetho bi dā'u yu bayu o gue yu 'bøt'e a ra Pablo, gue'u bi mbeɸpa u yän zāman'u buya, ne gätho bi zä, ne bi bøn'u yu zīthu min 'yohu.

¹³ Nubuya 'da yu judío ngue zai yu mbonni, xna paði da hyøn'a thi yu zīthu, ne sä i ndønpa rá thuhu ra Jesús. Bi dū'mi bi xih yu zīthu:

—Dami pøni nangu rá thuhu ra Jesús, gue'a ra Jesús i man ra Pablo, sä xñ'u.

¹⁴ Ne nuya guehya yoto, yu ts'ant'u n'da ra judío, ra Esceva, ra hmumbäjä

a. Ne nu'ɥ yú ts'ant'ɥ ɛna da hyɔn'a thi n'da ra zɪthu. ¹⁵ Pe nu ra zɪthu bi dɔdi:

—Nu ra Jesús dí pɔcã ngue ja rá ts'edi, ne ra Pablo dí pɔcã ngue ja rá ts'edi, pe nu'ehɥ, to'o ehɥ, bi 'yɛn'a ra zɪthu.

¹⁶ Ne nuna ran 'yohɥ min 'youi ra zɪthu, bi zãspa maxɔts'e guepɥ mi 'bã'ɥ yoto má 'yohɥ, bi dɔha bin tunhdɥ ne bi ɥnbi, gátho di dɥnba yú pahni. Ne bi bɔm bɥ thi yɥn 'yohɥ, ya xí ɥnbi gátho, nte he yú he. ¹⁷ Ne nu'a bin ja, gátho bi t'ɔpɥ ja ra hnini Éfeso. Gátho yɥ judío ne'ɥ hing yɥ judío bi 'yɔde ne gátho mí ja ra mbidi. Ne gátho bi 'yɛspa ra Jesús, ra Hmu bɥya.

¹⁸ Ne xɥn ngu ɥ gue mí ɛc'yɛi, bi zɔm bɥ, bi nde da gomanho yú mbɥi, ne bi dá ra güenda a xí 'yɔt'e. ¹⁹ Ne'ɥ 'da mím bɔdi bá cɔ yú sɔcuɔ, ngue yɥ libro yɥn xádi yɥ bɔdi, ne bi hyɔspɥ ja ra sibi, gátho da nu'ɥ mí 'bɥpɥ. Ne nu'bɥ mi mbede hangu gátho di muui, mbɛ mí jua'a yote ma 'dɛt'a mahuɔhi yɥ mbɛti gue ra t'axi. ²⁰ Ne man'da xɥn ngu bi 'yɛc'yɛi rá m hman Ojɔ yɥ jɔ'i bɥ Éfeso, man'da bi fɔdi ja rá ts'edi Ojɔ.

²¹ M'bejua bɥya bi bɛn'a ra Pablo da mba bɥ Jerusalén, pe m'bet'o da zɔm bɥ ra häi Macedonia, ne pɥ ra häi Acaya. Ne bi 'yɛna:

—Dam 'bucã ts'ɥ bɥ Jerusalén, m'bejua ga mbagã bɥ ja ra dɔhnini Roma, bi 'yɛna.

²² Ne bi mbɛnpɥ Macedonia ɥ yoho yám fãts'ihɥ, ra Timoteo ne ra Erasto, pe guesɛ ra Pablo bim 'bɥpɥ mi'da yɥ pa bɥ Éfeso gue ra häi Asia.

Ran 'yo'ts'mahyɔ bɥ Éfeso

²³ Nu yɥ pa ɥ, xɥn ngu bi ndesɥi nangue rá 'yu Ojɔ bɥ Éfeso, ²⁴ Nguetho nu'a n'da ran 'yohɥ í Demetrio, rá 'bɛfi da 'yɔt' yɥ zɥ t'ɥngu ngue ra t'axi, ngue yú pɔte ra dɔnija guepɥ i pa nthɔnde ra ojɔ Diana. Nu'a, ne'ɥ madím pehmbɥ, xɥn ngu bi dɔha nangue ra 'bɛfi i ɔt'ɥ. ²⁵ Nu ra Demetrio bɥya bi zonh'dɥ 'da'angu ra 'bɛfi mí ɔthɥ, ne bi xifi:

—N'yohɥ ahɥ guí pɔhmbɥ nangue ma 'bɛfihɥ xɥn ngu ra mbɛti dí tɔhmbɥ. ²⁶ Dí nuhɥ ne dí ɔhmbɥ hinga hɔnt'ua ra hnini Éfeso pe gátho ra häi Asia, 'bɛ'a ɔt' na ra Pablo, i xih yɥ jɔ'i gue nu'ɥ yɥ ojɔ nt'ɔt'e yú 'yɛ yɥn 'yohɥ ɛmbi ngue hing yɥ ojɔ ɥ. Ne xɥn ngu yɥ jɔ'i bi pɔh yán 'yomfɛni ne bi 'yɛc'yɛi a bi man ra Pablo. ²⁷ Nuya dán thehɥ n'da ra 'yɔnthɔ, ngue nu ma pɔte dí ɔthɥ njon da dái. Ne dim 'beh rá ts'edi rá ngu ra ojɔ Diana, ngue i nuixte. Ne da t'ɛmbi nte di muui. Pe nu'a ra Diana gue'a ojɔ a, ne gátho yɥ jɔ'i 'bucua ja ra häi Asia ne gátho ra ximhäi i thɔnde a, sä bi 'yɛn'a ra Demetrio.

²⁸ Ne nu'bɥ mí 'yɔ'ɥ, ɛmmɛ bi de ra cuɛ. Ne nts'edi i mbafi:

—Xɥn ngu rá ts'edi ra Diana gue ma ojɔhɥ dyɥ mɛnguhɥ ua Éfeso.

²⁹ Ne gátho bi yɔntonto gue 'bɥpɥ ja ra hnini. Ne gátho bin tihɔ 'darpɥ ní muxpɥ ja n'da ra ngu xɥn ndoho, ne bá bent' ra Gayo ne ra Aristarco, bi zixpɥ, ne nu ra Gayo ne ra Aristarco, yɥ mɛngu bɥ Macedonia min 'yohɥ ra Pablo bɥ 'yu. ³⁰ Ne'a ra Pablo nde xtá mba bɥ 'bɔh yɥ jɔ'i, pe nu yɥ 'yɛc'yɛi bi japi hin da mba. ³¹ Ne 'da'ɥ gue mi ja yú ts'edi bɥ ja ra häi Asia madin amigohɥ ra Pablo, bi mbɛnpa ra nde gue hin da mba bɥ bí mux yɥ jɔ'i. ³² Ne 'dahma 'dan'yo bi man'ɥ n'da ngu n'da nguetho gátho bi yɔntonto. Ne xɥn ngu ɥ hingui pɔdi hanja bim pɛti bɥ. ³³ Nu ra Alejandro mi 'bã'inde bɥ 'bɔh yɥ jɔ'i, bi mba njaqui bɥ ja yú hmi yɥ jɔ'i bɥya, nguetho ndep'ɥ yú mijudíohɥ din yɔ. Nu'a ra Alejandro bɥya bi uɔnba rá 'yɛ ndepe din hɛ yɥ jɔ'i, nguetho nde da xifi nte mán ts'o mí ɔt' yɥ judío. ³⁴ Pe nu'bɥ mi nu yɥ jɔ'i ngue ra judío ra Alejandro, mbɛ ma nyo ora bi mbafi, ne 'da'ingu bi ma:

—Xɥn ngu rá ts'edi ra Diana ma ojɔhɥ dyɥ mɛnguhɥ ua Éfeso.

³⁵ Nu ra secretario bɥ ja ra hnini bɥya, bi japi ngue bin hɛ yɥ jɔ'i, bi xifi:

—Dyɥn 'yohɥhɥ, dyɥ mɛ'efesohɥ, hingui 'bucua n'da ran yohɥ gue hin-

gui pađi dí jamansuh_u ra oja Diana, guej_u dy_u me'efesoh_u, ne gätho dí espah_u ra do bi däh mahęts'i, gue rá pöte ra Diana. ³⁶ Ne nuna njo'o da zä da göni. Janangue'a daman 'yomfęnih_u ts'_u ne hin gui 'yöth_u a hin da bomanho. ³⁷ Nu y_un 'yoh_u ngue guá sih_u ua, him bim pę b_u ja rá nijä ra oja Diana. Ne him bi man ra ts'ore nangue'a ma ojah_u ra Diana, bi 'yęna.

³⁸ Ne xö bi 'yęn'a ra secretario:

—Nuna ra Demetrio ne'_u mi'da gue dim pęhmb_u, nu'b_u i ja 'be'a i nde dí yapa n'da, nde'b_u gue din yaui b_u ja ra dangu n'dahma n'da ngu n'da da zä din yaęe. ³⁹ Ne nu'b_u ja man'da gui nde gui 'yöth_u, dami xihmb_u ra zę'mi da 'yöt'a n'da ra junta, guep_u da mba ma hoqui. ⁴⁰ Nguetho dí su da hnercah_u häi 'b_u da t'angah_u nangue ra mbahni dá öth_u ra pa jab_uya, nguetho hin'y_u 'be'a sä ga mamhb_u nangue'a dá öth_u ya, bi 'yęna.

⁴¹ Ne nu'b_u mi gua'a im ma, bi 'yęt' y_u ja'i.

20

Nu ra Pablo bi mba b_u ra häi Macedonia nep_u ra häi Grecia

¹ Ne nu'b_u min hę nín 'yo'ts'mahya b_u ra hnini Éfeso, nu ra Pablo bi zonh'd_u y_u 'yęc'yęi. Ne nu'b_u mí un ran zofo, bin 'yęte b_uya, bi mba b_u Macedonia. ² Ne gätho bi zengua y_u'yęc'yęi gätho ra häi Macedonia, bi hät ra ts'ędi yá mb_ui nangue rá m hman Oja bi xi'_u. Ne m'bejua bi zöm b_u ja ra häi Grecia mahön'a. ³ Hyuzna bim 'b_up_u, ęna xtá hyu ra barco, gue xtá mba b_u ra häi Siria, pę nu'_u 'da y_u judío ęna xtán däqui. Ne nu'b_u mí badi 'be'a nde xtá t'örpe, bin 'yomfęni ne bá peng b_u ja ra häi Macedonia. ⁴ Ne min 'yoh_u ra Pablo ra Sópater ra męngu berea a, ne'a ra Aristarco ne ra Segundo, y_u męngu tesalónica _u, ne nu ra Gayo ra męngu derbe a, ne nu'a ra Timoteo ne ra Tíquico ne ra Trófimo, y_u męngu asia _u. ⁵ Nu'_u bim 'bet'o bi mba ní töguahe b_u ra hnini Troas, ne nugä dra Lucascä, dí o't' ra søcuą

jaua, dín hyunbahe _u. ⁶ Nu'b_u mí guah y_um peti nangue ran dąbaxjua, dá huhe ra barco dá nexhe b_u ra hnini Filipos, ncät'a pa dán 'yohe dá sømhbe b_u Troas guep_u i töguahe _u mi'da. Ne nyoto pa dám 'b_uhmbe b_u.

Nu ra Pablo i 'b_up_u Troas

⁷ Nu'a ra pa domingo dám petihe y_u 'yęc'yęi b_u ja ra hnini Troas, dá sihe ra xęcahme, gue dá bęmhbe rán dąte ra Hmu. Ne nu'a rá Pablo bi man rá m Hman Oja. Ne nya'athoho bin ya gue'b_u go mí zöm made ra xui, nguetho da mba 'b_u bi hyats'i. ⁸ Ne ęmme x_un ngu ra sibi mí zö b_u ja ra cuarto magąts'i guep_u bim peti y_u ja'i. ⁹ Ne huxp_u ja n'da ra ventana n'da ra ts'unt'_u í Eutico, ne ęmme bi ndet'ąha, nguetho ra Pablo nya'a bin ya. Nu ra ts'unt'_u bi dop ra t'ąha, bi dągui, ná hyu tögue ra ngu b_u bi dągui. Ya xí du 'b_u mí thąts'i. ¹⁰ Ne bi gąh ra Pablo, ní nyexp_u 'ben'a ra ts'unt'_u ne bi hyęfi, ne bi xi'_u b_uya:

—O di tu ni mb_uih_u, ya bi dąmbęni na.

¹¹ Nu ra Pablo bi ndex mahön'a b_u ja ra cuarto b_uya, ne dán sihmehe. Ne nya'a thoho bin ya ra Pablo mahön'a, gue'b_u go mí bөx ra hyadi, ja bi mba b_uya. ¹² Ne nu'b_u mí ts'ix'a ra ts'unt'_u gue bi dągui, ne i te 'b_u mí zöm b_u rá ngu, gätho bin johya _u.

Bi mba b_u Mileto ra Pablo

¹³ Nugähe dá hugähe ra barco ne dá mbähmbe b_u ra hnini Asón nguetho nub_u dan c'athe ra Pablo, ngub_u bi xije mam'bet'o, gue xí 'yęn ra Pablo din 'yogua thoho. ¹⁴ Ne nu'b_u mán tımhbe b_u Asón a ra Pablo, dá sixhe dá huhe ra barco ne dá sømhbe b_u ja ra hnini Mitilene. ¹⁵ Ne dá nexhe b_u, ne man'da pa dá sømhbe b_u ní hęt'a ra t'ähäi Quío gue i jab_u made ra deja. Ne man'da pa b_uya dá sømhbe b_u ra t'ähäi Samos gue i jab_u made ra deja. Ne dán säyahe ts'_u b_u ra hnini Trogilio, ne man'da pa b_uya dá sømhbe b_u ra hnini Mileto. ¹⁶ Nguetho nu ra Pablo bi nde bi thochtho b_u ra hnini Éfeso, hingui nde din säya b_u ra häi Asia. Nguetho

di xøni da zøn'a n'dihi b_u Jerusalén, ya dí 'bup_u 'b_u ra pa ra dæmpeti t'æmbi Pentecostés.

Nu ra Pablo bi zonh'd_u y_u ngurpi y_u 'yæc'yæi b_u Éfeso

¹⁷ Nε nu'b_u má sømhb_e b_u Mileto, ra Pablo bi ma dín zonh'd_u y_u dæc'yæi, ngue y_u ngurpi y_u 'yæc'yæi dim pæti b_u ra hnini Éfeso. ¹⁸ Nε nu'b_u mi zøp_u _u, bi 'yæmp'a ra Pablo:

—Nu'eh_u guí pæhmb_u 'bε'a gætho mam 'b_ui dá øt'ä ua ra häi Asia, asta gue'b_u go rá mbædi dá søcä ua. ¹⁹ Gätho y_u pa däm 'bucä ua dá ørpa rá 'bæfi ra Hmu mahæts'i, nε hin dadín 'yæts'i. Nε xæn ngu ma guidä dá fæni gue'b_u má hah ma mbæi dá æp Ojæ nangue ah_u. Nε xæn ngu ran ænbi dá nu ngue bi 'yørcä y_u judío. ²⁰ Pε nugä hin te dá cøn'nah_u pε dá xi ah_u gætho 'bε'a da mbæx ah_u. Nε dá xæn'nah_u b_u dim pæti y_u jæ'i, nε dá xæn'nah_u b_u ja ni ngumhb_u. ²¹ Nε dá xifi xæn ho y_u judío nε'æ hing y_u judío, ngue di pæh yæn 'yomfæni nangue Ojæ, gue da 'yæc'yæi ma Hmuh_u ra Jesucristo. ²² Pε nuya, rá Hogandæhi Ojæ i ørca ra ts'edi ga mbagä b_u Jerusalén, nε hin dí pædi 'bε'a gua thocä b_u. ²³ Pε hønt'a dí pæcä gue dan ofædi b_u Jerusalén, nε ga nugä xæn ngu yæn ænbi, nguetho guesε rá Hogandæhi Ojæ bi xiqui høn_bu go hap_u dá thocä b_u ja y_u hnini. ²⁴ Pε hinga guet'a dím bæn'a, hin te di muui ma tesεgä nanguec zεhεgui. Hønt'a ran johya dí nde ga nu 'b_u dá juah ra 'bæfi bi 'dacä ma Hmuh_u ra Jesús, gue'a ga mangä ran ho ma'da'yo nangue rá mate Ojæ.

²⁵ Nε gætho ah_u dá xi ah_u rá m Hman Ojæ gue 'bεp_u ní mandagah_u Ojæ, nε dí pæcä xínga n'da ah_u guí nurcah_u ma hmi mahøn'a. ²⁶ Nuya nam pa ya dí xi ah_u, hingui pa ma güendagä 'b_u guí 'bεhmb_u rán ho Ojæ ya. ²⁷ Nguetho hin te dá cøn'nah_u, gætho dá xi ah_u 'bε'a nde Ojæ guí pæhmb_u. ²⁸ Nuya guí jamansu 'bε'a guí 'yøth_u, nε da zä b_u guí jamansuf_u y_u mbæi ni mi 'yæc'yæih_u b_uya. Nε gue'a ra 'bæfi bi 'da ah_u rá Hogandæhi Ojæ, gue guí

jamansuf_u y_u 'yæc'yæi ra Hmu, gætho ná ngu'æ i 'bæhmb_u ra Cristo, nguetho rá jise ra Cristo í gurpa y_u ts'oqui 'b_u mí du. ²⁹ Pε nu'b_u dá mbagä, dí pæcä m'bejua ba æ'i 'da tengu y_u zate, nde da za'æ y_u dε'yo, din jab_u da 'yøt'ah_u gue di æn'na ni mbæih_u gy_u 'yæc'yæih_u. ³⁰ Nε 'da'æ gue guesε ah_u da ndants'i, nε hinga njuæntho da man rá m Hman Ojæ, gue da ndep'a dí tæn'd_u mi'da. ³¹ Janangue'a guí jamansu ni mbæih_u ngue hin da hyä ah_u _u. Nε guim bæmh_bu gue nhyu jεya, ma pa nε ra xui, dá xæn'nah_u n'da ngu n'da ah_u, nε æmme dán zoni nangue ah_u.

³² Nuya dadí dæ ah_u Ojæ. Nε ga soc'ah_u rá m Hman Ojæ, nu'a i ma nangue rá mate Ojæ, gue'a ram hma di zæt'a ni mbæih_u, nε gue'a dín ja ah_u gætho i ja Ojæ, tengu tho _u gætho mi'da i pa nthahni. ³³ Nugä hin dá nde a ni mbetih_u, xínga gue ni pahnih_u. ³⁴ Pε guí pæhmb_u däm pεpzehe nε dá undä 'bε'a gætho mí hon'æ dán 'yogæhe. ³⁵ Dá øt'ä gue dá honse man ts'ihme, dá ut'ah_u gue dam pæhmb_u nε ga fæxh_u _u hin 'y_u 'bε'a da hyoni. Nε gam bæmh_bu 'bε'a bi ma ma Hmuh_u ra Jesús 'b_u mí 'yæna: “Man'da di johya ní mbæi n'da 'b_u di uni, xinda gue'b_u din t'unna n'da,” ngub_u bi man ra Hmu, bi 'yæn'a ra Pablo.

³⁶ Nε nu'b_u mi gua'a rá m hma ra Pablo, bin dænyahmu gætho mí 'bup_u, nε bin yæh_u Ojæ. ³⁷ Nε nu'æ gætho bin zoni, nε bi hyæ'a ra Pablo nε bi zæspa rá 'yogu. ³⁸ Nu'æ æmme bi du y_u mbæi, nguetho ra Pablo bi xi'æ him man'dand_i da nu mahøn'a. Nε nu'æ bi zix'a ra Pablo b_u ja ra barco b_uya.

21

Bi mba b_u Jerusalén ra Pablo

¹ Nε nu'b_u mán hyehmbe y_u 'yæc'yæi, dá huhe ra barco, nε njuæntho 'bex dá sømhb_e b_u ja ra t'æhäi Cos ngue i ja b_u made ra dejæ. Nε man'da pa b_uya dá thohmbe b_u ja ra hnini Pátara. ² Nub_u, dá tømhb_e n'da ra barco ní mba b_u ra häi Fenicia, dá huhe b_uya dá mbæhmbe. ³ Nε nu'b_u má thohmbe

nthandi thoho ra t'uhäi Chipre i ja bu made ra deja, ngaha dá mbähmbe dá sòmhe bu ra häi Siria nubu ra hnini Tiro, guepu da zoh rá 'beni ra barco. Ne dá çahmbe buya, dá mbähmbe bu ja ra hnini. ⁴ Nu'bu má tìmhbe bu yu 'yεc'yεi buya, dám 'buhmbe nyoto pa. Ne nu rá Hogandahi Oja bi bεnba yu 'yεc'yεi 'be'a da thoh ra Pablo 'bu da mba bu Jerusalén. Janangue'a bi xifi hin da mba. ⁵ Ne nu'bu mí gua'a nyoto pa, dá pømhe bu. Ne gätho yu 'yεc'yεi, yun 'yohu ne yu xisu ne yu t'uhni, dá mbähmbe asta gue dá pømhe bu ja ra hnini. Dán danyahmuhe bu ja ra ndendeja buya, ne dán yahe Oja. ⁶ Nubuya dán 'yεhmbe ne nugähe dá huhe ra barco, pe nu'bu bi mbeng bu ja yu ngu.

⁷ Bá nexhe bu Tiro, dá mbähmbe ne dá çahmbe 'bu má sòmhe bu Tolemaida. Nu'bu má zenguahe yu cu, dán tehe bu n'da pa. ⁸ Nu'bu mi hyats'i, gätho gahe ngue dín 'yohe ra Pablo dá thohmbe bu ra dahnini Cesarea. Ne dán säyahe bu ja rá ngu ra Felipe. Nu'a ra Felipe zai mi mam bu rán ho ma'da'yo Oja. Nu'a, n'da gue'u yoto má 'yohu nthahni mín 'yohu ra Esteban. ⁹ Ne nu ra Felipe mi 'bui goho yu t'ixu him bin thati, ne nu'u, yu pøngahya u, bi man rám Hman Oja. ¹⁰ Ne nu'bu mám 'buhmbe bu 'da yu pa bi zø'a n'da rá pøngahya Oja í Agabo, bá nexpu ra häi Judea. ¹¹ Nu'bu mi zøm bu dí 'buhmbe a, bi gäspa a rá ngat'i ra Pablo ne bi duzehe yu gua ne yu 'ye ra Agabo, ne bi ma:

—Nu rá Hogandahi Oja bi bεngä ngue ngubu da 'yøpua yu judío a rá mbeti na ra ngat'i bu Jerusalén, ne din dá bu 'buh yu ja'i ngue hing yu judío.

¹² Nu'bu má øhmbe 'be'a bi man ra Agabo, gätho gahe ne yu mangu bu, dá øpuahe ra ts'edi hin xtá mba ra Pablo bu Jerusalén. ¹³ Nu ra Pablo bi 'yεm buya:

—'Be'a guí øthu guí zomhu. O gadi unghu ma mbui. Nugä dadín sägä hont'a go 'be'a da t'ørcagui, o gue da thurqui o gue da thog bu Jerusalén nangue ra Jesús, ma Hmu.

¹⁴ Ne him bi zá dá sàmhe, dá hεthe buya ne dá εmhbe:

—Nu'a rá pähä Oja da t'øt'e.

¹⁵ Ne m'bejua buya dán sähe ne dá mbähmbe ra Pablo bu Jerusalén. ¹⁶ Ne 'da'u yu 'yεc'yεi bu Cesarea dá mbähmbe. Ne nu'bu má sòmhe bu Jerusalén, nu'bu bi zixcähe bu rá ngu ra Mnasón, ra mangu chipre. Ne maya'bu thoho mí εc'yεi ra Mnasón. Guepu rá ngu dán säyahe.

Bi zengua ra Jacobo ra Pablo bu Jerusalén

¹⁷ Nu'bu má sòmhe bu Jerusalén, nu yu cu nangue ra Cristo bu, bi hyu yu mbui 'bu mi nuje, ne bi zimanhoje.

¹⁸ Man'da pa buya dá mbähmbe ra Pablo dá nuhe ra Jacobo Santiago, ne'u gätho mí 'bupu, yu mingurpihu, yu dæc'yεi. ¹⁹ Nu ra Pablo bi zengua u ne 'bex bi du'mi 'dahmi'datho bi ma 'be'a gätho bi 'yøt' Oja nangue rá 'be'fi ra Pablo, nubu 'buh yu ja'i ngue hing yu judío. ²⁰ Ne nu'bu mi 'yø'u 'be'a bi man ra Pablo gue bi 'yømanho 'bu mí sih rám Hman Oja, εmme bin johya ne bi 'yεspa Oja. Pe nu'bu, bi 'yεmbi:

—Pe guí paði, ma zu cu'i Pablo gue yu mahuhi thoho yu judío i εc'yεi ya, ne gätho i εna jatho da 'yøt' yún t'edi ra Moisés. ²¹ Ne nu'bu bi sifi 'be'a gätho gá 'yøt'e. Ne sä εn'u gá xänbi gue gätho da hyeh yún t'edi ra Moisés u yu judío gue 'bupu 'buh yu ja'i hing yu judío, ne gá xifi ngue hin da mba nthequi yu xifani, ne hin da 'yøt' yún t'øt'e yu judío, εn'u. ²² Nuya 'be'a sä ga øthu ya, guehma dim peti u ma mi 'yεc'yεihu yu judío, gue da gohmahya'a'i, nguetho da 'yøde ya gá søhø, bi 'yεmbi. ²³ Nuya nde'bu guí 'yøt'e 'be'a ga xi ahe. Nuya 'bucua goho yun 'yohu ngue bi ma da 'yøt'a n'da ran hogui nangue Oja, ne jatho da 'yøt'e. Nuya guí 'yøt'e 'be'a da 'yøt'u. ²⁴ Nu'i gue'e guí six buya yun 'yohu, ne guí 'yøt'e tengu jatho da 'yøt'u, ngue mí ma n'da ran hogui nangue Oja. Ne gätho guí jurpa yu gasto u, guí tämb yu de'yo ngue da mbøts'e. Ne nubuya sä guí 'yax ni yahu tengu i øt' yu ja'i nu'bu xun guah yu

pa yæn hogui. Ne gätho yæ ja'i sä da badi ngue him majuañi'be'a bi man'u 'da nangue'e. Ne da bah pæya ne'e guí ten'na rán t'edi ra Moisés. ²⁵ Pe nangue yæ ja'i hing yæ judío ngue bi 'yεc'yεi, ya dá penpahe n'da ra sœcuæ, ne dá xihmbe hin da zi 'be'a bi 'bœspa yæ hmite, xín da za'a ra ngø ngue him bi bøn rá ji, xín da zi ra ji. Ne hin da 'yøt' yæn 'yomt'eni, bi 'yεn'a ra Jacobo Santiago.

Bi mba mfent'i ra Pablo bæ danija Jerusalén

²⁶ Nu ra Pablo bi zix'u yæn 'yohu bæya, ne bi 'yøt'e tengu bi 'yøt'u. Ne bi mbähä bæ mbo yú danija yæ judío, ngue da ma nda'a ní pa da guah yú pa ran hogui. Ne bi ma nda'a ní pa di un yæ 'bøts'e.

²⁷ Hin ε ní zøn'a yoto pa mi juah ran hogui, nu yæ judío gue hing yæ 'yεc'yεi, yæ mængu ra häi Asia, bi nu bæ mbo ra danija ra Pablo. Nu'u bi parba yæ ja'i ne bi bent' ra Pablo. ²⁸ Bi mbafi:

—N'yohu ahæ dyæ israelhæ, dami zeje gam benthæ na ran 'yohu 'bäcua, i xänba yæ ja'i hønbe go hapu i pa ngue hingui hoju, ne εna nte di muui yán t'edi ra Moisés ne nte di muui ma danijahæ. Ne hinga hønt'a bi 'yøt'e, pe man'da, bá si ua mbo ra danija yæ ja'i ngue hing yæ judío. Janangue'a bi ts'on'a ra hoganija ngue majapi, sä εn'u.

²⁹ Nguetho mi nu min 'youi ra Pablo bæ ja ra hnini n'da ra mængu éfeso í Tróximo. Ne mi manse ngue εmbi bi zixpæ mbo ra danija.

³⁰ Ne nubæya gätho ra hnini bin ja n'da ran 'yo'ts'i, ne gätho ní muxpæ 'bäh ra Pablo, bi bent'i, bi gæcpæ thi ra danija. Ne 'bex bi gut' yú nija.

³¹ Ne nu'bæ mí zäpi εna xtá hyo ra Pablo, nu ra hmudofæi mí øde ngue gätho ra hnini Jerusalén bin 'yo'ts'i.

³² Nu'a 'bex bi zix'u yæ dofæi ne gätho yæ hmudofæi, ne bi mba n'dihi bæ 'bah yæ ja'i. Ne nu'bæ mi nu yæ ja'i gue mba bæ yæ dofæi ne yæ hmudofæi, 'bex bin hε ním 'benza ra Pablo. ³³ Ne nu'a ra hmudofæi bæya bi bent' ra Pablo εna

da got'i, ne bi manda ngue da mba nthät'i yoho yæ cadena. M'bejua bi t'än'dæ, ne bi t'εmp'u:

—To'o na, 'be'a bi 'yøt'na.

³⁴ Pe nu yæ ja'i εmme madí mbahni ne gätho 'dahma 'dan'yo bi ma. Janangue'a nu ra hmudofæi him mi sä da badi hanja bin 'yo'ts'i. Bi manda ngue da zixpæ ja ra ngundofæi a bæya.

³⁵ Ne nu'bæ mí zøm bæ ja rá 'dede ra ngu, bi dux'u yæ dofæi a ra Pablo, nguetho nu yæ ja'i man'da nde da bent'i mahøn'a. ³⁶ Nguetho xæn ngu yæ ja'i bi dænni bi mbafi:

—Dami hyohæ, εn'u.

Nu ra Pablo bin juqn zehε bæ ja yá hmi yæ ja'i

³⁷ Ne nu'bæ manguepæ da zixpæ mbo ja rá ngu ra Pablo bi 'yän'na ra hmudofæi:

—Dami 'yørqui ts'u ra mate dan yaui ts'u, bi 'yεna.

Nu ra dofæi bi dadi:

—Ha guí pa'a rá nde yæ griego.

—Häha, bi yεn'a ra Pablo.

³⁸ —Oh, ha hinga gue'e gra mængu Egipto, ngue gá dæp'a n'da ran 'yo'ts'i ne gá sixpæ ma'ueni goho mahuahi yæn 'yohu ngue yæ hyodu, bi 'yεmbi.

³⁹ Nu ra Pablo bi dadi:

—Hin'na, hinga guecä. Nugä dra judiógä ne dra mængu Tarso, n'da ra dahnini ngue ja rá ts'edi bæ ja ra häi Cilicia. Nuya dí ä'a n'da ra mate ngue ga xicä ts'u yæ ja'i.

⁴⁰ Nu ra hmudofæi bi un ran t'edi. Nubæya, nu ra Pablo bí 'bæpæ ja ra 'dede, ne bi uä'ts' rá 'yε ndepe din hε yæ ja'i. Ne nu'bæ min hε, bi zofo nangue yú ndese æ, gue yú nde ra hebreo, bi 'yεna:

22

¹ —N'yohu ahæ, gyæ ta ahæ, gui 'yøhmbæ 'be'a ga xi ahæ ya, bi 'yεn'a ra Pablo 'bæ mi dæ'mi bin ya.

² Ne nu'bæ mi 'yø'u ngue bi ts'ofonangue yú ndese ra hebreo, man'da bin hε. Nu ra Pablo bi 'yεm bæya:

³ —Nugä dra judiógä, däm 'bucä bæ Tarso, nubæ ra häi Cilicia, ne bi mba

ma tedegä ua Jerusalén. Ne dán xäcä rán xädi ra Gamaliel, ne dán xäcä xän ho yän t'ëdi u ma ngarpa bõtahu. Ne emme mi ëhyagä nangué rá 'bëfi Oja ngue gätho ma mbui, tengutho ahü ya. ⁴ Ne madí undä ran unbi to'o gätho mi ëc'yëi ra Jesús, ne 'da'ü dá ho ne'ü mi'da, yan 'yohü ne'ü yu xisu dá sixpu fädi. ⁵ Nu ra hmumbäjä ne yu dác'yëi da zä din juanni 'be'a xtá øt'ä, nguetho dá çanba yú søcuä bi 'dacä, gue mí ëna xcá un yu ngarpi bü ja yú nijä ma mijudíohü bü Damasco. Ne dá hax ra 'yu dá mba bü Damasco. Nu ra søcuä dá jücä ngue'a ran t'ëdi ga cot'a fädi yu 'yëc'yëi, ne dí ëna xcuá si ua Jerusalén, ngue xtá nu ua ran unbi.

Nu ra Pablo bi ma ha bin jabü í 'yëc'yëi

⁶ Ne nu'bü män 'yogä bü 'yu hänbü Damasco, tengu'bü mbë huxyadi, bá çä n'da ra nyot'i mahëts'i, ngue nts'edi bi hyärrpu dí 'bäi. ⁷ Nugä dá täng bü häi, ne dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Saulo, Saulo, hanja gní angagui,” bi 'yëngui. ⁸ Ne dá thätí: “To'o i ma Hmu.” Ne nu'a bi xiqui: “Nugä dra Jesús, dra mangu nazaret, guécä gadí angagui.” ⁹ Ne nu'ü 'da mín 'yogähe bi nu'a ra nyot'i, pë him bi 'yø'a ra nde ngue bi zocä. ¹⁰ Ne dá änni: “Ma Hmu 'be'a sä ga øt'ä.” Ne nu ra Hmu bi 'yëngui: “Dami ndants'i ní mba bü Damasco, nubü, da si'a bü 'be'a gätho dá sän'ni'i gui 'yøt'e.” ¹¹ Ne nugä 'bex dán xädä nangué'a ra nyot'i, ne nu'ü mín 'yogähe bi garca ma 'yë, ne dá sømhbe bü ja ra hnini Damasco.

¹² Ne mi 'bupü n'da ra hocjä'i í Ananías, ngue mi tenni xän ho yän t'ëdi ra Moisés. Ne gätho yu judío mi 'bupü mi numanho a. ¹³ Nu ra Ananías bi zøpu däm 'bücä, ne bi xiqui: “Ma cu'i Saulo, dami hyand ran nequi ni dä ya.” Ne 'bex bi zø ma dä, ne bi zä dá nu a ran 'yohü büya. ¹⁴ Ne bi xiqui: “Nu'a Oja mi thande ma ngarpa bõtahu bi huahn'na'i ngue gui pädi 'be'a rá pähä a. Ne bi ja'a'i gá nu rá Hoga Ts'ünt'ü, ne bi ja'a'i ngue gá 'yørpa rá nde a. ¹⁵ Nuya gui mam bü

'büh yu jä'i 'be'a gá nu ne 'be'a gá 'yøde. ¹⁶ Ne hin'yü 'be'a man'da gui tø'mi, dami ndants'i gan xixyü, gui 'yëc'yëi majuani a ra Hmu ngue di 'uec'a'ü ni ts'oqui nangué rá thuhu a ra Hmu,” bi 'yëngä ra Ananías, bi 'yë'n'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo hanja bi mba bü 'bü'ü hing yu judío

¹⁷ Ne xø bi 'yëna:

—Ne nu'bü jämbä pengä ua Jerusalén, dán ya'be Oja bü mbo ra danijä, ne nu Oja bi jacä dá nu tengu n'da ra t'í. ¹⁸ Ne dá nugä ra Hmu, bi 'yëngui: “Dahmantho dami pøngua Jerusalén, nguetho hin da t'ørpamasu 'be'a gui ma nanguécä.” ¹⁹ Ne dá xi'a: “Ma Hmu, nu'ü ma manguhe ua gätho i pädi 'be'a gätho dá øt'ä, dá mba bü gätho ma nijähe, ne dá unba ü gätho bi 'yëc'yëi i, ne dá cot'a fädi ü. ²⁰ Ne nu'bü mi mba ntho ra Esteban mi 'bücä bü, ne 'da'angu dá bëmhbë ü bin hote, ne dá jamansup yú pahni ü.” ²¹ Pë nu ra Hmu bi xiqui: “Ní mba, nguetho ga penh'na bü yabü guerpü 'büh yu jä'i ngue hing yu judío,” ngubü bi xiqui, bi 'yë'n'a ra Pablo.

Nu ra Pablo bi mba ma dä bü 'büh yu hmudofüi

²² Nu'ü bi 'yømanho 'be'a bi man'a ra Pablo, asta gue'bü mí ma da mba bü 'büh yu jä'i hing yu judío. Nubüya bin cuë'ü yu judío i 'bäpü gue hing yu 'yëc'yëi, bi mbafi ne bi 'yëna:

—Dá tho na ran 'yohü, man'da xän ho 'bü hin di thoqui dim 'bui, bi 'yë'n'ü.

²³ Man'da bi mbafi bi huät't' yú pahni ne bi 'yents' yu fonthäi. ²⁴ Nu ra hmudofüi bi manda da ts'ixpu mbo ra Pablo, ne bi manda da mba m'bei, ngue ndep'a dín juän'na ra Pablo hanja ná mba'ü yu jä'i. ²⁵ Ne nu'bü i pa nthät'i ra Pablo ngue ra xifani, bi 'yän'na ra dofüi ngue mi 'bäpü:

—Ha i ja nin t'ë dihü gui fë'a n'da ra romano nu'bü hin ní t'ørpa ran juänbi, bi 'yë'n'a ra Pablo.

²⁶ Ne nu'bü mi 'yø'a ra dofüi a bi man ra Pablo, bi mba bá xi'a rá hmu ne bi 'yëmbi:

—Dami jamansu 'be'a guí ørpa na ran 'yohu, n'da ra romano na.

²⁷ Ne bá ε'a ra hmudofui baya, bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha majuani gue'e gra romano.

Nu ra Pablo bi dadi:

—Haha, bi 'yena.

²⁸ Nu ra hmudofui bi 'yemp'a:

—Xun ngu ra mbeti dá jut'a ngue dán romanogä.

Nu ra Pablo bi xi'a:

—Pe nugä mbudi thoho ma ta bin t'un ran t'edi gue din romano, janangue'a man'da dra romanogä.

²⁹ Ne nu'a ra hmudofui bin su nguetho ya xí du't'i ne nu'a ra Pablo ra romano na. Janangue'a nu'u nte bi 'yørpa ra Pablo, εna xtá mbei.

Nu ra Pablo mi 'bäpja rá junta yú hmumbäjä yu judío

³⁰ Ne nu'bu mi hyats'i, nu ra hmudofui nde da badi hanja í yap'u yu judío, bi xocta'a ra Pablo män thu't'i, ne bi manda dim peti yu hmumbäjä ne yú ngarpi yu judío. Ne bi zix'a ra Pablo bu dim peti.

23

¹ Nu ra Pablo εmme madín hyethu bu, ne bi xifi:

—N'yohu ahü, nugä zai dí øt'ä'a i xicpa ma mbui Oja, asta gue ra pa jabaya, bi 'yem 'bu mí du'mi din ya.

² Pe nu ra Ananías, ra dambäjä, bi xi'u gue 'darpü mi 'bähmbu ra Pablo, da mberpa rá nde. ³ Nu ra Pablo bi xi'a ra Ananías baya:

—Oja da mberp'a'i nguetho yoho ni mbui. Sä guí εmhbu hin dá øt' yun t'edi, pe go gue'ahu hin guí øthu yun t'edi, ngue gadi manda da 'berca ma nde.

⁴ Ne nu'u 'darpü mi 'bähmi bi 'yembi: —Hanja gní that'a ra dambäjä ngue bi huahn'na Oja.

⁵ Ra Pablo bi dadi:

—Cu ahü, hin dí paca ngue ra dambäjä a, nu'bu xcá paca hin xcá thatä 'bu, nguetho nt'o't'i gue hin ga c'aman'u ma ngarpihu, bi 'yembi.

⁶ Ne nu'a ra Pablo 'bu mí nu'u 'da gue hupü ja ra junta, bi badi hinga

'da'ingu yú t'εc'yei ü, nguetho 'da'u bi den'du i man yu saduceo ne nu mi'da bi den'du i man yu fariseo. Janangue'a nu ra Pablo bi 'yemp'u 'bäpja ra junta:

—N'yohu ahü, nugä dra fariseogä, ne xin rá ts'unt'ugä n'da ra fariseo. Nugä dí 'bäcua ne guí ørcahu ran juanbi nguetho dí εc'yei gue i ndants' mahøn'a ü i tu, bi 'yän'a ra Pablo.

⁷ Ne nangue'a xí man na ra Pablo bin junthu yu fariseo ü yu saduceo, ne gätho bin hecpü ja ra junta.

⁸ Nguetho i man'u yu saduceo gue hingui ndants' mahøn'a ü i tu, ne i ma ngue njo'o yüm 'behni Oja mahets'i, ne i ma ngue njo'o yun dahi. Pe nu yu fariseo gätho i εc'yei. ⁹ Bin ja n'da ra mbahni, ne nubaya bin ndants'i 'da'u yú xänbate ü yu fariseo, bi 'yän'u:

—Nuna ran 'yohu 'bäcua, nte män ts'o bi 'yøt'e. Xi'bu majuani n'da ran dahi o gue n'da rám 'behni Oja mahets'i bin yaui, nde'bu hin ga sahmbu Oja, bi 'yena.

¹⁰ Pe nu'u 'bäpja ja ra junta, εmme bin sü'u, asta gue'bu mí zu ra hmudofui da sen'inde ra Pablo. Bi xih yú dofui baya gue ba jücpü 'buh yu jä'i, ne da zix mahøn'a bu ja ra ngundofui.

¹¹ Ne nu'bu min xui, ra Hmu mahets'i bim 'bähmi ra Pablo ne bi 'yembi:

—O di tu ni mbui Pablo, nguetho ngutho gui ma bu ja ra dahnini Roma nangucä, tengutho gá mangua Jerusalén.

Mi εna xtá tho ra Pablo

¹² Nu'bu mi hyats'i, 'da'u yu judío 'da'ingu bi bän'u da hyo ra Pablo, ne bi ma jatho di jä'ts'a bi man'u. Ne bi 'yän'u ngue hin din sihme, xing ra dehe da zi, asta gue'bu go bi hyo. ¹³ Ne mi pongui yote má 'yohu ü 'da'angu bi ma ngue da hyo ra Pablo. ¹⁴ Nu'u bi mba bu 'buh yu hmumbäjä ne yu dác'yei, ne bi xifi:

—Nugähe dá mamhbe majuani 'be'a ga øthe, ne hin dan sihmehe asta gue'bu go dá hohe ra Pablo. ¹⁵ Janangue'a nu ahü ne'u mi'da guín

'yohu bu ja ra junta, nu'bu nixudi gui xihmbu ra hmudofui ba si'a ra Pablo, gui 'yembi gue gui 'yänhdü mi'da yan t'änni. Janangue'a nugähe büya, dan sähe gua täcuahe bu ja ra 'yu, ga hohe, bi 'yän'u.

¹⁶ Pe nu rá 'be'ue ra Pablo bi 'yöde 'be'a nde da 'yörpa yan 'yohu. Bi mba bu ja ra ngundofui ne bi xi'a ra Pablo. ¹⁷ Nu ra Pablo bi zonh'na n'da ra dofui büya, bi 'yembi:

—Dami six na ra ts'ant'u bu bí 'buh ra hmudofui, nguetho i ja 'be'a da xifi.

¹⁸ Nu ra dofui bi zixpu 'bu'a rá hmu, ne bi xifi:

—Nu'a ra Pablo ngue i ofädi, bi zoncagui ne bi 'yác ra mate gua siua na ra ts'ant'u, nguetho ja 'be'a da xi'i.

¹⁹ Nu ra hmudofui bi bentpa rá 'ye ra ts'ant'u, n'danni bá änni:

—'Be'a guín nde gui xiqui.

²⁰ Nu'a ra ts'ant'u bi xi'a ra hmudofui büya:

—Nu'u 'da yu judío bin yäse'u, bi ma da 'yä'a ra mate 'bu nixudi, ngue gui sixpu mahön'a bu ja ra junta ra Pablo, nguetho da 'yän'i, da 'yän mi'da yan t'änni. ²¹ Pe 'yo guí öt'e 'be'a da xi'i, nguetho i pongui yote má 'yohu yu judío ngue xun jot' ra 'yu, i täcua bu ra Pablo. Nu'u, 'da'angu xum ma ngue xín din sithe xín din sihme asta gue'bu go bi hyo ra Pablo. Ne i töp'a thoho 'be'a go gui ma, bi t'emp'a ra hmudofui.

²² Nu ra hmudofui bi hecua ra ts'ant'u ngue njon da xifi, ngue ya xi xi'a ra hmudofui. Ne nubüya bi xifi da mba.

Nu ra Pablo bi mba m'behni bu 'buh ra Félix

²³ Nubüya nu ra hmudofui bi zohn'du yoho yu ngarpa dofui, bi xifi din sä yociento ndofui da mba bu ra hnini Cesarea 'bu guto nxui. Ne da mbähä mi hyäte ma 'det'a yu dofui ngue din tögue, ne da mbähä mi yociento yu dofui ngue i cu yan ts'at'egui. ²⁴ Ne bi manda da thöspa yu fani ngue da hyux a ra Pablo. Ne bi xifi di jamansu xun ho bu 'yu, asta gue'bu go bi dä bu 'buh ra ts'ut'abi Félix. ²⁵ Ne bi 'yo't'a n'da ra söcuä

ra hmudofui, bi mbenpa ra ts'ut'abi Félix.

²⁶ Ne bi 'yän'a ra söcuä:

“Nugä dra Claudio Lisias, dadí zengua'i, gra Félix, gra hoga ts'ut'abi.

²⁷ Nuna ran 'yohu na, nu'bu mi bent' yu judío, nde xtá hyo. Pe dá yamhbe nangue xun ngu yu dofui, nguetho dá öcä ngue ra romano na. ²⁸ Nugä him mí pädi hanja bi mba ma yäpi, dá sixpu ja rá junta yu judío. ²⁹ Pe nubüya dá öde ngue hönt'u yün t'ëdi zehé yu judío ngue í mba ma yäpi, ne hin'yu 'be'a dí tho, o gue dín ofädi. ³⁰ Ne nu'bu mi sicä 'be'a nde da 'yöt' yu judío, ngue nde da hyo, 'bex dá penh'na bu guí 'bui. Ne dá xi'u yu nyäpate gue da xi'i 'be'a ní mbespa ra hnuman'u. Ne hönt'a dá xi'a ya,” bi 'yän'a rá söcuä ra hmudofui.

³¹ Nu yu dofui büya bi 'yöt'e tengu bi xi'u yä hmu. Nu'u bi zix'a ra Pablo 'bu min xui, asta gue'bu mí zöm bu Antípatris. ³² Nu'bu mí hyax büya, bá peng bu yu dofui gue him madín tögue. Pe nu'u gätho madín tögue bi thoqui bi zix'a ra Pablo u. ³³ Nu'bu mí zöm bu ra hnini Cesarea, bin döp ra söcuä ra ts'ut'abi, ne bi mba ma dä bu ra Pablo. ³⁴ Ne nu'bu mi nu'a ra ts'ut'abi a ra söcuä, bi 'yän'na ra Pablo:

—Hapu ni häi.

Ne nu ra Pablo bi xifi gue ra mengu bu ra häi Cilicia. ³⁵ Nu ra ts'ut'abi büya bi xi'a ra Pablo:

—Nugä ga öcä 'be'a gui mam 'bu bi zö'u di yäp'i'i.

Ne bi manda da mba m'bädi bu ja rá nguts'ut'abi ndudañ Herodes.

24

Nu ra Pablo bin juän zehé bu 'buh ra Félix

¹ Ne nu'bu mi jua'a cat'a pa, bi mba bu ra Ananías, ra hmumbäjä, ne 'da yu däc'yëi, ne ra Tértulo ran hocpate. Ne bi xi'a ra ts'ut'abi 'be'a í mba ma yäpi ra Pablo. ² Nu'bu mí ts'onh ra Pablo, bi dü'mi bin yäpate a ra Tértulo. Nu'a bi xi'a ra Félix:

—Nugähe dí pähmbe ngue nangue'e i ja ran johya ua ra häi dí 'buhmbe.

3 Ne gäthogähe man'da dí 'buhmbe xun ho nangué 'be'a guí øt'e. Ne gätho yu pa dí xi'ähe ra jamadi nangué'e. 4 Nuya hingui ngu 'be'a ga xi'a'i, pe gui 'yørca ra mate gui 'yøde 'be'a dí xi ähe. 5 Nuna ran 'yohu, emme ra ts'om'bäi na, ne emme di parba yu judío hønba go hapu 'bui ngue gätho ra ximhäi. Ne nuna, rá ngurpi 'da'u yu ja'i t'ëmbi yu nazareno. 6 Nu'a mí nde xtí ts'on ra danija bu Jerusalén, pe nugähe dá benthe, ne dí emhbe xcá juanbahe tengu im mam bu ja man t'ëdihe. 7 Pe nu ra hmudofui, ra Lisias a, con rá ts'edi bá jucpu mi 'buhmbe. 8 Ne bi xije dan yäfe ua. Nuya, nu'bu gui 'yän zehé a, gui paði gue majuañi 'be'a gätho ní mba ma yañi, bi 'yëmp'a ra ts'at'abi a ra Tértulo.

9 Ne nu'u yu judío min 'yohu, 'da'angu bi man'u. 10 Ne nu ra ts'at'abi bi un ran t'ëdi ra Pablo gue din ya buya. Nu ra Pablo bi ma, bi 'yëna:

—Nugä i hu ma mbui ngue sä dan juandä ua, nguetho guí paði 'be'a nám 'buhmbe dyu judíohe, gue xun ngu yu jeya guín ts'at'abi ua. 11 Nu'bu guí nde gui paði, sä gui paði, ja mán 'de'mayo ma pa ya gue dá mba bu Jerusalén, dá thande Oja bu. 12 Ne nu'u ma mi-judíohe him bi nu 'bu 'bo'o xcán junthe, xím bi nu 'bu 'bo'o xcá parbi, xínga gueru ja ma danijahe, xínga gueru ja ma t'unijahe, xínga gueru gätho ra hnini. 13 Nuya hingui sä din juanni xun ho nguetho him majuañi 'be'a ní yaçpä ya. 14 Pe nuya dadín juandä gue dí tendä ra 'yu ma'da'yo, ne gue'a embi him majuañi u. Pe guet'a ra 'yu mí ten'du ma ngurpa botahe, gue mí numansu Oja nguetho dí ec'yéi 'be'a gätho mán t'o't'i bu ja rá søcuq yün t'ëdi ra Moisés ne yá søcuq yu pøngahya. 15 Ne nugä dí tøm'i 'be'a nín ho da 'yøt' Oja, tengu i tøm'p' ya i 'bäcua. Nugähe dí ec'yéihe ngue gätho xun du da ndants'i, ne'u bi 'yøt' ran ho, ne'u bi 'yøt' ran ts'o. 16 Janangué'a gätho dí øt'ä 'be'a di bængä Oja n'dahma hin hapu da thinga ma ts'oqui, xínga gueru 'bu Oja xínga gueru 'buh yu ja'i,

bi 'yëna.

17 Ne xø bi 'yëna:

—Ne nu'bu mi thogui xun ngu yu jeya, bá pengä bu Jerusalén ngue ga un yun t'unni ma menguhe, ne ga un yun t'unni bu ja ma danijahe. 18 Ne ngubu dá øt'ä bu danija, dá thande Oja. 'Da'u yu judío, yu mengu bu ra häi Asia dán timhbe bu buya. Ne njom mí 'bupu xun ngu yu ja'i, xíng ra sui mi ja bu. 19 Nu'u gue dán tingähe bu, nde'bu gue'u xtambá 'yëcua u, xtá mangua 'bu ja 'be'a dá øt'ä bu. 20 O gue guehya yun 'yohu 'bäcua da ma 'bu ja 'be'a bi nuncä 'bu má mbagä bu ja ra junta. 21 Hønt'a nts'edi dá mangä bu, ne dá embä u: “Nu ahü guí ørcä ran ts'embi nam pa ya nguetho dí ec'yéi ngue i ndants'u i tu,” dá engä, bi 'yën'a ra Pablo.

22 Ne nu'bu mi 'yø'a ra Félix 'be'a bi man ra Pablo, 'bex bi ma da guah ra junta, nguetho xun ngu ts'u mi pa'a ra Félix nangué rá 'yu Oja. Ne bi xi'u:

—Nu'bu dambá ecua ra hmudofui, ra Lisias, sä ga paçä 'be'a gätho bin ja.

23 Ne nu'a ra Félix bi manda da thoqui da mba m'bädi ra Pablo. Ne bi manda ngue da tørpa ran ho nangué'a, ne nu'u yá amigo sä da mba bu ne di unni 'be'a gätho da hyoni.

24 Nu'bu mí tho'i ts'u 'da yu pa, nu ra Félix bá peng bu ja ra hnini Cesarea, bán 'youi rá xisu í Drusila, nu'a ra judío a. Ne bi zon'na ra Pablo, ndepe da ma hague dán zä n'da da 'yëc'yéi ra Jesucristo. 25 Ne nu'bu mi man ra Pablo nangué ram 'bui njuantho, ne bi ma ngue di jamansu 'be'a da 'yøt'a n'da, ne bi ma din ja ran t'änni 'bu ran zegui nangué yu ts'oqui, nu ra Félix bin su buya, ne bi xifi:

—Hønt'a gá xic ya, 'be ním 'bähma bu ja ra fädi mahøn'a, ne nu'bu da bongui ga zon'na'i mahøn'a, bi t'ëmp'a ra Pablo.

26 Nu ra Félix mí ëna xtán gu'ti ts'u, n'dahma xtí thø'a ra Pablo. Janangué'a njant'a thoho min zohni ne min yaui. 27 Ne nu'bu mi gua'a nyojeya bi mba ma poni a ra Félix, ne bi hyu'a ra Porcio Festo. Nu ra Félix

'bɛ mí bɔm bɛya, bi zopɛ ra Pablo bɛ ja ra fädi, nguetho mí su da numan'ɛ yɛ judío 'bɛ xtí hocpi.

25

Nu ra Pablo din juɔn bɛ 'bɛh ra Festo

¹ Nu ra Festo bi mba bɛ ra häi guepɛ din ts'ut'abi, nɛ hyupa bim 'bɛpɛ ra hnini Cesarea, bi mba bɛ ra hnini Jerusalén bɛya. ² Nubɛ Jerusalén, yɛ hmumbäjä nɛ yá ngɛrpi yɛ judío bi xi'a ra Festo, bi nyɔpi nanguɛ ra Pablo. ³ Nɛ bi 'yɔrpa ts'edi bi 'yäp ra mate ngue da zohna ra Pablo ngue da zɔm bɛ Jerusalén, nguetho im bɛn'ɛ da gorpa bɛ 'yu, gue nde da hyo. ⁴ Pɛ nu ra Festo bi xifi ngue ofädi bɛ Cesarea ra Pablo, nɛ “mi ts'utho ga mbagä ya,” bi 'yɛmbi.

⁵ Nɛ bi xifi:

—Nde 'bɛ ga mbähä 'da ahɛ gue ja ni ts'edihe, nɛ nu 'bɛ ja mán ts'o bi 'yɔt'a, sä gui yɔfɛ.

⁶ Nu ra Festo, masque mbɛ man 'dɛt'a pa bim 'bɛpɛ Jerusalén, bi mba bɛ Cesarea bɛya. Nu 'bɛ mí hyax bɛya, bi mba bɛ ja rán juɔnbate, nɛ bi manda ba ts'i ra Pablo. ⁷ Nɛ nu 'bɛ mi zɔm bɛ ra Pablo, nu yɛ judío ngue bá nɛxpɛ Jerusalén bi mbä'ts'i. Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu 'bɛ'a xɛn ts'o í yɔpi. Pɛ hingui sä da bɔm majuɔni 'bɛ'a bi man'ɛ. ⁸ Nu ra Pablo bi ma nanguɛ bɛya:

—Nte dá ɔt'ä ngue hingui ho nanguɛ man t'ɛdihe dyɛ judíohe, xínga gue'a ra dɔnijä, xínga gue'a rán t'ɛdi ra hmuts'ut'abi bɛ Roma, bi 'yɛn'a ra Pablo.

⁹ Nu ra Festo nde da 'yɔt'a dí numanho ɛ yɛ judío, jananguɛ'a bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha gui nde gui mba bɛ Jerusalén, guepɛ ba ɔt'a ran juɔnbi bɛ, nanguɛ 'bɛ'a í yɔp'a yɛ judío.

¹⁰ Nu ra Pablo bi dɔdi:

—Hin'na, guecua rán säui da t'ɔrcä ran juɔnbi ua, nguetho bi 'da'a ran t'ɛdi ra hmuts'ut'abi 'bɛpɛ Roma gue gui 'yɔrcä ran juɔnbi ua. Nɛ nte mán ts'o xtá ɔrpa yɛ judío, gue gui sixcä bɛ. Nu'i gui pɔdi xɛn ho ngue te dá ɔt'ä.

¹¹ Pɛ nu 'bɛ xtá ɔt'ä n'da ran ts'o gue i man nin t'ɛdi gui hyogui, jatho ga tu 'bɛ, hin ga 'dagui nanguɛ man dɛte. Pɛ nu 'bɛ him majuɔni 'bɛ'a ní yɔcpä ɛ, njo'o n'da i ja rán t'ɛdi di dägä bɛ ja yá 'yɛ ɛ. Nugä dí ä'a ran t'ɛdi gui thocä bɛ 'bɛh ra hmuts'ut'abi bɛ Roma, bi 'yɛn'a ra Pablo.

¹² Nu 'bɛ min yɔhɛ yám fäts'ihɛ a ra Festo, bi xi'a ra Pablo:

—Nu 'bɛ gui ɛna ga dä ahe bɛ Roma, da zä 'bɛ, bi 'yɛmbi.

Nu ra Festo iyqui ra ts'ut'abi Agripa

¹³ Nu 'bɛ mi tho'i 'da yɛ pa, n'da rá ts'ut'abi yɛ judío, ra Agripa na, nɛ'a rán ju, Berenice, bi zɔm bɛ Cesarea di zɛngua a ra ts'ut'abi Festo. ¹⁴ Nɛ nu 'bɛ mi 'bɛpɛ 'da yɛ pa, nu ra Festo bi xi'a ra Agripa nanguɛ ra Pablo, bi 'yɛmbi:

—O bɛ n'da ran 'yohɛ, i ofädi, ngue bi zocua ra Félix, í Pablo a. ¹⁵ Nɛ nu 'bɛ má mbagä bɛ Jerusalén, nu yɛ hmumbäjä nɛ yɛ dɔc'yɛi ngue yɛ judío bi xicä nanguɛ ra Pablo. Nu 'bɛ mi äp ran ɛnbi nanguɛ'a. ¹⁶ Nɛ nugä dá xi'ɛ: “Pɛ nugähe dyɛ romanogähe hingui sä ga hohe n'da 'bɛ hinda nadí juɔnbähe ɛ, nɛ dim 'bäpɛ ja yá hmi to'o di yɔpi, din yɔɛ.” Ngubɛ dá xifi. ¹⁷ Nɛ nu 'bɛ mi zɔcua yɛn yɔpate, nu 'bɛ mi hyats'i, 'bɛx dá mba bɛ ja man juɔnbate nɛ dá manda da ts'ixpɛ a ra Pablo. ¹⁸ Nu 'bɛ mí 'bähmbe bɛ ɛ yɛn yɔpate, pɛ xínga n'dare bi ma gue yɛ ts'oqui tengu mím bɛngä ngue xtá ma. ¹⁹ Pɛ hɔnt'a n'da ram hma madín junthɛ nanguɛ 'bɛ'a mi ɛc'yɛi zɛhɛ ɛ yɛ judío. Nɛ nanguɛ n'da ran 'yohɛ í Jesús nín junt'ɛ, ngue bi du, pɛ nu ra Pablo nts'edi bi ma ngue i 'bɛi, bi 'yɛna.

²⁰ Nu ra Festo bi thoqui bi ma:

—Nɛ nugä hin dí pɔcä ga ɔt'ä ran juɔnbi nanguɛ 'bɛ'a ɛc'yɛi yɛ judío. Jananguɛ'a dá ä'n'na ra Pablo 'bɛ nde da mba bɛ Jerusalén, da mba ma juɔnbi bɛ. ²¹ Pɛ nu ra Pablo bi 'yäc ran t'ɛdi, nde ga dä bɛ 'bɛh ra hmuts'ut'abi Augusto bɛ Roma. Dá manda bɛya da 'bädi asta gue 'bɛ bi zä ga pɛhndä bɛ 'bɛh ra hmuts'ut'abi, ɛn'a ra Festo.

22 Nu ra ts'ut'abi Agripa bɔya, bi xi'a ra Festo:

—Nugä dín nde ga øde 'be'a da man'a ran 'yohɔ.

Bi da'a ra Festo bɔya:

—Nixudi da zä gui 'yøde.

23 Man'da pa bɔya bi mba bɔ ja rá ngu ran juɔnbate ra Agripa ne ra Berenice. Ne bi mba bɔ mbo gátho ja yú ts'edi, min 'yohɔ yɔ hmudofɔi ne yɔ ngɔrpi bɔ ja ra hnini Cesarea. Ne bi ts'ini xɔn ho nguetho i ja yúts'edi. Ne nu'a ra Festo bi manda da ts'ixpɔ ra Pablo. 24 Ne nubɔya bi 'yɛn'a ra Festo:

—Nu'i gra ts'ut'abi Agripa, ne ahu gyɔn 'yohɔhu gátho guí 'bɔhmbɔ ua ya, guí nuhu na ran 'yohɔ. Ne gátho yɔ judío 'bɔpɔ Jerusalén ne'u 'bɔcua Cesarea madín yɔpi nanguehna. Nu'u njɔm'bɔ mi ε't'a mi xiqui ngue mi ädi da mba ntho. 25 Pe nu'bɔ má pɔcä ngue nte bi 'yøt'a rán säui dí tho, dá ɛngä ga pɛnpɔ 'bɔh ra hmuts'ut'abi bɔ Roma, nguetho mí manse da mba ma dä bɔ. 26 Pe hin'yɔ 'be'a sä ga o'tä a xɔ 'yøt'e ngue ga pɛnpa ma hmu. Janangue'a dá zonhdä na ran 'yohɔ, guí 'yøhmbɔ ts'u 'be'a da man ya, ma ts'ut'abi Agripa i. Ne nu'bɔ gá 'yøhmbɔ, masque da zä gui xijɔ bɔya 'be'a da zä ga o'tä nangue ran yɔpi. 27 Nguetho dí ɛna hingui ho ga pɛnpɔ n'da ra ofädi, ne nte má søcuɔ da jɔts'i ngue da mam bɔ hanja i ofädi, bi 'yɛn'a ra Festo bɔya.

26

Nu ra Pablo bin juɔn zɛhe bɔ 'bɔh ra ts'ut'abi Agripa

1 Nu'a ra Agripa bi xi'a ra Pablo:

—Da zä gui mansɛ nangue'a zɛhe, bi 'yɛmbi.

Nu ra Pablo bi uɔn rá 'yɛ ne bi ma nanguesɛ. Bi 'yɛna:

2 —I jagä ran johya, nguetho sä dam 'bäcä ua ja ni hmi, gra ts'ut'abi Agripa, ne sä gam mangä nangue 'be'a í yɔcpä ma mijudíohe. 3 Nguetho guí pɔdi xɔn ho 'be'a gátho yún t'øt'e yɔ judío, ne guí pɔdi 'dahma 'dan'yo ma t'ɛc'yɛihe dyɔ judíohe. Janangue'a dí

ä'a ra mate, gui 'yø'i ts'u xɔn ho 'be'a gam mangä.

Rám 'bɔi ra Pablo 'bɔ hin ní 'yɛc'yɛi

4 Nu'u gátho ma mijudíohe i pɔdi 'be'a ním 'bɔi dá øt'ä bɔ 'bɔh ma mɛnguhe, 'bɔ mán t'uhnigä ne'bɔ mám 'bɔcä bɔ Jerusalén, asta guehya.

5 Nu'u hin'yɔ ra pähä da ma, pe maya'bɔ mi pɔdi ngue nya'a thoho dá tɛnni xɔn ho tengu man yɔ fariseo. Nu yɔ fariseo man'da ɛhya da 'yøt' man t'ɛdihe dyɔ judíohe xinda gue'u mi'da. 6 Nuya dí 'bäcua ja ran juɔnbate, nangue'a 'be'a dí ɛc'yɛi. Nugä dí ɛc'yɛi 'be'a bi xi'a Ojɔ ma ngɔrpa bombøtahe, ngue da xox'u xɔn du.

7 Nugähe yám bom'beto u 'de'mayoho yú ts'unt'u ma ngɔrpa bombøtahe ra Jacob, dí ɛhyahe ma pa ne ra xui nangue rá 'be'fi Ojɔ. Ne nugähe dí tømhbɛ 'be'a bi man Ojɔ, gue da xox'u xɔn du. Nugä dí ɛc'yɛi gue majuɔni bi dɔ'mi bi 'yøt'a, ne gue'a ní yɔcpä ya ma mijudíohe, ma ts'ut'abi Agripa i. 8 Hanja gní bɛmhɔ ngue hingui sä Ojɔ da xox'u xɔn du, bi 'yɛn'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo madí unba yɔ 'yɛc'yɛi

9 Ne xø bi 'yɛm mahøn'a:

—Guec zɛhegä, nya'a thoho dá bɛngä ngue mi ɛngä xɔn ho 'bɔ ga søcä ra Jesús, ra mɛngu Nazaret. 10 Nubɔ Jerusalén xɔn ngu yɔ 'yɛc'yɛi dá cot'a fädi, nguetho bi 'dacä ran t'ɛdi yɔ hmumbäjä. Ne nu'bɔ mi t'ɛna da mba ntho, 'da'angu dá bɛmhɛ. 11 Ne xɔn ngu yɔ nidí dá unba u yɔ 'yɛc'yɛi bɔ ja ma nijähe dyɔ judíohe. Ne dá säpi dá sɛrpa yú t'ɛc'yɛi. Ne nugä ɛmme min cuɛgä nangue'u, nɛpɔ ja yɔ hnini yatho dá mbagä, dá un ran unbi u, bi 'yɛna.

Bi mam mahøn'a ha bin jabɔ bi 'yɛc'yɛi

12 Ne xø bi 'yɛm mahøn'a:

—Ne dá caxä ra søcuɔ, ngue rán t'ɛdi yɔ hmumbäjä, ngue ga unba yɔ 'yɛc'yɛi. Dá hɔ ra 'yu ná mba bɔ ra hnini Damasco. 13 Nu'i ma ts'ut'abi Agripa i, nu'bɔ mbɛ huxyadi dá nu

bɔ 'yu n'da ra nyot'i bí 'yɛh mahɛts'i, nɛ man'da madí hyät'i xínda gue ra hyadi. Nɛ nu'a bi hyärrɔú dí 'bähmbe. ¹⁴ Nɛ nu'bɔ gätho má tãnje bɔ häi, dá øcä n'da ra nde ngue ma ndese í ts'oqui, ra hebreo, i ɛna: “Saulo, Saulo, hanja gní ungui. Xɛn hɛi guí øt'e, tengu n'da ra mbændani i pa ma sɛni ra t'o hndepe dim pɛfi xɛn ho, nɛ i nɛte thoho,” bi 'yɛngui. ¹⁵ Nɛ nugä dá änni: “To'o i, ma Hmu.” Nu ra Hmu bi dadi: “Nugä dra Jesús, guecä gadí ungui. ¹⁶ Nuya dami ndants'i, gui 'bäi. Nuya dán 'yusegä ua n'dahma gui ma nɛ gan juanni nangue gätho 'bɛ'a gá nu ya, nɛ gätho 'bɛ'a ga ut'a m'bejua.” ¹⁷ Nɛ bi 'yɛngui: “Nuya ga pɛhn'na'i bɔ 'bɔh yɔ jã'i hing yɔ judío, nɛ ga jamansu i nangue 'bɛ'a da nde da 'yøt'a'i yɔ judío, nɛ yɔ jã'i ngue hing yɔ judío. ¹⁸ Nɛ nangue nim hma, ga japi da xoc yá mbɛi yɔ jã'i nɛ him man dín 'yo bɔ ja ra 'bɛxui, pɛ dín ja ran nɛqui yá mbɛi. Nɛ ga japi da 'uepɔ ja rá ts'edi ra zĩthu, nɛ dín 'yo bɔ ja rá ts'edi Ojã ma Ta. Nɛ dín ja ra punbi yá ts'oqui. Nɛ da nu ra te mazai ɔ, nɛ gätho ran japi ga unni, tengu mi'da dá 'uecä,” bi 'yɛngä ra Jesús, bi 'yɛn'a ra Pablo.

Ra Pablo him bi mbɛsta a bi man ra Hmu 'bɔ mín 'yuse

¹⁹ Nɛ nu ra Pablo bi thoqui bi xi'a ra ts'ut'abi Agripa:

—Nugä hin dá festhoho 'bɛ'a bi xicä ra nde gue bá ɛh mahɛts'i. ²⁰ Rá mbudi dá xi'ɔ 'bɔpɔ Damasco, gue di päh yán 'yomfɛni nɛ dín 'yo bɔ rá 'yu Ojã. Nɛ dá xifi da 'yøt' ra 'bɛfi xɛn ho nguepɔ da fãdi xɔ päh yán 'yomfɛni. Ngutho dá mangä bɔ Jerusalén, nɛpɔ gätho ra häi Judea, nɛ dá xicä yɔ jã'i ngue hing yɔ judío. ²¹ Pɛ nangue'a 'bɛ'a dá mangä, nu'ɔ 'da yɔ judío bi bentcä bɔ ja ra danijã, mi nde xta hyogui. ²² Pɛ asta gue yɔ pa jabɔya i fãxcä Ojã. Nɛ dí xi'ɔ ja yá ts'edi, nɛ dí xi'ɔ hin'yɔ yá ts'edi. Nɛ hønt'a dí xänbi 'bɛ'a bi man ra Moisés nɛ 'bɛ'a bi man yɔ pøngahyã, ngue bin ja. ²³ Nu'ɔ, bi ma ngue jatho da nu ran unbi ra Cristo, nɛ gue'a ra

mbudi da mba nsots'i bɔ 'bɔ'ɔ xɛn du. Da mba nsots'i guepɔ da zã di un ran nɛqui yá mbɛi ɔ yɔ judío, nɛ'ɔ hing yɔ judío, bi 'yɛn'a ra Pablo.

Ra Pablo ndepe da 'yɛc'yɛi ra ts'ut'abi Agripa

²⁴ Nɛ nu'bɔ ngubɔ mi man ra Pablo, nu ra Festo nts'edi bi mbafi:

—Nu'i gra Pablo, guín gät'i, ɛmme xɛn ngu guí päh ra søcuã janangue'a guín gät'i.

²⁵ Bi dät'a ra Pablo bɔya:

—Hin dí jät'ä, gra hoga ts'ut'abi gra Festo. Pɛ gätho dí mangä majuani a.

²⁶ Nu ra Agripa in ts'ut'abi bɔ 'bɔh yɔ judío, i 'bɔcua, i pädi nangue 'bɛ'a gätho dím mangä. Janangue'a hin dí su ga mangua ja rá hmi. Nɛ dí hãxa njuani ngue i pädi, nguetho him bi t'ãgui 'bɛ'a bin ja, bi 'yɛn'a ra Pablo.

²⁷ Nɛ xø bi xih ra ts'ut'abi Agripa:

—Ma ts'ut'abi Agripa i, ha guí ɛc'yɛi 'bɛ'a bi man yá pøngahyã Ojã. Nugä dí päcä gue guí ɛc'yɛi, bi 'yɛmbi.

²⁸ Nu ra Agripa bɔya bi dät'a ra Pablo:

—Nu'i, guí nde 'bɛx ga päcä man 'yomfɛni, ngue ga ɛc'yɛi ra Cristo.

²⁹ Nu ra Pablo bi 'yɛmp'a:

—'Bɛxgue guehya, ogue niya'bɔ ts'ɔ, Ojã i pädi 'bɛ'a dín ndegä. Dín nde gue guí 'yɛc'yɛi, nɛ ahɔ gätho guí 'bɔhmbɔ ua guí øhmbɔ 'bɛ'a dím mangä ya. Nɛ dín nde guí cohmbɔ tengugä, pɛ hønt'ɔ yɔ cadena hin'na ɔ, bi 'yɛmbi.

³⁰ Nɛ nu'bɔ ngubɔ mi man ra Pablo, ra Festo nɛ ra Agripa bim 'bäi, nɛ'a ra Berenice nɛ'ɔ mi'da mi hupɔ. ³¹ Nɛ nu'bɔ mi mba bɔ thi, n'da ngu n'da bin yãse ɔ:

—Nu'a ran 'yohɔ ra Pablo, nte bi 'yøt'a ngue da du, xínga gue'a dín ofädi, bin 'yɛmzɛhɛ ɔ.

³² Nu ra Agripa bi 'yɛmp'a ra Festo:

—Nu'bɔ hin xtã ma dín dã bɔ 'bɔh ra hmuts'ut'abi bɔ Roma, sä da mba nso'ts'i 'bɔ, bi 'yɛmbi.

27

Bi 'bɛnpɔ Roma a ra Pablo

¹ Nu'bu ya xí hma ngue ga huhe ra barco, ne ga mbäcähe bu Roma, ra häi Italia, nu ra Pablo ne mi'da yu ofädi bi mba ma däpi a ra ngurpadofui, rá thuhu ra Julio, rá ngurpadofui ra hmuts'ut'abi Augusto bu Roma.

² Dá huhe ra barco ngue bi nexpu ra hnini Adramitio, ne en'u da thopu ja yu hnini bu ja ndendeja bu ra häi Asia. Dá nexhe bu buya, ne dá mbähmbe ra Aristarco, ra mengu ra hnini Tesalónica bu ra häi Macedonia. ³ Nu man'da pa dá sòmhbē bu ra hnini Sidón, dán säyahe bu. Nu ra Julio min yamanhoui ra Pablo, ne bi un ran t'edi da mba bu 'buh yú amigo. Ne nu yú amigo bi un ran säya. ⁴ Ne nu'bu má nexhe bu, dá thohmbe bu nthē't'i ra t'uhäi Chipre i ja bu made ra deja. Dá thothe bu n'danguadi nguetho emme ts'edi ran dahi bu njombu. ⁵ M'bejua dá thohmbe bu ja ra häi Cilicia ne ra häi Panfilia ja bu ndendeja. Dá sòmhbē bu ra hnini Mira bu ra häi Licia.

⁶ Gueru bi dīm bu n'da ra barco a ra hmudofui ngue bá nexpu Alejandria, ní mba bu ra häi Italia. Ne nu'a ra hmudofui bi jaje dá huhe ra barco. ⁷ Ne xun ngu yu pa zu njante thoho dán 'yohe bu ja ra deja, ne xun hei dá thohmbe bu gätho rá nyani ra t'uhäi Gnido. Nu ran dahi him bi jaje njuantho dá uenthe, janangue'a yabu dá cäthe njombu ja ra t'uhäi Creta, gueru nthē't'i ra t'uhäi Salmón. ⁸ Ne xun hei dá thohmbe bu gätho rá nyani ra t'uhäi Creta, ne dá sòmhbē bu ja yán säya yu barco, t'ēmbi Buenos Puertos. Ne hinga yabu ja ra hnini Lasea.

⁹ Ne xun ngu yu pa ya dá 'behmbe nanguē ran dahi, ne nts'utho bu dín 'yo ra barco bu ja ra dehe, nguetho yu pa ya i ja yun dahi. ¹⁰ Nu'a ra Pablo bi xi'u min 'yohu:

—N'yohu ahū dí xi ahū, nu'bu ga thohmbu, ga nuhu n'da ra 'yanthi nguetho xun hei thoho bu dí mba ma 'yoni ra barco. Ne hinga hont'a ra barco ne ra 'beni ga 'behmbu, pe ts'urpu thoho necähu ga tuhu, bi 'yemp'u.

¹¹ Pe nu ra hmudofui man'da mi ēc'yēi 'be'a bi ma rá mbeti ra barco ne ra hmu ngue madí 'yoni, xinda gue'a 'be'a mi man ra Pablo. ¹² Nubu Buenos Puertos hingui ho ngue da gopu ra barco yu pa xu se. Janangue'a nu'u mbe gätho u mi ena xcá sòmhbē bu ra hnini Fenice, gueru xcám 'buhmbe yu pa xu se. Nubu Fenice, ra hnini bu ra t'uhäi Creta, man'da ja yán säya xun ho bu yu barco, nguetho hin ε ts'edi thopu ran dahi.

Ran dahi bi 'yen ra deja

¹³ Ne n'da ra pa bi pom bu bí 'yeh ran dahi, ne hinga nts'edi i 'yo. Ne en'u xun ho 'bu da thogui. Janangue'a bi gux'a ra t'egui mi o bu mbo ra dehe, ngue rán ts'āmmi ra barco. Dá thohmbe buya, zu njante thoho á tho'a ndendeja ra barco bu ra t'uhäi Creta. ¹⁴ Ne 'bex bá ē'a n'da ran dahi emme nts'edi, bá nexpu Creta. ¹⁵ Ne nu'bu mí mbadi bi ndon ra barco ran dahi, him mí sä da mba ma 'yoni buya, dán unthe buya, ne dá tendahe ran dahi bu í mba. ¹⁶ Ne dá cäthe bu herpu ja ra t'uhäi Clauda i ja bu made ra deja, nguetho bi täc'i ts'u ran dahi ra häi. Ne xun hei bu dá juxhe bu mbo a n'da zu t'ubarco ngue mí jut'a ra barco. ¹⁷ Ne nu'bu mi curpu mbo ra t'ubarco, bi mba m'bänba yu xahi a ra barco ngue hin da xø'ts' yu xithe. Ne nu'u buya mí supi da 'yen ran dahi ra barco bu ja ra 'bomu, ne da dontpu gueru t'ēmbi Sirte. Janangue'a bi gācua yun thācan dahi ra barco. Ne bi duxtho ran dahi ra barco bu ja ra dehe. ¹⁸ Man'da pa buya bi dū'mi bi hyørpu ja ra dehe yu 'beni mi hørpu mbo ra barco, ndepe hin di hyu ra barco, nguetho emme nts'edi mi enje ran dahi. ¹⁹ Ne ná hyu pa buya dá sosegähe, dá hòmhbē thi 'be'a gätho mí honi 'bu di 'yon ra barco. ²⁰ Ne xun ngu yu pa emme mi ja yu güi, ne nya'a him bin c'ā ra hyadi, xinga gue yu sō 'bu xun xui. Ne dá nuhe n'da ran dātendahi emme nts'utho. Ne dí su ga tuhe.

²¹ Ne nya'a thoho njom bin sihme. Nu ra Pablo bim 'bäi bi 'yēna:

—N'yoh_u ah_u nde'b_u xquí 'yøde 'be'a dá mangä. Nde'b_u xcambán säyah_u b_u Creta, nε hin xcá nuh_u ran unbi ya, nε hin xquí 'beh ni 'benih_u.
 22 Pε nuya, o di tu ni mbuih_u, nguetho xínga n'da ah_u gam 'behmb_u, pε hont'a ra barco dim 'bedi. 23 Nguetho dám 'bä'be n'da ráam 'behni Ojā mahęts'i má xui, gue nugä rá mbetigä Ojā nε dí thānde a. 24 Nε nu'a ram 'behni bi xiqui: “O guín su Pablo, nguetho jatho da mba ma dä'i b_u 'buh ra hmuts'ut'abi b_u Roma. Nε nu'a Ojā hin di japi da du _u guí 'buhmb_u ua ja ra barco, tengu gá 'yäpi,” ęn'a ráam 'behni Ojā mahęts'i. 25 Nuya, n'yoh_u ah_u, dan johyah_u, nguetho dí ęc'yęi gue majuąni da 'yøt' Ojā tengu bi xic ráam 'behni. 26 Pε nu ran dāhi da 'yenj_u b_u ja n'da ra t'uhāi i ja b_u made ra dehe, bi 'yęn'a ra Pablo.

27 Nε nu'b_u ya xí gua'i 'de'ma goho ma pa dí 'yohe, nub_uya bi 'yengähe ran dāhi b_u ja rá xęqui ra dejā t'ęmbi Adria, 'b_u min xui. Nε nu'_u y_u mbęfi gue di 'yon ra barco, mím bęni hinga yab_u ja n'da ra häi. 28 Nε bi 'yęni hangu nan hę ra dehe, 'däte ma 'de'ma'dato metro nan hę. Nε bi dān'i ts'_u ra barco, bi 'yęni mahøn'a, nε nuya hont'i 'däte ma yoto metro nan hę ra dehe. Janangue'a bi bādi him ma yatho b_u ndenthe. 29 Nu'_u mi supi da zøm b_u ndenthe ra barco, gue din the_u y_u do. Janangue'a bi 'yęnt'i goho y_u t'ęgui ngue yán ts'ąmmi ra barco, bi 'yęntp_u ja rá xuthā ra barco, ndepe hin din 'yo. Nε ęmmε mi xønni din nęqui. 30 Nu y_u mbęfi di 'yon ra barco mim bęni xtá 'dagui, bi çā'ma man'da ra t'ubarco b_u ja ra dehe. Pε bin häte, nguetho ęna gue'_u y_u t'ęgui xtá 'yęnt' mi'da b_u ja rá yā ra barco, gue yán ts'ąmmi. 31 Pε nu ra Pablo bi 'yęmp'a ra hmudofai, nε'_u y_u dofai:

—I nde da 'dah y_u di 'yon ra barco, pε nu'b_u da 'dah y_u, hin da zā gui ponj_u 'b_u.

32 Nu y_u dofai b_uya bi hyęcua yán thät'i ra t'ubarco, nε bi dux ra dehe, janangue'a njom bi 'dagui.

33 Nε nu'b_u t'ųnequi tho nu'a ra Pablo bi xifi nde'b_u din sihmε. Bi 'yęna:

—Nuya, ná 'de'magoho ma pa ya ngue mí tutho ni mbuih_u, nε hin gán sihmeh_u. 34 Nuya dí øt'ah_u ra ts'ędi gui sih_u ts'_u ra hmε. Nu'a dí zac ni jā'ih_u a, nε guerp_u da zā xínga n'da gam 'behmb_u nε njon din unbi, xíngui ts'_u.

35 Nε nu'b_u mi jua'a bi man'a ra Pablo bi hyāca n'da ra thuhmε, bi un ra jamadi Ojā b_u ja y_u hmi gātho mí 'bup_u, nε bi xęni bi dā'mi bi zi. 36 Nu'a bi man ra Pablo bi hyurpa y_u mbui _u, bin sihmε ts'_u b_uya. 37 Nε nugähe í juaje yociento nε hyāte ma 'de'ma 'dato njā'i mi 'buhmbe b_u ja ra barco. 38 Nε nu'b_u mi juadi bin sihmε _u, nu'a ra trigo mi hørp_u ja ra barco bi hyøm b_u ja ra dehe, ndepa dí çāh nan hy_u ra barco.

Bi xęn ra barco ra dehe

39 Nε nu'b_u mí hyats'i, him mi pađi 'be'a rá thuhu ra häi bi hyandi. Nu'b_u mi nu mi ja b_u n'da ra 'yęthe gue him mí ja y_u do, guerp_u mim bęni mi sä xtí çä't' ra barco. 40 Bi hyęcua yán thät'i y_un ts'ąmmi b_uya, bi zop_u dehe. Nε bi xocua yán thu't'i yán thācadehe ngue y_um 'bät't'i ra barco. Nε bi 'yęspa mahøn'a n'da ran thācandāhi. Nu ran dāhi b_uya bi 'yon ra barco, nε bi dā'mi bi hyām b_u ja ra ndendejā. 41 Pε nu'b_u má sømhbę hap_u hingui hę ra dehe, dán tįmhbe b_u yoho y_u 'yęthe, n'da n'danni ní yęhe. Nu'a rá yā ra barco bi yarp_u ja ra 'bomu nε bin dā b_u, nε him mi sä da thogui. Pε nu rá xuthā b_uya bi mbūdi bi xęn ra dehe, nguetho nts'ędi din the b_u y_u dehe. 42 Nu y_u dofai b_uya, ęna da hyo y_u ofādi, ngue mi supi din xaha, da 'dagui. 43 Pε nu ra hmudofai him mi ndepe gue nε ra Pablo da tho, him bi japi da 'yøt'e 'be'a mim bęn'_u y_u dofai b_uya. Bi manda ngue to'o pađ nan xaha, ra mbūdi da zo b_u ja ra dehe nε din xaha, da zøm b_u ja ra häi. 44 Nε'_u mi'da ngue him mi pađ nan xaha, bi 'yoxp_u ja y_u xithe o gue y_u xęca barco. Nε gātho bi zømānho b_u ja ra häi.

28

Bi zòm bɥ ra häi Malta a ra Pablo

¹ Nε nu'bu má sòhmbe bu ja ra häi, bi sije ngue rá thuhu ra t'uhäi Malta, i ja bu made ra dehe. ² Nu yu mɛngu bu ɛmme bi 'yørcähe ran ho, nguetho bi 'yurcahe n'da ra sibi nguɛpɥ dán tɔspihe. Bin 'ye bu nε xɥ seje. ³ Nu ra Pablo bi pet yu 'yont'o, bi 'yɥspɥ ja ra sibi, 'bex bi bøn'a n'da ran dɛte pozɥ bu ja ra t'o, nu'bu mi zä ra sibi. Nε nuna ra pozɥ bi zap rá 'yε ra Pablo, nε bin zɛrpɥ. ⁴ Nu'bu mi nu yu mɛngu bu ngue i zɛrpɥ ja rá 'yε ra Pablo ra pozɥ, bi 'yɛn'ɥ:

—Masque ra hyodu na ran 'yohɥ, masque him bi du bu ja ra dehe, pɛ nuya m'bejua da gut'a 'bɛ'a xí 'yøt'e.

⁵ Pɛ nu ra Pablo bi huɛc rá 'yε, nε bi däh ra pozɥ, nín so bu ja ra sibi, nε nte mán unbi bi nu ra Pablo. ⁶ Nε nu'ɥ 'bäpɥ, mi tø'mi nde da nu 'bu da nden bu bi zapi, o gue da 'yagui nε 'bex da du. Nε nu'bu ná nya'a mi tø'mi, hin te bi ja, bi pä'a mim bɛn'ɥ. Nε ɛn'ɥ: “Masque n'da ra oja na.”

⁷ Nu'a rá ts'ut'abi ra t'uhäi Malta, í Publio a, mí jase n'da xɛqui rá häi jombu dán tɔspihe. Nε bi xije ga mbähmbe bu rá ngu. Nε hyu pa däm 'bähmbe bu, nε ɛmme xɥn ho bi 'yørcähe. ⁸ Nu rá ta a ra ts'ut'abi Publio ya xmí ɥ 'bu má sòmhbe bu, mi ja ra pa nε ra mbøni. Nu ra Pablo bi mba bu da nu, bin yaui Oja nε bi gäx rá 'yε, nε 'bex bi zä buya. ⁹ Nε nu'bu min ja 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Pablo, gätho mi 'bɥpɥ ja ra häi ngue mín zäman'ɥ bi zòm bu, nε gätho bi hoqui, bi zä buya. ¹⁰ Nε xɥn ngu yɥn t'unni bi 'daje, nε nu'bu má mbäcähe, xø bi 'daje gätho 'bɛ'a ga homhbe bu ja ra barco.

Bi zòm bu Roma ra Pablo

¹¹ Nhyuzna däm 'bähmbe bu ja ra t'uhäi Malta, dá huhe n'da ra barco buya. Nu ra barco mi hø bu gätho yu pa xɥ se, ngue bá nɛxpɥ Alejandra. Nu rá thuhu ra barco t'ɛmbi yu gon'yohɥ Cástor nε Pólux. ¹² Nε dá huhe ra barco, dá nɛxhe bu ra t'uhäi Malta buya, nε dá sòmhbe bu n'da ra hnini Siracusa, ngue 'dan'yo ra häi, nε

hyupa dán dehe bu. ¹³ Dá nɛxhe bu, nε dá cäthe bu ja ndendeja asta gue'bu go má sòmhbe bu ra hnini Regio. Nε man'da pa buya bin 'yo xɥn ho ran dahi, nε ná yopa dá sòmhbe bu ra hnini Puteoli, gue ra häi Italia, nε dá çacähe buya. ¹⁴ Nubu, dá tɥmhbe 'da'ɥ yu cu nanguie ra Cristo. Nu'ɥ bi xije dan säyahe bu nyoto pa. M'bejua buya dá haxhe ra 'yu í pa bu ra dahnini Roma. ¹⁵ Nε nu'ɥ yu cu nanguie ra Cristo mi 'bɥpɥ Roma, mi øde ba ɛhmbe bu 'yu. Bá ɛh pɥya, bi daje bu ja ra hnini Foro de Apio, nε bi daje mi'da bu ra hnini Tres Tabernas. Nε nu ra Pablo 'bu mí nu, bi xi Oja jamadi, nε nu Oja bi hyurpa rá mbui buya. ¹⁶ Nε nu'bu má sòmhbe bu ja ra dahnini Roma, nu ra hmudofɥi bi dä bu yu ofädi bu 'buh rá hmu yu mbädi. Pɛ nu'a ra Pablo bin t'un ran t'ɛdi dim 'bɥse bu ja n'da ra ngu, nε hønt'a n'da ra dofɥi da mbädi.

Bi man räm Hman Oja ra Pablo bu Roma

¹⁷ Nε nu'bu mi tho'an hyupa, nu ra Pablo bi zon'du yá ngurpi yu judío ngue mí 'bɥpɥ. Nε nu'bu mim peti bu 'bu'a ra Pablo, bi 'yɛmbi:

—Man 'yohɥ ahɥ, nte man ts'o dá ørpä ɥ ma mijudíoɥ, xín dá festa yún thände bi thocta ɥ ma ngurpa bombøtahɥ, pɛ guehma bi mba ma dägä bu 'buh yu romano bu Jerusalén. ¹⁸ Nε nu'bu mi 'yørcä ran juanbi, nu'ɥ mi nde xtá hyega thofo, nguetho nte dá øt'ä ngue da thogui. ¹⁹ Pɛ nu ma mijudíoɥ him mi nde xtá hyega thofo, jananguie'a dá äh ran t'ɛdi di dägä ua Roma. Pɛ hin'yɥ 'bɛ'a dím bɛni dá yäpä ɥ ma mijudíoɥ. ²⁰ Jananguie'a dá zohn'nahɥ dan nuhɥ nε dan yähɥ. Nujɥ dyɥ israelhɥ, dí tømhbɥ din ja 'bɛ'a bi man Oja gue din ja. Pɛ dí ɛc'yɛi ngue ya bi dɥ'mi bin ja 'bɛ'a bi man Oja, jananjabu nthu't'igä ra t'ɛgui ja ua, bi 'yɛn'a ra Pablo.

²¹ Nu'ɥ bi xi'a ra Pablo:

—Nugähe nte má søcuɔ bi 'bengähe ní 'yɛpɥ Judea nanguie'e. Xínga n'da man 'yohɥhɥ bí nɛxpɥ, bi man ran ts'o nanguie'e, njo'o to'o bi yäp'a'i. ²² Pɛ

dín nde gui xije ts'u 'be'a guím bɛni, nguetho hɔnbu bi zä i hma hingui ho 'be'a guí ɛc'yɛihɔ, bi 'yɛn'u.

²³ Nɛ nu'u bim pɛti man'da ra pa nangu'e'a xí ma, nɛ xun ngu u bi zɔm bu mi 'bu'a ra Pablo. Nu ra Pablo buya gätho ra pa bi xifi nangu'e rá 'bɛfi i ɔt' Oja ua ja ra ximhäi, nɛ 'bɛpu ní manda Oja u yu ja'i. Bi hyoni 'bɛpu dí 'yɛc'yɛi ra Jesús, nɛ bi 'yuti hapu nt'o't'i nangu'e ra Jesús bu ja rá sɔcuq ra Moisés, nɛ yú sɔcuq yu pɔngahya.

²⁴ Nu'u 'da bi 'yɛc'yɛi 'bu mí man ra Pablo, pɛ 'da'u him bi 'yɛc'yɛi. ²⁵ Nɛ nu'bu him mí sä'u ngue 'da'angu da bɛni, bi mbudi bi mba. Pɛ nu ra Pablo man'da ram hma bi xi'u:

—Nuna rá Hogandahi Oja majuani bi ma nu'bu mim pɔngahya ra Isaías, nɛ bi xi'u ma ngurpa bombɔtah. ²⁶ Nɛ bi t'ɛmp'u:

Ní mba bu 'buh ni mijudíohɔ, nɛ gui 'yɛmbi:

“Nu ahɔ zai guí ɔhmbu nangu'e ni zaguɔ, pɛ hin guí pɔhmbu 'be'a guí ɔhmbu.

Nɛ guín nuhɔ nangu'e ni dähɔ, pɛ hin guí pɔhmbu 'be'a guín nuhɔ,”

ngubu bi 'yɛmb yu ja'i.

²⁷ Nguetho nu yu ja'i xam mɛ yú mbui, nɛ xingui ts'u cu't' yú zagu 'be'a ɔde.

Nɛ tengu'bu di ts'ant' yú dä,

nguetho su da nu,

su da 'yɔde,

nguetho hingui nde di päh yú mbui

guɛpu da zä xcá hocpa yú mbui,

ɛn'a rá Hogandahi Oja 'bu mí mím pɔngahya ra Isaías, bi 'yɛn'a ra Pablo.

²⁸ Nɛ bi thoqui bi 'yɛmbi:

—Dami pɔhmbu ngue nuya da si'u hing yu judío 'bɛpu da zä dí zin Oja u, nɛ gätho yu pa dí mba bu. Nɛ nu'u, man'da da 'yɔ'u, bi t'ɛmp'u yu judío.

²⁹ Nɛ nu'bu mí gua'a bi ma ra Pablo, nu yu judío bi mba, nɛ bin junzɛɛ u 'bu mí mba'u, nangu'e 'be'a bi man'a ra Pablo.

³⁰ Nɛ nu'a ra Pablo bim 'bupu nyo jɛya bu ja ra ngu xí mihi. Nɛ gätho to'o bi mba bu, bi numanho. ³¹ Nɛ nu ra Pablo bi ma 'bɛpu dí manda Oja u, nɛ bi xänbi nangu'e ma Hmuhɔ ra

Jesucristo. Nɛ nu'a ra Pablo him mi supi to'o da 'yɔde, nɛ njo'o to bi hɛcpi.

ROMANOS

Ra sɔcuɑ bi 'yorba ra Pablo ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ja ra ngɥrpa dɑhnini Roma

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo. Nɛ bi xic Ojɑ ma 'bäigä'be ra Cristo, nɛ bi huangui gam mangä rán ho ma'da'yo Ojɑ. ² Nɛ guet'a ram hma mi man Ojɑ bɥ ja rá hoga t'ohni bi 'yo't'ɥ yá pɔngahyɑ maya'bɥ. ³ Nɛ n'dat'a ram hma im ma nanguɛ ra Jesucristo rá Ts'ant'ɥ Ojɑ a, nɛ nanguɛ'a bim 'bɥcua ja ra ximhäi, rám bom'bɛto ra David a. ⁴ Pɛ nu'bɥ mi dɑmbɛni bɥ 'bɥ ɥ xɥn du, ja bi 'yu Ojɑ xɥn ho gue rá Ts'ant'ɥ Ojɑ a bɥya nte hɛmbi nanguɛ rá Hogandɑhi in 'youi. Gue'a ma Hmuhɥ a. ⁵ Nɛ rá mate zɛhɛ bi xiqui ma 'bäigä'be ra Cristo, ga japi da'yɛc' yɛi yɥ jɑ'i gätho yɥ hnini, nɛ gue'a dí hnumanho ra Cristo a bɥya. ⁶ Jananguɛ'a in ndec Ojɑ ga mba ga fäx'a ni t'ɛc'yɛihɥ, nguetho bi zon'nahɥ Ojɑ bi ja'ahɥ yá mbɛti ahɥ ra Jesucristo. ⁷ Guehna dí ot'ahɥ na ya gätho ahɥ guí 'bɥhmbɥ bɥ ja ra dɑhnini Roma, ngue bi huɛc'ahɥ Ojɑ nɛ bi zon'nahɥ, nɛ bi 'uec'a ni mbɥihɥ in nde ahɥ hɔnt'a guim bɛmhɥ a. Dí äp Ojɑ ma Tahɥ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɥ da hyut'a ni mbɥihɥ nanguɛ rá mate zɛhɛ.

ɛmmɛ in nde da zɔm bɥ Roma a ra Pablo

⁸ M'bɛt'o thoho dí xi ahɥ ɛmmɛ dadí johyagä, nguetho dí ø'a man yɥ jɑ'i hɔnbɥ go hapɥ dí 'yo ngue guí ɛc'yɛihɥ xɥn ho. Jananguɛ'a dí xi Ojɑ jamadi nanguɛ gätho ahɥ. Nɛ di thocpa ra jamadi ma Ojɑhɥ ra Jesucristo. ⁹ Nɛ i pɑ Ojɑ hin dí ɛ'ts'a ná yɑ'be nanguɛ ahɥ. Nɛ dí hɑh ma mbɥi dí ørpa rá 'bɛfi 'bɥ dí m man a ran ho ma'da'yo nanguɛ rá Ts'ant'ɥ. ¹⁰ Nɛ dí äp rá mate Ojɑ ngue hin da ya'a ga mbagä bɥ guí 'bɥhmbɥ. Nɛ hin dí pɑdi 'bɛ'a da zä dá sɔm bɥ,

pɛ go pɑ Ojɑ, nɛ xɔmhma thoho da nde Ojɑ ga mba bɥ. ¹¹ Nguetho ɛmmɛ dín nde gan nu ahɥ, ga fäx ahɥ dín ja ahɥ man'da xɥn ngu rá ts'edi Ojɑ, nɛ man'da gam 'bähmbɥ xɥn ho bɥya. ¹² Nɛcä da zä gui fäxcahɥ, jananguɛ'a da zä 'da xtám fäxtahɥ nanguɛ ma t'ɛc'yɛihɥ dí comhbɥ. ¹³ Ma zi cu ahɥ dín nde gui pɑhmbɥ ngue xɥn ngu yɥ nidí mí ɛna xcá mba bɥ, pɛ hinga na sä. Pɛ guehna dín nde ga mbagä bɥ nɛ da hnurca ma 'bɛfi bɥ guí 'bɥhmbɥ, tengu bɥ mi'da yɥ hnini xtá mba. ¹⁴ Nguetho i 'yo ma güenda ga xänba yɥ jɑ'i, nɛ ɥ 'bɥpɥ ja yɥ hnini nɛ ɥ yɥm 'bɥndapɔ jɑ'i, nɛ'ɥ pɑh ra sɔcuɑ nɛ ɥ hingui pɑdi, gätho ga xänbi. ¹⁵ Jananguɛ'a nɛ ahɥ ɛmmɛ jag ra pähä ga xän'nahɥ rán ho ma'da'yo ra Cristo, gätho ahɥ guí 'bɥhmbɥ bɥ ja ra dɑhnini Roma.

Nu ran ho ma'da'yo ní yɑn ɥ to'o gätho da hyɑn a

¹⁶ Nɛ hin dí pɛs' ma sä gam mangä ran ho ma'da'yo, nguetho gue'a ram hma rá ts'edi Ojɑ a dí yɑn ɥ to'o gätho da hyɑn a. Nɛ mbɥdi bi sije dyɥ israelgähe, nɛ xø bi si ɥ mi'da bɥya. ¹⁷ Nguetho nu ran ho ma'da'yo i xijɥ 'bɛ'a ní hogahɥ, gue ga hɑnthohɥ rá mate, nɛ hin'yɥ 'bɛ'a man'da dí zinjɥ Ojɑ a. Tengu mán t'o't'i: "To'o bi 'yɛc'yɛi rá mate Ojɑ, bi hocpa yá ts'oqui, bin t'un ra 'da'yote bɥya."

Gätho yɥ jɑ'i in dupate yɥ ts'oqui

¹⁸ Nguetho nu'bɥ hin da yɑn Ojɑ yɥ jɑ'i i jatho di ɥnbi, nanguɛ'a 'dan'yo thoho i thɑnde, nɛ i øt'e 'bɛ'a gä má ts'oqui. Nɛ nu'a majuɑni nde di bɛnba Ojɑ ɥ, pɛ di hɛcpada ɥ, nguetho man'da in numanhosɛ yá ts'oqui. ¹⁹ Pɛ i pɑhma 'bɛ'a sä da fɑdi nanguɛ Ojɑ, nguetho guesɛ Ojɑ di bɛnbi. ²⁰ Nɛ madague'bɥ hin di nɛqui Ojɑ, pɛ da zä da bɑh yɥ jɑ'i gue maguesɛ Ojɑ nɛ i ja rá ts'edi mazɑi a, nguetho in nu 'bɛ'a gätho bi 'yɔt'ua ja ra häi. Nɛ gue'bɥ go rá mbɥdi ra ximhäi mi sä xtá fɑdi xɥn ho. Nɛ mi sä xtám bɑh yɥ jɑ'i xtá numansu Ojɑ.

Janangue'a njon da zä da xi Ojã nte in dupate. ²¹ Ne mi sähma xtám bã Ojã, pε him mi nde xtá numansu a ne him bi xifi jamadi 'bε'a gätho bin t'un'du. Pε bi du'mi bi bεn a n'da ran 'yomfεni nte ní mba tho. Janangue'a bi 'bεh ra hogan'yomfεni. Ne njãm'bu bi zä da bεni 'bε'a xun ho da 'yør puya. ²² Sä εna pãse u, ne guep u í 'bεp u ra hogan 'yomfεni buya. ²³ Nu Ojã tãte xun ho a, gue i 'bui mazai. Pε nu'u bi 'yøzεhe yu jã'i bi bõni tengu yú pøte yu jã'i dim 'bedi, ne yu doja ne yu zate ne yu poz u, man'da bi 'yεmbi ojã u. ²⁴ Janangue'a bi hyε Ojã u. Ne man'da bi 'yøzεhe 'bε'a gätho bi numanhose buya gue ran 'yomt'εni. Ne bi ts'onse yú jã'i n'da ngu n'da u. ²⁵ Bi hyε a majuãni Ojã ne go bi 'yεc'yεi u him majuãni Ojã. Bi dãnde gätho bi 'yøt' Ojã ua ja ra ximhäi xinda gue'a Ojã gue bi 'yøt'u. Pε hønt'a Ojã mixte xun ho a gätho yu pa mazai. Janangue'a hønt'a ga εspahu a. ²⁶ Ne gue'a í hyε Ojã u. Ne nubaya bi zä bi 'yøt' ran ts'o, gue'bu go mí 'yøt' man'da xun ts'o, ne yu xisu bi pä a bi zãba Ojã xtá 'yøt'e, gue bi 'yãsäba yú mixisuhu tengu'bu ran 'yohu zεhe. ²⁷ Ne yun 'yohu bi hyeh yún t'εdi mi sãn Ojã xtín that'u yu xisu ngue xtí manda, nguetho εmme in nde di 'yãsäba yú min'yohuhu, nu'a him mi sä xtá 'yøt'e. Pε bi hyonse ran unbi gue yú jã'i zεhe u 'bu mí 'uegue. ²⁸ Ne nu'bu him mi numanho a ran 'yomfεni majuãni nanguε Ojã, ngutho bi hyε Ojã u, ne man'da bi bεn u yú ts'on 'yomfεni ne bi 'yøt' yun ts'o him mi sä xtá 'yøt'e. ²⁹ Ne εmme di yus' yú mbui gätho yu ts'oqui, ran 'yomt'εni, ra ts'om'bäi, ran ts'iyate, ra nexmate, ran ts'εya, ran thote, ran sui, ran thäte, ran ucpate, ran c'ãte. ³⁰ Ne yu zãnfεhni u, ne i san Ojã, ne hingui su n'da ra jã'i, ne din 'yεx'u, ne ma maguesε u, thocpa thoho í honse mi'da yu ts'oqui hingui pãdi da 'yøt'e, ne i festa'a 'bε'a man yú ta ne yú mbe. ³¹ Ne hingui nde din 'yomfεni u, ne hin di jã'ts'a man u, ne hin'yu yún huεcate, ne hin'yu yú yembui. ³² I pãhma di

unba Ojã u gätho yu pa mazai, gue'a yún sähu a nguetho i øt'ya i hmangua. Pε man'da guexta'a i øt'e ne man'da di johya 'bu xun ngu u 'da'angu øthu u.

2

Di unba Ojã u to'o di ho yu ts'oqui

¹ Janangue'a hingui sä ga εmhbu him man sähu a ran unbi hønt'a go to'o gahu. Nguetho nu'bu dí numan'uhu u 'da nanguε yú ts'oqui, ne dí εmhbu go yún sähu da nu ran unbi u, pε gue'a nãn juãba zεhehu a 'bu gue n'dat'a dí øthu. ² Pε dí pãhmbu gue yún sähu 'bu di unba Ojã u øt' yu ts'oqui. ³ Pε sä dí εmhbu ngue go ga ponju rán juãbi Ojã, ngue go dí εmfu hingui ho øt'u 'da, ne ya 'da'angu dí øthu u. ⁴ Ha hin dí pãhmbu hanja him 'bexque di unghu Ojã nanguε ma ts'oquihu. Pε gue'a ní jaj u ga pãh ma mbuihu xun ho a. Pε nuju dí festahu rá yembui i ørcahu. ⁵ Pε nu'bu xam me ní mbui n'da, ne xingui ts'u coh rá mbui nanguε yú ts'oqui, pε εmme di pet yan unbi da t'ørpa 'bu bi zøn ra pa, ngue rá muui a bi 'yøt'e, ne da zemp Ojã a. ⁶ Ne n'da ngu n'da din t'un'na rán theui 'bε'a bi 'yøt'e. ⁷ Nu Ojã di unt'a ra temazai 'bu 'bo'o zai øt'a ran ho, nguetho honi dim 'buhmi Ojã, ne i honi da 'yøt'a i numanho Ojã, ne i honi da t'ørpa ran ho njãm'bu din thegue. ⁸ Pε nu'bu dadín sãhmbu Ojã, ne hin dí numanhohu a ra 'yu majuãni pε hønt' yu ts'oqui go dí numanhohu, pε gue'a dí 'daju ra cue Ojã a 'bu, ngue εmme nts'utho. ⁹ Nts'edi yan unbi ne 'bε'a gätho má dumbui da nu'u n'da ngu n'da to'o gätho nzai øt' yu ts'oqui, neje dyu israelhe, ne ah u hin gyu israelhu. ¹⁰⁻¹¹ Pε hønt'a go to'o da hyoni da 'yøt' ran ho, di japi 'darp u dim 'buhmi Ojã ne da numanho Ojã a, ne da hyurpa rá mbui thocpa thoho, necãhe dyu israelgãhe, ne ah u hing yu israelhu. Nguetho gätho 'da'anguju bu na nuju Ojã. ¹² Ne nu'u hing yu israel him bi sih yún t'εdi Ojã. Ne madague'bu him bi sifi, pε guehma da nu yan unbi to'o di

thocta yu ts'oqui. Ne ngutho u yu israel ngue bi sih yun t'edi Oja, ne gue'u yun t'edi Oja di juamba u to'o di thocta yu ts'oqui. ¹³ Nguetho nu'bu da batho yun t'edi Oja n'da, hin da numanho Oja a 'bu, hinda hont'bu da 'yot'a hmam bu. ¹⁴ Nu'u hing yu israel, him bin t'un yun t'edi Oja ngue ran hocja'i xta 'yot'e. Pe guehma i paxe mbo ya mbui nda'a xun ho, nguetho ja'bu i ot'a ran theui u yun t'edi Oja ngue ran hocja'i. ¹⁵ Ne madague'bu him bi sih yun t'edi Oja u 'da, pe tengu 'bu man t'o'ti bu ja ya mbui u yun t'edi Oja, ne guese ya mbui i xifi ngue hingui ho a bi 'yot'e, o ja'bu xun ho. ¹⁶ Ne gue'a di juamba Oja u gatho yu ja'i, nangue ra Jesucristo 'bu bi zon ra pa. Ne di juamba u nangue u i ase mbo ya mbui u. Ne gue'a i mam bu ja ran ho ma'da'yo ngue dim mangä.

Sä in 'yex'u 'da yu israel u yun t'edi Oja

¹⁷ Pe nu ah u ma mi'israel ah u, guidin 'yexhu nguetho gyu mengu israelhu, ne, "hönsegahu i numanhoju Oja, nguetho bi 'daju u yun t'edi," sä gui emhbu. ¹⁸ Ne gá pahmbu rá pähä Oja, nguetho gán xähmbu yun t'edi, ne gá pahmbu nda'a xun ho da zä da 'yot'a n'da. ¹⁹ Ne guim bensehu gui uthu ra 'yu u yu xädä, guim bëmhbü yu nyot'i ah u i 'yo bu ja ra 'bexui. ²⁰ Ne sä gui emhbu ja nin t'edi gui xänbahü yu 'yambui, nguetho gui pahmbu u yun t'edi Oja ngue majuani, ngue di un ran 'yomfëni n'da. ²¹ Pe nu'bu gue'a gui othu ma mi'israel ah u gui xänbahü mi'da, hanja hin gán xäsehü thä. Gui xihmbü mi'da ngue hin dim pe, pe hanja go guim pësehü thä. ²² Gui xihmbü mi'da ngue hin din 'yomt'ëni, pe hanja go gui 'yomt'ëni zehëhü. Gui xihmbü mi'da hin da 'yëspa u yu hyäte oja, pe ha hin guim bëmhbü ngue go gui cüzehëhü bu i thande ya ojäse u, ne gui pëfu 'be'a gui numanhohü bu. ²³ Gnä yathu a ngue'a gui emhbu gui pahmbu yun t'edi Oja. Pe man'da gadí jafu hin da numansu Oja u mi'da, nguetho gui festahu u yun t'edi bi ma.

²⁴ Janangue'a bin ja tengu man t'o'ti, ngue di c'aman'u Oja u hing yu israel 'bu i nu a ran ts'o gui othu, gyu israelhu. ²⁵ Pe nu'bu xcä othu yun t'edi Oja bi man ra Moisés, xun ho ngue am hmeppya ma ja'ihu, ngue dyu israelhu. Pe nu'bu hin di tenhdü u, säti thoho am hmeppyahü 'bu, ne nte ja bu a uh ma hmeppyahü. ²⁶ Ne nu'u hing yu israel ngue him bi mba ma hmeppyabi ya ja'i, nu'bu ot' yun thehu u yun t'edi Oja, nu'u i numanho Oja u, tengu'bu xta hmeppya bu na nu Oja u. ²⁷ Ne nu'u hing yu israel ngue nte ma hmeppya i ja, pe nu'bu i ot' yun t'edi Oja, gue'u di jajü din c'a ma ts'oquihu u, dyu israelhu. Nguetho sä dá mepya ma ja'ihu, tengu man'a ran t'edi, ne hin dá othu a rán säui ma hmeppyahü. ²⁸ Ne madague'bu n'dat'a mam bombotahu ra Abraham, pe hinga gue'a ní 'yot'e rá t'uhni Oja n'da a. Ne xín nangue'a am hmeppya maxots'e rá ja'i n'da. ²⁹ Pe hinda hont'bu hmeppya ma mbuihu nangue rá Hogandahi Oja, nu'a njuantho ra hmeppya i nu Oja a. Ne nu'bu njabu ma mbuihu, hin gam bëmhbü ngue da numanhoju ma mijä'ihu, pe hont'a Oja gam bëmhbü da numanhoju.

3

¹ Nu'bu 'bo'o da 'yengui: "Pe hanja bi huand Oja u yu israel thä, ne 'be'a nam bön'a ra hmeppya bi si u," gue'bu 'bo'o da 'yengui. ² Pe xun ngu 'be'a í huand Oja u. M'bet'o thoho gam bëmhbü bin t'un rám hman Oja maya'bu u ndu mam bombotahu. Ne gue'a ga xi u to'o da 'yängui. ³ Pe xun ngu u him bi nde. Pe ha gam bëmhbü bi zepu a mí ëna xta 'yörpa Oja yu ja'i 'bu. ⁴ Hin'na maha, pe guehma guese Oja di ja'ts'a rám hma, madague'bu gatho xtín hëtho yu ja'i nangue rá 'bëfi. Ne tengu bi man rá t'ohni Oja, gatho di ja'ts'a bi ma, ne hin hapu ga timhbu ngue him bi 'yot' Oja a mí ma, 'bu ga änhdü. ⁵ Pe sä ën u 'da hingui øh rám hman Oja: "Hingui ho 'bu di unghu Oja nangue ma ts'oquihu, nguetho man'da di necmanho rán ho Oja 'bu

gätho xun ts'otho ga øth_u,” en'u y_u ja'i.
 6 Pe hingui sähma ngub_u ga mamhb_u,
 ne xun ho 'b_u di ungha_u Oja nangu
 ma ts'oquih_u, nguetho jatho da 'yøt'
 ran ts'ut'abi nangue gätho ra ximhäi.
 7 Ne sä en u 'da: “Man'da dí espah_u
 Oja nangu ma fehni_u dí mamhb_u.
 Pe hanja di ungha_u 'b_u, tengu'b_u dy_u
 'yøt'a ts'oquih_u, ne man'da dí uhmb_u
 ngue njam'b_u dim fehni Oja,” sä en
 u 'da. 8 “Ne mbähä ga øth_u ran ts'o,
 n'dahma di nequi a ran ho,” i enj_u dí
 emhb_u 'da 'b_u dí ena hin ní yanj_u Oja
 u yün t'edi, gue'u to i sanj_u. Pegue da
 ts'emba u nangu yüm hman u.

Gätho dín dupateh_u y_u ts'oqui

9 Pe ha gam bεmh_u man'da xun
 hoj_u dy_u israelh_u. Pe hin'na, tengu
 thoho dá xi ah_u 'b_u rá mbädi, nguetho
 'da'angu dy_u 'yøt'a ts'oquih_u, ne'u y_u
 israel ne'u hin y_u israel. 10 Ne män
 t'o't'i:
 Njo'o n'da xun ho, xinga n'da.
 11 Njo'o n'da i ja rán 'yomfēni,
 ne njo'o i hon Oja ngue nde da dēnni.
 12 Gätho gah_u dá 'uethoh_u, ne 'da án
 ts'ontho 'be'a dá øth_u.
 Xínga n'daj_u dí øth_u ran hocjä'i.
 13 Emmε xun ts'o ma ndeh_u, tengu'b_u
 n'da ra hyähäi b_u ja ran 'yägüi
 ngue hingan jo'mi, xun xä, in
 jab_u ma ndeh_u.
 Nguetho emme dí mamhb_u y_u fehni,
 ne ran däte i pøm ma ndeh_u, tengu'b_u
 dy_u poz_uh_u.
 14 Nu ma ndeh_u emme yup_u ran
 ts'ante ngue xun ju.
 15 Nu ma guah_u, emme i ehya na 'dih
 ngue dan hoteh_u.
 16 Pe í huēhi thoho u 'b_u hap_u dí
 'yoh_u, ngue xun ts'o 'be'a dí
 ørpah_u u.
 17 Ne hin dadí hocpah_u yá mbäi ma
 mijä'ih_u, xínga gue'a ma mbäi
 zehēh_u.
 18 Ne xíngui ts'u dí m bεmh_u ngue ga
 numansuh_u Oja.
 Ne gue'a bi man rá t'ohni Oja 'b_u
 maya'b_u a. 19 Ne nu'a mí hmam b_u
 ja ram hma maya'b_u ngue bi xije
 Oja dy_u israelgähe, ga pähmb_u gätho

i ja ma ts'oquih_u b_u na nuj_u Oja.
 Janangue'a gätho ra ximhäi din hētho
 'b_u bi 'yørpa ran juänbi Oja. 20 Ne
 nu'u yün t'edi Oja, xínga n'da ra ja'i
 dí 'yēmbi xun ho u ngue bi xij_u ran
 hocjä'i xcá øth_u. Pe nu'u yün t'edi, ja
 ga tımhb_u b_u 'be'a dá øth_u.

Da yanj_u Oja 'b_u ga hāmhb_u rán ho- qui

21 Janangue'a nuya bi t'urcah_u
 man'da ran hoqui ngue dí 'yēnj_u
 xun hoj_u Oja, ne hin nangu u yün
 t'edi ngue bi xij_u xcá øth_u ran ho,
 madague'b_u midí nequi ts'u b_u ja
 ram hma maya'b_u a ran hoqui dí
 xi ah_u ya. 22 Gue ga hānthoh_u a rán
 hoqui Oja nangu ra Jesucristo di
 hoga ma ts'oquih_u hōnt'a go to'o gah_u.
 23 Nguetho njo'o gah_u dá jas'h_u gätho
 ran ho nguep_u xtá numanhoj_u Oja,
 pe gätho dá øth_u y_u ts'oqui b_u án nuj_u.
 24 Janangue'a bi zänni di hogazehēh_u
 Oja ngue rán t'unni thoho, nguetho
 bi gurca ma ts'oquih_u ra Cristo Jesús.
 25 Nguetho bi zän Oja a ra Cristo
 ngue bim 'bøts'e zehē, bi gurca ma
 ts'oquih_u nangue rá ji. Ne gue'a ní
 yan u to'o da hyän'a bi 'yørpe.
 Ne ngutho nangu u mí 'b_uh
 maya'b_u, nu'b_u mi du ra Cristo, ja bi
 nequi a í punba yá ts'oqui u to'o mí
 nde rá punbi Oja. Ne ja bi 'yu Oja b_uya
 'be'a í thøtho u. 26 Ne ja bi 'yu Oja a rán
 jut'i ma ts'oquih_u, janangue'a da zä
 di hogah_u ya, ne da zimanhoj_u ngue
 guej_u dá εc'yēih_u rá mate ra Jesús.
 27 Pe xiya, hap_u bi go'a man 'yēts'ih_u.
 Bi mba ma 'berquigah_u. Pe hague nja.
 Nguetho hin dá jas'h_u yün t'edi Oja, pe
 bin 'dactah_u rá mate 'b_u má εc'yēih_u
 a. 28 Ne dí pähmb_u ngue bi hogah_u
 Oja 'b_u má hānthoh_u rám hma nangu
 rán hoqui. Ne hin da 'yāngah_u 'b_u xcá
 jas'h_u, o hin'na. 29 Pe sä dí emhb_u
 dy_u israelh_u hōngdah_u i numanhoj_u
 Oja. Pe i jatho ga pähmb_u ngue ne'u
 hin y_u israel in nde da numanho Oja.
 30 Nguetho n'datho a Oja, ne gätho to'o
 da hyän rá mate gätho 'da ni hocpada
 Oja u ne da zimanho, ne u y_u israel,
 ne u hing y_u israel. 31 Pe ha dí en

ah_u nte di muui y_un t'ɛdi Oj_a ngue dí ɛn ah_u ga h_unthoh_u rá mate. Pɛ hin'na, pɛ man'da dí j_us'h_u y_un t'ɛdi Oj_a ya, nangue ra Cristo rá mate Oj_a i f_uxcah_u.

4

Ran t'uti nangue ra Abraham

¹ Xi a mam bomb_utah_u ra Abraham ngue dy_u israelh_u, 'bɛ'a í hocpa y_u ts'oqui Oj_a a th_u, nɛ 'bɛ'a í 'yɛmbi x_un ho a. ² Pɛ hinga gue'u 'bɛ'a g_utho bi 'y_ut'e í t'ɛmbi x_un ho a, nguetho nu'b_u da gue u, ya mí ja 'bɛ'a xtín 'yɛzɛhɛ 'b_u. Pɛ hin te ín 'yɛx'a ra Abraham b_u án nu Oj_a a. ³ Pɛ tengu man rá t'ohni Oj_a, nu ra Abraham bi 'yɛc'yɛi tho a ram hma 'b_u mí xifi 'bɛ'a da 'y_urpa Oj_a. Nɛ gue'a í 'yɛmbi x_un ho a b_uya. ⁴ Nu'b_u xtá xij_u Oj_a ngue gue'a rá 'bɛfi ga øth_u dí 'yɛnj_u x_un hoj_u a, pɛ hing ra mate thoho a dí 'yɛnj_u x_un hoj_u 'b_u, pɛ tengu'b_u man zäbithoh_u a 'b_u. ⁵ Pɛ nu Oj_a hingui xij_u n'da ra 'bɛfi dí 'yɛnj_u x_un hoj_u, nguetho hingui zaqui ma mb_uih_u nangue ma ts'oquih_u. Janangue'a i xij_u ga h_unthoh_u a rá mate di hoga ma ts'oquih_u, nɛ gue'a dí 'yɛnj_u x_un hoj_u a b_uya. ⁶ Nɛ'a ra David ngub_u bi 'y_urpa ja rá t'ohni Oj_a maya'b_u ngue:

ɛmmɛ di johya n'da ra j_u'i ngue da 'yɛmp Oj_a x_un ho, nɛ hin da 'y_urpa ra g_uenda 'b_u x_un ho xtá 'y_ut'e o hin'na.

⁷ Nguetho bi mba ma punbi y_u ts'oqui, nɛ him man din c'a, bi 'yɛna.

⁸ Nɛ ɛna:

Di johya u to'o bi mba ma hoqui y_u ts'oqui nɛ nte da th_unba 'b_u bi mba ma ju_unbi,

bi 'yɛn'a ra David. ⁹ Pɛ ha guím bɛmh_u ngue h_unt'u am hmɛpya y_u j_u'i da nu na ran johya i hmangua. Ha hin guím bɛmh_u ngue nɛ u hin gam hmɛpya, da zin Oj_a, ngue'b_u 'da'angu im bɛmh_u a ra Abraham 'b_u mi hy_untho a ra mate bi man Oj_a, nɛ gue'a í t'ɛmbi x_un ho a b_uya. ¹⁰ Pɛ ga ä'n'nah_u, ha m'bejua bi t'ɛmbi x_un ho a ra Abraham, 'b_u mi hmɛpya rá

j_u'i. Uague m'bet'o thoho bi t'ɛmbi x_un ho. Pɛ hinga m'bejua maha, pɛ 'bɛxque bi t'ɛmbi x_un ho 'b_u hin ní hyɛc rá j_u'i. ¹¹ Nɛ m'bejua bi sifi da hyɛc rá j_u'i, ngue ra hmɛpya ya xí 'yɛmp Oj_a x_un ho a. Pɛ bi 'yɛmbi x_un ho 'b_u mi hy_untho a ram hma 'b_u hin ní hyɛc rá j_u'i. Janangue'a i ɛmbi rá ta ra Abraham u to'o g_utho i ɛc'yɛi tho a bi man Oj_a. Nɛ'u hing y_u israel, ngue him bi mba nthɛqui y_u j_u'i, nɛ'u da t'ɛmbi x_un ho u. ¹² Nɛj_u dy_u israelh_u gue dá hɛc ma j_u'ih_u, da'igu b_u na 'yɛnj_u x_un hoj_u Oj_a a ra Abraham, 'b_u 'da'angu dí m bɛmh_u ra Abraham 'b_u hin ní hyɛc rá j_u'i.

Ga h_umh_u r_um hma Oj_a nangue ran j_u'i i xij_u

¹³ Nɛ nu Oj_a bi mam majua_uni a da 'y_urpa ra Abraham, ngue bi 'yɛmbi: “Ga 'da'a ran j_u'i nɛ'u nim bom'bet_u g_utho ná ndoho ra ximhäi, nɛ ga 'da ah_u ra 'da'yo häi,” bi 'yɛmp Oj_a a ra Abraham. Pɛ hin nangue n'da ra 'bɛfi nín t'un na ran j_u'i na, pɛ nangue bi t'ɛmbi x_un ho 'b_u mí hy_untho na ram hma bi sifi. ¹⁴ Pɛ nu'b_u dí m bɛmh_u gue gue'u y_un t'ɛdi dí j_u'i Oj_a n'da, pɛ dí m bɛmh_u nte ní mba tho a man'da ran hogui 'b_u, ngue ga h_unthoh_u a r_um hma, nɛ hin da zä di j_u'i Oj_a 'b_u. ¹⁵ Nguetho nu'b_u dí ɛna gue gue'u y_un t'ɛdi Oj_a ga homh_u, o gue'u dí p_usch_u xcá øth_u, pɛ dí fɛstah_u u, nɛ h_unt'a ran unbi ga nuh_u 'b_u. Pɛ nu'b_u hin xtín ja y_un t'ɛdi, o gue'b_u hin xcá p_usch_u mbo ma mb_uih_u, hin xtí nɛqui y_u ts'oqui 'b_u. ¹⁶ Pɛ hingui ma nangue y_un t'ɛdi dí j_u'i Oj_a o gue'u dí p_usch_u, nguetho hin xcá nuh_u ran ho 'b_u. Pɛ i ma ga h_unthoh_u r_um hma nangue rá mate, nɛ nub_uya da zä majua_uni g_utho gah_u ga nuh_u ran ho bi sih ra Abraham da nu y_um bom'bet_u. Nɛ madague'b_u nju_untho dy_um bom'bet_u ra Abraham o hin'na, pɛ 'da'angu dí m bɛmh_u ra Abraham. Janangue'a ma tah_u ra Abraham b_u nam bɛn Oj_a. ¹⁷ Nɛ gue'a nam b_un'a mí xi Oj_a ra Abraham 'b_u mí 'yɛmbi: “Nu'i gr_u Abraham, ga øt'e'e ngue

grá ta xun ngu nim bom'бето gátho nan ndoho ra ximhäi." Ne nu'a ra Abraham bi hyan'a ram hma bi sifi, nguetho bi badi jase rá ts'edi Oja, gue da zä di un ra ts'edi u xun dác'yei ne u xun du. Ne tengu'bu ya bin ja 'bu mí ma Oja, nguetho majuañi da 'yot'e. Ne gue'a bi bēn'a ra Abraham. ¹⁸ Ne nu ra Abraham him mi sä xtín ta nanguē u yám bom'бето dim 'bui. Pe bi hyan a ram hma 'bu mi sifi: "Xun ngu nim bom'бето dim 'bui gátho nan ndoho ra ximhäi." Ne bi dō'mi dín ja, jananguē'a bin ja buya. ¹⁹ Ne madague'bu xí thoh ya pa i 'bui ngue xtím 'buh yá t'uhni, nguetho ya xí ndø, xí mbe'ts'a n'da ciento njeya, ne 'da'angu xín dác'yēiui a rá xisu ra Sara, him mí sä xtím 'buh yá t'uhni, pe him bi 'beh rá ts'edi rá t'éc'yēi, bi badi majuañi dim 'buh rá t'uhni. ²⁰ Ne xingui ts'u bi bēni ngue hin da 'yot' Oja a bi ma, nguetho bi badi hingui hēmp'a da 'yot' Oja. Jananguē'a bi hyan rá ts'edi Oja a buya, ne gue'a í 'yēspa Oja a. ²¹ Ne n'dat'a mim bēni ngue jase rá ts'edi Oja di ja'ts'a bi ma. ²² Ne nu'a bi hyantho a ram hma 'bu mí sifi 'be'a da 'yörpa Oja, ne gue'a í hocpa Oja a, ne bi 'yēmbi xun ho, i ēm bu ja rá m hman Oja. ²³ Pe hinga hōnt'a ra Abraham bi t'ēmbi xun ho 'bu mi hyantho a ram hma bi man Oja. ²⁴ Pe neju, bi hogahu Oja ne bi 'yēnjū xun hoju 'bu má hānthohu a ram hma bi xijū Oja, ngue bi xox'a ma Hmuhu ra Jesús 'bu mi du. ²⁵ Nu'a bi un rá te bi gurca ma ts'oquihū, ne bi t'āgui. Ne bi xox Oja a, jananguē'a dí pāhmbu majuañi bi dāha bi xogahu.

5

Dí yamanhohu Oja nguetho bi pun-gahu rá Ts'unt'u

¹ Bi hogahu Oja 'bu má hāhmbu rán hoqui bi ma. Midín sūhmbu Oja, pe nuya dí yamanhohu, ngue bi hogahu ma Hmuhu ra Jesucristo. ² Ne bi zixcahu ra Jesucristo bu i ja rá mate Oja, nguetho dá hāhmbu rán hoqui, ne dí 'būhmbu bu. Ne dadín johyahū gue dí tōmhbu a ran ho tate thoho da

'yōrcahu. ³ Ne hinga hōnt'a ran ho dí tōmhbu nán johyahū ya, pe ne u yan unbi dín nuhu ya, guexta'a dadín johyahū. Nguetho nu'u yan unbi ní jajū ga hāthū xun ho u. ⁴ Ne nu'bu dí hāthū xun ho, gue'a dín te ma mbuihu a. Ne nu'bu bin te ma mbuihu, gue'a ná tōmhbu a ran ho di 'dajū Oja buya. ⁵ Ne dí pāhmbu hin da hyājū Oja nanguē ran ho dí tōmhbu, nguetho di huēgahu. Ne nu'a rá Hogandāhi bi 'dajū, di jajū dí sāhū rán huēcate Oja ēmmē xun ngu. ⁶ Ne him mí sä xcán yanse ma tesēhu, nguetho bi güendga ma mbuihu nanguē ma ts'oquihū. Pe bi du ra Cristo 'bu mi zōn ra pa bi man Oja, ngue bi yanju dyu ts'om'bāihū. ⁷ Pe hinga ngubū rán huēcate n'da ra ja'i, hōnt'bu ra hocja'i rá amigo, da nde di 'beh rá te ngue xtán yan a, pe nu'bu ra ts'om'bāi, hin da nde di 'beh rá te 'bu. ⁸ Pe nu Oja i urcahu tate thoho xun ho rán huēcate, nguetho hin dyu hocja'ihū, pe bi du ra Cristo bi yanju 'bu man dyu ts'om'bāihū. ⁹ Nuya bi hoga ma ts'oquihū nanguē rá ji ra Jesucristo, ne bi zimanhoju Oja. Jananguē'a dí pāhmbu majuañi da yanju ra Jesucristo nanguē rá cue Oja 'bu rán zegui. ¹⁰ Ne nu'bu midín sūhmbu Oja, pe bi hogahu rá Ts'unt'u zēhe 'bu mi du. Ne i 'buh ya, jananguē'a bi zä di thoqui di 'dajū ra hogambu ya, ne da xoxcahu 'bu rán zegui. ¹¹ Pe ne a i ørcahu ya dadín johyahū nanguē dadín amigohū Oja ya. Nguetho bi 'uegahu 'be'a midín sūhmbu Oja a ma Hmuhu ra Jesucristo.

Ra Adán bim pommi ra Jesucristo

¹² Pe n'datho maha ran 'yohū bi dūmp' ra ts'oqui ua ja ra ximhäi, gue nu ra Adán. Ne bi dūmp' ran dāte nanguē rá ts'oqui a buya. Ne gue'a gátho ran dāte bi thoc'u ya ja'i a buya. Nguetho tengu'bu 'dat'a dá øthu ra ts'oqui ra Adán. ¹³⁻¹⁴ Ne ngutho bin ja u bi xand ra Adán, guehma bi du nanguē yá ts'oqui, madague'bu him bi si'a n'da ran t'ēdi tengu bi sih ra Adán. Gue gátho ya ja'i mí 'bu 'bu him

mi hman yún t'ɛdi Oja, gue hin nám 'buh ra Moisés, pɛ bi du, nguetho yá hmu a ra Adán. Pɛ bi zøh man'da ra hmu ngue rámpóniui ra Adán, nu'a ra Jesucristo a, gue mí hma ba ɛhɛ. ¹⁵ Pɛ n'dan'yo tho ho bi 'yøt' ra Adán nɛ ra Jesucristo. Nu'a ra Adán, bi un ran dɛte gátho yu ja'i, nangue rá ts'oqui a. Pɛ nu ra Jesucristo ɛmme man'da xun ngu rá ts'edi, nguetho rá mate zɛhɛ bi punga ma ts'oquihɛ hont'a go to'o da hyan a. Nɛ gue'a rán t'unni Oja bi 'dajɛ. ¹⁶ N'dat'a rá ts'oqui ra Adán, ín unba yu ja'i. Pɛ nu ra Cristo bi gut'i xun ngu yu ts'oqui nangue rá mate zɛhɛ, janangue'a da zä da xocpa yu ja'i. ¹⁷ Nɛ nangue ra ts'oqui bi 'yøt'a n'da ra ja'i ngue ra Adán, gue'a án ja rá ts'edi ran dɛte a nangue gátho yu ja'i a buya. Pɛ nu to'o gátho da hyan rá mate Oja, da mba ma hoqui yú mbai, 'darpu dim hmuhɛ a ra Jesucristo, nɛ din ja bu dim 'buhmbɛ gátho yu pa mazai. ¹⁸ Nu'u bi xant'a ra Adán gátho bi ts'anba ran unbi nangue rá ts'oqui ra Adán. Pɛ nu ran ho bi 'yøt'a ra Jesucristo, da zä da xocpa yu ja'i, nɛ di un ra temazai. ¹⁹ Nu'a ra Adán bi mɛsta'a rámpóniui hman Oja, gue'a ín ts'om'bäi gátho u bi xandi. Pɛ nu ra Jesucristo 'bu mi 'yøt'a bi man Oja, gue'a ín hocja'i u to'o gátho bi xant'a. ²⁰ Nu Oja bi un yún t'ɛdi, da fadi ɛmme xun ngu yu ts'oqui i ja. Nguetho nu'bu dí pəhmbɛ ngue ɛmme xun ngu yu ts'oqui i jajɛ, ga pəhmbɛ buya, ɛmme man'da xun ndoho rán huɛcate Oja ngue di pungaɛ. ²¹ Tengu tho ho a ra ts'oqui bim hmu, nɛ mí nde xtí 'dajɛ ran dɛte. Nɛ ngutho a rá mate Oja, bim hmu nɛ gue'a bi pungaɛ, nɛ bi 'yɛnjɛ xun hojɛ, nɛ di 'dajɛ ra te mazai nangue ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

6

Bi 'berca man 'yomfɛnihɛ a rán dɛte ra Cristo

¹ 'Bɛ'a maha gam bɛmhɛ buya, ha ga thoqui ga øthɛ yu ts'oqui 'bu, n'dahma man'da xtán ndoho rán huɛcate Oja di pungaɛ. ² Pɛ hingui

sähma ngubɛ gam bɛmhɛ, ngue xø ga thoqui ga øthɛ yu ts'oqui. Pɛgue dín jahɛ tengu n'da ra du hingui ø 'bu sifi da 'yøt' yu ts'oqui. Hague dán zä ga thoqui ga øthɛ yu ts'oqui 'bu. ³ Ha hin dím bɛmhɛ 'bɛ'a nám bøn'a ran xixyá dí øthɛ. Nám bøn'i bi 'berca ma ts'on 'yomfɛnihɛ 'bu mí du ra Cristo. ⁴ Nɛ nu'a ran xixyá nam bøn'i bi t'ä a ma ts'on 'yomfɛnihɛ 'bu mí t'ä a ra Cristo. Nɛ bi 'dajɛ ran 'yomfɛni ma'da'yo 'bu mi xoxa rá Ta nangue rá ts'edi mixte. Janangue'a bi zä 'darbu dí 'buhmbɛ bu ja ra 'da'yote nɛ dí øthɛ yún thɛhɛ a. ⁵ Nu'bu mí du ra Cristo, nɛ'a ma ts'on 'yomfɛnihɛ bi du buya. Janangue'a nu'bu mi xox Oja a ra Cristo, dám 'buhmbɛ ma'da'yo nɛ ma'da'yo dím bɛmhɛ ya. ⁶ Nɛ dí pəhmbɛ tengu'bu mi mba ma cuati ma ts'on 'yomfɛnihɛ bu ja ra pont'i 'bu mi du bu ra Cristo. Janangue'a bi thacpa rá ts'edi man 'yomfɛnihɛ, ngue hin di mandagahɛ yu ts'oqui. ⁷ Nguetho tengu'bu n'da ra du, ya him ma 'yøt' ra ts'oqui, pɛ ya bi mba ma thøgue bu ja rá ts'edi ra ts'oqui. ⁸ Bi du ma ts'on 'yomfɛnihɛ nangue bi du ra Cristo, janangue'a dí pəhmbɛ 'darbu dí 'buhmbɛ ra Cristo ya. ⁹ Nɛ dí pəhmbɛ ngue bi ndants' mahøn'a ra Cristo 'bu mi du, nɛ him man'dandj da du mahøn'a, him man ja rá ts'edi ran dɛte mahøn'a nangue ra Cristo. ¹⁰ Nguetho má zät'a n'dandj bi du ra Cristo nangue ma ts'oquihɛ, nɛ nuya nám 'bɛi di japi da fəh rá ts'edi Oja ya. ¹¹ Janangue'a i jatho ga pəhmbɛ tengu'bu dá tuhɛ nguetho bi thagahɛ rá ts'edi ra ts'oqui nangueju, nɛ hin dín nde ga øhmbɛ yu ts'oqui ya. Nɛ nuya nám 'buhmbɛ dí jafɛ da fəh rá ts'edi Oja, nangue ra Cristo Jesús dí 'buhmbɛ. ¹² Janangue'a hingui sä dan hyɛhmbɛ ngue di mandagahɛ ra ts'oqui mahøn'a, ngue di 'bɛcpahɛ ga øthɛ 'bɛ'a im mam man 'yomfɛnihɛ. ¹³ Nɛ hingui sä ga un ma ja'ihɛ da 'yøt' yám pɛfi ra zithu, ngue ga øthɛ yu ts'oqui. Pɛgue dan unsehɛ bu 'bu Oja ngue bi 'dajɛ ra 'da'yote 'bu mí du

man 'yomfɛnisehɯ. Nɛ ga un ma ja'ihɯ da 'yɔt' yám pɛfi Oja, ngue ga øthɯ ran ho. ¹⁴Nɛ hin man säh di mandagahɯ ra ts'oqui ya, nguetho dín 'yohɯ a rá mate Oja ngue di zerca ma mbühɯ. Nɛ hin di mandagahɯ yán t'ɛdi Oja, nu'ɯ hingui sä di zerca ma mbühɯ ɯ.

Hin ga ɛc'yɛihɯ yɯ ts'oqui, pɛ ga ɛc'yɛihɯ Oja

¹⁵Pɛ nu'bu rá mate thoho Oja dín 'yohɯ ya, nɛ hin di mandagahɯ yán t'ɛdi Oja, ha da zä ga øthɯ yɯ ts'oqui 'bu. Pɛ hingui sä ngubɯ gam bɛmhɯ. ¹⁶Ha hin dí pähmbɯ nu'bu dadí dǎp ma mbühɯ a n'da ra hmu ngue ga ørpahɯ rá 'bɛfi, ma hmuhɯ a 'bu, nɛ dí tɛnhɯ a bɯya. Nu'bu gue'a ra ts'oqui ma hmuhɯ, hɔnt'a ran ɯnbi mazai di 'dajɯ a. Pɛ nu'bu da gue'a Oja ma hmuhɯ, dí øthɯ a i xijɯ, nɛ dí 'dajɯ ra hogambai, nɛ dam 'bumanhohɯ a Oja gätho yɯ pa bɯya. ¹⁷Pɛ jamadi Oja nangue ahɯ. Nɛ madague'bu gá pɛp ni hmuhɯ ra ts'oqui mám'bet'o, pɛ nuya i ja ni pähä gui thoctahɯ 'bɛ'a bi 'yut'ahɯ 'bu gmín dähɯ bu ja rán xädi Oja. ¹⁸Nɛ bi mba njuc'i ahɯ nangue rá ts'edi ra ts'oqui, janangue'a guín 'yɛhɛhɯ rá ts'edi ran ho ya. ¹⁹Dí xi ahɯ yán t'uti, n'dahma hingui hɛi bu dí pähmbɯ. Ngue tengu bu dán dähɯ bu ja yɯ ts'oqui, gue dá øthɯ gätho yán ts'o dím bɛmhɯ. Pɛ ngutho ya, mbähä dan dähɯ bu ja ran ho, gue dam 'bühmbɯ ga øthɯ gätho rá hoga'bɛfi Oja. ²⁰Pɛ nu mám'bet'o xíngui ts'ɯ mí ndehɯ ran ho 'bu mín 'yɛhɛhɯ yɯ ts'oqui. ²¹Pɛ nte mán ho bi bøn'a ma 'bɛfi dá øthɯ. Nɛ nuya dí pɛs' ma sähɯ 'bu dím bɛmhɯ 'bɛ'a dá øthɯ mam'bet'o, nɛ gue'ɯ mí sixcahɯ bu ja ran ɯnbi mazai ɯ. ²²Nɛ nuya bi mba njuguigahɯ nangue rá ts'edi ra ts'oqui, nɛ dín 'yɛhɛhɯ bu 'bu Oja ya. Janangue'a man'da da hnurca ma hoga 'bɛfi bu. Nɛ i ts'ixcahɯ bu dan zámhbɯ bu, gätho yɯ pa mazai. ²³Nu'a rán zäbi da dǎ ɯ to'o øt' yɯ ts'oqui, ran ɯnbi mazai a. Pɛ nu'ɯ to'o i 'bühmbɯ ra Cristo Jesús ma Hmuhɯ, di unda Oja ra te mazai ɯ, nɛ hingui jut'ɯ.

7

Tengu'bu dán thqthɯ ra Cristo

¹Ma zi cu ahɯ, ga xi ahɯ n'da ran t'uti ya. Guim bɛmhɯ hague in ja ɯ yán t'ɛdi, di manda n'da 'bu i 'bai, pɛ nu'bu bi du, ya ma hin'na. ²Tengu'bu n'da ran 'yohɯ i 'büh rá xisu. Nɛ nu rá xisu i jatho dín zámmi a rá ndø gätho yɯ pa i 'bai. Pɛ nu'bu bi du rá ndø, him man zä di manda a rá xisu. ³Pɛ nu'bu hinga na tu rá ndø, nɛ nu'bu dim 'bühmi man'da ran 'yohɯ ra xisu, da t'ɛmbi ra 'yomt'ɛni 'bu. Pɛ nu'bu bi du rá ndø, bi mba ma thøgue bu mi 'bühmi rá ndø. Nuya da zä dim 'bühmi a man'da ran 'yohɯ, nɛ hin da t'ɛmbi ra 'yomt'ɛni bɯya. ⁴N'da ran t'uti nanguejɯ, ngue bi mba ma thøguegahɯ nangue ma hmuhɯ mí 'bühmbɯ, ngue yán t'ɛdi Oja, nguetho tengu'bu dá tuhɯ 'bu mi du ra Cristo. Nɛ gue'a ma hmuhɯ dán thqthɯ 'bu mí xox Oja a ya. Nɛ 'darbu dí 'bühmbɯ a ya, pɛ gue'a ní zä ga øthɯ xɯn ho rá 'bɛfi Oja ya. ⁵Pɛ nu'bu mi 'buthohɯ a man 'yomfɛnisehɯ ɛmme xɔt yɯ ts'oqui midí hohɯ. Janangue'a nu'bu mi xijɯ ɯ yán t'ɛdi Oja ngue hin ga øthɯ ɯ di numanhosehɯ, man'da dá øthɯ ɯ bɯya. Nɛ nu'ɯ bin ja ma 'bɛfi bu, ran dǎte nɛ ran ɯnbi a bɯya. ⁶Pɛ nuya ma thøguegahɯ nangue ɯ yán t'ɛdi Oja nguetho bi du man 'yomfɛnisehɯ mi pa ma hɛcpi. Janangue'a dí ørpahɯ rá 'bɛfi Oja ya, nangue ma'da'yo ra ts'edi, nɛ gue'a rá Hogandahi Oja a. Nɛ hin dí tɛnthohohɯ ɯ maya'bu nt'o'ti nangue yán t'ɛdi Oja.

Nán c'q ma ts'oquihɯ ɯ yán t'ɛdi Oja

⁷'Bɛ'a gam bɛmhɯ bɯya, ha ga ɛmfɯ hingui ho ɯ yán t'ɛdi Oja. Hin'na maha, xɯn ho yán t'ɛdi Oja, nguetho gue'a dá pǎcǎ ngue i ja ma ts'oquigá. Nugä hin jam'bu xcá pǎcǎ gue dí øt' ra ts'oqui ngue ran ts'ɛya. Pɛ nu'bu má bɛngä a ran t'ɛdi ngue i ɛna: “O gadí seyaba ni mijǎ'ui,” ja dá pǎcǎ i ja ma ts'oqui. ⁸Pɛ nu'bu má bɛngä 'bɛ'a man na rán t'ɛdi Oja, man'da dá øt'ä ran ts'ɛya mí o ma mbuigä bɯya. Pɛ nu'bu hin xcá cɯt' ma mbui a ran

t'ɛdi, hin xtí nequi xɛn ho yɛ ts'oqui o ma mbɛigä 'bɛ. ⁹ Janangue'a nu 'bɛ him ma ná bɛngä nangue rán t'ɛdi Ojã, him mi paçã ngue drá ts'om'bäigä. Xø mi 'bɛtho, dá bɛnse ngue xɛn hogä. Pɛ nu 'bɛ má bɛngä nangue'a ran ho xcá øt'ä, dá festä a. Nɛ ja dá paçã bɛya ngue ran ðate mazai a man zäbi. ¹⁰ Janangue'a nu yá hogant'ɛdi Ojã, ngue xtí 'dac ra te 'bɛ xcá ja'ts'ä ɛ, pɛ nangue hin dá ja'ts'ä ɛ, mí ja xtí 'dac ran ðate. ¹¹ Nɛ mí ɛngä xcám 'bɛmanho nangue yán t'ɛdi Ojã. Pɛ bi mu't'ɛ yɛn t'ɛdi a ma ts'oqui, janangue'a mí ja xtí ɛngä ɛ yán t'ɛdi Ojã bɛya. ¹² Pɛ xɛn hohma ɛ yán t'ɛdi Ojã, nɛ n'da ngu n'da ran t'ɛdi gätho xɛn hotho ɛ, nɛ i ma nangue rá pähä Ojã ɛ, nɛ hin hapɛ di 'bɛdi. ¹³ Pɛ ha gue'a rá hogant'ɛdi Ojã í zixcä bɛ ja ran ðate 'bɛ. Hin'na. Pɛ nu'ɛ yɛn t'ɛdi nán c'a ma ts'oqui i o ma mbɛigä, ngue n'dan'yo thoho dí øt'ä. Nɛ mí ja xtí 'dac ran ɛnbi nangue a. Da zä ga paɛmbɛ bɛya ngue majuani xɛn ts'o ɛ ma ts'oquihɛ, nguetho di jap'a rá hogant'ɛdi Ojã da 'yørahɛ ran ɛnbi.

I ørahɛ ran sui a man 'yomfɛniseɛɛ

¹⁴ Dí paɛmbɛ bi man yán t'ɛdi Ojã a rá Hogandahi. Pɛ n'dan'yo thoho dímbɛmbɛ. Nugä dán dāse bɛ ja ra ts'oqui, nɛ dá øt' ma hmu a. ¹⁵ Pɛ xíngui ts'ɛ dí paçã 'bɛ'a dí øt'ä, nguetho hin dí øt'ä a majuani dínde. Pɛ nu'a xíngui ts'ɛ dí numanho, go dí øt'ä a. ¹⁶ Nɛ dí juan zehégä 'bɛ hin dí øt'ä yán t'ɛdi Ojã, pɛ nu'a nán juan zehégä gue'a ná paçã xɛn ho yán t'ɛdi Ojã a bɛya. ¹⁷ Pɛ hinga guecä dí øt'ä 'bɛ dí øt'a xɛn ts'o, pɛgue ma nyon 'yomfɛnigä i 'bɛpɛ mbo ma mbɛigä gue'a di 'bɛcpi ga øt'ä a. ¹⁸ Nɛ dí paçã ngue nu ma nyon 'yomfɛnigä, hin te manho i ja. Dínde thocpa thoho ga øt'ran ho, pɛ ja'bɛ hingui sä. ¹⁹ Dínde ga øt'ä ran ho, pɛ hin dí øt'ä a, nɛ hin dínde ga øt' ran ts'o, pɛ go dí øt'ä a. ²⁰ Nubɛya, dí paçi ngue hinga guecä dá øt'ä a him ma pähä 'bɛ dí øt'e, pɛgue gue'ɛ yɛ ts'oqui o ma mbɛigä. ²¹ Nɛ njabɛ dí øt'ä, ngue nu'bɛ dínde

ga øt'ä ran ho, pɛ man'da hingui hɛi ga øt'ä yɛ ts'oqui. ²² Nɛ nu'a ɛ ma mbɛigä, gue ɛmmɛ dadí hohma a rán t'ɛdi Ojã. ²³ Pɛ dínde nugä man'da ran t'ɛdi gue rán t'ɛdi ra ts'oqui i o ma ja'igä, ngue dínu sɛhmi a rá hogant'ɛdi Ojã ngue dínumanhogä. Nguetho nɛ'a xø in nde da xiqui ga ørpa rá pähä. ²⁴ Pɛ í huɛhi mahagä nangue ma nyon 'yomfɛniseɛgä, i ørca ran sui, in nde da zixcä bɛ ja ran ðate, ngue gätho yɛ dumbɛi gätho yɛ pa mazai. To'o maha da zä da yangui. ²⁵ Pɛ jamadi Ojã, da yangui nangue ma Hmuhɛ ra Jesucristo. Nɛ nuya dí ørpa rán t'ɛdi Ojã nangue ma 'da'yon 'yomfɛnigä, madague'bɛ numanho ra ts'oqui a ma nyon 'yomfɛnigä.

8

Hønt'a rá Hogandahi Ojã nám 'bɛmbɛya

¹ Janangue'a, nuya, hin te da gugbahɛ a rá muui a ma ts'oquihɛ, nguetho dí 'bɛmbɛ ra Cristo Jesús, nɛ hin dímbɛmbɛ man 'yomfɛniseɛɛ ya, pɛ dímbɛmbɛ rá Hogandahi Ojã. ² Dí combhɛ ra 'da'yote ra Cristo Jesús nangue rá ts'edi rá Hogandahi Ojã. Nɛ gue'a í thøgahɛ bɛ ja rá ts'edi ra ts'oqui, ngue mí ɛna xtí 'dajɛ ran ɛnbi mazai. ³ Nu yán t'ɛdi Ojã hin dá häti dá øthɛ, janangue'a him bi zä bi 'dajɛ ra hogambɛi ɛ guerpɛ xtá numanhojɛ Ojã. Pɛgue bi 'dactahɛ ra hogambɛi Ojã 'bɛ mam bá pɛnhua rá Ts'unt'ɛ zehɛ, ngue bin ja'i a, tengu'bɛ n'da ma mi ts'om'bäihɛ, bin dāse, bi nu ran ɛnbi nangue ma ts'oquihɛ. Nɛ gue'a í yanjɛ nangue ra ts'oqui midí mandagahɛ. ⁴ Nɛ gue'a í zä bi 'dajɛ ra hogambɛi tenguthoho 'bɛ dá jas'hɛ yán t'ɛdi bɛ án nujɛ Ojã. Janangue'a hin dímbɛmbɛ man 'yomfɛniseɛɛ ya, pɛ nuya hønt'a rá Hogandahi Ojã dímbɛmbɛ ya. ⁵ Pɛ nu'a to'o 'bɛi nangue rán 'yomfɛniseɛ, im bɛni da 'yøt'e 'bɛ'a i numanhoseɛ, pɛ nu'a to'o i 'bɛi nangue rá Hogandahi Ojã, im bɛn a rán 'yomfɛni Ojã di un'na rá Hogandahi. ⁶ Nɛ nu'a to'o i tɛn'na rán 'yomfɛniseɛ, ra dumbɛi a ngue gätho yɛ

pa ne ran unbi mazai. Pe nu'a to i ten rá Hogandahi Oja, ra te a ne ran johya gátho ya pa mazai. ⁷ Nguetho nu man 'yomfēniseh_u rán suiui Oja a, ne hin jam'bu da hyät'i da 'yot'u yán t'ēdi Oja, ne hingui nde da 'yot'u. ⁸ Janangue'a nu'u to'o i ten tho ho yán 'yomfēnise, hingui hāt'i da 'yot'a i numanho Oja u. ⁹ Pe nuju hin dí m bēmhb_u a man 'yomfēniseh_u ya, nguetho 'bup_u mbo ma mbuih_u a rá Hogandahi Oja. Pe nu'bu 'bu a n'da hingui 'buhmi rá Hogandahi ra Cristo, hin te rán jai ra Cristo a 'bu. ¹⁰ Ne madague'bu o tho ran u ne ran dāte ma ja'ih_u nangue ma ts'oquih_u, pe nangue ra Cristo i 'bup_u mbo ma mbuih_u, dí 'bumanhoh_u ngue ya bi hogah_u Oja. ¹¹ Ne nu'bu 'bup_u mbo ma mbuih_u rá Hogandahi Oja, gue n'dat'a rá Hogandahi bi xox'a ra Cristo Jesús 'bu mi du, janangue'a ne'a ma ja'ih_u di un ra 'da'yote 'bu bi xoxcah_u. ¹² Janangue'a ma zi cu ah_u, hin'y_u ran t'ēdi ga tenhd_u a man 'yomfēniseh_u ngue rá pähä ma ngøc'yēih_u. ¹³ Nguetho nu'bu dí øth_u rá pähä man 'yomfēniseh_u, ga tuh_u 'bu. Pe nu'bu thocpa tho ho dan samzeh_u nangue rá Hogandahi Oja, tengu'bu ga hoseh_u man 'yomfēniseh_u, ne dam 'buhmb_u 'bu. ¹⁴ Nguetho nu'u din uni di manda rá Hogandahi Oja, hont'u yá t'uhni Oja u. ¹⁵ Ne nu rá Hogandahi Oja dá hamhb_u hin di jaj_u dan suh_u mahøn'a. Ne hinga ngu 'bu min 'yēh_u bu ja y_u ts'oqui min suh_u bu. Pe bi zinj_u yá t'uhnigah_u a, nangue rá Hogandahi. Janangue'a, "ma zi Ta ahe," dí emf_u Oja ya. ¹⁶ Ne nu rá Hogandahi Oja di bēnga ma mbuih_u, gue majuani yá t'uhnigah_u Oja. ¹⁷ Ne nangue yá t'uhnigah_u Oja, ga comhb_u rá herencia Oja bin t'un ra Cristo. Nguetho nu'bu ga comhb_u rán unbi ra Cristo, ne ga comhb_u rá herencia bu bí ja rá ts'ēdi buya.

Ne'a ma ngøc'yēih_u di pärcah_u Oja

¹⁸ Pe gam bēmhb_u emme zi ts'utho ran unbi dín nuh_u ya, pe nu'u y_u ho gan nuh_u m'bejua emme mixte tho ho.

¹⁹ Ne gátho 'be'a bi 'yot' Oja emme i tøm'i 'be'a da t'ørpa u 'bu bi zøn ra pa din t'un y_u ho mixte tho ho u yá t'uhni Oja. ²⁰ Nguetho nu 'be'a gátho bi 'yot' Oja, gátho him bi gohi x_u ho, pe hin yá ts'oquizeh_u u, pe nangue rá ts'oqui ra Adán. Pe bi zänd Oja gue hin da gohi x_u ho ra ximhäi, nguetho ndep'u y_u ja'i da hyon'a ran ho da 'yørpa 'bu m'bejua. ²¹ Nguetho nu y_u ximhäi bi 'yot' Oja, gátho da mba ma hoqui nangue'a ran ts'oni bin ja, ngue him man ja y_u 'yänthi ne y_u unbi, ne 'be'a gä i ja. Ne gátho u 'dat'a da mba ma hoquigah_u yá t'uhnigah_u Oja, 'bu bi pärcä ma ja'ih_u. ²² Nguetho dí pähmb_u gátho 'be'a bi 'yot' Oja, tengu'bu gátho 'da na mbahni tho ho gue'bu go maya'bu ne asta guehya, tengu'bu x_u u, ne tu yá mbui, tengu'bu in nde dim 'buh rá 'uere n'da ra xisu. ²³ Ne segah_u tengu tho ho 'bu 'da na mbahni thohoh_u gátho 'be'a i ja, madague'bu bi dumi bi ts'inj_u ya, gue dí 'buhmb_u rá Hogandahi Oja, gue'a rá mbudi a ran ho da 'yørcah_u Oja. Pe dí säh_u ran u nangue ma mbuih_u gátho ya pa dín døm'ateh_u ua, gue'bu go ne'a ma ngøc'yēih_u da yāngah_u. ²⁴ Ne gue'a dá pähmb_u 'bu mí zinj_u, ngue him 'bex da mba mahoqui gátho ma ngøc'yēih_u. Janangue'a dí tømhb_u ya. Pe nu'bu 'bexque xcá nuh_u a dí tømhb_u, ya hin di tømhb_u a ya 'bu, ne hingui jatho ga tømhb_u a ya bin ja. ²⁵ Pe nuya dí tømhb_u a hinga nan ja, ne dí häth_u y_u unbi, gue'bu go bi päj_u x_u ho Oja. ²⁶ Ne gátho ya pa dín dømthohoh_u, di zej_u rá Hogandahi Oja, nguetho x_u güent'igah_u, gue hin dí pähmb_u dan yāh_u Oja x_u ho, ja'bu dí çastah_u bu nam bēn Oja. Pe gues_u rá Hogandahi i yāui a Oja bu ja ma mbuih_u 'bu dí yāh_u a. ²⁷ Ne nu Oja di açca ma mbuih_u 'bu dí yāh_u a. Ne i pädi 'be'a dí äf_u, nguetho din theui rá pähä zeh_u a bi bēngah_u rá Hogandahi Oja.

Pe dí tqf_u x_u ho y_u unbi nangue ra Cristo

28 Ne dí p̄ahmbu di jap Oj̄a dí 'yørcahu ran ho a 'be'a gä dí thohmbu ua, ngue nuju emme dí numanhohu a Oj̄a. Nguetho ya bi zänni 'beru dá cohmbu m'bejua. 29 Ngue nu'u to'o bi huanh Oj̄a mam'bet'o, guet'u bi zänni da gohi tengu rá Ts'unt'u zehē. Janangue'a dim 'bet'o rá Ts'unt'u zehē ngue xan ngu yá cu dim 'bejua. 30 Ne nu'u bi zänd Oj̄a mám'bet'o, ne guet'u in zonh Oj̄a u ya ngue da yurpu bí 'bui. Ne nu'u in zonh Oj̄a, gue'u i embi xan ho u ya, ngue bi hocpa yá ts'oqui. Ne guet'u da gohi tengu rá Ts'unt'u zehē. 31 'Be'a gam bēmhbū buya, nguetho guesē Oj̄a i numanhohu. To'o maha da zä da 'yørcahu ran ts'o. 32 Nu Oj̄a xinga gue rá Ts'unt'u zehē bi huēqui, pe bi dāp ran date nangueju. Janangue'a gätho di 'dajū 'be'a i ja, nte da gōngahu. 33 Pe nuju to'o maha a da xi Oj̄a ngue hingui ho dí øthu, ngue yá thahnigahu Oj̄a. Nguetho guesē Oj̄a thocpa thoho di hoga ma ts'oquihū. 34 To'o gue da zä da xi Oj̄a ngue dan unbahū nangue ma ts'oquihū, nguetho guesē ra Cristo bi du, bi nu ran unbi nangueju, ne xø bi xox Oja buya, ne bí 'buru gueru i conhui rá ts'edi Oj̄a. Ne thocpa thoho i äp rá mate Oj̄a nangueju. 35 'Be'a maha da zä di 'uegahu, gue hin gan nuhu a rán huēcate ra Cristo. Ha gue'u yan unbi, uague yu dumbui, uague yan ucpi, uague ra thuhu, uague ra 'yāhe, ua gue'bu nts'utho hapu dí 'yohu, uague da thojū nangue ra juai. Ha gam bēmhbū ngue hin di huēgahu ra Cristo 'bu dín nuhu u. 36 Pe hin'na, nguetho ya nt'o't'i:

Thocpa thoho t'ena da thojū nangue Oj̄a dí εc'yēihū,

ne im bēni tengu'bu dyu de'yohu gue nts'änni da tho.

37 Pe nu gätho yan unbi, dí tafu xan ho, nangue ra Cristo di huēgahu. 38 Ne dí p̄ahmbu majuani hin'yū n'da ra ts'edi da zä di 'uegahu gue hin ga nuhu a rán huēcate ra Cristo. Xinga guehya gue dí 'buhmbū, ne xinga gue'bu dá tuhu. Ne xinga gue'a n'da rām 'behni Oj̄a mahēts'i, ne xinga gue'a n'da rām

'behni ra zīthu, xinga gue man'da ra ts'edi. Ne xinga gue'a 'be'a gätho i ja ya, o din ja nixudi o nimani, da zä di 'uegahu. 39 Ne xinga gue'u 'buru mahēts'i, ne xinga gue'u 'bucua ja ra häi, ne hin'yū 'be'a gätho i ja ngue da zä di 'uegahu gue hin ga nuhu rán huēcate Oj̄a i ørcahu ra Cristo Jesús ma Hmuhu, nguetho gätho bi 'yøzehē Oj̄a u.

9

Bi huand Oj̄a yu israel maya'bu

1 Nu ra Cristo dí 'bu'be, i p̄adi majuani dí xi ahū ya, ngue emme dadí huēcmahagä ma mijudíohe yu israel. Pe ne'a rá Hogandahi Oj̄a i xicpa ma mbui ngue majuani dím mangä. 2 Ne thocpa thoho dín nu ran unbi ngue ma mbui ne emme tu ma mbui nangue ma mijudíohe. 3 'Be'a sä ga øt'ä ngue xtím pø'u ma mi'israelhe. Ha ga xi Oj̄a di 'berca ma te ngue njam'bu ga nu ra Cristo. Ngue gue'a ga øt'ä 'bu gue'a dí pø u. 4 Nguetho nuje dyu israelhe bi thahn ma ngurpa bøtahe ngue bi nde dyu t'uhni Oj̄aje, ne bi nu rá Thai Oj̄a ma bøtahe ne bi bah p̄aya ngue Oj̄a mí 'buhmbū. Ne gue'u bi 'yøthu ran hoqui a Oj̄a u, ne gue'u bin t'un yán t'ēdi Oj̄a nangue 'beru dām 'būmanhohe. Ne bi sih yan t'øt'e dí dānde Oj̄a. Ne bi sih majuani nangue 'be'a gä da 'yørpe. 5 Ne nu'u ma mi'israelhe i 'buh ya, yá t'uhni ndu ma ngurpa bombøtahe ngue bin yāui Oj̄a maya'bu. Ne guet'u yu israel bu ám 'bu'a ra Cristo 'bu min jā'i ua ja ra ximhäi. Pegue Oj̄a a, rá Hmu ngue gätho 'be'a i ja, janangue'a gätho yu pa mazai ga numansuhū a. Ne hønt'a gam bēmhbū a ya. 6 Pe xan ngu hingui εc'yēi u ma mijudíohe yu israel. Pe hin gam bēmhbū ngue bi zepu a bi man Oj̄a, ngue hin di jā'ts'a ran hoqui bi ma. Pegue gam bēmhbū ngue'a hinga gätho majuani yu israel u yá t'uhni ra Israel bu nam bēn Oj̄a, gue'bu mí ma di jap yu israel. 7 Ne hinga gätho yá t'uhni ra Abraham bu nam bēn Oj̄a u bim 'bui, pe hønt'a bi xi a Oj̄a ngue dim 'bui. Tengui bi man Oj̄a: "Pe hønt'u di xant'a ra Isaac,

ngue ni ts'ant'u, ga ɛmbi ni t'uhni," bi 'yɛmp Oja a. ⁸ Nu'a in nde da 'yurcahɛ ngue njo'o n'da rá t'uhni Oja bim 'bui nangue rá ta o gue rá mbe. Pɛ hɔnt'u bim 'bui nangue'a bi man Oja, da 'yɛmbi yá t'uhni. ⁹ Nɛ guehna bi xi a Oja a ra Abraham: "Ni jɛya, tengu ya, ga ut'au ma ts'edi nɛ din ja a dí xi i, gue dim 'bɛ a n'da rá ts'ant'u ra Sara," bi 'yɛmp Oja a. ¹⁰ Nɛ ngutho nangue yá ts'ant'u ra Isaac, Oja bi ma nda'a da numanho. Bin ja ngue bim 'bɛ i yoho yá ts'ant'u ra Rebeca, nangue a ra Isaac a rá ta u. ¹¹ Pɛ nu'bɛ hin ním 'bɛ u yoho, hin ní 'yɔt' ran ho, nɛ xín ni 'yɔt' ran ts'o, pɛ Oja mí sänni 'bɛ'a din jap'u. Janangue'a bi zä bi japi nda'a bi nde di japi, nangue bi ndese, nɛ hin nangue yán t'ɔt'e bi 'yɔt'u. ¹² Nɛ nu'bɛ hin ním 'bɛh yá t'uhni, bi xi Oja a ra Rebeca: "Nu'a m'bet'o dim 'bui, din 'yɛhɛ nangue'a m'bejua dim 'bui." ¹³ Nɛ tengu nt'o't'i, man'da ram hma i ɛna: "Dá numanho a ra Jacob ngue ra Israel, pɛ nu ra Esaú hin dá numanho," bi 'yɛn Oja. ¹⁴ Xiya, ha gam bɛmhɛ hingui ho 'bɛ'a bi 'yɔt' Oja, ngue bi huahna n'da, nɛ hin'na a man'da. Pɛ hingui sä ga ɛmhɛ hingui ho ɔt' Oja. ¹⁵ Pɛ tengu bi xi Oja a ra Moisés: "Ga un ra mate to'o dín nde ga unni, nɛ ga huɛqui to'o dín nde ga huɛqui," bi 'yɛn Oja. ¹⁶ Dí pɛhmbɛ ya, nangue in ndese Oja di un rá mate nɛ hin nangue bi ndese n'da, o gue bi 'yɔt' yán t'ɔt'e ngue bi bɛni dí dah rán japi Oja. ¹⁷ Nɛ tengu bi man ra t'ohni, bi sih ra ts'ut'abi bɛ Egipto, ngue ra Faraón: "Dá sän'ni i ngue gan ts'ut'abi, nɛ ga mɛp'a ni mbai ngue hingui 'yɔt'a ga xi i. N'dahma da zä ga ut'a ma ts'edi 'bɛ ga pɛnh yɛ 'yánthi bɛ ja ni häi. Nɛ da farca ma ts'edigä gätho na nguni ra ximhäi baya," bi 'yɛn Oja. ¹⁸ Janangue'a ga pɛhmbɛ ya, Oja di un rá mate to'o in ndese di unni, nɛ guesɛ Oja di mɛp rá mbai n'da to'o in nde di mɛp rá mbai, tengu thoho bi 'yɔrpa a ra Faraón. ¹⁹ Pɛ ha 'bo'o da 'yängä baya: "Nu'bɛ in jabɛ i ɔt' Oja, hague dán zä da 'yɛna i ja rá ts'oqui n'da 'bɛ, nɛ njon da zä da zɛrpa a in nde Oja

gue xtám bɛni 'bɛ'a xɛn ho xtá 'yɔt'e." ²⁰ Pɛ hingui sä ngubɛ gui mamhbɛ, gyɛ ja'ihɛ, to'o ahɛ ngue gui xihmbɛ hingui ho ɔt' Oja. Xi'bɛ n'da ra ts'ɔe ngue ra jahäi, ha da zä da 'yänni to'o bi 'yɔt'e: "Hanja ngubɛ gá 'yɔrque," ha da zä da 'yɛna. ²¹ Ha hin'yɛ rá ts'edi a to i ɔt' ra ts'ɔe, ha hingui sä da zän zɛhɛ 'bɛ'a da 'yɔrpa n'da ra bɔhäi 'bɛ, ngue da zän'na n'da mahotho, nɛ'a man'da him mahotho, nɛ n'dat'a ra bɔhäi ní 'yɔt'e. ²² Nguetho in ndese Oja da 'yuh rá cuɛ nangue u to yán sähɛ di unbi. Nɛ madague'bɛ i hät'i set rá mbai nangue u to di unbi. Pɛ nu'bɛ hingui bɛni 'bɛpɛ nan dɔ'ma Oja, gue'a man'da dí nɛqui xɛn ho rá cuɛ Oja nɛ rá ts'edi 'bɛ bi unba u baya. ²³ Janangue'a da fadi tate xɛn ho rá mbai Oja 'bɛ bi un rá mate u mi'da yɛ ja'i, madague'bɛ nɛ'u yán sähɛ xtí unbi, tengu thohogahɛ. Nɛ nuya m'bet'o thoho di hogahɛ Oja, ngue da zä ga comhbɛ rán ho. ²⁴ Ngue guejɛ bi zongahɛ Oja, nangue ma 'yɛhɛ 'dahma 'dan'yo, nɛ u yɛ judío, nɛ u hin yɛ judío, pɛ hɔnt'u bi numanhose bá si. ²⁵ Nɛ gue'a bi mam bɛ ja rá sɔcuɛ ra Oseas, bi 'yɛna:

Nu'u him mi ɛmbä ma t'uhni, gue'u ga ɛmbi ma t'uhni u ya.

Nɛ nu'u him madí huɛcä, pɛ nuya ga huɛcä u ya, bi 'yɛn Oja.

²⁶ Nɛ mi ɛn ra t'ohni:

Nubɛ hapɛ bi t'ɛn ahɛ: "Him ma t'uhni ahɛ,"

guepɛ da t'ɛn ahɛ baya ngue yá t'uhni ahɛ Oja i 'bui.

²⁷ Pɛ nangue yɛ israel bi man ra Isaías: "Madague'bɛ ɛmme xtá ngu u yám bom'beto ra Israel, tengu yɛ 'bomu bɛ ja ra de ja, pɛ hɔnt'u zi yoho dim pɔhø," bi 'yɛna. ²⁸ Nguetho Oja di juanba ra ximhäi, nɛ di jua'a n'dihi rán ts'embi bi ma. ²⁹ Nɛ tengutho mi ma mam'bet'o ra Isaías, bi 'yɛna:

Nu'bɛ hin xtá 'yɛ Oja 'da yɛ hmudä nanguejɛ, dyɛ israelhɛ,

gätho xtí juajɛ 'bɛ, tengu ra hnini Sodoma, nɛ ra hnini Gomorra, ngue bi jua Oja, bi 'yɛna.

*Xun ngu yu israel him bi nde bi hyan
rá mate Oja*

³⁰ Pɛ xiya, hague bin ja nanguɛ yu ja'i hin yu judío. Bi t'ɛmbi xun ho nguetho bi hyantho rá mate Oja ngue bi hocpa yá ts'oqui, madague'bu him mím bɛni xtá 'yɔt' ran hocja'i i mam bu ja yún t'ɛdi Oja. ³¹ Pɛ nu yu israel gue mí honi xtá 'yɔt' ran hocja'i i mam bu ja yún t'ɛdi Oja, pɛ him bi zɔni ngue xtá t'ɛmbi xun ho u. ³² Pɛ hanja him bi t'ɛmbi xun ho u yu israel. Nguetho him bi nde bi hyantho rá mate Oja nguɛpɛ xtá t'ɛmbi xun ho u. Pɛ bi bɛni xtá hnumanho 'bu mi 'yɔzɛhɛ yún t'ɛdi Oja u. Nɛ nu ra Cristo buya tengu'bu n'da ra do 'bɛm bu ja ra 'yu, guɛpɛ di fet rá gua n'da, nɛ bi dɔng bu yu israel 'bu mi 'yɛna xtán dɔh ra 'dih. ³³ Nɛ gue'a mán t'o't'i bu rám hman Oja, i ɛna:

Dami bɛmhbu, dí hɔpɛ n'da ra do bu Sión, nguɛpɛ da dɔng bu n'da, nɛ dim 'bɛdi.

Pɛ nu'a to'o da 'yɛc'yɛi a, hin da mbɛs' yá sä, pɛ guehma da hnumanho.

10

¹ Ma zi cu ahɛ, ɛmmɛ dí hɔh ma mbɛi dí ɔp rá mate Oja di pɔ u ma mi'israelhe. ² Nɛ dí pɔdi ngue majuaɔni ɛmmɛ ɛhya u nanguɛ Oja, pɛgue hingui pɔdi ndana majuaɔni rá 'yu Oja u. ³ Nguetho hingui nde da bɔdi 'bɛpɛ dí 'yɛmp'a Oja ngue xtán ho. Im bɛni din hoc zɛhɛ nanguɛ yún hose, nguetho im bɛni dí numanho Oja 'bɛ'a ɔt'u. Jananguɛ'a hingui nde din uni xtí hoc Oja u, nanguɛ ran hoqui bi zánd Oja. ⁴ Pɛ gátho to'o bi 'yɛc'yɛi ngue gue'a ra Cristo bi hoqui, bi 'yɛ'ts'a ní hyoni ngue xtín hoqui nanguɛ yun t'ɛdi.

*To'o gátho da 'yáp rám fäts'i ra Hmu,
da yan u*

⁵ Nu ra Moisés bi 'yo't'i 'bɛ'a da 'yɔt'a n'da nanguɛ yun t'ɛdi nguɛpɛ xtán zɔni xtá numanho Oja n'da. Nguɛ bi 'yɛna: “Nu'u yu ja'i 'bu di ja'ts'u yun t'ɛdi, gue'u dí japi dim 'bu'u,” bi 'yɛna. ⁶ Pɛ nu'a ran hoqui ga hɔmhbu

rá mate Oja, o guí ɛmhbu xun hɛi bu dá tɔmhbu a, gue ba sɔnsɛhu bu mahɛts'i ba sisɛhu ua ra Cristo. ⁷ Nɛ o guí ɛmhbu ga mbähä bu 'bu u xun du ngue ba sisɛhu bu a ra Cristo. ⁸ Pɛ 'bɛ'a i man'a ran hoqui 'bu. Pɛ hingui hɛi bu dá tɔmhbu a. Nɛ ɛna: “Gui hyanthohu rá mate Oja, nɛ da zä da 'yo ni mbuihu buya, nɛ da zä da 'yo ni ndehu buya.” Nɛ gue'a ram hma dí m mamhbe a. ⁹ Nguɛ nu'bu ga ɛmhbu ma Hmu hu ra Jesús, nɛ ga ɛc'yɛihɛ mbo ma mbuihu ngue bi xox Oja a 'bu mi du, da yanju Oja 'bu. ¹⁰ Nguetho gue'a ní 'yɛnju xun hoju Oja a ga ɛc'yɛihɛ mbo ma mbuihu, nɛ gue'a ní pɔju Oja a gam mamhbu nanguɛ ma ndehu. ¹¹ Nɛ mí ɛn rá t'ohni Oja: “To'o gátho da 'yɛc'yɛi a bá pɛnh Oja, hin da thäda u,” bi 'yɛna. ¹² Nɛ hin gam bɛmhbu ngue n'dan'yo yá hmu i 'bu u yu judío nɛ u hing yu judío. Pɛ n'dat'a yá hmu ngue gátho yu ja'i i 'bui, nɛ 'da dí unthoho xun ngu to'o gátho da 'yáp rám fäts'i. ¹³ Nguetho nu'u to'o gátho da 'yáp rám fäts'i ra Hmu, di pɔ u, mi ɛn ra t'ohni maya'bu. ¹⁴ Pɛ hague dán zä da 'yáp rám fäts'i ra Hmu 'bu him bi bɔ a rá mate bu ja rá mbui. Nɛ hague dán zä da hyan rá mate 'bu him bi 'yɔde. Nɛ hague dán zä da 'yɔde 'bu njon da xifi nanguɛ ra Cristo. ¹⁵ Nɛ hague dán zä da mba n'da da xifi 'bu hingam 'bɛhni. Jananguɛ'a i ɛn rám hman Oja: “Mahotho i ɔt'a n'da 'bu i man ran ho ma'da'yo di 'daju ran johya, hapɛ i 'yo,” bi 'yɛna. ¹⁶ Pɛ hinga gátho i ɔmanho u i sih ran ho ma'da'yo. Tengu bi man ra Isaías, bi 'yɛna: “Ma Hmu i, nda'a u bi 'yɔmanho a dá mamhbe ya.” ¹⁷ Pɛ nu'bu 'bui to'o da sih ram hma nanguɛ ra Cristo, da zä da hyan rá mate Oja 'bu. ¹⁸ Pɛ dí ɔn 'bu hin xtamá 'yɔ u yu judío. Pɛ hagen ja ngue him bi 'yɛc'yɛi ra Cristo. Bi 'yɔhma, nguetho hɔnbu go hapɛ bi mba rám hman Oja, bin 'yo gátho ná nguni ra ximhäi. ¹⁹ Nɛ xɔ dí ɔn'nahɛ, ha him mí pɔ u yu israel ngue man'da da t'ɛmbi yá t'uhni Oja u hing yu israel. Bi bahma, nguetho nubɛ ja rá sɔcuɔ ra Moisés mí ɛn Oja:

Ga ja ah_u gan seyah_u 'b_u ga simanho
'da y_u ja'i him mí ɛmbä ma
t'uhni.

Ne ga ja ah_u gan cu_uh_u 'b_u ga simanho
'da y_u 'yambai ja'i, bi 'yemp Oja
u y_u israel.

²⁰ Ne bi xifi x_un ho b_u ja rá søcu_u ra
Isaías, bi 'y_un Oja: “Bi d_ungä u 'da him
mí hongui, ne dá japi da b_uc' u him mí
ängui,” bi 'y_una. ²¹ Pe nangue y_u israel
bi 'y_un Oja, “Gätho ra pa dá 'u_urpa ma
'y_u, dá zon'nd_u, pe bi mbescä thoho
ma 'y_u, ne bi ugä thoho u,” bi 'y_un Oja.

11

'Da u y_u israel bim pøh ya

¹ Pe ga än'nah_u mahøn'a, ha gätho
bi hye u y_u t'uhni Oja, gue nu u
y_um bom'beto ra Israel. Pe hin'na.
Nguetho gueczehögä drá m_u'israel,
ngue mam bombøtagä ra Abraham,
ne ra Benjamín. ² Pe Oja hingui he
u nju_uantho y_u t'uhni ngue' u bi huan
'b_u mam'b_ut'o. Ha hin guím b_umhb_u
'be'a bi man rá t'ohni Oja, gue bi sih
ra Elías 'b_u mí y_up' u y_u mí israelh_u.
Ne bi 'y_una: ³ “Ma Hmu i, bi hyo ni
pøngahy_u u y_u israel, ne bi xot'a b_u
ja ni m_uxa mí pa m'bøts'e ni 'bøts'e,
ne høngdä dá pongä, nequi nde da
hyogui,” sä bi 'y_un a ra Elías. ⁴ Pe ha
hin guím b_umhb_u 'be'a í d_u Oja b_uya
ngue bi t'ɛmb ra Elías. “Pe hin'na, hin
guí 'das_u,” bi 'y_umbi. “Pe dá jamansup
y_u mb_ui u yoto mahu_uhi y_un 'yoh_u is-
rael, gue' u him bin d_unyahmu b_u 'b_uh
ra pøte ra Baal,” ngue mi t'ɛmbi oja.
⁵ Ne ngutho ya, 'b_u í 'da y_u israel him
bi 'uegue nangue Oja, ngue gue' u to
bi huand Oja nangue rá mate thoho.
⁶ Ne gam b_umhb_u nu'b_u rá matethoho
Oja bi huan'nd_u, ga p_uhmb_u b_uya
hin nangue y_un t'øt'e í øt'a n'da ní
huan'na n'da. Nguetho nu'b_u xtá
hnumanho nangue y_un t'øt'e bi sifi,
hin xtín ja rá mate tho Oja 'b_u, ne nte
nam bøn'a rá mate Oja 'b_u. ⁷ Xiya,
'be'a gam b_umhb_u nangue y_u israel,
ne hinguin ngu u bi d_uni 'be'a mí
honi, gue da t'ɛmbi x_un ho. Pe hønt' u
nthahni bi d_uni, ne bim pøhø. Pe nu' u

mi'da bi m_up y_u mb_ui u. ⁸ Ne gue'a
mán t'o't'i: “Oja bi pumb_uenip y_u mb_ui,
tengu'b_u bin aha. Ne bí japi him bi
zä bi nu ne him bi zä bi 'yøhnahy_u.
Ne guexta u y_u pa i jab_u ya,” bi 'y_un
rá t'ohni Oja. ⁹ Ne ngutho bi man ra
David:

Da mbøspa Oja, pe hin da b_uni 'be'a
nam bøn u y_u 'bøts'e da 'yøt' u,
ne gue'a dán unba u.

¹⁰ Ne din xädä, hin da nu ran nequi.
Ne nu y_u xätha dim mboqui ma zä,
nangue y_u ts'oqui x_un ngu i
tuts'i, bi 'y_un a ra David.

Ne' u 'da hing y_u israel bim pøh ya

¹¹ Pe dí än'nah_u mahøn'a, nu'b_u mí
'ue' u y_u israel, ha bi b_un Oja him
man'dand_u da 'y_unspa rán japi u 'b_u.
Pe hin'na. Pe nangue'a bi zan rá mate
Oja u y_u israel, ne gue'a í zä bim pø
u hing y_u israel b_uya. Pe gue'a bi
'yøt' Oja, n'dahma din seya y_u israel
'b_u bi nu u bi hy_un rá mate Oja, ne
da hyon Oja mahøn'a. ¹² Nu Oja bi
zä bi j_up' u 'da y_u ja'i hing y_u israel
gätho ná ndoho ra ximhäi, nangue bi
'ue' u y_u israel. Ne bi d_un rá mate Oja
u hin y_u israel 'b_u mí th_ucpa rán japi
Oja u y_u israel. Janangue'a man'da
x_un ngu ran japi da nu u hing y_u
israel 'b_u bá peng b_u 'b_u Oja u y_u
israel mahøn'a. ¹³ Guehna dí xi ah_u na
ya, ngue hin gy_u israel ah_u, nguetho
drám 'behnigä nangue ah_u. Ne d_un
nde ga ja ah_u gui pømanhoh_u nangue
ra Cristo, ¹⁴ n'dahma din 'yomf_uni u
ma mijudíohe y_u israel 'b_u bi nu a ran
ho gá t_umhb_u, janangue'a man'da xtá
ngu dim pø u b_uya. ¹⁵ Ne nu'b_u mí hye
Oja u y_u judío, bi zä bi hocpa u hing y_u
judío 'b_ucua gätho ua ja ra ximhäi. Pe
ɛmm_u man'da x_un ho din ja ua gätho
ra ximhäi 'b_u bi ts'im mahøn'a x_un
ngu u y_u judío. Ne din ja tengu'b_u
ya bi ndants' u y_u du. ¹⁶ Nu mam
bombøtahe mí y_uh_u Oja maya'b_u, y_u
mb_uti Oja u, tengu'b_u y_u 'bøts'e Oja u.
Ne tengu'b_u mí 'bøspa Oja ra mb_udi
thuhm_u 'b_u øt ra thuhm_u, janangue
gätho a ra j_uni rá mb_uti Oja b_uya. Ne
nu'b_u mí huand Oja a ra Abraham,
ne gue'a í than'nd_u y_u 'y_u a b_uya,

tengu'bu n'da ra za xun zaqui rán dai, ne'u yú 'ye xun zaqui u. ¹⁷ Pɛ bi ts'ɛcpa 'da u yú 'yɛɛ a ra hogaza. Nɛ nu ahɛ hing yu israhel ahɛ nɛ tengu'bu bá ts'ɛc'ahɛ bu gmí tɔhmbu tengu n'da ra za hingui ho. Nɛ bi t'ɛs'ahɛ bu bi ts'ɛcpa u 'da yú 'yɛ ra hogaza. Nɛ gá comhbɛ rán zaqui a ra za, gue bá nɛxpɛ rán dai, ngue nu ra Abraham bi huand Oja maya'bu. ¹⁸ Pɛ hingui sá gdá yathu a ngue bi t'ɛs'ahɛ bu bi ts'ɛc u 'da yú 'yɛ ra za. Dami bɛmhbu ngue hinga gue ahɛ guidí unhdɛ rán zaqui a rán dai ra za, pɛ gue'a rán dai ra za i ɔt'ahɛ rán ho Oja bu guí tɔhmbu. ¹⁹ "Pɛ man'da xun hoje, nguetho bi ts'ɛc'bu 'da yu 'yɛ, nɛ go bi t'ɛscáhe ua," masque guí ɛmhbu. ²⁰ Majuani bi ts'ɛc'bu 'da yu israhel nguetho him bi nde rá mate Oja. Bi bɛni xun hose. Nɛ guí tɔhmbu bu 'da ahɛ ngue hing yu israhel ahɛ, nguetho guí pɔhmbu hont'a rá mate Oja nán ho ahɛ. Pɛ o guím bɛmhbu gán tɔsehɛ bu, pɛ gan jaman-suhɛ. ²¹ Damí bɛmhbu him bi yan Oja u 'da yú 'yɛɛ ra za. Ha má gue'adahɛ da yan ahɛ 'bu guím bɛmhbu xun hose ahɛ. ²² Pɛ nu'bu 'bo'o hingui nde rá mate Oja, pɛ da nuse a rán sáui a to'o da 'uepu ja rá mate. Pɛ nu ahɛ gui nuhu rá mate Oja 'bu gui thoqui guím bɛmhbu a. Pɛ nu'bu hin'na, nɛ ahɛ da ts'ɛc'ahɛ mahon'a bu ja ra za 'bu. ²³ Nɛ nu'u yú 'yɛɛ a ra hogaza, ngue yu israhel, nu'bu da 'yɛc'yɛi rá mate Oja, da t'ɛs' mahon'a bu ja yú zase. Nguetho ja rá ts'edi Oja da 'yɛs' mahon'a bu bi zɛqui. ²⁴ Nu'bu mam bá ts'ɛc'ahɛ bu gmí tɔhmbu ja n'da ra za hingui ho, nɛ bi t'ɛs'ahɛ bu ja man'da ra za ngue hin ni zasehɛ, pɛ man'da hingui hɛi da ndɔpu mahon'a u yú 'yɛɛ nguetho rá zase.

Da zoni n'dat'a dim pɔhɔ xun ngu yu israhel

²⁵ Ma zi cu ahɛ, dín nde ahɛ gui pɔhmbu a ja bi t'uhya, n'dahma hin gan 'yɛzɛhɛhɛ hing yu judío ahɛ. Dín nde gui pɔhmbu, 'da yu patho bi meh yú mbui u 'da u yu israhel, ja gue'bu bi zɔn ra pa xtí cuthɛ xun ngu ahɛ

hont'a go to'o hing yu judío ahɛ. ²⁶ Nɛ m'bejua buya, xun ngu dim pɔ u yu israhel. Nɛ gue'a bi man rá t'ohni Oja, bi 'yɛna:

Di nɛqui n'da yú yante ngue yú mi'israhel bu Sión,
da yan'a ra Jacob nangue yú ts'oqui.
Ngue ra Israel a ra Jacob.

²⁷ Nɛ ja gue'bu ga ja'ts'a dá xifi,
ga punba yú ts'oqui, bi 'yɛm bu ja rá t'ohni Oja maya'bu.

²⁸ Nu'u yu israhel i ɔt'e ngue yán saihɛ Oja ya, ngue'a hingui ɛc'yɛi ra hogamhɛ. Pɛ gue'a í zâ bi zin ahɛ Oja a. Pɛ guehɛma di huɛc Oja u yu israhel, nguetho bi than 'bu maya'bu u yú ngurpa bombɔta. ²⁹ Nguetho njam'bu da goh rá mbui Oja nangue u to xí zohni, pɛ majuani di un'na bi ma, tengu'bu ya xí um 'bu mí ma 'bɛ'a di unni. ³⁰ Nɛ nu ahɛ hin gyu israhel ahɛ gmí ɔthɛ ram fɛ'ts'i nangue Oja mam'bet'o. Nɛ m'bejua nɛ u yu israhel bi mbɛsthoho Oja. Janangue'a bi zâ gá tɔmhbu rá mate Oja. ³¹ Nɛ gue'a in ja ya, ngue i festa a rá mate Oja u yu israhel, nɛ guí tɔmhbu rá mate Oja ya. Pɛ gue'a dí dɔn rá mate Oja mahon'a u yu israhel. ³² Oja bi ma, njo'o n'da ra ja'i bi 'yɛc'yɛi a nguetho ja yú ts'oqui. Nɛ bi 'yɔt' Oja buya gue njon da hyát'i din hoc zɛhɛ, nguetho in nde gátho di un rá mate di hoqui to'o gátho in nde dim pɔhɔ. ³³ ɛmmɛ xun ngu rá mate Oja, nɛ ɛmmɛ xun ndoho rán 'yomfɛni. Nɛ hin'yu ngue hingui pɔ Oja. Njo'o n'da ra ja'i da badi 'bɛ'a nam bɔn'a i ɔt' Oja, nɛ njongui sá da badi 'bɛ'a gátho i sánd Oja da 'yɔt'e. ³⁴ Njo'o n'da ra ja'i da badi da 'yɔt'e tengu rán t'ɔt'e Oja, nɛ njon da 'yut Oja 'bɛ'a da 'yɔt'e. ³⁵ Nɛ njo'o n'da ra ja'i da hyoni 'bɛ'a di un Oja nɛ ngue'a dí 'yɛmbi dín dupate Oja a. ³⁶ Nguetho gátho bí 'yɛpu 'bu Oja, nɛ gátho di 'yonse Oja u, nɛ gátho bi 'yɔt'bu gue di pɛpɛhɛ u. Janangue'a nde'bu ga ɛspahɛ Oja gátho yu pa mazai. Nɛ hont'a gam bɛmhbu a ya.

12

Dam 'bɔhmbu ngue hont'a Oja gam

bɛmhbu

¹Ma zi cu ah_u, ts'edi dí xi'ah_u, nu'b_u dí p_hmb_u rá mate Oj_u, p_e nde'b_u g_ätho ma j_ä'ih_u dan umhb_u b_u 'b_u Oj_u gue ga ørpah_u rá 'b_efi. N_e gue'a majua_{ni} ná th_ändeh_u Oj_u a, n_e gue'a ra 'b_øts'e in numanho Oj_u a. ²N_e hin gam b_emhbu ga homhb_u 'b_e'a g_ätho x_un ho nangu_e y_u pa i jab_u ya, teng_u i øt'_u 'b_ucua ja ra ximhäi. P_egue thocpa thoho ga p_äh man 'yomf_enihu gam b_emhbu ma'da'yo. Janangu_e'a thocpa thoho ga homhb_u ga p_hmb_u nda'a rá p_ähä Oj_u, ngue nda'a x_un ho ga øth_u, n_e nda'a numanho Oj_u b_uya. ³Bi 'dacä rá ts'edi Oj_u ga ørpa rá 'b_efi nangu_e rá mate. Janangu_e'a dí xi ah_u, ngue 'n_e ah_u g_ätho n'da ngu n'da ah_u bin tat'ah_u rá mate Oj_u nangu_e rá 'b_efi. Janangu_e'a hin gan 'y_exh_u, p_egue gui p_äseh_u nda'a ní 'b_efi bi z_än'nah_u n'da ngu n'da ah_u, nangu_e rá m f_äts'i Oj_u. ⁴Teng_u ní j_ä'i n'da, ngue an ts'änni x_un ngu y_u x_equi. N_e hinga g_ätho 'dat'a ra 'b_efi øt'e, p_e 'dahma 'dan'yo y_u 'b_efi _u y_u x_equi. Ngutho dí øth_u. ⁵N_e madague'b_u x_un ngu_u, p_e teng_u'b_u n'danja'itho ma j_ä'i dí comhb_u ra Cristo. N_e teng_u ní j_ä'i n'da, 'da nam f_äxta n'da ngu n'da y_u x_equi, ngutho dí øth_u ngue dí comhb_u rá 'b_efi ra Cristo. ⁶Bi 'daj_u ra ts'edi Oj_u gue ga øth_u rá 'b_efi 'dahma 'dan'yo, nangu_e rá mate z_eh_e. P_e nde'b_u ga øth_u x_un ho. O nu'b_u n'da dim p_øngahy_ä da hyoni 'b_ep_u dí ma x_un ho a di b_enba Oj_u, nangu_e rá m f_äts'i. ⁷O nu'b_u n'da bin t'un ra 'b_efi dim f_äxte 'b_e'a di 'b_e a n'da, p_e di j_ä'ts'i x_un ho, ngue da mb_äx y_u cu. O nu'b_u n'da bin t'un ra 'b_efi din x_änbate, din x_änbate 'b_e'a nam b_øn'a rá m hman Oj_u. ⁸O nu'b_u n'da ra zote, p_egue da xifi nda'a x_un ho da 'y_øt'_u y_u cu. O nu'b_u n'da bin t'un ra 'b_efi di un rá mb_eti, p_e hin da b_eni da hnumanhos_e. O nu'b_u y_u ng_urpi ngue di manda rá 'b_efi Oj_u, di j_ä'ts'i x_un ho nangu_e ra ts'edi bin t'unni. O nu'b_u n'da bin t'un ra 'b_efi da mb_äx _u y_u hyoya n_e y_un z_äman'_u, mp_ähä thoho da mb_äts'i.

Gam b_emhbu nda'a x_un ho dá

t_enhdu Oj_u

⁹N_e hingui yoho gam b_emhbu 'b_u ga hu_ej_u n'da, p_e majua_{ni} ga øth_u ran hu_ecate. N_e xingui ts'_u gam b_emhbu ga øth_u a hingui ho, p_e dan _ehyah_u ga øth_u a 'b_e'a g_ätho x_un ho, n_e nz_äi ga øth_u a. ¹⁰Dan hu_ej_u n'da ngu n'daj_u nguetho dadín cuh_u. N_e n'da ngu n'da man'da da b_eni da 'y_es_pa rá mija'iu_i, xinda gue'b_u da t'_es_pa z_eh_e. ¹¹N_e hin ga c_uth_u ran d_änh_ye_i ma mb_uih_u, p_e dan _ehya ga ørpah_u rá 'b_efi ma Hmuh_u. ¹²Dan johyah_u nangu_e'a ran ho dí t_ømhbu, n_e hin dan x_ømb_uih_u nangu_e y_un _unbi. N_e thocpa thoho y_u ora thoho dan y_äh_u Oj_u. ¹³Ga f_äxh_u y_u 'y_ec'y_ei 'b_u ja 'b_e'a di 'b_edi. N_e mp_ähä thoho ga s_äyabah_u y_u j_ä'i b_u ja ma ngumhb_u. ¹⁴P_e ga äf_u ran j_äpi nangu_e _u to di _ugah_u, n_e hin ga äf_u ra 'y_änth_i. ¹⁵N_e 'dat'a dan johyah_u to'o di johya, o nu'b_u 'bo'o tu rá mb_ui, 'da dán du ma mb_uih_u b_uya. ¹⁶N_e g_ätho 'dat'a gam b_emhbu. N_e hin da b_en'a n'da man'da x_un ho xinda gue rá mija'iu_i, p_e din amigoh_u _u y_u j_ä'i hin'y_u y_u ts'edi. N_e hin gam b_emhbu ngue jase man 'yomf_enihu. ¹⁷Nu'b_u 'bo'o ørcah_u ran ts'o, hin ga cospah_u ran ts'o. P_e gam b_emhbu nda'a x_un ho ga ørpah_u, ngue 'b_e'a g_ätho i hnumanho. N_e nub_uya da nu g_ätho y_u j_ä'i ngue x_un ho ma mb_uih_u. ¹⁸N_e dam 'b_umanhoh_u _u g_ätho y_u j_ä'i 'b_u da z_ä. ¹⁹Ma zi cu ah_u, hin ga cos'h_u ra pengui 'b_u ja'a da t'ørcah_u. P_e 'b_e ga t_ømhbu ts'_u di _unba Oj_u 'b_u gue'a in nde di _unba _u. Nguetho nt'o't'i: "Ma 'b_efi z_eh_eg_ä ngue ga _unba n'da n_e ga un rán theui a bi 'y_øt'e," bi 'y_en Oj_u. ²⁰Janangu_e'a nu'b_u tumanthuhu man s_uih_u, ga 'u_imhb_u. N_e nu'b_u tuthe, ga sithebah_u. Nguetho nu'b_u njab_u dí ørpa man s_uih_u, x_un _u da b_eni ngue'a midí _ugah_u, n_e x_øhma thoho da goh y_u mb_ui b_uya. ²¹Hin ga cos'h_u ran ts'o p_e ga ørpah_u ran ho, gue'a dá t_äf_u a ran ts'o a b_uya.

13

Ga øth_u y_un t'_edi y_u ts'ut'abi

1 Gätho gah_u ga εc'yεih_u ra ts'ut'abi ua ma häih_u. Nguetho njo'o n'da ra ts'ut'abi ua ja ra häi ngue bi zän zεhε yán t'εdi. Pε Ojå bi zänni ngue din ja yá ts'edi. 2 Janangue'a nu to din suhmi ra ts'ut'abi, din suhmi a to bi zänba rá ts'edi a, nε i honse rán uεc. 3 Nguetho nu'u yu ts'ut'abi ua ma häih_u, hin ga suh_u 'b_u dí øth_u ran ho, hinda hont'b_u ga øth_u ran ts'o ga suh_u 'b_u. Pε nu'b_u dín nde hin ga suh_u ra ts'ut'abi, pε ga øth_u ran ho, nε da numanhoj_u b_uya. 4 Nguetho nu'u yu ts'ut'abi, Ojå bi zänni da mbäxçah_u. Pε nu'b_u dí øth_u ra ts'oqui, ga suh_u 'b_u, nguetho i ja rán t'εdi di unba n'da. Nε Ojå bi un yán t'εdi di unba u to'o øt' ra ts'oqui. 5 Janangue'a i jatho ga εc'yεih_u yán t'εdi u yu ts'ut'abi, n'dahma hin di ungha_u. Nε gue'a di bεngah_u Ojå 'b_u in zoc ma mbu_uih_u. 6 Nε janangue'a ga juth_u 'be'a gätho i äj_u yu ts'ut'abi, n'dahma di thoqui da 'yøt' yá 'befi ngue bi zänba Ojå, nε i tåh yán zäbi u. 7 Mpähä thoho ga juth_u xun ho to'o gä i ja yán t'εdi da 'yádi 'be'a gä da 'yäj_u. Ga jut'a ma häih_u, nε ga juth_u yu puesto, nε mi'da yu cota i äh ra ts'ut'abi. Nε ga numansuh_u yán t'εdi u to'o gätho i ja yán t'εdi.

Ga ørpah_u ran ho ma mijå'ih_u

8 Nε ga juth_u 'be'a gätho dín dupateh_u, nε hin te gam bεmh_ub_u ngue dín dupateh_u b_uya. Pε gam bεmh_ub_u ngue dan huεj_u n'da ngu n'daj_u. Nguetho nu to gätho ja yán huεcate bi ja'ts'i gätho yán t'εdi Ojå u. 9 Nguetho gue'a bi man'u yán t'εdi Ojå bi 'yεna: "O guí 'yomt'εnih_u, nε o guí hçcpah_u rá te ni mijå'ih_u, nε o guím pεh_u, nε o guidí seyahab_u 'be'a pε'ts' ni mijå'ih_u." Nε nu 'be'a gätho mi'da yun t'εdi i man yun t'εdi, nu'u gätho n'dat'a i ma: "Gui huεc ni mijå'ih_u tengu b_u gní huεczεhε ni ja'ih_u." 10 Nu'a øt' ran huεcate, hingui ørpa ran ts'o rá mijå'iu_u a. Janangue'a di ja'ts'u yán t'εdi Ojå a ran huεcate i øt'a n'da. 11 Nε man'da ga humbi ga øth_u na, nguetho dí pahmb_u ya bin de, ya bi thoh yu pa. Damin 'yomfεnih_u

xun ho ya ngue daná hämh_ub_u yu pa gan nuh_u ra Hmu, xinda gue'a dá øth_u 'b_u ja má d'u'mi dá εc'yεih_u. 12 Ya bi thoh ra xui, ya maguer_u da hyats'i. Mbähä ga bant_uh_u yán t'øt'e ra 'bexui, ga he man thäquih_u, ngue dan samzεhεh_u janangue'a da dah ran nεqui. 13 Mbähä ga øth_u a rán säui ran nεqui, hin dan itih_u, nε hin dam muns'h_u b_u ja yán johya zεhε yu ja'i. Nε xín dan 'yomt'εnih_u, xinga gue'a ma pähä zεhεh_u ga øth_u, xín ga øth_u yu sui, xín ga øth_u yun ts'εya. 14 Pε jatho gam bεmh_ub_u ga hāmhb_u rá ts'edi a ma Hmuh_u ra Jesucristo, ngue ga øth_u tengu bi 'yøt'e, nε him ma gam bεmh_ub_u ga øth_u rá pähä ma ngøc'yεih_u.

14

'Dahma 'dan'yo b_u na εc'yεih_u

1 Nu'b_u 'b_u a n'da ra 'yεc'yεi gue hin ε pādi xun ho, pε ga simanhoh_u b_u ja mam pεtih_u u. Nε hin dan junth_u nangue 'be'a im bεni ngue xun ho da 'yøt'e. 2 Nguetho 'dahma 'dan'yo im bεnse 'bεp_u ní 'yεc'yεi Ojå. Nu'u 'da im bεni xun ho da zi gätho 'be'a i ts'i. Pε nu mi'da im bεni hingui ho 'b_u da za u 'da yu ngø. 3 Nε nu ra 'yεc'yεi gue i si nε i sa gätho 'be'a i ja, pε hin da zan'a n'da to'o mbεni hingui ts'i. Nε ximangutho a n'da to'o hingui si, pε hin da 'yεmbi hingui ho øt'a i si gätho 'be'a i ts'i. Nguetho Ojå 'da nan zintho. 4 Nu'i, to'o e, gue guí εmbi hingui ho øt' ni mi'yεhεh_u. Nu rá hmuse n'da da mam 'b_u xun ho 'be'a øt'a n'da rá 'yεhε, o hin'na. Pε guehma da bømanho n'da ngu n'da ra 'yεc'yεi, nguetho i ja rá ts'edi ra Hmu di japi da bømanho. 5 Nε i 'b_u i 'da yu 'yεc'yεi im bεni din säya 'da yu pa. Nε nu mi'da b_uya im bεni xun ho 'b_u hin din säya 'da yu pa. Pεgue n'da ngu n'da da bεnse 'be'a xun ho da 'yøzεhε. 6 Nguetho nu to din säya 'da yu pa, din säya nangue da bεn Ojå. Nε ngutho 'b_u hinga gä i si yun ts'ihme u 'da, njab_u øt'e nguetho im bεn Ojå, nε i xifi jamadi Ojå nangue u 'da i si. Ximangutho a to gätho i si, njab_u

i øt'e nguetho im bɛni Oja bi un'na, nɛ di un ra jamadi Oja. ⁷ Njo'o gahue gam bɛmhbu dyá hmusehu. Pɛ yá mbɛtigahu a ma Hmuhu. Nɛ nguetho 'bu dí 'buhmbu nɛ nguetho 'bu dá tuhú. ⁸ Nguetho dán dásɛhu bu 'bu Oja gátho yu pa dí 'buhmbu. Nɛ nguetho 'bu dá tuhú, dan dāhu bu 'buh ma Hmuhu nɛ guexta'a yá mbɛtigahu a. ⁹ Nɛ gue'a í du nɛ í ndants'a ra Cristo mahøn'a, ngue dim hmu nangue u xun du nɛ'u í 'bui. ¹⁰ Pɛ 'da ahú hanja gní numan'u a ni cuhu ngue guí xihmbu hingui ho 'bɛ'a í si. Nɛ nu mi'da ahú guí pəhmbu xun ho 'bɛ'a gátho í ts'i, pɛ hanja gní numan'u 'da ni cuhu guí ɛmfu nte di muui 'bu hingui nde da zi 'da yan ts'ihmɛ. Nguetho gátho gahu dam 'bāhmbu bu ja rá hmi ra zɛ'mi ngue'a ra Cristo. ¹¹ Nguetho nt'o't'i 'bɛ'a bi man Oja gue'bu mí 'yɛna:

Guehma majuaɲi din ja a dí m ma,
ngue gátho yu ja'í din danyahmu
bu dí 'bui,
nɛ gátho din juan bu ja ma hmi ngue
gucä drá Oja, bi 'yɛn Oja.

¹² Janangue'a dí pəhmbu, gátho gahu ga dāfu ra güenda Oja nangue man t'øt'e zɛhɛhu.

Hin ga jafu da dang bu ja ra ts'oqui n'da ma cuhu

¹³ Him ma numan'uhu n'da ngu n'daju. Pɛ hønt'a gam bɛmhbu hin ga jafu n'da ma cuhu di fet rá gua bu ja yu ts'oqui. ¹⁴ Dí paçä nangue ran 'yomfɛni bi 'dac ma Hmuhu ra Jesús, gue hin'yú 'bɛ'a da ts'i ngue hingui ho. Pɛ nu'bu mbɛnsɛ n'da hingui ho da ts'i, ra ts'oqui a 'bu da zi 'bu. ¹⁵ Pɛ nu'bu 'da ni cuhu hingui numanho nin ts'ihmɛ zɛhɛhu, nde'bu hin gui thoqui gui sihu, nguetho hin guí ørpahu ran huɛcate 'bu guidí thoqui gui sihu. Pɛ o guí øthu nangue ran ts'ihmɛ dí 'ue u 'da ni cuhu bi pøh ra Cristo 'bu mi du. ¹⁶ Pɛ gui 'yɛs'hu a ní jafu da ts'an'a guí pəhmbu xun ho. ¹⁷ Nɛ hin gam bɛmhbu nangue ran ts'ihmɛ ná øthu rá 'bɛfi Oja. Pɛ nu rá 'bɛfi Oja, ga øthu ran hocja'i, nɛ 'dat'a gam bɛmhbu, nɛ dan johyahú nangue

rá Hogandahi Oja dí 'buhmbu. Gue'a nam bøni gue rá 'bɛfi Oja a. ¹⁸ Nɛ nu'bu njabu í øt'a n'da, majuaɲi í ørpa rá 'bɛfi ra Cristo a 'bu. Nɛ Oja da numanho a, nɛ'u yá mija'ihu da numanho a. ¹⁹ Mbähä dan ɛyahú dan hocpa ma mbuihu n'da ngu n'daju, nɛ 'da dām fāxtahu din te ma mbuihu n'da ngu n'daju. ²⁰ Nɛ hin ga ts'onbahu rá 'bɛfi Oja nangue man ts'ihmɛhu. Mfadi gue gátho xun ho da ts'i. Pɛ hingui ho 'bu dadí unbahu rá mbui n'da ma cuhu nangue 'bɛ'a dí sihu. ²¹ Man'da xun ho 'bu ga ɛs'hu a na unbahu yá mbui 'da ma cuhu nangue ra ngø dí sahu, o ra vino o 'bɛ'a gä ní dehe dí sihu. ²² Nu'bu bi bɛn'nahu Oja nɛ guí pəhmbu gue xun ho 'bɛ'a guí sihu, xun ho a 'bu. Nɛ'a Oja in numanho. Pɛ hin dá yaðu a. Nɛ dí johya n'da 'bu xisɛ rá mbui xun ho 'bɛ'a gátho í øt'e, nɛ hin te mbɛm buya. ²³ Pɛ nu'bu n'da im bɛni hingui ho da ts'i 'bɛ'a gátho í ja, pɛ nu'bu bi zi buya, ya ra ts'oqui a bi 'yøt' 'bu. Nguetho 'bexque bi bɛni bi mbɛsta'a rá pähä Oja 'bu mi zi. Nɛ'u 'bɛ'a gátho dí øthu, nu'bu hin dí pəhmbu majuaɲi rá pähä Oja a, ra ts'oqui 'bu dí øthu a 'bu.

15

Ga homhbu 'bɛpu dí zac yá mbui ma cuhu

¹ Pɛ nuju 'bu dí pəhmbu xun ho 'bɛ'a da zä da 'yøt'a n'da, pɛ nde'bu man'da gam bɛmhbu ga fāxhu u hin ɛ paði xun ho, xinda gue'bu ga øthu 'bɛ'a gátho dí m bɛnsɛhu xun ho. ² Pɛ n'da ngu n'daju ga øthu 'bɛ'a í numanho ma mi 'yɛc'yɛihu gue 'bɛ'a dín te yá mbui u. ³ Tengu ra Cristo, him bi 'yøt'e 'bɛ'a dí hose pɛ bi 'yøt'e 'bɛ'a bi numanho Oja. Janangue'a bi 'yɛmp'a rá Ta: "Go dá tuxä yan ts'ante bi si í," bi 'yɛn a ra Cristo. ⁴ Nɛ 'bɛ'a gátho bi t'o't' maya'bu bu ja rá m hman Oja, bi t'o't'í ngue da xāngahu, nɛ di zɛrca ma mbuihu, di jaju ga tømhbú rá m fāts'í Oja, hin dan xømmbuihu. ⁵ Oja di jaju dan zəmhbu bu, nɛ di zɛrca ma mbuihu. Nɛ dí äp rá mate di ja ahú 'da'angu guim bɛmhbu n'da ngu n'da ahú, nguetho

'darb_u guí 'b_uhmb_u ra Cristo Jesús.
 6 Ne janangue'a da zä n'dat'a guim
 b_uhmb_u 'b_u guí th_undeh_u Oj_u, ngue nu
 rá Oj_u ne rá Ta ma Hmu_u ra Jesu-
 cristo.

*Gä da sih ra hogamhman u hing yu
 judío*

7 Janangue'a n'da ngu n'da ah_u gan
 numanhoh_u, ne u y_u judío ne u hing y_u
 judío, tengu tho_u ra Cristo 'da nan
 zimanhogdah_u n'da ngu n'daj_u. Ne
 gue'a ná ξ spah_u Oj_u a. 8 Nguetho bí
 'y_uh ra Cristo ngue din 'y_uh_u nangue
 y_u judío. Ne bi ja'ts'a mi man Oj_u
 maya'b_u ngue bi sih yám bomb_uta y_u
 judío ba ξ h ma y_unteh_u. Janangue'a bi
 f_uadi maju_uni bi man Oj_u. 9 Pe ne u hing
 y_u judío ne u y_u judío bi jap ra Cristo
 'darb_u bi 'y_uspa Oj_u u nangue rá mate.
 Tengu mán t'o't'i 'be'a bi xih rá Ta ra
 Cristo:

Ga xi u hing y_u judío nangue ni mate,
 ne ga xifi ξ mm ϵ x_un ho i, bi 'y_umb rá
 Ta a ra Cristo.

10 Ne man'da bi man ra t'ohni:

Gan johyah_u ya gy_u ja'i gue hin gy_u
 judío ah_u, gan 'yoh_u u bi huand
 Oj_u ngue y_u judío.

11 Ne man'da bi mam b_u:

Dami 'y_uspah_u ra Hmu Oj_u gy_u ja'ih_u
 ngue 'dahma 'dan'yo b_u gná
 y_uh_u gätho ná ng_uni ra ximhäi,
 gätho guí numansuh_u Oj_u.

12 Ne bi 'y_uen a ra p_ungahy_u Isaías:

Dim 'b_u a n'da rá_um bom'beto ra Isaí
 gue ne' u hing y_u judío da 'y_umbi
 rá Hmu,

ngue da d_u'b_u rá_um fäts'i a, bi 'y_uena.

13 Nu'a Oj_u di jaj_u dí t_umhb_u ran ho
 bi xij_u. Janangue'a dí äp Oj_u da
 hyut'a ni mb_uih_u nangue guí ξ c'y_uih_u
 a. Ne xíngui ts' u nte guim b_uhmb_u, pe
 thocpa tho_u guí t_umhb_u da mbäx ah_u
 rá Hogand_uhi Oj_u nangue rá ts'edi.

*Iman ra Pablo hanja bi 'yo't' na ran
 zofo*

14 Ma zi cu ah_u, dí paçä gue x_un ngu
 ni hogamb_uih_u, ne i ja nin 'yomf_unih_u
 x_un ho, ne guí pa_uhmb_u 'da gdín xänba
 thohoh_u n'da ngu n'da ah_u. 15 Pe
 guehma dá hut'anzamb_ui dá ot'ah_u

na, ngue dadí b_uen'nah_u 'be'a gá
 pa_uhmb_u. Nguetho gue'a ran t' ξ di bi
 'dacä Oj_u nangue rá mate. 16 Nguetho
 rá mb_uefigä ra Cristo Jesús b_u 'b_u u hing
 y_u judío, dí_um mangä ran ho ma'da'yo.
 Ne tengu'b_u drá mbäjä dadí hocpa rá
 'b_uts'e Oj_u, nu'a nám b_uni dadí hoc'a
 ni mb_uih_u ngue hing y_u judío ah_u
 n'dahma da numanho ah_u Oj_u. Ne
 mahoqui ah_u nangue rá Hogand_uhi
 Oj_u guín 'yoh_u. 17 Janangue'a ξ mm ϵ i
 hu ma mb_uigä nangue 'be'a gätho bi
 'y_uorpa u hing y_u judío a ra Jesucristo,
 bi jaqui bi b_umanho rá 'be_ufi Oj_u dá ot' ξ
 b_u i 'b_u u. 18 Pe hingui sä gam mangä
 'be'a bi 'y_uot'a ra Cristo nangue u mi'da
 y_u mb_uefi. Pe h_unt'a da zä gam mangä
 'be'a bi 'y_uorpa däm pecä. Ne bi jap
 u hing y_u judío da den'na ra Cristo
 nangue ram hma dá xifi ne nangue
 y_un t' ξ t'e bi 'yuti. 19 Nguetho bi 'y_uot' y_u
 hm ϵ pya, ne y_un t' ξ t'e mixte nangue rá
 ts'edi rá Hogand_uhi Oj_u. Ne dá ja'ts' ξ
 ma 'be_ufi dá mangä ran ho ma'da'yo
 nangue ma y_unteh_u ra Cristo. Dá
 d_u'mi dá mangä b_u Jerusalén, ne
 dá mangä gätho y_u x_uequi nán zant'i
 ra häi gue'b_u go má s_um b_u Ilírico,
 gätho dá mangä b_u ram hma. 20 Ne
 guehna dá nde ga ot'e, gue dá mba
 dá mamp'a ram hma guep_u him mi
 f_urpa rá thuhu ra Cristo. Ngue hin dá
 nde dá mba b_u ja yá 'be_ufi u mi'da bi
 mb_uen'na ra Cristo. 21 Pe dá ot' ξ tengu
 bi mam b_u ja rá t'ohni, ngue i ξ na:

Nu' u 'da gue nj_um'b_u mi sifi pe nuya
 da b_uh ya.

Ne nu' u 'da nj_um'b_u mi ξ de da z_uni da
 b_uadi nangue rá 'yu Oj_u.

Im b_ueni da mba b_u Roma a ra Pablo

22 Ne janangue'a him 'bexque bi zä
 dá mba b_u guí 'b_uhmb_u. Nguetho
 guexta'a mi ja ma 'be_ufi ua bí ja ra
 x_uequi ua nán jongua. 23 Pe nuya ya nte
 mi ja ua ma 'be_ufi ya. Ne x_un ngu y_u
 nidi mín nde xcá mba b_u guí 'b_uhmb_u
 b_u Roma. 24 Ne mí ts'utho ya ga mbab_u
 ga z_ungua ah_u ne dam 'b_uhmb_u b_u 'da
 y_u pa. Ne nu'b_u dá thop_u España, da
 zä dan hy_umhb_u ts' u b_u ja ra 'yu ní
 mba b_u. 25 Pe 'be ga mba b_u Jerusalén,

ne ga dä b_u a ra mbeti dí mbäx u y_u 'yεc'yεi bí 'b_up_u. 26 Nguetho bi b_εn u y_u cu bí 'b_up_u Macedonia nεp_u Acaya ngue da mbäx'i ts' u y_u hyoya 'yεc'yεi bí 'b_up_u Jerusalén, ngue ga hax 'b_u dá mba b_u. 27 Ne gue'a bi zänni da 'yøt' u hing y_u judío, nguetho in nde di co'ts'a ra mate bi t'ørpe. Nguetho bi gomhb_u rán japi Ojå u hing y_u judío u y_u judío gue yá mi 'yεc'yεih_u 'b_up_u Jerusalén. Janangue'a nde da mbεnbi ts' u ra mbeti u. 28 Ne nu'b_u ya dá dá a 'bε'a bi 'bεhni, ja ga mba b_u Roma ga nu ah_u b_u, ne ga thocä b_u España b_uya. 29 Ne nu'b_u dá søngä b_u guí 'b_uhmb_u, dí paçä da 'yεnscah_u rán japi x_un ngu a ra Cristo nangue dí pahmb_u rá m hma. 30 Ma zi cu ah_u 'yørcah_u ts' u ra mate εmme guí 'yäf_u rá m fäts'i Ojå nanguecä, nangue 'dat'a ma Hmuh_u ra Jesucristo ne nangue rá Hogandähi Ojå bi jaj_u dan huεj_u. 31 Dami xihmb_u Ojå da yangui nangue u hing y_u 'yεc'yεi b_u ra häi Judea, guet'a ra xεqui b_u Jerusalén. Ne dami 'yäf_u rá mate Ojå nangue u y_u cu bí 'b_up_u Jerusalén, ngue da hyamanho a ra mbeti ga hax b_u ga unni, ngue bi mbεn'nd_u hing y_u judío b_u Macedonia nεp_u Acaya, ngue' u yá cu. 32 Ne nu'b_u da nde Ojå dan johyagä 'b_u dá mbagä b_u, dan säya ts' u b_u guí 'b_uhmb_u. 33 Ne nu Ojå nzai i hurpa rá mbui n'da, pε ne ah_u da hyut'a ni mbuih_u. Ne hønt'a gam bεmh_u a ya.

16

Nu ra Pablo i penba ran zengua yá amigo

1 Nuna man juh_u ra Febe, mi ts'atho da mba b_u guí 'b_uhmb_u ya ne di zengua ah_u na. Nuna, rá 'bεfi im fäxte ram peti b_u Cencrea. 2 Ne dami simanhoh_u na, nangue rá thuhu ma Hmuh_u, ngue nuj_u dy_u 'yεc'yεih_u gue'a man säh_u ga øth_u. Ne dami fäxh_u 'bε'a gätho ní 'bεfi da 'yøt'a ra Febe, nguetho guesε bi mbäx u x_un ngu mi'da, necä bi mbäxqui. 3 Dami zenguagui ts' u b_u ra Priscila, ne ra Aquila rá ndø, ma mimbεfihe nangue

rá 'bεfi ra Cristo Jesús. 4 Ne nugä 'b_u mi t'εna xtá thogä, ne u mi t'εna xtá tho u 'b_u mí yängä 'b_u n'dandj. Gue'a ná undä ra jamadi Ojå nangue u. Pε hinga høngdä pε ne u gätho yám peti y_u 'yεc'yεi ngue hing y_u judío, 'da xna undähe ra jamadi Ojå nangue u. 5 Ne dami zenguagui ts' u u gätho dim peti b_u rá nguesε ra Aquila. Ne'a ma amigogä ra Epeneto dami zenguagui ts' u b_u a. Nu'a ra mbadi 'yεc'yεi b_u ja ra häi Acaya a. 6 Ne'a ra María, dami zenguagui ts' u b_u. Nu'a εmme x_un ngu ra 'bεfi bi 'yøt'e nangue ah_u. 7 Ne a ra Andrónico ne ra Junias ma mijudíohe, ne 'darb_u dá sähe ran unbi. Nu' u gätho yá 'bäih_u ra Cristo i numanho u, ne m'bet'o bi 'yεc'yεi ra Cristo u xinda guecä. 8 Ne a ra Amplias dami zenguagui ts' u b_u. Dadí huεcä a nangue rá thuhu ra Hmu. 9 Ne dami zenguagui ts' u b_u ra Urbano, ma mimbεfi'be nangue ra Cristo, ne ra Estaquis ngue dadí huεqui. 10 Ne a ra Apeles dami zenguagui ts' u b_u. Nu'a εmme bi ts'ä rá t'εc'yεi, ne bi bømanho. Ne u 'b_up_u ja rá ngu ra Aristóbulo dami zenguagui ts' u b_u. 11 Ne a ra Herodiön ma mijudío'be, ne u 'b_up_u ja rá ngu ra Narciso, gue nu y_u 'yεc'yεi 'b_up_u, dami zenguagui ts' u b_u. 12 Ne a ra Trifena ne ra Trifosa dim pεfi nangue ra Hmu, gätho dami zenguagui ts' u b_u. Ne a ra Pérsida mahuequi a, ne a x_un ngu ra 'bεfi bi 'yøt'e nangue ra Hmu. 13 Ne dami zenguagui ts' u a ra Rufo, an thahni da 'yørpa rá 'bεfi ra Hmu, ne a rá mbe tengu'b_u ma mbegä a. 14 Ne a ra Asíncrito, ne ra Flegonte, ne ra Hermas, ne ra Patrobas, ne ra Hermes, ne u y_un 'yoh_u bí 'b_uhmb_u u, dami zenguagui ts' u b_u. 15 Ne a ra Filólogo, ne ra Julia, ne ra Nereo ne a rán ju a, ne'a ra Olimpás, ne' u gätho mi'da y_u 'yεc'yεi bí 'b_up_u. 16 Ne damín zenguah_u n'da ngu n'da ah_u nangue ran huεcate. Ne gätho yám peti y_u 'yεc'yεi ja ua i pen'nah_u ran zengua.

N'da ran zofo rán zεgui bi man ra Pablo

17 Pɛ dí xi ahɯ ma zi cu ahɯ, damim fäsehɯ nangue ɯ to'o in nde di hec'ahɯ gue di 'uec'ahɯ nangue a ra hogamhma gán xänbahɯ. Pɛ hingui 'yɯrbahɯ ra güenda ɯ. 18 Nɛ nu'ɯ yɯ 'yɯ't'ate, hingui ørpa rá 'bɛfi ma Hmuhɯ ra Jesucristo ɯ. Nɛ i häte thohe nangue ɛmmɛ xɯn ho 'bɛ'a mma nɛ i sixmanho ahɯ. Pɛ i härpa yú mbɯi ɯ 'da hingui pɔdi dim fäse. Nɛ gue'ɯ yú 'bɛfi zɛhɛ i øt'ɯ. 19 Pɛ nu'ɯ mi'da gätho i pɔdi hin guí festahɯ rá m hman Ojɔ. Janangue'a i hu ma mbɯigä. Pɛ dadí hec'a thohohɯ ngue'a dín nde ahɯ guí pɔhmbɯ gätho 'bɛ'a xɯn ho, pɛ nu'a hingui ho hin dín nde ahɯ guí pɔhmbɯ a. 20 Nɛ nu Ojɔ ngue'a nzɔi dí hoc ra sɯi, nu'a di ja ahɯ 'dahmantho guí 'yɛthɯ bɯ häi ra zɪtho nangue ɯ to in nde di hec'ahɯ. Janangue'a guí comhbɯ rá mate ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ hønt'a gam bɛmhɯ a ya. 21 Nuna ra Timoteo i pɛn'nahɯ ran zɛngua, ma mimbɛfi'be na. Nɛhna ra Licio nɛhna ra Jasón, nɛhna ra Sosípater, ma mijudíohe ya, gätho i pɛn'nahɯ ran zɛngua. 22 Nugä dí Terciogä rá 'yosøcuagä ra Pablo, dí o't'ä ra søcuɔ ja ua, dadí zɛngua ahɯ nangue ma Hmuhɯ. 23 Nɛhna ra Gayo, i pɛn'nahɯ ran zɛngua, nuna di säyagui ua rá ngu drá Pablogä, nɛ ɯ gätho yɯ 'yɛc'yɛi di säyabi ua rá ngu. Nɛhna ra Erasto i ja rá 'bɛfi i hɔx ra mbɛti ua ja ra hnini, nɛhna man 'yohɯhɯ ra Cuarto, gätho i pɛn'nahɯ ran zɛngua. 24 Dami comhbɯ rá mate ma Hmuhɯ ra Jesucristo gue gätho ahɯ.

Hønt'a Ojɔ ga ɛspahɯ gätho yɯ pa mazɔi

25 Zɔi ga ɛspahɯ Ojɔ, nu'a i ja rá ts'edi dí zɛt'a ni t'ɛc'yɛihɯ 'bɯ guím bɛmhɯ ran ho ma'da'yo ngue 'bɛ'a bi 'yøt' ra Jesucristo, tengu dí m mangä. Nguetho nuya i si ahɯ ram hma ngue maya'bɯ thohe him mí fɔdi. 26 Pɛ nuya i pa mhman ya, nɛ i sifi gätho yɯ jɔ'i hønɯ go hapɯ i 'bɯi gätho ra ximhäi. Nɛ nu'a ram hma i hman ya, guet'ɯ yám hman ɯ yú pøngahyɔ Ojɔ

maya'bɯ. Nɛ i hman ya nangue rán t'ɛdi Ojɔ gue i 'bɯi mazɔi, in ndepe gätho yɯ jɔ'i da 'yɛc'yɛi ra hogamhma. 27 ɛmmɛ xɯn ho rá 'yɯ Ojɔ bi 'dajɯ, janangue'a ga ɛspahɯ Ojɔ gätho yɯ pa mazɔi nangue ga ɛspahɯ ra Jesucristo. Nɛ hønt'a dí xi ahɯ ya.

1 CORINTIOS

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Corinto

Ran zengua

¹ Ma zi cu ahɯ guí 'bɯhmbɯ bɯ ra dɔhnini Corinto, dí ot'ahɯ ra sɔcuɔ i jaua. Dí zengua ahɯ gátho gyɯ 'yɛc'yɛihɯ Ojɔ. Nɛ nugä drá Pablogä, bi huangä Ojɔ, nɛ rá pähä zɛhɛ bi xiqui gam mangä ráh hman ra Jesucristo hɔnbɯ go hapɯ. Nɛ'a man 'yohɯhɯ ra Sóstenes dí 'bɯ'be ua, di zengua ahɯ. ² Nu'a ra Cristo Jesús bi 'uec'a ni mbɯihɯ bɯ ja ra ts'oqui. Nɛ bi zon'nahɯ guí 'yɔrpahɯ rá 'bɛfi Ojɔ. Nɛ tengu'bɯ 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ɯ mi'da to'o gátho i thɔnde ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ngue n'dat'a ra Hmu dí comhbɯ ɯ. ³ Nɛ dí äpä Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo ngue di 'da ahɯ yún jɔpi, nɛ'a rán johya gui hyámhbɯ a.

Bi dɪn yún jɔpi Ojɔ nguetho i 'bɯhmbɯ ra Cristo

⁴ Bi 'da ahɯ yún jɔpi Ojɔ nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo Jesús. Gue'a ná undä ra jamadi Ojɔ a ya. ⁵ Nɛ nte di 'bɛpɯ ja nim pɛtihɯ, nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo. Pɛ gä i ja ahɯ ran 'yomfɛni da zä gui pɔhmbɯ xɯn ho a ya, nɛ da zä guim mamhbɯ xɯn ho rá 'bɛfi Ojɔ ya. ⁶ Nɛ gue'a ráh hman ra Cristo gá hyámhbɯ, gue'a gní bɔmanhohɯ a ya. ⁷ Janangue'a i juadi xɯn ho rá ts'ɛdi bi 'da ahɯ Ojɔ nangue rá 'bɛfi guí ɔthɯ gátho gní tɔmhɯ dí 'yɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁸ Nɛ di ja ahɯ Ojɔ gan zámhbɯ bɯ gue'bɯ go rán zɛgui yɯ pa, janangue'a nte ma ts'oqui da dɪn'nahɯ 'bɯ bá peng ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ⁹ Nguetho dí pɔhmbɯ nzɔi di jɔ'ts'a im man Ojɔ, nɛ guesɛ Ojɔ bi zoncahɯ dam 'bɯhmbɯ rá Ts'ɯnt'ɯ ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bin sɯh yɯ 'yɛc'yɛi

¹⁰ Dí äcä ra mate n'dat'a guim bɛmhɯ, nguetho guí tɛnhɯ a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ 'yo guidín hejɯ, pɛ jatho n'datho guim bɛmhɯ nɛ n'dat'a gui 'yɔthɯ. ¹¹ Gue'a dí xi ahɯ a, ma zi cu ahɯ, nguetho bi xicä 'da yɯ cu ngue yú mɛnguhɯ ra Cloé, bi xiqui 'bɛ'a guí ɔthɯ. ¹² Nguetho guí ɛmhɯ 'da ahɯ guí tɛngahɯ, nɛ ɛn'i 'da tɛn ra Apolo, nɛ ɛm mi'da tɛn ra Pedro, nɛ ɛm mi'da ngue tɛn'na ra Cristo. ¹³ Pɛ ha guím bɛmhɯ gá xɛmhɯ ra Cristo. O xigä ha dá tugä bɯ ja ra pont'i nangue ahɯ. Uague guim bɛmhɯ ngue gán xixyáɯhɯ nangue ma thuhugä. ¹⁴ Pɛ jamadi Ojɔ ngue njo'o to dá xixyá ahɯ, hɔnt'a ra Crispo nɛ ra Gayo. ¹⁵ N'damhma njon da zä da ma bin xixyá nangue ma thuhugä. ¹⁶ Nɛ hɔnt'ɯ gátho 'bɯpɯ rá ngu ra Estéfano dá xixyábi. Pɛ hin dím bɛngä 'bɯ 'bo'o xcamá xixyábi mi'da, uague hɔnt'ɯ. ¹⁷ Nguetho hinga gue'a ra 'bɛfi bi xicä ra Cristo ga ɔt' ran xixyá, pɛ bi xiqui gam mangä ran ho ma'da'yo. Pɛ nu'bɯ dím mangä a, pɛ hin dí yá tengu bɯ na yá yɯm bɔmhyá, nguetho hɔnt'a dí honi da bɔh yɯ jɔ'i ma ts'oquihɯ í du ra Cristo bɯ ja ra pont'i. Janangue'a din ja ra ts'ɛdi ram hma di hocpa yú ts'oqui ɯ.

Gue'a ra Cristo ní 'dajɯ ran 'yomfɛni Ojɔ

¹⁸ Pɛ nu'a ram hma ngue ra Cristo bi du bɯ ja ra pont'i, ɛmbi nte ní mbatho ɯ ní mba bɯ ja ran ɯnbi mazɔi. Pɛ nujɯ ná mbähä bɯ ja ra temazɔi, dí pɔhmbɯ gue'a ram hma ní zinjɯ Ojɔ ngue bi du ra Cristo bɯ ja ra pont'i, bi hoga ma ts'oquihɯ. ¹⁹ Nɛ i ɛm bɯ rá t'ohni Ojɔ: Ga uti ngue nte ní mbatho ɯ im ma jase yún 'yomfɛni, nɛ ga hɔcpa yú ts'ɛdi zɛhɛ yɯ jɔ'i, ga ɛm bɯ ma'ueni, bi 'yɛn Ojɔ. ²⁰ Nguetho bi zän Ojɔ hin te ní mbat ɯ to'o ɛna jase yún 'yomfɛni, nɛ'ɯ ɛmme bin xäse yúm hmanse yɯ jɔ'i, nɛ'ɯ ɛna pɔdi da dɔh yɯm hma. Nguetho hingui sä da yɔn a n'da ɯ nangue yúm hman ɯ. ²¹ Nɛ bi bɛnsɛ Ojɔ, bi zän bɯya ngue hin dí bɔ Ojɔ n'da ɯ yún

'yomfɛnisɛ. Pɛ bi zänni da yän ɯ to da hyän'a rá m hma nanguɛ ra Cristo bi du, madague'bu t'ɛmbi nte ní mbatho. ²² Nguetho nu ma mijudíohe im bɛni gue'ɯ yän t'ɔt'e mixte da nu 'bu gue'a n'da ram hma ngue majuañi. Nɛ nu'ɯ 'da ni mɛnguhɯ ngue hing yɯ judío ahɯ nzai i honse n'da ram hma ngue i ɛmb zɛhɛ majuañi. ²³ Pɛ nu'a ram hma dí m mamhbɯ ngue bi du bu ja ra pont'i ra Cristo, njonguin numanhosɛ a. Nɛ'ɯ yɯ judío i san tho 'bu i sifi, nɛ'ɯ hing yɯ judío i ɛmbi nte ní mbatho 'bu i sifi. ²⁴ Pɛ nuju ngue bi zoncahɯ Oja, madague'bu dyɯ judío hɯ ogue hin dyɯ judío hɯ, pɛ n'dat'a dí pɔhmbɯ i ja rá ts'ɛdi Oja di hoga ma ts'oquihɯ nanguɛ'a ra Cristo bi du. Jananguɛ'a bi nɛqui ɛmmɛ xɯn ndoho rán 'yomfɛni Oja. ²⁵ Nɛ nuna ra 'yu bi zän Oja, pɛ man'da di muui na, madague'bu t'ɛmbi hin te ní mbatho, xinda gue'ɯ yú 'yuse bi zän zɛhɛ yɯ ja'i. Ngue gue'a í t'ɛmbi hin'yɯ rá ts'ɛdi Oja a, ngue bi du ra Cristo, pɛ man'da xɯn ngu bu ní nɛqui a, xinda gue'ɯ gátho yän t'ɔt'e zɛhɛ yɯ ja'i. ²⁶ Ma zi cu ahɯ ngue bi zoncahɯ Oja, gam bɛmhbu hague dín jahɯ bu na nuju ra ximhäi, ngue xɯn nguju dyú 'yambuihɯ, nɛ xɯn nguju hin'yɯ ma ts'ɛdi hɯ, nɛ xɯn nguju ngue bin hyoya ma tahɯ. ²⁷ Pɛ bi huan Oja ɯ i t'ɛmbi yɯ 'yambui, n'damhma da mbɛ'ts' yú sä ɯ i jase yün 'yomfɛni. Pɛ gue'a í huan Oja ɯ hin'yɯ yú ts'ɛdi bu na nu ra ximhäi, jananguɛ'a da mbɛ'ts' yú sä ɯ i jase yú ts'ɛdi. ²⁸ Nɛ bi huan Oja ɯ nte di muui bu na nu ra ximhäi, nɛ'ɯ to'o i pa nts'ani, pɛ man'da in numanho Oja ɯ, nɛ gue'a dí 'berpa yú ts'ɛdi ɯ to'o ɛna i ja se yün t'ɛdi. ²⁹ Jananguɛ'a njon di jap Oja dín 'yɛzɛhɛ. ³⁰ Nɛ bi jajɯ Oja 'darpu dám 'buhmbɯ ra Cristo Jesús, nɛ gue'a ní 'dajɯ ran 'yomfɛni Oja a, nɛ nanguɛ'a ra Cristo ní zimanhoju Oja, nɛ gue'a í 'yɔrcahɯ Oja ngue yú t'ahni gahɯ a, nɛ gue'a ní yänju bu ja ran ts'o. ³¹ Nguetho i mam bu ja rá t'ohni Oja, hin'yɯ 'bɛ'a man'da ran ho da zä da man'a n'da, hinda hɔnt'a ran ho bi

'yɔrpa Oja.

2

Hɔnt'a ram hma 'bɛ'a í du ra Cristo i ja rá ts'ɛdi

¹ Ma zi cu ahɯ, nu'bu má mbagä bu guí 'buhmbɯ, ngue dá xi ahɯ rá m hman Oja majuañi, pɛ hin dá huan thohogä yɯm hma guɛpu da numanhogä ra ximhäi, nɛ hin te dá ma nanguɛ man 'yomfɛnisɛ. ² Nɛ nu'bu má bɛni ga mba bu guí 'buhmbɯ, pɛ dá bɛni hɔnt'a ga xi ahɯ 'bɛ'a ín unba ra Jesucristo 'bu mí du bu ja ra pont'i. ³ Nɛ nu'bu mám 'buhmbɯ bu, dá ɔt'ä hin'yɯ ma ts'ɛdi, nguetho dá su Oja hin da numanho 'bu xcá uɔspa mam hmansɛ, nɛ dá fɛt'i. ⁴ Nɛ nu'bu mán yáhu bu ngue dá xi ahɯ ram hma, hinga gue'a mam hmansɛ ngue mahotho bi pät a ni mbuihɯ, pɛ hɔnt'a rá ts'ɛdi rá Hogandəhi Oja bi zä bi hoc a ni mbuihɯ. ⁵ Jananguɛ'a hinga gue'ɯ yün 'yomfɛni 'da yän 'yohɯ bi ja ahɯ gá 'yɛc'yɛihɯ Oja, pɛ hɔnt'a rá ts'ɛdi zɛhɛ Oja bi ja ahɯ gá 'yɛc'yɛihɯ.

Rá Hogandəhi di japi dí fa Oja

⁶ Pɛ nu'a ram hma dí m mamhbɯ nanguɛ ra Cristo, go i pa ɯ xɯn ho yú t'ɛc'yɛi, ngue ran 'yomfɛni majuañi a. Nɛ hinga gue'a rán 'yomfɛni ra ximhäi bi ba ɯ xɯn ho yú t'ɛc'yɛi, xinga gue'ɯ yüm hmansɛ ɯ yú ngarpɛ ra ximhäi, nɛ nu'ɯ mi ts'atho di 'bɛh yú ts'ɛdi. ⁷ Pɛ nu ran 'yomfɛni dí m mamhbɯ him mám fadi, pɛgue urcahɯ Oja ya, nanguɛ ra Cristo mi sänni da yänju 'bu him mani 'yɔt' ra ximhäi, nɛ da zixcahɯ bu mahɛts'i ní comhbɯ rán ho buya. ⁸ Pɛ xinga n'da ɯ i ɛna jase yú ts'ɛdi ua ja ra ximhäi ngue i pɔrpa rán 'yomfɛni Oja. Nu'bu xtám ba'ɯ 'da, hin xtí cuarpɯ ja ra pont'i a ra Hmu mixte. ⁹ Pɛ tengu mán t'o'ti bu ja rá t'ohni Oja:

Hin da zä da bɔsɛ n'da a ran ho bi zän Oja da 'yɔrpa ɯ to'o hɔnt'a Oja im bɛni,

nɛ njám'bu da zä da 'yɔsɛ n'da,
nɛ njám'bu da zä da nuse n'da, bi 'yɛn rá t'ohni Oja.

10 Pe nuju dí p̄hmb̄ a, nguetho bi xij̄ rá Hogand̄hi Oj̄a. Ne nu rá Hogand̄hi Oj̄a di ąts'i x̄n ho b̄ ja rán 'yomf̄eni Oj̄a, ne gue'a i xij̄ a b̄ya. 11 Tengu ȳ ja'i hin jon da z̄a da b̄rpa rá mb̄i rá mij̄'iui, p̄e hinda h̄ont'a rá mb̄i z̄eh̄e n'da i p̄adi. Ne in jab̄ Oj̄a, njon da b̄rpi 'b̄e'a mb̄eni, p̄e hinda h̄ont'a rá Hogand̄hi z̄eh̄e i p̄adi. Ne di b̄ngah̄ a. 12 Nguetho bi 'daj̄ rá Hogand̄hi Oj̄a, ne hinga gue'a rán 'yomf̄eni ra ximh̄ai, ngue in nde di b̄ngah̄ rán 'yomf̄eni Oj̄a, ne ḡatho ȳ hogant'unni bi 'daj̄ nangue rá mate x̄n ndoho. 13 Pe nu'b̄ dí m̄ mamhb̄ rán 'yomf̄eni Oj̄a, p̄e hin dí ūspah̄ ȳm hma nangue man 'yomf̄eni seh̄, p̄e h̄ont'u ȳm hma bi x̄ngah̄ rá Hogand̄hi Oj̄a, ne da z̄a dí xihmb̄ x̄n ho ū to'o bin t'un rá Hogand̄hi Oj̄a. 14 Pe nu'a hingui 'b̄hmi rá Hogand̄hi Oj̄a, hingui s̄a da hȳani 'b̄e'a ḡatho i x̄ngah̄ rá Hogand̄hi Oj̄a, ne ęmbi r̄am hman a n'da ra 'ȳamb̄i. Ne n̄jam'b̄ s̄a da b̄adi, hinda h̄ont'b̄ dim 'b̄hmi rá Hogand̄hi Oj̄a. 15 Pe nu'a ra ja'i ngue 'b̄hmi rá Hogand̄hi Oj̄a da z̄a da b̄adi 'b̄e'a nam b̄on'a 'b̄e'a ḡa i ja, ngue nda'a da numanho ne nda'a hin da numanho. Pe nu'a hing ra 'ȳc'ȳei hin da z̄a da b̄rpa ȳn 'yomf̄eni ū ȳ 'ȳc'ȳei. 16 Njon da 'ȳnse da b̄rpa rán 'yomf̄eni Oj̄a ra Hmu, njo'o da xifi x̄n ho 'b̄e'a da 'ȳot' Oj̄a. Pe nuju dí comhb̄ a rán 'yomf̄eni a ra Cristo.

3

I comhb̄ Oj̄a rá 'b̄fi ū ȳ mb̄fi

1 Ma zi cu ah̄, nu'b̄ m̄am 'b̄hmb̄ b̄ him bi z̄a dá xi ah̄ ū x̄n h̄ei tengu i si ū in 'youi x̄n ho rá Hogand̄hi Oj̄a. Pe dá xi ah̄ tengu'b̄ gmí 'yothoh̄ ua ja ra ximh̄ai, uague tengu'b̄ ja gním 'b̄hmb̄ nangue ra Cristo. 2 Pe dá xi ah̄ a hingui h̄ei tengu'b̄ ra xi'ba thoho dá 'da ah̄, nguetho tengu'b̄ hin ní z̄a gui sih̄ x̄n ho ra h̄m̄. Ne ngutho ya, guexta'a h̄ont'a ra xi'ba da z̄a gd̄in sih̄m̄. 3 Nguetho hin guín zac ni mb̄ih̄. Ne guín nde gam mixte z̄eh̄h̄, jananjab̄ gad̄in s̄hmb̄. Pe

ha hin guí ęth̄ tengu'b̄ gȳ ja'i thohoh̄ ua ja ra ximh̄ai. 4 Nguetho guím mamhb̄ to'o guí t̄nh̄d̄, ne 'da'ah̄ guí ęmh̄b̄ guí t̄ngah̄, ne mi'da ęna t̄n ra Apolo. Pe gue'a gní 'ȳoth̄ tengu'b̄ gȳ ja'i thohoh̄. 5 'B̄e'a dadí mu'be a ra Apolo. Ha hin guí p̄hmb̄ ngue ȳ mb̄fi thoho ḡa'be Oj̄a, ngue dá f̄axa'be ḡa 'ȳc'ȳeih̄ ra Hmu, nangue ra 'b̄fi bin 'd̄ac'be n'da ngu n'da ḡa'be. 6 Nuḡa dá tuh ra hmud̄a b̄, ne nu'a ra Apolo bi ūapi, p̄e nu'a Oj̄a bi japi bin te ne bi b̄ox ū ȳ hmud̄a. 7 Janangue'a hin'ȳ rá ts'edi a bi duh ra hmud̄a, xinga gue'a bi ūapi, p̄e h̄ont'a Oj̄a i ja rá ts'edi ngue bi japi bin te ȳ hmud̄a a. 8 Ne nuḡa dí comh̄ma'b̄fi'be a ra Apolo, ne nuḡa dá tuhu, ne nu'a ra Apolo bi ūapi. Ne di 'd̄ac'be Oj̄a 'b̄e'a in nde di 'd̄ac'be nangue ra 'b̄fi dá ęt'be n'da ngu n'da ḡa'be. 9 Ne ę Oj̄a dí comh̄be rá 'b̄fi. Ne nu'ah̄ tengu'b̄ ȳ hūhi ah̄ Oj̄a ngue bi thuhu.

Ne nu'ah̄ tengu'b̄ n'da ra ngu ngue i h̄o a Oj̄a. 10 Ne nuḡa tengu'b̄ n'da dr̄a nḡarpaḡado nangue rá mate z̄eh̄e Oj̄a, ngue dá f̄a'mi x̄n ho ȳ guanguj̄ado a ra ngu. Ne nu man'da p̄e di thoquí dim p̄ep̄ ja a ra ngu. Pe n'da ngu n'da ra mb̄fi 'b̄ dim p̄ep̄ ja a ra ngu, p̄e i jatho dim p̄efi x̄n ho. 11 Ne njon da z̄a di p̄arpa a rá guanguj̄ado ra ngu, ne h̄ont'a ra Jesucristo ngue rá guangu n'da rá ngu Oj̄a. 12 Pe nu'u to'o di thoc'a ra ngu, s̄a da huahni x̄n ho 'b̄e'a da japi. X̄n ho 'b̄ x̄tho ȳ do dí f̄ot'a ra ngu, ne nu rá 'bet'e, x̄tho ȳ t̄ęgui ū. Pe 'bo'o im b̄eni dí f̄ot' ȳ za, o gue ȳ 'yox'yo, ne 'bo'o im b̄eni dí mb̄et' ȳ paxi. 13 Ne nu ȳ 'b̄fi n'da ngu n'da ȳ 'ȳc'ȳei da hnu hangu nangu di muui 'b̄ bi z̄on ra pa din ja ran jūanbi. Nguetho da z̄on ra pa da ts'ä nangue ra sibi, ne da f̄ah̄ p̄aya gue'b̄ x̄n ho bi 'ȳot' rá 'b̄fi n'da ngu n'da ȳ 'ȳc'ȳei. 14 Ne nu'b̄ n'da ra mb̄fi bi hȳat' ra sibi a rá ngu bi hȳoe, da dah̄ rán z̄abi b̄ya. 15 Pe nu'b̄ bin z̄o a ra ngu bi hȳoe, ne nte da dah̄ rán z̄abi b̄ya nangue rá 'b̄fi bi

'yøt'e. Ne maguep_u hin xtám bongui, tengu _u 'da bi 'da 'b_u min zø yá ngu. ¹⁶ P_e ha hin guí p_uhmb_u ngue gue ah_u yá ngu ah_u Oj_a, ne nu rá Hogand_uhi Oj_a i 'b_up_u mbo ni mb_uih_u. ¹⁷ Ne nu'a to'o da 'y_ena di ts'onba rá ngu Oj_a, _emm_e x_un ngu y_un _unbi da 'yørp_a Oj_a. Nguetho nu rá ngu Oj_a x_un nd_uxqu_i a, ne gues_e ah_u rá ngu ah_u Oj_a. ¹⁸ Ne hin da zä gui thoqui gan hyäz_eh_eh_u ngue guim b_emhb_u jase nin 'yomf_eni_h. P_e jatho gam pumb_eni_h a guím b_enseh_u, janangue'a da zä gui t_imhb_u a nju_uantho ran 'yomf_eni x_un ho. ¹⁹ P_e nu rán 'yomf_eni ra ximhäi nte di muui b_u na nu Oj_a. Ne gue'a mán t'o't'i b_u rá m hman a, ngue nu'a nín 'yomf_enise n'da 'b_u i _ena dim mixte, p_e di jap Oj_a dim 'bes_e b_u n'da b_uya. ²⁰ Ne man'da bi man ram hma, ngue nu'a to'o _ena jase y_un 'yomf_eni, p_e go i p_a a ra Hmu ngue nte di muui _u y_un 'yomf_eni. ²¹ Janangue'a hin guim b_emhb_u man'da di muui n'da ra ja'i. P_e Oj_a bi 'da ah_u gätho ni ng_urp_ih_u ngue da mb_ux ah_u. Ne gätho _u i jaua ja ra ximhäi ne'_u 'be'a gä i 'b_ui, ne bi zän Oj_a di z_e ah_u _u. ²² Necä ngue drá Pablogä dí fäx ah_u, ne ra Apolo, ne ra Pedro. P_e ne'a 'be'a gätho dín nuh_u ua ja ra ximhäi i fäxcah_u ga p_uhmb_u Oj_a, ne ra te i fäxcah_u, ne ran d_ute, ne ra pa i jab_u ya, ne ra pa ba _eh_e. Ne janangue'a gätho ni mb_etih_u _u. ²³ Nguetho yá mb_eti ah_u ra Cristo ne nu ra Cristo rá mb_eti Oj_a a.

4

Yá 'befi i øt' yá 'bäih_u ra Cristo

¹ P_e nugä ne ra Apolo, ne jatho guim b_emhb_u ngue yá 'y_eh_e gä'be ra Cristo, bin 'dac'be ra 'befi ngue ga xi a'be rá m hman Oj_a him mám fädi. ² P_e damím b_emhb_u, n'da ra 'y_eh_e tho ho 'b_u bin t'un ra 'befi, i jats'edi tho di ja'ts'a sifi. ³ P_e hin dí _urp_a a ra güenda a guím b_emhb_u, ximangutho _u mi'da y_u ja'i _engui hin dí ja'ts'i. Ne xinga guecä i sä ga p_use 'b_u dí ja'ts'i uague hin'na. ⁴ P_e nu ma mb_uigä dím b_eni hin dá soh ma 'befi. P_e madague'b_u

ngub_u dím b_ense, p_e jatho ga tø'mi gue'b_u go da nuse Oj_a 'be'a dá øt'ä. ⁵ P_e hin go m'bet'o gui 'y_emf_u hingui ho bi 'yøt'a n'da. P_e 'be' gui tømhb_u ba _eh ra Hmu, ne gätho di nequi b_uya 'be'a mim b_emhb_u mbo ma mb_uih_u n'da ngu n'daj_u. Ne di un Oj_a b_uya 'be'a rán säui a bi 'yøt'a n'da ngu n'da ra 'y_ec'y_ei. ⁶ Nu ram hma dí xi ah_u, ma zi cu ah_u, nanguecä'be ra Apolo, p_e n'da ran zofo ngue hin da donts'i 'be'a gui 'yøth_u. Ne him man guim b_emhb_u i ja rá ts'edi n'da ra xänbate, ne xín guim b_emhb_u n'datho x_un ho xinda gue'_u mi'da. Janangue'a hin gui thoqui gan 'y_exh_u. ⁷ P_e to'o bi ja ah_u ngue x_un ho ah_u xinda gue'_u mi'da. Gätho 'be'a i ja ah_u bi 'da ah_u Oj_a. Ne nu'b_u guí p_uhmb_u bin 'da'adah_u 'be'a gä i ja ah_u, p_e hanja gnán 'y_ez_eh_eh_u, tengu'b_u gä t_inseh_u a ran ho i ja ah_u. ⁸ P_e guí øth_u tengu'b_u gám hmuseh_u, ngue hin te guidí 'behmb_u, ne tengu'b_u ya bin 'da a ni ts'edi_hu ngue guidí mandah_u gätho mi'da. P_e nuya tengu'b_u ya gä sogähe. P_e hyøcta hmaha 'b_u xqui søni ngue xtín ja ni ts'edi_hu, nguetho necähe n'dat'a xtín 'dac ma ts'edi_hu 'b_u. ⁹ P_e nugähe ngue ma 'bäihe ra Cristo, dím b_emhb_e Oj_a bi 'yørcähe ngue i hnuhäigähe xinda gue gätho mi'da. Ne tengu'b_u dyá ofädihe i p_e'ts'i da thoje. Ne i pa ma _unguigähe 'b_u i thengahe ra ximhäi. Ne'_u yäm 'behni Oj_a mah_ets'i di hyonya tho ho nangue 'be'a dí sähe. ¹⁰ Ne nuje t'_enje dyá 'y_umb_uihe, nguetho dí t_enhde ra Cristo. P_e nu'ah_u _emm_e guí homhb_u da t'_en ah_u i ja nin 'yomf_eni_h nguetho guí _ena guí t_enhd_u ra Cristo. P_e nugähe hin'y_u ma ts'edihe b_u na hnuje, p_e nu b_u na hnu ah_u tengu'b_u _emm_e i ja ni ts'edi_hu. Ne _emm_e i pa nt'_ets'i ah_u, p_e nugähe i pa nts'ani gähe. ¹¹ Ne gätho y_u pa x_u thogui, ne gätho y_u pa i jab_u ya, _emm_e dí sähe ra thuhu, ne ra tuthe, ne dyá 'y_uh_ehe, ne pa m'be'migähe, ne hin hap_u pøni i ja ma ngumhbe. ¹² Ne _emm_e dí yähmbe ngue dadím pesche nangue ma 'y_ehe. Ne _emm_e i ts'anje,

pe man'da dí äfe rán japi Oja nangu e u i sante. Ne emme pa ma ungui gahe, pe mpähä thohe dí häthe 'be'a i t'orcahe. ¹³ Ne di c'aman'uje, pe man'da dín zomanhohe. Ne ngutho yu pa jabu ya, i t'orcahe tengu'bu dyá ngohäihe ra ximhäi ngue hin'yü 'be'a dadí muje. ¹⁴ Pe hin dín nde ahü gui pe'ts' ni sähu nangu ehna dí xi ahü. Pe dadí 'da ahü n'da ran zofo, nguetho tengu'bu ma t'uhni ahü emme dadí huç'ahü. ¹⁵ Pe madague'bu xquín nuhü 'det'a mahuahi ni ngurpihü i xän'nahü nangu ra Cristo, pe hont'a n'datho ni tahü i 'bui, ngue guecä, nguetho rá mbüdi thohe dá xi ahü nangu ra Cristo, jananjabu gá 'yç'yehü büya. ¹⁶ Janangu'e'a dí ä'ahü ra mate ngue gui 'yøthü tengu dí øt'ä. ¹⁷ Ne gue'a dá pehdä bü ra Timoteo, ngue di ze ahü. Ne nu'a tengu'bu majuani ma ts'unt'ü ngue emme dadí huçqui, ne di ja'ts'i xun ho, nguetho ç'yehü xun ho a ra Hmu. Ne di be'n'nahü ngue 'be'a dí øt'ä ngue dí tenni xun ho ra Cristo Jesús. Ne ngutho dím mangä bü hapü gätho i ja yüm peti yu 'yç'yehü. ¹⁸ Nu bü gui 'bühmbü, i 'bupü 'da im be'ni jase yá ts'edi, im be'ni ngue hin ga mba bü. ¹⁹ Pe mi ts'utho ga mba bü gan nu'ahü 'bü da nde Oja. Ne ga paði to'o gätho i çna i jase yá ts'edi. Ne hinga hont'ü yüm hma ga øts'e, pe gan nu 'bü majuani i ja yá ts'edi nangu Oja. ²⁰ Nguetho nu'bü majuani di manda Oja bü ja rá mbui n'da, hinga hontho da baði dín ya xun ho, pe dín ja ra ts'edi njuantho. ²¹ Ha guín ndehü ga femhya ahü 'bü dá mbagä bü, uague guín nde ga huç'ahü 'bü dá søngä bü.

5

Da thøn'a thi n'da ra 'yç'yehü bi 'yøt'e tengu'bu ran 'yomt'çni

¹ Ne dí øcä bin thätui rá hømbe n'da ra cu. Pe n'da ran thäti gá 'yøthü emme xun ts'otho, tengu'bu ran 'yomt'çni. Ne njo'o to'o numanho tengu a, xinga gue'ü yu ja'i hingui ç'yehü Oja. ² Ne sä emme guídín 'yçxhü gui çmhbü nte guídí 'behmbü. Pe xingui ts'ü tu ni

mbühü nangu 'be'a bi 'yøt'a. Hanja ngue hin guí hømhbü thi a. ³ Pe madague'bü njo'ogä bü gui 'bühmbü, pe tengu'bü 'darpü dí 'bühmbü, ngue dá sändä a ran unbi da nu a bi 'yøt' ra ts'oqui, tengu tho 'bü ya dí 'bücä bü. ⁴ Pe i jatho gätho gam petihü nangu rá thuhu ma Hmuhü ra Jesucristo. Ne tengu thohe 'bü necä dí 'bücä bü, janangu'e'a dá 'da ahü ran t'çdi i ja ua. Pe gan 'yohü rán t'çdi ma Hmuhü ra Jesús. ⁵ Ne nu'a ran 'yohü, dami hyømhbü thi da bent'a ra zithu, di unba rá ngøc'yehü, n'damhma da 'yap rá punbi Oja nangu rá ts'oqui. Ne da zä da yan Oja nangu rá mbui 'bü bi zøn ra pa bá peng ra Hmu büya. ⁶ Pe hingui sä gan 'yçxhü. Ha hin guí pahmbü n'da ram hma, ngue ts'utho ra íxi pe i sinni gätho ra jüni. ⁷ Dami hyømhbü thi a ra nyo'ixi ngue ran ts'o guí 'bühmbü di ts'on'na nim petihü. Janangu'e'a xtán ho ahü, tengu ra thuhme an t'øt'e nangu ra jüni ma'da'yo ngue nte ma íxi da mbe, i ts'i 'bü ndäbaxjua. Ne i jatho dan hojü, gue'a bi nde a ra Cristo 'bü mim 'bøts'e zehé bi hoga ma ts'oquihü. Ne gue'a ra hmepya mi u ü yu ja'i 'bü ndäbaxjua mi pøxa n'da ra t'ude'yo. ⁸ Janangu'e'a thocpa thohe hont'a xun ho ga øthü, ne hont'a ra 'yu majuani ga tenhdü. Ne gue'a ra thuhme a ngue hin'yü ra íxi. Pe hin ga øthü tengu ra nyo'ixi, ngue 'be'a gätho dín numanhose nangu man 'yomfçnisçhü, ne 'be'a gätho mi'da xun ts'o. ⁹ Pe nu ra søcuä dá pen'nahü mam'bet'o, ne hin gá pahmbü 'be'a dín nde xcä xi ahü, ngue dá xi ahü hin gan 'yohü n'da ra 'yomt'çni. ¹⁰ Pe hin dí çn ahü him man zohmbü ü hinga na paði, madague'bü yu 'yomt'çni, ne yu ziyate, ne yu be, ne'ü thände yu hyäte oja. Nguetho nu'bü gui sothohü ü, ne gui 'uehmbü ua ja ra ximhäi 'bü. Pe hinga gue'a dá xi ahü a. ¹¹ Pe nu'a mi nde xcä xi ahü, ngue hin guí 'yçmfü ni cuhü ü 'da, ne xín gui comhbü rá 'befi Oja n'da 'bü çmbi ra cu 'bü guexta'a ran 'yomt'çni øt'e o gue'bü bin thätui a him mi sä

xtín thətui, o ran ts'iyate, o i thənde yu hyäte oja, o ne'u yu ucuate, o gue ra iti, o gue ra be. Pe o guín 'yohu u tengu u, xinga 'darpu gan sihmehu u. 12-13 Nguetho ni 'befihu gui juanbahu ni mi'yec'yehi 'buru ja nim petihu. Janangue'a gui hyomhbu thi a bi 'yot' ra ts'oqui bu guí 'buhmbu. Pe nu'u hinga ná ec'yei, hingui sä ga juanbahu u, hont'a Oja di juanba u.

6

Sä din hocpa zehē yu 'yec'yei

1 Hanja gnín yap zehēhu bu 'buh ra ze'mi, nu'a hing ra 'yec'yei. Hanja hinga gue'u ni mi'yec'yehi guí xihmbu di hoc'ahu. 2 Ha hin guí pahmbu ngue ga juanbahu ra ximhäi 'bu rán zegui yu pa, nguetho yú t'uhni gahu Oja. Hague má guet'u yun sui dí othu hin ga hoju, nguetho man'da hingui hei dan hocpahu. 3 Ne asta gue'u yám 'behni Oja mahets'i ga juanbahu. Ha má guet'u yun junt'i dí øzehēhu yu pa i jabu ya ngue hin da zä ga hoju. 4 Janangue'a nu'bu ja n'da ran junt'i, pe hin ga xihmbu n'da ra ze'mi, nguetho hin dí comh ma 'befihu a. 5 Gue'a dí xi ahū a, janangue'a jatho gui pe'ts' ni sähu 'be'a guí othu. Ha njo'o n'da ahū i ja ts'u ran 'yomfēni ngue'a di hoc'ahu nangue ran sui guí othu. 6 Ha i jatho da zix rá cu bu 'buh ra ze'mi n'da ra 'yec'yei, ne hing ra 'yec'yei a ra ze'mi. 7 Ne nu'a gní 'yothu yun junt'i, ne gue'a gním 'behmbu a. Hanja hin gní hyäthū a ran ts'o i t'ot ahū, ne hin guídí jafu da fe ahū 'be'a guí peshu. 8 Hin guí häthū, nguetho guese ahū guí øpahu ran ts'o ni cuhu, ne guí pefu 'be'a i pe'ts'i. 9 Pe ha hin guí pahmbu ngue hin da zä da yurpu di manda Oja n'da ra ts'om'bäi. Ne o sä guim bēmhbu da zin Oja u yu 'yomt'ēni, o gue'u i thənde yu hyäte oja, o gue'u in nutonto yú xisu yú mim 'yohūhu, o gue'u di 'yasäba yú mim 'yohūhu tengu'bu ra xisu. 10 Ne hin da yurpu di manda Oja u yu be, o yu ziyate, o yu iti, o yu ucuate, o yu nexmate. 11 In jahu gá 'yothu 'da

ahu, pe bi mba m'be't'e ni ts'oquihu, ne guese Oja bi 'yot'e yú t'uhni ahū. Ne bi hoc'ahu nangue a guí ec'yehi ra Hmu Jesús, ne nangue a guí 'buhmbu rá Hogandahi ma Ojahū.

Rá mbeti Oja majq'ihu

12 Majuani a ram hma ngue i ja man t'ēdihu ga othu 'be'a gätho dín ndehū. Pe m'batho a da bōmanho ga othu. Majuani ngue i ja man t'ēdihu ga othu 'be'a gätho dín ndehū. Pe hin gan nde ga othu a da dācpa ma mbuihu. 13 Ne majuani a ram hma nangue ran ts'ihmē, ngue nu'bu in ndehmē ma fohohū, dan sihmehū. Pe hin'yu 'be'a man'da nts'änni nangue ma fohohū, ne da zōn ra pa ngue da man Oja him man dan sihmehū. Pe nu'bu in nde ran 'yomt'ēni ma jā'ihu, hingui sä ga othu a, nguetho nu ma jā'ihu bi zān Oja dim 'buru ra Hmu. 14 Ne da xox Oja ma jā'ihu nangue rá ts'ēdi, tengu thoho a ra Cristo bi xox 'bu mi du. 15 Ha hin guí pahmbu ngue nu ma jā'ihu, gue'a rá jā'i ra Cristo a. Ha da zä ga hajū n'da xequi rá jā'i ra Cristo, ngue ga ot' ran 'yomt'ēni, tengu'bu n'danja'i tho ga ot'be n'da ra xisu ra 'yomt'ēni. Pe hingui sä ga othu tengu a. 16 Pe gue'a i ot' ra 'yomt'ēni bu na nu Oja, tengu bi mam bu ja rá t'ohni, ngue nu'u mi yonjā'i, pegue bi 'yot'e tengu'bu n'danja'i tho bi gohi. 17 Pe nu'a ra jā'i 'bu in 'youi ra Cristo, tengu'bu n'danja'i tho da 'yot'ui. 18 Janangue'a da zä gui 'dahmbu buya nangue'a ran 'yomt'ēni. Nguetho nu mi'da yu ts'oqui di ts'onba bu maxōts'e rá ngu Oja, pe nu ran 'yomt'ēni di ts'onba bu mbo rá ngu Oja. 19 Ha hin guí pahmbu ngue nu ni jā'ihu rá nguse rá Hogandahi Oja a, nguetho 'buru mbo ma jā'ihu a, gue'a bi 'daju Oja a. Ne nu ni jā'ihu hin ni mbeti zehēhu a. 20 Nguetho Oja bi 'yot'e rá mbeti ahū, ne tengu'bu xam hmadi bi gut'i. Janangue'a ga øpahu rá 'befi Oja nangue ma jā'ihu ne nangue ma mbuihu.

7

Ran zofo nangué ran thąti

¹ Pε nuya ga xi ah_u a guí āngah_u. Nε ya dí xi ah_u ngue x_un ho 'b_u da zεt'a n'da ran 'yoh_u, hin da hyon rá xisu. ² Pε εmme x_un ngu ran 'yomt'εni i ja. Janangué'a man'da x_un ho 'b_u dim 'b_uh rá xisu n'da ran 'yoh_u, nε dim 'b_uh rá ndø n'da ra xisu. ³ Nu ran 'yoh_u i jatho dim 'b_uhmi x_un ho rá xisu. Nε ngutho ra xisu, i jatho dim 'b_uhmi x_un ho rá ndø. ⁴ Nguetho nu n'da ra xisu hin di manda zεhε a rá ja'i zεhε, pεgue di manda a rá ndø. Nε ngutho n'da ran 'yoh_u hin di manda zεhε a rá ja'izehε, pεgue di manda a rá xisu, nguetho n'dat'a ram 'b_ui øt'e. ⁵ Pε hin da 'ue'a n'da nangué rá xisu, nε xín da 'ueh ra xisu nangué rá ndø. Pε hinda hont'b_u gá bεmh_u gan yāh_u Ojā 'da y_u pa da zā guí sεth_u. Pε i jatho 'da'angu guim bεmh_u ni xisuh_u. Nε m'bejua b_uya da zā gan yāh_u ni xisuh_u mahøn'a. Nguetho nu'b_u nya'a ts'u y_u pa hin gui yāh_u ni xisuh_u, xømhma thoho da hyä ah_u ra zıth_u 'b_u hingui sä guí sεth_u. ⁶ Nu'a dí xi ah_u, tengu'b_u n'da ran t'εdi. Pε hin dadí hεc'ah_u 'b_u guín nde gan thąth_u o xin guín nde gam 'b_usch_u. ⁷ Pε dí εnsegä ngue x_un ho 'b_u gātho dim 'b_use tengugä. Pε hingui sä, nguetho n'da ngu n'da bin 'daj_u ra ts'edi nangué Ojā, ngue 'dahma 'dan'yo ga øth_u n'da ngu n'daj_u. ⁸ Pε dí xi ah_u, nu'u to'o hinga na dín thąti, nε'u x_un du yá xisu, nε'u x_un du yá ndø, man'da x_un ho 'b_u ya hin gan simh_u, tengu thohogä. ⁹ Pε nu'b_u hingui sä da zεthoho n'da, man'da x_un ho da hyon rá m pεpiui, ngutho n'da ra xisu, nε ngutho n'da ran 'yoh_u. Nguetho εmme di xøm b_ui ngue njongui 'b_uhmi. ¹⁰ Nε dí xi u to'o i 'b_uhmi yá ndø, hingui sä da zogui. ¹¹ Nε nu'b_u bi zoh rá ndø n'da ra xisu, i jatho dim 'b_use, o gue dim 'b_uhmi mahøn'a a rá ndø. Nε ximangutho n'da ran 'yoh_u, hingui sä dín xummi a rá xisu. Nε nuna ran t'εdi i jaua dí xi ah_u, him mam hmansεgä, pεgue rá m hma ma Hmuh_u ra Jesucristo

'b_u mi'b_ucua ja ra ximhäi. ¹² Nε nu man'da ram hma dí xi ah_u him bi man'a ma Hmuh_u 'b_u mi 'b_ucua. Nε nu'a ram hma dí xi ah_u, nu'b_u n'da ra cu, ngue hing ra 'yεc'yεi a rá xisu, pε nu ra xisu 'b_u in nde ma zā dim 'b_up_u, pε man'da x_un ho 'b_u di thoqui dim 'b_uhmi. ¹³ Nε ngutho n'da ra xisu 'b_u ra 'yεc'yεi, nε hing ra 'yεc'yεi a rá ndø, pε nu rá ndø 'b_u ma zā in nde dim 'b_uhmi a rá xisu, pε man'da x_un ho 'b_u di thoqui dim 'b_uhmi. ¹⁴ Nε nu Ojā di jamansu n'da ran 'yoh_u ngue hing ra 'yεc'yεi, ngue'b_u ra 'yεc'yεi a rá xisu. Nε ngutho n'da ra xisu ngue hing ra 'yεc'yεi, pε Ojā di jamansu ngue'b_u ra 'yεc'yεi a rá ndø. Nu'b_u hin xtan jab_u, ya hin xtí jāp Ojā ni t'uhni_u 'b_u. Pεgue ya majāpi nangué Ojā u. ¹⁵ Pε nu'a ran 'yoh_u hing ra 'yεc'yεi, o gue n'da ra xisu, nε nu'b_u in nde da zo a ra 'yεc'yεi mi 'b_uhmi, man'da x_un ho 'b_u di thøtho da mba. Nε hingui sä da 'yørp_u ra ts'edi dim 'b_uhmi 'b_u ya hingui nde. Nguetho Ojā bi zāngah_u dam 'b_uamanhoh_u ngue nte man sūi dín ja. ¹⁶ Nε nu'b_u guí 'b_uhmb_u u hing y_u 'yεc'yεi, xømhma thoho da yān yá mb_ui 'b_u gui fāxh_u da dīn ra 'yu, nε'ah_u gyá xisuh_u, nε'ah_u gyān 'yoh_uh_u. ¹⁷ Pε jatho gui 'yøth_u a dí bøm_uanho a rá ts'edi bi 'da ah_u Ojā, n'da ngu n'da ah_u, ngue nda'a bi zān Ojā gdám 'b_uhmb_u, tengu gmí øth_u 'b_u hin ní zon'nah_u Ojā. Nε ngutho dí xicā mi'da ngue høn_u go hap_u i ja yām pεti y_u 'yεc'yεi. ¹⁸ Nε nu'u to'o nthequi yá xifani 'b_u mi 'yεc'yεi Ojā, pε i jatho guexta'a rá hmεpya yá ja'i nguetho y_u judío. Nε nu'b_u n'da ngue him mán thequi rá xifani, pε hin da bēni ngue m'bejua tho da hyεqui. ¹⁹ Nguetho nte ni mba tho 'b_u am hmεpya uague hin'na. Pε man'da i jats'editho ga øth_u a i xij_u Ojā. ²⁰ Pε n'da ngu n'da da 'yøt'e nda'a da zā dām 'b_ui, tengu mi øt 'b_u hin ní 'yεc'yεi. ²¹ Nu'b_u gmín 'yεhεh_u b_u 'b_uh y_u ja'i 'b_u gmí dāp ni mb_ui_u Ojā, pε hingui jatho gui pāh ni 'bεfi_u. Pε nu'b_u da xi a ni hmuh_u ngue gui pømhb_u, pε man'da x_un ho 'b_u gui pømhb_u b_uya. ²² Nε

nu'bu n'da ra 'yεhe, 'bu mi dāp rá mbui ra Cristo, bi mba ma thøgue bu na nu Oja. Ne ximangutho n'da ra ja'i ngue him bin 'yεhe, pe bin 'yεhe nangué ra Cristo. ²³ Ngue nu Oja bi 'yøt'e yá t'uhni gah, ne tengu'bu xam hmadi bi gut'i. Janangue'a 'yo guí tenthohohu 'be'a di 'bep ahui gui 'yøthui yu ja'i 'bu i xi ahui gui 'yøthui yu ts'oqui. ²⁴ Ne n'da ngu n'da ahui, ma zi cu ahui, gui thoqui gui 'yøthohohu ni 'befihu, tengu gmí øthui 'bu hin gní 'yεc'yεihui Oja. Pe man'da gui thoqui gui 'yøthui xun ho gueru da numanho Oja. ²⁵ Ne nu man'da ram hma guí āngahui nangué'u njo'o yá xisu o yá ndø, pe hin'yui n'da ram hma bi manse a ma Hmuhui ra Jesucristo 'bu mim 'bucua ja ra häi. Pe ga xi ahui a dí m bēngä. Ne xun ho 'bu gui 'yøthui a dí m mangä, nangué a rá mate ma Hmuhui bi 'dac ran 'yomfēni. ²⁶ Ne nu mam hmangä dí xi ahui ya, nangué njo'o yá xisu o njo'o yá ndø, xun ho 'bu din jatho tengu in ja ya. Nguetho nu'ui yu pa jabui ya, xun hēitho 'bu gan nuhui yun unbi 'bu dán simhbui. ²⁷ Ne nu'bu n'da i 'bui rá xisu, hin da bēni ngue da hyegui, ne nu'bu n'da njo'o rá xisu, hin da bēni da hyoni. ²⁸ Pe nu'bu guín ndehui gan simhbui, hin guim bēmhui ngue ra ts'oqui a. Ne ngutho 'bu n'da ra hmute da bēni din thati, pe hin da 'yēmbi ra ts'oqui a. Pegue nu'bu gan simhbui, man'da xun hēi ram 'bui gui 'yøthui, xinda gue'bu njon xtím 'bui ahui. Ne dí n de gan yan ahui nangué u xun hēi. ²⁹ Ma zi cu ahui, nu'a nam bøn a dí xi ahui, him min ngu yu pa dam 'buihbui ua ja ra ximhäi. Janangue'a i jatho ga humbahui ga juahmbui n'dihi rá 'befi Oja yu pa ní mba bu. Ne nu'ui to'o i 'bui yá xisu buya, ne xingui ts'ui da bēni da 'yε'ts'a rá 'befi Oja nangué a rá xisu. ³⁰ Ne hingui sä nya'a ga εshui rá 'befi Oja 'bui ya dí n nuhui ra dumbui, nguetho dí xønhdui ga juahmbui n'dihi rá 'befi Oja. Ne xingui sä nya'a dan johyahui nangué ma amigohui, xinga gue'ui dí tämhui nya'a gan numan-hohui. ³¹ Ne ngutho u to'o gätho i

øt' yá 'befi zεhe ua ja ra ximhäi, pe man'da zi ts'utho da bēni. Nguetho mi ts'utho da guadi 'be'a gätho dí n nuhui ya. ³² Janangue'a dí n de ahui ngue man'da ts'utho guim bēmhui 'be'a di hēn ahui ua ja ra ximhäi. Ne nu'bu n'da ran 'yohui ngue njo'o rá xisu, pe man'da εmme da bēn a rá 'befi Oja, nguetho 'buse, ne i honi 'be'a da numanho Oja. ³³ Pe nu'bu ya i 'bui rá xisu, ne hinga hønt'a rá 'befi Oja da hyom buya, ne'a rá xisu da numanho ne da hyonbi 'be'a gätho da hyoni. ³⁴ Ne nu'a n'da ra xisu ngue njo'o rá ndø, pe man'da da zä hønt'a rá 'befi Oja da bēni da 'yøt'e. Pe ne'a rá ja'i ne'a rá mbui hønt'a rá 'befi Oja øt'e. Pe nu'a ra xisu 'bui ya i 'bui rá ndø, ne da 'yøt'e dí numanho a rá ndø. ³⁵ Ne nuna dí xi ahui dí n de ga fäx ahui, ne hin dí n de ga un'nahui. Ne dí n de ahui gui 'yøthui a xun ho, ngue hin di hēi ni mbuihui 'bui gui 'yøthui rá 'befi Oja. ³⁶ Pe nu'bu n'da ran 'yohui ngue i 'bui a n'da rá t'ixu, ne ya bi zøn ra ora din thati. Ne im bēni hingui ho 'bui da zāmmi, ne εmme in nde rá t'ixu din thati, xun ho 'bui di tharpa a rá t'ixu, ne hin da 'yēmbi ra ts'oqui a. ³⁷ Pe nu'bu n'da ran 'yohui hin te im bēn rá mbui ngue din thati a rá t'ixu, ne nu'bu ja rán t'ēdi rá ta da zä da xifi, pegue man'da xun ho 'bui dim 'buihpui. Ne n'dat'a im bēni ngue gue'a xun ho da 'yøt'a. Ne da badi xun ho a bi 'yør buya. ³⁸ Janangue'a nu'ui to'o di tharpa yá t'ixu, xun ho i øt'e, pe ne'ui to hingui nde di tharpa yá t'ixu, pe man'da xun ho i øt'ui. ³⁹ Pe nu'bu n'da ra xisu bi hyon rá ndø, pe i jatho dim 'buihmi gätho yu pa i 'bui a rá ndø. Ne nu'bu ya bi du a rá ndø, 'bui in nde din thati mahøn'a, xun ho ngue din thati, pegue n'da rá mi'yεc'yεiui din thati mahøn'a. ⁴⁰ Pe dí εnsegä ngue man'da din johya 'bui hin din thati mahøn'a. Ne dí m bēni ngutho di bēngä rá Hogandahi Oja.

8

Da yun t'änni nangué yu 'bøts'e

1 Ne nuya dín nde ga xi ah_u a gá 'yängah_u, 'b_u da zä gui sah_u a ra ngø xí 'bøspa _u y_u hyäte oja, uague hin'na. Ne majuani guím mamhb_u ngue gätho gah_u dí p_uhmb_u x_un ho a. Pe nu'a gní p_uhmb_u, gue'a gnín 'yextah_u a. Pe man'da gue'a ran huçcate nan te rá 'befi Oja a. 2 Pe nu'b_u guí _uenseh_u guí p_uhmb_u ran 'yomf_uni, pe guerp_u na fap_u b_uya ngue hinga ná p_uhmb_u x_un ho, nguetho guidín 'yexh_u. 3 Pe nu'b_u majuani dín numanhoh_u Oja, ne dí comhb_u rán 'yomf_uni Oja 'b_u. 4 Nuya, nu'_u 'be'a gätho bí 'bøspa _u y_u hmite, pe dí p_uhmb_u hing y_u oja _u _umbi n'yoi. Ne dí p_uhmb_u n'datho Oja 'b_ui, ne hont'a i ja rá ts'edi a. 5-6 Ne madague'b_u t'emb_u 'b_uh y_u oja ua ja ra häi nep_u mahçts'i, ne t'emb_u x_un ngu y_u oja ne y_u hmu, pe nuj_u, hont'a n'datho a Oja dí 'b_uhmb_u, ngue ra Ta, ne bi zänni 'be'a gätho i ja, neju bi zängah_u ga ørpah_u rá 'befi. Ne hont'a n'datho a ra Hmu dí 'b_uhmb_u, ngue gue'a ra Jesucristo a, ne gue'a í 'yøt' Oja 'be'a gätho i ja, ne gue'a bi 'daj_u ra te x_un ho ma mb_uih_u a. 7 Pe hinga gätho y_u cu guí 'b_uhmb_u i p_udi x_un ho nangue _u y_u hyäte oja, ne zai mi thande _u, janangue'a _una guexta'a im b_um 'b_u ya bi za a ra ngø xí 'bøts'e. Ne í _uense ngue'a ra ts'oqui a 'b_u ya bi za, nguetho hinguin zaqui yá t'çc'yçi. 8 Pe hinga gue y_un ts'ihm_u dí sih_u nan numanhøj_u Oja. Xín gam b_umhb_u ngue'a nan numanhøj_u a 'b_u dí sih_u o hin dí sih_u. 9 Pe i jatho gui jamansuf_u yá mb_ui ni cuh_u. Ne mamí jaf_u da däng b_u ja ra ts'oqui, nguetho hinga na p_udi 'be'a guí øth_u 'b_u guí øth_u a guí p_uhmb_u x_un ho. 10 Pe xi'b_u da nu ah_u 'da ni cuh_u gue'a guí sihm_uh_u b_u ja yá nija y_u hmite. Ne guí p_uhmb_u x_un ho 'be'a guí sih_u. Pe nu'_u ni cuh_u im b_uense gue'a ra ts'oqui a 'b_u da ts'i. Ne xi'b_u sä da 'yçna da hyut'an zamb_ui da zi _u xí 'bøx b_uya. 11 Jananjab_u nu nin 'yomf_unih_u gue'a nam 'b_ueh ni cuh_u a, nguetho hinga na p_udi x_un ho. Pe nu'_u ni cuh_u, gue'a í du ra Cristo a ngue da y_unba

yá te. 12 Janangue'a nu'b_u ngub_u guí øth_u, pe guí ørpah_u ra ts'oqui ra Cristo 'b_u, nguetho guí ørpah_u ra ts'oqui ni cuh_u ngue hinguin zaqui yá t'çc'yçi, ne guidí ts'onbah_u yá mb_ui. 13 Ne nugä drá Pablogä, nu'b_u gue'a ra ngø dí sagä nin _unba rá mb_ui n'da ma cu, pe man'da x_un ho 'b_u him man ga sagä ra ngø 'b_u, janangue'a hin ga japi da mbeng b_u ja y_u ts'oqui n'da ma cu.

9

Da b_uni nda'a x_un ho da 'yøt' yá 'b_uih_u ra Cristo

1 Ne nugä man'da ja man t'çdi xcá øt'ä 'be'a gätho dín numanho ga øt'ä, nguetho majuani ma 'bäigä'be a ra Cristo, ngue dá nusegä a ra Hmu. Ne mfadi majuani bin 'dac man t'çdi nguetho dá ja ah_u gá 'yçc'yçih_u Oja nangue rá m fäts'i ra Hmu. 2 Ne masque i 'b_uh mi'da _ungui him ma 'bäigä'be ra Cristo, pe nu'ah_u guí p_uhmb_u, ne mfadigui nangue ah_u. 3 Ne gue'a ga xicä _u to'o da 'yängui nangue man t'çdi. 4 Ne i ja man t'çdi xcá t_uh man zäbi o xtín 'dac man ts'ihm_u. 5 Ne i ja man t'çdi xcán thät'be n'da ra xisu, ngue ma mi'yçc'yçi'be, ne xcá s_uts'i høn_u go hap_u dí 'yo, tengu i øt'_u yún 'yoh_u ra Cristo, ne ra Pedro, ne mi'da yá 'b_uih_u ra Cristo. 6 Pe ha guím b_umhb_u hin'y_u man t'çdi'be a ra Bernabé ngue xcá _uts' ma 'befi zeh_u'be ngue'a ná t_uh man ts'ihm_u'be. 7 Nguetho njo'o n'da ra dof_ui i juzeh_u yá gasto zeh_u. Ne n'da ra ja'i 'b_u i øt' ran uandät'ä i jant'çdi da zi. Ne y_u ja'i 'b_u di 'yçh yá de'yo, i jant'çdi da zip yá xi'ba _u yá de'yo 'b_u in nde. 8 Pe hinga hont'_u y_u ja'i im ma tengu na dí xi ah_u, pe ne'a Oja im ma tengu na, ne gue'a mán t'o't'i b_u ja rán t'çdi Oja a. 9 Nguetho nu'a rán t'çdi Oja bí 'yo't'a ra Moisés: "Pe nu'b_u n'da ra mb_undani i p_u, hinguí sä da thurpa rá nde, n'damhma da zä da za _u y_u xi'yømpøhø i jab_u," bi 'yçna. Pe ha gam b_umhb_u hont'_u y_un dani in nu Oja. 10 Ha hin dí p_uhmb_u ngue neju da t'ørcah_u a i hmangua, nguetho n'da

ran t'uti a, man t'o't'i nangueju. Ne tengu'bu dadim pɛhmbu bu ja ra häi, ngutho u yu duju ne'u yu mbeju, ne xun ho 'bu da bɛni da dah yun zäbi nangue yu 'bɛfi ɔt'e. ¹¹ Ne nugä'be tengu'bu ya dá tu'be ra hmudä bu guí 'buhmbu nangue ra te. Pɛ xiya ha guím bɛmhbu hingui ho 'bu xcá xoc'be ngue ga si'be. Nu'a nam bɔn'a dí xi ah, tengu'bu ya xquí jurca'be. ¹² Pɛ nu'u mi'da yu xänbate i hani 'bɛ'a guídí unhd, ne man'da i ja man t'ɛdi'be xcá ham'be 'bu xcá nde'be. Pɛ hinga gue'a dí hongä'be ngue'a ga ta'be. Xun ngu u gätho dadin 'yɛpta'be, nguetho dí su'ah hin xquí hyamhb a rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹³ Pɛ guí pahmbu 'bɛ'a i ɔt'u to'o dim pɛpu ja yu niya ma mijudíohe, hont'a i tim bu ja ra niya i si, ne gue'a nam pɛp u yun t'unni din t'un'na Oja bu. ¹⁴ Ne nguthogähe ya, ngue'a dí mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, bi zän ra Hmu ngue gue'a dá m pɛpähe a rá m hma. ¹⁵ Pɛ hin dí ɔt'u yun t'ɛdi gä bin 'daqui. Ne hinga gue'a nam bɔn'a dá ot'ah u a, ngue guí 'daj man zäbigä. Pɛ man'da xun ho 'bu ga tugä, xinda gue'bu 'bo'o da 'uɛngui, ne ndetho dí 'uega man johya. ¹⁶ Pɛ nu'bu hont'a ga ɔt'ä ngue ga mangä rá m hman ra Cristo, pɛ hin dí guah man johyagä a 'bu, nguetho gue'a ín 'dac ma 'bɛfi a. Nguetho jats'ɛdi tho gam mangä a ram hma. ¹⁷ Pɛ nu'bu mpähä tho ho dí ɔt'ä rá 'bɛfi ma Hmu, ne i ja 'bɛ'a dí taħa. Pɛ nu'bu dats'ɛdi tho ga ɔt'e ts'utho, pɛ guemhma 'yo ma güenda ga juadi. ¹⁸ Pɛ 'bɛ'a nin jurca 'bu mpähä tho ho dí m man rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ man'da dí taħ ran johya 'bu nte dí tačä ra hmɛ. Janangue'a man'da xun ho 'bu nte ga taħa, madague'bu i ja man t'ɛdi ngue xcá taħa nangue'a ma 'bɛfi. ¹⁹ Ne madague'bu hingan ts'anni ngue dan 'yɛhɛgä, ne njo'o n'da ra ja'i ngue'a ma hmu, pɛ dí cohi tengu'bu drá 'yɛhɛgä u gätho yu ja'i, nguɛpu da zä ga zedi da din ra 'yu xun ho u mi'da xun ngu. ²⁰ Janangue'a nu'bu dí 'buhmbe ma mijudíohe, ngue i ɔt'

yun t'ɛdi bi xi Oja yu judío, necä dí ɔt'ä u, madague'bu hin di mandagä u. Janangue'a da zä ga zɛrpa yu mbui da 'yɛc'yɛi ra Cristo. ²¹ Pɛ nu'bu dí 'buhmbe u hingui pah yun t'ɛdi bi xi Oja yu judío, necä hin dí ɔt'ä u. Janangue'a da zä bu ga zedi da 'yɛc'yɛi ra Cristo. Pɛ hingui nde da ma ngue dí sotho u yun t'ɛdi Oja, nguetho dí tendä a im man ra Cristo. ²² Ne nu'bu dí 'buhmbe u xun güent'i tho ho yu t'ɛc'yɛi, pɛ necä dí ɔt'ä tengu'bu xun güent'i thohogui, janangue'a i sä bu dí zedi da 'yɛc'yɛi ra Cristo. Ne gue'a dí ɔt'ä, ngue 'da'iguje n'da ngu n'da yu ja'i, ne dí honi xun ho 'bɛpu dí 'yɛc'yɛi yu ja'i. ²³ Guehna gätho dí ɔt'ä na, janangue'a da zä ga comhb rán japi ra Cristo hont'a go to'o ní ja'i da hyan'a ran ho ma'da'yo. ²⁴ Pɛ guín nuhu yun t'uti nangue'u i tih, madague'bu i tih, pɛ n'datho a i taħ ran t'unni. Pɛ dami tihmbu ya nguɛpu da zä guí taħmbu. ²⁵ Ne tengu tho ho yun 'yɛni ua ja ra ximhäi, ɛmme din jamansuse, ne hingui nde da 'yɔt'a di hɛni. Pɛ hont'a dim 'bɛdi i taħ u. Pɛ nu'bu in jabu ga ɔth, ga taħmbu a da hyät'i mazai. ²⁶ Ne nugä tengu'bu dí ɔt' ra 'dih, dí haħ ra 'yu i uɛntho bu hapu i ja ran taħa. Ne tengu'bu 'bo'o dadin tun'be, pɛ hinga ha sätho dí pɛcpi, pɛ dí pađi hapu dí täpi xun ho. ²⁷ Pɛ dí sam zɛhe ma ngɔc'yɛi, dí ndepe da 'yɔt'a dí xifi, n'damhma hin go ga 'bɛcä a 'bɛ'a dí xi' mi'da ngue da dah.

10

Ma hɛcpi yu 'yɛc'yɛi nangue yu hmite

¹ Ne gue'a dí nde ah guí pahmbu a, ma zi cu ah, ngue 'bɛ'a bi 'yɔt' mam bombɔtahe maya'bu, gätho mi cot ra güi bu ní mba u, ne bi zits'i. Ne gätho bi 'daxpu 'danguadi ra thengdeja. ² Ne gätho bin yam bu ja ran unbi 'bu mi den ra Moisés, tengu'bu ya yu yante a. Ne janangue'a i t'ɛmbi tengu'bu bin xixya nangue'a ra deya bu bi thogui ne ra güi. ³ Ne gätho 'da'an zitho ra maná ngue ra hmɛ bi un Oja hapu ní

mba. ⁴ Ne gätho bi zi ra dehe bi bøm b_u ja ra do, tengu'b_u bi zip rán zaqui a ra Cristo, ne tengu'b_u ya bin 'yoh_u ra Cristo b_u ní mba _u. ⁵ Ne madague'b_u bi t'ørpe gätho _u, pe ξ mm ϵ x_un ngu _u him bi numanho Oj_a a bi 'yøt'e. Ne høn_u go hap_u bin c'uaxt' yú do'yo b_u ja y_u dapo bi thogui. ⁶ Ne gue'a urcah_u a, janangue'a hin gan ndeh_u ga øth_u y_u ts'oqui, tengu mi øt'_u 'b_u mi 'yo b_u ja ra dapo. ⁷ Janangue'a o guí th_undeh_u y_u hyäte oja, tengu mi øt'i 'da _u, tengu mán t'o't'i, ngue bin sihm ϵ _u ne bim mihni, bi ndants'i bin ne 'b_u mi d_unde ra pøte xí 'yøzhe. ⁸ Janangue'a hin ga øth_u ran 'yomt'eni tengu mi øt'i 'da, ne n'dapa thoho án du 'däte ma hyu mahu_uhi nj_a'i. ⁹ Pe hingui sä ga säh_u ra Hmu nangue ma ts'oquih_u, tengu mi øt'i 'da, ne x_un ngu bi du, bi za y_u c'ÿya. ¹⁰ Janangue'a hin ga säman'uh_u nangue Oj_a, tengu bi 'yøt'_u 'da, ne gue'a bí mb ϵ nh Oj_a n'da ram 'b ϵ hni mah ϵ ts'i ngue'a bi hyo _u. ¹¹ Ne gue'a bin ja a tengu'b_u ya n'da ran t'uti ngue i suj_u dan jah_u b_u. Ne gue'a xmán t'o't'i 'be'a dám 'b_uhmb_u y_u pa i jab_u ya ngue rán z ϵ gui. ¹² Janangue'a nu'b_u dí m b ϵ mhb_u tengu bi 'yøt'_u, pe hingui sä ga ξ mhb_u, nangue ra ts'edi bi 'daj_u Oj_a hin'y_u 'be'a ga suh_u. Pe i jatho ξ mm ϵ dam fäseh_u, ngue hin ga t_unj_u b_u ja y_u ts'oqui. ¹³ Pe nu'b_u i ts'äc ma mb_uih_u ga øth_u y_u ts'oqui, tengu'b_u i ts'äp yú mb_ui gätho mi'da y_u j_a'i. Pe dí p_uhmb_u di zerca ma mb_uih_u Oj_a ga t_uf_u ran ts'äte. Pe nu'b_u ξ na da sij_u mi'da x_un h ϵ i ngue hin da zä ga t_uf_u, hin di jaj_u Oj_a gan nuh_u _u. Ne i urcah_u 'b ϵ p_u dá t_uf_u _u dín nuh_u. ¹⁴ Ne nuya, ma zi cu ah_u, ne xingui ts'u guim b ϵ mhb_u gui th_undeh_u y_u hyäte oja. ¹⁵ Ne guehna dá xi'ah_u na ya, nguetho i ja nin 'yomf ξ nih_u, ne sä gui p_useh_u 'be'a nam bøn'a dá xi ah_u. ¹⁶ Ne z_ai dí äf_u Oj_a rán j_api 'b_u dí sih_u ran ts'ihm ϵ bi zän'na ra Cristo b_u ja ram peti. Ne nu'b_u dí sih_u rán gui ra uva, ha hin dí m b ϵ mhb_u ngue dí comhb_u rá ji ra Cristo ngue bi hogah_u. Ne'b_u

dí x ϵ mhb_u ra hm ϵ ne dí sih_u a, ha hin dí m b ϵ mhb_u ngue dí comhb_u rá j_a'i ra Cristo ngue bi \cup nba 'b_u mi hogah_u. ¹⁷ Madague'b_u ξ mm ϵ x_un ngu_u ngue dá sih_u _u, pe n'dat'a ra hm ϵ , ne gue'a ní 'yørcah_u n'datho ma j_a'i dí comhb_u a ra Cristo. ¹⁸ Ne tengu bi 'yøt' ma mi'israelhe, gä bi zi y_un t'unni mí pa nt'unni Oj_a, ne gue'a í gomhma rá te Oj_a a. ¹⁹ Janangue'a hin nin säh_u gui comhb_u a i si _u pa m'bøspe y_u hmite, madague'b_u hingui nd \cup xqui _u y_u ngø i pa m'bøspe _u, ne hin'y_u yú ts'edi _u y_u hmite. ²⁰ Pe gue dí xi ah_u, nu' _u 'da ngue hingui p_u Oj_a, i pøspa y_u hmite, pe gue y_u z_ith_u i h_ani. Janangue'a hin dín nde'ah_u gui com'ma gui sih_u _u yú 'bøts'e, n'damhma hin gui comhb_u rá 'b ϵ fi y_u z_ith_u. ²¹ Hingui sä ga thecpah_u rá tasa ra Cristo 'b_u dí thecpah_u rá tasa y_u z_ith_u. Ne hingui sä ga comhb_u rá ngøc'y ϵ i ra Cristo 'b_u dí comhb_u yú 'bøts'e y_u z_ith_u. ²² Uague guim b ϵ mhb_u go gui muth_u a Oj_a. Ha man'da i ja ni ts'edih_u xinda gue Oj_a.

I sä 'be'a da 'yøt' y_u 'y ϵ c'y ϵ i, pe da b ϵ n ran hu ϵ cate

²³ Maju_uni a ram hma ngue da zä ga øth_u 'be'a go dín numanhoh_u. Pe nu'b_u ga øth_u 'be'a gä i ja, hinga gä x_un ho b_u dán gohi. Maju_uni da zä da 'yøt'e hønt'a go numanho n'da ra j_a'i, pe hinga gätho nan te rá 'b ϵ fi Oj_a _u. ²⁴ Pe i jatho ga huanhd_u nda'a man'da x_un ho, ngue da zä ga fäxh_u _u mi'da, ne hin nangue man hoseh_u. ²⁵ Pe dami sih_u 'be'a gätho i 'bä b_u ja ra täi, ne hingui jatho gui 'yänhd_u 'be'a di ja a ra ngø 'b_u m'bøts'e o hin'na. ²⁶ Nguetho gätho rá mb ϵ ti Oj_a _u gätho i ja ua ja ra häi, ne ra ngø, ne'a ra ximhäi b_uya. ²⁷ Ne nu'b_u 'bo'o da zix'ah_u na ts'ihm ϵ b_u ja yú ngu _u hing y_u 'y ϵ c'y ϵ i, ne nu'b_u guin nde gui mbähä, dami sah_u 'be'a gätho di 'da'ah_u, ne hin te gui 'yänhd_u, ne o guim b ϵ mhb_u ngue di h ϵ c'ah_u Oj_a ngue gui sih_u. ²⁸ Pe nu'b_u n'da ngue da xi'ah_u: "Nuna ra ngø bi mba m'bøspe y_u hmite," da t'ÿn'ah_u, pe o guí sih_u b_uya, janangue'a hin gui \cup nba h_u rá mb_ui a to bi xi'ah_u,

nguetho im bēni hingui nde Ojā gui sih_u a. ²⁹ Nguetho i jatho gui jaman-sup rá mb_ui ni mijā'iui, madague'b_u gui pādi ngue x_un ho a ra ngø. Pē masque 'b_u'i 'da ah_u guín nde gui 'yāngah_u: “Hanja ngue ga et' man ts'ihmēh_u 'b_u 'bo'o hingui numanho a, pē tengu'b_u hin'y_u ma ts'edi h_u 'b_u. ³⁰ Nē nu'b_u dadí unhde ra jamadi Ojā nangue man ts'ihmē dí sihe, hanja ngue sā di c'aman'ujē u 'da,” gue'b_u 'bo'o da 'yāngui. ³¹ Pē dí xi'ah_u, dami jamansuh_u a guí øth_u, uague ran ts'ihmē guí sih_u, o 'bē'a gātho guí øth_u, pē hønt'a dí t'εspa Ojā gui 'yøth_u. ³² Nē εmmē ga jamansuh_u 'bē'a dí øth_u ngue njon ga jaf_u da dāngui, xinga n'da ra judío, xinga gue'u hing y_u judío, nē xinga gue'u ma mi'yεc'yēih_u. ³³ Nguthogā ya, εmmē dí honi ngue ga øt'ä 'bē'a gātho da numanho mi'da y_u jā'i x_un ngu, nē hin dí honi 'bē'a dín numanhosεgā. Pēgue dí honi nangue mi'da, nguep_u da zā da dīn ra tema'da'yo u gā mi'da x_un ngu.

11

¹ Pē dí xi'ah_u gui tēnhd_u a dí øt'ä, nguetho dí øt'ä a i øt'a ra Cristo dí tēndä.

'Bē'a da 'yøt' y_u xisu b_u ja ram peti

² Pē x_un ho guí øth_u ngue'a guím bēnthoh_u 'bē'a gātho dá xi'ah_u, ngue bi bēngä Ojā ga xi ah_u. ³ Pē dín nde ah_u gui pāhmb_u, ngue nu ra Cristo, go rá hmu n'da ngu n'da ran 'yoh_u, nē nu y_u xisu, tengu'b_u y_u hmu u y_u ndø. Nē dín jah_u b_u nangue Ojā. Nē in jab_u a ra Cristo, rá Hmu a Ojā a. ⁴ Pē nu'b_u n'da ran 'yoh_u i yāui Ojā b_u i ja ram peti, o gue im man ram hma, pē hingui sā da hyu'ts' rá f_ui, tengu'b_u hin'y_u rá ts'edi. ⁵ Pē nu'b_u n'da ra xisu i yāui Ojā b_u ja ram peti, o gue im man ram hma, i jatho da gomp' rá yā, ngue hin da mispa a rá ndø, nē hin da 'yøt'e tengu'b_u nt'axi rá yā. ⁶ Pē nu'b_u n'da ra xisu hingui nde da gomp' rá yā, man'da x_un ho 'b_u da 'yax rá yā 'b_u. Pē nu'b_u guím bēmh_u ra 'yāsä 'b_u nt'axi n'da ra xisu, o gue'b_u tengu'b_u hin'y_u

y_u xtā, pē man'da x_un ho 'b_u xtān gomp' rá yā. ⁷ Pē nu n'da ran 'yoh_u hingui sā da hyu'ts' rá f_ui b_u ja ram peti, nguetho i udi i ja rá ts'edi x_un ho, tengu 'b_u guesε Ojā i 'b_up_u. Pē nu n'da ra xisu i udi man'da ja rá ts'edi n'da ran 'yoh_u. ⁸ Nguetho mb_udi bi 'yøt' Ojā a ran 'yoh_u, nē m'bējua b_uya bi thācpa n'da rá do'yo'bøts'e a ran 'yoh_u, nē gue'a í t'øt' ra xisu a b_uya. ⁹ Nu ran 'yoh_u hin í t'øt'e ngue da mbāx'a ra xisu, pē í t'øt'a ra xisu ngue da mbāx'a ran 'yoh_u. ¹⁰ Nē ε gue'a dím mangä a, ngue nu y_u xisu i jatho da gomp' y_u yā, janangue'a da 'yudi ja y_u ts'edi y_u ndø. Nē gue'a dín numanho y_um 'bēhni Ojā mahεts'i a b_uya. ¹¹ Pē nu b_u ja rá 'bēfi ra Cristo, hin da bømanho 'b_u hønt'u y_un 'yoh_u dim pēp_u, xín da bømanho 'b_u hønt'u y_u xisu, pēgue gātho 'da dām fāxtah_u u. ¹² Nguetho majuāni nu'a ra xisu nt'øt'e nangue rá do'yo'bøts'e a ran 'yoh_u, pē guexta'a majuāni ím 'b_u a n'da ran 'yoh_u nangue rá mbe. Nē gātho bi zān Ojā din jab_u. ¹³ Pē dami bēnsch_u 'bē'a man'da x_un ho gui 'yøth_u, nangue n'da ra xisu 'b_u in yāui Ojā, 'b_u hingan jo'mi rá yā. Ha guí εmh_u x_un ho i øt'e uague hin'na. ¹⁴ Nē dí pāhmb_u 'yāsä 'b_u xtā mba rá yā n'da ran 'yoh_u. ¹⁵ Nē ngutho n'da ra xisu, gue'a ní necmanho a rá xtā 'b_u x_u mba. Nē gue'a í ts'änba n'da ra xisu a, ngue'a xtā mba y_u xtā, tengu'b_u ya rán jo'mayā a. ¹⁶ Pē nu'b_u 'bo'o in nde dán junt'a 'bē'a dí xi ah_u, pē hingui sā dán junth_u a. Nē i jatho ga xifi ngue ngutho i t'ørp_u ja mi'da yām peti y_u 'yεc'yēi.

Da hnumansu ran ts'ihmē bi zān ra Hmu

¹⁷ Pē nu'a man'da ga xi ah_u ya, hingui sā ga εn'ah_u x_un ho guí øth_u. Nguetho hingui sā di zet'a ni mbaih_u a guí øth_u b_u ja nim petih_u, pē man'da di ts'on'nah_u. ¹⁸ Nguetho i siqui 'bē'a guí øth_u 'b_u guídím petih_u, guídín junth_u n'da ngu n'da ah_u. Nē dí εc'yēi ngue majuāni a i siqui. ¹⁹ Masque guím bēmh_u jatho gan hej_u. Pē guep_u bi fādi nda'a majuāni

y_u 'yɛc'yɛi. ²⁰ Nguetho nu b_u ja nim pɛt_ih_u guí sihmɛh_u, pɛ him majua_{ni} gue'a ran t'ɔt'e bi xic ma Hmuh_u guí ɔth_u. ²¹ Pɛ nu'b_u ra ora guí sihmɛh_u, ɛmmɛ guídín uɛmh_u nin ts'ihmɛh_u n'da ngu n'da ah_u. Nu'ɛ 'da xínga n'damh_u gá unhd_u, nɛ nu'ah_u b_uya gue'b_u go ɛmmɛ gán niyah_u. ²² Ha hin'y_u ni ngumh_u ngue gan sihmɛh_u b_u. Nguetho guídí ts'onbah_u rá 'bɛfi Oj_u, nɛ guídí 'y_usábah_u ɛ ni cuh_u nte gá unhd_u. 'Bɛ'a guí ɛna ga xi ah_u. Ha guí ɛna ga ɛn'ah_u x_un ho a guí ɔth_u. Pɛ hin'na.

Nangue 'bɛ'a nam bɔn a ran ts'ihmɛ bi zän ra Hmu

²³ Janangue'a dín nde ga xi ah_u mahɔn'a ya 'bɛ'a nam bɔn a ran ts'ihmɛ bi zän ra Hmu. Nɛ tengu thoho bi xängä ra Hmu, nɛ ngutho dí xi ah_u. Ngue n'dat'a ra xui bi mba ma dä ra Hmu Jesús, nɛ bi hy_uc ra hmɛ, ²⁴ bi 'y_up ra jamadi Oj_u nɛ bi xɛm b_uya. Nɛ bi 'yɛna: “Dami sih_u na, nuna ma ngɔc'yɛigä na, ngue din ɛnbi nangue ah_u. Nɛ gui thoqui gui 'yɔth_u na, n'damh_u guim bɛnj_u.” ²⁵ Nu'b_u mi jua a bi zi a ra hmɛ, bi dɛc a ra tasa b_uya, ngue mi po ra gui'uva, nɛ bi 'yɛna: “Nuna nam bɔni ngue ya di hoc'ah_u x_un ho ra 'da'yo'yu da 'yɔt'ah_u Oj_u nangue ma jigä. Nɛ n'dandj_u ngu n'dandj_u gui sih_u, guim bɛnj_u dá tugä nangue ah_u,” bi 'yɛn'a ra Jesús. ²⁶ Janangue'a n'dandj_u ngu n'dandj_u ga sih_u ra hmɛ nɛ ra gui'uva, dí uhmb_u rán d_ute ra Hmu gue'b_u go bá pengua mahɔn'a.

'Bɛp_u dá fɛn ran ts'ihmɛ bi zän ra Hmu

²⁷ Pɛ nu'a to'o hin din 'yomfɛni, nɛ sä i si a ra hmɛ nɛ ra gui'uva, ya i ja rá ts'oqui, nguetho hingui numansup rán d_ute a ra Hmu bi du. ²⁸ Janangue'a i jatho m'bet'o da b_usɛ n'da 'bɛ'a i ja mbo rá mb_ui, nɛ nub_uya da zä da zi ra hmɛ nɛ'a ra gui'uva. ²⁹ Nguetho nu'b_u i si a ra hmɛ nɛ i si rán gui ra uva, nɛ hingui bɛni 'bɛ'a ín ɛnba ra Hmu 'b_u mi du, nɛ hɔnt'a ran ɛnbi da nu a. ³⁰ Nɛ gue a guí ɔth_u a,

janangue'a x_un ngu x_un ɛ ah_u nɛ x_un güent'i ah_u, nɛ ya xcá tuh_u 'da ah_u.

³¹ Pɛ nu'b_u m'bet'o dadí ju_unbazehɛ ma mb_uih_u, hin da zɛgbah_u ra Hmu 'b_u. ³² Pɛ nu'b_u hin dadí ju_unbazehɛ ma mb_uih_u, guemh_uma da 'yɔrcah_u ram fɛi 'b_u. Pɛ man'da x_un ho 'b_u da mbɛgbah_u ra Hmu ya, n'damh_uma hinga 'darp_u gan nuh_u ran ɛnbi ra ximhäi. ³³ Janangue'a ma zi cu ah_u, nu'b_u guidím pɛt_ih_u, ngue gui sih_u ra hmɛ nɛ ra gui'uva, nde'b_u hin gan uɛnsɛh_u, pɛ gui tɔmh_u din 'da ah_u n'da ngu n'da ah_u. ³⁴ Nɛ nu'b_u 'bo'o i tumanthuhu, hin da bɛni din sihmɛ b_u ja ram pɛti, pɛ jatho 'bɛ din sihmɛ b_u ja rá ngu, n'damh_uma hin da mbɛp ah_u Oj_u nangue'a nim pɛti guí ɔth_u. Nɛ nu'a 'bɛ'a gätho man'da guí ɔth_u, ga hoc'ah_u 'b_u dá mba b_u.

12

'Dahma 'dan'yo y_u ts'edi bi un rá Hogand_uhi Oj_u

¹ Nɛ nuya ma zi cu ah_u, dín nde ah_u gui p_uhmb_u 'bɛ'a nam bɔn a ra ts'edi di 'daj_u rá Hogand_uhi Oj_u nangue ga ɔrpah_u rá 'bɛfi 'dahma 'dan'yo. ² Guí p_uhmb_u 'bɛ'a gá 'yɔth_u 'b_u him maní 'yɛc'yɛih_u, nɛ gá hy_u 'dah_u y_u hyäte oj_u, nɛ hingui y_u ɛ. ³ Janangue'a dín nde ah_u gui p_uhmb_u a majua_{ni} ya. Nu'b_u guí ɔhmb_u 'bo'o i y_u nangue rá Hogand_uhi Oj_u, da 'yɛmbi rá Hmu a ra Jesús 'b_u i y_u. Pɛ nu'b_u i san'a ra Jesús 'b_u i y_u, him majua_{ni} in 'youi rá Hogand_uhi Oj_u a. ⁴ Nɛ 'dahma 'dan'yo y_u 'bɛfi da zä da hy_un'a n'da ngu n'da y_u 'yɛc'yɛi, pɛ n'dat'a rá ts'edi rá Hogand_uhi Oj_u ngue di unni. ⁵ Nɛ 'dahma 'dan'yo 'bɛp_u ní 'yɔrpa rá 'bɛfi Oj_u n'da ngu n'da, pɛ n'dat'a ra Hmu dí ɔrpah_u rá 'bɛfi. ⁶ Nɛ gätho bi ts'änbi 'bɛ'a da mbɛfi n'da ngu n'da y_u 'yɛc'yɛi, pɛ n'dat'a Oj_u di bɛnbi 'bɛ'a da 'yɔt'e. ⁷ Nɛ nu Oj_u bi 'daj_u ra ts'edi, janangue'a gätho dí uhmb_u ngue dín 'yoh_u rá Hogand_uhi Oj_u. Nɛ gue'a bi 'yɔrcah_u Oj_u a, n'damh_uma da zä 'da däm fäxtah_u. ⁸ Nu'ɛ 'da bin t'un ra ts'edi da man'a rá hogan'yomfɛni Oj_u ngue him mám fädi, pɛ nangue rá

Hogandahi Oja di bɛnbi da ma. Nɛ nu mi'da bin t'un ra ts'edi da ma xɛn ho 'bɛ'a nam bɔn'a rám hman Oja. Nɛ n'dat'a rá Hogandahi Oja bi unni gátho yá 'bɛfi 'dahma 'dan'yo. ⁹ Nɛ nu mi'da bin t'un ra ts'edi da badi din t'un'na i áp'a Oja. Nɛ nu'ɛ 'da bin t'un ra ts'edi da xox yɛ hyɛnni, nɛ n'dat'a rá Hogandahi Oja di unni. ¹⁰ Nɛ nu'ɛ 'da bin t'un ra ts'edi ngue da 'yɔt' yɛn t'ɔt'e mixte ngue hingui sá da 'yɔt'a n'da ra ja'i. Nɛ nu'ɛ 'da bin t'un ra ts'edi da ma 'bɛ'a din ja. Nɛ nu'ɛ 'da bin t'un ra ts'edi da badi nda'a ním hma bi bɛnba rá Hogandahi Oja, nɛ nda'a bi bɛnba ra zithu. Nɛ nu'ɛ 'da bɛya bin t'un ra ts'edi din ya man'da ra nde ngue hingam fadi 'bɛ'a nam bɔni. Nɛ nu'ɛ 'da bɛya da ma 'bɛ'a nam bɔn'a bi man a. ¹¹ Pɛ gátho ya i øzɛɛ rá Hogandahi Oja, nɛ di darpi n'da ngu n'da 'bɛ'a da ndɛɛ Oja da 'yɔt'e.

Gátho n'danjá'i tho dí comhbɛ

¹² Nɛ tengu n'da ra ja'i ɛmmɛ xɛn ngu ní hut rá ja'i, pɛ n'danjá'i tho i cohi. Nɛ in jabɛ ra Cristo nanguejɛ. ¹³ Nɛ dá gue'bɛ dyɛ judíohɛ o dyɛ griegohɛ, o dá gue'bɛ dyá 'yɛhɛhɛ o hin'na, pɛ n'dat'a rá Hogandahi Oja dá hámhbɛ bɛ ja ma mbɛihɛ, tengu'bɛ 'darbɛ í nɛx ra dehe dá sihɛ. Nɛ gue'a í 'yɔrcahɛ ngue n'danjá'i tho dín jahɛ. ¹⁴ Pɛ nu rá ja'i n'da, hinga n'datho ní huti, pɛ ɛmmɛ xɛn ngu i ja yá thuhu, ngue i juadi xɛn ho n'da ra ja'i. ¹⁵ Pɛ nu'bɛ n'da ra gua da 'yɛnsɛ ngue hinga gue'a ra 'yɛ: “Janangue'a hin te dí pɛcá 'bɛ,” ɛna. Pɛ hingui sá ngubɛ da bɛni, nguetho rá gua ra ja'i a. ¹⁶ Nɛ nu'bɛ n'da ra zagu da bɛni: “Hin te dí pɛcá,” nguetho im bɛni hinga gue'a ra dá a. Pɛ hingui sá ngubɛ da bɛni, nguetho rá zagu ra ja'i a. Nɛ hingui sá da bɛni ngue hing rá ngø ra ja'i a. ¹⁷ Nguetho nu'bɛ gátho xtín ja'i a rá dá n'da, 'bɛ'a dí 'yɔhnahya 'bɛ. Xi'bɛ gá xtín zagu rá ja'i n'da, nɛ hin'yɛ rá xiyu, 'bɛ'a xtán zá xtám bahá tengu rá xiyu. ¹⁸ Pɛ nu Oja bi zanni 'bɛ'a gátho i ja rá ja'i n'da, nɛ n'da ngu n'da bi un rá ts'edi ngue da zá da 'yɔt'e 'bɛ'a

gátho in ndepe da 'yɔt'e. ¹⁹ Pɛ nu'bɛ n'daxɛqui tho, ha dán zá din ja tengu ra ja'i. ²⁰ Pɛ in jabɛ n'da ra ja'i, ɛmmɛ xɛn ngu yɛ xɛqui i ja, guepɛ nan ho a n'da ra ja'i. ²¹ Pɛ nu rá dá n'da hingui sá da 'yɛmp a rá 'yɛ, ngue nte ní mbáts'i, xinga gue'a rá ya hingui sá da 'yɛmp ɛ yá gua nte ní mbáts'i. ²² Pɛ hingui sá ngubɛ da ma, nguetho n'da ngu n'da yɛ xɛqui gátho i ja yá 'bɛfi. Pɛ nu yá xɛqui ma ja'ihɛ ngue dí ɛmfɛ nte i pɛfi, pɛ man'da ɛmmɛ di muui ɛ. ²³ Nɛ nu 'da yɛ xɛqui dí ɛmfɛ di 'bɛdi, pɛ man'da ga hojɛ n'damhma xtán ho. Nɛ nu yɛ xɛqui dí ɛmfɛ hingui sá da hnu, pɛ man'da dí jamansuhɛ n'damhma hin da ts'ani. ²⁴ Pɛ nu 'bɛ'a di nɛcmanho nangue ma ja'ihɛ, ya hin'yɛ 'bɛ'a man'da ga jafɛ. Pɛ Oja bi hoqui gátho ma ja'ihɛ, nɛ bi japi ngue man'da bi muui a dí ɛmfɛ hingui ho. Janangue'a hin da t'ɛmp a n'da xɛqui nte di muui. ²⁵ Janangue'a hin da zá din hec yɛ 'yɛc'yɛi, tengu'bɛ yá xɛqui ma ja'ihɛ, pɛ 'da xtín jamansu n'da ngu n'da. ²⁶ Janangue'a nu'bɛ n'daxɛqui ma ja'ihɛ xɛn ɛ, ya 'da nan ɛ tho gátho ma ja'ihɛ bɛya. O nu'bɛ n'da ra xɛqui ngue hin hapɛ i sá, ya di johya gátho ma ja'ihɛ bɛya. ²⁷ Pɛ guim bɛmhɛ nangue nim pɛtihɛ, nɛ gue'a rá ja'i ra Cristo a, nɛ n'da ngu n'da ahɛ tengu'bɛ n'da a n'daxɛqui ahɛ rá ja'i ra Cristo. ²⁸ Nɛ ngubɛ bi zán Oja nangue ram pɛti dí øthɛ, ngue 'bɛ'a ní 'bɛfi dí øthɛ n'da ngu n'dajɛ. Nɛ nu'ɛ yá 'báihɛ ra Cristo man'da bi ts'ánbi da hnumansu ɛ. Nɛ nu yá pɔngahya Oja, nɛ'ɛ bi ts'ánbi da hnumansu ɛ, pɛ hinga 'da'igu. Nɛ ná hyu bɛya yɛ xánbate nangue rám hman Oja, nɛ bi ts'ánbi nɛ'ɛ da hnumansu ɛ, pɛ hinga 'da'iguhɛ ɛ mi'da. Nɛ'ɛ mi'da i øt' yɛn t'ɔt'e mixte, nɛ'ɛ mi'da i øthe yɛ hyɛnni, pɛ nɛ'ɛ mi'da to'o i fáx yá mi'yɛc'yɛihɛ nangue ran huɛcate ørpe, nɛ'ɛ mi'da yɛ ngurbi di manda ram pɛti, nɛ'ɛ to'o 'dahma 'dan'yo bɛ na ya ngue yɛ nde hingam fadi, gátho bi ts'ánba yá 'bɛfi n'da ngu n'da. ²⁹ Pɛ ha gátho ahɛ ní 'báihɛ ra Cristo 'bɛ, uague

yá pøngahya ahú Oja 'bú, uague guí emhbú gátho gan xánbategú, uague gátho guí 'yøthú yún t'øt'e mixte 'bú. ³⁰ Ha gátho i ja ni ts'edihú ngue guí xoxhú yú hyenni, uague gá 'dahma 'dan'yo yú nde guí yáhu, ha gátho guí paði guim mamhbú 'be'a nam bøn'ú yú nde xún hçi. Ne majuani dí xi ahú ngue hin'na. ³¹ Pe dami hyomhbú Oja ngue di 'da ahú ra ts'edi nda'a man'da dí fäx ni mijá'ihú. Pe nuya ga ut'ahú man'da ra 'befi 'be'a ctí fäx ni mijá'ihú pe xinda gue mi'da.

13

Nangue'a ran huçcate

¹ Pe nu'bú gá xcán yáhu yú nde yú ja'i, o tengú bú na yá ú yám 'bèhni Oja mahçts'i, pe nu'bú hin'yú man huçcatehú, hin te ní mba tho 'be'a dí øthú 'bú, tengú thoho n'da ra dambu o gue'ú yú xit'egui zántho ne ndetho emme xún hçi. ² Ne madague'bú i ja ma ts'edihú gam mamhbú ram hma ngue dí m pøngahyahú nangue Oja, pe nu'bú hin dadí huçju to dí xihmbú ram hma, nte ní mba tho. O nu'bú xcá paðmbú 'be'a gátho an t'açgui nangue Oja, o gue'bú xcá paðmbú 'be'a gátho man'da xún hçi, o nu'bú ga paðmbú da t'ørcahú a dí äfu Oja, ne'ú yú t'øhø da zä da 'uegue, pe nu'bú hin'yú man huçcatehú, hin te dadí muhú 'bú. ³ O nu'bú xcá unhdú yú hyoya 'be'a gátho dí peshú, pe nu'bú hin dá bëmhbú a ran huçcate, ya nte dá taðmbú bú na nu Oja 'bú. Ne ma xinda gue'bú gátho ma ja'ihú xcá umhbú ngue xtín zø, pe nu'bú him bin ja man huçcatehú, ya nte dá taðmbú býa nangue rán japi Oja. ⁴ Pe nu'a ran huçcate nam bøni, ra yembú, ne hin din xømbú, ne hin din seya, ne xín ná yat'a ngue ja rá ts'edi, xingui honi da t'çspa zehé. ⁵ Ne nu ran huçcate nam bøni, pespa rá sä rá mijá'iui, ne hingui honi nangue rán hose pe i honba ran ho rá mijá'iui. Ne hingui säman'ú, ne hingui ørpa ra güenda ran ts'o bi t'ørpe 'bú majuani ja rán huçcate. ⁶ Ne nu'ú di huçc yú mijá'ihú, hin di johya 'bú 'bo'o in nu

i øt' ra ts'oqui, pe emme di johya 'bú 'bo'o in nu i ten'na ra 'yu majuani. ⁷ Ne nu'a i ja rán huçcate, hingui sumanhçi di huçc'a n'da, madague'bú i ørpa ran ts'o. Ne hinjam'bú çc'yçi 'bú t'çmbi øt' ran ts'o a to di huçqui. Pe nu'bú i paði bi 'yøt' ran ts'o, i tø'mi din 'yomfçni. Ne hinjam'bú ç'ts'a ní 'yøt' ran huçcate. ⁸ Pe nu'ú 'da gá dí øthú ya, da zøni da zé'ú. Nguetho da zøn ra pa ngue njom mam pøngahya nangue Oja, ne njom mam ma nangue mi'da yú nde 'dahma 'dan'yo ngue hingam faði. Ne nu'ú to'o i ja yú ts'edi da ma 'be'a gátho xún hçi da faði nangue Oja, pe him ma man'ú, 'bú ya gátho ga paðmbú xún ho. ⁹ Pe nuya nu to'o bin t'unni da man'a xún hçi, pe hinga gátho i paði xún ho nangue Oja. Ne'ú to bin t'unni dim pøngahya, pe hinga gá im ma. ¹⁰ Ne nu'a dí øthú ya ngue dí 'búhmbú yú pøngahya, pe ya him ma homhbú 'bú dá paðmbú xún ho, nguetho hinga gátho im man'ú. ¹¹ Ne tengú 'bú mán t'ühni, dá yáhu tengú bú na yá yú t'ühni, ne ngubú dám bëmhbú, tengú bú nam bçn yú t'ühni. Ne nu'bú mán dan'yohuhú býa, ya dá bëmhbú ngue ga sohmbú 'be'a gátho mí øthú 'bú mán t'ühni. ¹² Ne gue'a dí øthú yú pa i jabú a ya, ne hingui sä gan nuhú 'be'a di ja Oja. Tengú thoho 'bú dí hçthú n'da ran hyçdä hingui di nequi xún ho rá hmi n'da ra ja'i. Pegue da zøni ngue da zä ga paðmbú xún ho 'bú dá nusehú Oja. Nuya hingui sä ga paðmbú xún ho ha in ja, pegue da zøni ga paðmbú xún ho, tengú thoho Oja i pajú ya. ¹³ Pe hyu i jajú ngue hinjam'bú ga juahmbú. Nu'a n'da, ngue'a ga paðmbú majuani da 'yøt'a ran ho bi man Oja, ne nu'a ná yoho ngue'a ga tømhbú a i mam býa, ná hyu býa, ngue a ran huçcate. Ne man'da xún ngu di muui ran huçcate xinda gue'ú mi'da i hmangua.

14

Nangue'ú 'dahma 'dan'yo bú na yá

¹ Pe man'da ga humbi ga øthú ran huçcate. Ne a man'da di bçngahú rá

Hogandahi Oja, dam pøngahyaḡa ga mamhbḡa rá m hman Oja. Ne m'bejua ts'ḡa da zä ga øthḡa mi'da yḡa 'befi di bəngahḡa rá Hogandahi Oja bḡaya. ² Pe nu'ḡa to'o i ya n'da ra nde hingam faḡdi, hønt'a Oja da zä din yaui, ne hinga gue'ḡa yḡa ja'i i yaḡa. Nguetho njongui øde 'be'a im ma. Ne masque rá Hogandahi Oja di bənbi, pe nt'agui thoho. ³ Pe nu'ḡa to'o dim pøngahyaḡa nangue ra nde ngue'a mfaḡdi, i xih yá mija'ihḡa, ne da zä di japi din te yá mbai, ne di zerpa yá mbai, ne emme di un ran johya yá mbai. ⁴ Pe nu'ḡa to'o i ya n'da ra nde ngue hingam faḡdi, masque di zεε rá mbai, pe nu'ḡa to dim pøngahyaḡa, gä di zε'ḡa yá mi'yεc'yeiḡa. ⁵ Ne dín ndehmagä gätho aḡa gan yaḡa 'dahma 'dan'yo yḡa nde. Pe emme man'da dín nde aḡa gätho gui mamhbḡa rá m hma Oja nangue ra nde ngue mfaḡdi. Nguetho man'da xḡa ho a, xinda gue'bḡa gan yaḡa mi'da yḡa nde gue n'dan'yo hinda hønt'bḡa da zä gui mamhbḡa 'be'a nam bøn'a gá mamhbḡa, ne gätho din te yá mbai yḡa 'yεc'yei bḡaya. ⁶ Jannangue'a ma zi cu'aḡa, xi'bḡa hønt'ḡa yḡa nde hingam faḡdi gam mangä 'bḡa dá mbagä bḡa, 'be'a ním fäts'i ga øt'aḡa 'bḡa. Pe man'da xḡa ho 'bḡa ga xän'nahḡa rá m hman Oja nangue ma ndeseḡa, ne ga 'da aḡa n'da ran 'yomfēni hin gui paḡmbḡa, ne ga xän'nahḡa 'be'a bi 'yurcä Oja. ⁷ Ne gam bəmhḡa 'be'a i øt' yḡa m 'bixt'i ne yḡa 'bida. Nu'ḡa hingui ja yá te pe i ya. Pe nu'bḡa hingui pømanho a im ma, ya hingam faḡdi 'be'a ní 'bei a bḡaya, nguetho 'da nan gētho. ⁸ Ne ngutho n'da ra thaxi bḡa ja ra sui, da ma xḡa ho a ra 'bei ngue dín tunh yḡa dofai. Pe nu'bḡa hin da mba m'bixt'i xḡa ho, njon da baḡdi 'be'a nam bøni, ne njon dín sä da mba ra tuhni. ⁹ Ne ngutho aḡa 'bḡa hin gui yaḡa n'da ra nde nt'øde xḡa ho, hague dán zä da faḡdi 'be'a guím mamhbḡa. ¹⁰ Ne masque emme xḡa ngu yḡa nde i ja ua ja ra ximhäi, ne gätho xḡa ho 'bḡa 'bo'o i paḡdi 'be'a nam bøni. ¹¹ Pe nugä, nu'bḡa hin dí pa a ra nde ní ts'oqui, ya xcá øt'be

tengu'bḡa n'da an 'danni ma hnini'be, ne hingui sä dam pa'be. ¹² Nu'a gui ndehḡa emme din ja ni ts'ediḡa nangue rá Hogandahi Oja, pe dami 'yāfḡa 'be'a ní ts'edi da zä dín te yá mbai gätho yḡa 'yεc'yei gui 'bḡahmbḡa. ¹³ Nu'bḡa n'da ra ja'i din ya man'da ra nde hingam faḡdi, pe da 'yāp rá ts'edi Oja da zä da ma 'be'a nam bøni. ¹⁴ Nu'bḡa dí ya'be Oja nangue man'da ra nde n'dan'yo, go i ya rá Hogandahi Oja i o ma mbai, pe hin dí thocpa ran 'yomfēni ḡa mi'da 'bḡapḡa, ngue 'be'a nam bøn'a dí ma. ¹⁵ 'Be'a xḡa ho ga øt'e. Pe nde'bḡa dan ya'be Oja nangue rá Hogandahi, pe i jatho ga japi da ba ḡa mi'da 'bḡapḡa ngue 'be'a nam bøni. Ne ngutho 'bḡa dan tuh yḡa thuhu, ga εspa Oja nangue rá Hogandahi, pe guexta'a i jatho ga bēni 'be'a nam bøni, ne ga japi da bēn'ḡa mi'da bḡaya. ¹⁶ Nguetho nu'bḡa gui εspahḡa Oja nangue n'da ra nde hingam faḡdi, ne madague'bḡa di bēn'nahḡa rá Hogandahi Oja, pe nu'ḡa 'da hin da zä gui comhbḡa a ram hma 'be'a gní 'yεspahḡa Oja, nguetho hingui paḡdi 'be'a nam bøn'a gui mamhbḡa. ¹⁷ Ne madague'bḡa majuani guídí unhdḡa ra jamadi Oja gue'bḡa n'dan'yo ra nde gui yaḡa, pe hin guídí zerpahḡa yá mbai ni mija'ihḡa, ngue ne'ḡa dí un ra jamadi Oja. ¹⁸ Jamadi Oja nguetho man'da i sä dan yaḡa yḡa nde hingam faḡdi xinda gue aḡa. ¹⁹ Pe nu bḡa ja yam peti, madague'bḡa hønt'i cat'a thoho yḡa m hma ga ma gue'ḡa nt'øde xḡa ho, pe man'da xḡa ho, xinda gue'bḡa ga εna ga mam bḡa 'dēt'a mahuḡa yḡa m hma gue'ḡa hingam faḡdi 'be'a nam bøni. Nguetho dín nde ga xänba yḡa cu. ²⁰ Ma zi cu aḡa, o gui øthḡa tengu'bḡa gyá t'uhni aḡa, pe damín 'yomfēniḡa xḡa ho 'be'a man'da xḡa ho gui 'yøthḡa bḡa ja nim petihḡa. Nguetho gyḡa daja'ihḡa, madague'bḡa i t'ēn'aḡa gyḡa 'uereḡa ngue'a hin gui nde gui 'yøthḡa yḡa ts'oqui. ²¹ Bi 'yēm bḡa ja rá t'ohni Oja: "Madague'bḡa dá japi bá εh yḡa 'damhnini ngue 'dan'yo bḡa na ya, ngue da zo ḡa bḡacua, pe ngutho him bi 'yarpā ra güenda a dām mangä ḡa," bi'

yɛn Oja. ²² Janangue'a ga p̄ahmbu n'da ra h̄mɛpya 'bu 'bo'o din ya man'da ra nde n'dan'yo, i uh rá ts'edi Oja, hndepe da 'yɛc'yɛi u hingui nde da 'yɛc'yɛi. Ne hinga gue'u yu 'yɛc'yɛi i pa nt'ørpe yu h̄mɛpya. Pɛ nu ra ts'edi ngue da man rám hman Oja nangue yú ndese u, xun ho ngue'a da xánbi gátho yu 'yɛc'yɛi, ne hin nangue'u ɛmme xam me yú mbui, hingui nde da 'yɛc'yɛi. ²³ Pɛ xi'bu bim peti gátho yu 'yɛc'yɛi ne gátho 'dahma 'dan'yo yu nde i ya, ne da zom bu 'da ngue hing yu 'yɛc'yɛi, o gue'u hinga na p̄adi xun ho. Ha hin guim b̄mhbu ngue da 'yɛn'ahu guí jathu. ²⁴ Pɛ nu'bu gátho guí mamhbu rám hma Oja ngue ra nde mf̄adi, ne da yurpu 'da hing yu 'yɛc'yɛi o gue'u hinga na p̄adi xun ho. Ne da b̄ase buya ngue ja yú ts'oqui, ne da b̄adi 'be'a i ja yú mbui zeh̄e 'bu bi 'yø'a guí mamhbu. ²⁵ Ne nu'a nt'agui bu mbo yú mbui da japi di nequi xun ho. Ne din d̄anyahmu ne da 'yär rá punbi Oja buya. Ne da 'yɛna: "Majuani maha guí 'buhmbu Oja," da 'yɛm buya.

Da t'øt'e xun ho a ram peti

²⁶ Nuya, ma zi cu ah̄u, dín nde ga xi ah̄u 'be'a man'da xun ho guí 'yøthu 'bu guídím petih̄u. Pɛ nde'bu 'be guim b̄mhbu 'be'a dín te yú mbui gátho yu 'yɛc'yɛi, ne da zä gan tuhmbu n'da ra thuhu guín nde gan tuhmbu buya, o gue n'da ram hma guín nde gan xánbateh̄u, o gue n'da ram hma bi b̄en'nah̄u Oja ngue guí mamhbu, o n'da ram hma guí nde guí mamhbu n'da ra nde hingam f̄adi 'be'a nam b̄oni, pɛ gue'bu di 'bui to'o da man a 'be'a nam b̄oni ngue hingam f̄adi. ²⁷ Pɛ nu'bu guí yah̄u man'da ra nde n'dan'yo, h̄ont'u yonj̄a'i din ya, ne nu'bu xun ngu, hyunj̄a'i. Ne hinga n'dat'a ra ora din ya gátho. Nub̄aya i jatho dim 'bu'a n'da da ma 'be'a nam b̄on a bi hma. ²⁸ Pɛ nu'bu njongui 'burpu n'da i p̄adi da ma 'be'a nam b̄on'a bi hma, man'da xun ho 'bu nte da mam bu ja nim petih̄u. Da zä din ya, pɛ n'danni din ȳaseui Oja.

²⁹ Ximangutho u i man rám hman Oja nangue ra nde mf̄adi, din ya yoho o hyu. Ne nu'u to'o bin t'un ra ts'edi da b̄adi 'be'a nam b̄on'a ram hma, da mam 'bu hingui ho, ua gue'bu xun ho.

³⁰ Ne nu'bu i hup̄u n'da bi b̄enba Oja da ma 'be'a im b̄eni da ma, pɛ 'be di jua a i ya bu, ne guí jafu din ya a man'da buya. ³¹ Janangue'a da xøt'a gan yah̄u 'dahmi 'datho, ne gátho ah̄u to'o gátho di b̄enba Oja din ya. Nub̄aya tengu 'bu gán niȳabah̄u yu cu nangue yú mbui ne gátho da hya yu ts'edi yú mbui buya.

³² Nu'u to i man rám hman Oja i jatho da zamzeh̄e rá mbui zeh̄e, madague'bu Oja bi b̄enbi din ya, pɛ jatho da dø'mi ts'u, 'be din ya a man'da. ³³ Nguetho nde Oja da ts'änni 'be'a gátho din ja bu, ne hinga 'da ni thas thohe 'be'a gátho i øt' Oja. Ne in jabu i t'øt'e h̄onbu go hapu i ja yám peti ma mi'yɛc'yɛih̄u.

³⁴ Ne nu yu xisu hingui sä din ya bu ja yu d̄ampeti, nguetho hin'yu yún t'ɛdi din ya u, ne i jatho da 'yø'a 'be'a da sifi, ne hin dim 'bet'o, tengu i mam bu ja rá t'ohni Oja. ³⁵ Ne nu'bu in nde da 'yänni 'be'a nam b̄on a hmam bu, i jatho da 'yän'na rá ndø bu ja rá nguse, nguetho hin di necmanho 'bu i ya n'da ra xisu bu ja ram peti.

³⁶ Ha guim b̄mhbu gá d̄amzeh̄eh̄u rá 'befi Oja, ngue guí ɛmhbu da zä guí sänzeh̄eh̄u 'be'a guí 'yøthu. Uague guim b̄mhbu h̄on'adah̄u gá hyamhbu a ram hma. ³⁷ Pɛ nu'bu majuani bi 'da ah̄u rá ts'edi Oja guí mamhbu rám hma, o gue'bu majuani bin 'da ah̄u nin 'yomf̄enih̄u nangue rá Hogand̄ahi Oja, nu'bu, jatho guí 'yøthu a dá ot'ah̄u 'bu, nguetho rá manda ra Hmu a.

³⁸ Ne nu'bu 'bo'o hingui nde da 'yø'a dá ot'ah̄u, pɛ hingui sä guí 'yarpah̄u ra güenda a. ³⁹ Janangue'a ma zi cu ah̄u, man'da ɛmme guí hyumbi guí mamhbu rám hman Oja nangue ra nde mf̄adi. Pɛ hin guí h̄ɛcpah̄u to'o in nde din ya man'da ra nde. ⁴⁰ Pɛ gan 'yomf̄enih̄u xun ho, ne 'darpu dí mba guí 'yøthu, ne hinga 'da dí thas thohe 'be'a gátho guí 'yøthu.

15

Bi ndants' mahøn'a ra Cristo

¹ Nuya ma zi cu'ah, dín nde ga xi ah mahøn'a ran ho ma'da'yo, tengu dá xi ah mam 'bet'o. Ne gue'a ram hma gá hyamhb, ne gue'a gním 'bähmb xun ho a. ² Ne guet'a ram hman a gní yan ni teh a 'b guidí thoqui gui ten thohoh a dá xi ah. Pe nu'b hin'na, säti tho guí emhb guí øth 'b. ³ Ne dá ja ah gá pahmb a ram hma bin 'dacä ngue man'da jats'edi tho ga pahmb. Ngue dá xän'nah bi du ra Cristo, bi hoga ma ts'oquih, tengu thoho män t'o'ti bu ja rá t'ohni Oja. ⁴ Bi t'ägui, ne bi xox Oja 'b ná hyupa, tengu thoho mí mam bu ja rá t'ohni Oja. ⁵ Ne nu'b mi dambeni ra Cristo, m'bet'o bin 'yuse bu 'buh ra Pedro, ne m'bejua buya bi nu mi'da yá xädi. ⁶ Ne m'bejua buya xø 'bexque bi nequi bu 'darpu mídím peti cut'a ciento yu cu. Ne emme xun ngu i 'butho u ya, madague'b xun du u 'da. ⁷ Ne m'bejua bi nu ra Jacobo, ne m'bejua mahøn'a bi nu gätho u yá 'bäih. ⁸ Pe rán zegui thoho necä bi zä dá nugä ra Cristo bu 'yu. Ne emme xun hei bu dá ec'yegä a ram 'bui ma'da'yo, tengu'b n'da ra 'uere hingui sä dim 'bui, ne emme din unbi. ⁹ Ne him man zä'be ngue xtá t'engä ma 'bäi'be ra Cristo, ne man'da ts'utho dadí mu'be xinda gue'u mi'da yá 'bäih, nguetho emme dá unbä u yá 'yec'yei Oja. ¹⁰ Pe nu Oja rá mate zeh bi jaqui tengu dín jagä ya. Ne hinga säti thoho rá mate Oja bi 'yørque, nguetho emme dá humbi xinda gue gätho mi'da yá 'bäih ra Cristo. Pe hinga guecä dá øt' ra 'befi, ne gue'a rá mate zeh Oja bi zequi dá øt'e. ¹¹ Madague'b guecä o gue'u mi'da bi xän'nah, pe n'dat'a ram hma dí mamhbe ngue bi du ra Cristo nangue ma ts'oquih, ne bi xox Oja 'b mi du. Ne gue'a ram hma gá 'yec'yeh a.

Da xox Oja u xun du

¹² Pe xi a ram hma dí mamhb, ngue bi dambeni ra Cristo 'b mi du, pe hanja gní 'yemhb 'da ah

buya, ngue hingui sä da dambeni u xun du. ¹³ Nu'b hin da dambeni u xun du, pe xinga gue'a ra Cristo xtán dambeni 'b, ne guexta'a ya xun du a ya 'b. ¹⁴ Ne nu'b hin xtán dambeni a ra Cristo, hin'y rá ts'edi a ram hma dí mamhb 'b, ne ndetho guí 'yoh bu 'b. ¹⁵ Ne nu'b ngub guím bemb ngue hingui sä da dambeni u xun du, guí nubethani gahe 'b ngue dí mamhbe bi xox Oja a ra Cristo 'b mi du. ¹⁶ Nu'b hingui sä da dambeni n'da ra du, pe xinga gue a ra Cristo xtán zä xtán dambeni 'b. ¹⁷ Ne nu'b guexta'a ra du a ra Cristo, säti thoho guí ec'yeh a 'b, ne guexta'a him mahoqui ni ts'oquih 'b. ¹⁸ Ne nu'b ngub guím bemb, pe ne'u yu 'yec'yeh xun du bu ja rá 'ye ra Cristo, ne má zä dim 'beru 'b Oja 'b, gue'b ya má zä bim 'be a ra Cristo 'b mi du. ¹⁹ Pe nu'b hontya dí nuh ran ho nangue ra Cristo, ha hin guím bemb ga nuh man'da ran ho 'b dá tuh 'b. Pe huëhigah 'b nte ga nuh, xinda gue'u gä mi'da yu ja'i ngue nte mbeni da nu. ²⁰ Pe majuani maha bi dambeni ra Cristo 'b mi du. Ne tengu'b rá mbadi n'da ra thä bi sopu ja n'da ra huahi, ne gue'a nam bõni ngue da xox Oja u to'o gätho i 'buhmi ra Cristo. ²¹ Tengu thoho 'b mí damp' ran date ua ja ra ximhäi n'da ran 'yoh, ngue ra Adán, ne ngutho a man'da ran 'yoh ngue ra Cristo, bi da'mi ngue da ndants' mahøn'a yu du. ²² Ne tengu tho u gätho bi xand ra Adán, gätho i tu, pe nu gätho di xand ra Cristo, gätho da mba nsots'i. ²³ Pe hinga gätho n'dat'a ra ora da mba nsots'i, nguetho rá mbadi a ra Cristo, ne nu'b bá eh ra Cristo, gätho u xu huahni da mba nsots'i m'bejua. ²⁴ Ne nubuya, ba eh rá pa ran zegui. Nguetho nu'a ra Cristo xí dapi 'be'a gätho má ts'edi, ngue yán suih Oja, ne gätho to'o i hase yán t'edi, ne to'o di manda zeh, ngue'u yu ja'i ne'u yu zithu. Ne nu'b ya bi daha, di un'na Oja rá Ta rá ts'edi mahøn'a. ²⁵ Nguetho nu ra Cristo, im

Hmuts'ut'abi ya, ne gue'bu go bi dāha di 'berpa yá ts'edi ɯ gātho yán sũihũ. ²⁶ Ne nu'a ran dāte ran zεgui thoho da dāpi, ne má zā dim 'be a bũya. ²⁷ Tengu bi mam bu ja rá t'ohni Oja, di japi da dāh ra Cristo 'be'a gātho má ts'edi i ja. Pe njon da bēni ne'a Oja rá Ta da dāpi, nguetho guesε bi un rá ts'edi ra Cristo a. ²⁸ Ne nu'bu gātho bi dā a ra Cristo ɯ 'be'a gā ní ts'edi i ja, ne nu'a ra Cristo bũya, ngue rá Ts'unt'ɯ Oja, ne din dāse bu 'bu Oja rá Ta. Nguetho m'bet'o xí un rá ts'edi. Nubũya da hōnse Oja din ja rá ts'edi bũya. ²⁹ Ne man'da guí ɔthũ guídín xixyāhũ nangue'ɯ xũn du. Pe hanja gni 'yεmhbu him mam 'bu ɯ xũn du bũya. ³⁰ Ne hanja hin dí su man dātehe, gātho ɯ yũ pa dí 'bũhmbu ua thā, gue'bu xcá pāhmbu hin ga ndanshe mahōn'a. ³¹ Ne majuāni thocpa thoho dadím pom'be ran dāte. Ne gue'a dí xi ahũ a ngue'a dín nde ahũ gui pāhmbu 'be'a dí ɔt'ä. Nguetho εmme dí numanho ahũ, ma zi cu ahũ, ngue n'dat'a ma Hmuhũ ra Jesucristo dí εc'yēihũ. ³² Ne dá hāt'i xũn ngu yān unbi, ne xi ɯ yũ zate dán tunhdä'be ua Éfeso, ngubũ i εmb yũ ja'i. Pe 'be'a ní mba a dá ɔt'ä 'bu hin da dāmbēni ɯ xũn du. Pe nu'bu hin ga ndanshũ mahōn'a, mbähä dan sihmehũ ya ne dam minhdu, nguetho má zā ga tuhũ nixudi mani. ³³ O guídín hyehmbu da thā ahũ gui tenhdũ yām hman ɯ 'da yũ hyäte, janangue'a hin gui 'behmbu yũ hogan t'ɔt'e. ³⁴ Pe damin 'yomfēnihũ xũn ho gui pāhmbu nda'a ram hma gue majuāni, ne gui 'yeshũ yũ ts'oqui bũya. Nguetho guí 'bũhmbu 'da hinga ná pāhmbu xũn ho Oja. Ne guehna dí xi ahũ na, janangue'a gui pes' ni sähũ.

Hague din ja 'bu bi dāmbēni ɯ xũn du

³⁵ Uague guím bεmhbu 'da ahũ gui 'yāngahũ: “Be'a di ja 'bu bi dāmbēni ɯ xũn du, ne 'be'a ní ngōc'yēi din ja mahōn'a.” ³⁶ Pe n'da rán t'änni yũ 'yāmbu a. Ha hin guí nuhũ 'be'a di ja n'da ra hmudä 'bu pa nthuhu ngue i 'ya rá xi ne ja da bōx'a rá mbu bũya. ³⁷ Ne hōnt'a go má hmudä guí tuhmbu, hinga guexta'a rá ndä 'bu

bi bōts'e. Nguetho gue'a rá ndä gā tuhmbu, ne ra paxi bu dán go 'bu bi bōts'e. ³⁸ Ne hōnt'a go nda'a má hmudä da thuhu, gātho yá xise 'bu bin ja, tengu bi zānba Oja a. ³⁹ Ne hinga 'da'angu ma ngōc'yēihũ yũ fani o gue yũ doja o yũ huā. ⁴⁰ Ne in jabu 'be'a gātho i ja bu mahēts'i ne 'be'a gātho i ja ua ja ra ximhäi, nu'ɯ bí ja bu mahēts'i, n'dan'yo thoho nán ho xinda gue'ɯ ja ua ja ra häi. ⁴¹ Nu'a rán nequi ra hyadi ne ra zāna ne yũ sō gātho 'dahma 'dan'yo. Ne hinga 'da'angu ɯ yũ sō, 'dahma 'dan'yo bu ni nequi. ⁴² Ne ngutho nangue'bu bi dāmbēni yũ du, ne nu'bu bi t'ä a ra ngōc'yēi, da 'ya nguetho nts'änbi da 'ya a. Pe nu'bu bi dāmbēni bũya ne hin njām'bu da du mahōn'a. ⁴³ Nu'a bi t'āgui hingui ho, pe nu'a da bōts'e εmme xũn ho a. Nu'bu mi t'āgui hin'yũ rá ts'edi, pe nu'bu mí bōts'e, man'da εmme bin ja rá ts'edi. ⁴⁴ Nu'a ra ngō 'bu mi t'āgui, nts'änni hōnt'ua ja ra ximhäi dim 'bu. Pe nu'bu bi bōts'e, nts'änni dim 'bupũ mahēts'i bũya. Ne guí pāhmbu i ja ma ja'ihũ nangue ra ximhäi, pe man'da i jatho gui pāhmbu ngue ne'a din ja ma ja'ihũ nangue rá Hogandāhi Oja. ⁴⁵ Ne gue'a in ja a tengu mán t'o't'i bu ja rá t'ohni Oja, gue ná n'da ra Adán bi ts'änni bin ja'i ua ja ra ximhäi. Pe nu'a ná yoho gue'a di un ra temazāi ngue njām'bu da guadi, gue'a ra Cristo a. ⁴⁶ Ne m'bet'o dām 'bũhmbu nangue ma ngōc'yēihũ ngue hōnt'ua ja ra ximhäi dim 'bu. Ne m'bejua bũya dam 'bũhmbu nangue ra ngōc'yēi ngue nts'änni dim 'bupũ mahēts'i. ⁴⁷ Ne nu rá mbu di ran 'yohũ nt'ɔt'e nangue ra häi. Nu a ná yoho gue'a bí 'yēh mahēts'i, ma Hmuhũ ra Cristo a. ⁴⁸ Ne ngutho ma ngōc'yēihũ ua ja ra häi, tengu tho a ran 'yohũ ngue bi t'ɔt'e nangue ra häi. Pe nu ma ngōc'yēihũ m'bejua din ja tengu thoho rá ngōc'yēi a ma Hmuhũ ra Cristo, nu'a ran 'yohũ bí 'yēh mahēts'i a. ⁴⁹ Ne tengu thoho bu dá nequihũ nangue ra Adán nt'ɔt'e ra häi, ne ngutho bu dá nequihũ mahōn'a

nangue'a ra mɛngu bɛ mahɛts'i. ⁵⁰ Nɛ dín nde ga xi ahɛ mahɔn'a, ma zi cu ahɛ, ngue nu'a man ngɔhɛ nɛ ma jihɛ i jajɛ ya, hingui sã da gonhui rá ts'edi Ojã mahɛts'i a. Nguetho nu'a hingui hãt'i, hingui sã 'darpɛ da 'bes'ui a da hyãt'i hɔn'bɛ go njãm'bɛ. ⁵¹ Pɛ dín nde ahɛ gui pãhmbɛ a him mam fãdi, ngue hinga gãtho ga tuhɛ ngue dyã 'yɛc'yɛihɛ, pɛ gãtho da mba ma pãrquigahɛ ma ngɔc'yɛihɛ. ⁵² Nɛ xɔgue n'dan c'ueɾpadãtho da 'yɔrcahɛ 'bɛ bin yã ra thɛxi 'bɛ rán zɛgui ra pa. Nɛ nu'bɛ bin yã ra thɛxi, 'bɛx da ndants'i gãtho ɛ yɛ 'yɛc'yɛi xɛn du, nɛ din ja yã ngɔ him man zã din ts'oni. Nɛ'ɛ xí du, nɛ'ɛ hin ní du, gãtho da mba ma pãdi. ⁵³ Nɛ nu ma ngɔc'yɛihɛ dí hehɛ ya hin da hyãt'i, janangue'a da mba mahoqui ngue da hyãt'i mazã bɛya. Nɛ i ja rán dãte a ma ngɔc'yɛihɛ ya, pɛgue dín jajɛ a njãm'bɛ da du. ⁵⁴ Nɛ nu'bɛ bin ja ma ngɔc'yɛihɛ ngue njãm'bɛ da du, ya bi jã'ts'a bi man rá t'ohni Ojã bɛya, bi 'yɛna: “Pɛ nu'bɛ dãm 'bɛhmbɛ mahɔn'a, gue'a dí guah ran dãte a, nguetho ya bi thãpi.” ⁵⁵ “Hague grãn dãte, hapɛ i ja ni ts'edi ya ngue gui hyoje. 'Bɛ'a gã ja ya thã, nɛ ya guí ɛna xquí tãje.” ⁵⁶ Nɛ nu yãn t'ɛdi Ojã nɛ gue'ɛ nám fãdi ja ma ts'oquihɛ. Nɛ nu'a ma ts'oquihɛ bɛya, gue'a ní zã di ɛngahɛ ran dãte a. ⁵⁷ Pɛ jamadi gahɛ Ojã, nguetho bi jajɛ dá tãfɛ ran dãte nangue'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ⁵⁸ Janangue'a, ma zi cu ahɛ, damín zãmhɛ bɛ xɛn ho nɛ hin hapɛ gui 'uehmbɛ bɛ. Nɛ gui hyumbi man'da man'da gam pɛhmbɛ nangue rá 'bɛfi ra Hmu, nguetho guí pãhmbɛ hinga sãti thoho a, xinda gue'bɛ hin ga ndanshɛ mahɔn'a.

16

Nthãqui yɛ mbɛti da 'bãx yɛ cu

¹ Nɛ nuya dín nde ga xi ahɛ 'bɛ'a gui 'yɔthɛ nangue ra mbɛti guídí pɛthɛ, ngue nu'a rám fãts'i ma mi'yɛc'yɛihɛ. Damí 'yɔthɛ tengu thoho dá xicã ɛ 'bɛpɛ ja yɛm pɛti bɛ Galacia. ² Ngue gãtho 'bɛ domingo, n'da ngu n'da ahɛ

gui hyajɛ ts'ɛ a hangu xquí tãhmbɛ nhyãto 'bɛ nhyãto, gui pɛshɛ. Nɛ nu'bɛ dá sɔngã bɛ, ya di jabɛ, nɛ hinga ja gui pɛthɛ bɛya. ³ Nɛ nu'bɛ dá sɔngã bɛ, ga pɛhndã bɛ Jerusalén ɛ yãn 'yohɛ ngue gã huanhdɛ. Nɛ ga un ra sɔcuã da gãts'i nangue ran zɛngua, nɛ da hyãx'a xquí pɛthɛ bɛya. ⁴ Nɛ 'bɛ dán 'yomfɛni 'bɛ da zã 'nɛqui ga mba, ya 'darpɛ dá mbãhmbɛ bɛya.

Bi ma da bɔn na 'yo ra Pablo

⁵ Nɛ nu'bɛ dá mba na 'yo, i jatho 'bɛ ba sɔngã bɛ Macedonia, nɛ ja ga thocã bɛ Corinto bɛya. ⁶ Nɛ xɔmhɛma thoho dam 'bɛhmbɛ bɛ 'da yɛ pa, uague dam 'bɛhmbɛ bɛ gãtho dãm bɔn yɛ pa xɛ sɛ. Nɛ nubɛya xɔmhɛma thoho da zã gui zɛjɛ ts'ɛ 'bɛ di nɛqui to'o da 'yurca ra 'yu hapɛ gãtho dan 'yo m'bejua. ⁷ Pɛ hin dín ndegã ngue xɔ ga thotho bɛ guí 'bɛhmbɛ, pɛ dín nde dam 'bɛpɛ 'da yɛ pa, 'bɛ gue'a da nde ma Hmuhɛ a. ⁸ 'Bɛ dam 'bɛcã ua ja ra hnini Éfeso man yozna, ja ga mba bɛ. ⁹ Nguetho ɛmmɛ hndeqe ga man rám hman Ojã ua, madague'bɛ xɛn ngu man sãi'be 'bɛcua. Pɛ ɛmmɛ i te rá 'bɛfi Ojã ua, jannangue'a him 'bɛxque sã ga mba n'dihi. ¹⁰ Nɛ nu'bɛ da zɔm bɛ a ra Timoteo, dami simanhohɛ, janangue'a nte da bɛni. Nguetho dim pɛfi nangue rá 'bɛfi ma Hmuhɛ a, tengu thohogã. ¹¹ Pɛ jatho gãtho ahɛ gui numansuhɛ a ra Timoteo. Nɛ nu'bɛ bá ɛcua, dami fãxhɛ ngue da zɔmanho ua. Nguetho dí tɔn'ua a, nɛ ɛmmɛ dín nde ga nu mahɔn'a, nɛ'ɛ gãtho mi'da. ¹² Nɛ ɛmmɛ dá xicã ma cuhɛ ra Apolo xtã mbãhã 'da yɛ cu 'bɛcua, ngue da nu ahɛ. Pɛ him bi nde bi mba ya. Pɛ xɔmhɛma thoho m'bejua da mba bɛ 'bɛ bi zã da mba.

Yãn zɛgui ran zɛngua

¹³ Nɛ jant'a thoho gui 'yɔthɛ tengu'bɛ gan äthãhɛ, ngue gan zãmhɛ bɛ ja ni t'ɛc'yɛihɛ. Dami hyuthɛ ran zambɛi, din ja ni ts'edihɛ xɛn ho. ¹⁴ Nɛ 'bɛ'a gãtho guí ɔthɛ, pɛ dami 'yɔthɛ nangue ran huɛcate. ¹⁵ Nɛ nuya ma zi cu ahɛ, guí pãhmbɛ ngue gãtho ja a yãn jahɛ ra Estéfano,

mbɔdi yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ra hɔi Acaya, nɛ
 ɛmmɛ hɔnt'a im bɛni ngue da mbɔx
 yá mi'yɛc'yɛihɛ ɛ. ¹⁶ Janangue'a dín
 nde ahɛ ɛmmɛ gui numansuhɛ a ra
 Estéfano, ngue'a gui 'yɔthɛ a da man
 a. Pɛ nɛ'ɛ mi'da i 'bɛpɛ, ngue 'da'angu
 i ɔthɛ a ra Estéfano, ngue'a hin din sui,
 nɛ humbi da 'yɔt' ra 'bɛfi xɛn ho, nɛ'ɛ
 gui numansuhɛ ɛ. ¹⁷ Nɛ ɛmmɛ dadí
 johyagá, ngue nu'a mí hɛmbá 'bɛ'a
 guí ɔthɛ, pɛ ya dí pɔcá ya, nguetho bi
 zɔcua a ra Estéfano, nɛ ra Fortunato,
 nɛ'a ra Acaico. ¹⁸ Janangue ɛmmɛ
 bi xah ma mbɔi. Nɛ ahɛ bi xah ni
 mbɔihɛ ya, nangue'a ram hma gá
 'yángahɛ gue'a hin gmí pɔhmbɛ. Nɛ
 dami numanhohɛ ɛ yɛ jɔ'i tengu ɛ.
¹⁹ Nu yɛ cu i 'bɛcua ra hɔi Asia, gátho i
 pɛn'nahɛ ran zɛngua. Nu ra Aquila nɛ
 ra Priscila rá xisu, nɛ gátho ɛ dim peti
 bɛ ja rá ngu, nɛ gátho i pɛn'nahɛ ran
 zɛngua nangue rá thuhu ma Hmuhɛ.
²⁰ Dami hyɔnbahɛ yán zɛngua gátho
 yɛ cu i 'bɛcua. Damin zɛngua zɛhɛhɛ
 n'da ngu n'da ahɛ ngue 'da gdín
 huɛctahɛ. ²¹ Pɛ nugá dra Pablogá ga
 ozɛhɛgá n'da ran zɛngua dí pɛn'nahɛ
 nangue ma 'yɛɛgá. ²² Nu'bɛ i 'bɛ a
 n'da ngue him majuaɔni i numanho
 a ma Hmuhɛ ra Jesucristo, nɛ hin te
 rán jaui Ojɔ a 'bɛ, nɛ da zánba ran ɛnbi
 a. Nɛ mi ts'ɛtho ba ɛh ma Hmuhɛ da
 'yɔt' ran juɔnbi a. ²³ Nɛ nuya da mbɔx
 ahɛ rá mate ma Hmuhɛ ra Jesucristo.
²⁴ Nɛ ɛmmɛ dadí huɛc'ahɛ gátho ahɛ
 nangue 'darpɛ dí 'bɛhmbɛ ra Cristo
 Jesús. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɛ ya.

2 CORINTIOS

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra daɥnini Corinto

Ran zengua

¹ Nugä drá Pablogä, ne nangué rá pähä Ojã ma 'bäigä'be a ra Jesucristo. Dín 'yogä'be ma cuhɯ ra Timoteo. Ne dí pen'nahɯ bɯ ra sɔcuɔ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ ngué dim pɛti bɯ ja rán ngu Ojã bɯ ja ra hnini Corinto, ne gätho yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯpɯ ja ra xɛqui Acaya. ² Ne nu'a Ojã ma Tahɯ ne ra Jesucristo ma Hmuhɯ di 'da ahɯ rá mate a, ne da hyut'a ni mbɯihɯ.

Yán unbi ra Pablo

³ Jamadi Ojã rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo, nguetho i ja rá yembɯi nanguéjɯ. Ne guesɛ Ojã thocua thoho i hurca ma mbɯihɯ. ⁴ Nu'a Ojã i hurca ma mbɯihɯ nangué gätho yɯn unbi dín nuhɯ. Janangué'a da zä ga hurpahɯ yá mbɯi 'da to'o in nu ran unbi, tengu tho bɯ í hyurcahɯ ma mbɯihɯ Ojã. ⁵ Nu'bɯ dí comhbɯ yán unbi ra Cristo, nu'a di zerca ma mbɯihɯ, go din theui ran unbi dín nuhɯ. ⁶ Ne nangué ran unbi dín nugä'be, gue'a dín te ni t'ɛc'yɛihɯ, ne di zet'a ni mbɯihɯ a. Ne nu'bɯ di zerca ma mbɯi'be Ojã, ne ahɯ di zet'a ni mbɯihɯ. Nguetho nu'bɯ guím bɛmhɯ a ran unbi dín nu'be, sä gui hyäthɯ ne hin gan xɔmbɯihɯ ran unbi guín nuhɯ, tengu thohogä'be. ⁷ Hin ts'ɯ dadí 'yon ma mbɯi'be nangué ni t'ɛc'yɛihɯ. Ne dí pã'be ngué guí comhbɯ man unbi'be. Ngutho Ojã da hyurca ma mbɯihɯ. ⁸ Nugä'be dín nde ahɯ, ma cu ahɯ, gui pãhmbɯ ngué dán nu'be ran unbi bɯ ja ra häi Asia. Ne hin'yɯ ma ts'edi'be ngué xcá häzɛhɛ'be, nguetho ɛmmɛ ts'edi ran unbi dá nu'be, ne mi ts'utho xcá tu'be bɯ. ⁹ Majuɔni ɛ maguɛpɯ xcá tu'be, pɛ gätho ɯ bin ja n'damhma sä ga pã'be ngué hin'yɯ ma ts'edi zɛhɛ'be, pɛ ga tɔm'be 'be'a da 'yɔt'

Ojã, ngué man'da xɯn ndoho rá ts'edi ngué da xox'ɯ xɯn du. ¹⁰ Nu'a Ojã bi yängä'be bɯ ja ran däte ngué ɛmmɛ nts'utho, ne dí pã'be ngué Ojã da yängä'be mahɔn'a. Ne dí ɛc'yɛi'be ne dí tɔm'be ngué thocua thoho da yängä'be Ojã. ¹¹ Ne nu ahɯ sä gui zec'be ts'ɯ 'bɯ guín yãhɯ Ojã nanguécä'be, ne m'bejua bɯya da zä gätho ahɯ n'dat'a ga xihmbɯ jamadi Ojã nangué 'be'a bi 'yɔrca'be.

Ra Pablo bi ma hanja him bi mba n'dihi bɯ ja ra hnini Corinto

¹² I hu ma mbɯi'be nguetho di bɛnga ma mbɯi'be ngué xɯn ho 'be'a dí ɔt'be ua ja ra ximhäi, ne xɯn ho 'be'a dí ɔt'be nangué ahɯ. Ne hin nangué man 'yomfɛnisɛ'be, pɛ Ojã i fãxca'be ngué dí ɔt'be ran ho. ¹³ Dín nde ahɯ gui pãhmbɯ xɯn ho 'be'a dí ɔt'be, tengu dí ot'ahɯ ya. ¹⁴ Ne madague'bɯ hin guí pãhmbɯ gätho ya dí xi'ahɯ, pɛ nu'bɯ bi zɔn ra pa ba ɛh ra Hmu Jesús, gan johyahɯ nangué a ram hma dí ot'ahɯ. Ne ngutho ga'be da hyu ma mbɯi'be nangué ahɯ. ¹⁵ Majuɔni min ndegä xcá mba bɯ, ne nu'bɯ xcá mba bɯ, mi sä nyondí xcá hut'a ni mbɯihɯ. ¹⁶ Mim bɛngä ngué xcá thocä bɯ guí 'bãhmbɯ, gan nu ahɯ ts'ɯ nu'bɯ má mbagä bɯ ja ra häi Macedonia, ne dím bɛngä ga thopɯ mahɔn'a 'bɯ dá pɔngä ua ja ra häi Macedonia. Ne nu'bɯ dá mba bɯ, dím bɛngä ngué gui fãxcä bɯ ja ra 'yu Judea. ¹⁷ Pɛ hingui yoho man 'yomfɛnigä, tengu guí ɛnjɯ dí ɔt'ä 'bɯ him má thocä bɯ. Hin dí ɔt'ä tengu ɔt'i 'da ɯ yɯn 'yohɯ ngué yoho im bɛni. ¹⁸ Ne majuɔni dá bɛngä xcá mba bɯ 'bɯ má xi ahɯ. Ne i pã Ojã majuɔni dí xi ahɯ. ¹⁹ Nugä ne ra Timoteo ne ra Silvano ya dá xi ahe nangué ra Cristo Jesús, rá Ts'unt'ɯ Ojã. Ne nu'a ra Cristo hin di pä a im bɛni, pɛ hɔnt'a majuɔni im man a. ²⁰ Ne gue'a ra Cristo ní jã'ts'i 'be'a gätho i sãn Ojã da 'yɔt'e, ne nangué bi hogahɯ ra Cristo dí pãhmbɯ di 'dajɯ rá mate Ojã 'bɯ dí äfɯ, ne gue'a ná ɛspahɯ Ojã a. ²¹ Guet'a Ojã bi 'dajɯ ra ts'edi ngué thocua thoho ga tɛnhɯ ra Cristo, ne n'da ngu n'dajɯ bi 'dajɯ ra

'bɛfi. ²² Nɛ guet'a Oja bi 'yɔt'e yá mbɛti gahɛ a, nɛ bi 'dajɛ rá Hogandáhi mbo ma mbɛihɛ, guɛpɛ na fadi majuaɲi di 'dajɛ 'bɛ'a gátho man'da. ²³ Majuaɲi a dí xi ahɛ ngue hanja hin dá thocá bɛ guí 'bɛhmbɛ. Nu'bɛ xɛá sɔngá bɛ a ra pa dá xi ahɛ, xɛá dɛmhyá ahɛ ts'u 'bɛ, nguetho hinga nadí hojɛ 'bɛ'a guí ɔthɛ. Nɛ ndetho ɛmmɛ xɛá ɛn'na ni mbɛihɛ 'bɛ'a xɛá xi ahɛ. Nɛ dí paɲi majuaɲi a dí xi ahɛ ya, nɛ dí xi Oja di 'dac ran ɛnbi 'bɛ him majuaɲi a dí m ma. ²⁴ Pɛ dín nde ahɛ da hyu ni mbɛihɛ, nɛ hin da du ni mbɛihɛ 'bɛ'a ga xi ahɛ. Nɛ gue'a dín nde ga ɔt'ahɛ 'bɛ dá mbagá bɛ. Pɛ hin'yɛ man'da sá ga xi ahɛ guí 'yɛc'yɛihɛ, nguetho i jua'a guí ɛc'yɛihɛ ngue guí paɲmbɛ majuaɲi ra Cristo.

2

¹ Janangue'a dá ɛnsegá, nu'bɛ dá mba bɛ mahɔn'a, hin ga 'da ahɛ ra dumbɛi mahɔn'a. ² Nguetho nu'bɛ guím bɛndumbɛihɛ, hingui sá guí 'dajɛ ran johya 'bɛ. Nɛ hɔnse ahɛ sá guí 'dajɛ ran johya, pɛ hingui sá 'bɛ i tu ni mbɛihɛ. ³ Janangue'a dá ɔt'ahɛ ra sɔcuá nguetho dín nde ngue gan 'yomfɛnihɛ ts'u, nɛ sá guí hojɛ 'bɛ'a gnám 'bɛhmbɛ. Nɛ nu'bɛ dá mbagá bɛ, ya xquí hojɛ a 'bɛ'a man'da gnám 'bɛhmbɛ, nɛ sá guí 'dajɛ ran johya bɛya nɛ hin dín ja'ahɛ ra dumbɛi. Nguetho dí ɛnsegá ngue n'dat'a dí m bɛmhɛ, nu'bɛ dín johyagá nɛ ahɛ ja nin johyá. ⁴ Nɛ ɛmmɛ mi tu ma mbɛi nu'bɛ má ɔt'ahɛ ra sɔcuá, nɛ ɛmmɛ dán zoni, nguetho hin dín nde guí ɛt' ni mbɛihɛ nangue 'bɛ'a dá ɔt'ahɛ, pɛ dín nde guí paɲmbɛ ngue ɛmmɛ dadí huɛc ahɛ.

Da mba ma punbi to'o bi 'yɔt' ran ts'o

⁵ Hinga hɔnsegá pɛ gátho ahɛ i ja ahɛ ra dumbɛi nangue 'bɛ'a bi 'yɔt' ran 'yohɛ ngue bi zin rá hɔmbe. ⁶ Pɛ dí ɛna xɔt'a ya ran ɛnbi gá unhdɛ a ran 'yohɛ. ⁷ Nɛ nuya nde'bɛ guí punbahɛ rá ts'oqui, nɛ guí hyurpahɛ rá mbɛi. Nguetho nu'bɛ hin guí hyurpahɛ rá

mbɛi, man'da dín ja ra dumbɛi ngue njam'bɛ sá dín hogui. ⁸ Nuya dí á ahɛ ra mate ngue guí 'yuthɛ xɛn ho nin huɛcatehɛ a ran 'yohɛ. ⁹ Nugá dá ɔt'ahɛ nguetho dín nde ga pa 'bɛ guí ɔthɛ tengu dí xi ahɛ, uague hin'na. ¹⁰ Nu'bɛ guí punbahɛ n'da ni mija'ihɛ, nɛcá ga punba a. Nɛ nu'bɛ guí punbahɛ 'bɛ'a bi 'yɔt'a n'da, nɛ dí punbá a nangue rán t'ɛdi ra Cristo. ¹¹ Nguetho hin dín ndegá da dajɛ ra zɪthu nangue 'bɛ'a dí ɔthɛ. Dí paɲmbɛ 'bɛ'a nde da 'yɔt'a ra zɪthu nguetho in nde da hyájɛ.

Him bin säya a ní bɛm bɛ Corinto ra Pablo

¹² Nu'bɛ má sɔngá bɛ ja ra hnini Troas, Oja ya xí xocua yá mbɛi yɛ ja'i bɛ. Nɛ hingui hɛi dá mangá bɛ rán ho ma'da'yo ra Cristo nguetho yɛ ja'i min nde da 'yɔde. ¹³ Pɛ hin dán johyagá, nguetho hin dá tɪngá bɛ ma cuhɛ ra Tito. Ngue xta xiquí 'bɛ'a guí ɔthɛ bɛ. Jananjabɛ dá socá yɛ ja'i bɛ Troas nɛ dá mbagá bɛ ja ra häi Macedonia, ja dá tɪngá bɛ a ra Tito.

Nangue ra Cristo sá ga tafɛ ra zɪthu

¹⁴ Pɛ jamadi Oja, nangue dín 'yohɛ ra Cristo di jajɛ ga tafɛ ra zɪthu bɛ'a gátho dí ɔthɛ. Nɛ hɔnbɛ go hapɛ dí m mam'be ran ho ma'da'yo, Oja di japi da tho a, tengu tho 'bɛ n'da ra 'yɛthi i tux ran dahi i yɛmanho. ¹⁵ Nɛ nangue dín 'yohɛ ra Cristo, Oja in numanhojɛ, tengu ra 'yɛthi i yɛmanho bɛ nam bɛn Oja. Nugá'be dí m mam'be ra Cristo Jesús bɛ 'bɛi gátho yɛ ja'i, gue'ɛ i ja yá temazá, nɛ ɛ di 'bɛh ra temazá. ¹⁶ Nu a ram hma dí m mam'be, dá zánba ran ɛnbi a 'bɛ hingui nde da hyán a n'da, pɛ nu ɛ to'o i ɛc'yɛi 'bɛ'a dí m mam'be, di un ra te a. Pɛ to'o maha da hyát'i da'yɔt' na. ¹⁷ Hɔnt'ɛ tengu gá'be ngue n'dat'a Oja dí m bɛmhɛ, nɛ dyɛm 'bɛhnigá'be Oja, nɛ dyá 'yɛhɛ gá'be ra Cristo, nɛ nu a Oja in nuc'be. Nɛ nugá'be hin dí ɔt'be tengu ɔt'ɛ 'da xɛn ngu ngue in nde da dɛsɛ nangue rá 'bɛfi Oja i ɔt'e.

3

Rán hoqui Oja ma'da'yo

¹ Ha guí εmhբս dí ozεhε ma certificado'be 'բս dí xi ahս 'բε'a dí øt'be. Ha jatho din ja ma certificado'be ngue da xi ahս xսn ho dí øt'be tengu i çą yս hyäte xánbate guí 'բսmhբս բս. O ha guí εmhբս jatho guí 'yørca'be n'da tengu guí ørpa ս 'da. ² Pε go guesε ahս ma certificado ahս nguetho nu'բս 'bo'o ngue bi bą'a gním 'բսmhբս, da bądi 'բε'a ma hoga'բεfi dá øt'ä բս 'բս máմ 'բսmhբս բս. ³ Nε nu ս yս ją'i ngue hingui εç'yεi da nu ahս, tengu 'բս bi nu n'da ra søcuą nangue ráմ hman Oja. Pε hinga gue ra søcuą nt'o't'i ra tinta o gue nt'o't'i բս ja ra do ngue da nu ս, pε gue'a bi 'yo't'a ra Cristo բս ni mbսihս nangue rá Hogandąhi Oja 'բս má xán'nahս. ⁴ Da zä ngubս ga xi ahս ngue xսn ho ra 'բεfi dí øt'a'be, nguetho i fäxca'be Oja nangue dín 'yohս ra Cristo. ⁵ Nε hin nangue man hose'be da zä ga øt'be ran ho, pε hønse Oja di 'dac'be ra ts'edi ga øt'be 'բε'a dí øt'be. ⁶ Nu Oja bi 'dac'be 'բε'a ga hom'be ngue i juadi xսn ho, ngue da zä ga xi'be yս ją'i rán hoqui Oja ma'da'yo. Nu ran hoqui hinga 'da'anguui i mammi yսn t'ędi nt'o't'i maya'բս. Nguetho nu'a ran ho ma'da'yo i xijս di 'dajս ra temaząi a rá Hogandąhi Oja. Pε nu yսn t'ędi i xijս tengu 'բս ma yąpatehս, ngue'a hin dí hät'i ga øzεhεhս a ran ho im mam բս. ⁷ Pε nu'բս rá mbսdi bin t'un yսn t'ędi, pε min 'youi a rá nuixte Oja, nguetho εmmε madi yoxni rá hmi ra Moisés 'բս madín t'un yս do nt'o't'i yսn t'ędi, janangue'a hingui sä ս yս ją'i da hyęrpa rá hmi. M'բejua býa bim 'բε a rá nuixte mi ja բս rá hmi. Pε madague'a in 'youi ra nuixte ս yսn t'ędi 'բս ja min t'uni, pε din yąpate ne ran սnbi. ⁸ Nu yսn t'ędi min 'youi rá nuixte Oja ne bi man a ran dąte. Pε εmmε xսn ngu man'da rá nuixte Oja in 'youi rá 'բεfi rá Hogandąhi Oja. ⁹ N'youi rá nuixte Oja yսn t'ędi ngue din yąpate, pε εmmε man'da xսn ngu rá nuixte Oja din 'youi ran ho

ma'da'yo ngue im man Oja di hogahս. ¹⁰ Nuya bim 'բեհ rá ts'edi ս yսn t'ędi, nguetho εmmε man'da i ja rá ts'edi ran ho ma'da'yo. ¹¹ Nu yսn t'ędi min 'youi ra nuixte, pε nts'änni 'da yս patho da hyät'i, ne bi thogui. Pε nuya εmmε xսn ngu ra nuixte in 'youi a ran ho ma'da'yo, ne njám'բս da guadi. ¹² Dí pąhmbս ngue njám'բս dim 'բեհ rá ts'edi a ran hoqui ma'da'yo ngue bi 'yøt' Oja. Janangue'a sä ga huthս nząmbսi gam mamhbս ran ho ma'da'yo. ¹³ Nε nu'բս dím mamhbս ran ho ma'da'yo, hin dí øthս tengu mi øt' ra Moisés maya'բս, ngue bi gop rá hmi ra 'bøt'e, ndepe hin da nu yս ją'i israel gue'բս xtím 'բε a rá nuixte. ¹⁴ Pε nu yս ją'i him mi pą ս ngue dim 'բε ս yá nuixte yսn t'ędi ne guexta'a yս pa ya, nu'բս in nu ra søcuą guepս nt'o't'i yսn t'ędi rán hoqui Oja maya'բս, hingui sä da bądi. Nguetho tengu 'բս i ja n'da ra 'bøt'e բս ja rá hmi da gop rá dä. Ne hønt'a ra Cristo sä di 'uecpa a. ¹⁵ Guexta'a yá mbսi ս 'da i 'բսhya, nu'բս in nde da den yán t'ędi ra Moisés ne nu'բս im ma, hingui sä da bądi 'բε'a nam bøn ս, nguetho njot'i tho yá mbսi. ¹⁶ Pε nu'բս di pąh rán 'yomfęni n'da nangue a ra Cristo ne di dąp rá mbսi a, din ja ran nequi rá mbսi 'բս. ¹⁷ Nu'a ra Cristo, 'da anguui rá Hogandąhi. Nε nu'բս i 'բսpս mbo ma mbսihս, ne gue'a í thøgahս բս ja ra 'բεxui ne ran սnbi. ¹⁸ Nε hingan jo'mi ma mbսihս tengu 'բս dí hanthս xսn ho a rá nuixte ra Cristo. Nε tengu n'da ra hyędä di nequi բս to'o da hyandi, ne ngutho gahս man'da man'da di nequi gahս rá nuixte ra Cristo dí hanthս, ne gue'a ní 'yørcahս a ngue ga cohmbս tengu a.

4

¹ Nu rá mate zεhε Oja ngue bi 'dac'be ra 'բεfi, janangue'a hingui cuent ma mbսi'be nangue ra 'բεfi dí øt'be. ² Ząi hin di thoc man 'yomfęnisε'be nangue rá 'բεfi Oja, ne hin dí häte'be 'բս dím mam'be ráմ hman Oja tengu i øt'ս 'da. Pε dím mam'be ngue majuąni a ráմ hman

Ojã, nε gãtho yu ja'i sä da badi ngue dí 'yo'be xun ho bu ja rá hmi Ojã. ³Hont'u ngue ní mba bu ja ran unbi hingui pãdi 'be'a nam bøn a dí m mam'be ngue ran ho ma'da'yo. ⁴Nguetho nu ra zithu t'ẽmbi ojã ua ja ra ximhäi i ja ya di xädäba yá mbai u i tenni, hin di japi ngue da nu nuixte a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ngue xti yorp u 'bai. Pε nu'a ra Cristo gue'a ní fã Ojã a, nε 'da anguui rá ts'edi. ⁵Pε nugã'be hin dí m mam'be a dí hnumanhoc'be, pε dí m mam'be ngue gue'a ra Cristo Jesús ra Hmu a. Nε dí øt'be ni 'yεε ga'be, nguetho εmme dí numanho'be ra Jesús. ⁶Nu Ojã rá mbudi bi manda din ja ran nεqui bu mi ja ra 'bexui, guet'a Ojã bi yorb u ja ma mbaihu. Nε nangue ran nεqui i jaj u bu ma mbaihu, sä ga pãhmbu rá nuixte Ojã. Nguetho ra Jesucristo bi jaj u dá pãhmbu rá nuixte Ojã.

Nám 'buhmbu a ngue dí pãhmbu a majuqni

⁷Ojã bi 'daju rá ts'edi mbo ma mbaihu, tengu n'da ra jahäi bi järpu a xun ngu di muui. Tengu 'bu dyu ts'øeh u din xen'a n'dihi. Pε gueru na fãdi him ma ts'edi zehhu a ná ørpahu rá 'befi Ojã, pε guesε rá ts'edi a bi 'daju. ⁸Nguetho thocua thoho dí n nu'be yun unbi, pε hingui tu ma mbai'be nangue rá ts'edi Ojã dí n 'yohe. Nε ja'bu hin dí pã'be 'be'a dán go a dí øt'be, pε hin dí m mam'be ngue ga hεh ma 'befi'be. ⁹I 'buh man sai'be pε hin dí 'yose'be nguetho 'buh mam fãts'ihe ra Cristo, ja'bu in nu ran u ma ja'i'be, pε hin dí tu'be. ¹⁰Hønbu go hapu ga mbε'be, dí n nu'be ran unbi, nε sä xcá tu'be nangue rá 'befi ra Jesús dí øt'be, tengu tho 'bu mi du ra Jesús. Pε nangue dí hãt'be yun unbi di nεqui dí 'buhmbe ra Jesús, nε di jamansuc'be. ¹¹Nε thocua thoho εna da thog'be nangue dí øt'be rá 'befi ra Jesús, pε gue'a ní nεqui rá ts'edi ra Jesús dí n 'yo'be a, ngue i fãxca'be, nε hin'y u ma ts'edi zehε'be. ¹²Janangue'a thocua thoho i thusca man dãteh u, pε gue'a man'da gním 'buhmbu Ojã xun ho

a. ¹³Nu'a n'da ran 'yoh u bi ma maya'bu bu ja rá t'ohni Ojã: "Nugã dí εc'yεigã, janangue'a dí m mangã na," bi 'yεna. Nguetho dí øt'ã'be ya, dí εc'yεi'be, janangue'a dí m mam'be a dí εc'yεi'be. ¹⁴Nε hin dí su'be, nguetho dí pã'be madã thog'be, pε guet'a Ojã ngue bi xox'a ma Hmuh u ra Jesús 'bu mi du, da xoxcã'be tengu bu í xox'a ra Jesús. Nε ah u dan 'yoh u 'bu dá sømhbu bu 'bu a Ojã. ¹⁵Pε nu' u 'be'a gãtho dí n nu'be nangue ah u, n'damhma man'da xtán ngu ah u guin nuh u rá mate Ojã, nε man'da xtán ngu ah u gui 'yεmf u Ojã, jamadi ni mate. Nε gue'a man'da dí t'εspa Ojã a buya. ¹⁶Janangue'a hingui cuent ma mbai'be nangue a ma 'befi'be, madague'bu man'da man'da in theh rá ts'edi ma ja'i'be. Pε Ojã di un ra ts'edi ma mbai'be gãtho yu pa. ¹⁷Nu' u yun unbi dí n nuh u ua ja ra häi hingan ya'a u, pε gue'a man'da dá tĩmhbu ran ho bu mahεts'i. εmme man'da xun ngu ra nuixte gan nuh u bu, xinda gue ran unbi dá nuh u ua ja ra häi. ¹⁸Hin dí m bεmhbu gãtho yun unbi dí n nuh u ua ja ra ximhäi, nguetho da tho u. Pε man'da dí m bεmhbu 'be'a gãtho hin dí n nuh u ya, nguetho nu'a din jagãhu bu mahεts'i hin da tho a.

5

¹Nε dí pãhmbu ngue ma ja'ihu tengu n'da ra ngu ua ja ra ximhäi, hinga ya'a da hyät'i. Nε nu'bu da yøt' ma ngu ua din ja bu a man'da ma ngumhbu bu mahεts'i ngue bi hyø Ojã. Nε njãm'bu da gua a, nguetho him bi hyøh yu ja'i. ²Nε nuju dadín xømbaihu nangue ma ngøc'yεih u i jaj u ya, nε dí n dømdahu di pãrca ma ja'ihu, da gohi ma'da'yo, ngue rán säui bu mahεts'i a. ³Nu Ojã di japi ngue din ja ma ngøc'yεih u bu. ⁴Pε nuya ngue dí 'buhmbu ua, nε in nu ran unbi ma ngøc'yεih u nε dí n xømbaihu. Pε hin nangue a dí n nde ga tuh u n'dihi, pε man'da dí n ndeh u a ma ja'ihu ma'da'yo, ngue dí m pãrcahu ma ngøc'yεih u i ja ya. ⁵Nu Ojã bi zãnni ngue di pãrca ma ja'ihu, nε bi 'daju rá

Hogandahi ngue ra hmεpya majuani din ja. ⁶ Ne dín dø'mate thohu ya pa dí 'buhmbu ua. Nguetho dí pahmbu nu ya pa dí 'buhmbu ma ja'ihu i jaju ya, hin dí 'buhmbu ma Hmuhu ra Jesús bu ja rá ngu bu mahεts'i. ⁷ Dí pahmbu majuani din ja ma ngumhbu bu, nguetho dí εc'yεigähu Oja, madague'bu hin dín nuhu. ⁸ Ne dín dø'mate thohu ua, pe dí εmhbu ngue man'da xun ho ga sohmbu ua ma ngøc'yεihu, ne ga mbähä bu bí 'bu a ma Hmuhu mahεts'i. ⁹ Pe man'da hnehi thoho dín nde ga øthu 'be'a in nde ma Hmuhu, madague'a dí 'buhmbu ua ja ra häi, uague dí 'buhmbu bu guεpu bí 'bui. ¹⁰ Nguetho da zøn ra pa ngue gätho dyu 'yεc'yεihu jatho dam 'bähmbu bu ja rá hmi ra Cristo, n'da ngu n'daju. 'Dahmi 'datho ga hamhbu 'be'a yün thehu dá øthu ua ja ra häi. Ga tåhmbu 'bu xun ho, ga 'behmbu 'bu hin ε ho.

Bi hogahu 'be'a nán sühmbu Oja 'bu mí du ra Cristo

¹¹ Ne dí su ga øt'ä a hin da numanho Oja, janangue'a dí humbi dí xifi 'be'a dí 'yεc'yεi Oja u ya ja'i. Nugä'be Oja i paç'be xun ho 'be'a majuani dí øt'be, ne nu ahü dín nde ngue gui paç'be xun ho. ¹² Hin dín nde a'be guim bεmhbu ngue dím ma nangue man hose'be. Pe dín nde ngue guin numanhoc'be, guεpu da zä gui hεcuahu ya ja'i ngue i ten'ndu yan 'yohu din 'yεzεhe, pe nu'u yú mbui u him majuani u. ¹³ Pe dí øt'be 'be'a gätho da numanho Oja, nguetho dín numanho'be Oja, madague'a im man ya ja'i dí ton-togä'be. Pe nu'a 'be'a dí øt'ä'be da bømanho nangue ahü. ¹⁴ Nangue rán huεcate ra Cristo ná øt'be 'be'a gätho dí øt'be, nguetho dí pahmbu ngue bi du bi nu ran unbi nangue gätho ya ja'i. Ne gue'a ní zä dim pomhbu ran unbi u, tengu 'bu xtán duε ngue xtán guzεhe yú ts'oqui. ¹⁵ Ne bi du ne bi ndants' mahøn'a ngue nde di un ra 'da'yote u gätho ya ja'i. Janangue'a da 'ye'ts'a ní 'yøt' yú pähä zεhe u to da hyan ra 'da'yote, ne da 'yøt'e 'be'a in numanho a. ¹⁶ Janangue'a nuya dá

päh man 'yomfεnihü, ne nuya hin ná numanhohü ma mi ja'ihu 'be'a di ja, tengu mi øthu nu'bu him mi εc'yεihu. Pe gam bεmhbu tengu bu nam bεn Oja u. Ne nu'bu him mi εc'yεigä, dím bεni ngue nu ra Cristo n'da ran 'yohu thoho tengugä, pe nuya hinguin ja bu dím bεngä ya. ¹⁷ Nguetho gätho to'o in 'yohu ra Cristo tengu 'bu ma'da'yo u, nu yün yon 'yomfεni zεhe bi 'be'u, pe nuya gätho bi gohi ma'da'yo. ¹⁸ Pe gätho bi 'yøzεhe Oja däm 'buhmbu ma'da'yo. Nguetho bi hogahu 'be'a madín sühmbu Oja 'bu mí du ra Cristo. Ne nuya bi 'daju ra 'be'fi ngue ga xihmbu ya ja'i 'be'a dí zin a Oja u, ne da mba ma punbi yú ts'oqui gätho i εc'yεi. ¹⁹ Nguetho nu'a Oja min 'youi ra Cristo nu'bu mi 'yøt'e 'be'a dí hocpa yú mbui ya ja'i ja ra ximhäi. Nuya hin da gucpa a rá muui u yú ts'oqui gätho to'o da 'yεc'yεi a. Ne bi 'daju ra 'be'fi ngue ga xihmbu ya ja'i 'be'pu dín yamanhohu Oja u. ²⁰ Nuju ma 'bäigähu ra Cristo, εmme dí hah ma mbui dí xihmbu ya ja'i tengu tho 'bu xtá xise Oja u, ngue da 'yäpi di hocpa yú mbui, ne dín 'yohu xun ho Oja. ²¹ Nu'a ra Cristo hin'yu rá ts'oqui, pe bi nu ran unbi nangue ma ts'oquihu tengu 'bu yú ts'oqui zεhe. Janangue'a da 'yεmbi rán ho a rán hose ra Cristo to'o gätho da 'yεc'yεi 'be'a í du a.

6

¹ Neεe a Oja dí comhbe rá 'be'fi, ne janangue'a gätho ma mbui'be dí xi ahü ngue gui jamansuhu rá mate Oja. ² Nguetho Oja bi mam bu ja rá t'ohni: "Dá øcä ni ndehu a ra pa gá zoju, ne dá øt'ahu ra mate. Ne dá zε ahü ra pa dá yan ahü," εn'a Oja. Nuya ya pa ja buya Oja sä da 'yøt'ahu ran ho, nuya nám pa ya Oja i sä di pø'ahu. ³ Ne dí honi xun ho 'be'a gätho ga øt'be, ngue hin di u't' yú mbui 'da 'be'a dí øt'be, n'damhma njon di c'aman'u rá 'be'fi Oja dí øt'be. ⁴ Ne nangue 'be'a dí øt'be dín nde ga ut ya ja'i ngue majuani yüm 'behniga'be ra Cristo ua ja ra häi. Ne gätho dí øt'be xun ho ne hin dín xømbui'be, madague'bu xun

ngu ran unbi dín nu'be. Ne xun he'i 'be'a nám 'bu'be, ne ja'bu hin dí pa'be 'be'a ga ot'be. ⁵ Ne xun ngu yu nidi i 'benzaga'be, ne dí ofädi'be, ne dín nu'be 'da yun 'yo'ts'i 'bu in cue yu ja'i. Ne 'da yu pa emme dí yä'be nanguera 'befi xun he'i dí ot'be. Ne dí äthä'be 'da yu xui, hin dí a'be, pe dí tōmda'be 'be'a dín ja. Ne 'da yu pa hin'yu ga si'be. ⁶ Pe n'datho ma mbai'be tengu rán säui a majuani, ne dá ot'be ran ho nguetho dín 'yo'be rá Hogandahi Oja. Ne hin dadí xōmbai'be nanguera ma 'befi'be, pe dí utä'be yu ja'i ma yembai'be ne man huçcate'be. ⁷ Ne dím mam'be a ram hma majuani, nguetho di zec'be Oja ga ot'be rá 'befi. Ne nanguera ma hocja'i dí ot'ä'be, hingui sä di yäcpa'be yu ja'i. ⁸ Ja'bu i hnumansuc'be, ja'bu hin'na, nu'u 'da di c'aman'uc'be, nu'u mi'da im ma xun ho dí ot'be, nu'u 'da im ma dí fehngä'be. Pe madague'a xun ngu 'be'a man yu ja'i, dím mam'be 'be'a ngue majuani. ⁹ 'Bu i 'da ngue im ma ngue hingui pa'di 'be'a dí ot'be, pe 'bu i 'da i paç'be xun ho. Ne n'dapa ngu n'dapa i husca man däte'be, pe guexta'a dí 'bu'be. Ne xun ngu yun unbi dín nu'be, pe hin dí tu'be. ¹⁰ Ne nu'bu dín nu'be ra dumbai, 'bex di 'dac'be ran johya ra Hmu mahets'i. Nugä'be dí hyoya'be, pe xun ngu u dí jap'be da dín a ran ho, nguetho dí xicä'be 'be'a dí un'na Oja. Ne hin'yu 'be'a da zä gam mam'be ngue ma mbeti zeh'e'be, pe hin'yu 'be'a dadí 'be'be, nguetho Oja di 'dac'be gätho dí hom'be. ¹¹ Nu ahü ma amigo ahü guí 'buhmbu bu ja ra hnini Corinto, ya dá xi ahü gätho 'be'a dím beni, nguetho dadí huçc'ahü ngue gätho ma mbai. ¹² Nugä'be majuani dadí huçc ahü, pe nu ahü hin e ja nin huçcate nanguecä'be. ¹³ Pe dí xi ahü tengu tho 'bu ma t'uhni ahü, dami xoc ni mbai'be ne dín ja ahü ran huçcate nanguecä'be, tengu tho dí ot'be nanguera ahü.

Oja i 'bup mbo ma mbai'be

¹⁴ O guín 'yohü u 'da ngue hingui çc'yeyi Oja, nguetho nte yün jahü n'da

u ot' ran ts'o 'bu ot' ran ho n'da. Ne nte rán jai ra 'bexui a ran nequi. ¹⁵ Ne hin te rán jai ra Cristo a ra Satanás ngue ra zithu, ne hinga 'dat'a im bēmmi n'da ra 'yçc'yeyi a hingui çc'yeyi. ¹⁶ Ne hin te rán jai rá ngu Oja u yu hmite, nguetho ni mbai'be rá ngu Oja ngue i 'bai mazai. Ne gue'a bi man Oja maya'bu: "Nugä dam 'bup mbo yü mbai, ne dan 'yohü, ne nugä ga ot'e yü Ojagä u, ne nu'u ga ot'e ngue ma t'uhngä u," bi 'yün Oja. ¹⁷ Jananguera bi 'yün Oja: "Dami 'uehmbu bu, o guí tenhdü ngue'u hingui çc'yeyi, ne 'yo guí sähu 'be'a xun ts'o. Ne ga ot'e ngue ni Ojajü, ne ga sin ahü buya. ¹⁸ Ne ga ot'e ni Tajü ne nu ahü ga ot'e ma ts'unt'ü ahü ne ma t'ixu ahü." Gue'a bi man Oja ngue nuixte rá ts'edi.

7

Bim päh yü mbai yu 'yçc'yeyi

¹ Ma amigo ahü dadí huçc ahü, ya xun ngu yun ho bi man Oja da 'yörcahu, pe jatho ga 'uehmbu bu i ja 'be'a gätho xun ts'o. Ne ga 'uehmbu 'be'a in nde di ts'on ma ja'ihu, ne ma mbai'be. Jatho ga homhbu man'da man'da 'be'a dí gua'a dán hoju, ngue gan numansuhü Oja. ² Ne nu ahü guí 'buhmbu bu ja ra hnini Corinto, dami bēnc'be nanguecä'be, nguetho xinga n'da ahü bi nu ran unbi 'be'a dá ot'ahü, ne hin te dá ot'ä'be ngue di ts'on'na ni mbai'be, ne xinga n'da ahü dá hä ahü ngue m'bejua ga en'ahü guí jurcahu. ³ Nuya hin dín nde ngue ga dämhyä ahü, nguetho ya dí xi ahü ngue emme dadí huçc ahü, ne thocua thoho dím bēn ahü, asta gue'bu ga tugä. ⁴ Nugä dí çc'yeyi ngue guí othü ran ho, ne gue'a ní hyu ma mbai a. Ne nu ahü gadí 'dajü ran johya, madague xun ngu yun unbi dín nugä'be, pe emme hu ma mbai ran johya. ⁵ Nu'bu má søngä'be bu ja ra häi Macedonia, emme xun he'i 'be'a dá ot'be, nguetho hōnbü go hapü dá tho'be bi zhc'be yu ja'i, ne xun he'i 'be'a nám 'bu'be ne mi ja ra mbidi ma mbai'be. ⁶ Pe nu Oja nzai i hurpa yü mbai u to'o i tu yü mbai,

ne bi hyurca ma mbai'be 'bu mi zom bu ra Tito. ⁷ Bi hyurca ma mbai'be nangue gá hyurpa rá mbai ra Tito 'bu gmí 'buhmbu bu. Nu ra Tito bi xicá'be ngue emme bi du ni mbaihu nangue 'be'a gá 'yothu ngue hingui ho. Ne bi xicá'be emme gmín ndehu guin nuju. Ne nu'bu mi c'aman'agá 'da, nu ah bu gá yanju. Ne nangue guim benju, man'da i hu ma mbai. ⁸ Bi du ma mbuigá 'da yu pa nangue rá mbudi sœcuá dá pen'nah bu, pe hin'na ya. Bi du ma mbai nangue ra dumbai dá 'da ah. ⁹ Nuya dadí johyagá, hin nangue bi du ni mbaihu, pe nangue gá päh nin 'yomfenuhu 'bu mi du ni mbaihu. Ne nu Oja bi japi ngue bi bomanho 'be'a dá xi ah. Ne nte man unbi bi gohi 'be'a dá ot'a'be. ¹⁰ Nguetho nu'bu i hon Oja 'bu i tu yá mbai, di japi di päh yá mbai nangue yá ts'oqui, ngue da yáni, ne da 'ue'a ra dumbai buya. Pe nu'bu i tu yá mbai ngue hingui pádi 'be'a da 'yot'e ne im ben ra ximhäi, hin di päh rá mbai 'bu, pe man'da di un ran däte buya. ¹¹ Nu ni dumbaihu bi 'da ah ran 'yomfenu xun ho nangue gá hyomhu Oja, ne emme gá hyumbi gá hoju 'be'a bin ja. Ne emme gá numan'uhu a ngue bi 'yot' ra ts'oqui, ne emme gá suhu 'be'a bin ja. Ne gá un ran unbi to'o bi 'yot' ran ts'o, ne emme gán ehya guí 'yothu ran ho. Emme gmín ndehu xcá mbagá bu xcá ze ah. Ne ya gá 'yuhmbu bin ho a ra ts'oqui gmín 'yohu. ¹² Jananjabu gue'a dá ot'ahu ra sœcuá a, ngue hinga hont'a ngue di hoc rá mbai a ran 'yohu ngue bi 'yot' ran ts'o, xinga gue'a bi t'ørpa ran ts'o, pe nangue ma sœcuá dá ot'ahu, Oja bi zä bi 'yut'ahu ngue majuaní guí tengahu. ¹³ Janangue'a emme hu ma mbai'be. Ne man'da dadí johya'be nu'bu mi xic'be ra Tito ngue gá hyurpa rá mbai a nangue 'be'a gá 'yothu. ¹⁴ Ne dá xih ra Tito, gue da t'ømanho a ram hma bu guí 'buhmbu. Ne gue'a gá 'yørpahu, gá 'yømanho a ram hma bi xi ah. Janangue'a hin dí pe'ts' ma sägá nangue 'be'a dá xifi, pe emme i hu

ma mbai. ¹⁵ Nguetho nu'bu mí mba bu ra Tito, emme gá numansuhu, ne emme gán ehya gá 'yothu 'be'a gátho bi xi ah. Janangue'a man'da bin ja rán huçcate ra Tito nangue ah bu. ¹⁶ Ne emme hu ma mbai nguetho sä ga ec'yei ngue majuaní guí othu ran ho.

8

Yun t'unni yu 'yec'yei

¹ Ma zu cu'ahu, dín nde ah guí pahmbu 'be'a gátho bi 'yot' rá mate Oja bu mbo yá mbai yu 'yec'yei dim peti bu ja ra häi Macedonia. ² Nu yu 'yec'yei bu bi nu ran unbi nguetho yu hyoya thoho. Pe guemhma emme i ja ran johya yá mbai, ne man'da man'da di unda yan t'unni yá mi'yec'yeihu. ³ Nugá dí haxanjuani ngue bi unni xun ngu, madague'a hin'yu 'be'a da gopu ja rá nguse, ne rá pähazehu bi uni. ⁴ Ne bi 'yác ra mate ngue ne'bu da gom'ma ram fäts'i din t'un'ndu yu hyoya 'yec'yei bu ja ra häi Judea. ⁵ Ne man'da xun ho bi 'yot'e xinda gue'a dá bengá, nguetho m'bet'o thoho bi hyon rá pähä Oja ngue di benbi 'be'a da 'yot'e, ne nubuya bi xiqui ngue da mbäxqui ga fäx u yu cu. ⁶ Nu ra Tito rá mbudi bi xi ah nangue yan t'unni guí umhu. Ne dá xi'be ra Tito di jua'a di peti gátho nin t'unnihu gá mamhu guí umhu, nangue nin huçcatehu, ngue ra mate thoho. ⁷ Nu ah emme xun ngu yan ho guí othu, ne i ja ni t'ec'yeihu xun ho, ne sä guim mamfu rá m hman Oja xun ho, ne emme guí pahmbu xun ho, ne emme guí ehya guí 'yothu rá 'befi Oja, ne ja ah nin huçcatehu nanguecá'be. Pe nuya xun ho 'bu guí umhu xun ho nin t'unnihu, n'damhma hin te guí 'behmbu nangue rá 'befi Oja guí othu. ⁸ Nugá drá Pablogá hin dín nde ga manda ah 'be'a guí othu. Nuna 'be'a bi 'yot' yu cu bu ja ra häi Macedonia, n'da ra hme'pya a. Nu'bu ngubu guí 'yothu, da zä ga pácá ngue majuaní i ja ah nin huçcatehu nangue yu 'yec'yei. ⁹ Nguetho guí pahmbu rá mate ma Hmuhu ra Jesucristo. Nu'a tengu 'bu

ra mɛmbɛti a, pɛ bin hyoya nanguejɛ
ngue bi nde din jajɛ xɛn ngu. ¹⁰ Nuya
i ja a ga xi ahɛ 'bɛ'a dím bɛngä. Xɛn ho
'bɛ gui juahmbɛ 'bɛ'a gá dɛmhɛ má
jɛya, nguetho ɛmmɛ gán ɛhyahɛ má
jɛya gá un nin t'unniɛ. ¹¹ Nuya dami
pɛthɛ nin t'unniɛ, nɛ daman ɛhyahɛ
ya, tengu 'bɛ rá mbɛdi gá bɛmhɛ, nɛ
gui umhbɛ 'bɛ'a gátho sä gui umhbɛ.
¹² Nu'bɛ ja a nde di un a n'da, Ojɔ
da numanho, 'bɛ gue'a rán thɛui 'bɛ'a
pɛ'ts'a n'da a di uni. ¹³ Pɛ hin dí ɛna go
din dɛnhɛi ɛ 'da o dim mɛmbɛti ɛ 'da
nangue a gá unhdɛ, nɛ nu ahɛ bɛya
hin'yɛ 'bɛ'a gui hyomhbɛ. ¹⁴ Pɛ nu'a
dí xi ahɛ, pɛ nuya xɛn ngu i ja ahɛ,
xɛn ho 'bɛ gui unhdɛ ts'ɛ ɛ 'da hin'yɛ
'bɛ'a da hyoni. Nɛ nu'bɛ da zɔn ra pa
ngue hin'yɛ 'bɛ'a gui hyomhbɛ, nu'ɛ
di zɛ ahɛ ɛ. Janangue'a gátho thocua
thoho din ja 'bɛ'a da hyoni. ¹⁵ Nɛ gue'a
mán t'o't'i bɛ ja rá m hman Ojɔ: "To'o
di pɛti xɛn ngu, pɛ hin da bong thoho
a da hyonɛ, pɛ nɛ'ɛ di pɛti zɛ ts'ɛtho,
hin te di 'bɛdi."

Ra Tito nɛ'ɛ in 'yohɛ

¹⁶ Dí ɛmfɛ jamadi Ojɔ ngue bi 'dac
mam fáts'i'be ra Tito, ngue nɛ'a ɛmmɛ
im bɛn ahɛ nɛ ɛmmɛ ɛhya nangue
ahɛ. ¹⁷ Ngue nu ra Tito min nde
da 'yɔt'e 'bɛ'a dá xifi, nɛ'a mi ja
rá pähä zɛhɛ da mba bɛ. ¹⁸ Nɛ
da mbɛ ra Tito na man'da ra cu
ngue dí pɛnhä bɛ, nu'a im man
rá m hman Ojɔ xɛn ho, nɛ gátho yɛ
'yɛc'yɛi ngubɛ im ma nangue'a. ¹⁹ Ma
mi'yɛc'yɛihɛ bi huanhna ran 'yohɛ
na, ngue dan 'yohe 'bɛ dá hɛxhe ra
mbɛti bɛ Judea. Nɛ gue'a ná uh man
huɛcatehe ngue dín nde ga fäx ma
cuhɛ, nɛ dí nuixte ra Hmu mahɛts'i a.
²⁰ Nugä'be dadí jamansu 'bɛ'a dí ɔt'be
nangue yɛn t'unni xɛn ngu, nguetho
hin dín nde din ja 'bɛ'a dí c'aman'ɛc'be.
Nɛ gue'a í than'ndɛ mi'da yɛ cu ngue
ga mbähmbe 'bɛ dá hɛxhe a ra mbɛti.
²¹ Nguetho dín nde ga ɔt'be gátho xɛn
ho bɛ na nu Ojɔ nɛpɛ na nu ma
mijá'i'be. ²² Nɛ ga pɛn'nahɛ bɛ man'da
ra cu mahɔn'a ngue da mbähä ra Tito.
Nɛ nuna dí pähmbe ngue ra 'yɛc'yɛi

xɛn ho na. Nɛhna ɛmmɛ ɛhya da 'yɔt'e
xɛn ho rá 'bɛfi Ojɔ. ɛmmɛ nde da mba
bɛ da nu ahɛ, nguetho ya dá xihna
nangue ni hogant'ɔt'ehɛ. ²³ Nɛ nuna
ra Tito, man 'yo'be nangue ma 'bɛfi
dadí zɛ ahɛ. Nɛ nu'ɛ mi'da in 'yohɛ ra
Tito, yám 'bɛhni ɛ yɛ 'yɛc'yɛi dim pɛti
ua. Nɛ da mbäx ahɛ nangue rá 'bɛfi
Ojɔ, gue'a dín nɛqui xɛn ho rá nuixte
ra Cristo bɛ gui 'bɛmhɛ. ²⁴ Nuya
dami 'yɔrca'be ra mate gui simanhohɛ
yɛn 'yohɛ, n'damhna gátho mi'da yɛ
'yɛc'yɛi da bɛdi ngue majuani i ja
nin huɛcatehɛ, tengu tho dím mangä
ngue nzai i ja ahɛ ran huɛcate.

9

Di pɛt yɛn t'unni nangue yá mi'yɛc'yɛihɛ

¹ Nugä hingui jatho ga xi ahɛ
nangue gui zɛmhɛ ni mi'yɛc'yɛihɛ,
nangue yɛn t'unni gui unhdɛ.
² Nguetho dí pädi ngue ɛmmɛ i ja ahɛ
ra pähä gui zɛmhɛ ɛ. Nɛ ya dá xih yɛ
jä'i ngue i 'bɛcua ja ra häi Macedonia
'bɛ'a gui ɔthɛ bɛ ja ra häi Acaya. Dá
xihya ngue gán ɛhyahɛ gá pɛt nin
t'unniɛ má jɛya. Nɛ yɛ cu ua nde
da dɛn'nahɛ 'bɛ'a gui ɔthɛ. ³ Nuya dí
pɛn'nahɛ ya yɛ cu da mbäx ahɛ gui
pɛthɛ nin t'unniɛ jannangue'a di ja
bɛ 'bɛ dá sɔngähe bɛ, nɛ din nɛqui
ngue guín ɛhyahɛ gui fäxhɛ yɛ hyoya,
tengu dá xih yɛ cu ua ngue gui ɔthɛ.
⁴ Nɛ nu'bɛ ga mbähmbe bɛ ɛ 'da yɛ
mɛngu ua ja ra häi Macedonia, nɛ
hin xquín ɛhyahɛ gui pɛt nin t'unniɛ,
ga pɛ'ts' ma sähɛ 'bɛ. Nguetho ɛmmɛ
dí ɛc'yɛi gui ɔthɛ 'bɛ'a guím mamhbɛ.
⁵ Janangue'a dá xihya yɛ cu dim 'bɛt'o
da mba bɛ, di zɛ ahɛ, n'damhna
da zä gui pɛthɛ gátho nin t'unniɛ,
di jua a gá mamhbɛ. Nɛ nu'bɛ dá
mbähmbe bɛ, ya xtí guadi xquí pɛt'ɛ
gátho nin t'unniɛ. Nɛ nu man 'yohe
da bɛdi ngue gá umhbɛ nangue ni
pähä zɛhɛhɛ, nɛ hin nangue dá xi ahɛ.
⁶ Dami bɛmhɛ ya, to'o i tu zɛ yoho
yɛ hmudä, zɛ yoho da xoc'ɛ, pɛ to'o
da duhu xɛn ngu, da xoqui xɛn ngu ɛ.
Janangue'a mpähä thoho gui unhdɛ

y_u hyoya y_un t'unni, nε nu Oj_a x_un ngu ran j_api di 'da ah_u b_uya. ⁷ N'da ngu n'da di uni tengu im b_εn r_a mb_ui zεhε di uni. O gad_i umhb_u 'b_u hin gu_in ndese ni mb_ui h_u, pε xinga gue' u mi'da da xi ah_u gui umhb_u. Nguetho Oj_a di huεc' u to'o i ja ran johya di uni. ⁸ Nu Oj_a s_a di 'da ah_u x_un ngu, janangue'a d_i gua a gui hyonseh_u, pε nε'a thocua thoho gui unhd_u to'o hin'y_u 'bε'a da hyoni. ⁹ Nt'o't'i b_u ja r_am hman Oj_a to'o ngue di unni x_un ho u y_u hyoya, nu'a r_a hogant'ot'e da gohi maz_ai. ¹⁰ Nguetho nu'a Oj_a ngue nz_ai di un y_u hmud_a to'o i tup_u ja ra hu_ahi, nε di j_api din x_undi ngue din ja 'bε'a da zi, guet'a Oj_a di 'da'ah_u ra hmud_a d_an x_und ni hogant'ot'eh_u, tengu b_u nan x_und y_u hmud_a b_u ja ra hu_ahi. ¹¹ Nu Oj_a di 'daj_u x_un ngu, n'damhma da z_a x_o ga thoj_u x_un ngu b_uya. Nε nu'b_u d_a und_ahe nin t'unnih_u, nε to'o da hy_ani da 'yεspa Oj_a nε di un ra jamadi Oj_a. ¹² Yoho y_un ho da b_oni nangue nin t'unnih_u, nu y_u 'yεc'yεi din ja 'bε'a da hyoni, nε g_atho u di un ra jamadi Oj_a b_uya. ¹³ Nε g_atho to'o da hy_an nin t'unnih_u da 'yεspa Oj_a, nguetho nu nin t'unnih_u ra hmεpya a ngue maj_uq_ani gu_i εc'yεih_u r_an ho ma'da'yo ra Cristo, nε εmme di johya ngue gu_i p_ahmb_u ni cuh_u u, nε' u g_atho mi'da y_u cu. ¹⁴ Nε to'o da hy_an nin t'unnih_u, da 'y_ap Oj_a da mb_ax ah_u, nε di huεc ah_u b_uya, nguetho i ja ah_u x_un ngu r_a mate Oj_a b_u mbo ni mb_ui h_u. ¹⁵ Pε jamadi Oj_a nangue ran t'unni εmme x_un ho bi 'daj_u, ngue r_a Ts'unt' u, nε hingui s_a gam bεmh_u hangu na ngu di muui a. Janangue'a nu'b_u d_im bεmh_u 'bε'a bin 'daj_u, hin ga hy_oj_u 'bε'a d_i pesh_u 'b_u.

10

I ja r_an t'εdi ra Pablo 'bε'a da xih y_u 'yεc'yεi

¹ Nug_a dr_a Pablog_a, εmme d_in nde ah_u gui 'y_ohmb_u a ga xi ah_u, pε janate tho ga xi ah_u, tengu thoho 'b_u da xi'azehεh_u ra Cristo. Nguetho gu_i 'b_uhmb_u b_u 'da u s_a εna mbε d_in su

'b_u d_i 'b_uhmb_u b_u, ngue'a janate tho d_im mang_a, pε nu'b_u d_i pεn'nah_u ma s_ocua, εmme nts'edi d_im mam'b_uya, s_a εn u 'da. ² Nu'b_u d_a mbag_a b_u, hin d_in nde ga ut'ah_u hangu r_a ts'edi man zamb_ui, pε s_a ga d_amhyag_a ts' u to'o im ma ngue d_im bεnseg_a'be 'bε'a d_i ot'be. ³ Maj_uq_ani dy_u j_a'i thohoga'be ua ja ra ximh_ai, pε hin d_i t_im'be ua a ra ts'edi n_a t_af_u ra ximh_ai. ⁴ Nuj_u hinga gue'a ma ts'edizehε n_an suhmb_u, pε r_a ts'edisε Oj_a a n_a t_af_u r_a ts'edi ran ts'o. ⁵ Nangue r_a ts'edi Oj_a d_i hεcuah_u y_un 'yεts'i y_u j_a'i nangue 'bε'a p_ase, nε' u hinguin nde da b_a Oj_a. Nε nu r_a ts'edi Oj_a da z_a di p_arpa y_un 'yomfεni y_u j_a'i ngue 'da'anguui da bεmh_u ra Cristo. ⁶ Nε nu'b_u ya d_a p_a'be ngue maj_uq_ani gu_i oth_u 'bε'a in nde Oj_a, nug_a ga hut'anzamb_ui ngue ga 'uec' u 'da gu_i 'b_uhmb_u b_u, ngue hingui nde da 'y_ot'a in nde Oj_a. ⁷ Dami bεmh_u ya 'bε'a i t'ot'ah_u. 'B_u i 'da ah_u ngue im bεni ngue maj_uq_ani in 'yoh_u ra Cristo, x_un ho 'b_u, pε jatho da b_adi ngue nεc_a'be d_in 'yo'be ra Cristo. ⁸ Hin d_i pε'ts' ma s_a x_un ngu y_u nidi ga xi ah_u, ngue bi 'dac man t'εdi'be Oj_a. Nu Oj_a bi 'dac'be ra ts'edi ga zε ah_u man'da gui p_ahmb_u Oj_a, pε hin nangue ga ts'ong_a'be ra 'bεfi b_u. ⁹ Nug_a hin d_in nde gui suh_u nangue 'bε'a d_i ot'ah_u. ¹⁰ Nguetho 'b_up_u 'da di c'aman'ug_a, nε εn' u: "εmme ja r_a ts'edi r_a s_ocua ra Pablo, pε nu'b_u i 'b_ucua hin'y_u r_a ts'edi, nε hingui s_a din y_a x_un ho," εn u 'da. ¹¹ Pε jatho guim bεmh_u 'da ah_u ngue tengu b_u nan ja r_a ts'edi u ma s_ocua_ag_a, nε ngutho 'b_u d_a xi a zehεh_u. ¹² Nug_a'be hinga 'da'igu d_im bεmh_ube y_u j_a'i i 'b_up_u, ngue i ja ran 'yεts'i nangue 'bε'a εna p_ase u. Pε nu' u to'o im bεni man'da i p_ase xinda gue' u mi'da, pε hingui p_a a maj_uq_ani. Nguetho s_a i nu_ispa y_u mija'ih_u nangue 'bε'a im bεnse. ¹³ Pε nug_a'be hin d_im mam'be man'da ja man t'εdi'be xinda gue'a bi z_anga'be Oj_a, pε h_ont'a d_i ot'be 'bε'a i xic'be Oj_a. Nε bi xic'be Oj_a dam pε'be b_u gu_i 'b_uhmb_u. ¹⁴ Nε njon da z_a da

'yɛna man'da bi tho'a dá ɔt'be, xinda gue'a bi xic'be Oja 'bɯ mbɯdi thoho dá sɔm'be bɯ guí 'bɯhmbɯ dá xi ahɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹⁵ Nɛ hin dín nde ga ɛm'be ngue ma 'bɛfi'be 'bɛ'a bi 'yɔt'ɯ mí'da bɯ guí 'bɯhmbɯ, hɔnt'a ma 'bɛfi'be ga ja ahɯ guim bɛnthɯ ni t'ɛc'yɛihɯ xɯn ho, nɛ gue'a dí zä ga ɔt'be man'da ra 'bɛfi bɯ, 'bɯ da xic'be Oja. ¹⁶ Nɛ sä ga mbɛ'be bɯ mí'da yɯ hnini bɯya ngue man'da yatho guepɯ njom bi xih yɯ jã'i rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nɛ njon da zä da ma ngue n'dan'yo dá thocpa rá 'bɛfi bɯ. ¹⁷ Hingui ho 'bɯ din 'yɛzɛhɛ n'da, pɛ man'da da hyãdumbɯi da 'yɛspa ra Hmu mahɛts'i. ¹⁸ Nguetho hin te di muui 'bɯ dín 'yɛzɛhɛ n'da, pɛ nu'bɯ i ɔt'e 'bɛ'a da numanho Oja, gue'a di muui.

11

Ra Pablo bi ma nanguɛ yɯ hyãte

¹ O gadín xɔmbɯihɯ 'bɛ'a dí xi ahɯ ya, madague'a dí yãtontogã ts'ɯ. ² Pɛ nugã ɛmmɛ dí hãh ma mbɯi nanguɛ ahɯ, nguetho i ja bɯ mbo ma mbɯi rán huɛcate Oja. Nɛ ɛmmɛ dín nde ahɯ hɔnɛ ra Cristo guin numanhohɯ, tengu n'da ra hmute ngue hin di ts'on rá mbɯi, hɔnt'a in numanho a to'o dim 'bɯhmi. ³ Pɛ dín su ngue di ts'on nin 'yomfɛnihɯ nanguɛ ra fɛhni im man ra zĩthu, tengu thoho bi 'yɔrpa ra zĩthu ra Eva rá mbɯdi thoho, nɛ ts'arpɯ thoho di ja ahɯ ngue hinga gãtho ni mbɯihɯ guin numanhohɯ ra Cristo. ⁴ Pɛ ɛmmɛ guí ɔhmbɯ 'bɛ'a gãtho i xi ahɯ 'da yɯ jã'i ngue i sɔm bɯ guí 'bɯhmbɯ, madague'a i xi ahɯ n'dan'yo ra Jesús ngue'a hin din thɛui a dá xi ahɯ, nɛ n'dan'yo n'da ran 'yomfɛni in nde di 'da ahɯ, nɛ i xi ahɯ n'dan'yo thoho nanguɛ ran ho ma'da'yo, xinda gue'a dá xi ahɯ. ⁵ Pɛ nugã hingui coh ma ts'ɛdigã xinda gue'ɯ 'da guí tɛnhdɯ, ngue im mansɛ ngue man'da yú 'bãihɯ ra Jesucristo. ⁶ Pɛ dí pãcã a majuãni ran 'yomfɛni nanguɛ Oja, nɛ gue'a dá ut'ahɯ xɯn ngu yɯ nidi, madague'a hingui sä dan hɔt'ahyã tengu'ɯ yɯn

'yohɯ. ⁷ Uague guí ɛmhɯ hingui ho dá ɔt'ã nguetho nte dá hãc'ahɯ 'bɯ má mangã rán ho ma'da'yo ra Cristo bɯ. Pɛ dá ɔt' ra 'bɛfi dá honɛ man ts'ihmɛ, nguetho min nde ga zɛ ahɯ. ⁸ Nɛ nu'bɯ má xãn'nahɯ bɯ, nu'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯpɯ mí'da yɯm pɛti, gue'ɯ bi 'dacã 'bɛ'a dá hongã bɯ, jananguɛ'a bi zä dá xi ahɯ ran ho ma'da'yo nɛ nte dá ä ahɯ. ⁹ Nɛ nu'bɯ má m 'bɯhmbɯ bɯ, him mi ja 'bɛ'a dá hongã, nɛ hin te dá ä ahɯ. Pɛ nu'bɯ mí zɔm bɯ ma cuhɯ yɯ mɛngu macedonia, bi 'dacã 'bɛ'a madi 'bɛcã. Nɛ ngubɯ ga ɔt'ahɯ mahɔn'a bɯ, hin te ga ä ahɯ. ¹⁰ Nɛ dím ma majuãni bɯ ja rá hmi ra Cristo, ngue hin te ga hãcua yɯ cu 'bɯpɯ ja ni hãihɯ Acaya, nanguɛ rá 'bɛfi Oja dí ɔt'ã bɯ, nɛ njon da zä da xiqui ga äh ra mbɛti. ¹¹ Ha gue'a dí ɔt'ã gní 'yɛmhɯ hin dadí huɛc'ahɯ, pɛ Oja i pãdi ngue dadí huɛc'ahɯ. ¹² Nɛ ga thoqui tengu dá ɔt'ã, n'damhma di nɛqui ngue hinga 'da'igu dí ɔthe yɯ hyãte madague'bɯ ná yãt'a ɛna i ɔt'e xɯn ho rá 'bɛfi Oja. ¹³ Nu ɯ im mansɛ ɯ ɛna yú 'bãihɯ ra Cristo, pɛ him majuãni im man ɯ, yɯ hyãte thoho, nɛ hin yú 'bãihɯ ra Cristo ɯ. ¹⁴ Pɛ nde'bɯ hin gui hyonya thohohɯ 'bɛ'a i ɔt'ɯ, nguetho nɛɛ a ra zĩthu da zä da hyã ahɯ, da zä da 'yɔt'e tengu 'bɯ n'da ra hogam'bɛhni mahɛts'i bá pɛn'na Oja. ¹⁵ Jananguɛ'a 'da'igu ɔthɯ ɯ yú 'yɛhɛ ra zĩthu, nɛ im bɛn yɯ jã'i yɯ hogam'bɛhni ɯ. Pɛ da zɔn ra pa da nu ran ɯnbi din thɛhɯ 'bɛ'a bi 'yɔt'e.

Ran ɯnbi bi nu ra Pablo nguetho rá 'bãiu ra Cristo a

¹⁶ Pɛ ɛmmɛ dí nde ahɯ gui 'yɔhmbɯ 'bɛ'a dí xi ahɯ, madague'bɯ guim bɛmhɯ ngue dí tontogã ts'ɯ 'bɯ dí mansɛ 'bɛ'a dí ɔt'ã. ¹⁷ Nu'bɯ dím mansɛ 'bɛ'a dí ɔt'ã, ɛna gue'bɯ hinga gue'a bi xicã Oja ngue gam ma, pɛ ɛna gue'bɯ dí tontogã ts'ɯ 'bɯ dím mangã tengu na. ¹⁸ Pɛ nu yɯn 'yohɯ bɯ i xi ahɯ nanguɛ yán hose, nuya nɛcã ga xi ahɯ ts'ɯ nanguɛ man hose. ¹⁹ Nu ahɯ ɛmmɛ xɯn ho nin 'yomfɛnihɯ, pɛ ɛmmɛ guí ɛhyahɯ guí ɔhmbɯ 'bɛ'a i xi ahɯ yɯ tonto. ²⁰ Nɛ ɛmmɛ gadí hohɯ

gan 'yɛhɛhɛ to'o in nde di manda ahɛ, madague'bu i hä ahɛ o gue i ä ahɛ 'be'a gätho i ja ahɛ. Ne guín numan-suhɛ ɛ ɛmme din 'yɛzɛhɛ, madague da mbɛp'a ni hmihɛ, pɛ guexta'a guí tɛnhdɛ ɛ. ²¹ Nugä'be hingui sä ga øt'be tengu ɛ, pɛ gue'a gním mamhbɛ hin'yɛ ma ts'ɛdigä'be. Nu'ɛ yɛn 'yohɛ guí 'buhmbɛ bu im man yán hose. Nɛcä ga hut'anzambɛi gam mangä ts'ɛ nangue man hose, tengu n'da ra tonto. ²² Ná yät'ɛ ngue yɛ hebreo ɛ, pɛ nɛcä drá hebreogä. Ne ná yät'ɛ gue yɛ israel ɛ, pɛ nɛcä drá israelgä. Ne ná yät'ɛ gue yám bom'betto ra Abraham ɛ, pɛ nɛcä drám bom'betogä ra Abraham. ²³ Ne ná yät'ɛ ngue yú 'yɛhɛ ra Cristo ɛ, pɛ nugä man'da drá 'yɛhɛgä a ra Cristo xinda gue'ɛ. Nuya dí m mangä tengu n'da ra tonto. Nugä man'da xɛn ngu ra 'bɛfi dí øt'ä xinda gue'ɛ 'da yɛn 'yohɛ, ne man'da xɛn ngu yɛ nidí dán ofädigä, ne xɛn ngu yɛ nidí dá nu ran ɛnbi nangue yɛm fei, ne xɛn ngu yɛ nidí mi ɛna xtá thogä. ²⁴ Ne cɛt'a nidí bi 'yørcä 'däte ma 'de'maguto yɛm fei ɛ ma mɛnguhe yɛ judío. ²⁵ Ne nhyundí bi 'bɛnzagä, ne n'dandí yɛ ja'i bi bat'adogä. Ne nhyundí án xɛn'a ra barco mi hugä bɛya, bi zo bu ja ra dehe, ne 'däte ma goho ora dá o bu ja ra dehe bɛya. ²⁶ Pɛ xɛn ngu yɛ nidí dán 'yogä ne xɛn ngu yɛ nidí má guɛpɛ xcá tugä bu ja yɛ dæthe, nɛpɛ 'buh yɛ bɛ. Ne bi gorcä ra 'yu ma mɛnguhe yɛ judío, ne'ɛ hing yɛ judío. Ne mi ɛna xtá thogä bu ja yɛ hnini nɛpɛ ja yɛ dæpo. Ne dá hu yɛ barco bu ɛmme ɛn ra dehe ran dæhi ɛmme nts'utho. Ne mi ɛna xtá hyogä ɛ yɛ hyäte 'yɛc'yɛi. ²⁷ Ne ja'bu ɛmme dá yäcä nangue ma 'bɛfi, ne bin ɛnba ma ja'i, ne ja'bu nya'a thoho hin dán äcä. Ne ja'bu nya'a thoho hin dán sihmɛgä, xinga gue ra dehe dá sigä. Ne ja'bu xɛn sɛ nguetho hinga xøt'a ma pahngä. ²⁸ ɛmme xɛn hɛi 'be'a dí øt'ä, ne'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi gätho hønɛ go hapɛ dim peti ɛmme dí hædumbɛi ga jamansugä ɛ. ²⁹ Ne'a dí øt'ä 'da'angu dí sägähe ɛ 'be'a gätho i sä ɛ, nu'bu

'bu a n'da ra 'yɛc'yɛi xɛn güent'i, dí com'be rán güent'i a. Ne nu'bu n'da ra 'yɛc'yɛi i øt' ran ts'o, nugä ɛmme dí cuɛgä nangue a to bi 'bɛpi dá 'yøt'e. ³⁰ Pɛ nu'bu i ja a dí n de dá yädä, pɛ hønt'a dán güent'igä dá yädä. ³¹ Nu Ojå rá Ta ma Hmuɛ ra Jesucristo majapi mazai a, i paði ngue hing ra fɛhni dí m mangä. ³² Tengü dá øt'ä n'dandí nu'bu má m 'bɛcä bu ja ra hnini Damasco, nu'bu min ts'ɛt'abi ra Aretas, ne nu'a ra ts'ɛt'abi bi xi ɛ yɛ dofai da gorca ra 'yu bu ja ra goxthi rá mbä't'i ra hnini, mim bɛni ngue da bɛndgä bu. ³³ Pɛ nugä dá pøngä bu ja n'da ra ventana ne dá hugä bu ja n'da ra dæ'bøts'e, ne nu'ɛ ma amigo bi cæ'ma ra 'bøts'e ngue ra xæhi bu thi rá mbä't'i ra hnini. Ne him bi bɛndgä ɛ yɛ cot'yu. Mahotho dá øt'ä 'bu má pøngä bu ja ra hnini Damasco.

12

Ojå bi 'yurpɛ mahɛts'i ra Pablo

¹ Nu'bu dí m mansägä 'be'a dí øt'ä, hin te di muui. Pɛ guemhma ga xi ahɛ 'be'a bi 'yurcä ra Hmu mahɛts'i 'bu n'dandí. ² Bi bonga 'de'magoho njɛya Ojå bi zixcä bu mahɛts'i. Hin dí paçä 'bu ne'a ma ngøc'yɛi o hin'na, pɛ Ojå paði 'bɛpɛ ín ja. ³ Hønt'a dí paçä ngue dá mba mahɛts'i, hin dí paçä 'bu n'youi ma ngøc'yɛi o hin'na, hønt'a Ojå paði 'be'a dá øt'ä. ⁴ Ne nu'bu mí ts'ixcä bu guɛpɛ mahotho, dá øcä 'be'a bi hmam bu, ne njongui man yɛ ja'i tengu a. Ne him bin 'dac ran t'ɛdi gam ma 'be'a dá øpɛ. ⁵ Ne nuna bi t'ørcä i sä xcá yädä a 'bu gue'a xcá bɛni gam ma, pɛ hønt'a man hosegä gam mangä ngue dí paçä hin'yɛ ma ts'ɛdi zɛhɛgä. ⁶ Nugä i jagä 'be'a xcan 'yɛxä 'bu xcá ndegä ne hin dadín hyät'ä tengu 'bu ra tonto, nguetho da zä xcá ma majuani 'be'a bi t'urcä. Pɛ hin dí n de ngue gue'a dí t'ɛscä a, pɛ dí n de ngue gue'a in nuse yɛ ja'i a dí øt'ä dí numansugä ɛ, ne'a 'be'a øsɛ ngue dí m mangä. ⁷ Nugä dá nugä ɛmme mahotho bu. Pɛ nu ra zíthu bi 'dacä n'da ran ɛnbi dí sägä. Ne Ojå bi un ran t'ɛdi

da 'yørcä, ndeque hin dan 'yεzehεgä nanguε 'be'a bi 'yurcä Ojä. ⁸ Ne hyundj dá äpä Ojä ngue di 'uec'i ts'ü ran ü i jagä. ⁹ Pε nu'a Ojä bi xiqui hin di 'uec'a ran ü, pε di 'dacä rá mate nε rá ts'edi sä ga hä't'ä ran ümbi. "Nu'bü hin'yü ni ts'edizεhε, man'da di nεqui ma ts'edigä," i εngä Ojä. Jananguε'a nu'bü hin'yü ma ts'edi zεhεgä, man'da εmmε dadín johyagä, nguetho dí pácä ngue'a man'da dí nεqui rá ts'edi ra Cristo. ¹⁰ Nuya hingui tu ma mbüi 'be'a dí øt'ä, madague'a xün ngu yün ümbi dín nugä, ngue di c'aman'ug yü ja'i, uague i pa ma üguigä. Ne hingui tu ma mbüi nanguε 'be'a i ørca yü ja'i 'bü dí øt' rá 'befi ra Cristo. Nguetho nu'bü hin'yü ma ts'edi, pε man'da di 'dac rá ts'edi ra Cristo.

I hq̄h rá mbüi ra Pablo nanguε yü 'yεc'yεi bü Corinto

¹¹ Nu'a 'be'a guím bεngahü, jatho ga xi'asεhü 'be'a dí øt'ä, tengu 'bü drá tontogä. Man'da xün ho 'bü xquím manschü man hogä xinda gue'bü gam mansεgä. Nu yün 'yohü guí tεnhdü, hin'yü 'be'a i ja ü ngue hin'yügä, madague'a nte i jagä a di muui. ¹² Nu'bü mám 'bücä bü, dá ut'ahü ngue majuani ma 'bäigä'be ra Jesu-cristo, hin dán xømbüi 'bü má ut'ahü yün t'øt'e nuixte nε yü hyonya nt'øt'e gue gá nusehü 'bü mám 'bühmbü bü. ¹³ Hanja guím mamhbü ngue hin dá øt'ahü bü tengu dá øt'ä bü 'büh mi'da yü 'yεc'yεi. Pε 'da'angu dá øt'ahü, pε hønt'a n'da, ngue hin dá ä ahü 'be'a dá hongä. Ha gue'a gni 'yεnjü hingui ho a dá øt'ä. Pε dami pungahü 'bü. ¹⁴ Nuya ná hyundj ga mbagä bü. Ne hin te ga ä'ahü 'be'a dí hongä mahøn'a, nguetho hin dín ndegä a ni mbetihü, pε dín ndegä gan jahü tengu 'bü ma t'ühni ahü. Ne hinga gue'ü yü t'ühni i pε'ts'i 'be'a i hon rá ta o rá mbe. Pε nu yü ta nε yü mbe i pε'ts'i 'be'a da hyon yú t'ühni. ¹⁵ Pε da hyu ma mbüi 'bü da zä ga 'bedi 'be'a gätho dí pε'ts'i guepü da zä ga hon'na ran ho ni mbüihü, nε guepü go him mi sä dam pεfi ga zε'ahü. Pε masque hin gadí

huεgahü tengu bü na huεc'ahü. ¹⁶ Ne guím mamhbü majuani ngue hin te dá hácä ni mbetihü, pε guím bεmhbü 'da ahü ngue dá təcä ni mbetihü ngue guí εmhbü dá hä ahü. ¹⁷ Ha guím bεmhbü dá hä ahü ngue dá pεn'nahü yüm 'behni bü. ¹⁸ Nugä dá ndep ra Tito da mba bü, in 'youi man'da ma cuhü. Guí pähmbü hin te bi dāha ngue dāmá 'yā ahü. Nguetho 'da'ingu dím bεngä'be ra Tito ngue dadí huεc'a'be, nε 'da'ingu bü na øt' ma 'befi'be. ¹⁹ Ma cu'ahü, dadí huεc'ahü, dín 'yohü ra Cristo. Ne Ojä pādi majuani a dím mam'be ya, ngue dí hom'be 'be'a dín te ni mbüihü. Jananguε'a dí honi ga tǽpā ü yüm hma him majuani, ngue im man'ü yü hyäte di ügui. Ne hinga gue'a guím bεmhbü 'da ahü, ngue guí εmhbü dí hom'be guin numanhojü. ²⁰ Pε dí su ngue hin gan numanhogä 'be'a guí øthü bü 'bü dá mbagä bü. Pε nε da du ni mbüihü 'be'a ga xi ahü büya. Dí su ngue ga tǽn ahü gadín sahmbü n'da ngu n'da ahü, nε gadín seyabahü, nε gadín cuεfü n'da ngu n'da ahü, nε gadín tǽfü n'da ngu n'da ahü, nε gadín c'aman'ühü, nε gadín 'yøspatho 'be'a gadín xihmbü, nε gadín 'yεzehεhü, nε dí su ga tǽn ahü hinga gue'a guí øthü bü ja nim pεtihü. ²¹ Ne nu'bü dá mbagä bü, dí su ngue ma Ojähü di jaqui ga pε'ts' ma sä nanguε 'be'a guí øthü bü. Ne din jagä ra dumbüi nanguε to'o bi 'yøt' ran ts'o mam'bet'o, nε guexta'a hin ni päh yú mbüi, him bi 'yäp rá punbi Ojä nanguε ran ts'o bi 'yøt'e, gue'ü bi 'yøt' ran 'yomt'εni, nε'ü bi zinba yú xisu mi'da yün 'yohü.

13

Rán zofo ra Pablo, nε yün zεngua

¹ Na hyundj ya ga mbagä bü gan nu ahü. Ne nu'bü dá mbagä bü, ga juanbä ü i 'bähmbü ü yoho o gue hyu yü testigo. ² Nu'bü mám 'bücä bü mam'bet'o dá dāmhyä ü to'o zäi i øt' yün ts'o. Nuya ga xi'ü mahøn'a nε gätho mi'da ahü, nu'bü dá mbagä bü mahøn'a, to'o gätho i øt' ran ts'o hin

ga huɕctho ho ɛ. ³ Ne nu'ahɛ da zä gui pãhmbɛ xɛn ho ngue majuaɛi rá ts'edi ra Cristo 'bɛ ja a dí m angä bɛya, ne him ma ts'edi zɛhɛgä. Ne nu'a ra Cristo hingui 'bɛh rá ts'edi ne gui pãhmbɛ nguetho dim pɛpɛ mbo ni mbɛihɛ rá ts'edi. ⁴ Nu ra Cristo him mi ja rá ts'edi 'bɛ mi du bɛ ja ra pont'i, pɛ nuya i 'bɛi nangue rá ts'edi Ojã. Nɛcã'be hin'yɛ ma ts'edi zɛhɛ'be tengu tho a ra Cristo 'bɛ mi du, pɛ nuya dín 'yohe ra Cristo nangue rá ts'edi Ojã, n'damhma da zä ga hoc'ahɛ bɛ. ⁵ Nuya n'da ngu n'da ahɛ dami bɛmhɛbɛ xɛn ho mbo ni mbɛizɛhɛhɛ, janangue'a gui pãhmbɛ majuaɛi gui ɛc'yɛihɛ o hin'na. Nu'bɛ hin gán hyäzɛhɛhɛ, sä gui pãhmbɛ majuaɛi i 'bɛpɛ mbo ni mbɛihɛ ra Cristo. ⁶ Nɛcã'be dín nde ahɛ gui pãhmbɛ ngue majuaɛi dí ɛc'yɛi'be ra Cristo. ⁷ Dí äp'be rá ts'edi Ojã ngue gui 'yøthɛ ran ho, ne hin nangue da bømanho ma 'bɛfi bɛ, nguetho man'da dín nde ahɛ gam 'bɛmanhohɛ ra Cristo, xinda gue'bɛ guin numansuc'be. ⁸ Nugã'be hin dín ndehma ngue ga hɛm'be to'o i øt'a majuaɛi pɛ hønt'a dín nde ga øt'be 'bɛ'a di zɛ ɛ. ⁹ Da hyu ma mbɛi'be 'bɛ di zac ni mbɛihɛ nangue Ojã, madague'a guím bɛmhɛbɛ ngue hin'yɛ ma ts'edi'be. Pɛ hønt'a dí äp'be Ojã ngue din te ni mbɛihɛ nangue Ojã. ¹⁰ Dí o't'ahɛ ngue gui hoc ni mbɛihɛ, nguetho hin dín nde nts'edi ga dãmhyã ahɛ 'bɛ dá mbagã bɛ. Nu Ojã bi 'dacã ran t'ɛdi ngue ga tet'a ni mbɛihɛ, pɛ him bi 'dac ran t'ɛdi ga ɛ't'a ni mbɛihɛ. ¹¹ Nuya hønt'a dí xi'ahɛ ya, ma zɛ cu'ahɛ, Ojã gui cohmbɛ bɛ gui 'bɛhmbɛ. Pɛ man'da din te xɛn ho ni mbɛihɛ. Ne dami bɛmhɛbɛ 'bɛ'a gãtho dá xi'ahɛ, nde'bɛ n'dat'a guim bɛmhɛbɛ n'da ngu n'da ahɛ, ne gam 'bɛmanhohɛ, ne hin gan sãhmbɛ bɛ. Ne Ojã da zä man'da di huɛc ahɛ ne da hyu ni mbɛihɛ. ¹² N'da ngu n'da dami zomanhothɛ nangue ran huɛcate, nguetho n'dat'a ra Hmu dí tɛnhɛ. ¹³ Ne gãtho yɛ 'yɛc'yɛi 'bɛcua i pɛn'nahɛ ran zɛngua. ¹⁴ Nu rá mate ma Hmuhɛ ra Jesu-

cristo, ne rán huɛcate Ojã, ne rá m fãts'i rá Hogandãhi Ojã dí comhbɛ gãtho ahɛ. Ne hønt'a dí xi ahɛ ya.

GÁLATAS

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra hãi Galacia

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä, guecä him bi huangä yɯn 'yohɯ, pɛ guesɛ a ra Jesucristo, nɛ'a rá Ta, ngue bi xox'a rá Ts'unt'ɯ 'bɯ mi du. ² Nugä nɛ gätho ya ma cuhɯ nangue Ojɔ ngue i 'bɯcua dí pɛn'nahɯ ran zɛngua. Guehna ra sɔcuɔ dí ot'ahɯ, nangue gätho yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯpɯ ra hãi Galacia. ³ Dí äp Ojɔ ra Ta nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo di 'da ahɯ rán jɔpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ. ⁴ Nu'a ra Jesús bin däsɛ bi gurca ma ts'oquihɯ. Nɛ nangue'bɯ mí du a, bi zä da yɔnjɯ nangue ran ts'o i jaua ja ra ximhãi. Nɛ guehna rá pähä ma Tahɯ Ojɔ bi 'yɔrcahɯ. ⁵ Janangue'a dí ɛspahɯ Ojɔ nɛ i ja rá nuixte gätho yɯ pa mazajɔ.

Hin'yɯ man'da ram hma ngue dím pø a n'da

⁶ Nugä xøgue dadí hyonya thoho hanja 'bexque gá hyɛhmbɯ Ojɔ ngue bi zon'nahɯ xquí pɔhmbɯ rá mate ra Cristo, nɛ gá hyɔxhɯ n'dan'yo ra 'yu t'ɛmbi ní zin ahɯ Ojɔ. ⁷ Pɛ hin'yɯ man'da ra 'yu ní zinɯ Ojɔ, hinda hɔnt'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ i 'bɯ'i 'da'ɯ in nde da hyä ahɯ, ngue nde di pät'ahɯ ra 'yu nangue ra Cristo. ⁸ Pɛ ya xtá xi ahɯ ra 'yu ngue majuani dí yɔnjɯ Ojɔ a. Nu'bɯ 'bo'o da xi ahɯ nɛ 'dahma 'dan'yotho da xi ahɯ, da nu rán ts'ɛmbi Ojɔ a, madague'bɯ guecä o n'da rá m 'bɛhni mahɛts'i. ⁹ Ga xi ahɯ mahɔn'a tengu ya xtá xi ahɯ, nu'bɯ 'bo'o xi ahɯ n'dan'yo n'da ra 'yu xinda gue'a gá hyɔmhɯ, Ojɔ da zänba ran ɯnbi a. ¹⁰ Nuna ram hma dí xi ahɯ nts'edi ts'ɯ. Mfadi hin dí honi guin numanhojɯ, pɛgue dí hongä Ojɔ da numanhogui. Pɛ nu'bɯ xcá honi 'bɛ'a dí numanhog yɯ jɔ'i, hingui sä xcán 'yɛhɛgä nangue ra Cristo 'bɯ.

Hɔnt'a Ojɔ bi bɛnba ram hma im man ra Pablo

¹¹ Ma zɯ cu ahɯ, dín nde ahɯ gui pɔhmbɯ hing rá m hman yɯ jɔ'i a rán ho ma'da'yo ra Cristo dá xi ahɯ. ¹² Nu ran ho ma'da'yo dím mangä, xínga n'da ran 'yohɯ bi xiqui, nɛ hín dá øcä bɯ ja man xädi a, pɛ guesɛ a ra Jesucristo bi jaqui dí pɔdi. ¹³ Nu ahɯ ya gá 'yɔhmbɯ 'bɛ'a mí øt'ä nu'bɯ mi tendä yá t'ɛc'yɛi ɯ ma mijudíohe, ɛmme madí undä ran ɯnbi ɯ yá 'yɛc'yɛi ra Cristo, nɛ mim bɛngä xcá juadi gätho ɯ. ¹⁴ Nɛ mi øt'ä xɯn ho yá t'ɛc'yɛi ma mɛnguhe yɯ judío, ɛmme mi ɛhya ga jɔ'ts'ä ɯ, nɛ xínda gue'ɯ mi'da 'da ingu yɯ jɛya mi pɛs'he. Nguetho ɛmme min nde xcá thocä yán t'øt'e ɯ ndu mam bombøtahe maya'bɯ. ¹⁵ Pɛ nu'bɯ hin nám 'bɛcä, Ojɔ xí huangui, nɛ m'bɛjua bi zongui nangue rá mate. Nguetho bi ndesɛ Ojɔ a. ¹⁶ Janangue'a bi jaqui dá pɔ'a rá Ts'unt'ɯ ngue gue'a ra Cristo, guepɯ bi zä gam man rá m hma bɯ 'bɯh yɯ jɔ'i hing yɯ judío. Nɛ nu'bɯ mi zoncä Ojɔ, xínga n'da ra jɔ'i bi xängui. ¹⁷ Nɛ him 'bex dá mbagä bɯ ja ra hnini Jerusalén ngue xcán yá'be ɯ mi'da yá 'bãihɯ ra Cristo ngue m'bet'o xinda guecä. Pɛ m'bet'o dá mbagä bɯ ja ra hãi Arabia bɯ njongui 'bɯi, guepɯ dán yɔsɛ'be Ojɔ. M'bɛjua bɯya duá pengä bɯ ra hnini Damasco. ¹⁸ Pɛ xí tho'an hyu jɛya 'bɯ má mbagä bɯ ja ra dɔhnini Jerusalén, ja dá pɔcä ra Pedro bɯya, nɛ 'de'macut'a thoho dám 'bɯ'be bɯ ra Pedro. ¹⁹ Pɛ hin dá nugä mi'da yá 'bãihɯ ra Cristo, pɛ hɔnt'a ra Jacobo rán 'yohɯ ma Hmuhɯ dá nugä bɯ. ²⁰ Pɛ majuani na dí ot'ahɯ, nguetho i pɔ Ojɔ hin dí mangä ra fɛhni. ²¹ M'bɛjua bɯya dá mbagä bɯ ja ra hãi Siria nɛ ra hãi Cilicia. ²² Nɛ nu'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi dim peti bɯ ja yám peti bɯ ra hãi Judea, him mi pɔqui nguetho njam'bɯ min nugui. ²³ Pɛgue mi øde ngue guecä drá Pablo mi ɛna xcá juah yɯ 'yɛc'yɛi, pɛ nuya dím mangä rá m hman Ojɔ. ²⁴ Janangue'a bi un ra jamadi Ojɔ ngue 'bɛ'a bin ja nanguecä.

2

Mi'dayú 'bäihra Cristo bi zimanho a ra Pablo

¹ Nu'bu mi tho'a 'de'magoho njeya dá mbagä mahøn'a bu ja ra dahnini Jerusalén. Dá mbé'be ra Bernabé ne dá six'be ra Tito. ² Nugä dá mbähmbe bu nguetho bi bēngä Oja. Ne dán yähe 'da'u yá ngurpi yu 'yεc'yei. Ne hōnt'u dá xi'be 'be'a ním hma dí xi'u hing yu judío, ngue gue'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nguetho dí su di u't' yá mbwi 'be'a dí øt'ä, ngue hinga ne'u yá t'εc'yei yu judío dí mangä hapu dí 'yo. Ne nu'bu hin xtá numanho, xtí ts'onga ma 'befi bu 'bu. ³ Pe nte bi xic'be, xim bi ma ngue jatho da thecuä rá xifani ra Tito tengu yá t'εc'yei yu judío. Ne nuna ra Tito hin ra judío na, pe ra griego na. ⁴ Pe mi 'bapü u 'da yu hyäte ngue yun 'yøxte, ngue hōntho in øtho, ngue nde da baði gue'bu dí øt'ä yá t'εc'yei yu judío o hin'na. Nu'u in nde di hegahu 'be'a gätho bi 'daju ra Cristo, ngue bi jajü ga hehmbu yán t'øt'e yu judío. ⁵ Pe xingui ts'u dán hyehmbe ngue da hyäje u yu hyäte, pe dá zacahe a ram hma majuañi. Nguetho dín ndehe, hōnt'a majuañi rán ho ma'da'yo ra Cristo gui 'yε't'ambuihu a. ⁶ Ne nu'u njuantho yu ngurpi bu, madague'bu t'εmbi man'da ja yán t'εdi xinda guecä, pe 'da'angudähe, nguetho 'da'angu yun 'yohathoho bu na nu Oja. Ne him bi xiqui n'dan'yo n'da ram hma ga xänba yu ja'i. ⁷ Pe nu'u yu ngurpi bi hyäxa njuani ngue gue'a Oja bi 'dacä ra 'befi ga xi'u hing yu judío a rán ho ma'da'yo ra Cristo, tengu thoho ra 'befi bi un Oja ra Pedro nangue da xih ma mijudíohe. ⁸ Nguetho n'dat'a Oja bi 'dac'be ra ts'edi ra Pedro, ne bi xifi da xi'u yu judío, pe nugä, bi xiqui ga xi'u hing yu judío. ⁹ Janangue'a nu'bu mi hyäxa njuani ngue 'da'angu nan hεts'i a ra 'befi bin 'daje u yu ngurpi a ra Jacobo, ne ra Pedro, ne ra Xuua, bi bendga ma 'yε'be ra Bernabé. Nu'a nám bōn'a n'dat'a dí εc'yeihe, ne n'dat'a dím mamhbe ga mbé'be bu 'bu'u hing yu

judío, dam pe'be bu, pe nu'u, di thoqui da xih yu judío. ¹⁰ Hōnt'a bi xic'be jatho ga fäx'be yu hyoya, pe ngubu dí εhya ga øt'a.

Nu'a ra Pablo bi dāmya ra Pedro bu Antioquía

¹¹ Pe nu'bu mi mba bu ja ra hnini Antioquía a ra Pedro, nugä dá xip rá hmi, nguetho hingui ho bi 'yøt'e. ¹² Nguetho nu'bu mi zōm bu 'da u ma mijudíohe bi mbēn'na ra Jacobo, ne 'bex bi 'yε'ts'a na sihmehü u hing yu judío, sä bi zu da 'yεmp'u yá mijudíohe hingui ho bi 'yøt'e. ¹³ Ne nu'u mi'da yu judío ngue mi εc'yei bu, bi den'na ra Pedro. Ne'a ra Bernabé bi den'ndu ngue madí yorba yán t'øt'e. ¹⁴ Pe nu'bu má nugä ngue him bin theui ran ho ma'da'yo a bi 'yøt'u, dá xi'a ra Pedro, ne gätho mi 'bäpu: “Nu'i gra Pedro gra judío, pe hin gmi øt' yán t'øt'e yu judío. Pe hanja gní 'yøt' mahøn'a yán t'øt'e yu judío, ne n'danni guín sihme. Pe tengu'bu guí uthu u hing yu judío ngue da 'yøt' yán t'øt'e yu judío,” dá εmbi.

Dyu judíohe, ní yanje a ra Cristo

¹⁵ Nugähe ngue dām 'bühmbe dyu judíohe, nzaí dá øthe yán t'εdi Oja bi sije. Ne hin dām 'bühmbe tengu'u hing yu judío, ngue hingui pah yán t'εdi Oja u. ¹⁶ Pe guehma dí pahmbe hin dí hogahe u yun t'εdi gue Oja bi un mam bombøtahe maya'bu, pe hōnt'bu ga hāmhbē rá mate ra Jesucristo, di hoga ma ts'oquihe, dyu judiógähe. Janangue'a necähe ngue dá pahmbe yán t'εdi Oja, pe dá hāmhbē rá mate ra Jesucristo ngue di hogahe. Ne hin dí εmhbe di hogahe 'bu dí øzehēhe u yun t'εdi. Nguetho mán t'o't'i: “Xinga n'da da t'εmbi xun ho nangue yán t'εdi Oja.” ¹⁷ Ne nugähe dyu judíohe, pe nangue ra Cristo dí homhbe di hogahe ya. Ne gue'a ná εs'he a dím bεmhbe di hogahe u yán t'εdi Oja. Pe hin dím bεmhbe ngue dyu 'yøt'ats'oquihe 'bu dí εs'he u, nguetho gätho xun hotho rá 'yu ra Cristo. ¹⁸ Pe nu'bu gam mangä ngue jatho ga øt'ä

mahøn'a yún t'ɛdi Oja bi un ma mi-judiohe, ngue gue'ɥ dí hogä ɥ, pɛ ga cohi dra 'yøt'ats'oqui 'bɥ, nguetho hin dí hät'i ga øt'ä yún t'ɛdi tengu in nde Oja. ¹⁹ Janangue'a dá ɛ'ts'ä ná bɛngä ní zingä Oja ɥ yún t'ɛdi, nɛ dá tɛn'na ra Jesucristo nguepɥ da zä di 'dac ra 'da'yote, nɛ da zä bɥ ga ørpa rá 'bɛfi Oja bɥya. ²⁰ Nuya däm 'bucä tengutho 'bɥ 'darpɥ xcá tu'be ra Cristo bɥ ja ra pont'i, ngue bi 'berca man 'yomfɛnise. Nɛ gue'a ra Cristo i 'bucua mbo ma mbui ya, di bɛngä a dím ma nɛ 'bɛ'a gätho man'da dí øt'ä. Pɛ gue'a nám 'bucä a ngue thocua tho dí hangä rá ts'edi a rá Ts'unt'ɥ Oja, ngue bi huɛgä a nɛ bi un rá te nanguecä. ²¹ Nɛ nugä hin te dím mangä ngue säti thoho bi du'a ra Cristo. Pɛ nu'bɥ xtí hogahɥ ɥ yún t'ɛdi Oja, säti thoho bi du'a ra Cristo 'bɥ.

3

Hinga gue'ɥ yún t'ɛdi ín 'dajɥ rá Hogandahi Oja ɥ

¹ Nu'ahɥ ma zɥ cu ahɥ, ngue guí 'bɥhmbɥ bɥ ra häi Galacia, hanja gnán 'yambuihɥ, to'o bi hyä ahɥ ngue hin guí 'yøthɥ a majuani. Nguetho rá mbadi gá 'yøhmbɥ xun ho 'bɛ'a nam bøn'a í du'a ra Jesucristo. ² Pɛ damim bɛmhɥ ya nda'a ín 'dajɥ rá Hogandahi Oja a, ha gue'ɥ yún t'ɛdi Oja bi man ra Moisés, uague gue'bɥ má ɛc'yɛihɥ bi du ra Cristo nangue ma ts'oquihɥ. ³ Nɛ ya gá dɥhmbɥ gán 'yohɥ rá Hogandahi Oja nangue gá 'yɛc'yɛihɥ ra Cristo. Ha guí ɛna guí hyehmbɥ a, nɛ guí ɛna gan hoczehɥ ya. Hanja gán tontohɥ. ⁴ Nɛ nangue gätho yún unbi gá nuhɥ, ha hin te ts'ɥ nin 'yomfɛni bi 'da ahɥ yún unbi. Nde'bɥ guí pɥhmbɥ ts'ɥ 'bɛ'a nam bøn'ɥ yún unbi. ⁵ Pɛ gá 'yɛc'yɛihɥ 'bɛ'a bi 'yøt'ahɥ ra Cristo, nɛ gue'a ín 'da ahɥ rá Hogandahi Oja a, nɛ gue'a ní ja ahɥ guí 'yøthɥ yún t'øt'e nuixte, nɛ hinga gue'a gní 'yøthɥ yún t'ɛdi yún judío. ⁶ Nu ra Abraham bi 'yɛc'yɛi a bi xi Oja da 'yørpe, nɛ hin'yɥ man'da 'bɛ'a í ts'imanho a. ⁷ Nde'bɥ guí pɥhmbɥ

ya ngue gätho yɥ 'yɛc'yɛi i comhbɥ rán japi Oja bin t'un'na ra Abraham, tengu'bɥ njuan̄tho gätho yá t'uhn̄ni ra Abraham. Nguetho i ɛc'yɛi 'bɛ'a bi man Oja tengu ra Abraham. ⁸ Nu Oja mám'bet'o mi pɥdi ngue da numan̄ho ɥ gätho to'o da 'yɛc'yɛi 'bɛ'a bi ma, dague'bɥ dyám bom'betohɥ ra Abraham o hin'na. Janangue'a Oja bi xi'a ra Abraham: “Gätho yɥ nde 'dahma 'dan'yo guí comhbɥ ran japi ɥ da 'yɛc'yɛigui tengu i,” bi t'ɛmp'a ra Abraham. ⁹ Janangue'a gätho to'o da hyan̄tho ram hma nangue ran ho da 'yørcahɥ Oja, n'dat'a ran japi ga comhbɥ ra Abraham, nguetho n'dat'a rá t'ɛc'yɛi dí øthɥ. ¹⁰ Nu'ɥ gätho ngue i ɛna, jatho da 'yøt' yún t'ɛdi bi un Oja yɥ judío, gätho da nu rán ts'emb̄i Oja ɥ. Nguetho i mam bɥ ja rá m̄ Hman Oja: “Nu'bɥ guí fɛsthohohɥ a n'da ran t'ɛdi, säti thoho 'bɛ'a mi'da guí 'yøthɥ 'bɥ, nɛ guexta'a guí nuhɥ rán ts'emb̄i Oja.” ¹¹ Mfadi ya ngue xinga n'da ra ja'i sä da zin'a Oja nangue'a ní 'yøt' yún t'ɛdi yɥ judío. Pɛ tengu i mam bɥ ja rá m̄ Hman Oja: “Gätho to'o da hyan̄tho ram hma nangue ran ho da t'ørpe, nu Oja di hocpa yá ts'oqui, nɛ di un ra temazai.” ¹² Pɛ nu yún t'ɛdi Oja, guí ɛmhɥ guí uɥspahɥ rá mate Oja ɥ. Pɛ bi 'yɛntho ɥ: “Nu'bɥ 'bui to'o da hyät'i da 'yøt'e gätho yún t'øt'e yún t'ɛdi, dí zin Oja ɥ yún t'ɛdi 'bɥ,” bi 'yɛn'ɥ. ¹³ Nu'a ra Cristo bi yanjɥ nangue ran ts'emb̄i mi ja xcá nuhɥ ngue hin dá jas'hɥ yún t'ɛdi. Nguetho bi nu ran ts'emb̄i nanguejɥ 'bɥ mín zupɥ ja ra pont'i. Nɛ gue'a nam bøn'a mán t'o't'i bɥ ja rá m̄ Hman Oja: “Da nu rán ts'emb̄i Oja a to'o din zupɥ ja ra za,” mi ɛna. ¹⁴ Nangue 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Cristo Jesús, sä ga hámhbɥ rá Hogandahi Oja, nangue'a dá ɛc'yɛihɥ. Nɛ n'dat'a ran japi bi un Oja ra Abraham ngue da comhbɥ yɥ ja'i hing yɥ judío, nɛ gätho mi'da ngue da 'yɛc'yɛi.

Hingui sä yún t'ɛdi di ts'onba ran hoqui bi 'yøt' ra Jesucristo

¹⁵ Ma zɥ cu ahɥ, ga xi ahɥ n'da ra hmɛpya ya. Tengubɥ yoho yún

'yohu i hon yu testigo da 'yot'a n'da ran hoqui, ne i huspa yu firma ne rá sello ra ze'mi. Njo'o man'da ran 'yohu sä di pädi. ¹⁶ Nu ran hogui bi 'yot'ui Oja a ra Abraham ne rám bom'beto. Pe nu rám hman Oja him bi ma ngue gätho yüm bom'beto, pe bi ma hont'a n'datho, ngue gue'a ra Cristo. ¹⁷ Nugä ga xi ahü ya 'be'a nam bøn'a dím mangä. M'bet'o thoho xí 'yot'ui ran hogui Oja a ra Abraham, ne tengu'bu ya bi firmabi ngue njam'bu dim pädi. Ne m'bejua büya bi un yan t'edi ma mijudíohe, 'bu ya xí thoqui goho ciento ne 'däte ma 'det'an jeya. Pe hin'yu yu ts'edi u yan t'edi ngue di ts'onba a ran hogui bi 'yot'ui Oja ra Abraham. ¹⁸ Ne nu'bu da gue'u yan t'edi xtí zinju Oja, pe hin xtá man'a Oja a ran hogui í hogazehü Oja 'bu. Pe nu'a ran hogui bi mammi Oja a ra Abraham, di untho nangue rá mate zehü. ¹⁹ Pe hanja í zän'na Oja u yan t'edi, gue'bu ya hinga gue'u ørcahu ran ho u. Pe m'bejua bi man Oja yan t'edi, gueru da fadi gätho i ja yu ts'oqui yu ja'i. Pe nu'u yüm 'behni Oja mahets'i bi xi'a ra Moisés ngue di un yan t'edi yu ja'i ne hinga guesü Oja. Ne bi zän Oja din t'ets' 'bu bi zöh rám bom'beto ra Abraham ngue bi ma ba ehü, ngue gue'a ra Cristo. ²⁰ Pe nu Oja bin yäseui ra Abraham 'bu mí 'yot'ui ran hogui, njom mi 'bä'inde n'da ra pøngahü, ne him mi 'bähmi n'da rám 'behni mahets'i. Ne hont'a Oja bi 'yot'ui ran hogui ra Abraham.

'Be'a nam bøn u yan t'edi

²¹ Pe nu'a Oja hingui yoho yüm hma bi xiju. Nu'bu xcá häthü xcá jas'hü yün t'ot'e u yan t'edi, gue'u xtí 'dajü ra temazai 'bu. ²² Pe nu rám Hman Oja i ma ngue gätho yu ja'i i ja yu ts'oqui. Ne gätho to'o da 'yets'yei 'be'a bi 'yot'a ra Jesucristo, da hyäni 'be'a bi man Oja ngue di unni. ²³ Nu'bu hin ní zocua häi ra Cristo, mí øthe yün t'edi Oja madí mandagahe xun ho, tengu'bu dyu ofädihe. Jague'bu mi zöh ra Cristo, dá hámhbe rá mate bi xogahe. ²⁴ Ne nu yan t'edi midí mandagahe 'bu hin

ná pámhbe ra Cristo. Ne tengu n'da ra t'ühni i pa ma unbi 'bu hingui ho øt'e, pe gue'u dá hámhbe rá mate ra Cristo di hogahe. ²⁵ Nuya dá däh ma mbühü ra Cristo, ne him man dí homhbu 'be'a man'da di mandagahu. ²⁶ Nguetho gätho bi 'yørcahu yu t'ühnigahu Oja 'bu má hámhbu rá mate ra Cristo. ²⁷ Ne gätho dán xixyähü nangue dí tenhdü ra Cristo ne 'da'angu dím bémhbu a. ²⁸ Ne dí 'bühmbü ra Cristo, janangue'a hinga 'dahma 'dan'yo bu na nuju Oja, dyu judíohe, o gue dyu griegohü, o gue dyu 'yehühü o gue hin dyu 'yehühü, o gue yan 'yohü, o gue yu xisu. Pe gätho gahu tengu'bu dí 'bühmbü n'danja'itho bu na nu Oja. ²⁹ Ne nu'bu dí 'bühmbü ra Cristo, tengu'bu ne ahü gätho bi xändgahu ra Abraham, ne sä ga comhbu ran hogui bi 'yot'ui Oja a, ne sä ga hámhbu rán japi Oja bi ma di unni.

4

¹ Nuya dín nde ga xi ahü n'da ra hmepya 'be'a mi ørcähe yün t'edi Oja 'bu him mi tühbe ran 'yomfëni. Tengu'bu n'da ra t'ühni da du rá ta, ne i 'bui tengu'bu n'da ra 'yehü bu ja rá ngu, madague'bu xun ngu 'be'a bi zocpa a rá ta. ² Jatho da mba ma manda asta gue'bu go bin te ra t'ühni. ³ Ne gue'a mi øthe a 'bu hin ná pámhbe, midí mandagahe u yün t'edi Oja, gue bi xije 'beru dán 'yohe ua ja ra ximhäi. ⁴ Pe nu'bu mi zøn ra pa ngue bá penh Oja rá Ts'unt'u, ne bim 'bui nangue n'da ra xisu ngue ma mijudíohe. Ne nu'a rá Ts'unt'u Oja bi 'yot' yün t'edi Oja. ⁵ Janangue'a bi zä bi hyagahu gätho yu ts'oqui dín dupatehü nangue hin dá øthü yan t'edi xun ho, ne bi zä bu bi zinju Oja ngue dyu t'ühni gahu büya. ⁶ Ne nuju yu t'ühnigahu Oja, ne bá pengahu a rá Hogandahi bu ja ma mbühü. Ne nangue dí 'bühmbü rá Hogandahi Oja, sä gam mamhbu ngue ma Tahü Oja. ⁷ Nuya guí 'bühmbü ngue yu t'ühni ahü Oja, ne hin guí 'bühmbü tengu gyu 'yehühü. Ne nangue'a 'be'a bi 'yot'a ra

Cristo, Ojã di 'da ahũ 'be'a gãtho i ja, nguetho yá t'ũhni ahũ.

I hãdumbũ ra Pablo nangue yũ 'yẽc'yẽi

⁸ Pẽ nu'bũ hin gní pãhmbũ Ojã majũani, ngue gue'ahũ hing yũ judío ahũ, gmín 'yẽhẽhũ yũ ojã ngue him majũani. ⁹ Pẽ nu ahũ ya gã pãhmbũ Ojã, nẽ'a Ojã i pã ahũ. Ha guím bẽmhũbũ gui hyomhbũ man'da ra 'yu mahõn'a, ngue gan 'yẽhẽhũ yũn t'ẽdi Ojã guím bẽnschũ dí zin'ahũ Ojã ẽ. Pẽ nu yũn t'ẽdi hin'yũ yá ts'edi ẽ, tengutho a ra 'yu gã hyehmbũ mam'bet'o, 'bũ gmí thãndehũ yũ ojã him majũani. Pẽ nte manho da 'yõt'ahũ mahõn'a ẽ. ¹⁰ Pẽ nuya guí ẽmhũbũ i ja yá ts'edi ẽ 'da yũ pa, o gue'ũ 'da yũ zãna, o gue 'da yũ jeya. ¹¹ Nugã dra Pablogã, ẽmme dí su nangue ra 'bẽfi xtã øt'ã bũ guí 'bũhmbũ, nẽ 'be'a dá xi ahũ, ẽna gue'bũ nte ní mbatho. ¹² Nu ahũ ma zũ cu ahũ, dín nde ahũ gam 'bũhmbũ tengugã, nguetho dá ẽ'ts' yũn t'ẽdi mi øt'ã, nẽ dí 'bũcã tengũ ahũ ngue njãm'bũ gã 'yõthũ yũn t'ẽdi mam'bet'o. Nẽ nu'bũ mãm 'bũhmbũ bũ, gãn numanhøjũ, nte mãn ts'o gã 'yõrcahũ. Masque nẽhya gui 'yõmanhohũ na. ¹³ Pẽ guí pãhmbũ ngue mi ẽgã, nẽ gue'a dá mbagã bũ. Nẽ nu'bũ mãm 'bũhmbũ bũ, dá xi ahũ ran ho ma'da'yo bũya. ¹⁴ ẽmme xũn hẽi ran ẽ mi jagã, pẽ njo'o ahũ gã sanjũ ngue xũn ẽgui. Pẽ gãtho ahũ gã sinjũ xũn ho, tengũ'bũ dram 'bẽhni mahẽts'igã, o tengũ'bũ da guecã dra Jesucristogã. ¹⁵ ẽmme mi hu ni mbũihũ 'bũ má xi ahũ ram hma. Nẽ nu'bũ 'bo'o xtãn zã, xtã hyãh rá dã nẽ xtí 'daqui. ¹⁶ Pẽ nuya, ha guí sũjũ ya nangue dí xi ahũ majũani. ¹⁷ Nu yũ jã'i ngue i hã ahũ, hõntho in nde di 'uec'ahũ nanguecã, nguetho in nde ahũ go gui numansuhũ ẽ nẽ gui tẽnhdũ ẽ. ¹⁸ Xũn ho ngue gui tẽnhdũ ẽ 'da, pẽ gui huanhdũ to'o majũani im ma xũn ho, madague'a hinga 'darbũ dí 'bũhmbũ. ¹⁹ Ma zũ t'ũhni ahũ nangue ra Cristo, nts'edi gã ẽngahũ, tengũ'bũ n'da ra xisu ngue hinga nam 'bũh rá t'ũhni, ngue xø ga ja ahũ

gam 'bũhmbũ ma'da'yo mahõn'a. Nẽ guexta'a ga thoqui ga nu ran ẽnbi, jague'bũ gã pãhmbũ xũn ho a ra Cristo. ²⁰ Xi'bũ di 'bũcã bũ, n'dahma sã dan yãsehũ, nguetho nuua dí 'bũcã hingui sã ga pãdi 'be'a guím bẽmhũbũ.

Rã hmẽpya ra Agar nẽ ra Sara

²¹ Nu ahũ ngue guín nde gui 'yõthũ yũn t'ẽdi ma mijudíohe, ga xi ahũ ya 'be'a nam bõn ẽ yũn t'ẽdi. ²² Nt'o't'i ngue mi 'bũ'i yoho yá ts'ant'ũ ra Abraham. N'da rá ts'ant'ũ ra 'yẽhẽ xisu, nẽ n'da rá ts'ant'ũ a rá xisu zehẽ ngue hinga gue'a rá 'yẽhẽ. ²³ Nu rá ts'ant'ũ ra 'yẽhẽ xisu bim 'bũi tengutho 'bũ im man yũ jã'i dim 'bũh yá t'ũhni, pẽ nu rá ts'ant'ũ a rá xisu zehẽ bim 'bũi nangue rá ts'edi Ojã nguetho ya xí man'a Ojã ngue dim 'bũi. ²⁴ N'da ra hmẽpya ngue yoho yũ 'yu i hãx yũ jã'i. Nu ra 'yẽhẽ xisu ní huti ra Agar, rán t'uti ẽ yũn t'ẽdi Ojã bin t'un'na Moisés bũ ja ra t'õhø Sinaí. Nẽ nu'ũ to i tẽn'ndũ, tengũ'bũ yũ 'yẽhẽ ẽ. ²⁵ Nu ra Agar i uh ra hmẽpya nangue ra t'õhø Sinaí nubũ ja ra hãi Arabia, nẽ ngutho ra dãhnini Jerusalén ngue'a i ja bũ a ya. Nẽ nu yũ jã'i i 'bũpũ, i uh ra hmẽpya tengũ'bũ yá 'yẽhẽ ẽ yũn t'õt'e yũn t'ẽdi ẽ. ²⁶ Pẽ nu ra xisu ngue hing ra 'yẽhẽ i uh ra hmẽpya nguepũ mahẽts'i, ra hnini Jerusalén ma'da'yo. Nẽ njongui pa ma manda bũ nangue yũn t'ẽdi. Nẽ nujũ dyũ mẽnguhũ bũ. ²⁷ Nt'o't'i bũ ja rãm hman Ojã:

Gan johya gra xisu ngue hing ra 'yẽhẽ, madague'bũ hinga nam 'bũh ni t'ũhni.

Nts'edi gan yã nangue nin johya, gue'e hin gana nu ran ẽnbi.

Nguetho dim 'bũh mi'da ni t'ũhni ngue yá t'ũhni Ojã, ẽmme xtãn ngu, xinda gue'a ra 'yẽhẽ xisu ngue i tĩn yá t'ũhni nangue bi mansẽ tengũ yũ jã'i.

²⁸ Ma zũ cu ahũ, nuya dí øthũ tengũ ra Isaac rá ts'ant'ũ ra Abraham, ngue Ojã bi ma dim 'bũi. Nguetho yá t'ũhni gahũ Ojã tengũ bi ma. ²⁹ Pẽ nu man'da ra ts'ant'ũ ngue bim 'bũi nangue bi mansẽ tengũ man yũ jã'i, bi

zɔ'a ra ts'unt'u ngue bim 'bɛi nangue rá ts'edi a rá Hogandɔhi Ojɔ, tengutho in ja ya. ³⁰ Im mam bɛ ja rá m hman Ojɔ; “Dami 'yɛthɛ ra 'yɛhɛ xisu nɛ'a rá t'ɔhni, nguetho hin da gonhui 'bɛ'a i ja rá ts'unt'u ra xisu ngue hing ra 'yɛhɛ.” ³¹ Gui pɔhmbɛ ya, ma zɛ cu ahɛ, ngue hin dyɛ t'ɔhni gahɛ ra 'yɛhɛ xisu. Pɛ tengu'bɛ dyɛ t'ɔhni gahɛ ra xisu ngue hing ra 'yɛhɛ.

5

Hin dan 'yɛhɛhɛ yɛn t'ɛdi mahɔn'a

¹ Nu'a ra Cristo bi yɔnjɛ bɛ min 'yɛhɛhɛ mam'bet'o, ngue ya him man dan 'yɛhɛhɛ bɛ. Pɛ damin zɔhmbɛ bɛ hapɛ bi mbɔp'ahɛ ra Cristo, nɛ 'yo gadín umhbɛ gan 'yɛhɛhɛ mahɔn'a. ² Dami 'yɔhmbɛ ya 'bɛ'a dí xi ahɛ, nugá dra Pablogá. Nu'bɛ gui 'yɛna gui 'yɔthɛ 'da yɛn t'ɛdi ngue gui hɛc ni xifanihɛ, nu'a ra Cristo hin da zá da 'yɔt'ahɛ n'da ran ho a 'bɛ. ³ Dín nde ga xi ahɛ mahɔn'a. Nu'bɛ gui dɛ'mi gui 'yɔthɛ yɛn t'ɛdi ma mijudíohe, jatho gátho gui 'yɔthɛ, nguetho hinga xɔt'a n'datho gui 'yɔthɛ. ⁴ Nu'bɛ 'bɛ i 'da ahɛ ɛna ngue ja yá ts'edi ɛ yɛn t'ɛdi di hoc'a ni mbɔihɛ ngue da zimanho ahɛ Ojɔ, pɛ ya gá hɛhmbɛ ra Cristo 'bɛ, nɛ gá 'uehmbɛ bɛ ja rán huɛcate Ojɔ bɛya. ⁵ Pɛ nu rá Hogandɔhi Ojɔ dá hɔhmbɛ 'bɛ má pɔhmbɛ majuɔni ra Cristo, gue'a dí 'yɛnjɛ xɛn hojɛ Ojɔ a, nɛ gue'a ná tɔhmbɛ da zinjɛ xɛn ho. ⁶ Nɛ nu'bɛ dí 'bɛhmbɛ ra Cristo, madague'bɛ da mba nthɛqui ma xifanihɛ o hin'na, hin te di muui. Pɛ man'da hɛhi thoho ga simhbɛ xɛn ho ma mbɔihɛ a ra Cristo, nɛ gue'a dí jajɛ ga ɔthɛ ran huɛcate a. ⁷ Pɛ nu'bɛ rá mbɔdi thoho, ɛmmɛ gmí 'yohɛ xɛn ho bɛ ja rá 'yu Ojɔ. To'o bi zɔmp'ahɛ ngue hin guí ɔthɛ ra 'bɛfi majuɔni. ⁸ Him bi zɔmp'ahɛ Ojɔ, nguetho guesɛ Ojɔ bi zon'nahɛ gan 'yohɛ bɛ ja rá 'yu. ⁹ Nu'bɛ guí 'bɛhmbɛ n'da in nde di ts'on'na nin 'yomfɛnihɛ, 'da xni ts'on'natho ni mbɔihɛ 'bɛ, tenguthoho 'bɛ rá íxi ra thuhmɛ i sinni gátho ra jɛni. ¹⁰ Nugá

dí hɔxa njuɔni ngue ma Hmuhɛ Ojɔ di ja ahɛ 'da'angu gam bɛmhɛ. Nɛ to'o i 'bɛpɛ ngue in nde di ts'on'na nin 'yomfɛnihɛ, da nu rán ts'ɛmbi Ojɔ a, hɔnt'a go to'o. ¹¹ Nu'bɛ guexta'a dí xicá yɛ jɔ'i, jatho gui 'yɔthɛ yɛn t'ɛdi ma mijudíohe, hin din nugá ran ɛcpi 'bɛ. Pɛ guexta'a i pa ma ɛguigá nguetho dí m mangá, jatho gui 'yɛc'yɛihɛ a ra Cristo, ngue bi du bɛ ja ra pont'i nangue ma ts'oquihɛ. ¹² Nu'a to'o in nde da hɛc'a ni xifanihɛ, man'da xɛn ho 'bɛ da 'uetho ɛ. ¹³ Nguetho nu ahɛ, ma zɛ cu ahɛ, Ojɔ bi ja ahɛ bi thɔc'ahɛ yɛn t'ɛdi, nɛ bi zon'nahɛ in nde ahɛ gan 'yɛhɛhɛ n'da ngu n'da ahɛ nangue ran huɛcate. Nɛ hínguín nde ahɛ gui 'yɔthɛ ni páhá zɛhɛhɛ. ¹⁴ Pɛ tengu'bɛ dá jɔs'hɛ gátho yɛn t'ɛdi Ojɔ 'bɛ dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ tengu bɛ nan huɛcɛhɛ. ¹⁵ Pɛ gan jamansuhɛ, xɔhma ts'ɛrpɛ thoho gam 'bɛɛhɛ 'bɛ gan sɔhmbɛ n'da ngu n'da ahɛ, nɛ gan táthɛ.

Gam bɛmhɛ rá Hogandɔhi Ojɔ

¹⁶ Pɛ guehna dí xi ahɛ na ya. Dami 'yɔthɛ a di bɛn'nahɛ rá Hogandɔhi Ojɔ, nɛ gue'a gní 'yɛs'hɛ gní 'yɔrpa rá páházɛhɛ ni jɔ'ihɛ bɛya. ¹⁷ Nguetho nín 'yomfɛnise n'da, hinga gue'a im man rá Hogandɔhi Ojɔ a, nɛ nu rá Hogandɔhi Ojɔ hinga 'da'anguui ní páházɛhɛ n'da, nɛ din sɔhmi ɛ. Nɛ nu rá Hogandɔhi Ojɔ hin di jajɛ ga ɔthɛ 'bɛ'a in nde ma ts'on 'yomfɛnihɛ. ¹⁸ Nɛ nu'bɛ gue'a rá Hogandɔhi Ojɔ dí tɛnhɛ, di zɛrca ma mbɔihɛ, janangue'a hin da zá da sijɛ dá fɛstahɛ yɛn t'ɛdi Ojɔ. ¹⁹ Gátho mfɔdi 'bɛ'a nín t'ɔt'e n'da 'bɛ ɔzɛhɛ 'bɛ'a in nde ní jɔ'i n'da. Ngue i ɔt' ran 'yomt'ɛni, nɛ ran ts'om'bái, nɛ ra ts'on'yomfɛni, ²⁰ nɛ i thɔnde yɛ za o gue yɛ hmite, nɛ i ɔt' yɛn jɔxtɔni, nɛ i ɔt' yɛn sɛi, nɛ i ɔt' ran ts'ɛya, nɛ in cuɛ, nɛ i ɔt'a i numanhosɛ, nɛ i ɔt' yɛn heque, nɛ i nde n'danni din 'yo, ²¹ nɛ i siyate, nɛ i hote, nɛ mihni, nɛ di muns' pɛ ja yɛ ngo ngue da 'yɔt' yɛ ts'oqui, nɛ n'dan'yo thoho i ɔt'e. Nɛ dí xi ahɛ mahɔn'a tengu dá xi ahɛ,

ngue nu'ɥ to'o øt' ya, hin nan säui da yɥrpɥ di manda rá ts'edi Oja. ²² Pɛ nu'a rá Hogandahi Oja di jajɥ ga øthɥ ran huɛcate, nɛ ran johya, nɛ ní hyu ma mbuihɥ a, nɛ hin dan xømbuihɥ, nɛ ga øthɥ ra yembui, nɛ ran hocja'i, nɛ ga jas'hɥ dí mamhbɥ, ²³ nɛ hin ga säman'uhɥ, nɛ ga samzɛhɛ ma mbuihɥ. Nɛ nu'bɥ ga øthɥ ya, hin'yɥ n'da ran t'ɛdi da zä dí zɥjɥ 'bɥ. ²⁴ Nɛ nu'a to'o in 'youi a ra Cristo, tengu'bɥ xí guarpɥ ja ra pont'i a rá ts'on'yomfɛni zɛhɛ, ngue him man di manda a rá pähä zɛhɛ nɛ gätho 'bɛ'a mí nde rá ja'i. ²⁵ Pɛ nu'bɥ dí 'bɥhbɥ rá Hogandahi Oja, jatho ga jafɥ di mandagahɥ 'bɛ'a gätho dí øthɥ 'bɥ. ²⁶ Pɛ nde'bɥ hin dan 'yɛzɛhɛhɥ, janangue'a hin ga bɛnbahɥ ɥ mi'da ngue da nde da 'yøt'e tengu'ɥ 'da bin 'yɛts'i.

6

Dam fäxhɥ n'da ngu n'dajɥ

¹ Ma zɥ cu ahɥ, nu'bɥ 'bɥ'a n'da ahɥ bi dɔng bɥ ja ran ts'o, pɛ nu'ahɥ gue guexta'a guím bɛmhɥ rá Hogandahi Oja, janate tho guin zohmbɥ a, gui zɛhmbɥ da mbeng bɥ ja rá 'yu Oja, guim bɛmhɥ nɛ'ahɥ hin'yɥ ni ts'edihɥ, ts'ɥrpɥ thoho nɛ ahɥ gui tɔnjɥ 'bɥ da ts'ä ahɥ. ² Nɛ nu'bɥ guí comhbɥ ni dumbuihɥ, guí øthɥ rán t'ɛdi ra Cristo 'bɥ. ³ Pɛ nu'bɥ 'bɥ'a n'da ahɥ din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin'yɥ 'bɛ'a pɔdi, din hyäzɛhɛ 'bɥ. ⁴ Nɛ hinga gue'a nan johyahɥ ngue gam bɛmhɥ xɥn ho ma 'bɛfihɥ xinda gue mi'da. Pɛ ga ørpamasu ma 'bɛfihɥ ngue ga øthɥ xɥn ho, nɛ gue'a dán johyahɥ a bɥya. ⁵ Pɛ n'da ngu n'da ahɥ jatho gui 'yøzɛhɛhɥ 'bɛ'a go ní 'bɛfi di 'da ahɥ Oja, ngue ni 'bɛfizɛhɛhɥ. ⁶ Nu ahɥ ngue i sän'nahɥ ran ho ma'da'yo, nde'bɥ gui fäxhɥ ni xänbatehɥ gätho 'bɛ'a i honi, janangue'a 'da xtám fäxtahɥ. ⁷ O guím bɛmhɥ gui nuhɥ ran ho 'bɥ guí øthɥ ran ts'o, nguetho guidín hyäzɛhɛhɥ 'bɥ guím bɛmhɥ a, nɛ hingui sä ga häthɥ Oja. Tengu'bɥ ga tuhmbɥ yɥ hmudä. Nu'bɥ dá tuhmbɥ a xɥn ho, xɥn ho a din ja bɥya, pɛ

nu'bɥ ga tuhmbɥ a hingui ho, hingui ho din ja bɥya. ⁸ Nu'bɥ 'bɥi to'o i øt'e ngue i numanhosɛ rá ja'izɛhɛ, xmá mba di 'bɛh ra temaza'i 'bɥ. Pɛ to'o 'bɥi nangue rá pähä rá Hogandahi Oja, nu'a din t'un ra temaza'i. ⁹ Nde'bɥ hin dan xømbuihɥ ngue ga øthɥ ran ho, nguetho da zøñ ra pa da hnurca ma 'bɛfihɥ 'bɥ hin da güent' ma mbuihɥ. ¹⁰ Janangue'a jant'a thoho ga ørpahɥ ran ho gätho ma mija'ihɥ a ra ora ngue da zä ga ørpahɥ. Nɛ man'da gam bɛmhɥ ga ørpahɥ ran ho ɥ ma cuhɥ nangue ra Cristo.

Man'da ran zofo, nɛ ran zengua ran zɛgui

¹¹ Guín nuhɥ ya yɥ t'ohni xɥn ndoho dá o't'äzɛhɛ. ¹² Nu'ɥ to'o in nde di 'bɛp'ahɥ ngue gui hyɛc ni xifanihɥ, pɛ hønt'a in nde dí numanho yɥ ja'i. I su xtá nu ran ɥnbi 'bɥ xtá ma, hønt'a ra Cristo í hogahɥ 'bɥ mí du bɥ ja ra pont'i nangue ma ts'oquihɥ. ¹³ Nu'ɥ to'o im ma ngue da thɛc'a ni xifanihɥ, pɛ nde hønt'a dí ya't'a gui tɛnhɥ, gue'bɥ da zä di 'bɛp'ahɥ gui hyɛc ni xifanihɥ. Nɛ hingui øt'e gätho yɥn t'ɛdi. ¹⁴ Pɛ nugä hin dín nde dá ya't'a dí øzɛhɛ. Pɛ hønt'a nán johyagä a í du bɥ ja ra pont'i ma Hmuhɥ ra Jesucristo. Nɛ nugä tengu'bɥ 'darbɥ dá tu'be ra Cristo, tengu'bɥ dá tugä ua ja ra ximhäi, ngue hin dí øt'ä yɥn t'øt'e a. Nɛ nu yɥn t'øt'e ra ximhäi, hin te rán jaui a 'bɛ'a dí øt'ä. ¹⁵ Pɛ nu'ɥ in 'yohɥ ra Cristo, hin te di muui 'bɥ nthɛqui o hin'na, pɛ man'da di muui ngue i ja ra tema'da'yo. ¹⁶ Nɛ dí äp Oja da hyurpa yá mbui, nɛ di un rán johya ɥ gätho to'o i 'yo ra 'yu dí xi ahɥ, nguetho gue'ɥ majuqani yá t'uhni Oja ɥ. ¹⁷ Nu yɥ pa dí mba bɥ ya, o ɛmme gadí ɥngahɥ ma mbui, nguetho i ja yɥ mbɛdi ma ja'i hapɥ bi ts'ɛgui, nangue dán 'yɛhɛgä ra Hmu Jesús. ¹⁸ Ma zɥ cu ahɥ, dami cohmbɥ rá mate ma Hmuhɥ ra Jesucristo. Nɛ hønt'a dí xi ahɥ a ya.

EFESIOS

Nu ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ra dɔhnini Éfeso

Ran zengua

¹ Nugä drá Pablogä, nangue rá pähä Ojɔ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Nu'ahɯ gyá 'yɛc'yɛihɯ bɯ ja ra hnini Éfeso, dí ot'ahɯ na ra sɔcuɔ. Ne gätho gyɯ mbeti ahɯ Ojɔ nangue guí ɛc'yɛihɯ ra Cristo Jesús. ² Dí äp Ojɔ ma Tahɯ di 'da ahɯ rán japi, ne rán johya da hyut'a ni mbɯihɯ, ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Ojɔ di jɔcuahɯ nangue dín 'yohɯ ra Cristo

³ Dí ɛspahɯ Ojɔ, nu'a rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Ne nangue a dín 'yohɯ ra Cristo, nu'a Ojɔ bi jɔcuahɯ nangue gätho yán japi i ja bɯ mahɛts'i. ⁴ Nu Ojɔ bi huangahɯ nangue ra Cristo nu'bɯ ma hin'yɯ ra ximhäi, nguetho in ndejɯ hin din ja ma ts'oquihɯ, ne xtán hotho ma mbɯihɯ bɯ na nu Ojɔ. ⁵ Ne nangue rá pähä Ojɔ ya xɯ huangahɯ, ne nangue ra Jesucristo bi jajɯ ngue dyú t'ahnigahɯ Ojɔ. Ne gue'a bi 'yɔt'e nguetho bi huɛgahɯ. ⁶ Janangue'a zai dí ɛspahɯ Ojɔ, nguetho ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛ cate bi 'yɔrcahɯ 'darbɯ dí 'bɯhmbɯ a rá Ts'unt'ɯ di huɛqui. Ne gue'a rán japi bi 'dajɯ 'bɯ má däh ma mbɯihɯ a rá Ts'unt'ɯ. ⁷ Ngue ɛmmɛ bi huɛgahɯ Ojɔ, ne gue'a í du a rá Ts'unt'ɯ bi pɔjɯ, bi nde bi punga ma ts'oquihɯ. ⁸ Ne ɛmmɛ xɯn ngu rán huɛcate Ojɔ, ngue bi jajɯ dá pɔhmbɯ a rá 'yu, ne bi 'dajɯ rán 'yomfɛni xɯn ho. ⁹ Pe bi jajɯ Ojɔ dá pɔhmbɯ 'be'a mán t'agui, ngue 'be'a mim bɛnse da 'yɔt'e ngue da 'yɔt'a ra Cristo. ¹⁰ Nguetho da zɔn ra pa di jua'a 'be'a mim bɛn Ojɔ da 'yɔt'e, ngue di jap ra Cristo di manda gätho ja ua ja ra häi neɔpɯ mahɛts'i. ¹¹ Nu'a Ojɔ i ɔt'e 'be'a gätho mim bɛni da 'yɔt'e, ne bi huangahɯ maya'bɯ ngue dan 'yohɯ ra Cristo. Ne

nangue'a dín 'yohɯ ra Cristo, sä ga hɔmhmbɯ yán japi di 'dajɯ a. ¹² Gue'a bi zán Ojɔ nanguejɯ, janangue'a da t'ɛspa Ojɔ 'bɯ bi hnu a ran ho da 'yɔrcahɯ. Ne guecähe yá mbɔdigähe dá ɛc'yɛihe ra Cristo, ne yá mbɔdigähe bi 'yɔrcähe a. ¹³ Ne ahɯ, nu'bɯ gmí 'yɔhmbɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo di pɔjɯ, gue ram hma majuaɯni a, gá 'yɛc'yɛihɯ a. Ne nu'bɯ gmí 'yɛc'yɛihɯ, ne ahɯ gá hyɔmhmbɯ rá Hogandahi Ojɔ, ra hmɛpya ngue yá mbeti ahɯ Ojɔ, tengu xí ma. ¹⁴ Nu rá Hogandahi i udi ngue majuaɯni ga hɔmhmbɯ rán t'unni di 'dajɯ Ojɔ 'bɯ bi zɔn ra pa da zixcahɯ bɯ mahɛts'i, gätho gahɯ ngue yá mbetigahɯ a. Gue'a ná ɛspahɯ nuixte thoho a.

Nu ra Pablo i äp Ojɔ di un ran 'yomfɛni xɯn ho yɯ 'yɛc'yɛi

¹⁵ Ne nu'bɯ má ɔcä ngue guí ɛc'yɛihɯ a ra Hmu Jesús, ne i ja ahɯ ran huɛcate nangue ni mi'yɛc'yɛihɯ, dán ya'be Ojɔ, ¹⁶ ne zai dí xi Ojɔ i hu ma mbɯi ngue di huɛc'ahɯ, ne zai dí äpä rá m fáts'i nangue ahɯ. ¹⁷ Ne nu'a ra Ta nuixte thoho, gue'a rá Ojɔ ma Hmuhɯ ra Jesucristo, dí äp'ahɯ ran 'yomfɛni man'da gui pɔhmbɯ xɯn ho a. ¹⁸ Ne dí äp'a Ojɔ ngue man'da da xoc'a nin 'yomfɛnihɯ, ngue gui pɔhmbɯ a ran ho nuixte guí tɔhmbɯ, ngue gue'a í zɔn'nahɯ gui comhbɯ a. Ne gui pɔhmbɯ ngue ɛmmɛ nuixte thoho di muui 'be'a di 'da ahɯ Ojɔ gätho ɯ to'o yá mbeti a. ¹⁹ Ne dí äp Ojɔ gui pɔhmbɯ ɛmmɛ xɯn ndoho rá ts'edi rá Hogandahi hin hapɯ nín zegui, ngue dim pɛpɯ mbo ma mbɯihɯ, gätho gahɯ dí ɛc'yɛihɯ. ²⁰ Ne n'dat'a rá ts'edi ngue ɛmmɛ se a dim pɛpɯ mbo ma mbɯihɯ, gue'a bá xox'a ra Cristo bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ne bi japi ngue da hyupɯ ja rán 'yɛi Ojɔ bɯ mahɛts'i. ²¹ Ne nu'a ra Cristo bin t'un man'da ra ts'edi xinda gue'ɯ to'o gätho ja yá ts'edi bɯ mahɛts'i neɛcua ja ra häi, o gue yɯ ts'ɛt'abi, o gue yɯ ngɛrbi, o gue'ɯ mi'da di manda. Ne hingui sä n'da da ndɔnba n'da ra thuhu da t'ɛmbi i ja man'da rá ts'edi gue i 'bɯhya o gue yɯ pa dí 'yɛpɯ.

22 Ne gätho 'be'a i ja Ojã bi jap'a ra Cristo ngue gätho di manda. Ne bi jap'a ra Cristo ngue di manda gätho yu 'yεc'yεi, nguetho tengu 'bη ma yãhη a di mandagahη. 23 Ne nu yη 'yεc'yεi i 'bηi tengu 'bη rá ja'i ra Cristo. Ne dí comhbη 'be'a gätho i ja ra Cristo. Ne nu rá ts'edi í yu'a 'be'a gä øzehε ua ja ra häi, nepe mahεts'i.

2

Dám pøhmbη nangue rán huεcate Ojã

1 Ne mam'bet'o tengutho 'bη xtã tuhη nangue ma ts'oquihη, nguetho him mi ørpahη masu a ran ho mi sijη. Pe nuya nu Ojã bi 'dajη ra temazã nangue ra Cristo. 2 Ne nu'ahη nu'bη hin gmí 'yεc'yεihη, gmí tenhdη yán t'øt'e ra ximhäi, ne madí manda ahη rá hmu yη zĩthu, tengutho yη pa ja bη ya, gätho to'o hingui ørpa masu Ojã, ne hingui øt'e 'be'a nde Ojã. 3 Ne gätho gähe 'da'angu tho mi øthη 'bη mam'bet'o, ne mi tenhdη 'be'a min nde ma ja'i zehεhη. Ne dá øt' ma pähä zehεhη. Ne nu'bη xcã thoqui xcã tenhdη, εmme xcã nuhη rá cue Ojã 'bη, tengu tho η mi'da. 4 Pe nu'a Ojã εmme xηn ngu rá yembηi i ja, ne εmme i ja rán huεcate nanguejη. 5 Janangue'a bi 'dajη ra 'da'yote, tengu 'bη 'darbη bi xoxgahη ra Cristo, madague'bη tengu 'bη ya xí du ma tehη nangue ma ts'oquihη. Pe nangue rá mate thohe Ojã xtãm pøhmbη. 6 Ne nu'a Ojã n'dat'a bi xoxgahη ra Cristo Jesús, ne bi jajη 'darbη dá huhmbη a ra Cristo bη mahεts'i bη nam bεn Ojã. 7 Guehna bi 'yøt'e, ngue gätho yη pa mazã da 'yuh rán huεcate, ne da fãdi hin hapη se a rá mate bi 'yørcahη 'bη mí yãnjη ra Cristo Jesús. 8 Bi pøjη Ojã 'bη má hãmhbη rá mate thohe Ojã, ne hin nangue yη hogant'øt'e dá øthη. Pe nangue a rán t'unni zehε Ojã xtãm pøhmbη. 9 Ne hin nangue ra 'befi xηn ho xtã øthη, janangue'a njon da zã din 'yεts'i. 10 Nguetho bi 'yørcã zehεhη Ojã ngue dám 'bηmhbη ma'da'yo nangue

ra Cristo Jesús, guepe da zã ga øthη xηn ho rá 'befi bi zãn Ojã maya'bη.

Nu ra Cristo bi jajη dán yãmanhohη dyη judíohe ne'ahη

11 Ne nu ahη ngue hin gyá judío'ahη, o gadín 'yεxhη nangue rá mate Ojã, pe damim bεmhbη ngue yatho gnán hyajη Ojã mam'bet'o. Ne nte má hmεpya gmí øthη tengu mí øt'ähe ngue dá hεc ma xifanihe dyá judíohe. Ne gue'a ná hut'a thohe gyη 'yãnthεquihη. 12 Ne nu'η yη pa η, hin te nin jahη ra Cristo, xín te nin jahη η yη judío. Ne hin gní pähmbη ran hogui ngue mi man Ojã da 'yøt'e. Pe gãm 'bηmhbη ua ja ra ximhäi ne nte gmí tømhbη 'be'a da 'yøt' Ojã, nguetho hin gní pähmbη Ojã. 13 Ne gmí 'yo man hεthη nangue a Ojã, pe nuya bá jηn'nahη, ne sä guin 'yohη ra Cristo ngue bi du nanguejη. 14 Pe nu'a ra Cristo bi jajη dán yãmanhohη, dyη judíohe ne ahη ngue hin gyá judíohe. Ne bi jajη ngue 'da'angu bη na nujη Ojã yη judío ne'η hing yη judío. Nu'a ra Cristo bi hogahη 'be'a madín hyajη. 15 Nguetho bi du ra Cristo, ne gue'a í jua η yán t'εdi yη judío bi xi Ojã, ngue yηn t'uti mi øt'η. Ne bi japi ngue 'da'angu ga comhbη ra temazã yη judío ne'η hing yη judío, nangue ma'da'yo dí 'bηmhbη ra Cristo ya, ne hinga 'dahma 'dan'yo bη dán nujη Ojã. Janangue'a hin dadín sühmbη ya. 16 Ne nu'bη mi du bη ja ra pont'i ra Cristo, bi japi da numanho Ojã η hønt'a go to'o ma ja'i da 'yεc'yεi a, madague'a yη judío, uague hing yη judío. Ne him man sühmbη η. 17 Nu'a ra Cristo bi zøcua ja ra häi ne bi xijη ran ho ma'da'yo, ngue'a dá εshη ran sui mi øthη a Ojã, guecähe dyη judíohe ngue mi hãnthε rá 'yu Ojã, ne ahη ngue hing yη judío'ahη ngue gmin 'yomanhεtho nangue rá 'yu Ojã. 18 Ne gue'a ra Cristo bi zã dán yãmanhohη Ojã rá Ta, nguetho n'dat'a rá Hogandãhi bi 'dajη, madague'bη dyη judíohe o gue hin dyη judíohe. 19 Pe nuya hin guí 'bηmhbη tengu 'bη gyá 'damhninihη

ya, pɛ 'da'angugdahɯ ngue dyɯ 'yɛc'yɛihɯ. Nguetho nuya gätho gahɯ dyɯ mɛnguhɯ bɯ bí 'bɯ Oja, nɛ gätho gahɯ yá t'uhni gahɯ Oja. ²⁰ Nɛ nuju dyɯ 'yɛc'yɛihɯ, tengu 'bɯ n'da ra ngu bi thøe nguepɯ dim 'bɯ Oja. Nɛ bi dɯ'mi bi hyøh yɯ pøngahya maya'bɯ, nɛ'ɯ yá 'bäihɯ ra Cristo nu'bɯ mi ma nangue ra Cristo. Nɛ bi dɯ'mi tengu 'bɯ i pa m'bä'mi yá guangujado n'da ra ngu, nɛ guesɛ a ra Jesucristo a ra do mahyoni bim pɛpɯ. Nɛ guenjɯ tengu 'bɯ dyɯ fø't'ehɯ bɯya. ²¹ Nɛ nu'a ra Cristo tengu 'bɯ ra cemento nín zøt'ɯ yɯ do bɯ pa nthøts'e a ra ngu, ngue da gomanho, asta gue'bɯ go bi guadi xɯn ho, guepɯ ja rá ngu Oja, tengu ndesɛ Oja. ²² Nɛ nangue dín 'yohɯ ra Cristo, nɛju tengu 'bɯ dyɯ dohɯ ngue dim pɛpɯ ja a rá ngu Oja, guepɯ i 'bɯh rá Hogandahi.

3

Nu ra Pablo rá 'bɛfi i xih ran ho ma'da'yo ɯ hing yɯ judío

¹ Janangue'a dí äpä rá ts'edi Oja nangue ahɯ, drá Pablogä. Pɛ dí ofädigä nangue dí xi ahɯ ran ho ma'da'yo, gue ahɯ ngue hing yɯ judío'ahɯ. ² Masque ya gá 'yøhmbɯ ngue Oja bi 'dacä ra 'bɛfi ngue dí xi ahɯ rá m hma, nangue rá mate thoho. ³ Nugä ya dá ot'ahɯ ts'ɯ 'bɛ'a bi 'yurcäzɛhɛ Oja, ngue njom mi pãdi, ngue nɛ ɯ hing yɯ judío da zin Oja nangue ra Cristo. ⁴ Nɛ nu'bɯ gá nuhɯ ra søcuã, sä gui pãhmbɯ a bi xicã Oja ngue njom mi pãdi nangue ra Cristo. ⁵ Nɛ xɯn ngu yɯ jɛya bi thogui ngue him mi xi Oja yɯ ja'i 'bɛ'a mim bɛni da 'yøt'e. Pɛ nuya bi 'uega ma mbuihe gueje ma 'bäigähe ra Cristo nɛ ɯ yá pøngahya, nɛ bi jaje rá Hogandahi ga pãhmbɛ 'bɛ'a him mam fãdi, ngue i fãh ya. ⁶ Pɛ nuna him mam fãdi, guehna ngue ran ho ma'da'yo sä gui pãhmbɯ ya 'bɛ'a i ja ua ya, ngue nɛ'ɯ yɯ ja'i hing yɯ judío sä dím 'bɯhmbɯ Oja tengutho yɯ judío. Nɛ n'dat'a gui comhbɯ yɯ judío ran hogui bi 'yøt' Oja nangue ra Cristo

Jesús. Nɛ n'danja'itho gui comhbɯ nangue rá ja'i ra Cristo, nguetho ya gá 'yɛc'yɛihɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo. ⁷ Pɛ nangue rá mate zɛhɛ nɛ rá ts'edi Oja sä gam mangä rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague'a him man 'yɛnigä'be. ⁸ Nugä hin te ts'ɯ dadí mu'be, nɛ him man 'yɛni'be ngue ga xih yɯ ja'i ngue hing yɯ judío rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ guehma bi 'dacä Oja ra mate ngue gam mangä a, nɛ ga xih yɯ ja'i njon da hyät'i da mbede hangu nan ngu yɯn ho in nde di 'dajɯ ra Cristo. ⁹ Nɛ bi 'dac rá 'bɛfi ga japi gätho yɯ ja'i da bãdi 'bɛ'a him mam fãdi, ngue 'bɛ'a mím bɛn Oja da 'yøt'e 'bɯ rá mbudi thoho, ngue nɛ'ɯ hing yɯ judío da zin Oja 'bɯ da hyãn rá mate ra Cristo. Nɛ gue'a mi sãnni da 'yøt' Oja, n'dat'a Oja bi 'yøt'e 'bɛ'a gätho ja ua ja ra ximhäi, nɛpɯ mahɛts'i. ¹⁰ Gue'a mím bɛn Oja da 'yøpɯ yɯ 'yɛc'yɛi, guepɯ da fãdi xɯn ho gätho rá hogan'yomfɛni, da bã ɯ i 'bɯpɯ mahɛts'i ngue i ja yá ts'edi. ¹¹ Nɛ gue'a i øt' Oja ya, tengu mim bɛm 'bɯ ra mbudi thoho da 'yøt'e, nangue ma Hmuhɯ ra Jesucristo, nɛ da 'yøt'e gätho yɯ pa mazãi. ¹² Nɛ nangue dí ɛc'yɛihɯ ra Cristo, hin dí su ga sømhɯ bɯ nangue ma mbuihɯ ngue dan yãhɯ Oja. Nɛ dí pãhmbɯ da 'yøde. ¹³ Janangue'a dí ä'ahɯ ra mate hin da du ni mbuihɯ 'bɯ dín nugä ran ɯnbi, nangue'a dá xi ahɯ ran ho ma'da'yo. Xingui ts'ɯ guim bɛmhɯ ngue'a dín nugä ran ɯnbi, pɛ 'da dán johya thohohɯ ngue bin 'dac ra ts'edi ga hät' yɯn ɯnbi.

Rán huɛcate ra Cristo

¹⁴ Nu'bɯ dím bɛngä ngue nɛ ahɯ gyɯ mɛnguhɯ bɯ bí 'bɯ Oja, dín danyahmu dí äp'ahɯ ra jamadi Oja rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo. ¹⁵ Nɛ rá Ta ɯ gätho yɯ 'yɛc'yɛi, nɛ'ɯ bi zøm bɯ mahɛts'i, nɛ'ɯ 'bɯtua ja ra ximhäi. ¹⁶ Nɛ dí äp Oja ma Tahɯ nuixte thoho di muui rá ts'edi, ngue di zac ni mbuihɯ nangue rá ts'edi rá Hogandahi Oja. ¹⁷ Nɛ dí äp Oja ngue din zãm bɯ mbo ni mbuihɯ a

ra Cristo, nguetho guí εc'yειhα a. Ne dí äp Ojå ngue man'da din te nin huεcatehα, ne nangue nin huεcatehα dí zac ni mbαihα. ¹⁸ Janangue'a ne ahα ne gätho mi'da yα 'yεc'yει da zä gui pαhmbα hangu nan uant'i, ne hangu na mba, ne hangu nan hε, ne hangu nan hεts'i a rán huεcate ra Cristo. ¹⁹ Ne madague'bα hingui sä gätho ga pαhmbα rán huεcate ra Cristo nguetho εmme xαn ngu, pe dí äp Ojå ngue man'da man'da gui pαhmbα a, janangue'a da zä gätho da yuh ni mbαihα a rá ts'edi zεhe Ojå. ²⁰ Pe xαn ho ga εspahα Ojå gätho yα pa mazai, nguetho i ja rá ts'edi da 'yøt'e xαn ngu man'da, xinda gue'a 'be'a dí ähmbα o 'be'a dí m bεmhbα. Ngue n'dat'a ra ts'edi dim pεpα mbo ma mbαihα. ²¹ Ne gätho gahα dyα 'yεc'yειhα, xαn ho dan johyahα ga εspahα Ojå, nangue'a ra Cristo Jesús dí pαhmbα, høn'bα go njam'bα mazai. Ne hønt'a gam bεmhbα a ya.

4

Nu rá Hogandαhi Ojå di jajα n'dat'a gam bεmhbα

¹ Nugä drá Pablogä dí ofädigä nangue dí øt'a rá 'be fi ra Hmu. Ne dí ä'ahα ra mate ngue gam 'bαmanhohα tengu nin sähα ngue ya bi zon'nahα Ojå. ² Ne hin gan 'yεxhα, pe gui 'yøthα ngue hin'yα ni ts'edi zεhεhα, ne hin gan xømbαi n'da ngu n'da ahα 'be'a i t'øt'ahα, ne hin gan xuhnanyahα n'da ngu n'da ahα, pe gan huεjα. ³ Ne εmme gan jamansuhα ngue hinga 'dahma 'dan'yo guim bεmhbα. Pe dami thoqui gui tεnhdα rá Hogandαhi Ojå di ja ahα n'dat'a guim bεmhbα. ⁴ Nguetho tengu 'bα gätho n'danja'idähα bα na nujα Ojå dyα 'yεc'yειhα, ne n'dat'a rá Hogandαhi Ojå dí comhbα. Ne n'dat'a dí tømhbα 'be'a da 'yørcahα Ojå, ngue gätho bi zongahα. ⁵ Hønt'a n'da ma Hmu hα i 'bαi ngue di mandagahα. Ne n'dat'a ma t'εc'yειhα nangue ma Ojåhα i 'bαi, ne n'dat'a man xixyαhα dí øthα, ngue dí uhmbα yá mbεtigahα Ojå. ⁶ Ne n'dat'a Ojå gue'a ma Tahα

dí comhbα, ngue gätho gahα, ne gätho di mandagahα, ne gätho di 'yonjα, ne gätho gahα i 'bαpα mbo ma mbαihα a. ⁷ Nu'a ra Cristo, nangue ra mate thoho, 'dahma'dan'yo yα ts'edi bi 'dajα n'da ngu n'dajα ngue sä ga øthα ra 'be fi ngue ndejα ga øthα. ⁸ Ne gue'a män t'o't'i bα ja rá m hman Ojå maya'bα: "Pe gue'a ra Cristo bi un yá ts'edi α yα jå'i 'bα mí mbeng bα mahεts'i, 'bα mi dαmbεni. Ne bi 'berba rá ts'edi gätho nan ngu ran ts'o mim bent'α yα jå'i." ⁹ Ne nu'bα mi mbeng bα mahεts'i, mfädi ngue guerpα bá nεxpα, ne bi zøcua ja ra häi, ne bi mba nt'ägüi. ¹⁰ Guet'a bá çai, ne guet'a bi ndex mahεts'i, ngue da yu'ts' rá ts'edi bα mahεts'i, ne høn'bα go hapα, nεcua ja ra häi bi yu'ts' rá ts'edi. ¹¹ Ne 'dahma 'dan'yo yα ts'edi bin 'dajα n'da ngu n'dajα ngue dyα 'yεc'yειhα. Bin 'dac ma ts'edihe 'dagähe ngue ma 'bäigähe ra Cristo, ne 'da ahα di ja'ahα gam pøngahyαhα, ne mi'da ahα di ja ahα gadí 'yomhbα a ran ho ma'da'yo, ne 'da ahα di ja ahα gam mbädihα, ne mi'da ahα di ja ahα ngue gan xänbatehα nangue rá m hman Ojå. ¹² Ngubα bi 'yøt'a ra Cristo, bi un yá ts'edi yα 'yεc'yει, nguepα da zä da 'yøt'e xαn ho ra 'be fi bi zänbi n'da ngu n'da, nangue rá 'be fi Ojå. Janangue'a da zä 'da däm fäxtahα. Ne gue'a dín te rá 'be fi Ojå a, tengu 'bα bi zac rá jå'i ra Cristo. ¹³ Ne da zøni ngue gätho 'dat'a gam bεmhbα nangue ma t'εc'yειhα, ne gätho n'dat'a ga pαhmbα xαn ho rá Ts'unt'α Ojå. Ne gue'a dín te xαn ho ma mbαihα ne dam 'bαmanhohα tengu ra Cristo. ¹⁴ Ne nu'bα gue'a dí homhbα, hin da thäjα tengu 'bα dyα t'uhnihα, 'bα 'bo'o 'dahma 'dan'yo da xijα ngue da 'yεna da hyäjα. Nguetho nu'α yα hyäte εna gue'bα εmme pαdi, pe hønt'a in ndejα ga tεnhdα yá fεhni. ¹⁵⁻¹⁶ Pe ga pαdi ga tεnhdα a majuαni nangue ran huεcate. Ne gue'a nán te xαn ho ma mbαihα, ne di jajα tengu 'bα n'danja'i tho ga cohmbα. Tengü 'bα rá jå'igahα ra Cristo, ne nu'a ra Cristo, tengü 'bα rá yå a. Ne gue'a nín zøt'α yα

'yεc'yεi. Nguetho di manda gah_u ne di zerca ma mb_uih_u, di jaj_u n'dat'a gam bεmh_u, ne gātho ga comhma'ot'eh_u x_un ho ra 'bεfi bi 'daj_u n'da ngu n'daj_u, ngue 'da dām fāxtah_u, nanguie ran huεcate. Ne gue'a nān te x_un ho rá 'bεfi Ojā, tengu 'b_u bin te x_un ho rá ja'i ra Cristo.

Dām 'b_uhmb_u ma'da'yo nanguie ra Cristo

¹⁷ Nugā dra Pablogā dīm pōngahyağā nanguie ra Hmu 'b_u dí xi ah_u na jaua, ngue nu'ah_u him mam 'b_uhmb_u ya tengu _u y_u ja'i hinga na pā Ojā. Ne him mam 'b_uhmb_u tengu y_u ja'i ngue di manda y_u ts'on'yomfεni zεhε. ¹⁸ Ne nu'_u i 'yo tengu n'da ra xādā nanguie yān 'yomfεni, ne hingui pādi 'bε'a nam bōn'a i ot'e nguetho hingui 'yo b_u ja rán nequi Ojā. Ne hinguin nde da bā Ojā nguetho εmme x_um mε y_u mb_u _u. ¹⁹ Ne hingui pε'ts' y_u sā 'b_u ot y_u ts'oqui, nguetho ya x_um bent ran ts'o, ne εmme di ho da 'yōt'e hōnt'a go 'bε'a man ts'o, nguetho hin'y_u mbo y_u mb_u 'bε'a di zedi ngue da zāmmi. ²⁰ Pε nu'eh_u hinga ngub_u bi xān'nah_u _u bi xi'ah_u nanguie ra Cristo. ²¹ Ya gā 'yōhmb_u nanguie ra Cristo, ne nu'b_u majuāni gā 'yōhmb_u 'bε'a bi xi ah_u, guí pāhmb_u ya ngue gue'a majuāni a. ²² Jananguie'a dami hyehmb_u gātho 'bε'a gnām 'b_uhmb_u, ngue ni nyon'yomfεnisεh_u i hä ah_u, ngue 'bε'a guí ndese gui 'yōth_u. ²³ Ne ma'da'yo ni mb_uih_u ne nin 'yomfεnih_u, ngue gātho ma'da'yo guim bεmh_u ya. ²⁴ Ne dami hyeh_u ngue gātho ma'da'yo tengu bi zān'nah_u Ojā nanguie rá pāhā zεhε. Nuya dami 'yuhmb_u ram 'b_u njuāntho gui 'yōth_u, ngue nte man ts'o gui 'yōth_u ya. ²⁵ Dami 'yesh_u a ra fehni ngue madín xihmb_u n'da ngu n'da ah_u, ne guim mamhb_u a majuāni. Nguetho tengu 'b_u n'danja'itho dí comhb_u ra Cristo. ²⁶ Ne nu'b_u guín cueh_u nanguie ran ts'o i t'ōt'e, pε damím fāhmb_u, mamán dā ah_u ran ts'o. Ne hinga n'dapa gan cueh_u. ²⁷ Pε xingui ts'_u ga cūth_u ra zīth_u b_u ja ma mb_uih_u. ²⁸ Nu'b_u guím pεh_u

'da ah_u, pε gui 'yesh_u a gnām pεh_u. Ne gam pεhmb_u x_un ho, ne gue'a gdí tīmhb_u a guí homhb_u, ne da zā gui fāx'_u mi'da ngue hin'y_u 'bε'a da hyoni. ²⁹ Ne 'yo guím mamhb_u y_u ts'ore, pε guim mamhb_u ran ho dí zε'_u ne dí hyu y_u mb_u _u to'o gui xihmb_u. ³⁰ Ne 'yo gadí unhd_u ra dumb_u a rá Hogandāhi Ojā nanguie n'da ra ts'oqui. Nguetho nu'a i 'b_urp_u mbo ma mb_uih_u, ne gue'a da 'yudi ngue y_u mbεtigah_u Ojā 'b_u rán zεgui ra pa, tengu 'b_u jaj_u ra sello. ³¹ Dami 'yesh_u a gní bεman'uh_u, ne hin gan cueh_u 'b_u ja 'bε'a da si ah_u o ja 'bε'a da t'ōt'ah_u. Ne 'yo gadí c'āman'uh_u n'da ngu n'da ah_u, ne o guím bεmh_u ran ts'o nanguie ni mijā'ih_u. ³² Pε gan 'yōrpah_u ran ho n'da ngu n'da ah_u, ne 'da xtán ja ni yemb_uih_u, ne gam punbah_u n'da ngu n'da ah_u, tengu tho í pun'nah_u Ojā nanguie ra Cristo.

5

Da 'yōt'e x_un ho _u y_u t'uhni Ojā

¹ Ga oth_u 'bε'a ot'a Ojā, nguetho y_u t'uhni gah_u a ngue di huεgah_u. ² Ngue ga o'rpah_u ran huεcate ma mijā'ih_u, tengutho ra Cristo bi huεgah_u 'b_u mín dāse b_u ja ra pont'i nanguiej_u. Ne nu ra Cristo bi un rá te, n'da ran t'unni ngue bi numanho Ojā. ³ Ne y_u t'uhni gah_u Ojā, jananguie'a xingui ts'_u gam bεmh_u ran ts'o, hin ga oth_u ran 'yomt'εni, xíng ran ts'iyate, ne xínga n'da ran ts'o ga oth_u. ⁴ Ne hin gam mamhb_u ra ts'ore o gue ran 'yānt'_u, ne hin dan yā mangāt'ih_u, nguetho hin rán theui rá 'yεc'yεi Ojā _u. Pε ga xihmb_u Ojā jamadi nanguie rán ho bi 'daj_u. ⁵ Pε dí pāhmb_u hingui sā n'da da yārp_u di manda ra Cristo ne Ojā, nu'b_u i othoho ran 'yomt'εni, o gue im bεn ra ts'on'yomfεni, o gue i ot' ran ts'iyate. Nguetho nu ra ziyate tengutho 'b_u i thānde 'bε'a i ja. ⁶ Ne njon ga jaf_u da hyāj_u gue'b_u 'bo'o da xij_u ngue x_un ho 'b_u ga oth_u ran ts'o. Nguetho to'o da 'yōt' ya y_un ts'o, εmme x_un ngu da nu rá cue Ojā, nanguie a him bi 'yōrpa masu

Ojã. ⁷ Pɛ hin dan 'yohɯ to'o i øt' ran ts'o, nguetho hin'yɯ 'bɛ'a man jahɯ ɯ. ⁸ Pɛ nu'ahɯ mam'bet'o gmí 'yohɯ bɯ ja ra 'bɛxui. Pɛ nangue guí 'bɯhmbɯ ra Cristo ya guí 'bɯhmbɯ bɯ ja rán nɛqui a. Nuya dãmam 'bɯhmbɯ tengu rán säui bɯ ja ran nɛqui. ⁹ Nɛ nu'a rán nɛqui Ojã, gue'a dán jahɯ ra hogambɯi a, nɛ gue'a dãm mamhbɯ majuãni a, nɛ gue'a dá øthɯ ran ho a. ¹⁰ Nɛ dami hyumbi gan xãhmbɯ gui 'yøthɯ 'bɛ'a dí hyu rá mbɯi Ojã. ¹¹ Pɛ xíngui ts'ɯ ga øthɯ tengu øt'ɯ i 'yo bɯ ja ra 'bɛxui. Pɛ ga uhmbɯ ngue nte ní mbatho 'bɛ'a øt'ɯ. ¹² Pɛ ga pɛ'ts' ma sãhɯ hin gam mamhbɯ 'bɛ'a øt'ɯ i øt' mán t'ãguitho ran ts'o. ¹³ Pɛ nu'a rán nɛqui Ojã di yot'ɯ to'o i 'yo bɯ ja ra 'bɛxui, ndepe da bãdi ngue i ja yú ts'oquí. Nɛ hingui sä da 'yãn mant'ãgui thoho n'da 'bɛ'a øt'e, nguetho nu'a rán nɛqui Ojã di yot'ɯ gãtho ran ts'o. ¹⁴ Janangue'a nt'o't'i: "Daman nuhmbɯ ngue guí ãhmbɯ, tengu 'bɯ gyú duhɯ, nguetho nu'a ra Cristo di 'da ahɯ ran nɛqui," bi 'yɛna. ¹⁵ Janangue'a dami jamansu 'bɛ'a guí øthɯ, nɛ hin gam 'bɯhmbɯ tengu ɯ yɯ jã'i ngue hingui pãdi 'bɛ'a øt'e. ¹⁶ Pɛ madague'a xɯn hɛi yɯ pa i ja bɯ ya, dami hyumbi gam pɛhmbɯ xɯn ho. ¹⁷ 'Yo guí co'yãmbɯihɯ, pɛ dami hyumbi gui hyoni gui pãhmbɯ rá pãhã ra Hmu. ¹⁸ Pɛ hin dán johyahɯ a ra sɛi, nguetho di ts'ongahɯ a. Pɛ man'da dán johyahɯ rá Hogandãhi Ojã. ¹⁹ Nɛ 'da dán johyahɯ n'da ngu n'dajɯ ngue dan xihmbɯ 'bɛ'a i ørcahɯ ra Hmu, ngue dan tuhmbɯ yú thuhu Ojã gãtho ma mbɯihɯ dá ɛspahɯ Ojã a. ²⁰ Nɛ thocua thoho ga xihmbɯ jamadi Ojã ra Ta, nangue 'bɛ'a gãtho jajɯ, nangue rá thuhu ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Dim 'bɯmanho yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja yún nguse

²¹ Nɛ hin dan junthɯ, pɛ 'da xtán 'yɛhɛ thohohɯ, nguetho gãtho gahɯ dín numansuhɯ ra Cristo. ²² Nɛ nu ahɯ gyú xisuhɯ, dami 'yøthɯ 'bɛ'a im man ni ndøhɯ, tengutho bɯ gní

'yøthɯ a im mam ma Hmuhɯ mahɛts'i. ²³ Nguetho nu'ɯ yɯn 'yohɯ i 'bet'o bɯ ja rá ngu, tengu a ra Cristo i 'bet'o bɯ 'bɯh yɯ 'yɛc'yɛi, ngue tengu 'bɯ guesɛ a rá jã'i a, nɛ rãm pørpate gãtho ɯ. ²⁴ Nu'ɯ yɯ xisu da 'yøt'e 'bɛ'a gãtho im man yú ndø, tengu tho yɯ 'yɛc'yɛi da 'yøt'e 'bɛ'a gãtho im man ra Cristo. ²⁵ Nɛ nu ahɯ ma min'yohɯ ahɯ, dami huɛc ni xisuhɯ, tengu tho a ra Cristo bi huɛc yɯ 'yɛc'yɛi, nɛ bi un rá te nanguejɯ. ²⁶ Nɛ nu a ra Cristo ngubɯ bi 'yøt'e, nu'bɯ mi japi da bo xɯn ho gãtho yɯ 'yɛc'yɛi nangue rãm hman Ojã. Nguetho ram hma tengu 'bɯ ra dehe i pɛ't'e gãtho ran ts'o. Nɛ nu'a ran xixyã, n'da ra hmɛpya ngue ra Cristo bi hoga ma mbɯihɯ. ²⁷ N'damhɯma da zin ɯ yɯ 'yɛc'yɛi, ngue ya gãtho mahoqui, nɛ nte man ts'o din 'yohɯ. Nɛ hin'yɯ 'bɛ'a da thĩnbi, pɛgue gãtho i jua a ran ho. ²⁸ Nɛ gãtho yɯn 'yohɯ, nde'bɯ di huɛc yú xisu, tengu bɯ ní huɛc rá jã'izehɛ. Nguetho nu'ɯ to'o di huɛc rá xisu, din huɛc zehɛ a. ²⁹ Nɛ xinga n'da ra jã'i i san rá jã'izehɛ, pɛ din jamansu, nɛ i 'uĩni xɯn ho rá jã'i, tengutho i øt'a ra Cristo nangue yɯ 'yɛc'yɛi. ³⁰ Nguetho nujɯ dyɯ 'yɛc'yɛihɯ, tengu 'bɯ rá ngøc'yɛi nɛ rá do'yo gahɯ a rá jã'i ra Cristo. ³¹ Tengu mán t'o't'i: "Nu'bɯ n'da ran 'yohɯ i sin rá xisu, i soh rá ta nɛ rá mbe, n'damhɯma da zã di manda rá xisu, tengu 'bɯ ɛ rá jã'izehɛ," bi 'yɛn'a ra t'ohni. ³² Nɛ xɯn hɛi da bãdi 'bɛ'a nam bøn na, pɛ dí ɛngã drã Pablogã, ngue i udi nangue ra Cristo nɛ nangue yɯ 'yɛc'yɛi. ³³ Pɛ nɛ im ma, gãtho ahɯ ngue gyɯn 'yohɯhɯ, dami huɛc ni xisuhɯ tengu bɯ gní huɛc zehɛhɯ. Nɛ nu'ahɯ gyɯ xisuhɯ damín numansu ni ndøhɯ.

6

¹ Nu'ahɯ gyɯ t'uhnihɯ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ dami 'yøthɯ 'bɛ'a man ni tahɯ ni mbehɯ, nguetho gue'a yún thehɯ a ngue gui 'yøthɯ. ² Dami numansu ni tahɯ nɛ ni mbehɯ. Nɛ gue'a rá mbɯdi a rán t'ɛdi Ojã ngue ní jãp Ojã n'da a, ngue bi ma maya'bɯ. ³ Nɛ guehna ran jãpi bi ma da nu n'da 'bɯ da 'yøt'e,

ngue din ja ran johya ne xan ngu ya pa dim 'bucua ja ra häi. ⁴ Ne nu ah gyá tah, nu'bu guí sah ni t'uhnih, nde'bu hin gui jafu din cuetho. Pe dami temanho guerú dí 'yéc'yéi ra Hmu. ⁵ Ne nu ah gyu mbeñih ne gyu 'yéhéh, dami 'yóth xan ho 'bé'a im man ni hmuh ua ja ra häi, ne guin numansuh, ne gui suh. Ne mpähä thoho gui 'yóth ni 'befih, tengutho bu gní 'yörpah rá 'befi ni Hmuh ra Cristo. ⁶ Dami 'yóth xan ho ni 'befih, hinga hön'bu in nu ah ni hmuh, pe dami 'yóth tengutho bu gnín 'yéhéh ra Cristo. Ne gätho ni mbüh, ne gue'a rá pähä Oja a buya. ⁷ Dami 'yót' ni 'befih nangue ran johya, tengu bu gní 'yóth rá 'befi ni Hmuh mahéts'i, ne hinga hont'a dín numanho ah ya ja'i. ⁸ Ne damim bembu ya, Oja di cos'ah ran ho nangue ran ho xca 'yóth, madague'a gyu 'yéhéh o gue gyu hmuh. ⁹ Ne nu ah gyu hmuh, pe gui 'yörpah a xan ho ni mbeñih, o gue ni 'yéhéh, tengu tho bu gní ndepe da 'yót'ah ran ho. Ne hin gui xihmbu yan unbi, nguetho guí pahmbu ngue n'dat'a ni Hmuh mahéts'i. Ne nu a ra Hmu mahéts'i hin di hyespe na nuju.

Di zerca ma mbüh rá ts'edi Oja tengu rá he ra dofui

¹⁰ Ne nuya ma za cu ah, ga zacia ma mbüh nangue rá ts'edi Oja i jaj. ¹¹ Ngue tengu n'da ra dofui i he rá he ngue ra t'egui ní tácuá yán sa u yán süih. Ne ngutho rá ts'edi Oja 'bu dí hombu ngue hin da zä da hyäju ra zithu. ¹² Nguetho hinga gue'u ya ja'i man süih, pe gue'u yu hmu ya ts'oqui, ngue ra zithu rá hmu ra 'bexui i ja gätho ra ximhäi. Ne u gätho yám fäts'ih ra zithu in 'youi ran dahi, ne gätho 'bé'a má ts'edi bá nexpu 'bah rá hmu ran ts'o, gätho man süih. ¹³ Janangue'a tengu 'bu ga hehu ya t'egui ya, nangue gätho rá ts'edi Oja, ngue ga häth ga tafu yán sa ra zithu i säc ma mbüh. Ne nu'bu dá tahmbu ran sui, ya dá juahmbu xan ho, ne dá nuh xingui ts'u dá

'behmbu. ¹⁴ Ne nu ya t'egui dí xi ah, ne gue'u nán sähu. Ngue nu'a ram hma dí tenhd, ngue tengu 'bu ran gat'ingue ra t'egui gam päth. Ne nu'a ná hambah ran hogui bi 'yörcahu ra Cristo, tengu 'bu ra coto ngue ra t'egui a, ngue hingui sä da daju ra zithu. ¹⁵ Ne nu'a ná yamanho Oja nangue'a ran ho ma'da'yo dá hambah, ne gue'a ná huth ran zambui tengu 'bu dí net' ma zapatoh ngue ya t'egui, ne dan tihmbu ga sühmbu ra zithu. ¹⁶ Ne man'da, nu'a ná pahmbu majuani Oja, ngue tengu 'bu n'da ra xit'egui ní däqui gätho yán sa ra zithu, tengu 'bu t'engbah n'da ra sibi. ¹⁷ Ne nu'a ná pahmbu majuani däm pömbu, tengu 'bu dá pant' ma yahu ra fui ngue ra t'egui, ngue hin gam bembu a in nde di bengahu ra zithu. Ne nu'a rá m hman Oja, tengu 'bu ra espada di 'daju rá Hogandahi Oja, gue'a däm muthu ra zithu a. ¹⁸ Pe thocua thoho dan yahu Oja, ga äfu rá ts'edi, xingui ts'u ga eshu nan yahu Oja, tengu di bengahu rá Hogandahi Oja. Ne dan éhyahu hin dan xömbüh, ngue ga äfu Oja da mbäx'u gätho ma mi'yéc'yéih. ¹⁹ Ne nugä drá Pablogä, dami 'yäfu Oja nanguecä, n'damhma di 'dacä ran 'yomfëni ne ga hut'anzambui gam mamp'a rá m hma, ne ga xi u hing ya judío 'bé'a nde Oja ngue da bah ya. ²⁰ Gue'a nán ofädigä a, ngue dí xicä ya ja'i 'bé'a bi xicä Oja. Dami 'yäfu rá ts'edi Oja ngue hin ga su ga thoqui gam mangä rá m hma.

Ran zengua ran zegui

²¹ Nuya dí penhdä bu na ma cuhu ra Tíquico, ngue emme mahuequi. Ne nuna emme ot'e xan ho rá 'befi Oja. Nu'a da xi ah 'bé'a gätho dadí jagä, ne nangue gätho 'bé'a dí ot'ä. ²² Nuna ra Tíquico da gax na ra söcuä dí ot'ä, ne da xi ah nanguecähe, ne da hyut'a ni mbüh. ²³ Pe Oja ma Tahu ne ma Hmuh ra Jesucristo da hyut'a ni mbüh, ne di ja ah gui hu c ni mi'yéc'yéih, nguetho gá hyambahu rán ho mbo ni mbüh. ²⁴ Pe Oja di 'da ahu rán japi gätho ah to'o gätho hin gui

'yε'ts'a gnín numanhohε a ma Hmuhε
ra Jesucristo. Ne hønt'a dá xi ahε ya.

FILIPENSES

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Filipos

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä dí yo'be ra Timoteo drá 'yɛhɛ'be ra Jesucristo. Dí o't'ä'be na ra sɔcuɔ gätho ahɯ ma zɯ cu ahɯ, nɛ ɯ yɯ ngɔrbi nɛ ɯ yám fäts'ihɯ yɯ ngɔrbi, nɛ gätho ɯ i 'bɯpɯ ra dɔhnini Filipos ngue i tɛn'na ra Cristo. ² Pɛ dí ndep Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo da 'yɛnts'ahɯ rán jɔpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Nu ra Pablo i äp ra jamadi Ojɔ nangue yɯ 'yɛc'yɛi

³ Jamadi, dí ɛmp'a ma Ojɔ, n'dandɔ ngu n'dandɔ dí m bɛn ahɯ, nguetho gue ahɯ mam fäts'i ahɯ bi 'dacä Ojɔ. ⁴ Nɛ zɔi ɛmmɛ i jagä ran johya 'bɯ dí äpä ra jamadi Ojɔ nangue ahɯ. ⁵ Nɛ dadín johyagä nguetho n'dat'a rá 'bɛfi ran ho ma'da'yo dí comhbɯ, gue'a gní zɛjɯ a, nɛ gue'a gá 'yøthɯ 'bɯ rá mbɯdi gá 'yɛc'yɛhhɯ, nɛ asta gue yɯ pa i jabɯya. ⁶ Nugä dí pɔdi ngue Ojɔ di thocta a ra hoga'bɛfi ngue bi dɯ'mi bi 'yørbɯ ni mbɯihɯ, janangue a di juadi xɯn ho 'bɯ bi zɔn ra pa ba ɛh mahøn'a ra Jesucristo. ⁷ Nɛ gue'a ná äpä ra jamadi Ojɔ a, ngue ɛmmɛ dí m bɛn ahɯ. Nɛ tengu'bɯ 'da'angu dí sähɯ ran ɯnbi dí sägä nɛ gue'a ná comhbɯ rán jɔpi Ojɔ a, dá gue'bɯ dí ofädigä, o gue'bɯ dí 'bäpɯ ja ran juɔnbate, ngue dadín yɔn a rán ho ma'da'yo ra Cristo dí m ma ngue majuani a. ⁸ Nɛ hønt'a Ojɔ i pɔdi hangu nan gu bɯ ná huɛc'ahɯ, nɛ tengu bɯ ɛmmɛ ni huɛgahɯ ra Jesucristo. ⁹ Hanangue'a dí äp Ojɔ ngue man'da xɯn gu din ja ahɯ ran huɛcate n'da ngu n'da ahɯ, nɛ din ja ahɯ ran 'yomfɛni xɯn ho, nɛ guim bɛmhɯ xɯn ho nangue a 'bɛ'a gätho guí øthɯ. ¹⁰ N'damhma gui huanhdɯ 'bɛ'a man'da xɯn ho gui 'yøthɯ, nɛ n'dat'a guim bɛmhɯ, nɛ hin hapɯ di

nɛqui ni ts'oquihɯ 'bɯ bi zɔn ra pa ngue ba ɛh ra Cristo. ¹¹ Nɛ hønt'a ra Jesucristo sä di 'da ahɯ ra hogambɯi, ngue xɯn gu yɯ hoga'bɛfi din ja ahɯ, nɛ gue'a dí t'ɛspa Ojɔ a.

Hønt'a ra Cristo nám 'bɯ a ra Pablo

¹² Ma zɯ cu ahɯ, dín nde ahɯ ngue gui pɔhmbɯ, gue'a nán te ran ho ma'da'yo a nám 'bäcä ua. ¹³ Ngue gätho yɯ dofɯi ua ja ran guts'ɯt'abi, nɛ'ɯ gätho mi'da yɯ jɔ'i i pɔdi ngue rá 'bɛfi ra Cristo a ná 'bäcä ua. ¹⁴ Nɛ dá gue'bɯ dí ofädigä, pɛ gue'a ní hyut'an zambɯi ma cuhɯ ngue'ɯ xɯn gu i 'bɯcua, nɛ hinguin su 'bɯ im man rá m hman Ojɔ. ¹⁵ I 'bɯcua 'da ɯ ngue im mamp'a rá m hman Ojɔ, i sɛya nangue rá m hman Ojɔ dí øt'ä. Pɛ i 'bɯh mi'da ngue im man rá m hman Ojɔ ngue nde da 'yøt' ran ho. ¹⁶ Nɛ nu'ɯ ngue ɯ i ja ran ts'ɛya, im ma nangue ra Cristo, nguetho in nde 'bɛ'a da dɔsɛ ɯ. Pɛ hinga gätho rá mbɯi im ma, pɛ høntho nde ɯ ngue di yop a ma dumbɯigä ua ja ra fädi. ¹⁷ Pɛ nu'ɯ mi'da di huɛgä, nɛ nde da mbäxgui, nɛ gue'a ní man rá m hman ra Cristo ɯ, nguetho i pɔdi 'bɛ'a ná 'bäcä ua, ngue dín yɔnba a rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹⁸ Pɛ madague a hønt'a go to'o im mamp'a rá m hman Ojɔ, dá gue'bɯ n'dat'a im bɛni o hin'na 'bɯ im ma nangue a ra Cristo, nɛ guexta a ɛmmɛ dadín johya. Nɛ thocuɔ thoho dan johyagä. ¹⁹ Nguetho dí pɔdi ngue ga pømanhogä ua ja ra fädi, nguetho zɔi guí äfɯ rá ts'ɛdi Ojɔ nanguecä, nɛ zɔi i fäxcä rá Hogandahi ra Jesucristo. ²⁰ Nugä hin dín ndegä ngue m'bejua ga pɛ'ts' ma sä nangue 'bɛ'a dí øt'ä, pɛ ɛmmɛ dín nde ga hut'an zambɯi gam mangä xɯn ho rá m hman Ojɔ 'bɯ bi ts'ɛgbä. Janangue a gätho yɯ jɔ'i da bɔh rán uixte ra Cristo nangue a dí øt'ä, madague'bɯ dí 'bɯcä o gue'bɯ da thogä. ²¹ Nguetho hønt'a dí 'bɯi nangue ra Cristo, dín ndegä ngue din uixte ra Cristo nangue 'bɛ'a gätho dí øt'ä, nɛ man'da tho 'bɯ dá tugä. ²² Pɛ nu'bɯ guexta a dadí thoqui dí 'bɯcua ja ra häi, sä ga tɔh mi'da yɯ jɔ'i

ngue da 'yɛc'yɛi a ra Hmu mahɛts'i. Pɛ hin dí pɔsɛ nda a ga huanhni, hague dam 'bɛi, uague ga tu. ²³ Pɛ nugä ɛmmɛ xɛn hɛi ga pɔdi nda a ngue man'da xɛn ho. Pɛ nu'bɛ da hɔnseɣä, man'da dín nde 'bɛ ga tu ngue ga mba ním 'bɛ'be ra Cristo, nguetho man'da xɛn ho nanguecä. ²⁴ Pɛ man'da xɛn ho nangue ahɛ ngue guexta a dí 'bɛcä ua ja ra ximhäi. ²⁵ Janangue a dí hɔxanjuani guexta a dam 'bɛcä ua ngue ga fäx ahɛ ngue dín te ni t'ɛc'yɛihɛ. Nɛ man'da din ja ahɛ ran johya 'bɛ man'da gá 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo. ²⁶ Nɛ nu'bɛ dí 'bɛcä ua ja ra häi, nɛ guín nujɛ mahɔn'a, ɛmmɛ da hyu ni mbɛihɛ nangue ra Cristo, nɛ gui 'yɛspahɛ ra Cristo bɛya. ²⁷ Pɛ damam 'bɛhmbɛ 'bɛ'a rán sähɛ rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nɛ madague a 'darbɛ dí 'bɛhmbɛ o yabɛ dí 'bɛcä, pɛ ga ɔcä ran ho gui 'yɔthɛ bɛya, nangue 'da' angu guim bɛmhɛbɛ, nɛ gui fähmbɛ ma t'ɛc'yɛihɛ nangue rán ho ma'da'yo ra Cristo. ²⁸ Nɛ hin gui suhɛ to'o da zɛ ahɛ nangue ran ho ma'da'yo. Nɛ nangue hin gá suhɛ, da bɔdi ngue di 'bɛh yá te ɛ, nɛ da bɔdi ngue i ja ahɛ ra temazaɪ ngue bi 'da ahɛ Ojɔ. ²⁹ Nguetho hinga hɔnt'a ran ho bi 'da ahɛ Ojɔ ngue gui 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo, pɛ nɛ'a man'da ran ho, ngue gui sähɛ yɛn ɛnbi nangue ra Cristo. ³⁰ Nɛ 'da'angu dí ɔthɛ ya, dadín ɛnbahɛ ngue dín yámhɛbɛ a ran ho ma'da'yo, tengu tho ho gá nuhɛ dá ɔt'ä mám'bet'o, nɛ gui ɔhmbɛ ngue guexta'a dí ɔt'ä ya.

2

Nu rán uixte ra Cristo, hin'yɛ ran 'yɛts'i

¹ Nu'bɛ gue'a ra Cristo di zɛ ahɛ, nɛ gui pɔhmbɛ rán huɛcate a, nɛ nu'bɛ guín 'yohɛ rá Hogandahi Ojɔ, nɛ gui pɔhmbɛ gui 'yɔthɛ ra yembɛi nɛ ra mate, dan johyagä 'bɛ. ² Pɛ dami yusca ma mbɛi ran johya nangue 'bɛ'a gui ɔthɛ ya, ngue n'dat'a guim bɛmhɛbɛ, nɛ 'da xctín huɛctahɛ, nɛ 'da'angu nin 'yomfɛnihɛ guim

bɛmhɛbɛ, hinga 'dahma 'dan'yo guim bɛmhɛbɛ. ³ Nɛ hin ga ɔthɛ ran 'yɛya, nɛ hin dan 'yɛxhɛ, nɛ hin gam bɛmhɛbɛ ngue dan uixtehɛ, pɛ man'da da bɛnse n'da hingui hose xinda gue'ɛ gä mi'da. ⁴ Nɛ hinga hɔnt'a ga hɔnseɣɛ gam bɛmhɛbɛ, pɛ nɛ'a i hon ɛ mi'da ga fäxhɛ. ⁵ Pɛ n'da ngu'n'da dam bɛmhɛbɛ tengu tho bɛ i bɛnjɛ ra Cristo. ⁶ Nu ra Cristo 'da'anguui Ojɔ a, pɛ him bin 'yɛzɛhɛ ngue Ojɔ a, nguetho bi bɛnjɛ. ⁷ Ngue bá sogui gätho rá ts'edi mahɛts'i, nɛ bin 'yɛhɛ 'bɛ mín ja'i ua ja ra ximhäi, nɛ bi mbäx yɛ ja'i. ⁸ Nɛ nu'bɛ mín ja'i xingui ts'ɛ bin 'yɛts'i, pɛ bi 'yɔt'e gätho 'bɛ'a min nde Ojɔ, nɛ bi du bɛ ja ra pont'i tengu n'da ra ts'om'bäi. ⁹ Nɛ nangue a bi 'yɔt' ra Cristo, Ojɔ bi 'yɛspa a, nɛ bi un ra ts'edi man'da xɛn gu, nɛ gue'a ra thuhu bi unni ɛmmɛ man'da di muui. ¹⁰ Janangue a nu'a ra Jesús gue'a rán säui din thande a, gätho 'bɛpɛ mahɛts'i nɛcua ja ra häi nɛ'ɛ gätho xɛn du, yɛ ja'i nɛ yám 'bɛhni Ojɔ nɛ yɛ zithu, gätho da 'yɛspa ra Jesucristo ra Hmu. ¹¹ Nɛ gätho nán gu da bɔdi nɛ da ma ngue gue'a ra Jesucristo a ra Hmu nangue gätho 'bɛ'a i ja, n'damhɛma gätho da 'yɛspa Ojɔ ra Ta.

Nu yɛ 'yɛc'yɛi guesɛ ɛ yɛn yot'i ua ja ra 'bɛxui

¹² Janangue a ma zɛ cu ahɛ ngue dadí huɛc'ahɛ, zɔi gá 'yɔthɛ 'bɛ'a dá xi ahɛ nu'bɛ 'darbɛ mám 'bɛhmbɛ, pɛ madague'a yaua dí 'bɛcä ya, man'da hɛchi tho ho gui 'yɔthɛ a nin sähɛ ngue i 'bɛh ma pɔrpatehɛ, nɛ hin gan 'yɛxhɛ, pɛ guín numansuhɛ Ojɔ. ¹³ Nguetho gue'a Ojɔ dim pɛpɛ mbo ma mbɛihɛ nɛ gue'a di 'dajɛ rá pähä nɛ rá ts'edi ngue ga ɔrbahɛ rá pähä Ojɔ. ¹⁴ Nɛ o gadí yɔni thohɛ, xín gan junthɛ, pɛ dami 'yɔthɛ gätho in nde Ojɔ. ¹⁵ N'damhɛma njon da dingahɛ n'da ran ts'o ngue da ma i ja ma ts'oquihɛ. Pɛ dam 'bɛhmbɛ tengu man sähɛ ngue yá hogat'ɛhni gahɛ Ojɔ, guerpɛ 'bɛ ɛ yɛ ja'i ngue i ɔt' ram fɛ'ts'i. Janangue a ga ɔthɛ bɛya tengu n'da ran yot'i bɛ ja ra 'bɛxui, ngue ga xihmbɛ rá m hman Ojɔ di un ra te.

16 Nε nu'bu gui xihmbu rám hman ra temazaı, nugä dan jhyagä 'bu bi zøn ra pa ngue ba ɛh ra Cristo, ngue hin'yu 'be'a dá pe'ts' ma sä nangu ra 'befi xtá øt'ä bu guı 'buhmbu. 17 Nguetho dadı hoc'a ni t'ɛc'yɛihɛ, tengu'bu dadı hocä n'da ra 'bøts'e, xan ho 'bu dá undä Oja. Nε nugä 'bu hin dí gua u yun ungi dá sä 'bu gmı 'yɛc'yɛihɛ, pε man'da xan ho 'bu ga un ma te nε ga fäm ma ji, ngue dí gua a ra 'bøts'e ga undä Oja nangu gätho ahɛ. Guexta a dadın johyagä, nε da zä gui hyamhbu man johyagä. 18 Janangu a ga comhbu man johyagä 'bu bi zøn ra pa da t'ɛna da thogä.

Ra Timoteo nε ra Epafrodito

19 Nε nu'bu rá pähä Oja 'bex ga pen'nahɛ bu ra Timoteo da nu ahɛ. Nε nu'bu dá pađi 'be'a gadı jahɛ bu dan johyagä buya. 20 Nguetho njohgui 'bucua man'da ngue im bɛni tengu dí m bɛm'be ra Timoteo nangu ahɛ. 21 Nguetho gätho mi'da i 'bucua im bɛnse nangu yá 'befi zehɛ, nε him majuani rá 'befi ra Cristo Jesús im bɛm buya. 22 Pε ya guı pahmbu ngue ɛmme di muui nangu 'be'a i øt' na ra Timoteo, ngue dí com'be rá 'befi Oja, tengu n'da ra ts'unt' u i conhui rá 'befi rá ta. 23 Pε dí tø'mi hasta gue'bu ga paçä 'be'a din jacä ua. Nε m'bejua ga penhdä bu na ra Timoteo. 24 Pε xømhma da nde ra Hmu mahɛts'i ngue da zä ga mba bu n'dihi, gan nu ahɛ. 25 Pε dí m bɛni ngue m'bet'o ga pen'nahɛ bu mahøn'a na ra Epafrodito, ma cuhɛ, nε dí com'be rá 'befi ra Cristo dın yamba'be a rán ho ma'da'yo. Guehna guá pencä'be ua nangu da mbäxca'be. 26 Pε nuya ɛmme nde da mba bu gam 'buhmbu mahøn'a, nε ɛmme tu rá mbui ngue ya rá 'yøhmbu ngue mí u a. 27 Nε majuani ɛmme mi u nε mi ts'utho xtán du. Pε nangu rá mate Oja ngue him bi du. Nε nu'bu xtán du, man'da ɛmme xan gu ra dumbui xcá nugä 'bu. 28 Pε janangu a dí humbi ga penhdä n'dihi na, n'damhma gan johyahɛ 'bu guin nuhɛ mahøn'a, nεcä da hyu ma mbwigä ua. 29 Nε nu'bu bi zøm bu dami

simhbu xan ho, nε gui 'yäfɛ ra jamadi Oja ngue bi xox a. Nε gätho yu ja'i guin numansuhɛ ngue øt'e tengu i øt' na ra Epafrodito. 30 Nε nuna mi ts'utho xtán du nangu rá 'befi Oja, nguetho bi 'yɛn rá te nangu bi zεqui, ngue bi 'yøt' ra 'befi tengu tho'bu gue ahɛ xzuı zεju.

3

Nu ra Cristo 'bu dí ɛc'yɛihɛ, gue'a ní bo ma mbuihɛ a

1 Nuya ma zɛ cu ahɛ, dí xi ahɛ, daman johyahɛ nangu ra Hmu mahɛts'i. Nugä hin dadın xømmbui ngue ga xi ahɛ mahøn'a, gan johyahɛ, nguetho nin hos'ehɛ ngue dí xi ahɛ. 2 Daman jamansuhɛ nangu u yu ts'on'yomfɛni ja'i, nguetho nu' u tengu tho'bu yu satexa'yo, nε i xi ahɛ jatho da hmɛpya ni ja'ihɛ ngue da mba nthɛqui ahɛ. 3 Pε nuju majuani am hmɛpya gahɛ bu na nuju Oja, nguetho dí thandehɛ Oja nangu rá Hogandahi, nε dadın johyahɛ nangu a ra Cristo Jesús, nε dí pahmbu hinga gue'a man hosegahɛ ní 'yɛnju yá t'unigahɛ Oja. 4 Pε nu'bu 'bo'o sä ɛna yá t'uhnı Oja nangu xan hose, pε man'da sä xcá ɛngä 'bu, nguetho man'da mi pømanko man t'øt'egä. 5 Nguetho däm 'bui nangu yu judío, nε ná hyatopa xtám 'bucä 'bu mi thegä ma xifani, nε gätho dá comhbe a bi xije Oja dyú hebreohe dyú judíohe, nguetho nu'a ma ta ra hebreo a gue a bi xand mam bombøta ra Benjamın mi 'buh maya'bu. Nε dá tendä 'be'a im man yu fariseo, ngue ɛmme dá humbi dá øt'ä u yán t'ɛdi yu judío. 6 Nε nugä ɛmme dá yängä a ma t'ɛc'yɛihe dyú judíohe, janangu a madı unba yá 'yɛc'yɛi ra Cristo. Nε mi øt'ä u gätho yun ho im man u yán t'ɛdi yu judío, janangu'e'a njo'o to'o mi sä da man'a n'da rán t'ɛdi Oja ngue dá fεsthoho. 7 Nε mım bɛngä ní zingä Oja a man hose. Pε nuya dí pađi ndetho di 'berpa nın 'yomfɛni n'da a. Nε dá ɛ'ts'ä a ná bɛngä xan ho sɛgä janangu bi zä dá tıngä ran ho nangu ra Cristo. 8 Nε

madague'a hangu nan gu xtá øzehégä, pε ndetho man'da dí 'bēdi, nguetho man'da di muui ngue dí paçä ra Cristo Jesús ma Hmu. Janangue a gätho man hose dá 'bēdi, ya him mín numanho, n'damhma bi zä dán 'yo'be ra Cristo. ⁹ Nε nuya sä dam 'bū'be ra Cristo, nε ntemanho i jagä 'be'a dí øzehégä nangue yūn t'ēdi, pε nangue a dí εç'yēi 'be'a bi 'yōrcā ra Cristo, nε gue'a í bo ma mbūi a nε in numanhogä Ojā. Nguetho Ojā in numanho u i hāntho rá mate ra Cristo. ¹⁰ Nε nuya hōnt'a man'da εmme dín nde ga pādi xūn ho a ra Crsito. Ngue ga com'be xūn ho a rá ts'edi bin t'um 'bū mi dámbēni, nguepū da zä dam 'būi xūn ho 'bū dí 'būtua ja ra ximhäi, nε da zä dan ũnbä tengu yūn ũnbi bi nu a, nε da zä ga com'be rán dāte, ngue nde da ma di 'berqui xūn ho a man yombūi zehε. ¹¹ Nε nubūya xōmhma thoho da zä ga com'be xūn ho a rá ts'edi ra Cristo bin t'um 'bū mí dāmbēni, ngue dam 'būi xūn ho a ra 'da'yote.

Gan uēnthohū ga tqhmbū ra 'dihī būya

¹² Pε nugä hingui sä gam mangä ngue gätho dí com'be rá ts'edi ra Cristo, nguetho hin daná søni ngue gätho xtán hotho ga øt'e. Pε guexta a dadí thoqui dí honi ngue ga pādi gätho 'be'a bi bēngä ra Cristo Jesús 'bū mi bēndgä. ¹³ Pε ma zū cu ahū dí xi ahū ya, ngue hinga gätho dí øt'ä xūn ho, pε hin dín nde gam bēngä mahøn'a 'be'a xtá øt'ä mam'bet'o. Pε guexta a εmme dadí thoqui dí nde man'da ga øt'ä ran ho, ngue ga tāhā xūn ho. ¹⁴ Nε dín nde gan uēntho xūn ho, ngue ga tāhā ga hān a í zoncahū Ojā bū mahęts'i ga hāmhbū, nangue dí εç'yēihū ra Cristo. ¹⁵ Nε gätho ahū ngue xūn te nin 'yomfēnihū nangue ni t'εç'yēihū, nde'bū 'da'angu guim bēmhbū tengu dím bēngä. Nε nu'bū bū a n'da ahū n'dan'yo guim bēmhbū, nu a Ojā di ja ahū ngue gui pāhmbū 'be'a nde Ojā. ¹⁶ Pε nde'bū ga thohmbū tengu zāi dí øthū, nangue rá 'bēfi Ojā. ¹⁷ Ma zū cu ahū, dami tēnhdū a 'be'a dí

øt'ä, nε'ū mi'da 'bū i øt'a tengu dí øt'ä, dami tēnhdū u. ¹⁸ Nugä drá Pablogä, ga xi ahū mahøn'a, εmme xūn gu yū nidj ya xtá xi ahū, nguetho εmme tu ma mbūi nangue 'be'a i øt'ū 'da xūn gu, i εna i 'yo bū rá 'yu Ojā, pεgue din sūhmbū ra Cristo ngue hingui εç'yēi 'be'a í du bū ja ra pont'i. ¹⁹ Nε da zōn ra pa ngue da guadi nε di 'beh yú te, nguetho hōnt'a 'be'a i si nε 'be'a ndese rá jā'i i hādumbūi. Pε εmme din 'yεx u nangue 'be'a i øt'ū nε hin'yū yá 'yāsä. Nε hōnt'a im bēni nangue a 'be'a jaua ja ra ximhäi. ²⁰ Pε nujū dyū 'yεç'yēihū, dyū mēnguhū bū mahęts'i, nε dadí thoqui dí tōmdahū ngue ba εh mahęts'i a mam pōrpatehū, ngue gue'a ma Hmuhū ra Jesucristo. ²¹ Nε nu'a ra Cristo di pārca ma ngōc'yēihū tengu rá jā'izehε ngue nuixte thoho, rá rs'edi i ja. Nε n'dat'a rá ts'edi ngue di manda 'be'a gätho i jaua.

4

Thoscua thoho dan johyahū nangue ra Hmu

¹ Ma zū cu ahū εmme dadí huεç'ahū nε εmme dím bēn ahū, nguetho xcá 'dajū ran johya, nε nangue gá 'yεç'yēihū, gue'a ní nεqui xūn ho ma 'bēfigä a. Nε nuya ma zū cu ahū, o gadí uānspa nin 'yomfēnihū nangue ni t'εç'yēihū. ² Nε nu aui man ju aui nangue ra Cristo ra Evodia nε ra Síntique, dami 'yōrcāui ra mate ngue 'yo gadín sūhmi, nguetho gadín cuui nangue ra Hmu mahęts'i. ³ Nε nu i ma hogamfäts'i'i ngue gá fāxca ra 'bēfi, dami fāx u yū xisu ngue dim 'būmanho, nguetho εmme dām pεcāhe u nu'bū má mamhbe bū rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nε a ra Clemente nε'ū mi'da bi mbāxqui, ngue gätho bi thusca ma thuhuhū bū ja ra xōcuā bū mahęts'i nangue bin 'dajū ra temazāi. ⁴ Pε thocua thoho dan johyahū nangue ra Hmu, nε dí xi ahū mahøn'a, dan johyahū. ⁵ Nε ga fāxhū ma mijā'ihū, n'damhma gätho yū jā'i da nu ngue dadí jamansuhū 'be'a nám 'būhmbū. Nε gam bēmhbū ngue

mi ts'utho ba ģh ra Hmu mahęts'i.
 6 Ne hin ga hađumbuihı nanguie 'be'a gätho dí homhbı, pe gätho ga xihmbı Oja 'be'a dí homhbı, ne ga xihmbı ra jamadi ngue zai őrcahı a xın ho.
 7 Ne nu Oja da hyurca ma mbuihı bıya nanguie ran johya hingui sä xtám baše n'da, pe gue'a ran johya ní jamansuc ma mbuihı ne man 'yomfęnihı, nanguie dın 'yohı ra Cristo Jesús.

Gam bęmhı 'be'a gätho xın ho

8 Nuya ma zı cu ahı, mi'da jaua ngue dın nde ga xi ahı. Ngue gam bęmhı gätho 'be'a a majuani, ne gätho 'be'a yın thehı ngue dí hnumansujı, ne gam bęmhı hin di yoho bı dá ıthı 'be'a dí ıthı, ne hin te man ts'o gam bęmhı. Ne gam bęmhı ga ırpahı 'be'a dí hyu yú mbı ı ma jija'ihı, ne gam bęmhı ga ıthı 'be'a mfadı ngue xın ho. Ne gam bęmhı gätho 'be'a ęmme xın ho, ne gam bęmhı ngue 'be'a gätho da t'ęspi xın ho.
 9 Ne gui 'yıthı 'be'a gätho dá xın'nahı, ne gui tenhdı gätho 'be'a xtá ut ahı. Ne nu' bı ngubı gui 'yıthı, da zä gan 'yohı xın ho Oja ngue zai i hurpa ní mbı n'da.

Bi 'benpi ts'ı ram fäts'i a ra Pablo

10 Ne nu Oja bi 'dacä ran johya nanguie a gä bęnjı mahın'a, ngue gadi zejı ts'ı. Ne dí pačä ngue hin gä pumbęnijı, pe hınt'a nja, him mi sä bı gui zejı mam'bet'o.
 11 Pe hin dí ęna ngue xcán ınbä 'bı hin xquı fäxcahı, nguetho ya xtán zai ngue i jagä ran johya madague' bı i ja a ga honi o hin'yı.
 12 Nugä dí pačä 'be'a nám 'bımanho n'da ra hyoya, ne dí pačä 'be'a nám 'bımanho n'da ngue i ja xın gu. Ne dadın johyagä madague a dın niyagä o gue dí tumanthuhugä. Ne hınt'a go 'be'a dın nu, uague xın gu i jagä o hin'yı, pe i hu ma mbıgä.
 13 Ne hınt'a go má ts'ędi i ndec Oja, ya gätho sä ga ıt'e, nguetho i fäxca ra Cristo.
 14 Pe guexta a xın ho gä 'yıthı ngue gä zejı ts'ı, ngue i pan hnuman'ugä.
 15 Ne nu ahı gui 'bımhı

bı Filipos, gui paħmbı ngue hınse ahı gä zejı ts'ı nu' bı má pıngä bı ra häi Macedonia, ngue rá mbıdi dá mangä ran ho ma'da'yo bı, ne gä pęcahı ra mbeti.
 16 Ne nu' bı guexta a mí 'bıcä bı ra hnini Tesalónica, yondi hyundi gä pęcahı ra mbeti, gue' bı má hongä.
 17 Ne hinga hıntho dın nde ga hıni, pe dın nde ngue di jap ahı Oja nanguie a xcá 'dajı, nanguie gä zejı.
 18 Nugä ya dá hıni 'be'a guá pęcähı ' bı mi zıcua ra Epafrodito, ne i pongui ts'ı 'be'a dí honi. Ne nanguie 'be'a guá pęcähı, nu Oja i numanho, tengu' bı n'da ran t'unni ęmme di muui.
 19 Ne nu'a ma Ojahı di 'da ahı xın ho 'be'a gätho gui homhbı nanguie dí 'bımhı ra Cristo Jesús. Nguetho nte di 'be'a, ne ęmme xın ho a di 'dajı.
 20 Pe dí ęspahı ma Tahı Oja ne gätho yı pa mazai. Ne hınt'a dım bęngä a.

Rán zęgui ran zęngua

21 Ne dí pen'nahı ran zęngua gätho yı 'yęc'yei ngue i 'bıpı, nanguie rá thuhu ra Jesucristo. Ne gätho ya yı cu dí 'bıhmbe ua i pen'nahı ran zęngua.
 22 Ne'ı mi'da yı 'yęc'yei ngue i 'bıcua ja ra hnini, gätho i pen'nahı ran zęngua. Ne nu'ı yı 'yęc'yei ngue dim pęcua ja ran guts'ıt'abi man'da in nde di zęngua ahı.
 23 Ne nu ma Hmuhı ra Jesucristo dí äpä di 'da'ahı rán japi gätho ahı. Ne hınt'a dí xi ahı a, ne hınt'a gam bęmhı a ya.

COLOSENSES

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra

Pablo ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ja ra

dɔhnini Colosas

Ran zɛngua

¹ Nugä drá Pablogä, ma 'bäigä'be ra Cristo Jesús, nangue rá páhä Ojá. ² Nɛ dí yo'be ma cuhɥ ra Timoteo, dadí zɛngua ahɥ gätho yɥ 'yɛc'yɛi ngue guí 'bɥhmbɥ bɥ ja ra hnini Colosas, dadín cuhɥ nangue n'dat'a dím bɛmhɥ ra Cristo. Nɛ dín ndehe ngue gätho ahɥ guin nuhɥ rán jɔpi Ojá ma Tahɥ, nɛ da hyut'a ni mbɥihɥ.

Jamadi dí ɛmfɛ Ojá

³ Nu'bɥ dí yáhe Ojá ngue rá Ta ma Hmuhɥ ra Jesucristo, thocua thoho dí ɛmfɛ jamadi nangue ahɥ. ⁴ Nguetho ya xtá øhmbe nangue ni t'ɛc'yɛihɥ nangue ra Cristo Jesús, nɛ dá øhmbe ngue ja ahɥ ran huɛcate nangue ni mi 'yɛc'yɛihɥ. ⁵ Nguetho guí tømhbɥ 'be'a gätho yɥn ho guin nuhɥ bɥ mahɛts'i, nɛ guí tømhbɥ gue'bɥ go rá mbɛdi gmí 'yɛc'yɛihɥ a ram hma majuɔni. ⁶ Nu ran ho ma'da'yo ngue xcá 'yøhmbɥ, nuya din xandi, nɛ hønɥ go hapɥ i pa, di pärpa yú mbɛi yɥ jɔ'i, tengu tho bin ja bɥ guí 'bɥhmbɥ 'bɥ gmí 'yɛc'yɛihɥ njuɔntho rá mate Ojá. ⁷ Gmí 'yøhmbɥ ran ho ma'da'yo gue'a bi xi ahɥ man 'yo'be ra Epafras. Nugähe ɛmmɛ dadí huɛje na, nguetho nuna ran 'yohɥ n'da rá 'yɛhɛ ra Cristo, nɛ di zɛ ahɥ nangue rá 'bɛfi Ojá. ⁸ Nɛ nuna ra Epafras bi xije ngue gadí huɛgahe nangue rá Hogandɔhi Ojá di bɛn'nahɥ. ⁹ Nɛ nu'bɥ ra pa dá øhmbe ngue xɥn ho ni t'ɛc'yɛihɥ nɛ nin huɛcatehɥ, thocua thoho dí äfe rá ts'edi Ojá nangue ahɥ, ngue gui pɔhmbɥ rá páhä Ojá nɛ gui pɔhmbɥ rán 'yomfɛni a rá Hogandɔhi Ojá. ¹⁰ Nɛ dí äfe rá ts'edi Ojá ngue gam 'bɥhmbɥ tengu rán säui ɥ yú t'ɔhni Ojá, nɛ thocua thoho zɔi gui 'yøthɥ a in numanho ra Hmu. Nɛ dí äfe Ojá ngue

gui 'yøthɥ yɥ hogant'øt'e, nɛ din te ni mbɥihɥ ngue man'da gui pɔhmbɥ Ojá. ¹¹ Nɛ gätho nan gu rá ts'edi Ojá dí äpähe nangue gätho yɥn ɥnbi guín nuhɥ, ngue hin gan xømbɥihɥ. Nɛ nangue rá ts'edi Ojá di ja ahɥ ngue hin di ɥn'na ni mbɥihɥ, nɛ din ja ahɥ ran johya. ¹² Janangue a da zä gui 'yɛmfɥ jamadi ma Tahɥ Ojá, nguetho bi hogahɥ da zä ga comhbɥ 'be'a gätho di un yɥ 'yɛc'yɛi guepɥ bí ja rán nɛqui. ¹³ Nɛ bi yɔnjɥ Ojá bɥ ja rá ts'edi ra 'bɛxui, nɛ bi zixgahɥ bɥ di manda rá Ts'ɥnt'ɥ di huɛqui. ¹⁴ Nɛ nu'a rá Ts'ɥnt'ɥ bi gurca ma ts'oquihɥ, nɛ gue'a í zä bi pungahɥ Ojá a.

Rá 'bɛfi bi 'yøzɛhɛ ra Cristo

¹⁵ Nɛ nu Ojá hingui sä da nu n'da, pɛ nu ra Cristo ngue 'da'angudui Ojá, nɛ bin jɔ'i ua ja ra häi tengu tho 'bɥ dá nuhɥ Ojá. Nu ra Cristo mi 'bɥ 'bɥ rá mbɛdi thoho, 'bɥ nte mi ja ua. ¹⁶ Nɛ nangue rá ts'edi Ojá ra Cristo bi 'yøt'e 'be'a gätho i ja nɛ to'o gätho i 'bɛi, guecua ja ra häi, nɛpɥ mahɛts'i, nu'ɥ di nɛqui nɛ'ɥ hin di nɛqui, gätho ɥ i ja yú ts'edi, nɛ'ɥ ɛmbi i jase yú ts'edi, pɛ nu ra Cristo bi 'yøt'e gätho ɥ ngue di manda ɥ. ¹⁷ Nɛ nu'a ra Cristo mi 'bɛi nu'bɥ ma hin'yɥ ua ra ximhäi. Nɛ nangue rá ts'edi di jamansu xɥn ho gätho 'be'a bi 'yøt'e, nɛ gue'a ní bømanho a. ¹⁸ Nu gätho yɥ 'yɛc'yɛi i 'bɛi n'dam'bɛi tho i øt'e tengu'bɥ n'danjɔ'i tho, nu ra Cristo tengu'bɥ rá yɔ a. Nɛ di un ra temazɔi yɥ 'yɛc'yɛi. Nɛ nu'a, rá mbɛdi ngue bi dɔmbɛni a. Janangue a hin'yɥ man'da ra ts'edi nuixte tengu rá ts'edi a. ¹⁹ Nguetho bi zän Ojá hønt'a rá Ts'ɥnt'ɥ bi unni gätho rá ts'edi. ²⁰ Nɛ nu'bɥ mí mbän rá ji ra Cristo bɥ ja ra pont'i, bi 'berpa yú ts'edi ɥ gätho madín sɥhmbɥ Ojá i 'bɛcua ja ra häi nɛpɥ mahɛts'i. Nɛ gue'a dí hocpi gätho 'be'a i ja, nɛ gue'a dí hocpa ɥ to'o gätho in nde. ²¹ Nɛ nu'a ra Cristo bi hogahɥ, nguetho yatho dá 'uehmbɥ bɥ rá 'yu Ojá, nɛ mí øthɥ yɥn ts'o, nɛ gue'a dán sɥhmbɥ Ojá a. Pɛ nuya Ojá sä da numanhojɥ. ²² Nu Ojá bi hogahɥ gätho ma ts'oquihɥ,

nguetho rá ja'i ra Jesús bi nu ran unbi ne ran date nangueja. Janangue'a xtán hotho gah_u 'b_u bi dáj_u b_u 'b_u Oja, ne hin da dinga ma ts'oquih_u. ²³ Pe nu'b_u guín nde ngue din ja ah_u b_u, pe jatho thocua thoho gui 'yɛc'yɛih_u, ne hin gui 'yon nin 'yomfɛnih_u. Ne gui thoqui gui tømhb_u ran ho ma'da'yo gá 'yøhmb_u, nu'a bi sih y_u ja'i gátho ra ximhäi. Ne n'dat'a ram hma dí øt'ä ngue dí m pøngahyagä, guesä drá Pablogä.

Rá 'bɛfi ra Pablo

²⁴ Ne nugä di johya ma mbai 'b_u dín nu ran unbi nangue ah_u. Ne xun zän Oja ga comhb_u rán unbi ra Cristo, nguetho yá mbeti gah_u a. Nu'a bi nu ran unbi nangue gátho y_u 'yɛc'yɛi, necä dín nu ran unbi tengu bi zän Oja ngue gan nugä. ²⁵⁻²⁶ Ne bi huancä Oja gátho y_u 'yɛc'yɛi ga pepi, ngue ga xih ran ho ma'da'yo. Ne nu'a ran ho ma'da'yo ní gua a rá m hman Oja a, ngue im ma gátho him mam fadi mam'bet'o. Nguetho gue'b_u rá mbudi thoho njom mí paði. Ne nu'b_u mám 'buhmb_u b_uya, ne ja dá paħmb_u b_uya. ²⁷ Ne nuna ram hma him mam fadi, ngue dim 'bup_u ra Cristo b_u mbo ma mbaiih_u, ngue gátho dyá 'yɛc'yɛih_u i 'buh ra ximhäi, ne'u hing y_u judío. Ne nangue dim 'bup_u mbo ma mbaiih_u ra Cristo, sä ga tømhb_u a rán ho nuixte bí ja b_u mahɛts'i. Ne guehna ran t'øt'e nuixte in ndej_u Oja ga paħmb_u ya. ²⁸ Janangue a nu ran ho ma'da'yo dí m mamhbe ne dí xänbahe xun ho, ne gátho y_u ja'i dí xihmbe ran ho, nangue bi 'dacä ran 'yomfɛni Oja. Nguetho dí ndepe gátho da mba ma hocpi yá mbai u, nu'b_u i paði 'bɛ'a bi 'yørba ra Cristo. Ne da zä dim 'bai xun ho ra Cristo b_u mbo yá mbai b_uya. ²⁹ Janangue a gátho ma mbai dí øt'ä ma 'bɛfi, nangue ra ts'edi ngue bi 'dac ra Cristo dí øt'ä.

2

¹ Nugä drá Pablogä dín nde ah_u gui paħmb_u ngue dí haðumbai dí äpä rá ts'edi Oja nangue ah_u gyá 'yɛc'yɛih_u. Ne'u ngue 'bup_u ra hnini Laodicea

ne gátho u mi'da ngue njam'b_u mi nugui. ² Dín nde ah_u ngue da hyu ni mbaiih_u, ne n'dat'a guim bɛmh_u nangue i ja ah_u nin huɛcateh_u n'da ngu n'da ah_u. Ne hin te di 'bedi ngue gui paħmb_u nangue ra Cristo, nguetho 'bɛ'a gátho him mam fadi sä gui tømhb_u nangue ra Cristo. ³ Pe nangue ra Cristo sä gui tømhb_u 'bɛ'a him mam fadi nangue rán 'yomfɛni ra Cristo. Ne hønt'a ra Cristo sä da 'yut ah_u rán 'yomfɛni Oja. ⁴ Nuna guehna dí xi ah_u na, nguetho 'b_u'i 'da nde da hyä ah_u, ɛmme mahotho im man u, pe him majuañi. ⁵ Nugä hinga 'darb_u dí 'buhmb_u ya, pe i so ma mbai nangue ah_u. Ne ɛmme i hu ma mbai 'b_u dí øde ngue hingui cuent' ni mbaiih_u, ne hingui tap a ni mbaiih_u u y_u hyäte, nangue ni t'ɛc'yɛih_u nangue ra Cristo. ⁶ Nde'b_u thocua thoho gan 'yoh_u ra Cristo Jesús ra Hmu, nguetho ya gá sin a ra Cristo ngue dim Hmu b_u ja ni mbaiih_u, ne bi du nangue ah_u. ⁷ Nu ra Cristo tengu'b_u ra da'y_u a, ne n'dat'a guí comhb_u rá te ni mbaiih_u, ne gue'a nán te ni mbaiih_u a. Ne dami zacua ni t'ɛc'yɛih_u, tengu bi sän'nah_u. Ne zaí gui 'yɛmf_u jamadi Oja gátho bi 'da ah_u.

Dí comhb_u ra 'da'yote ra Cristo

⁸ Damin jamansuh_u ngue hin din ts'on ni t'ɛc'yɛih_u nangue 'bɛ'a im man i 'da yan 'yoh_u, ngue nde da hyä ah_u. Pe im bɛnɛ a i xi ah_u, ne him majuañi a i xi ah_u. Gue'u yám hmanɛ yan 'yoh_u im ma mi'da y_u hmu hin di nequi di manda ua ja ra ximhäi, ne hin rán t'ɛdi ra Cristo u. ⁹ Pe nangue a ra Cristo da zä ga paħmb_u xun ho Oja. Nguetho Oja bin ja'i nangue rán gøc'yɛi ra Cristo, ne nte di 'bedi gátho i ja a Oja nangue rá ja'i ra Cristo. ¹⁰ Janangue a nu'b_u dín 'yoh_u ra Cristo, i jaj_u 'bɛ'a gátho dí homhb_u. Ne nu'a ra Hmuts'ut'abi a, ne hønt'a di manda gátho 'bɛ'a i ja. ¹¹ Ne nu'b_u má ɛc'yɛih_u ra Cristo, bi thegah_u gátho ma ts'oquih_u gátho gah_u, ne ah_u ngue hing y_u judío ah_u. Ne gue'a njuantho ran thequi in nu Oja a bi 'yøt ah_u ra Cristo. ¹² Nguetho

nu'bu mán xixyáhu, tengu'bu 'darbu bi t'ägahu a ra Cristo, ngue dá sohmbu bu ma nyon 'yomfënihu. Ne tengu'bu 'darbu dá thambënihu ra Cristo bu ja ra 'da'yote, nguetho dí εc'yëihú rá ts'edi Oja bi xox'a ra Cristo 'bu mi du, nangue rá ts'edi xun ndoho. ¹³ Ne nu'bu hin ní hoc ni mbuihu, gátho ahú ngue hing yu judío ahú, tengu'bu gyá duhu nangue ni ts'oquihu, ne hin gmi comhu ran hoqui bi man Oja maya'bu. Pe nu Oja bi ja ahú ne'ahú dá comhu ra tema'da'yo ra Cristo, ne bi pungahu gátho ma ts'oquihu. ¹⁴ Ne nuju hin dá jashu yún t'edi Oja, o gue'a ran hocja'i dí pašehu hin dá jashu a, ne gue'a gá dín dupatehu a. Pe bi gurga man dupatehu a ra Jesús 'bu mi du bu ja ra pont'i. Ne gue'a ní hogahu Oja a. ¹⁵ Ne nangue a 'be'a bi 'yot' ra Cristo 'bu mi du bu ja ra pont'i, bi 'berpa yú ts'edi u i éna i ja yú ts'edi ngue hin di nequi. Ne bi japi ngue bi mbe'ts' yú sá 'bu mi hnu ngue bi dá a ra Cristo.

Ga homhu ga øthu ngue dyu mēnguhu bu mahëts'i.

¹⁶ Janangue a njon da zä da xijú ga sufú 'be'a dí sihu, ne njon da zä da xijú jatho ga sufú n'da ran go, gue'ú yu t'angopa, o gue'ú yu pa ran ts'äya. ¹⁷ Ne nuya yun t'edi émbi xun duxqui, bi man Oja maya'bu ngue bi xi yu judío, pe 'da yu patho u. Ne din t'es' 'bu bá éh ra Cristo u, nguetho yu hmepyá thoho nangue a ra Cristo. Pe nuya bi zøh ra Cristo, ne gue'a majuani i ja rá ts'edi a. ¹⁸ Ne masque i si ahú gui 'behmbu rán japi Oja 'bu hin gui thandehu yám 'behni Oja mahëts'i. Pe o guí suhu. Gue'a im man u 'da, nguetho émbi ran 'yëts'i 'bu dí thandehu ra Cristo, nguetho i ja rá ts'edi. Pe go i éñ u hing ran 'yëts'i 'bu ga thandehu u i coh yú ts'edi, ngue yám 'behni Oja mahëts'i. Pe im mansé, ne him bi 'yut Oja, nguetho émmé xun ts'o yún 'yomfëni u. ¹⁹ Pe nu'bu hin'yú 'be'a yún jahú ra Cristo. Pe nuju dyu 'yëc'yëihú dí 'buhmbu ra Cristo tengu'bu n'danja'i tho dí comhu. Nu ra Cristo tengu'bu ra yá, ne di bēngahu yun 'yomfëni

xun ho, ne gue'a nán te ma mbuihu a, tengu bi zän Oja.

'Darbu dá tuhu ra Cristo ne 'darbu dí 'buhmbu a

²⁰ Ha hin gá tuhu ra Cristo, ne guí éna gá hyehmbu yún t'øt'e ra ximhäi. Pe hanja guexta a gní 'yøthu tengu'bu rá mbeti ahú ra ximhäi, ngue guí ødahú yún t'edi u to'o émbi di manda ua ja ra ximhäi. ²¹ Ngue sä i éñ ahú: “Yo guí thähmbu ya, ne o guí sahu ya, ne o guí haxhu ya.” Pe nde'bu hin gan hyehmbu ngue di 'bep ahú u yún t'edi u. ²² Pe gátho ya éñju ga sufú, pe an ts'änni gátho ga homhu ne din thegue. ²³ Ne éna gue'bu gue'a ran 'yomfëni xun ho a im man ya yun 'yohú, nguetho im man a n'da ran thande ngue hin dín 'yëx a n'da, ne im ma da zethoho 'be'a in nde n'da. Pe mfadi hinga gue'a, nguetho hinga gue'a ní zerpa ní mbui n'da 'bu im bēni da 'yot' ran ts'o.

3

¹ Pe gam bēmbu ngue 'darbu dá thambënihu ra Cristo, tengu'bu ya dá sohmbu ra ximhäi. Janangue a ga homhu ga øthu ngue dyu mēnguhu bu mahëts'i, ngue ya dí 'buhmbu ra Cristo, ne nu'a i 'buru ja rán 'yëi Oja, i conhui rá ts'edi a. ² Gam bēmbu tengu bu nam bēñ u 'buru mahëts'i, ne hin gam bēmbu tengu bu nam bēñ u 'bucua ja ra ximhäi. ³ Gam bēmbu ngue 'darbu dá tuhu ra Cristo, ne nuya 'darbu bi 'besca ma tehu ra Cristo bu bí ja rá ts'edi Oja, bu nam bēñ a. ⁴ Nu ra Cristo dá simhu mbo ma mbuihu, ne gue'a ma tehu i jajú a ya. Ne nu'bu bi hnu a rá ts'edi nuixte ra Cristo, neju da hnu ngue dí comhu rá nuixte a.

Hønt'a ma'da'yo gam bēmbu ya

⁵ Janangue a nuya gátho yún ts'o ra ximhäi i ja bu mbo ma mbuihu ga hehmbu, tengu'bu dán hyoséhu. Hin dan 'yomt'ënihú, xin ga øthu yu 'yäsä, ne ga éshu u yu ts'on'yomfëni. Xín dan siyatehu, nguetho tengu'bu dí thandehu u yu oja ngue him majuani. ⁶ Pegue guehya da nu rán ts'ëmbi Oja

nts'utho, ngue gätho u hin di jamansu 'be'a im man Oja. ⁷ Nu'ehu ngubu gmí øth u 'bu gmí 'yoh u bu ja ra 'bexui. ⁸ Pε nuya dami hyehmbu 'be'a gmím bεnbahu ni mijä'ihu ya, gätho ra cue, nε dami hyehmbu a gní 'yεt'ambuihu ran ts'o. Nε o gadí c'aman'u ni mijä'ihu nangue ra ts'ore, nε gui 'yeshu nangue ra ts'ore i pøn ni ndehu. ⁹ Nε o gadín xihmbu yu fεhni n'da ngu n'da ah u, nguetho ya gá pähmbu nin 'yomfεnih u nε gätho 'be'a gmí øth u. ¹⁰ Nε nuya i ja ah u ma'da'yo nin 'yomfεnih u. Pε nu Oja man'da man'da di 'da ah u ran 'yomfεni, da gohi tengu thoho rán 'yomfεni ra Cristo, ngue bi 'daju ra 'da'yote. ¹¹ Nu ra Cristo 'da'angu bu na nu yu jä'i, madague hønt'a go 'be'a má jä'i, yu griego, o gue yu judío o gue hing yu judío, o gue yu 'bändapo jä'i, o gue yu 'yεhε, o gue hing yu 'yεhε. Nu ra Cristo in 'yoh u hønt'a to'o nde da 'yεc'yεi, nε nangue ra Cristo ga tımhb u gätho dí homhb u. ¹² Nε nangue rán huεcate Oja ya bi huancahu ngue ga εc'yεih u. Janangue a nde'bu ga øth u ran hocjä'i, nε hin dan 'yεxhu, nε ga ørbahu ran ho ma mijä'ihu, nε din ja ma yembuihu, nε hin dan xømbuihu 'be'a da t'ørcahu. ¹³ Nε dam punbahu n'da ngu n'daju nu'bu da 'yørcahu ran ts'o n'da, tengutho bu í pungahu ra Cristo. ¹⁴ Pε man'da εmme hnehi thoho ga øth u ran huεcate, hin te dadí 'behmbu 'bu. ¹⁵ Nε ga jafu ra Cristo di manda gahu, n'damhma dim 'bumanho ma mbuihu. Nguetho ya bá zoncahu Oja ngue dam 'buhmbu tengu'bu n'danjä'itho. Nε thocua thoho ga xihmbu ra jamadi 'be'a bi 'yørcahu Oja. ¹⁶ Nε gam bεmhbu rá m hman ra Cristo, nε nangue rá m hma din jaj u ran 'yomfεni xun ho. Nε gue'a dán xänbahu a n'da ngu n'daju. Nε ga εmfu jamadi Oja nu'bu dí tuhmbu yu thuhu, o gue dí m mamhb u rá m hman Oja. ¹⁷ Nε 'be'a gätho dí øth u, nε 'be'a gätho dí m mamhb u, pε ga øth u a dí t'εspa ra Hmu Jesús. Nε ga εmfu jamadi Oja ma Tahu, nangue a ra Jesús.

Dam 'bumanhoh u bu ja ma ngumhb u

¹⁸ Nε nu ah u gy u xisuh u, dami 'yøhmbu 'be'a im man ni ndøhu, nguetho gue'a rán säui n'da ra 'yεc'yεi. ¹⁹ Nε nu ah u gy un 'yoh uhu, dami huεc ni xisuh u, nε hin gui sühmbu u. ²⁰ Nε nu ah u gy u t'uhnihu, dami 'yøth u 'be'a gätho man ni tahu nε ni mbeh u, nguetho gue'a in numanho Oja a. ²¹ Nε nu ah u gy u tahu, nε gy u mbeh u, hinga thocua tho gui süh ni t'uhnihu, janangue a mpähä thoho da 'yøt'a guín numanhoh u. ²² Nε nu ah u gy u 'yεhεhu nε gy u mbεfihu, dami 'yøth u 'be'a gätho nde ni hmuh u, yu jä'i. Pε hinga hønt'u guim bεmhbu da numanho ah u, pε gue'a Oja guín ndehu da numanho ah u. Janangue a gui 'yøth u xun ho ni 'bεfihu ngue dí numanho ah u Oja. ²³ Nε nu' u 'be'a gätho ní 'bεfi guí øth u, gui 'yøth u xun ho, nguetho hinga hønt'a ra jä'i ni hmuh u, pε nεε a Oja. ²⁴ Nguetho ya guí pähmbu a ra herencia di 'daju ra Cristo, ngue i juadi xun ho, nε gue'a majuani ni Hmuh u a. ²⁵ Pε nu' u to'o i øt' ran ts'o, Oja di cospa a bi 'yøt'e, madague a hønt'a go to'o ní jä'i.

4

¹ Nε nu ah u gy u hmuh u, dami 'yørpah u ran ho ni 'yεhεhu o gue ni mbεfihu, nguetho guí pähmbu i 'bupu mahεts'i ni Hmuh u.

Man'da ran zofo

² Nε gätho gahu hin dan xømbuihu nangue dan yahu Oja, nε thocua thoho ga xihmbu jamadi Oja 'be'a gätho di 'daju. ³ Nε nu ah u damin yahu Oja nanguecähe, ngue di jaje ga thoje gam mamhbe rá m hma, nε ga xih yu jä'i 'be'a bi 'yurcahu, ram hma ngue him mam fadi, ngue dim 'bupu mbo ma mbuihu ra Cristo. Nε nugä dí ofädigä nguetho dí m mangä na ram hma. ⁴ Dami 'yäfu rá ts'edi Oja ngue da bømanho 'be'a dí m mangä, ngue 'be'a bi 'yurcahu, nguetho jatho gam mangä xun ho a. ⁵ Nε dami jamansu ni mbuihu, janangue a nu yu jä'i hing

y_u 'yɛc'yɛi da nu ngue majua_{ni} guín 'yoh_u ra Cristo. Ne d_aman ɣhyah_u gui xihmb_u nangu_e ra Cristo. ⁶ Dami zomanhoh_u y_u ja'i, ne hin gui 'y_uth_u _u, pɛ d_ami hyurpah_u y_u mb_ui. Pɛ ga p_ahmb_u 'bɛ'a dá th_ahmb_u n'da ngu n'da, nangu_e a ran ho di bɛngah_u Oja ngue ga xihmb_u.

Ran zengua ran zegui

⁷ Nuna ma z_u cuh_u ra Tíquico, ɛmme dadí huɛcä na, ne bi mbäxqui x_un ho ngue dá øt'be rá 'bɛfi Oja. Nu'b_u bi zø_m b_u, da xi ah_u gätho 'bɛ'a dadí jagä. ⁸ Janangu_e a dí pɛhndä b_u ya, ngue gui p_ahmb_u 'bɛ'a dí jagähe ua. Ne nu'a da hyut a ni mb_uih_u nangu_e ra Cristo. ⁹ Ne da mbɛ ra Tíquico ma cuh_u ra Onésimo, nuna i ɛc'yɛi x_un ho na, nɛhna dadí huɛcä na. Nuna n'da ra mɛngu b_u guí 'b_uhmb_u, ne da xi ah_u 'bɛ'a gätho bin ja ua. ¹⁰ Nɛhna ma mi ofädi'be ra Aristarco, i pɛn'nah_u ran zengua, ne ra Marcos rá mɛni ra Bernabé i pɛn'nah_u ran zengua. Ne ya dá xi ah_u nangu_e ra Marcos, ne nu'b_u da zø_m b_u, dami simhb_u x_un ho. ¹¹ Nɛhna ra Jesús í Justo i pɛn'nah_u ran zengua. Pɛ høndi hyutho ya ma mijudíohe ngue y_u 'yɛc'yɛi dadím pɛhmbe ua nangu_e rá 'bɛfi Oja, ne guehya hyu ɛmme i hurca ma mb_ui. ¹² Ne nuna i pɛn'nah_u ran zengua na ra Epafra_s, n'da ra mɛngu b_u guí 'b_uhmb_u, ne rá 'yɛhɛ ra Cristo na. Ne z_ai i äp rá ts'edi Oja nangu_e ah_u, ngue hin gui p_ah nin 'yomfɛnih_u nangu_e ra Cristo, pɛ nju_antho gui 'yøth_u rá p_ahä Oja. ¹³ Ne majua_{ni} dí_m mangä nangu_e ra Epafra_s, ngue ɛmme x_u hy_adumb_ui in y_aui Oja nangu_e ah_u, pɛ hinga høn'a thoh_u, pɛ nɛ' _u y_u 'yɛc'yɛi i 'b_up_u ja ra hnini Laodicea, nɛ' _u 'b_up_u ja ra hnini Hierápolis. ¹⁴ Nu'a ra Lucas, ra médico, ɛmme dadí huɛj_u a, nɛ'a i pɛn'nah_u ran zengua. ¹⁵ Nɛcä dra Pablogä dí pɛnpa ran zengua y_u 'yɛc'yɛi ngue i 'b_up_u ja ra hnini Laodicea, nɛ'a man juh_u nangu_e ra Cristo ra Ninfas, ne gätho _u y_u 'yɛc'yɛi ngue dim pɛti b_u rán gu. ¹⁶ Ne nu ah_u, nu'b_u gá jua a gá mamhb_u na

ra sɔcu_a dí pɛn'nah_u ya, dami thoc-pah_u _u y_u 'yɛc'yɛi bí 'b_up_u ja ra hnini Laodicea. Ne'a man'da ra sɔcu_a dá pɛhndä b_u Laodicea, dami nuh_u b_u. ¹⁷ Ne nu'i gra Arquipo, pɛ i jaua a dí xi a'i. Dami 'yøt'e x_un ho ra 'bɛfi ngue bi 'da a'i ra Hmu, ne hingui ts'utho gui 'yøt'e. ¹⁸ Nugä dra Pablogä, dá o't'ä ua na man zengua nangu_e ma 'yɛsɛ. Pɛ damim bɛmh_u ngue dí ofädigä. Oja di jamansu ah_u ne da mbäx ah_u. Ne hønt'a dí xi'ah_u ya.

1 TESALONICENSES

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ɔɔhnini Tesalónica

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä nɛ ra Silvano nɛ ra Timoteo dí ot'ähe na ra sɔcuɔ, nɛ dí pɛnh'nahe ran zɛngua gätho ɯ yɯ 'yɛc'yɛi gue dim pɛti bɯ ja ra hnini Tesalónica, gätho yɯ ja'i ngue in 'yohɯ Oja ma Tahɯ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɯ. Nɛ nu ahɯ nɛ dín ndehe dín ja ahɯ rán jaɔi Oja, nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ Oja ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bi t'ut'ɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ mi'da yɯ häi

² Nɛ zäi dí xihmbe jamadi Oja nanguɛ ahɯ. Nɛ zäi dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yähe Oja. ³ Nɛ dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yähe Oja ma Tahɯ, nanguɛ ni t'ɛc'yɛihɯ gní'yøthɯ rá 'bɛfi Oja nɛ nanguɛ nin huɛcatehɯ ɛmmɛ guí humbi gam pɛhmbɯ, nɛ nanguɛ a guí tømDAHɯ ngue ba ɛh mahøn'a ra Jesucristo, nɛ gue'a gní hyät'i gní sɛthɯ 'bɛ'a gätho guín nuhɯ. ⁴ Ma zɯ cu ahɯ dí pɔhmbɛ ngue ɛmmɛ di huɛc'ahɯ Oja, nɛ bi huan'nahɯ ngue gyɯ mbɛti ahɯ a. ⁵ Nɛ nu 'bɯ rá mbɔdi dá mangähe bɯ a rán ho ma'da'yo ra Cristo, gá pɔhmbɯ him mam hmansɛgä, pɛ nanguɛ rá ts'edi a rá Hogandahi Oja guí hyámhbɯ a ram hma bi bɛn'nahɯ gue majuaɔni a. Nɛ guí pɔhmbɯ mam 'bɯihe nu'bɯ máam 'bucähe bɯ, nguetho dá ut'ahɯ 'bɛ'a dám 'bɯ a n'da. ⁶ Nɛ nu ahɯ gá tɛnhɯ a ram 'bɯi dá ut'ahɛ ngue tengu bi 'yøt' ra Hmu mahɛts'i. Nɛ madague'a xɯn ngu ran ɯnbi gá nuhɯ, pɛ guehma gá hyámhbɯ a ram hma nɛ gán johyahɯ nanguɛ rá Hogandahi Oja. ⁷ Pɛ nanguɛ mpähä tho ho gá hyámhbɯ ram hma nɛ gám 'bɯmanhohɯ, gätho gá 'yuthɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ ra häi Macedonia nɛpɯ ra häi Acaya. ⁸ Nɛ nanguɛ

ahɯ gá jafɯ bi fa a rán ho ma'da'yo ra Cristo, jananguɛ'a hinga hønɔbɯ ra häi Macedonia nɛ ra häi Acaya, pɛ hønɔbɯ go hapɯ i faɔi gue ɛmmɛ i ja ni t'ɛc'yɛihɯ nanguɛ Oja. Nɛ him mahyoni ga xihmbe a ram hman ya. ⁹ Nɛ nu'ɯ gätho yɯ ja'i i ma ngue ɛmmɛ gá simanhoje 'bɯ má mbähmbe bɯ ni hninihɯ. Nɛ i ma nanguɛ gá sohmbɯ ni nyoguihɯ, nɛ nuya guí thãndehɯ Oja i 'bɯi ngue majuaɔni a. ¹⁰ Nɛ i ma gue guí tømhbɯ ba ɛh mahøn'a mahɛts'i ra Jesús, rá Ts'unt'ɯ Oja. Gue'a bá xox'a Oja bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, nɛ gue'a ra Jesús da yãnjɯ nanguɛ rán ts'ɛmbi Oja xɯn ɯ tho ngue ba ɛhɛ.

2

Rá 'bɛfi ra Pablo bɯ Tesalónica

¹ Nɛ nu ahɯ ma zɯ cu ahɯ guí pɔhmbɯ ngue hinga säti tho ho dá mbähmbe bɯ guí 'bɯhmbɯ. ² Nɛ guí pɔhmbɯ hangu nangu ran ɯnbi bi mba ma ɯnguigahe nu'bɯ máam 'bɯhmbɛ bɯ ja ra hnini Filipos. Pɛ madague'a dá nuhe ran ɯnbi, nu Oja bi 'daje ran zambɯi dá xi ahɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague xɯn ngu min nde da zãje. ³ Nguetho hin dá xi ahɯ n'da ram hma him majuaɔni, nɛ hin dá xi ahɯ nanguɛ 'bɛ'a ga tãsehe, nɛ hin dím bɛni ngue høntho xcá hä ahɯ. ⁴ Pɛ nugähe nzäi dí mamhbe tengu in nde Oja, nguetho Oja bi huangähe ga mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, nɛ i pɔ Oja ngue hin te dá cømhbɛ, nɛ hin dá homhbɛ 'bɛ'a da numanho yɯ ja'i. Pɛ Oja di ɔsca ma mbɯihe. ⁵ Nɛ hin dí huanhde yɯm hma mahotho guɛpɯ da numanhoje yɯ ja'i. Nɛ hin dí homhbɛ ngue ga tãhmbɛ ra mbɛti. Nu'a Oja i pɔdi 'bɛ'a dí mamhbe. ⁶ Nɛ hin dá homhbɛ 'bɛ'a dí numansuje yɯ ja'i, xínga gue ahɯ o gue'ɯ mi'da, madague'a mi sä xcá øt'ahɛ ts'edi nguetho ma 'bäigähe ra Cristo. ⁷ Pɛ ɛmmɛ dá tump'a ma mbɯihe tengu 'bɯ n'da ra mbe di jamansu yá t'uhni, nanguɛ man huɛcatehe dá øt'ahɯ. ⁸ Dín nde ga comhbɯ a ráam hman Oja madague'a jatho ga ɛm ma tehe,

nguetho εmmε dadí huεc'ah. ⁹ Ma z_u cu ah, ha hin guím bεmh_u 'bε'a dá øthe 'b_u mám pεhmbe b_u ma pa nε ra xui ngue dá honsεhe 'bε'a dá homhbe, nguetho him mi nde ga pa ahe. Pε ra mate thoho dá xi ah_u rām Hman Ojā. ¹⁰ Pε ha hin guí pāsch_u, nε a Ojā i pādi 'bε'a mam 'b_uihe nu'b_u mám 'b_uhmbe b_u guí 'b_uhm_u gy_u 'yεc'yεih_u, ngue hont'a Ojā dín ndehe da t'εspi, nε hin'y_u 'bε'a dí mba ma yācpihe, nguetho gātho x_un ho 'bε'a dá øthe. ¹¹ Nε guí pāhmb_u ngue n'da ngu n'da ah_u dá øthe tengu'b_u ma t'uhni ahe tengutho n'da ra ta di huεc yá t'uhni nε di un ran zofo. Nε xtá hāt'ah_u ra ts'edi ni mb_ui_h. ¹² Nε dá xi'ah_u ja ts'editho guí 'yøth_u ram 'b_ui tengu i numanho Ojā. Nguetho Ojā bi zonh'nah_u guí comhb_u a rá ts'edi nuixte b_u di manda. ¹³ Nε nzāi dadí unhde ra jamadi Ojā nangue ah_u, nguetho nu'b_u má xi ah_u rām Hman Ojā, gá hyāmh_u a majuāni rām Hman Ojā, nε hin gá 'yεmh_u gue hontho rām hman ra jā'i. Nε gue'a ram hma dím pεp_u mbo ni mb_ui_h ya, gātho ah_u ngue guí εc'yεih_u. ¹⁴ Nu ah_u ma z_u cu ah_u, gá nuh_u ran unbi gue bi 'yøt'a ni mεnguh_u, tengutho bi nu y_u 'yεc'yεi b_u ra hāi Judea nu'b_u mi nu ran unbi ngue bi 'yørp_u yá mijudíoh_u. ¹⁵ Nu y_u judío bi hyo a ra Hmu Jesús, tengutho bi 'yørp_u yá pøngahyā Ojā mam'bet'o, nεcāhe bi hyønje thi, nε Ojā dín s_uhm_u, nε njo'o to i numanho. ¹⁶ Nε nu'b_u má xihmbe y_u jā'i ngue hing y_u judío ra 'yu dí pø Ojā, pε bi hεgāhe y_u judío. Janangue'a bín te yá ts'oqui, nε nuya bi ts'änni da nu rán ts'embi Ojā nts'utho.

Nu'a ra Pablo nde da mba mahøn'a b_u Tesalónica

¹⁷ Ma z_u cu ah_u, nu'b_u má njo'ogāhe b_u 'da y_u pa, hin dadí pumbēni ah_u, pε dím bēn ah_u nε εmmε dín ndehe ga mbāhmbe b_u, gua nu ahe. ¹⁸ Nugāhe mim bēni ga mbāhmbe b_u, nε nugā dra Pablogā mi sāpi ga mbagā b_u x_un ngu y_u nidj, pε 'bex bi zāngua ra zīthu. ¹⁹ Pε gue'a zεhεh_u man johya

ahe. Nguetho nu'b_u bá εh mahøn'a ma Hmuh_u ra Jesucristo, di nεqui x_un ho ma 'bεfihe, ngue ya gá 'yεc'yεih_u. ²⁰ Majuāni guesε ah_u man johya ah_u, nguetho tengu'b_u man t'unni ah_u ga dá ah_u b_u.

3

¹⁻² Pε nugā him mí hāt'i ga tø'mi mi'da y_u pa ngue da 'bāx ah_u. Janangue'a dá pēn'nah_u na ma z_u cuh_u ra Timoteo ba fāx ah_u nε di zε ah_u nangue ni t'εc'yεih_u, nε dá co'be ua ja ra hnini Atenas. Nε nu ra Timoteo n'da rá 'yεhε Ojā ngue dadím pεhmbe ngue dí mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo. ³ Nuna ra Timoteo di zε ah_u ngue hin guí 'uehm_u b_u ja rá 'yu Ojā nangue ran unbi guín nuh_u. Nguetho ya guí pāhmb_u gue rá pāhā Ojā ga nuh_u ran unbi nangue'a ga tēhd_u ra Cristo. ⁴ Guí pāhmb_u 'bε'a dá xi ah_u nu'b_u mám 'b_uhm_u, ngue jatho guín nuh_u ran unbi tengu guín nuh_u ya. ⁵ Nε nu'b_u him mi sā man'da nya'a ga tø'mi, dá pēhdā n'dihi b_u ra Timoteo, nguetho dín nde ga pādi 'bε'a guí øth_u nangue ni t'εc'yεih_u. Nguetho nugā dí su da dā ah_u ra zīthu, nε sāti thoho ra 'bεfi dá øt'ahε b_u 'b_u. ⁶ Pε nuna ra Timoteo ya bí 'bārp_u guerp_u guí 'b_uhm_u nε dá hāmhbε ra nde nangue ni t'εc'yεih_u nε nangue nin huεcateh_u. Nε bi xije ngue nzāi εmmε guím bēnje nε guín nde guín nuje, tengutho b_u na ndegāhe gan nu ahe. ⁷ Janangue'a ma z_u cu ah_u, madague'a dín nuhe ran unbi ua, pε nu'b_u má øhmbe ngue'a gadí zacuatho ni t'εc'yεih_u, 'bex bi hyu ma mb_uihe. ⁸ Nε nugāhe sā ga hāthe y_un unbi dín nuhe ua, nguetho dí pāhmbe gue ya gadí thot'a ni t'εc'yεih_u nangue'a ra Hmu. ⁹ Thocua thoho dí xihmbe jamadi Ojā nangue'a ran johya gadí 'daje. ¹⁰ Nε nu ra pa nε ra xui dí yāhe Ojā nangue ah_u, nε dí āp'ahε rá ts'edi Ojā ngue gan nu ah_u mahøn'a. Nguetho dín nde ga xān'nah_u 'bε'a gadí 'bεhm_u nangue ni t'εc'yεih_u. ¹¹ Nε dí ācāhe Ojā ma Tah_u nε'a ma Hmuh_u ra Jesucristo

gue di jaje ga mbähmbe b_u gua nu ah_u. ¹² Nε ma Hmuh_u di ja ah_u ngue 'da gdán huεctah_u n'da ngu n'da ah_u, nε gui huεj_u gätho mi'da, tengugähe ngue dadí huεc'ah_u. ¹³ Gue nu'a ran huεcate i ja ah_u dí zac'a ni mbuih_u nε di ja ah_u n'dat'a Oj_u guim bεmh_u, nε gätho ma hoqui b_u dán nu Oj_u ma Tah_u nu'b_u bá εh mahøn'a ma Hmuh_u ra Jesús din 'yoh_u gätho x_um pøhø.

4

Dam 'b_uhmb_u a dí numanhoj_u Oj_u

¹ Nuya ma z_u cu ah_u, dí xi ah_u nangue rá thuhu ma Hmuh_u ra Jesús gue gui thoj_u gui 'yøth_u 'be'a dá xän'nah_u. Nε gam 'b_uhmb_u a dí numanho ah_u Oj_u, nε man'da gui thoj_u x_un ho. ² Nε guim bεmh_u ya 'be'a gätho dá xän'nah_u nangue rá thuhu ma Hmuh_u ra Jesús gue gui 'yøth_u. ³ Nε gue'a nde Oj_u gue gui däf_u gätho ni mbuih_u, nε hin gui 'yøth_u ran 'yomt'εni. ⁴ Nε n'da ngu n'da ah_u nde'b_u gui pähmb_u guin numansu ni xisu zehεh_u, janangue'a hin gui 'yøth_u ran 'yomt'εni mi'da y_u xisu. ⁵ Nε hin gui 'yørpah_u ran ts'o tengu i øt'ε y_u j_u'i ngue hingui p_u Oj_u. ⁶ Nde'b_u xinga n'da ah_u gui 'yøth_u gui unba ni min'yoh_uh_u ngue gui nutontof_u rá xisu. Nguetho Oj_u di cos'ah_u ran unbi 'b_u gue'a gui 'yøth_u, tengu dá xi ah_u. ⁷ Nguetho Oj_u bi zongah_u ga øth_u ran ho nε him bi zongah_u ga øth_u ran ts'o. ⁸ Nu'a to'o fεsthoho ε y_un zofo im mangua, pε hin rám hmanε n'da ran 'yoh_u i fεsthoho pε rán t'εdi Oj_u, ngue bi 'daj_u rá Hogand_uhi. ⁹ Nu Oj_u ya bi xän'nah_u ngue gan huεj_u n'da ngu n'da ah_u, janangue'a hin'y_u man'da ga xi ah_u. ¹⁰ Nε ya gá 'yuth_u nin huεcateh_u gätho y_u cu i 'b_up_u ra häi Macedonia. Pε dí xi ah_u ma z_u cu ah_u nε man'da gui 'yuth_u nin huεcateh_u. ¹¹ Nε nu ah_u o gadím pate thohoh_u pε gui 'yøzεhε ni 'bεfi zehεh_u nε gui hyädumb_ui gui hyomhb_u 'be'a gdám 'b_uhmb_u, tengu xtá xi ah_u. ¹² Nu'b_u ngub_u gui 'yøth_u, da numanho ah_u

ε hingui εc'yεi, nguetho hin guí äth_u 'be'a guí homhb_u.

Ba εh mahøn'a ma Hmuh_u ra Jesu-cristo

¹³ Nuya ma z_u cu ah_u dín nde ah_u gui pähmb_u 'be'a din ja ε y_u 'yεc'yεi x_un du, janangue'a hin da du ni mbuih_u tengu ε y_u j_u'i nte mán ho i tø'mi, ngue hingui p_u Oj_u. ¹⁴ Nε tengu b_u na εc'yεih_u ngue bi du ra Jesús nε bi dambεni a, nε ngutho b_u dá εc'yεih_u da dambεni ε y_u 'yεc'yεi x_un du, nε di jap Oj_u gätho din 'yoh_u ra Jesús nu'b_u bá εh mahøn'a. ¹⁵ Guehna rám hman ra Hmu dí xi ah_u ya, nuj_u dy_u 'yεc'yεih_u gue dí 'b_uthoh_u 'b_u bá εh mahøn'a ra Hmu, hin dam 'bεt'oh_u ga texh_u mahεts'i, pε nu'ε y_u 'yεc'yεi x_un du dim 'bεt'o ε. ¹⁶ Nguetho guesε ra Hmu ba ç_uh mahøn'a mahεts'i, nε εmme ts'edi da ma nangue rá ts'edi nu'b_u bi zøn ra pa da man Oj_u. Nε rá ngurpa m'behni mahεts'i εmme nts'edi da ma. Nε gätho na nguni ra ximhäi da t'ø a rá thuxi Oj_u. Nε gätho ε to'o xí 'yεc'yεi, ngue x_un du, da dambεni, nε gue'ε rá mb_udi da ndexp_u mahεts'i. ¹⁷ Nε dim 'bejua ε y_u 'yεc'yεi ngue i 'b_utho, 'dat'a da zixcah_u, nε dan c'ath_u ra Hmu b_u i ja y_u güi nε dam 'b_uhmb_u ra Hmu gätho y_u pa maz_ui. ¹⁸ Nε guehna dá xi ah_u gnín hyurpa ni mbuih_u n'da ngu n'da ah_u.

5

¹ Ma z_u cu ah_u, hingui jatho ga xi ah_u jam'b_u da zøn ε y_u pa din ja ε an ts'änni din ja. ² Nguetho nu ah_u guí pähmb_u x_un ho ngue njongui p_udi, o gue ra pa o gue ra xui ba εh ra Hmu. Tengub_u hingui p_u a n'da jam'b_u ba ε'a n'da ra bε. ³ Nε nu'b_u da man ε hing y_u 'yεc'yεi gue gätho i 'b_umanho nε nte mán ts'o din ja, 'bex ba εh ran ts'εmbi da 'yøt' Oj_u ngue hin dim pommi ε. Nguetho tengu n'da ra xisu gue bi zøn ra ora dim 'b_uh rá t'uhn_u, nε hin hap_u sä da mbatho. ⁴ Pε nu ah_u ma z_u cu ah_u, hin di pi ah_u ngue tengu'b_u ba ε a n'da ra bε, nε hingan ts'ärb_u da zøhø, nε di pi ε i hup_u ja ra 'bexui.

Pε guí tømhb_u ra pa ba ɣh ra Hmu.
⁵ Nguetho gätho gah_u dí 'b_uhmb_u b_u
 ja ra 'b_uxui tengu'b_u ra xui. ⁶ Nde'b_u
 hin dam 'b_uhmb_u tengu'b_u dí ɣhmb_u,
 tengu ɰ mi'da, pε dí nuhmb_u nε dan
 'yomfɛnih_u x_un ho. ⁷ Nu ra xui i ɣh
 y_u ja'i nε ra xui di ho di mihni. ⁸ Pε
 nuj_u gue dí 'b_uhmb_u ja rán nεqui Oj_u,
 nde'b_u nzaí din jaj_u ran 'yomfɛni x_un
 ho. Nε nuj_u jatho ga heh_u rá ts'edi Oj_u
 nangue ma t'ɛc'yɛih_u, nε ran huɛcate,
 nε ga tømDAH_u rán ho ma'da'yo ra
 Cristo gue gue'a dí pøj_u, janangue'a
 hin da daj_u ra zìthu. ⁹ Nguetho Oj_u
 him bi zāngah_u ga nuh_u rán ts'embi
 a. Pε bi zāngah_u ga hāmhb_u a ran
 ho ma'da'yo ngue di pøj_u ma Hmu_u
 ra Jesucristo. ¹⁰ Nguetho nu ra Je-
 sucristo bi du nanguej_u, ngue in nde
 'darb_u dam 'b_uhmb_u a, madague'b_u
 xtá tuh_u o gue dí teh_u nu'b_u bá
 ɣh mahøn'a. ¹¹ Janangue'a damin
 hyurpa ni mb_uih_u nε gam fäxh_u n'da
 ngu n'da ah_u tengutho guí øth_u ya.

*Nu ra Pablo di un ran zofo y_u
 'yɛc'yɛi*

¹² Nuya ma z_u cu ah_u, damin nu-
 mansuh_u ɰ gätho bi huan Oj_u ngue
 y_un ngurpi b_u, ngue xän'nah_u nε di
 'da ah_u ran zofo nangue Oj_u. ¹³ Dami
 numanhoh_u ɰ nε ɛmmε guí huɛj_u
 nangue ra 'bɛfi i øt'e nangue ah_u.
 Nε dami 'yɛs'h_u a gnín junth_u b_u guí
 'b_uhmb_u. ¹⁴ Nuya ma z_u cu ah_u dí
 xi ah_u, dami xihmb_u ɰ i dānhyɛi ngue
 hingui ho 'bɛ'a i øt'e. Nε dami zehmb_u
 to'o i tu yá mb_ui, nε dami zehmb_u ɰ
 ngue hinguin zaqui yá t'ɛc'yɛi. Nε o
 gadín xømBH_u nangue gätho ɰ, pε
 dami fäxh_u ɰ. ¹⁵ Nε gan jamansuh_u
 hin guí cospah_u ran ts'o 'b_u i øt'ah_u
 ran ts'o ɰ 'da, pε gan 'yørpah_u ran ho
 n'da ngu n'da ah_u, nε gätho i 'b_ucua
 ja ra ximhäi. ¹⁶ Nε daman johyah_u
 gätho y_u pa. ¹⁷ Nε 'yo guí ɛs'h_u gan
 yāh_u Oj_u. ¹⁸ Nε Oj_u guí xihmb_u jamadi
 'bɛ'a gätho bi 'yøt'ah_u. Nguetho gue'a
 in nde Oj_u a guí 'yøth_u, gue ah_u guín
 'yoh_u ra Cristo Jesús. ¹⁹ Nε 'yo guí
 sɛrpah_u rá ts'edi rá Hogandāhi Oj_u
 dim pɛp_u mbo ni mb_uih_u. ²⁰ Nε 'yo

guí øman'uh_u 'b_u 'bo'o da ma, ngue
 dim pøngahyā Oj_u. ²¹ Dami bɛmh_u
 gue 'bɛ'a gätho x_un ho o hin'na. Nu'b_u
 x_un ho, dami pɛs'h_u. ²² Dami 'uehmb_u
 gätho 'bɛ'a mán ts'o. ²³ Nu Oj_u gue bi
 hoc'ah_u, nε di ja ah_u gätho ni mb_uih_u
 guim bɛmh_u a. Nε di ja ah_u ni
 mb_uih_u nε ni teh_u nte mán ts'o din
 'yoh_u nu'b_u bá ɣh mahøn'a ma Hmu_u
 ra Jesucristo. ²⁴ Nu Oj_u gue'a bi
 zon'nah_u, ngub_u da 'yøt'ah_u. Nguetho
 di ja'ts'a im ma nε da 'yøt'e gätho na.

Ran zengua ran zεgui nε rán japi Oj_u

²⁵ Ma z_u cu ah_u dami 'yäf_u rá ts'edi
 Oj_u nanguecähe. ²⁶ Dami zεnguagah_u
 ts'ɰ ɰ y_u cu nangue ran huɛcate.
²⁷ Nuya dí xi ah_u nangue rán t'ɛdi ma
 Hmu_u, dami mamhb_u ma søcuagä
 b_u 'b_ui gätho y_u cu. ²⁸ Nε gue'a
 ma Hmu_u ra Jesucristo di jap'ah_u.
 Hønt'a dí xi ah_u ya.

2 TESALONICENSES

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ja ra dɔhnini Tesalónica

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablo, nɛ ra Silvano nɛ ra Timoteo dí o't'ahɥ na ra sɔcuɔ gätho ahɥ gyɥ cuhɥ nangue ra Cristo guí 'bɥhmbɥ bɥ ra hnini Tesalónica, gue ahɥ guí 'bɥhmbɥ Ojɔ ma Tahɥ nɛ ma Hmuhɥ ra Jesucristo. ² Nu'a Ojɔ ma Tahɥ, nɛ ma Hmuhɥ ra Jesucristo dí ndepe di 'da ahɥ rán japi nɛ da hyut'a ni mbɥihɥ.

Di ɥnba ɥ yɥ ts'om'bäi 'bɥ bá pengra Cristo

³ Ma zɥ cu ahɥ jatho ga xihmbe Ojɔ jamadi nangue ahɥ. Nɛ xɥn ho ngue ngubɥ dí m bɛmhbe, nguetho thocua thoho man'da te ni t'ɛc'yɛihɥ, nɛ man'da man'da gnín huɛctahɥ n'da ngu n'da ahɥ. ⁴ Janangue'a man'da jagähe ran johya nu'bɥ dí xihmbe mi'da yɥ 'yɛc'yɛi 'bɛ'a guí ɔthɥ. Nguetho hin gadín xɔmbɥihɥ nangue ni t'ɛc'yɛihɥ, madague'a hangu nangu yɥn ɥnbi guín nuhɥ nɛ'ɥ 'bɛ'a gätho i t'ɔt'ahɥ ya nangue guí tɛnhɔ ra Cristo. ⁵ Nangue a guí häthɥ yɥn ɥnbi, guí uhmbɥ gue jatho di ɥnba Ojɔ ɥ to di ɥn'nahɥ, pɛ nu ahɥ gám pomhbɥ a. Nɛ nu'ɥ yɥn ɥnbi guín nuhɥ ya, gue'a ní hoc'a ni mbɥihɥ Ojɔ tengu rán säui bɥ di manda Ojɔ. ⁶ Nɛ xɥn ho da 'yɔt' Ojɔ 'bɥ bi un ran ɥnbi ɥ to di ɥn'nahɥ. ⁷ Nɛ nu Ojɔ di japi din säya nin ɥnbi guí nuhɥ ya, nɛ ngutho da 'yɔrcähe 'bɥ bá ɛh mahɔn'a mahɛts'i ma Hmuhɥ ra Jesús, din 'yohɥ yɥm 'bɛhni gue i ja yú ts'edi, nɛ ban 'yohɥ ra sibi nts'utho. ⁸ Nɛ nu'bɥ bá ɛhɛ, di un ran ts'embi gätho to'o hingui pɔ Ojɔ, nɛ gätho to'o him bi 'yɔrpamasu rán ho ma'da'yo ma Hmuhɥ ra Jesucristo. ⁹ Nɛ nu'ɥ to'o da nu ran ts'embi xmá mba da nu ran ɥnbi ngue njam'bɥ da guadi, nɛ ma 'ueque tho bɥ 'bɥh ra Hmu mahɛts'i,

nɛpɥ hapɥ ja rá ts'edi nuixte. ¹⁰ Pɛ nu'ɥ yɥ 'yɛc'yɛi, gue'ɥ dí hnu a rá nuixte a ra Hmu 'bɥ bi zɔn ra pa ba ɛhɛ. Nɛ gätho yɥ 'yɛc'yɛi da 'yɛspa a, nɛ ahɥ gan 'yohɥ ɥ, nguetho gá 'yɛc'yɛihɥ ran ho ma'da'yo dá xi ahɥ. ¹¹ Janangue a nzai dí yähe Ojɔ nangue ahɥ. Nɛ dí äfe di 'da'a ni mbɥihɥ ngue yán thɛhɥ ram 'bɥi bi zän'nahɥ. Nɛ nu'a Ojɔ di 'da ahɥ rá ts'edi guí 'yɔthɥ ran ho guím bɛni guí 'yɔthɥ. Nɛ nangue ni t'ɛc'yɛihɥ, Ojɔ di zɛ ahɥ guí 'yɔthɥ rá 'bɛfi. ¹² Nɛ nangue'a 'bɛ'a guí 'yɔthɥ bɥya, nu'a ma Hmuhɥ ra Jesucristo da t'ɛspi. Nɛ nu'a xin da 'yɛs'ahɥ, nangue rá mate zɛhɛ a Ojɔ nɛ ma Hmuhɥ ra Jesucristo.

2

Ran 'yohɥ ngue ra ngɥrpa 'yɔt'ats'oqui

¹ Nuya ma zɥ cu ahɥ, dí xi ahɥ ya 'bɛ'a din ja nu'bɥ bá ɛh mahɔn'a ma Hmuhɥ ra Jesucristo, ngue di pɛrcähe 'darbɥ dam 'bɥhmbɥ. ² 'Yo gadí päh nin 'yomfɛnihɥ 'bɥ 'bo'o da xi ahɥ, ya bi zɔn ra pa ba ɛh ra Hmu. 'Yo gadí 'yon ni mbɥihɥ 'bɥ 'bo'o da xi ahɥ bi bɛnba Ojɔ ngue ya ba ɛh ra hmu ya. Nɛ 'yo guí ɛc'yɛihɥ 'bɥ 'bo'o da hyä ahɥ ngue da 'yɛn ahɥ dá o't'ähe ra sɔcuɔ dá mamhbe ya bi zɔh ra Hmu mahɛts'i. ³ Nɛ 'yo guí ɛc'yɛihɥ 'bɛ'a gätho i man yɥ jä'i. Nguetho him ba ɛh ra Hmu asta gue'bɥ go gätho yɥ jä'i i 'bɥcua ja ra häi ngue hingui ɛc'yɛi din sɥhmbɥ Ojɔ. Nɛ him ba ɛh ra Cristo asta gue'bɥ din 'yo a n'da ran 'yohɥ ngue ra ngɥrpa 'yɔt'ats'oqui, ngue m'bejua da t'ɛrpɥ ja ran ɥnbi mazai. ⁴ Nɛ nu'a ra ngɥrpa 'yɔt'ats'oqui da zui gätho yɥ 'yɛc'yɛi gue i thände Ojɔ, nɛ da zɥ ɥ mi'da i thände hɔnt'a go 'bɛ'a i thände, nguetho in nde a dí mba nthände zɛhɛ. Nɛ da yɥrpɥ ja n'da ra nijɔ nɛ da hyupɥ, tengu'bɥ gue'a Ojɔ a. ⁵ Ha hin guím bɛmhɥ guehna dá xi ahɥ nu'bɥ mám 'bɥhmbɥ bɥ. ⁶ Pɛ nuya guí pähmbɥ 'bɛ'a i sɔmmi ngue ba ɛhɛ, nguetho hinga na sɔn ra pa da man Ojɔ gue ba ɛhɛ. ⁷ Pɛ nuya ɛmme xɥn ngu dim pɛpɥ yú mbɥi yɥ jä'i a

rá ts'edi ra zĩthu, ngue hin di nɛqui. Pɛ i pa nts'ambi thoho rá ts'edi asta gue'bu go bi zõn ra pa ngue Oja di 'uec'a to'o i sãmmi. ⁸ Nɛ gãtho da nu ran 'yohu ngue ra ngarpa 'yõt'ats'oqui. Pɛ nu'bu bá ɛh mahõn'a ra Hmu Jesús nuixtetho rá ts'edi, da hyo a ran 'yohu, ngue da huic thoho. ⁹ Nɛ nu'bu bá ɛh ran 'yohu ngue xun ngu rá ts'edi ra zĩthu in 'youi, nɛ da 'yõt'e xun ngu yu hmɛpya, nɛ yan t'õt'e nuixte ngue dí hyät' yu ja'i. ¹⁰ Nɛ gãtho 'be'a mán thäte da 'yõt'e, ngue da hyät' yu ja'i i 'yo rá 'yu ram 'bedi, gue'u him mín nde da 'yɛc'yɛi a majuani guerpɛ mí sã xtím põhõ. ¹¹ Nɛ nu'u gãtho him bi nde da 'yɛc'yɛi a majuani Oja, di japi da 'yɛc'yɛi yu fɛhni nɛ da den'na ran 'yohu ngue ra ngarpa 'yõt'ats'oqui. ¹² Janangue'a gãtho u him bi 'yɛc'yɛi a majuani pɛ man'da di ho ran ts'o, 'darbu da nu rán ts'embi Oja u.

Nthahni dim põhõ

¹³ Pɛ nzai ga xihmbe jamadi Oja nangué ahɛ 'be'a gãtho bi 'yõt'ahɛ ma zɛ cu ahɛ, ngue di huɛc'ahɛ ra Hmu. Nguetho Oja bi huahn'nahɛ rá mbudi thoho ngue di põ ahɛ. Nɛ nangué gá 'yɛc'yɛihɛ a majuani, nu'a rá 'bɛfi rá Hogandahi Oja í bo ni mbuihɛ. ¹⁴ Nɛ bi huahn'nahɛ Oja ngue gá 'yɛc'yɛihɛ 'bu má xi ahe rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nɛ bi zãn'nahɛ Oja gui comhbɛ rá nuixte ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ¹⁵ Nuya ma zɛ cu ahɛ dami thoctahɛ ni t'ɛc'yɛihɛ, nɛ 'yo gadí uans'hɛ 'be'a guím bɛmhɛ, nɛ 'yo gadí pumbɛnihɛ 'be'a dá xãn'nahɛ nu'bu 'darbu mám 'buhmbɛ, nɛ'a 'be'a dá xi ahɛ nu'bu má o't'ahe u yu sõcuã. ¹⁶ Nuya gue ma Hmuhɛ ra Jesucristo, guesɛ a, nɛ Oja ma Tahɛ, da hyut'a ni mbuihɛ mazai nangué rán hose Oja. Nu'a Oja di huɛc'ahɛ, nɛ nangué rá mate bi jajɛ ga tõhbɛ 'be'a di 'dajɛ. ¹⁷ Nɛ nu'a Oja da hyu ni mbuihɛ, nɛ di zɛt'a ni mbuihɛ ngue gui mamhbɛ nɛ gui 'yõthɛ 'be'a gãtho xun ho.

3

Gui 'yãfɛ Oja nanguécãhe, ɛn'a ra

Pablo

¹ Hõnt'a dí xi ahɛ ya ma zɛ cu ahɛ, dami 'yãfɛ rá ts'edi Oja nanguécãhe n'dahma din ja rá ts'edi rá m hman ra Hmu, nɛ da bõmanho hõnbɛ go hapɛ ga 'yomhbe. Nɛ gãtho to'o da 'yõde da hyani nangué ran johya, tengutho bin ja bu guí 'buhmbɛ. ² Nɛ gui 'yãfɛ rá ts'edi Oja ngue da yanje bu 'buh yu ts'om'bãi ja'i, nguetho hinga gãtho in nde da hyan rá m hman Oja. ³ Nguetho nu'a ra Hmu njãm'bu da hyɛgahɛ pɛ nzai da mbãjɛ, nɛ i ja rá ts'edi ngue hin di japi di un'nahɛ ra dãmants'o. ⁴ Nɛ nu'a ra Hmu di jaje dí pãhmbe ngue gadí thoctahɛ guí õthɛ 'be'a gãtho dí xi ahe. ⁵ Nɛ nu'a ra Hmu di ja ahɛ man'da man'da gui pãhmbe rán huɛcate Oja, nɛ di ja ahɛ gui hyãthɛ 'be'a gãtho guí thohmbɛ tengutho bi 'yõt'a ra Cristo.

Jatho gui 'yõt' ni 'bɛfi zɛhɛhɛ

⁶ Ma zɛ cu ahɛ dí xi ahɛ nangué rá thuhu ma Hmuhɛ ra Jesucristo, dami 'uehmbɛ ts'u bu 'bu u ni cuhɛ i dãnhyɛi, ngue hingui nde dim pɛfi, gue'u hingui tɛn'na 'be'a dá xãn'nahe. ⁷ Nɛ nu'ahɛ guí pãhmbe 'be'a gdám 'buhmbɛ, tengu dá ut'ahe 'bu mám 'bucãhe bu, ngue hin dám 'bũndãnhyɛi thohogãhe. ⁸ Nɛ xingui ts'u gá 'daje 'be'a dá homhbe. Pɛ dám pɛhmbe ra pa nɛ ra xui n'dahma bin ja 'be'a dá homhbe, nɛ xingui ts'u dá pa ahe. ⁹ Madague mí sã xcã ähmbe ngue xqui zɛje. Pɛ dá ndehe ga ut'ahe ra hmɛpya gui 'yõthɛ. ¹⁰ Nɛ nu'bu mám 'buhmbɛ bu, dá xi ahɛ, ngue'bu 'bu a n'da hingui nde dim pɛfi, hin din sihmɛ 'bu, pɛ da zã ra thuhu 'bu. ¹¹ Nguetho dí õhmbe gue 'bu i 'da ahɛ hingui nde dim pɛfi, pɛ di hõdãnhyɛi thoho nɛ ndetho din thĩnt pɛ hin yã 'bɛfi. ¹² Nuya nangué rá ts'edi ma Hmuhɛ ra Jesucristo, dí xi u to'o hingui nde dim pɛfi, ngue da hyanya zɛhɛ rá 'bɛfi da 'yõt'e, nɛ da hyonɛ 'be'a dám 'bui. ¹³ Pɛ nu'ahɛ ma zɛ cu ahɛ, o gadín xõmbuihɛ gui 'yõthɛ ran ho. ¹⁴ Nu'bu 'bu a n'da ahɛ hingui nde da 'yõt'a 'be'a dí xi ahɛ, dami hyɛthɛ 'bu,

janangue'a da mbe'ts' yú sä. ¹⁵ Pε o gadín sähmbu, pε gui unhdu ran zofo tengubü ni cuhä.

Ran zεgui ran zofo

¹⁶ Nε guesε ra Hmu, hønt'a sä da hyut'a ni mbühü, hønt'a go 'be'a guí thohmbü gätho yu pa. Nε nu'a ra Hmu gam 'bühmbü gätho ahü. ¹⁷ Nugä dra Pablo dí o't'ä na ran zεngua i ja ua ya nangue ma 'yεεgä. Tengubü ma firmagä na, ngue gätho ya ma søcuä. ¹⁸ Nuya nu'a ma Hmuhü ra Jesucristo di jap'ahü, gätho ahü. Nε hønt'a dí xi ahü a ya.

1 TIMOTEO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

¹ Nugä dra Pablogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo nangué rán t'ɛdi Ojɔ ma yántehe, né ra Jesucristo, guesé'a ran ho dí tɔmhɔ a. ² Dí pɛnh'na n'da ra sɔcuɔ gra Timoteo, tengubɔ majuɔni ma ts'unt'u i, ngue ya dá xän'na ma t'ɛc'yɛihɔ. Né dí äp Ojɔ ma Tahɔ di 'da'a rá mate né rán huɛcate, né da hyut'a ni mbɛi a ra Cristo Jesús ma Hmuhɔ.

Da mba ma hɛcpi ɔ n'dan'yo in xänbate

³ Né tengu dá xi'a 'bɔ má mba bɔ Macedonia, né ngutho dí xi'a ya, dami copɔ Éfeso, né gui hɛcpa ɔ 'da bí 'bɔpɔ, ngue hinga n'dan'yo da ma 'bɔ in xänbate. ⁴ Né dami xifi hin din xäh mí'da yɔ cuento gue 'be'a sä ɛmbi bi 'yɔt'u ndu ma bombɔtahɔ maya'bɔ né'bɔ ɛmmɛ ma 'be'a yá thuhu ɔ, ngue man'da di xánt'u yám hma. Nguetho nu'u yɔm hma tengu ɔ, säti thoho ran 'yomfɛni di un'na n'da, pɛ hin di 'yomfɛniba n'da da 'yɛc'yɛi Ojɔ. ⁵ Pɛ nu'a ma 'bɛfihɔ dyɔ xänbatehɔ, ga xänba yɔ jɔ'i dan huɛjɔ. Né gue'a ran huɛcate di néqui bɔ ma mbɛihɔ 'bɔ m'be't'e a, né'bɔ zɔi dí ɔthɔ a di bɛngahɔ Ojɔ, né'bɔ hɔnt'a Ojɔ dí m bɛmhɔ a. ⁶ Pɛ nu'u 'da hinga guehya yɔm hma dín huɛca n'da i honi, pɛ bi 'uɛpɔ ja rá 'yu Ojɔ, janangué i tɛn yɔm hma säti thoho. ⁷ Nu'u, ɛmmɛ i honi nde din xänbate nangué yán t'ɛdi Ojɔ bi man ra Moisés, pɛ hingui pɔdi 'be'a im ma. Sä i mants'editho, pɛ né hingui pɔdi 'be'a nam bɔn'u yám hmansɛ i ma 'bɔ i man yɔn t'ɛdi. ⁸ Dí pɔhmbɔ gue xɔn ho ɔ yɔn t'ɛdi bi xi Ojɔ ra Moisés. Pɛ bi ts'än yán t'ɛdi Ojɔ gue dí mba ma hɛcpi ɔ yɔ dɔdits'oqui. ⁹ Né gue'u yɔn t'ɛdi dí mba ma hɛcpi ɔ to'o jase yán t'ɛdi zɛhɛ, né'u i fɛsta yán t'ɛdi Ojɔ, né'u to hingui numansu Ojɔ, né di ho

da 'yɔt' yɔ ts'oqui. Né'u to hingui ɛspa Ojɔ, né i tɛn ra ximhäi, né i ho yá ta né yá mbe, né yɔ hyodu. Gue'u da sih yán t'ɛdi Ojɔ ɔ, né hinga gue'u hɔnt' Ojɔ mbɛni. ¹⁰ Né bi ts'än yán t'ɛdi Ojɔ dí mba ma hɛcpi ɔ ɔt' ran 'yomt'ɛni, né'u din 'yásäbi yá min'yohuhɔ tengubɔ n'da ra xisu, né'u i pɛ yá miɔ'i'ihɔ, né'u i man yɔ fɛhni, né i xih ra fɛhni yɔ zɛ'mi. Né gätho ɔ n'dan'yo i ɔt'e xínda gue ra hoganxädi, né gue'u da sih yán t'ɛdi Ojɔ ɔ, nguetho i xijɔ hin ga ɔthɔ yɔ ts'oqui. ¹¹ Pɛ nu'a rán ho ma'da'yo ra Cristo dí pärcä ma mbɛihɔ Ojɔ a, nu'a mixte xɔn hotho a. Né gue'a ran ho ma'da'yo bi xicä Ojɔ gam mangä.

I xi Ojɔ jamadi ra Pablo, nangué rá mate xɔn ngu

¹² Jamadi dí xih ma Hmuhɔ ra Jesucristo, nguetho bi huangui dram 'bɛhnigä, né i pɔdi ga jɔ'ts'i, nguetho di 'dac rá m fäts'i ga ɔt'a i xiqui. ¹³ Pɛ nugä ɛmmɛ dra nɛxmategä mam'bɛt'o, né mí sangä a ra Cristo gue'bɔ go má unba ɔ 'da yá 'yɛc'yɛi. Né xíngui ts'u mí pɔcä 'be'a nam bɔn'a mí ɔt'ä, nguetho him mí ɛc'yɛigä ra Cristo. Pɛ Ojɔ bi 'dac rá mate bi pungui. ¹⁴ Pɛ ɛmmɛ xɔn ngu rá mate ma Hmuhɔ ra Cristo Jesús, bi jaqui dá dápä ma mbɛi a, né bi jaqui ɛmmɛ dá numanhogä a Ojɔ né dá huɛc ma miɔ'i'be. ¹⁵ I ja ua n'da ram hma da zä ga pɔhmbɔ majuɔni, ngue bi zɔcua ja ra ximhäi a ra Jesucristo di pɔ'u yɔ ts'om'bäi tengugä man'da xɔn ts'o dá ɔt'ä. ¹⁶ Pɛ ɛmmɛ xɔn ngu rá mate bi 'yɔrcä Ojɔ, nguetho nde gätho da 'yut mí'da yɔ jɔ'i ɛmmɛ ja rá yembɛi a ra Jesucristo. Né tengu thohogä, ngutho da 'yɔrpa ɔ to'o di dáp yá mbɛi a, né'u din ja ra te mazɔi. ¹⁷ Janangué'a ga ɛspa ma Ojɔhɔ gätho yɔ pa mazɔi. Nu'a, ra Hmuts'ɔt'abi mazɔi a, né njongui sä da nu, né njám'bɔ da guadi. Né n'datho Ojɔ, njo'o man'da, né gätho i pɔdi. Né hɔnt'a gam bɛmhɔ a ya. ¹⁸ Né nuya gra Timoteo, tengubɔ ma ts'unt'u i, i ja ua a dí xi'a ya. Nu'i gra dofɛi nangué Ojɔ, dami 'yɔt' ra hogatuhni, tengu thoho bi xi'a ɔ

yá pøngahya Oja. Janangue'a dami hyadumbui gui 'yεc'yεi rá hogamhma Oja, ne gui 'yøt'a 'be'a i xi'a 'bη in zop'a ni mbui. ¹⁹ Ne hin gui 'yøt'e tengu mi øt'η 'da 'bη mí zop yá mbui Oja, pe bi mbesta'a 'be'a bi sifi, bi ts'onse yá mbui buya. ²⁰ Tengu mí øt'a ra Hime-neo ne ra Alejandro. Pe dá juanba η, ne dá xifi bi mba ma dá bη 'bηh ra zithu, di ηnbi, da baði hin da zan Oja.

2

Da mba nt'äpi rá m fáts'i Oja nangue gátho yη ja'i

¹ Ne i ja ua n'da ram hma ga xi'i, gra Timoteo, ngue mahyoni gui 'yørpη ja ram peti. Ngue nu'bη gui yáηη Oja, gui xihmbη nangue gátho yη ja'i, gui 'yáfη rá mate nangue'η, ne gui xihmbη jamadi Oja nangue'a 'be'a bi 'yørpa n'da ngu n'da η yη ja'i. ² Ne'η yη ts'ut'abi ne gátho to'o ja yá ts'edi, dami 'yáfη rá m fáts'i Oja nangue'η, ngue hin din ja yη sui ne xing ra dumbui, ne hin te gam bεmhbη, ne da zä bη ga øthη xηn ho 'be'a bi man Oja buya. ³ Ne xηn ho 'bη ga øthη a, nguetho gue'a numanho Oja mam pørpatehη a. ⁴ Nguetho in nde Oja da yäni gátho yη ja'i nangue rá ts'edi ra zithu ne di 'yomfēni bi nangue'a majuani. ⁵ Ne n'datho Oja i 'bui. Ne n'datho a i 'bä'inde ne din hocpate bη bí 'bη Oja, nu'a ra Jesucristo ngue bin ja'i a. ⁶ Nguetho bin dāse ngue gátho bi gurca ma ts'oquihη. Ne guehna ram hma bi xijη Oja 'bη mi zøn ra pa bi ma. ⁷ Ne guehna ram hma í thangä gam mangä na, ne guehna bí 'bencä na, ne majuani hin dí fehni gä, ngue ma 'befigä ga xänba η hing yη judío, ga japi di dāp yá mbui Oja, da yäni, ne da 'yεc'yεi a majuani. ⁸ Ne man'da dí xi'i, høn bη go hapη dim peti yη 'yεc'yεi, xtán hotho yá 'yε η yηn 'yohη di 'uä'ts' 'bη din yáηη Oja, ngue nte má cue da bēni, ne xing ran ηcpate. ⁹ Ne dí xi'i 'be'a gui xih yη xisu, ngue hin din hoc zεhe nangue ran 'yεts'i, uague di hoc yá ya, uague ra oro o yη thebe o 'be'a xηm hmadi

da japi. Pe din hoc zεhe nangue yá he rán säui n'da ra hogambui ne ra hogan'yomfēni. ¹⁰ Ne da baði da 'yøt' ra hogambui, ne gue'a ran hoqui rán säui n'da ra xisu i numansu Oja. ¹¹ Ne nubη ja nim petihη, da ndese yη xisu da sänbi, ne hin go din xänbate, ne gátho da 'yøde. ¹² Ne dí xi'i hin dim 'bet'o yη xisu ngue da xänba yηn 'yohη, pe din hεtho. ¹³ Nguetho m'bet'o bi 'yøt' Oja a ra Adán, ne m'bejua a ra Eva, janangue'a hingui sä dim 'bet'o n'da ra xisu. ¹⁴ Nguetho nu ra xisu bi numanho 'bη mí xih ra zithu da 'yøt' ra ts'oqui, pe nu ra Adán him mín nde xtá 'yøt'e. ¹⁵ Janangue'a din ηnba 'bη xηm 'bηh yá t'ηhni η yη xisu, pe da mbäx Oja η 'bη thocpa tho ho i εc'yεi, ne'bη din ja yän huεcate, ne'bη din 'yomfēni xηn ho, n'dat'a Oja da bēni.

3

Nda'η yηn 'yohη din ngørpi

¹ Majuani a ram hma, nu'bη in nde din ngørpi n'da, in nde n'da ra 'befi xηn ho. ² Pe jatho din hocja'i n'da ra ngørpi, ne nte da thīnba n'da rá ts'oqui. Ne hønt'a n'da rá xisu da zi, ne da baði da zamzεhe rá mbui ne din 'yomfēni xηn ho, ne di jamansu 'be'a i øt'e, ne di ho di un ran ts'äya bη ja rá ngu, ne da baði din xänbate nangue rá m hman Oja. ³ Ne njäm'bη dim mihni, xín din ndesui, ne hin da 'yøman'η a i sifi, ne xín din hecpate pe din hocpate, ne hin da nde xηn ngu ra mbeti. ⁴ Ne da baði dim 'bet'o bη ja rá nguse, ne nu yá t'ηhni da 'yøt'e 'be'a i xifi, nguetho numansu yá ta. ⁵ Nguetho nu'bη hingui paði dim 'bet'o bη ja rá nguse n'da ran 'yohη, hin da baði di jamansu yη 'yεc'yεi 'bη. ⁶ Ne hin din ngørpi n'da ra 'da'yo 'yεc'yεi, ts'arpη tho ho din 'yεts'i tengutho ra zithu, ne da dex'a Oja a. ⁷ Ne nu yη ngørpi da 'yøt'e ngue da hnumansu, ne'pη 'bη η hing yη 'yεc'yεi da 'yøt'e 'be'a dí hnumansu, janangue'a njon di c'aman'η, ne hin da dāp ra zithu buya.

Ndana ní ja'i dim fäxte

⁸Ximangut'u yám fäts'ihü yu ngarpi, ngutho guexta'a jatho din hocjä'i, ne 'da'angu da ma, ne hin dim mihni, xín din siyate nangué ra mbeti. ⁹Ne da badi xun ho 'be'a gátho rán theui a ram hma ne din zam bu, ne zai ot'a xi Oja 'bu in zop yá mbui. ¹⁰Ne nde'bu 'be da hnu 'bu tenni xun ho, ne nubaya nu'bu hin te da thünbi, da zä da 'yot' ra 'befi dim fäxte büya. ¹¹Ximangutho 'bu dim fäxte n'da ra xisu, i jatho da hnumansu, pe hin din c'ate, ne xín dim mihni, pe din 'yomfëni xun ho, ne di jä'ts'i 'be'a gä ot'e. ¹²Ne nu n'da ran 'yohü 'bu im fäxte, n'datho rá xisu da zi, ne da badi dim 'bet'o bu ja rá ngu, ne da 'yot'ü yú t'uhni 'be'a da xifi. ¹³Nguetho nu'bu i ot'e xun ho rá 'befi n'da ram fäts'i, da hnumanho büya, ne man'da da hyut' ran zambui nangué rá 'befi ra Cristo.

Mixte xun ho a ram hma dí ɛc'yëihü

¹⁴Guehna dí ot'a na ya, gra Timoteo, madague'bu dí m bëni ga mba bu n'dihi. ¹⁵Pe xi'bu him 'bex da zä ga mba bu, pe ya dá xi'i 'be'a xun ho gui 'yot'e nangué a rá ngu Oja. Ngue nu yu 'yëc'yëi xa hyømba rá ngu Oja nangué yá mbui, ngue 'dat'a Oja i 'bui. Ne tengu'bu rá nguju Oja gueru na fadi xun ho rám hma Oja, ne dín yamhbu a. ¹⁶Ne gue'a ran ho ma'da'yo dí tenhdü mixte xun ho a, ngue bin 'yuse ra Cristo ua ja ra häi 'bu mín jä'i a, pe bin 'youi rá Hogandahi Oja gueru i fadi hin'yü rá ts'oqui a, ne bi nu ü yám 'bëhni Oja mahëts'i. Ne bi hmangua dí 'bahmbü hønbu go hapü 'bah yu jä'i gue 'dahma'dan'yo bu na yä. Ne bi t'ëc'yëi ua ja ra ximhäi, bi ts'ix mahëts'i bu bí ja rá ts'edi Oja mixte büya.

4

Mi pq Oja da 'ue'ü 'da

¹Nu rá Hogandahi Oja m'bet'o di bëngä ngue da 'uerü ja rá 'yu Oja ü 'da. Ngue da 'yømanho ü yá nde ü yu hyäte xänbate bin xädi nangué yám

hman yu zithu. ²Nu yu hyäte hingui sä bu da zop yá mbui Oja, nguetho bi ts'on yá mbui nangué yu fëhni zai im ma. ³Ngue sä di hëcpa yu jä'i, i xifi hin din thäti, xín da zi 'da yun ts'ihmë, sä ën'ü. Pe bi zängahü Oja ga hamhbu hont'a go 'be'a män ts'ihmë 'bu dí xihmbü jamadi Oja, gue nuju dyü 'yëc'yëihü, ne dí pähmbü nda'a majuani. ⁴Nguetho gátho xun ho 'be'a bi 'yot' Oja, ne hin'yü 'be'a ga emhbu, pe ga hamhbu ne ga emfü jamadi Oja büya. ⁵Nguetho majapi ngue'a dí äfü rán jäpi Oja, ne nu rám hman Oja i embi xun ho a.

Rá hogambëfi ra Jesucristo a ra Timoteo

⁶Nu'i gra Timoteo, xun ho 'bu guim bënba yu cu na ram hma i ja ua, janangué'a gam pëfi xun ho nangué ra Jesucristo. Nguetho bi hä'a ra ts'edi ni mbui a ra hogamhma dí ɛc'yëihü, ngue ra hoganxädi gui tenni. ⁷Ne o gui urpa ra güenda yám hmanse yu jä'i säti thoho ne xun ts'o. Pe dami hyädumbui nangué rá 'befi Oja. ⁸Ne tengu 'bu zai dadin cunh ma jä'ihü, ne da hyä ra ts'edi, ne ngutho ga øthü nangué ma mbuihü, da hyä ra ts'edi 'bu zai ga humbahü nangué rá 'befi Oja. Ne emmë xun ngu di muui 'bu ga humbahü, nguetho i ørcahü ran ho yu pa i jabü ya, ne gátho yu pa mazai. ⁹Ne majuani na ram hman na, janangué'a nde'bu gátho ga øthü xun ho. ¹⁰Janangué'a dí häthü yun ünbi ne dí humbi dadim pëhmbü, gueru go da zä ga xihmbü xun ho rám hma Oja yu jä'i. Ne da zä ga dáp yá mbui Oja büya, ne dim pøhø. Nguetho n'dat' Oja dí tømhbü i 'bui, nu'a in nde da yan'ü gátho yu jä'i i 'bui, ne da yan'ü to'o da 'yëc'yëi a. ¹¹Nuya yun xädi i ja ua, thocpa thoho gui hyädumbui emmë gui bënbi ne gui xänbi gátho yu cu bí 'bupü. ¹²O to guidí japi da 'yü'ts'i'i ngue gra ts'unt'ü thoho. Pe gui 'yut'ü yu cu nangué yun t'øt'e bi xijü Oja gue gui 'yøzëhë xun ho, gui jamansu 'be'a gui ma, o 'be'a gui 'yørpü. Janangué'a gui 'yuti din huëqui n'da

ngu n'da, ne di ja'ts'i, ne da zamzehe yá mbui. ¹³ Pe gátho 'bu hin ná songä bu, pe gui jamansu ni 'befi 'bu gui man rámhman Oja, ne'bu gadí un ran zofo yu ja'i, ne'bu gui xänbi 'be'a nam bön'a n'daxequi gui xifi. ¹⁴ Damim pefi xun ho nangué a rá ts'edi Oja bi 'da'i, tengu bi xi'a u 'da yá pöngahya Oja. Ngue bi bën'na ni mbui Oja 'bu mí 'yáp rá mfäts'i nangué'e, ne bi gäx yá 'ye bu ja ni ya. ¹⁵ Thocpa thoho gui 'yöt'a dí xi'i, ne hönt'a gui hyadumbui gui 'yöt'a, ne nubuya da nu i gátho yu ja'i ngue bin te xun ho ni mbui nangué rá 'befi Oja gui öt'e. ¹⁶ Ne thocpa thoho gui hyadumbui gam fäse nangué ni mbui, ne gui jamansu 'be'a gátho gui xi u 'buru nangué rámhman Oja. Ne nu'bu ngubu gui 'yöt'e, ne di jap'a Oja, ne'u gä mi'da yu ja'i gui xänbi.

5

Gafäx ma kuh

¹ O gui sü'a n'da ra dác'yei, pe dami zofo xun ho, tengutho 'bu ni ta. Ne nu'u yu ts'ant'u gui 'yöt'e tengutho 'bu nin 'yohuhu. ² Ne nu yu zi bömbe gui 'yöt'e tengutho 'bu ni mbe, ne nu yu hmute, gui 'yöt'e tengutho 'bu nin ju, ne hin guim bën'a n'da ra 'yasä nangué'u. ³ Ne nubu ja yum peti gui jamansuh n'da ra bömbe 'bu xun du rá ndø, ngue'bu njo'o to'o di jamansu. ⁴ Pe nu'bu n'da ra bömbe xun du rá ndø, ne 'buh yá t'uhni, o gue yá 'beto, da badi rán t'edi Oja a di jamansu yá mbe, tengutho bi 'yörpa 'bu mín t'uhni. Ne gue'a in nde Oja. ⁵ Ne nu'bu n'da ra zi bömbe i nyaui Oja gä ra pa ne ra xui, ne hönt'a Oja im bën, ne nu'bu njo'o to'o di jamansu, pe gui fäxhu a buya. ⁶ Pe nu mi'da yu xisu, xun du yá ndø, ngue hingui bën Oja, ne i honi da 'yözehé yá pähä zehé. Madague'bu i 'bui, pe tengu'bu xun du bu nam bën Oja. Hinga gue'u da mba ma jamansu bu ja ram peti u. ⁷ Ne nuya yum hma i ja ua, gui xänba u yu cu, janangue'a njon da 'yena hingui ho öt'u. ⁸ Ne nu'bu n'da hin di unni 'be'a di 'be a rá ta o gue rá mbe, o gátho mi'da yu

meni, man'da xun ts'o rá mbui 'bu, xinda gue'bu hin xtá 'yéc'yei, ne bi gøn'a ra Cristo. ⁹ Nuya ga xi'i nda'u ní hyoya bömbe gui hyuspa yá thuhu dim pepu ja ram peti. Hönt'u pē'ts'a hyate njeya ne emme bim 'bumanhoui yá ndø. ¹⁰ Ne i hnumanho nangué yu hoga'befi i öt'e, ne bi jamansu xun ho yá t'uhni, ne zai di säyaba yu ja'i bu ja yá ngu, ne him bin 'yēzēhe pe bin 'yēhe nangué yá mi'yēc'yēih, ne bi hyurpa yá mbui to'o mi tu yá mbui, ne bin ēhya bi 'yöt' mi'da yu hogant'öt'e. Ne guehya yu hyoya bömbe gui hyuspa yá thuhu ya. ¹¹⁻¹² Pe nu mi'da yu xisu xun du yá ndø, nu'bu hingui ngu yu jeya pē'ts'i, hin gui hyuspa yá thuhu gue gui 'yēmfu dim pēpu. Nguetho ts'arpu thoho da bēni din thāti, ne nu'bu din thāti mahön'a hin da 'yöt'a ra 'befi mí ma xtá 'yöt'e. Ne ra ts'oqui a nguetho him bi ja'ts'a bi ma. ¹³ Ne nu'u, ts'arpu thoho din dānyēi yá mbui 'bu njo'o yá ndø, ne da hyā'da thoho yu ngu, ne hön nan c'ate di ja, im man'a hingui ho, ne sä din thint'i i öt'e ne hin rá 'befi bu. ¹⁴ Janangue'a man'da xun ho 'bu din thāti mahön'a, dim 'buh yá t'uhni, ne dim pēpu ja yá nguse. Ne nu'bu din jabu da 'yöt'e, hin di c'aman'uju man suihu 'bu. ¹⁵ Nguetho i 'bu i 'da yu xisu xun du yá ndø, ne ya xu mbengui ne i ten ra zithu. ¹⁶ Ne dí xi'i mahön'a, nu'bu 'bu a n'da ra cu ngue bi du rá ndø a rá mbe, jatho da mbēpi, o gue rá nana bi du rá ndø, o gue rá meni, i jatho di jamansu, ne hinga gue'a ra mbeti pa ma peti bu ja ra nijā dí mba ma jamansu u. Janangue'a dí gua'a ra mbeti bu ja ra nijā ngue hönt'u njo'o to'o di jamansu da mba m'bēpi bu. ¹⁷ Nu yu ngurpi bu ja ram peti, nu'u to di ja'ts'i xun ho yá 'befi, da t'ēspa u, ne da mba m'bäts'i 'be'a di 'bedi. Ne nu'u to i humbi din xänbate nangué rámhman Oja, man'da jats'edithe da t'ēspi. ¹⁸ Nguetho nt'o't'i: "Nu yu uāfanindāni 'bu i uāhi hingan thu't'i yá nde, pe da zā da za yu paxi i ja bu." Ne man'da ram hma i ja: "Nu'a to dim pefi ja rán t'edi din ju't'i," i ēna. ¹⁹ Ne

hin gui 'yərpa ra güenda 'b_u da mba ma yaṗi n'da ra ngurpi t'ɛmbi bi 'yøt' ra ts'oqui, hinda hønt'b_u di yoho hyu _u di yaṗi gui 'yøh pəya. ²⁰ Nε nu'b_u majuṗi bi 'yøt' ra ts'oqui, da mba ma hεcpi b_u dim pɛti _u mi'da, n'dahma gätho din su. ²¹ Nε madague'b_u gadín amigoui o hin'na, pε 'da'angu gui 'yørpe. Nε gue'a i jats'edi dí xi'i gui 'yøt'a, nguetho in nu a Oja, Oja da baḍi 'b_u guí ja'ts'i, nε'a ra Hmu, ra Jesucristo, in nu i, nε yú hogam 'behni Oja mahɛts'i in nu i. ²² Him 'bex gui un ra 'bɛfi n'da ran 'yoh_u, 'bε gui pəhmb_u 'bε'a rá mbɛi. Nguetho nu'b_u n'da gá un ra 'bɛfi, nε da 'yøt' ra ts'oqui, guí conhui rá ts'oqui a bəya. Janangue'a gan 'yomfɛni xən ho, nε nte gan dupate bəya. ²³ Nuya dí xi'i gra Timoteo, nangue ni mbɛi xən _u, nε jant'a pənts' thoho, dami si zits'utho ra vino, nε hinga hønt'a ra dehe gui si. ²⁴ Guim bɛmh_u ndana _u yən 'yoh_u da sih ra 'bɛfi b_u ja ram pɛti, 'b_u i 'da ngue mfadi i ja yú ts'oqui, nε 'b_uh mi'da ngue hinga mfadi i ja yú ts'oqui jague'b_u da zøn ra pa da thɪnba yú ts'oqui. ²⁵ Nε ngutho nangue ran hocja'i i øt'a n'da, mfadi nangue y_u ja'i. Nε nu'b_u him 'bexque mfadi, pε m'bejua da fadi, nguetho hingui sä da 'yaḡui.

6

¹ Nu'_u y_u 'yɛhε bí 'b_up_u, da numansu _u yú hmu to i ørpa yú 'bɛfi. Nε nu'b_u din jab_u da 'yøt'e, njon di c'aman'_u nangue Oja nε njon di c'aman'_u rán xädi Oja. ² Nε nu'b_u y_u 'yɛc'yɛi _u yú hmu y_u 'yɛhε, pε guexta'a da numansu _u yú hmu nε hin da zani ngue'b_u mbɛni din cuh_u _u. Pε man'da da bɛni da mbɛpi xən ho, nguetho rá mi'yɛc'yɛiui da mbɛpi, nε di huɛc'a rá hmu. Dami xänba na ram hma, nε thocpa thoho gui bɛnba _u.

Xən ngu dí təhmb_u nangue rá 'bɛfi Oja nguetho i hurca ma mbɛih_u

³ Pε i 'b_ui 'da y_u xänbate n'dan'yo ram hma in xänbate, nε hin din theui a rá m hma ma Hmuh_u ra Jesucristo ngue majuṗi di zεrca ma mbɛih_u,

nε hin din theui a ram hma ga dāp ma mbɛih_u Oja. ⁴ Pε nu'_u, bi _ut' yú mbɛi nangue ran 'yɛts'i, nε nte i pədi. Nε ɛmmε honi di dunba yəm hma guep_u i fəp_u ran ts'ɛya, ran heque, ran ts'ante, ran t'_ut'ate, 'bε'a gätho im bɛn rá mbɛi. ⁵ Nε nu'_u thocpa tho din sɛi n'da ngu n'da _u, gue'_u bin ts'on yán 'yomfɛni, nε hingui sä da baḍi ndana a majuṗi. Nε im bɛni xən ngu ra mbɛti da dāha nangue rá 'bɛfi Oja. Pε o guí øhmb_u a i man _u. ⁶ Pε majuṗi xən ngu dí təhmb_u nangue rá 'bɛfi Oja, i hurca ma mbɛih_u, nε dí 'b_umanhoh_u nangue Oja. ⁷ Nguetho nte bá hɛh_u 'b_u mám 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi, nε nte da zä ga hɛxh_u 'b_u bi zøn ra pa ga tuh_u. ⁸ Pε hin da du ma mbɛih_u 'b_u zí ts'utho dí pɛs'h_u yən ts'ihmε nε y_u he. ⁹ Pε nu'_u to'o in nde dim mɛmbɛti, hingan ts'ärp_u thoho da thät'i da 'yøt'a ra ts'oqui. Nε tengu'b_u da mba nthu't'i rá mbɛi, nε man'da man'da nín xəndi 'bε'a gätho da bɛn rá mbɛi. Pε ndetho din ɛnbazehε, nε din tonto rá mbɛi 'bε'a gätho honi, nε gue'_u yán t'øt'e ní zo b_u ja ram 'bɛdi. ¹⁰ Nguetho nu'b_u 'b_u a n'da ɛmmε in nde ra mbɛti, gue'a ní mbɛdi gätho y_u ts'oqui b_u rá mbɛi a. Nε nu'a ní ho ra mbɛti _u 'da, bi 'uep_u rá 'yu Oja, nε di ɛnba zehε rá mbɛi nangue ra dumbɛi.

I øt' ra hogatuhni nangue Oja a ra Timoteo

¹¹ Pε nu'i gra Timoteo, rá mbɛfi'i Oja, dami 'uegue nangue yən ts'o i mangua. Pε gui hyumbi gui tən'na ran ho, nε hønt'a Oja guim bɛni da mbäx'i'i, nε gui huɛc ni mijä'ih_u, nε hin gan xømbɛi, nε din ja ni yembɛi. ¹² Xən ngu y_u ja'i bi 'yø 'b_u gmím ma xən ho ni t'ɛc'yɛi. Nε ngutho ya gui hyut'anzambɛi gui təha, tengu'b_u n'da ra dofɛi i hät yən ɛnbi ngue da dāh ran sɛi. Janangue'a da zä guim bɛnt'i xən ho a ra te ma'da'yo, gue'a í zon'na a. ¹³ Nε guim bɛni Oja in nu i, nu'a di un yú te 'bε'a gätho i 'b_ui. Janangue'a gui hyut'anzambɛi nε hin gui su nin dāte. Nε in nu'a ra

Jesucristo ngue bi ma x̄n ho a ma-juani 'b̄u mímba ma d̄äpi ra Poncio Pilato. ¹⁴ Janangue'a dí xi'i, jats'editho gui ja'ts'i ḡätho ra 'b̄efi bin 'da'i, nte gui ts'oni, n̄e njon da man ran ts'o nangue'a b̄uya. N̄e gue'a gui 'ȳøt'a ya, gue'b̄u go bi z̄øn ra pa di n̄equi ma Hmuh̄u ra Jesucristo. ¹⁵ Nguetho nu'b̄u bi z̄øn ra pa nts'änni, Oj̄a ba p̄enhua ra Cristo mah̄øn'a. N̄e nu Oj̄a mixte x̄n hotho, n̄e ε̄mm̄ε di johya, n̄e i 'dase ngue di manda. N̄e nu'a Oj̄a ra ts'ut'abi xinda gue ḡätho mi'da ȳu ts'ut'abi 'b̄ui, n̄e nu'a ja rá ts'edi xinda gue ḡätho mi'da ja ȳá ts'edi. ¹⁶ N̄e h̄ønt'a Oj̄a nj̄am'b̄u da du. N̄e ε̄mm̄ε di n̄ec thoho hap̄u bí 'b̄ui, njon da z̄ä da hȳäm b̄u, n̄e njongui sä da nu Oj̄a. Nu'a ε̄mm̄ε i t'ε̄spi n̄e da 'yuh rá ts'edi maz̄ai. N̄e h̄ønt'a gam b̄εmh̄u a ya. ¹⁷ Dami xi'̄u ȳu m̄emb̄eti 'ȳεc'ȳei, ngue'̄u to i ja ȳá mb̄eti ua ja ra ximh̄ai, dami xifi hin din 'ȳεts'i, n̄e x̄ín da b̄eni di muui ȳá mb̄eti, nu'̄u ts'arp̄u thoho dim 'b̄edi. P̄ε dami xifi h̄ønt'a Oj̄a da b̄eni, ngue di muui x̄n ho, n̄e da b̄adi bí n̄exp̄u 'b̄u Oj̄a ḡätho x̄n ho dí p̄es'h̄u, ndej̄u dan johyah̄u. ¹⁸ P̄ε dami xifi da 'ȳøt' ran ho, n̄e man'da tengu'b̄u gue'a ná m̄emb̄eti u b̄uya. Ngue hin din 'ȳaya p̄ε da gomh̄u ȳu ja'i 'b̄e'a p̄ε'ts'i. ¹⁹ N̄e nu'b̄u din jab̄u ga øth̄u, ga p̄es'h̄u 'b̄e'a majuañi di muui, n̄e ga nuh̄u x̄n ngu rán j̄api Oj̄a 'b̄u bi z̄øn ra pa, n̄e majuañi dam 'b̄umanhoh̄u ḡätho ȳu pa maz̄ai.

N'da ran zofo ran zegui

²⁰ Nu'i gra Timoteo, dami jamansu x̄n ho ra 'b̄efi nangue rá̄m hma Oj̄a bi 'da'i. N̄e dami 'uegue nangue'̄u ȳam hma ε̄mbi ní d̄in ran 'yomf̄eni n'da, p̄ε hingui ho u. Säti thoho, n̄e n'dan'yotho ra 'yu i ut'a n'da. N̄e nu'̄u to'o bi d̄enni, bi 'b̄eh rá 'yu Oj̄a. ²¹ N̄e nuya Oj̄a di 'da ah̄u rá mate. N̄e h̄ønt'a dí xi'a ya.

2 TIMOTEO

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

¹ Nugä dra Pablogä, Oja bi zänni ma 'bäi'be a ra Jesucristo, ga xih yu ja'i a bi mam majuani Oja, ngue di un ra temazaɪ ɯ to di dɔp yu mbai ra Cristo Jesús. ² Dí pen'na ra sɔcuɔ gra Timoteo, dadí huɛc'a'i tengu'bu ma ts'unt'ɯ i. Ne dí ɔp Oja ma Tahɯ di 'da'a rá mate ne rán huɛcate ne da hyut'a ni mbai, ne ra Cristo Jesús ma Hmuɯ.

Ra Timoteo da ma ran ho ma'da'yo nangu ra Jesucristo

³ Dí ɛmbä jamadi Oja 'bu dí m bɛn'i, ra xui ne ra pa thocpa thoho, nguetho dí paɔi guí ɛc'yɛi xɯn ho tengugä, ngue dá ɔt'ä ra 'bɛfi bi 'dacä Oja, ne ngutho mi ɔt'ɯ mam bombɔtahe 'bu maya'bu. ⁴ Dí m bɛn'i gán zom 'bu mán xummi, ne bi däh ni guidä. Ne ɛmme dín nde ga nu i mahɔn'a, ne dín jagä ran johya xɯn ho 'bu ga nu i. ⁵ Dí m bɛn'i ngue hingui yoho ni mbai. Pɛ guí ɛc'yɛi xɯn ho, tengubɯ na 'yɛc'yɛi ni ndɔmbe ra Loida ne'a ni mbe ra Eunice. ⁶ Janangu'e'a dín nde'e thocpa tho guim bɛni bi 'da'a rá ts'edi Oja 'bu má cäx ma 'yɛ bu ni ya, ne dí xi'i gan ɛhya guí 'yɔt' rá 'bɛfi Oja bi 'da'i. ⁷ Nguetho nu'a rá Hogandahi Oja bi 'dajɯ hin di jajɯ dan suɯ, pɛ di jajɯ ga huthɯ ran zambai, ne dan huɛjɯ n'da ngu n'dajɯ, ne ga sɔm zɛhɛ ma mbai. ⁸ Janangu'e'a o guí pɛs' ni sä guí mamp'a rá m hman ma Hmuɯ, ne o guí su ngue dí ofädigä nangu Oja. Pɛ ne'i dami hyät'i guí set yɯn ɯnbi tengu thohogä, nangue rá m hman Oja guí ɔt'e. Ne Oja da mbäx'i'i. ⁹ Ne bi yanjɯ Oja ne bi mberca ma mbai, ne nubuya bi xijɯ ga ɔrpahú rá 'bɛfi. Pɛ hin í yanjɯ a rá 'bɛfi Oja dí ɔthɯ, pɛ bi yanjɯ 'bu má hámhbɯ rá mate. Ne gue'a bi zän zɛhɛ Oja 'bu him

maní 'yɔt' ra ximhäi, ngue da yanjɯ ra Jesucristo. ¹⁰ Nuya bi nequi a mán ts'änni, ngue bi nequi ma yantehɯ ra Jesucristo, nu'a bi dɔp rá ts'edi ran dɔte, ne bi jajɯ dán 'yohɯ rá 'yu ra te mazai. Ne gue'a i xijɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo. ¹¹ Ne gue'a ram hma dá mangä, ne bá 'bɛngä, ne gue'a ram hma dá xänba ɯ yɯ ja'i hing yɯ judío. ¹² Janangu'e'a dí sägä ran ɯnbi ya. Pɛ hin dí pɛs' ma sä, nguetho dí paɔä a to'o dí ɛc'yɛigä, dí paɔi i ja rá ts'edi da mbɛsca ma tegä ngue dá dɔpi, ga pɔmanho 'bu rán zɛgui. ¹³ Ne nangu ran ho ma'da'yo dá xän'ni'i, dami thoqui guí 'yɛc'yɛi ra Cristo Jesús ne dami 'yɔt' ran huɛcate bi 'da'i. ¹⁴ Ne dami jamansu ran ho ma'da'yo i 'yo ni güenda, nangue rá Hogandahi Oja i 'bɔpɯ mbo ma mbai. ¹⁵ Guí paɔi gätho bi 'ue'ɯ yɯ cu ngue yɯ mɛngu bu Asia, bi 'uegue nangucä, ne ra Figelo ne ra Hermógenes. ¹⁶ Pɛ nu'ɯ gätho 'bɔpɯ rá ngu ra Onesíforo, Oja dí jap'ɯ. Nguetho nu ra Onesíforo xɯn ngu yɯ nidj bi mbäxcagui, ne him bi mbɛs' rá sä nangue yɯ cadena i thurcä. ¹⁷ Ne nu'bu mi zɔcua Roma a, ɛmme bi hyongui ne bi dɔngui. ¹⁸ Nu ra Jesucristo di japi xɯn ho 'bu rán zɛgui ra pa, nguetho nu'bu mán 'bɔpɯ Éfeso, ne ɛmme xɯn ngu 'be'a gätho bi 'yɔrpɯ ngue bi mbäx rá 'bɛfi Oja bu a. Ne man'da guí paɔi xinda guecä.

2

Ra hoga dofɯi nangu ra Jesucristo

¹ Pɛ nu'i tengu'bu ma ts'unt'ɯ i, gra Timoteo, dami hyä ra ts'edi nangue rá mate bi 'da'a ra Jesucristo. ² Nu ram hma gá 'yɔde dá mangä, ne xɯn ngu'ɯ i man'a majuani. Ne n'dat'a ram hma guí thocpa ra 'bɛfi mi'da yɯ hocja'i, guí huan'ndɯ to'o da zä da xänba ɯ mi'da. ³ Dami hyät yɯn ɯnbi tengugä, nguetho gra hogadofɯi nangu ra Jesucristo. ⁴ Nu ra dofɯi hingui sä xtán hɛti rá mbai, ngue xɯn ngu mi'da 'be'a gätho da 'yɔt'e tengu mi'da yɯ ja'i thoho, janangu'e'a da zä da 'yɔt'a i numanho rá hmu ngue bi cɯ't' ran

dofui. ⁵ Nu'a to'o nde da dah ran t'eni, pe hin da da 'bu hin da 'yørpa yün t'edi a ran t'eni. ⁶ Nu'a to dim pɛpɛ ja ra häi da zi a rá mbudi din ja, janangue'a da hyumbi da 'yöt' rá 'befi, ngue da badi rá mbudi i tase rá 'befi nangue rá mbui zehɛ. ⁷ Dami paði 'be'a dí xi'i, Oja di 'yomfɛni'i ngue 'be'a gátho gui 'yöt'e. ⁸ Thocpa thoho guim bɛni i 'bu'a ra Jesucristo ya, bi dambɛni 'bu mi du, ne nu'a n'da rá m bom'beto ra David. Ne gue'a ram hma dí mangä a. ⁹ Janangue'a dí sä ran unbi ya, ne dí ofädi, tengu'bu drá ts'om'bäigä. Pe nu rá m hman Oja hingui ofädi a. ¹⁰ Ne dí hät'i dí thocä a ra 'befi, madague'bu pa ma unguigä, dín ndepe ne'u dim pø u to'o gátho nthahni. Ne ga comhbu rá ts'edi mixte a ra Cristo, gátho yu pa mazai. ¹¹ Majuani a ram hma, ngue Nu'bu dí m bɛmhbu tengutho 'bu 'darbu xcamá tuh ra Cristo, da zä 'darbu dam 'buhmbu 'bu. ¹² Ne nu'bu dí häth yun unbi, pe 'darbu ga comhbu bu ja rá ts'edi 'bu. Pe nu'bu dí comhbu a ra Cristo, ne'a da gønjɛ a. ¹³ Nu'bu hin dí ɛc'yɛihɛ gue majuani a, pe guexta'a majuani a, ne gátho da 'yöt'a bi ma da 'yöt'e.

Oja da numanho ra hogambɛfi

¹⁴ Dami bɛnba u bí 'bupɛ nangue-hya yam hman ya, nguetho in nu Oja u. Gui xifi hin din junt'i nangue yam hma. Nguetho säti tho 'bu din junt'i, ndetho di u't'u to'o i øde. ¹⁵ Ne gan ɛhya gan xädi nguetho gra hogambɛfi nangue a ram hma majuani. Damin 'yomfɛni gui hyoni 'be'a nam bøni n'da ngu n'da ram hma, ne gui paði 'be'a pe u n'da ngu n'da yam hma, ne gui pɛpi xun ho. Janangue'a da numanho Oja a guíøt'e, ne hin gui pɛs' ni sä. ¹⁶ Ne gui 'uegue nangue yam hma säti thoho, nguetho nu'u hingui ho u, ne di japi ɛmme din ts'om'bäi n'da. ¹⁷ Ne nu'u yam hma, tengu'bu ra sasi din ndoqui, ne da 'ya rá ja'i n'da. Ngue tengu yam hma i man'a ra Himeneo ne ra Fileto. ¹⁸ Nu'u bi 'uegue nangue ram hma majuani, ne

sä ɛn'u ya bin ja ngue ya xun dambɛni u yu 'yɛc'yɛi i 'bui. Janangue'a bi pärpa yá t'ɛc'yɛi u 'da. ¹⁹ Pe nu rá 'befi Oja i ørpa yu 'yɛc'yɛi, hin da zä dim 'bedi, nguetho di jamansu u yá t'uhni Oja. Ne nu'u yá t'uhni Oja, ngue i man rá thuhu ra Cristo, i jatho da 'uepu ja ra ts'oqui. ²⁰ Ne nuju dyu 'yɛc'yɛihɛ, dí øthɛ tengu'bu dyam pɛfihɛ bu ja rá ngu Oja. Ne tengu'bu xun ngu yam pɛfi bí ja bu. Nu'u 'da yu oro, ne yu t'axi, pɛgue ra za u 'da, ne ra jahäi u mi'da. Nu'u 'da ɛmme pa nthoni, nu'u 'da hin ɛ mahyoni. ²¹ Nu'bu n'da ra ja'i da 'uesɛ bu ja ra ts'oqui, da gohi xun ho, tengu n'da ram pɛfi i pa nthoni, da mba ma jamansu, ne da zä di pɛpi xun ho rá hmu bu ja rá ngu. ²² Janangue'a dami 'uegue nangue yu ts'oqui di ho yu ts'unt'u, pe gan ɛhya gui 'yöt' ran ho in nde Oja. Ne gui hya ra ts'edi nangue guim bɛn Oja, ne din ja nin huɛcate, ne n'dat'a guim bɛmhbu u gä mi'da i ɛc'yɛi Oja, nangue'u m'be't'e yá mbui. ²³ Ne gui 'uetho nangue ran junt'i im man'u to'o hin din 'yomfɛni, nguetho ja guɛpu da mbupɛ n'da ra sui. ²⁴ Pe nu yá 'yɛhɛ ra Hmu hingui sä din sui, pe din ja yá yembui nangue n'da ngu n'da u, ne din ɛhya din xänbate, ne da hyät'i xun ho 'be'a da t'ørpe. ²⁵ Ne nu'bu 'bu'a n'da n'dan'yo im bɛni, jante thoho gui 'yuti, xøhma tho Oja di japi di päh rá mbui, da zøni da bɛ a majuani. ²⁶ Ne da dɛn ran 'yomfɛni xun ho buya, nguetho da yani nangue rá 'dihɛ ra zɛthu xí bɛnt'i, mɛn nde a ra zɛthu xtá 'yørpa rá pähä.

3

I jatho dam fähmbu nangue'u yu ts'om'bäi

¹ Nu'i Timoteo, dami paði 'be'a din ja. Ba ɛpu yu pa xun hɛi, nguetho dim 'buh yu ts'om'bäi. ² Nguetho din huɛc zehɛ, ne hønt'a ra mbeti da nde. Ne ná yat'a, ne din 'yɛzehɛ, ne din sante, da mbɛsta'a 'be'a i xih rá ta ne rá mbe, ne hingui bɛn ra mate bi t'ørpe, ne hingui numansu Oja. ³ Ne hin din ja yün huɛcate, ne njam'bu din hoh

yá mbúi, ne hont'a go 'be'a da xih yá mijá'ihú, ne øzhe yá pähä zehé, ne njo'o to i su, ne i san'ú i øt' ran ho. ⁴ Ne yú zandatho, ne hingam 'be din 'yomfëni 'be'a da 'yøt'e. Ne mbëni ma guesé, ne di ho rán johya ra ximhäi xinda gue rá pähä Ojå. ⁵ I ja yán t'øt'e tengu yá t'ëc'yëi, pë hingui nde da hyän rá ts'edi Ojå ú. Pë guí 'uegue nangué'ú. ⁶ Ne i pa bú ja yú ngu, i hät' yú xisu, i xifi 'da'angu da 'yøthú ngué'ú yú xisu hinguin zaqui yá mbúi, ngué'a xún ngu yá ts'oqui i tu. Ne man'da ní ts'ixpú ja ra ts'oqui. ⁷ Ne da 'yømanho 'be'a gá ním hma da sifi ne thocpa tho din xádi pë njám'bú da bú a majuáni. ⁸ Tengui mi øt'ú ra Janes ne ra Jambres, ngué'a mim bádi ú, ne midín súhmbú ra Moisés, ngué rá pøngahyå Ojå. Ne ngutho i øt' yún 'yohú ya, din súhmbú a ram hma majuáni. Ne bi ts'on yán 'yomfëni, ne bim 'bedi nangué'a ra 'yu majuáni. ⁹ Pë hingui ngu yú pa da hyät'i, nguetho gátho da t'uti nte ní mbat'ú yám hma, tengui bin jap'ú yú bádi ngué ra Janes ne ra Jambres.

Rán zegui ran zofo

¹⁰ Pë nu'i Timoteo, gá tenni 'be'a dá xän'na'i. Ne guí pädi 'be'a dám 'bücä, ne guí pädi hanja dá øt'ä a. Guí pädi 'be'a dí ëc'yëigä, ne gán nu njám'bú dán xømbüigä. Ne guí pädi ja man huëcate. ¹¹ Ne guí pädi ëmme bi mba ma úgui, ne gán nu 'be'a mán unbi dá hät'ä. Ne guí pädi 'be'a gátho dá thocä bú Antioquia, népú Iconio, népú Listra, ngué nu yún ucpi dá nugä. Pë Ojå bi yàngui nangué gátho ú. ¹² Ne majuáni dí xi'i, to'o gátho da nde n'dat'a ra Cristo da dënni, da mba ma ucpi ú. ¹³ Nu yú ts'om'bäi ne yú hyäte, man'da man'da xún ts'o 'be'a da 'yøt'e. Ne 'da xtín hyäthoho. ¹⁴ Pë nu'i, dami thoqui 'be'a gán xádi, guí pädi gue majuáni a, gue guí pädi to'o bi xän'na'i. ¹⁵ Ne gue'bú go gmín t'uhni, gá päh rá t'ohni Ojå, i ja rá ts'edi bi bën'ni'i gá dáp ni mbúi ra Jesucristo, ne gán yáni. ¹⁶ Gátho rá t'ohni Ojå bi bënba Ojå nangué rá mbúi to'o bi 'yo't'i. Ne mahyoni di jajú ga pähmbú 'be'a rán 'yomfëni Ojå,

ne da xijú 'bú hinga gue'a dí øthú, ne gue'a dí pärcä ma mbüihú a, ne da xängahú ran ho ga øthú. ¹⁷ Janangué'a nte di 'be a rá mbëfi Ojå, da zä bú da 'yøt'e 'be'a gátho xún ho.

4

¹ Janangué'a dí xi'i gra Timoteo, Ojå in nujú, ne ra Jesucristo, nu'a i jatho ba pengua da 'yøt' ran ts'ut'abi, di juånba ú 'búi ne'ú xún du. In nujú, janangué'a ëmme dí xi'i: ² Dami mamp'a rá m hma, ëmme gan ëhya guim ma, høn bú go hapú ne hont'a go ní ora, pë guehma guí xifi n'da ngu n'da yú jä'i. Dami hëcpa yú dädits'oqui, japi da 'yë'ts' yá ts'oqui, ne guí zërpa yá mbúi býa. Ne jante thoho guí xänbi ne hin gan xømbúi. ³ Guí hyumbi nguetho ba épú yú pa njon da nde da 'yø'a ram hma di hocpa yá mbúi, pëgue da zonh'nú mi'da yú xänbate, da man ú 'da yám hma man'da di hose. ⁴ Da goh yá mbúi nangué'a majuáni, ne da dën'nú yám hma him majuáni. ⁵ Pë nu'i thocpa thoho gan 'yomfëni xún ho. Dami hyät' yún unbi, dami jä'ts'i xún ho a ni 'bëfi, nangué rán ho ma'da'yo ra Jesucristo. ⁶ Ne nugä, mi ts'utho da zøn ra pa da guah ran t'unni nangué ma te dadí un Ojå, da zøn ra ora ga pøngä ua, ngué ga tu. ⁷ Bi gua a ran tåha dá øt'ä ya nangué'a ran tåha xún ho, ne bi gua a ra 'dihi dá øt'ä. Dá jamansu ma 'bëfi nangué ma t'ëc'yëi dá øt'e. ⁸ Ne nuya bí jabú a ran ho di 'dacä ra hoga Inspector, ngué rán theui a ran ho dá øt'ä. Ne di 'dacä 'bú bi zøn ra pa. Ne hinga høngdä, ne gátho ú mi'da gue i xønni ba ëh ra Hmu, ne'ú gátho din t'un ran ho ú.

Bi mba ma bënbi ra Timoteo

⁹ Ne nu'i, Timoteo, dami 'yøt' ra ts'edi gua ëcua n'dihi. ¹⁰ Nguetho nu ra Crescente bi mba bú Galacia, ne ra Tito bi mba bú Damacia, nu'a go ra Demas bi mbase bú ra hnini Tesalónica, ngué bi ho ra ximhäi in nu ya. ¹¹ Hont'a ra Lucas dí 'bú'be ua. Bá si a ra Marcos 'bú guá ëhé, nguetho ga

hongua a. ¹² Ne dá penh pɛ ja ra hnini Éfeso a ra Tíquico. ¹³ Pɛ nu'bu guá ɛhe, gua çangui ts'u ma coto dá sopu Troas bu bí 'buh ra Carpo, ne'u ma libro gua çangui ts'u, pɛ man'da jats'edi gua çanga yu søcuá hinga nt'o't'i. ¹⁴ Nu ra Alejandro ra 'yøt'acobre, xun ts'o 'be'a bi 'yørque. Ojã di cospi nangue yán t'øt'e. ¹⁵ Damim fãdi hin da 'yøt'e'e tengu bi 'yørcã, nguetho ɛmme bi gorca ma nde 'bu mán ya. ¹⁶ Nu'bu rá mbudi bi mba ma juangui njom bi mbäxcagui, pɛ gãtho bi hyega thoho. Ojã di punba u. ¹⁷ Pɛ Ojã dãm 'bã'be ne bi zerca ma mbui, janangue'a dá ja'ts'i dá man'a rá m hman bu bí 'bu'u hing yu judío. Ne Ojã bi mbäxqui bi yangui nangue yá nde yu zate. ¹⁸ Ne Ojã da yangui nangue gãtho 'be'a xun ts'o, ne 'bex da zixca bu mahets'i bu di manda. Ga ɛspahu Ojã gãtho yu pa mazai. Ne hønt'a gam bɛmhbu a ya.

Yun zengua rán zɛgui

¹⁹ Dami zenguagui ts'u ra Prisca, ne'a rá ndø, nu'a ra Aquila, ne'u 'bupú rá ngu ra Onesíforo. ²⁰ Nu ra Erasto bí copu Corinto. Nu'a ra Trófimo dá sopu Mileto ngue xun u. ²¹ Dami 'yøt' ra ts'edi gua ɛ 'bu hin ní yut' yu pa xun se. I penh'na ran zengua gãtho yu cu i 'bucua, nu ra Eubulo ne ra Pudente, ne ra Lino, ne ra Claudia, ne gãtho mi'da yu cu 'bucua, gãtho i penh'na ran zengua. ²² Nu ma Hmuhu ra Jesucristo da mbäx'a ni mbui, ne di 'da ahu rá mate Ojã. Ne hønt'a dá xi'a ya.

TITO

Ra søcuã bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Tito

Ran zengua

¹ Nugã drá Pablogã, dí pɛn'na ra søcuã i ja ua grã Tito. Nugã rá 'yɛhɛgã Ojã, nɛ ma 'bãigã'be ra Jesucristo. Ga zɛdi da 'yɛc'yɛi ɛ bi huan Ojã, nɛ da bã a ram hma majuãni, janangue'a da 'yɔt' ran hocjã'i nangue Ojã. ² Guehna dí øt'ã nguetho dín ndɛp ɛ ga comhbɛ ra temazãi ngue bi ma majuãni Ojã 'bɛ rá mbɛdi ra ximhäi. Nɛ nu Ojã hingui sä da man ra fɛhni a. ³ Nɛ nuya bi zɔn ra pa ngue bi ts'änni da hman ran ho ma'da'yo, nɛ bi 'dac man t'ɛdi gam mangã, ngue guesɛ Ojã ma yãntehɛ. ⁴ Nɛ nu'i Tito, tengu'bɛ majuãni ma ts'unt'ɛ i, ngue dá ja i gã 'yɛc'yɛi. Nɛ dí äp Ojã ma Tahɛ di 'da'a rán jãpi nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbɛi, nɛ ra Jesucristo ma Yãntehɛ.

Ipa nsifira Tito 'bɛ'a da 'yɔrɛ Creta

⁵ Janangue'a dá soc'a bɛ ja ra häi Creta, ngue gui juadi hapɛ di 'bɛ'a ra 'bɛfi. Ngue gui huan'ndɛ yɛ ngarbi n'da ngu n'da yɛ hnini bɛ gui 'bɛi, ngue nu yɛ ngarbi nangue yɛ 'yɛc'yɛi, tengu dá xi'a mam'bet'o. ⁶ Gui huan'ndɛ to'o nte ma ts'oqui i thɛnbi, nu'a n'datho rá xisu i si, nɛ nu yú t'ɛhni bi dãp yú mbɛi Ojã, nɛ hingui øt'a n'da ran tonto, xinga gue ram fɛ'ts'i i øt'ɛ yú t'ɛhni, janangue'a njon di yãpi. ⁷ Nguetho nu yɛ ngarbi i 'yo yú güenda a rá 'bɛfi Ojã. Janangue'a da thahni to'o hingui øt' ran ts'o, nu'a hin din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin din cuɛ, nɛ xín dim mihni, xín din ndesɛi, xín din siyate ngue ra mbɛti. ⁸ Nɛ da thahni to'o di säyaba yú mijã'ihɛ bɛ ja rá ngu, nɛ di ho 'bɛ'a gãtho xɛn ho. Nɛ din 'yomfɛni ts'ɛ, nɛ 'da ni huɛcthoho gãtho, nɛ da numansu Ojã nangue n'da ra hogambɛi, nɛ i sãmzɛhɛ rá mbɛi hin din tonto. ⁹ Nɛ din zãm bɛ ja ram hma majuãni, nangue ram

hma dadín xãhmbɛ, janangue'a da zã da xãnba ɛ bí 'bɛrɛ, da mbãts'i. Nɛ nu mi'da bí 'bɛrɛ, ngue'ɛ di ɛcpa rá m hman Ojã, di bɛnbi hapɛ di 'bɛ'ɛ, janangue'a da 'yɛc'yɛi. ¹⁰ Nguetho nu'ɛ to'o im ma da 'yøthoho yɛn t'øt'e mi xi Ojã yɛ judío maya'bɛ, i jatho da mba ma hɛcpi ɛ. Nguetho nte ní mbat'ɛ yúm hma ɛ, nɛ i häte ɛ, nɛ i øt' yú pähä zɛhɛ. ¹¹ Nɛ hɔnbɛ go hapɛ i cãrɛ ja yɛ ngu, i ɛ't'ɛ gãtho i 'bɛrɛ, nangue yúm hmanɛ yɛ hyãte, ngue hingui sä da hma. Nɛ hɔnt'a ra mbɛti in nde. ¹² Nɛ i øt'e tengu mi man'a n'da yú mɛngu zɛhɛhɛ bɛ ra häi Creta, ngue n'da ra bãsøcuã, bi ma: “Zã yɛ ndøbɛthãni ɛ ma mɛnguhe ua, nɛ tengu yɛ zate ngue xɛn ts'o øt'ɛ, nɛ hɔnt'a da zi i honi, nɛ ɛmmɛ i dãnhyɛi,” bi 'yɛna. ¹³ Nɛ majuãni bi man'a n'da yú mɛnguhɛ. Janangue'a gui hɛcpa ɛ, n'damhma da bɔmanho yú t'ɛc'yɛi ɛ i 'bɛrɛ. ¹⁴ Nɛ gui xifi hin da 'yɛc'yɛibi yúm hman sɛ ɛ yɛ judío, nɛ xín da numansup yú t'ɛc'yɛi sɛ yɛ jã'i, gue'ɛ hinguin nde da 'yøt'a majuãni. ¹⁵ Nu'ɛ to'o xɛn ho yú mbɛi, hɔnt'a xɛn ho im bɛni, pɛ nu'ɛ to'o hin bi dãp yú mbɛi Ojã nɛ xɛn ts'o yú mbɛi, nu'ɛ, hin'yɛ 'bɛ'a numanho ɛ. Nguetho bin ts'on yán 'yomfɛni, nɛ him bi zã bi 'yø'a bi xi Ojã 'bɛ mi zop yú mbɛi. ¹⁶ Nɛ nu'ɛ yɛ jã'i tengu ɛ, ɛna ngue i ɛc'yɛi Ojã, pɛ n'dan'yo thoho yán t'øt'e, guɛrɛ ní fãdi hingui ɛc'yɛi ɛ. Nɛ xɛn ts'o yú mbɛi nangue'a fɛsthoho 'bɛ'a sifi, hingui sä da 'yøt' ran ho.

2

Ra Tito din xãnbate nangue ra hoganxãdi

¹ Pɛ nu'i gra Tito, dami xãnbi 'bɛ'a nín t'øt'e rán theui a ra hoganxãdi. ² Nu yɛ zí ndø, dami xifi hin din ãti, nɛ da 'yøt'e ngue da hnumansu, nɛ da bɛni xɛn ho 'bɛ'a da 'yøt'e, nɛ da 'yɛc'yɛi xɛn ho, nɛ da 'yøt' ran huɛcate, nɛ hin din xømbɛi. ³ Nɛ'ɛ yɛ zí bømbe, dami xifi da numansu Ojã hapɛ din 'yo, nɛ njon di c'ãman'ɛ, nɛ xín dim mihni, nɛ da 'yuh ra hoga'yú. ⁴ Nɛ

nu yu zı bømbe da xänba yu hmute di huçc yú ndø ne yú t'uhni. ⁵ Ne da xänba n'da ran 'yomfëni xun ho, hin din 'yomt'ëni, ne di jamansu bu ja yú nguse, din ja ra yembui, ne da 'yøt'a da xih yú ndø, n'damhma njon da zä da man ran ts'o nangue rá m hman Oja. ⁶ Ne nu'u yu ts'ant'u, gui xifi din 'yomfënisë ts'u. ⁷ Ne nu'i Tito, dami 'yut'u mi'da 'be'a gätho gui øt'e, ngue dim 'bumanho. Ne n'dat'a guim bëni ngue gui xänbi 'be'a majuani, ne gui 'yøt'e ngue da hnumanho'i 'bu guín xänbate. ⁸ Ne emme xtán ho 'be'a gätho guim ma, n'damhma nte da thün'na nim hma. Ne da mbe'ts' yú sä to'o nde da zujü, ne hin hapü dí mbu'a 'be'a da ma. ⁹ Ne'u yu 'yëhe i 'burü, dami xifi da 'yøt'e gätho i xih yú hmu, ne hin da ðati, ne mpähä tho ho da 'yøt'a i sifi. ¹⁰ Ne hin da bëpi 'be'a pe'ts' yú hmu, pe da 'yøt'a gätho in numanho yú hmu. Ne nu'bu gätho din jabu da 'yøt'e, gue'a dí necmanho ram hma nangue ma yantehü Oja. ¹¹ Nguetho bi nequi rá mate Oja ngue in nde di pø'u gätho 'bucua ja ra ximhäi. ¹² Ne nu rá mate Oja di bëngahü ga hehmbü ran ts'om'bäi, ne ga hehmbü ma pähä zehëhü. Ne di bëngahü ga samzëhe ma mbuihü ne ga øthü ran hocja'i, ne gan numan-suhü Oja gätho yu pa dí 'buhmbü ua ja ra ximhäi. ¹³ Ne di bëngahü ga tømhbü ja gue'bu bi nequi a ran johya dí tømhbü, ngue di nequi a ma Ojahü ra Jesucristo tate tho rá ts'edi, ne ma yantehü a. ¹⁴ Ne bin däse a ngue di 'bercahü gätho man ts'om'bäihü, ne da mberca ma mbuihü, da 'yøt'e ngue yú t'uhni zehëgahü Oja, ne di çhyagahü nangue ran ho ya. ¹⁵ Ne guehna i ja ua gui xänba büya. Dami xänbi, gui 'yomfënip yu cu, ne gui hecpi, nguetho bin 'da'a ran t'ëdi xun ho gui 'yøt'e. Ne o guidí japi da mbesta'a nim hma.

3

I sih ra Tito nda'a nín zofo da xänba yu 'yëc'yëi

¹ Ne nu'i gra Tito, dami bënba u yu cu ngue da numansu ra ts'ut'abi, ne'u yüm fäts'ihü ra ts'ut'abi gätho da numansu. Ne hin da 'yørpa ram fe'ts'i, pegue mpähä tho ho da 'yøt'e 'be'a gätho xun ho. ² Ne gui xifi njon ga c'aman'uhü, ne hin dan junthü, pe ma pähä zehëhü da thaçpahü. Ne din jajü ra yembui nangue gätho yu ja'i. ³ Guim bëmhü ngue neju dán tontohü mám'bet'o, ne mi jase man t'ëdihü, neju dán hyäzehëhü, ne gätho dán 'yëhëhü rá ts'oqui ra ximhäi. Ne dá 'beh ma pahü nangue man ts'om'bäihü dá øthü, ne dá seyabahü ma mijä'ihü. Mí ts'anju ne xim mí santehü. ⁴ Pe bi zøn ra pa bi nequi rá mate Oja ma yantehü, ngue bi 'yørpa ran huçcate u yu ja'i. ⁵ Ne bi yanjü Oja. Pe hin nangue yun t'øt'e xun ho dá øthü, pe bi yanjü nangue rán huçcatesë 'bu má ømanhohü a. Bi 'dajü ra 'da'yote 'bu mi mberca ma mbuihü, ne dí 'buhmbü ma'da'yo nangue rá Hogandähi. ⁶ Ne bi 'dajü xun ho rá Hogandähi n'youi xun gu rán japi ne rá ts'edi nguetho ra Jesucristo ma yantehü a. ⁷ Ngue bi hogahü nangue rá mate, janangue'a 'darbu dam 'buhmbü nangue ra temazai, ne gue'a dí tømhbü a ya. ⁸ Ne gätho majuani na im mangua. Gui hyäh ni mbui gui xänbi xun ho yu 'yëc'yëi 'burü, janangue'a da bëni emme da hyumbi da 'yøt'a ran ho. Nguetho xun ho a, ne da mbäx yú mijä'ihü büya. ⁹ Pe o guidín junthü nangue'u yum hma nte ní mbatho, ne hinguin junthü nangue 'be'u yú thuhu u yum bombøta maya'bu. O guidín sühmbü nangue yun t'ëdi midí un Oja yu judío, nguetho säti tho ho 'bu dán sühmbü u. ¹⁰ Nu'bu 'bu a n'da n'dan'yo yum hma im ma ní ðap'ahü yun junt'i, dami hecpi. N'dandí o yondí gui hecpi. Pe nu'bu hin da 'yøde, gui hyethohü a. ¹¹ Nguetho nu'a xi'ahü yum hma ní ðap'ahü yun junt'i, xí bøm bu ja rá 'yu Oja a, ne øt' yu ts'oqui, ne da nuse bu 'be'a xí 'yør büya.

Man'da i xih yu amigo ra Pablo

¹² Dí ɛna ga pɛnhna ra Temio o gue
 ra Tíquico. Nu'bɛ bi zɔm bɛ, 'yɔrqui
 ts'ɛ ra mate gua ɛ'a n'dihi, dan c'at'ui
 bɛ ra hnini Nicópolis. Nguetho dín
 nde dam 'bɛhmbɛ bɛ 'bɛ bin ja yɛ
 pa xɛn sɛ. ¹³ Dami fäts'i xɛn ho a
 ra Zenas, nu'a im pɔngahya nangue
 yɛn t'ɛdi. Nɛ'a ra Apolos, dami zɛdi
 da dɪn'a mahyoni ngue da hyax 'bɛ
 bi mbɛ bɛ n'danni. ¹⁴ Nguetho nu
 yɛ cu da bɔdi ngue dim pɛfi xɛn ho
 nangue yá 'bɛfi zɛhɛ, n'damhma da
 zä da mbäx ɛ mi'da di 'bɛ'a mahyoni.
¹⁵ Dami zɛngua gahe ts'ɛ ɛ bí 'bɛpɛ,
 ngue'ɛ ma mi 'yɛc'yɛihɛ, ngue 'da xtán
 huɛctahɛ. Nɛ dí äp Oja da 'yɛnts'ahɛ
 rán japi gätho ahɛ. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɛ
 ya, nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya.

FILEMÓN

Ra søcuą bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Filemón

*Ra Pablo bi 'yorba ra søcuą ra
Filemón*

¹ Nguä drá Pablogä dí ofädigä nangue ra Cristo Jesús. Dí ot'ä'be ra søcuą ra Timoteo, ne ga pen'na'be ma amigo'a'be grá Filemón, man 'yohu i nangue rá 'bɛfi Oja. ² Ne dadí zengua'be yu 'yɛc'yɛi ngue zai dim peti bu ni ngu, ne ma cuhu ra Apia. Ne dadí zengua ra Arquipo man 'yohuhu dín yamhbe rá 'bɛfi Oja. ³ Nu Oja ma Tahu ne ma Hmuhu ra Jesucristo di 'da'ahu rá mate ne da hyut'a ni mbuihu.

Rán huɛcate ne rá t'ɛc'yɛi ra Filemón

⁴ Ne nu'i ma zu cu mahuɛqui i, nu'i grá Filemón, dadí undä ra jamadi nangue'e nu'bu dí ya'be Oja. ⁵ Nguetho dá øde 'be'a gui ørpu gui 'buhmbu, ɛmme i ja nin huɛcate nangue yá t'uhni Oja bu. Ne dí øde ngue i ja ni t'ɛc'yɛi xun ho nangue ra Jesús ra Hmu. ⁶ Ne dí äcä rá ts'edi Oja ngue xun ngu yu ja'i da 'yɛc'yɛi ra Jesús nangue nim hma, ne da hyani 'be'a gätho ran ho di 'daju ra Cristo Jesús. ⁷ Gueczehégä ɛmme dadí johya, ne i hu ma mbui nangue nin huɛcate, ma zu cu i grá Filemón. Nguetho xun ngu gá hyurpa yá mbui yá t'uhni Oja.

*Bi t'äp ra mate ra Filemón nangue
rá 'yɛhɛ ra Onésimo*

⁸ Nuya madague a i ja man t'ɛdigä nangue ra Cristo ngue xcá manda i, ⁹ pe man'da xun ho ga ä'a n'da ra mate tho gui 'yøt'e nangue ran huɛcate tho, ngue gui simanho mahøn'a na ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Nugä drá Pablogä, ya xtán dác'yɛigä, ne dí ofädigä nangue rá 'bɛfi ra Cristo Jesús. ¹⁰ Dí ä'a ra mate nangue ra Onésimo, nu'a tengu'bu ma t'uhni ngä nangue ra Cristo, nguetho bi 'yɛc'yɛi ra Cristo nangue dá xicä ua ja ra fädi. ¹¹ Nu'hu 'da yu pa xu thogui,

hin te madí muui ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Pe nuya xun ho da 'yørcui. ¹² Nuya ga pen'nahu ra Onésimo bu gui 'bui. Ne nu'bu bi mba a, da du ma mbui, nguetho ɛmme dím bɛn a. ¹³ Ne dín ndepe xtán gocua ra Onésimo, sä xtí zequi ts'hu, nguetho dí ofädigä, ngue dím mangä ran ho ma'da'yo, ngue tengu'bu da gue'a zehɛ xquí zequi. ¹⁴ Pe hin dín nde gam ma ngue da gocua 'bu nte guim ma, nguetho nu'a ran huɛcate jatho da bɛnse n'da, hin da t'ørba ts'edi n'da a. ¹⁵ Pe nu'a bi 'yøt'na bi 'dapu gui 'bui 'da yu pa, pe bi bømanho, nguetho bi hocpa rá mbui Oja ya. Ne nuya gadín cuui mazai na ya. ¹⁶ Hin gui sini nangue ni 'yɛhɛ thoho pe gui sini nangue ni zu cu nangue ra Cristo, nguetho nuna ma zu cuhu mahuɛqui. Nuya man'da di nuui ya, nguetho hinga hønt'a ni 'yɛhɛ, pe ni zu cu nangue ra Cristo ma Hmuhu ya. ¹⁷ Nu'bu majuani dadín amigoui xun ho, dami sin na ra Onésimo, tengu tho 'bu xquí sin zehɛgä 'bu xcá mbasɛgä bu. ¹⁸ Nu'bu ja 'be'a bi 'yøt'e'e, uague i ja 'be'a i tu'a'i, pe 'yo ma güenda ga juzehégä. ¹⁹ Nugä ga firmagä, drá Pablogä, janangue da fädi majuani ga ju't'ä a rá güenda na. Janangue'a hingui hei gui sin ya ne gadín cuui. Pe nde'bu guin 'yomfɛni ts'hu, nguetho guengä dá ja'a'i gá tɪn a ra temazai 'bu gmí 'yɛc'yɛi ram hma dá xi'i. ²⁰ Nuya ma zu cu, 'yørcui ts'hu ra mate 'be'a dí ä'a'i, nangue guin 'youi ra Hmu. Nu'bu gui 'yut nin huɛcate nangue ra Onésimo, da hyu ma mbui 'bu. ²¹ Nugä dá o't'ä a ra søcuą i ja ua ya, nguetho dí ɛc'yɛi ngue gui 'yøt'e 'be'a dí xi'a'i. Ne dím bɛni hinga hønt'a dí xi'a'i pe man'da ran ho guim bɛnse 'be'a gui 'yøt'e. ²² Dami hoqui ts'hu hapu sä dan säyagä bu, ne dami 'yäfɛ Oja nanguecä, ne Oja da 'yøt'e da xogagui, da zä ga mbagä bu, gan nu'ahu buya.

*Yün zengua ra Pablo, ne bi ma da nu
ran japi a ra Filemón*

²³ Nuya dí ofädi'be ra Epafra, ne'a di zengua i. Ne nu'a i ofädi nangue

bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo Jesús. ²⁴ Nu ra Marcos ne ra Aristarco ne ra Demas ne ra Lucas, nuya ma mimbefihe nangué rá 'befi Oja di zengua i. ²⁵ Ne nu'a ma Hmuh ra Jesucristo di 'da'ah rán japi a, gätho ah. Ne hønt'a dí xi a ya.

HEBREOS

Ra sɔcuɑ bi 'bɛnba yɯ 'yɛc'yɛi, yɯ israel, ngue na yɑ ra hebreo ɯ

Bin 'yusɛ Ojɑ nangue'a rá Ts'unt'ɯ

¹ Nu'bɯ maya'bɯ thofo 'dahmi ts'ɯ bɯ í 'yu'a rán 'yomfɛni Ojɑ, nɛ 'dahma 'dan'yo bɯ á xi'ɯ yú pɔngahyɑ. Nɛ gue'ɯ bi xi a mam bombɔtahɯ ɯ, gue dyɯ is-raelhɯ. ² Pɛ nuya rán zɛgui yɯ pa ya, bi jajɯ ga pɑhmbɯ xɯn ho Ojɑ ya nangue rá Ts'unt'ɯ bi zɔcuɑ dí 'bɯhmbɯ. Nɛ guesɛ a rá Ts'unt'ɯ í 'yɔt' Ojɑ gátho yɯ ximhái, nɛ bi zǎnni dim Hmu 'bɛ'a gátho i ja. ³ Nɛ ní 'yɛpɯ bí 'bɯ Ojɑ rá Ts'unt'ɯ tengu'bɯ rá thai ra hyadi, gue'a di jajɯ ga pɑhmbɯ a rán ho Ojɑ. Nɛ tengu 'bɯ ra sello, 'da angu da bɔni. Nɛ di 'yonse 'bɛ'a gátho i ja a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ, nangue rá m hma i ja rá ts'ɛdi. Nɛ nu'bɯ mí juasɛ bi hoga ma ts'oquihɯ ua, bi mbeng bɯ mahɛts'i 'darɯ ní mandau i a tɑtɛ thofo i ja rá ts'ɛdi.

Man'da i ja rá ts'ɛdi rá Ts'unt'ɯ Ojɑ xinda gue'ɯ yám 'bɛhni mahɛts'i

⁴ Nu rá Ts'unt'ɯ Ojɑ 'bɯ ya xí hogahɯ, bin t'un rá ts'ɛdi xɯn ho xinda gue'ɯ yám 'bɛhni mahɛts'i. Nguetho ya rá Ts'unt'ɯ zɛhɛ Ojɑ a, i conhui rá ts'ɛdi rá Ta xinda gue'ɯ yám 'bɛhni. ⁵ Nguetho: Nu'i ma 'dats'unt'ɯ i, dí 'da a ni ts'ɛdi ya, pɛ njɑm'bɯ bi t'ɛmp'ɯ yám 'bɛhni Ojɑ, pɛ hinda hɔnt'a rá Ts'unt'ɯ zɛhɛ. Nɛ: Nugá dra Ta nangue ma Ts'unt'ɯ, nɛ xínga n'da rá m 'bɛhni Ojɑ bi 'yɛmbi. ⁶ Pɛ nu Ojɑ 'bɯ mambá si ua ja ra ximhái a rá Ts'unt'ɯ, nɛ bi 'yɛna: Nu ahɯ gyɯm 'bɛhni mahɛts'i, gátho gui thɑndehɯ na ma Ts'unt'ɯ, bi 'yɛn Ojɑ. Nguetho nu'a rá Ts'unt'ɯ go da t'ɛspa a bɯ na nu Ojɑ. ⁷ Pɛ nu yám 'bɛhni mahɛts'i, i ɔt' Ojɑ yú 'yɛhɛ thofo ɯ, tengu mán t'o't'i: ɛmmɛ i tih yám 'bɛhni 'bɯ i ɔrpa rá 'bɛfi tengu 'bɯ yɯn dɑhi,

nɛ di juadi 'bɛ'a gátho hingui nu-manho Ojɑ tengu 'bɯ yɯ sibi, nangue rá ts'ɛdi zɛhɛ Ojɑ.

⁸ Pɛgue bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ: Nu'i gra Ojɑ, thocpa thofo gam manda zɛhɛ mazɑi, njɑm'bɯ dim 'bɛh ni ts'ɛdi, nɛ guidí manda xɯn ho.

⁹ Nɛ bi 'yɛmbi:

Nu'i gra Ojɑ, ɛmmɛ guí numanho a ran ho, nɛ 'bɛ xingui ts'ɯ guí nde gui nu a ran ts'o. Janangue'a ni Ojɑgui man'da dá 'da'a ran johya

xinda gue'ɯ gátho mi'da ni cu gue ma 'yɛc'yɛi,

bi 'yɛmbi. ¹⁰ Nɛ bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ a Ojɑ:

Nu'i gra Hmu, rá mbɯdi gá 'yɔt' ra ximhái,

nɛ gá 'yɔzɛhɛ 'bɛ'a gá bí ja mahɛts'i, bi 'yɛn Ojɑ.

¹¹ Nɛ nu'a ra ximhái dim pádi, nɛ mahɛts'i, pɛ nu'i gam 'bɯi mazɑi.

Gátho yɯ din ts'oni tengu'bɯ yɯ 'yahe.

¹² Nɛ tengu'bɯ di páh ní he n'da, din jabɯ 'bɯ gá páh ra ximhái.

Pɛ nu'i njɑm'bɯ gam pádi gátho yɯ pa, nɛ njɑm'bɯ da gua'a ni te.

¹³ Nɛ, dami manda ua ja ma ts'ɛdi ui, ja gue'bɯ ga ja i gui tɑp'ɯ gátho man suiɯ,

bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɯ a Ojɑ. Pɛ njɑm'bɯ bi xi ɯ yám 'bɛhni Ojɑ tengu a. ¹⁴ Gátho yám 'bɛhni bí pɛnhua, tengu'bɯ yɯn dɑhi gue hin dí nuhɯ, i ɔt' yú 'yɛhɛ Ojɑ nanguejɯ to'o gátho nts'ǎnni da hyɑn a ra te njɑm'bɯ da guadi.

2

Jatho ga ɯrpahɯ ra güenda a ní yɑnjɯ Ojɑ

¹ Pɛ nu'a rá Ts'unt'ɯ Ojɑ bi 'yurcahɯ rá 'yu Ojɑ, xinda gue ɯ 'bɛ'a mí hma maya'bɯ. Janangue'a man'da ɛmmɛ jats'ɛditho ga jamansuhɯ a 'bɛ'a dí ɔhmbɯ ya, n'dahma hin ga 'bɛhmbɯ a, nɛ xín dam 'bɛhmbɯ bɯya. ² Nu'bɯ mí man'ɯ yám 'bɛhni Ojɑ ɯ yún t'ɛdi Ojɑ maya'bɯ, pɛ guehma bi nu ran ɯnbi a rán säui a to bi mbɛsta a bi ma. Pɛ nu'a

rám hma Ojã bi man'a rá Ts'unt'u, man'da ja rá ts'edi a. ³ Janangue 'be xíngui ts'u ga ponjũ 'bũ hin dí ɯrpahũ ra güenda a rá hma mixte thoho. Ne gue'a ram hma ní ɯãnjũ Ojã a. Ne rá mbũdi bi mansɛ ra Hmu 'bũ mim 'bũcua ja ra ximhãi. Ne m'bejua bi xijũ ɯ yũ xãdi gue bi 'yø a bi man ra Hmu. ⁴ Ne'a Ojã bi 'yudi majuãni a ram hma 'bũ mí 'yøt' yũ hmɛpya ne xũn ngu yũn t'øt'e mixte. Ne'bũ mí 'dajũ ra ts'edi nangue rá Hogandãhi, tengu mí ndesɛ Ojã bi darcahũ. Ne gue'a í 'yudi majuãni a ram hma.

Nu ra Jesús njuãntho bin ja tengu thohogahũ

⁵ Pɛ nuna rá ts'edi Ojã gue dí mangã, hinga nan ja xũn ho. Pɛ hinga gue'u yãm 'bɛhni mahɛts'i di jap Ojã di manda bũ ja ra 'da'yo ximhãi 'bũ bin ja rá ts'edi Ojã xũn ho bũ. ⁶ Pɛgue bi zãn Ojã to'o di manda bũ, tengu bi si'a Ojã 'bũ mí t'ãnni 'bɛ'a di 'yɛt'ui yũ jã'i: 'Bɛ'a gue ɛ dí pɛhmbe gue ɛmmɛ guím bɛnje, ne dyũ jã'i thohohe. Ne man'da guidí jamansuje.

⁷ Pɛ ja 'da yũ pa gá jaje him mí ja ma ts'edihe, xinda gue'u nim 'bɛhni bũ mahɛts'i.

Pɛgue gá sãnni gui 'yɛscahe, ne gui 'dac ma ts'edihe.

Ne gá sãnni ga mandahe 'bɛ'a gãtho i 'bũi ne 'bɛ'a gãtho i ja gue gá 'yøt'e.

⁸ Ne gãtho gá sãn'ndũ mi'da 'bɛ'a gã gá 'yøt'e gue da 'yɛc'yɛigahe,

bi 'yɛm bũ mán t'o't'i. Janangue'a hin'yũ 'bɛ'a bi zãnni gue hin ga mandahũ, nguetho bi 'yɛna: "Gãtho da t'ɛc'yɛi ɯ yũ jã'i." Pɛ hindaná nuhũ gue gãtho da 'yɛc'yɛigahũ. ⁹ Pɛ hinda hønt'a ra Jesús, bin ja tengu mán t'o't'i, bi t'ɛspa 'bũ mí du, bin t'un rá ts'edi. Pɛgue xín ja 'da yũ pa bin japi him mí ja rá ts'edi xinda gue'u yãm 'bɛhni Ojã mahɛts'i. Janangue'a bi zã bi du nangue n'da ngu n'dajũ, nangue rán huɛcate Ojã. Ne nu'a ran dãte bi nu, gue'a í t'ɛspa a. ¹⁰ Nu Ojã bi zãn'ndũ gãtho da hyonse. Ne bi nde

bá si xũn ngu yũ t'ũhni bũ ja rá ts'edi. Janangue'a xũn ho a bi 'yøt' Ojã gue bin ɯnba ɯ yũ Hmu, guɛpũ bi zã bi ɯãnjũ xũn ho. ¹¹ Ne nu'a ra hocpate ne'u to'o mahoqui, ne n'dat'a yũ Ta. Janangue'a hingui pɛ'ts' rá sã a ra hocpate da 'yɛmbi yũ cu ɯ bi hoqui.

¹² Tengu mán t'o't'i, bi 'yɛna:

Ga xi ɯ ma cu gãtho nangue'e,

ne ga ɛs'i'i nubũ ja rá mpeti ma cu,

bi 'yɛn'a ra Cristo. ¹³ Ne man'da bi man ra Cristo:

Dí tø'mi da mbãxcã Ojã.

Ne xø bi 'yɛna:

Dí 'bãhmbe ua ya yũ t'ũhni Ojã bi 'daqui,

bi 'yɛn'a ra Cristo. ¹⁴ Nujũ yã t'ũhni gahũ a, dyũ jã'i thohohũ, ngue i ja ma ngøhũ ne ja ma jihũ. Ne a ra Jesús bin jã'i ne bin ja rá ngøc'yɛi tengu thoho gahũ. Janangue'a bi zã bi du ngue í 'bɛrpa rá ts'edi a rá hmu ran dãte, ngue ra zĩthu. ¹⁵ Ne guɛpũ da zã di 'uecpa yã mbidi ɯ to'o i su ran dãte gãtho yũ pa i 'bũi.

¹⁶ Ne mfãdi hinga gue'u yãm 'bɛhni Ojã mahɛts'i bi 'yørpa ra güenda da ɯãni, pɛgue guɛnjũ dyũ 'yɛc'yɛihũ yãm bom'bɛtojũ ra Abraham, nde Ojã da ɯãnjũ. ¹⁷ Janangue'a nu ra Jesús njuãntho bin ja tengu thoho gahũ, bi bɛni 'bɛ'a gãtho dí m bɛmhũ, bi zã 'bɛ'a gãtho dí sãhũ. Nu'bũ hin xtín jabũ, hin xtán zã xtí huɛgahũ, hin xtán zã xtí juah rá 'bɛfi Ojã gue bi hoga ma ts'oquihũ. Gue'a í t'ɛmbi bim hmumbãjã a. ¹⁸ Ne nuya da zã da mbãxcãhũ to'o i ts'ã nangue yũn ɯnbi, nguetho nesɛ a bi ts'ã nangue yũn ɯnbi, ne bi hyät'i.

3

Nu ra Jesús man'da sä da t'ɛspi xinda gue'a ra Moisés

¹ Nuya, ma hoga cu ahũ, gue bi huan'nahũ 'darpũ dam 'bũhmbũ bũ mahɛts'i a Ojã. Dami 'yøhmbũ ya nangue ra Jesús, nu'a ra pøngahyã ne ra hocpate nangue rá 'yu Ojã dí tenhdũ. ² Nu ra Jesús bi juah rá 'bɛfi bi un'na Ojã, tengutho ra Moisés bi juah

rá 'bɛfi gue bi jamansu ɯ n'dam'bɛi yú t'ɯhni Ojɔ. ³ Pɛ nu ra Jesús man'da sä da t'ɛspi xinda gue'a ra Moisés, tengu tho ho ra ta bɯ ja n'da ra ngu man'da da t'ɛspi xinda gue'ɯ yú t'ɯhni. ⁴ Pɛ madague'bɯ i ɔrpa rá 'bɛfi Ojɔ ɯ yɯ jɔ'i, tengu bi 'yɔt' ra Moisés, pɛ nu'a Ojɔ i ɔzɛhɛ gátho rá 'bɛfi. ⁵ Nguetho rá 'yɛhɛ Ojɔ a ra Moisés, nɛ bi jɔ'ts' rá bɛfi bi jamansu gátho yú t'ɯhni Ojɔ maya'bɯ. Nɛ nu rá 'bɛfi ra Moisés bi 'yu i ts'ɯ a rá 'bɛfi ra Cristo da 'yɔt' 'bɯ bi zɔhɔ. ⁶ Pɛ nu ra Cristo rá Ts'unt'ɯ Ojɔ a, nɛ bi jɔ'ts'i bim hmu nangue'ɯ n'dam'bɛi yú t'ɯhni Ojɔ. Nɛ guectahɯ ya n'dam'bɛi yú t'ɯhni gahɯ Ojɔ, 'bɯ dadí thoctahɯ dí pɔhmbɯ majuɔni a, nɛ'bɯ dadí thoju a nán johyahɯ a ran ho dí tɔmhɯ.

Da zin yú t'ɯhni Ojɔ da hyurpa yú mbɛi

⁷ Janangue'a i ɛn'a rá Hogandɔhi Ojɔ bɯ ja rá t'ohni:

Nuya ra pa i jabɯ ya in zo ahɯ Ojɔ. Pɛ ɛmmɛ xɛn ho 'bɯ gui 'yɔhmbɯ a i xi ahɯ.

⁸ 'Yo gadí ɯ't' ni mbɛihɯ tengu bi 'yɔt'ɯ mí tɛn ra Moisés, bi numan'ɯtho Ojɔ 'bɯ mín 'yo bɯ ja ra ɯhái.

Nɛ bi zä Ojɔ ɯ yɯ jɔ'i nangue 'bɛ'a bi numanhose.

⁹ Nu nim bombɔtahɯ bi 'yɔrca ran ts'äte nɛ bi numan'ɯthogui 'bɯ nyote njɛya mín 'yo bɯ ja ra 'yu, madague'bɯ bi nu xɛn ngu yɛn t'ɔt'e gue dá ut ma ts'ɛdi, bi 'yɛn Ojɔ.

¹⁰ Janangue'a dán cuɛgä nangue'ɯ yɯ jɔ'i,

nguetho thocpa tho ho i 'uegue nangue yú mbɛi,

hin jam'bɯ bi bɔ a ra 'yu dá xifi, bi 'yɛn Ojɔ.

¹¹ Janangue'a ɛmmɛ dán cuɛgä nangue'ɯ. Majuɔni dá ma,

hin ga singä bɯ ja ra häi ɯ ngue da hyu yú mbɛi, bi 'yɛn Ojɔ.

¹² Ma zi cu ahɯ, pɛ dam fähmbɯ. Xi'bɯ n'da ahɯ gui 'uehmbɯ 'bɯ din ja ahɯ ra ts'ombɛi, gue gui 'yɛna hin gui nde gui 'yɛc'yɛihɯ Ojɔ, i 'bɛi. ¹³ Pɛ n'da ngu n'da ahɯ damim fäxhɯ bɯ ja ra

hoga'yu, n'da pa ngu n'da pa, janya i sä ga ɔhmbɯ a im ma Ojɔ, yɯ pa ya. Nɛ nu'bɯ din jabɯ gui 'yɔthɯ, xínga n'da ahɯ da hyä ahɯ yɯ ts'oqui, gue di 'bät'a ni mbɛihɯ. ¹⁴ Nguetho dí comhbɯ a rán ho ra Cristo 'bɯ dí thoju a ní hyu ma mbɛihɯ a, gue'bɯ go rán zɛgui tengu 'bɯ rá mbɛdi dá tɔmhɯ. ¹⁵ Janangue'a i xijɯ a rá t'ohni Ojɔ ya: ɛmmɛ xɛn ho 'bɯ gui 'yɔhmbɯ a rá nde Ojɔ gue in zo ahɯ ya.

'Yo gadí ɯ't' ni mbɛihɯ tengu bi 'yɔt'ɯ 'da bi numan'ɯ tho Ojɔ, bi 'yɛna.

¹⁶ To'o ɯ bi 'yɔh rá m hma Ojɔ nɛ bi numan'ɯ tho. Ha hinga gue ɯ yɯ jɔ'i bi yɔn Ojɔ nangue'a ra häi Egipto mín 'yohɯ ra Moisés. ¹⁷ Nɛ to'o bi un ra cuɛ Ojɔ gátho nyote njɛya. Ha hinga guet'ɯ bi yɔn Ojɔ bɯ ja ra häi Egipto, bi 'yɔt' yɯ ts'oqui, janangue bi du bɯ ja ra ɯhái. ¹⁸ Nɛ to'o ɯ majuɔni bi t'ɛmbi hin da hyurpa yú mbɛi Ojɔ. Ha hinga guet'ɯ him bi 'yɛc'yɛi Ojɔ. ¹⁹ Gam bɛmhɯ ya hanja him bi zä bi zin Ojɔ ɯ, nguetho him bi 'yɛc'yɛi Ojɔ ɯ.

4

¹ Nuya i jatho ga suhɯ, janya i ja yɯ pa i xijɯ Ojɔ da zinɯ bɯ ja rá ngu ngue da hyurca ma mbɛihɯ. Xɔhma ts'urbɯ tho ho hin da zɔni ga cuthɯ bɯ. ² Nguetho neju bi sijɯ a ram hma gue dí cɯ't'a n'da, tengu bi sih yɯ jɔ'i mí 'bɯh maya'bɯ, gue'ɯ bin 'yohɯ ra Moisés. Pɛ nu'ɯ, him bi zä í ts'im bɯ a ram hma bi sifi, nguetho him bi nde bi bɔ ɯ gue majuɔni a. ³ Pɛ nuju gue dí pɔhmbɯ majuɔni a ram hma, guenju gue ga cuthɯ bɯ da hyurca ma mbɛihɯ Ojɔ. Nɛ guerɯ him bi zä bi yɯt'ɯ 'da, bi 'yɛn Ojɔ:

Janangue'a dán cuɛgä nangue ɯ, nɛ majuɔni dá ma,

njam'bɯ ga singä ɯ gue da hyu yú mbɛi, bi 'yɛn Ojɔ.

Pɛ bi dɯ'mi bi xih yɯ jɔ'i gue da zim bɯ 'bɯ mí jua a bi 'yɔt' ra ximhái Ojɔ, nɛ bin säya bɯ, bi hyu rá mbɛi zɛhɛ.

⁴ Tengu bi ma rá t'ohni gue nubɯ bi ma, gue:

Ná yoto ma pa bin säya Ojä 'b_u mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi.

⁵ Pεgue bi xi' b_uya nangu'e' 'da mín 'yoh_u ra Moisés:

“Njam' b_u ga singä _u gue da hyu yú mb_ui,” bi 'yεn Ojä.

⁶ Pε guehma 'b_ui to'o din säya b_u da hyu yú mb_ui. Pε hinga gue' b_u 'da bi sifi maya' b_u, nguetho him bi 'yεc'yεi a ram hma. ⁷ Pεgue bi 'yu Ojä n'da ra pa mahøn'a, gue ra pa i jab_u ya, tengu bi ma ra David nangu'e _u x_un ngu y_u jεya xí thogui 'b_u mí 'b_uh ra Moisés. Nε gue'a ram hma xí hmangua, gue εna:

Nuya ra pa i jab_u ya in zo ah_u Ojä. Pε εmme x_un ho 'b_u gui 'yøhmb_u a i xi ah_u.

'Yo gadí _u't' ni mb_uih_u tengu bi 'yøt' b_u 'da bi numan' _utho Ojä, bi 'yεn'a ra David.

⁸ Nu'a ra Moisés bim pommi a ra Josué bi thoqui bi zix _u y_u ja'i. Bi säyabi b_u ja a ra häi Canaan bi un Ojä, bin johya b_u. Pε nu' b_u da gue'a ran johya bi man a Ojä, hin xtá ma mahøn'a Ojä nangu'e man'da ra pa 'b_u. ⁹ Janangu'e'a guexa'a i ja n'da ra xεqui í juadi x_un ho, guep_u da hyurca ma mb_uih_u Ojä, gue yú t' _uhnigah_u a. ¹⁰ Nu' _u to'o da y_ut' i gue da hyurpa yú mb_ui a Ojä, din säya nangu'e gätho yú 'bεfi _u tengu tho Ojä bin säya nangu'e gätho rá 'bεfi bi hyu rá mb_ui 'b_u mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi. ¹¹ Janangu'e'a nde' b_u εmme ga ndeh_u ga c_uth_u b_u. Hin ga øth_u tengu _u him bi 'yεc'yεi ram hma 'b_u mí xi Ojä. ¹² Pε nu'a rá m hman Ojä dim pεfi tengu' b_u ra theni yoho yú het' i, pε man'da i ja rá ts'edi a xinda gue ra theni, ngue i sä da zørp_u mbo ní mb_ui n'da, i urcah_u 'bε'a gätho dí m bεmh_u mbo ma mb_uih_u, 'bε'a majuani dí n de ga øth_u, ngue nda'a bi bεngah_u Ojä, nε nda'a dá bεnsεh_u. ¹³ Xinga n'da _u bi 'yøt'a Ojä gue i sä da 'yācpi 'bε'a mbεni, gätho i pādi, nε di nεqui b_u ja rá dā a to i hāscah_u ra güenda.

Nu ra Jesús ma hmumbäjäq_u x_un ndoho rá ts'edi

¹⁴ Nu ra Jesús rá Ts'unt' _u Ojä, i t'εmbi ma hmumbäjäq_u nguetho ma hocpateh_u a. Nε bi zøm b_u mbo mahεts'i. Nε i fāxcah_u a gue i ja rá ts'edi mixte. Janangu'e'a ga thoqui ga tēnhd_u a rá m hma. ¹⁵ Nu ra Jesús ma hmumbäjäq_u i pādi hinga gätho dí häth_u _u dí säh_u, nguetho bi zā 'bε'a gätho dí säh_u. Pε hin jam' b_u bi 'yøt'a n'da ra ts'oqui. ¹⁶ Janangu'e'a hin ga suh_u dan yāh_u Ojä b_u bí ja rá ts'edi, nguetho di huεgah_u nε di pungah_u, nε da mbāxcah_u a ra ora dí homhb_u a.

5

¹ Bi than'd_u 'da y_u ja'i israel 'b_u maya' b_u ngue dim hmumbäjäq_u. Nε da 'yāp'a Ojä nangu'e gätho mi'da. Nε midí thocpa Ojä _u yú 'bøts'e nangu'e _u y_u zu'uε bi tho, gue ní mba ma punbi yú ts'oqui y_u ja'i. ² Nε nangu'e y_u ja'i tho ho _u y_u hmumbäjäq_u, hinga gätho bi 'yøt'e x_un ho, ngutho _u mi'da yú mija'ih_u. Janangu'e'a bi zā janate tho bi hoc' _u y_u yāmb_ui nε y_u 'yøt'ats'oqui. ³ Nε jatho rá mb_udi midí un Ojä n'da ra 'bøts'e ra mbäjäq_u nangu'e yú ts'oqui zεhε, tengu bi 'yøt'e nangu'e yú ts'oqui y_u ja'i. ⁴ Njongui sä da 'yøt'e gue dim hmumbäjäq_uε, nε hønt'a Ojä sä da huahna n'da ra hmumbäjäq_u, tengu 'b_u mí huahna ra Aarón. ⁵ Nε ngutho bin ja nangu'e ra Cristo, him bi mansε gue dim hmumbäjäq_uε, pε Ojä bi un ran t'εdi gue dim hmumbäjäq_u, tengu bi ma rá t'ohni Ojä 'b_u mí 'yεna:

Nu' i ma 'dats'unt' _u i, dadí 'da'a ni ts'edi ya.

⁶ Nε bi 'yεmbi mahøn'a:

Nu' i gam mbäjäq_u gätho y_u pa ya, tengu ra hmεpya bi 'yøt' ra Melquisedec,

bi 'yεn Ojä b_u ja rá t'ohni. ⁷ Nu ra Cristo 'b_u mim 'bεcua ja ra häi, zāi nan yāui Ojä, bi 'yāp rá mfäts'i da dāp' _u. Nts'edi bi mbafi nε bin zoni. Pε bi bādi ja rá ts'edi Ojä da yām b_u ja ran dāte. Nε bi 'yø Ojä 'b_u mí nde din unse b_u ja rá pähä Ojä. ⁸ Nu'a ra Cristo, madague' b_u rá Ts'unt' _u Ojä a, pεgue bin ja' i a, janangu'e'a bi xänba y_un _unbi 'bε'a dí 'yørp_u rá pähä Ojä

a. ⁹ Bin jabu bi 'yøt'e, janangue'a bi zøni bi ja'ts'i gätho rá pähä Oja. Ne bi zä bi un'na ra te mazai gue to'o gätho da 'yεc'yεi a. ¹⁰ Nguetho bi huan Oja a gue dim hmumbäjä nanguue dyu 'yεc'yεih, tengu ra hmεpya bi 'yøt' ra Melquisedec.

Nts'utho 'bu ga penju

¹¹ I ja xun ngu 'be'a dín nde ga xi ahü nanguue a bim hmumbäjä a ra Cristo. Pe xun hεi ga xi ahü nguetho hin gui honi gui pämbu. ¹² Ne xun ngu yu pa xu thogui gue mí ja ngue xquín xänbateh, pe guexta'a i jatho da si ahü u yam hma hingui hεi nanguue Oja. Nguetho gá cohi gán 'yambüh. I jatho gui sihu ra xi'ba tengu'bu gyu 'uεreh, ne hin gui häthü gui sihu njuantho ran ts'ihme. ¹³ Ne nu'a gnán ts'ihmeh ra xi'ba, in ja tengu yu 'uεre, ne hinda ná pämbu 'be'a ra te gue däm 'buhmbu njuantho. ¹⁴ Pe nu ran ts'ihme xun ho nt'øt'e nanguue yu daja'i. Ne xun te yú mbui nanguue zai dín 'yomfεni, janangue'a pädi nda'a xun ho ne nda'a hingui ho.

6

¹ Janangue'a nde'bu ga thoqui ga hombu gue dan daja'ih. Nde'bu hinga hont'a ga mamhu a rá mbudi bi sāngahu nanguue ra Cristo. Nde'bu hinga hont'a ga mamhu gue ga päh ma mbuih gue mí εna xtá hjoj, ne hinga hont'a ga mamhu ga dáp ma mbuih Oja. ² Nde'bu hinga hont'a ga mamhu ram hma dan xixyahu, ne nanguue ran jäxa'yε, ne nanguue da dambεni u xun du, ne nanguue dín ja ran juanbi 'bu rán zεgui, nde'bu hinga hont'u ga mamhu ya, nguetho dí pämbu nda'a u. ³ Mbähä ga thoj 'bu da zä da xoc'a ni mbuih Oja, nguetho i ja mi'da. ⁴⁻⁶ Nguetho nu'bu hin ga thohmbu, xøhma thoho da bεni da mbenc i 'da. Ne nubuya him man'dandj da nde ba pengui mahøn'a. Nguetho nu'bu mí numanho n'dandj rán nequi Oja, ne bi zāmanho a bi un Oja, ne bin 'yohü rá Hogandahi Oja, ne bi zāmanho a rá

hogamhma Oja, ne bi ba i ts'u rá ts'edi a ra 'da'yo ximhäi dín ja. Pe nu'bu da mbengui, ya him man'dandj da zä di hoc yú mbui mahøn'a. Nguetho im bεni tengu'bu da zä di cuat mahøn'a bu ja ra pont'i a rá Ts'unt'u Oja, ne di japi dín thenda a ra Cristo. ⁷ Nguetho tengu'bu n'da ra häi a ra ja'i, n'dandj ngu n'dandj dín 'ye, i pøt'e, ne i pøts'e 'be'a pa nthuhu bu. Ne nu'a ra häi nu'bu di japi dín ja 'be'a tupu a ra mbεfi, da hyan rán japi Oja a. ⁸ Pe nu'bu hin di japi da bøx'a 'be'a bi thupu, ne hont'u yu 'uini i ja bu, nte di muui 'bu. Ne hin da hnumanho a ra häi 'bu. Ne nzeγui da mba nt'udi nanguue ra sibi.

Bi zangba ma mbuih a ra Jesús, dí tømhu a ran ho ya

⁹ Pe madague'bu njabu dá mamhbe, ma zi cu ahü, pegue dí haxhe njuani gan jahü tengu ra hogahäi, bin japi bin ja xun ngu 'be'a bi thupu, nguetho bi hoc'a ni mbuih Oja. Ne xun ndoho ran japi ba εhe, guin nuhu. ¹⁰ Nguetho xun ho øt' Oja ngue hin di pumbεni a ra 'befi gá 'yøthü, ne ran huεcate gá 'yuthü u 'da ni cuhu, nanguue rá thuhu Oja, ne nanguue a gui ødahü ya. ¹¹ εmme dí ndehe gui thojü gan εhyahu, n'da ngu n'da ahü, gue'bu go rán zεgui ra pa. Janangue'a da zøni gui hyamhu 'be'a gätho gui tømhu. ¹² Hin dí ndehe da yundanhuyi thoho ahü, pe dami 'yøthü 'be'a mí øt'u 'da 'bu mí badi majuani a rám hma Oja, ne bi hyät'i bi zet yú mbui, janangue'a bi hyan a ra herencia bi ma majuani Oja. ¹³ Nu Oja 'bu mí xih majuani a ra Abraham, bi ma majuani nanguue rá thuhu zεhe. Nguetho njo'o man'da xun ndoho rá ts'edi hinda hønse a. ¹⁴ Ne bi 'yεn Oja: "Majuani xun ngu ran ho ga 'da i, ne ga 'da i xun ngu nim bom'βεto," bi t'εmp'a ra Abraham. ¹⁵ Nu ra Abraham buya bi hyät'i bi dø'mi, janangue'a bi hyani 'be'a bi xi a Oja. ¹⁶ Nu'bu 'da yu ja'i im ma majuani 'be'a da 'yøt'e, i ndønba rá thuhu Oja, ne ya him ma hyom mi'da yam hma dí hoc'a, nguetho i fadi majuani a bi

ma. ¹⁷ Nε'a Ojā 'b_u mí nde da 'yurcah_u ngue majua_{ni} a rá m hma, bi man rá thuhu zεhε 'b_u mí xij_u ra herencia. Ngue guej_u nts'änni ga hāmhb_u a. Janangue'a ga pāhmb_u njām'b_u di pä a bi xij_u. ¹⁸ Janangue'a yoho b_u dá pāhmb_u, rá m hmanse nε rá thuhu zεhε, ga pāhmb_u hin dim fehni Ojā, pε majua_{ni} da zinj_u b_u. Ngue guej_u bá 'dahmb_u b_u mí ja xcá tuh_u, dá benth_u b_u hap_u da zinj_u ya. ¹⁹ Janangue'a bi zinj_u b_u a ra Jesús, bi zangba ma mb_uih_u b_u mbo rá ngu Ojā, njām'b_u da hyεgah_u. ²⁰ Nguetho m'bet'o bi y_urpa a ra Jesús. Nε bi xi a Ojā ngue bi hogah_u ngue da numanhoj_u b_u. Gue'a nam bōni ma hmumbājāh_u, ngue i 'b_ui mazāi, tengu ra hmεpya bi 'yōt' ra Melquisedec.

7

Bim mbāja ra Jesús tengu ra hmεpya bi 'yōt'a ra Melquisedec

¹ Nu ra Melquisedec bim hmuts'ut'abi b_u ja ra hnini Salem, nε bim mbāja nanguε Ojā mixtetho rá ts'edi. Nε nu ra Abraham 'b_u mam bá tap'ū 'da y_u ts'ut'abi, bin c'at'ui ra Melquisedec, bi t'äp rán jāpi Ojā nanguε a ra Abraham. ² Nε nu'a ra Abraham b_uya bi un'na ra Melquisedec a ná 'det'a gue xpí hyānba yān sūih_u, gue rán t'unni Ojā a ná 'det'a. Nε nu rá thuhu ra Melquisedec nde da ma “ra hoga hmuts'ut'abi.” Nε nde da ma gue “ra hmuts'ut'abi di hocpa ra sūi,” nε gue'a nam bōn'a rá thuhu rá hnini Salem. ³ Nε hinga mfādi to'o rá ta ra Melquisedec, o to'o rá mbe. Nε hinga mfādi nda'a rá 'y_u, nε hinga nt'o't'i gue'b_u mí m 'b_ui o gue'b_u mí du. Janangue'a tengu'b_u rá ts'edi rá Ts'unt'ū Ojā b_u ín 'yu a ra Melquisedec, gue dim mbāja gātho y_u pa hōn'b_u go njām'b_u. ⁴ Janangue'a sā ga pāhmb_u ya gue x_un ngu rá ts'edi ra Melquisedec 'b_u min ja, nguetho guesε ma ng_urpa bōtah_u ra Abraham bi un'na ná 'det'a bá tap'ū yān sūih_u. ⁵ Nu rán t'ēdi Ojā bi xi _u yá t'ūhni ra Leví gue yá mbāja y_u

israel, gue da hyācpa a ná 'det'a _u yá mēni, madague'b_u yām bom'beto ra Abraham _u, pε nεsε _u. ⁶ Pε nu ra Melquisedec, madague'b_u hingui conhui rá 'y_u ra Leví gue ra Abraham, pε bi un'na ná 'det'a gue'a bá tāj_u ra Abraham. Nε nu ra Abraham, madague'b_u x_un ngu rá ts'edi b_u nam bēn Ojā, nguetho bi xifi majua_{ni} da 'yōrpa a Ojā. Pε man'da ja rá ts'edi ra Melquisedec nguetho bi t'äp a ran jāpi a ra Abraham. ⁷ Nε mfādi nu'a di jāp'a n'da man'da ja rá ts'edi xinda gue'a pa ma jāpi. ⁸ Pε nu'ū yá mbāja ra israel zāi midin t'un'na ná 'det'a, pε y_u jā'i _u, nε i tu _u. Pε nu man'da ra mbāja gue ra Melquisedec, i mam b_u ja ra t'ohni tengu 'b_u i 'b_utho. ⁹ Nε da zā gam bēmhb_u ya, gue gātho rá 'y_u ra Leví, gue yá mbāja ra israel, gue i äp'a ná 'det'a _u yá mēni, gam bēmhb_u gue nε'ū tengu'b_u bin jut'ū 'b_u mí un'na ná 'det'a xequi a ra Melquisedec a ra Abraham.

¹⁰ Nguetho da zā gam bēmhb_u nanguε ra Abraham, tengu'b_u ya x_umín 'yoh_u yām bom'beto 'b_u mín c'at'ui ra Melquisedec, madague'b_u hin nám 'b_ui. ¹¹ Bim mbāja ra Aarón gue rá 'y_u ra Leví, nε rá ng_urpa bōta a ra Abraham a. Nε gue'ū bim mbāja _u nanguε'ū y_u israel, tengu bi man yān t'ēdi Ojā. Pε nu'b_u da guehya yá 'bεfi gue ní yān Ojā _u y_u jā'i, him mi jatho xtí nεqui man'da ra mbāja gue n'dan'yo 'b_u, tengu ra hmεpya bi 'yu a ra Melquisedec, nε hin nanguε a ra Aarón. ¹² Pε nu'b_u mí mba ma pädi y_u mbāja, nε 'bε'a mí øt'e, nε _u y_un t'ēdi mí tēni, mí jats'editho da mba ma pädi _u. ¹³⁻¹⁴ Bi 'yēn ra t'ohni gue nu a man'da ra mbāja gue ra Cristo a, bim 'b_ui nanguε man'da rá ts'unt'ū ra Israel, ngue hing rá 'y_u y_u mbāja. Nguetho mfādi x_un ho gue ma Hmuh_u bim 'b_ui nanguε rá 'y_u ra Judá. Nε nte bi ma yān t'ēdi ra Moisés, gue dim mbāja a rá 'y_u ra Judá. ¹⁵ Pε man'da gui pāhmb_u 'bε'a dá mangā 'b_u guim bēmhb_u nanguε a ra Melquisedec, gue i udi tengu a man'da ra mbāja,

nu'a ra Cristo a. ¹⁶ Ne hin nangué ra 'y_u bi man _u y_un t'ɛdi da zä dim mbäjä a ra Cristo. Ne xín nangué _u y_un t'ɛdi mí ma 'bɛ'a da t'øt'ua bi dɛn'na, nguetho him mán ts'änni zäi din ja _u. Pɛgue bi zä bim mbäjä nangué a rá ts'edi a rá tɛɛ njam'b_u da zä da guadi.

¹⁷ Gue'a bi man Ojä:

Nu'i gra mbäjä mazäi,

tengu ra hmɛpya bi 'yøt'a ra Melquisedec,

bi 'yɛn Ojä. ¹⁸ Gue'a án t'ɛ'ts'a ra 'yu gue bi ts'än maya'b_u, nguetho mbɛ nte midí muui a. ¹⁹ Nguetho njom bi zä bi hocpa yú ts'oqui _u y_un t'ɛdi bin t'un ra Moisés. Pɛ bi nɛqui man'da x_un ho, gue i sixcah_u b_u bí 'b_u Ojä. ²⁰ Ne man'da x_un ho ra 'yu nangué ra 'da'yo mbäjä, nguetho bi manɛ rá thuhu Ojä 'b_u mí un rán t'ɛdi a rá Ts'unt'_u. ²¹ Pɛ nu mi'da y_u mbäjä 'b_u mín t'un yú 'bɛfi, him bi hndønba rá thuhu Ojä. Ne nanguéhna ra hmumbäjä, bi manɛ rá thuhuse Ojä. Tengu bi mam b_u ja rá t'ohni Ojä, bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'_u zɛhɛ:

Nugä dra Ojä, dí manɛ ma thuhugä, nɛ hin ga pä a dí ma.

Nu'i gam mbäjä gätho y_u pa mazäi, tengutho ra hmɛpya bi 'yøt'a ra Melquisedec,

bi 'yɛn Ojä. ²² Nu ra Jesús, da zä di jä'ts'a n'da ran hoqui man'da x_un ho xinda gue'a mí ja mam'bɛt'o, nguetho dim hmumbäjä mazäi a. ²³ Nu'_u 'da y_u mbäjä bi zøni x_un ngu mí 'b_ui, nguetho i tu, nɛ him bi zä bi thoqui høn'b_u go njam'b_u. ²⁴ Pɛ nu ra Jesús hingui tu, janangué'a njo'o man'da sä da hyänba rá 'bɛfi. ²⁵ Janangué'a da zä di hoqui x_un ho _u to'o da zøm b_u 'b_u Ojä ya, nangué a ra Cristo. Nguetho i 'b_ui mazäi, da zä thocpa thofo da 'yäp'a Ojä nangué _u to da zøm b_u. ²⁶ Njuäntho _ɛ gue'a ra Jesús a ma hmumbäjä dí homhb_u. Nguetho x_un hotho a, nte in dupatesɛ him bi 'yøt' y_u ts'oqui, nɛ him bi hyänba yúm 'bäi _u y_u ts'om'bäi, nɛ man'da i pa nt'ɛspi gue i ja rá ts'edi b_u mahɛts'i. ²⁷ Nu y_u jä'i 'b_u mim hmumbäjä di

thoqui da mbøspa Ojä gätho y_u pa, mbüdi bi mbøspe nangué yú ts'oqui zɛhɛ, nɛ m'bɛjua yú ts'oqui y_u jä'i. Pɛ nu ra Jesús him bi 'yøt'e tengu _u, nɛ n'dandí thofo bi mbøspa Ojä 'b_u mí un rá tɛɛ, nguetho di muui mazäi a. ²⁸ Nu rán t'ɛdi Ojä bi man ra Moisés bi t'ɛmbi dim hmumbäjä _u y_u jä'i thofo, pɛ him bi hyät'i bi jä'ts'_u y_un t'ɛdi Ojä. Pɛ nu'b_u mí manɛ rá thuhu Ojä, bi ma gue dim hmumbäjä rá Ts'unt'_u zɛhɛ. Ne nu'a gätho bi jä'ts'_u y_un t'ɛdi nɛ bi juadi, nte di 'bɛh ya. Ne gue'a rá m poniui a rán t'ɛdi Ojä bin t'un ra Moisés a ra Jesús.

8

Nu ra Jesús bin hocpate nangué ra 'da'yon hogui

¹ Bí 'b_up_u mahɛts'i a ma hmumbäjä h_u gue ma hocpateh_u, 'darp_u ní mandau a tate thofo rá ts'edi. Ne guehna man'da jats'edi na dí xi ah_u. ² Ne dim mbäjä b_u majuäni i pa nthände Ojä b_u mahɛts'i, tengu'b_u ra nijä bi 'yøt' Ojä, nɛ him bi hyøh y_u jä'i. ³ Gätho yú hmumbäjä _u y_u israel, bi ts'änni di un y_u 'bøts'e nangué _u y_u zu'uɛ bi tho, nɛ mi'da. Janangué'a nɛ a ra Jesucristo ja 'bɛ'a bi uni, nguetho nɛ a ra hmumbäjä a. ⁴ Pɛ hinga guecua ja ra ximhäi bim mbäjä a. Ne nu'b_u xtín zängua ja ra häi, njam'b_u xtán zä xtím mbäjä. Nguetho hing rá 'y_u ra Leví a, nɛ hing y_u zu'uɛ bi mbøx'a, tengu bi man rán t'ɛdi Ojä bi man ra Moisés. ⁵ Ne nu'a ra nijä b_u midím pɛ _u y_u mbäjä ua ja ra ximhäi, n'da ra hmɛpya thofo gue 'bɛ'a ørp_u mahɛts'i. Nguetho bi sih ra Moisés 'b_u mí dɛp'a ra nijä: “Dami jamansu 'bɛ'a gui jap'_u i ja b_u, nɛ 'bɛ'a gätho gui 'yørp_u, tengu thofo dá ut'a 'b_u gmí 'b_up_u ja ra t'øhø,” bi 'yɛmp Ojä. ⁶ Pɛ nu ra Cristo bin t'un'na n'da ra 'bɛfi ɛmmɛ man'da x_un ho xinda gue'_u mi'da y_u mbäjä. Nguetho din hocpate nangué ran hogui man'da x_un ho 'bɛ'a gätho i ma da 'yørcah_u. ⁷ Nu'b_u xtán zä xtí hocpa n'da a rá mbüdi ran hogui, him mí jatho xtán ja a ná yoho ran hogui. ⁸ Pɛ

nu Ojã him bi zã bi numanho yu ja'i nangue a ran hogui mí ja, pe guexta'a ndupate bu na nu Ojã u. Janangue'a bi 'yena:

Da zõn'a n'da ra pa ga øt'ã n'da ra 'da'yõn hoqui mahõn'a nangue yu me israel ne yu me judã.

⁹ Ne hin din ja tengu ran hoqui dá xi u yãm bombõta

'bu mambã jurpu ra häi Egipto, ne dá jamansu.

Dá xifi xtí ja'ts'i, pe him bi hyät'i da 'yõzehẽ man hoqui dá xifi, gue man t'edi dá xi a ra Moisés.

Janangue'a him bi zã dá numanho u, bi 'yẽn'a ra Hmu.

¹⁰ Pe nu ran hoqui ga ørpa yu israel 'bu m'bejua mi'da yu pa, din ja tengu gam mangã ya.

Ga un man 'yomfẽni bu ja yãn 'yomfẽni u,

ne ga japi mpãhã thoho da dengui.

Janangue'a da numanhogui, ne ga øt'ã gue yu Ojãgã u, ne din ja gue ma t'ahni zehẽ u buya.

¹¹ Ne hinga hnehi thoho 'bo'o da xãnba u,

ne njon da sãnbi gue da baqui,

nguetho gãtho da bac zehẽ u,

yu ngurpi o gue yu ja'i thoho.

¹² Ne ga punbi nangue ran ts'o,

ne him man gam bẽngã u yu ts'oqui,

bi 'yẽn Ojã. ¹³ In jabu a ra 'da'yõn hoqui, ne gue'a í t'ẽmbi ra nyõnhoqui a mí ja, gue ya bi juah rá 'befi a, ne ní mba bu dim 'bedi 'bu mí man na.

9

Neçua ja ra häi mí ja rá ngu Ojã, nepu mahets'i

¹ Nu'a rá mbudi ran hoqui, mí ja yãn t'edi nangue yun t'øt'e mí t'ørpũ ja ra nijã ua ja ra ximhäi. ² Ne nu'a ra nijã bi t'øt'e, bin ja n'da ra cuarto rá mbudi, t'ẽmbi xun daxqui, gueru mí ja rán 'dõgue yu lámpara, ne ra mexa gue i cux yu 'bøxthuhme. ³ Ne mí ja man'da ná yoho ra cuarto gue nubũ mbo, mán joti n'da ra 'bøt'e, gueru mí t'ẽmbi man'da xun daxqui. ⁴ Ne nubũ, mí ja bu ra mexa ra oro gueru

mí zø ra xeca xiza yũmanho. Ne a rá huada ran hoqui gue mán jots'i ra oro gãtho yu hyo. Ne nubũ mbo ra huada mí hõpu n'da ra xaro gue ra oro, mí o bu zi ts'ũ ra hme i t'ẽmbi ra manã. Ne a rá tøhø ra Aarõn gue bi 'dogui, ne u yu xũndo bi t'o't'a ra nyõnhoqui, gue nu'ũ yãn t'edi Ojã maya'bu. ⁵ Ne nu rán jo'mi ra huada, n'da ra xithe i t'ẽmbi ran ts'ãya ram punbate. Ne mí tõpu yoho yu pøte u yu mbãdi Ojã mahets'i, mí com'pu mate ra xithe bu mí pa nsits'i ra ji dímpunba yu ts'oqui yu ja'i. Pe hinga xøt'a ga xi ahũ 'be'a nam bõn'ũ gãtho yu hmẽpya mí ja bu mbo ra nijã. ⁶ Bin jabu bi t'øt'e. Nu yu mbãjã thoho, thocpa thoho mí cõrpu a rá mbudi ra cuarto, gue mí øt' yu 'befi nangue ran dande bu ja ra nijã.

⁷ Pe nubũ ná yoho ra cuarto man'da xun daxqui, hõnt'a ra hmumbãjã mí thõpu, hõnt'a n'dapa thoho i tho a n'da jeya. Ne nu'bu mí yõrpu, i thõxpu rá ji yu zu'uẽ gue mí xõrpu, nangue rá ts'oqui zehẽ 'bu rá mbudi, ne nangue yu ts'oqui yu ja'i 'bu ná yõndi. ⁸ Nu'a rá Hogandãhi Ojã di jajũ ga pãhmbũ, ngue hin ní soc'a ra 'yu ní mba bu bí 'bu Ojã 'bu gãtho mí t'øthõho ran dande bu ja a ra nijã ua ja ra ximhäi. Ne gue'a n'da ra hmẽpya bi 'yu a ra 'bøt'e mí corpu man'da xun daxqui, mí corpa bu u yu ja'i. ⁹ Gãtho u yun t'øt'e mí t'õrpu ja a ra nijã, n'da ra hmẽpya thoho nangue a njuãntho i jajũ ya. Nguetho yun t'unni ne yu 'bøts'e bi un'na Ojã, him bi zã bi hocpa bu mbo rá mbu u mi øt'e. Janangue mí pa njõrpi bu u. ¹⁰ Nguetho hõnt'a mí man yun t'edi nangue yun ts'ihme midí hoqui, ne midín xut'i. Pe nu'ũ gue'ũ da yun t'edi gue i ja thi. Ne gue'a bi zãn Ojã da 'yøt'ũ, ja gue'bu mam bá õh ra Cristo, ja bi nequi a majuãni ra 'yu ja rá ts'edi a buya. ¹¹ Gue ya bá õh ra Cristo, ne gue'a ma hmumbãjãhu a, nangue ra 'da'yo nõhoqui i ja ya. Ne nu'a ra nijã gueru dim pẽhna ra mbãjã ya, man'da xun ho, ne gueru majuãni bu. Ne him bi 'yøt' yu ja'i, nguetho hing ra ngugua ja ra ximhäi

a. ¹² Pɛgue mahɛts'i bɛ bi yɔt' na ra Cristo ya, tengu ra hmɛpya bi 'yuh yɛ hmumbäjä 'bɛ mí yɔrpɛ man'da xɛn dɛxqui. Nɛ ya hin di un yá ji yɛ t'ɛdɛ'yo o gue yɛ t'ɛndɔni, pɛ bi un rá jisɛ. Nɛ n'dandɔ tho ho bi yɔrpɛ, nɛ bi yɔnjɛ xɛn ho a. ¹³ Nu rán t'ɛdi Ojä bi t'ɛmbi xɛn ts'o ní ngɔc'yɛi n'da 'bɛ xí dā a n'da ra du. Nɛ bi ma jatho da mba ma c'uaspa rá ji ra toro nɛ ra dɛ'yo, nɛ rá 'bospi a ra t'ɛsundɔni gue bi t'upɛ ja ra sibi. Nɛ gue'a dí hocpa ní ngɔc'yɛi n'da a. Ja bi zä bi dɛnde Ojä ɛ bɛya. ¹⁴ Pɛ gam bɛmhɛ man'da ɛmmɛ i ja rá ts'ɛdi a rá ji ra Cristo, bi mberca ma ts'on'yomfɛnihɛ midí 'uegahɛ nangue Ojä, n'dahma da zä ga ɔrpahɛ rá 'bɛfi Ojä gue i 'bɛi. Nguetho hin'yɛ rá ts'oqui ra Cristo, nɛ bin unɛ bɛ 'bɛ Ojä, ra 'bɔts'e gue mazɔi di muui bɛ nam bɛn Ojä. ¹⁵ Nu ra Jesucristo bin hocpate nangue ra 'da'yon hoqui 'bɛ mí du. Janangue'a gátho bi mba mahoqui ma ts'oquihɛ, gue guejɛ mí tɛnhɛ rá mbɛdi ra yonhoqui. Hinga hɔngdahɛ, pɛ nɛ ɛ mí 'bɛ 'bɛ hin nán ja a ra 'da'yon hoqui. Nɛ nubɛya gátho bi zä dá comhɛ ran jɔpi mazɔi gue bi xi Ojä ɛ bi zohni. ¹⁶ Nu 'bɛ i man'a n'da to'o da zocpa ɛ 'bɛ'a pɛ'ts'i, pɛ 'bɛ da fɛdi 'bɛ majuaɔni bi du, ja da t'ɔt'a xi ma bɛya. ¹⁷ Hingui sä da t'ɔt'a xi ma 'bɛ i 'bɛtho, hinda hɔn'bɛ bi du. ¹⁸ In jabɛ bin ja 'bɛ rá mbɛdi a ran hoqui bi man Ojä, gue bin ho 'bɛ mí mba m'bänbi rá ji n'da ra zu'uɛ, ja bi fɛdi majuaɔni bi nu ran dɛte bɛya. ¹⁹ Janangue'a nu'a ra Moisés 'bɛ mí xih rán t'ɛdi Ojä gátho yɛ mɛ israel, nɛ bi c'uaspa ra ji bɛya. Bi mit' ra thɛnga xidɛ'yo nɛ n'da ra t'ɛ'yɛza gue n'youi yá paxi, nɛ bi gɔrbɛ ja ra dehe n'youi rá ji ra t'ɛndɔni nɛ rá ji yɛ chibo, bi c'uaspa bɛ ja rá sɔcuɔ i man rán t'ɛdi Ojä, nɛ gátho yɛ jɔ'i bi mba ma c'uaspi a ra ji bɛya. ²⁰ Nubɛya bi 'yɛna: "Nuna ra ji, guehna dí hoc'a ran hoqui na, gue bi man Ojä nanguejɛ. Nuya da zä di punga ma ts'oquihɛ," bi 'yɛn a ra Moisés. ²¹ Nɛ nubɛya bi c'ua'ts' ra ji bɛ ja rá nijä Ojä, nɛ 'bɛ'a gátho mí ja

bɛ mbo mí pa nthoni bɛ ja rán thɛnde Ojä, gátho bi mboxpɛ yɛ ji. ²² Nɛ i mam bɛ ja rán t'ɛdi Ojä, gue gue'a ra ji í hoc'ɛ 'bɛ'a gátho mí t'ɔt'e. Pɛ nu 'bɛ hin dim fän ra ji, hin'yɛ ra punbi nangue ra ts'oqui, i ɛm bɛ mán t'o't'i.

Í 'uec yɛ ts'oqui a ím 'bɔts'e ra Cristo

²³ Nu'a ra nijä, n'da ra hmɛpya tho ho mí ja ua ja ra häi, bi mba ma hoqui nangue ɛ yá ji yɛ zu'uɛ mí hma. Janangue'a bin ja ra 'bɔts'e man'da xɛn ho gue dí hogahɛ, tengu 'bɛ dyá nijahɛ majuaɔni bɛ mahɛts'i. ²⁴ Nɛ hinga guepɛ ja ra nijä bi 'yɔt' yɛ jɔ'i i 'bɛh ra Cristo ya, nguetho yɛ hmɛpya tho ɛ nangue a majuaɔni rá ngu Ojä. Pɛ ɛ guepɛ mahɛts'i bi yɔt'i, i äp Ojä ya nanguejɛ. ²⁵ Nu yá hmumbäjä yɛ israel, jɛya 'bɛ njɛya mí curpɛ ja ra cuarto man'da xɛn dɛxqui, midí un ra ji, pɛ hin rá jisɛ. Pɛ nu ra Cristo hinga thocpa tho ho di un ra 'bɔts'e. ²⁶ Xi 'bɛ xtín ja tengu yɛ hmumbäjä, jɛya 'bɛ njɛya midí un ra ji. Mí jatho xɛn ngu yɛ nidi xtán du ra Cristo 'bɛ, gue 'bɛ go rá mbɛdi ra ximhäi. Pɛ him bin jabɛ bi 'yɔt'a. Pɛ nuya n'dandɔ tho ho bi zɔcuɛ ra Cristo gue bin unɛ bim 'bɔts'e zɛhɛ, gue í 'uecpa yá ts'oqui yɛ jɔ'i. Nɛ guehya yɛ pa gue di jɔ'ts'a mí hma mám 'bɛt'o. ²⁷ Tengu yɛ jɔ'i, nts'änni n'dandɔ tho ho da du, nɛ m'bejua da nu ran juɔnbi. ²⁸ Nɛ ngutho ra Cristo, n'dandɔ tho ho bin uni bim 'bɔts'e, ngue bi 'uecpa yá ts'oqui ɛ xɛn ngu yɛ jɔ'i. Nɛ m'bejua ba pengua da zin ɛ i t'ɔ'mi, pɛ hin dí 'yɛhɛ dí 'uec yɛ ts'oqui mahɔn'a.

10

¹ Nu'a ran t'ɛdi bin t'un ra Moisés nangue yɛ 'bɔts'e bi 'yɔt' yɛ mbäjä, n'da ra hmɛpya tho ho nangue'a ran ho bá ɛhya. Nɛ hinga gue'a majuaɔni ran ho a. Nɛ njam'bɛ bi zä bi mba ma hocpi yá ts'oqui ɛ mí ɔt' yɛ 'bɔts'e, madague 'bɛ njɛya 'bɛ njɛya midí uni. ² Nu 'bɛ da gue'ɛ yɛ 'bɔts'e xtán zä xtín hoc'ɛ, pɛ n'dandɔtho xtí uni, nɛ xtá 'yɛ'ts'a ní un yɛ 'bɔts'e 'bɛ. Nɛ ya xtám bɛdi n'dandɔ tho ho bi bo yá

ts'oqui b̄ya. ³ Pɛ nangue ȳ 'b̄ots'e bi uni ḡätho ȳ j̄eya, bi japi da b̄ɛni gue in dupate tho ȳ ts'oqui. ⁴ Nguetho hinjam'b̄ da z̄ä di punba ȳ ts'oqui n'da ɛ ȳ ji ȳ ndani nɛ ȳ dɛ'yo. ⁵ Janangue'a bi 'ȳɛn ra Cristo 'b̄ mí z̄ocua ja ra häi, bi 'ȳɛmp'a Oj̄á rá Ta: Hinga njuan̄tho gue'ɛ ȳ zu'uɛ guí nde.

Janangue gá jaqui dán ja'igä ngue dam 'b̄ots'egä, bi 'ȳɛn'a ra Cristo.

⁶ Nɛ hin gnán johya n'da ran t'unni ngue ȳ zu'uɛ bi t'up̄ ja ra sibi, x̄inga gue'ɛ ȳ 'b̄ots'e nangue ȳ ts'oqui.

⁷ Janangue dá ɛngä: “Bá ɛcä ya ga øt'ä ni pähä ma Oj̄á i, dam 'b̄ots'e zehägä,

tengu mán t'o't'i b̄ ja nim hma,”

bi 'ȳɛn'a ra Cristo. ⁸ Nu'a rá mb̄udi bi mangua, hin nán johya Oj̄á ɛ ȳ 'b̄ots'e gue ȳ zu'uɛ bi t'udi nangue ȳ ts'oqui n'da, madague'b̄ gue'a bi man'a n'da rán t'ɛdi a. ⁹ Pɛ x̄ø bi 'ȳɛm mahøn'a b̄ya: “Bá ɛcä ya gue ga øt'ä ni pähä, ma Oj̄á i, gue dam 'b̄ots'e zehägä.” Gue nde da ma, dí 'ueh ya ȳ 'b̄ots'e mí ja, nɛ din ja n̄ man'da ra 'b̄ots'e. ¹⁰ Nu ra Jesucristo bi 'ȳøt' rá pähä Oj̄á, gue bi unɛ rá ja'i n'dand̄i tho ho bi juadi. Janangue'a bi hogah̄ Oj̄á ya. ¹¹ Nu ȳ mb̄äjä ȳ israel mí øt'ɛ ȳ 'b̄ɛfi ḡätho ȳ pa, nɛ thocpa tho ho midi un ȳ 'b̄ots'e, madague'b̄ hinjam'b̄ mí sä di hocpa ȳ ts'oqui n'da ɛ. ¹² Pɛ nu ra Jesucristo n'dand̄i tho ho bin uni bim 'b̄ots'e nangue ma ts'oquih̄, pɛ him man'dand̄i din uni. Nɛ bí 'b̄up̄ 'darb̄ ní mandauí Oj̄á ya.

¹³ Nɛ guerp̄ bí 'b̄up̄ ya, gue'b̄ go bi d̄ap'ɛ ȳn̄ s̄ih̄. ¹⁴ Nguetho nangue n'dand̄i tho ho bin unɛ, janangue'a bi juadi bi hoc'ɛ to'o bi 'ȳøt'e ȳ mb̄eti.

¹⁵ Guesɛ a rá Hogand̄ahi Oj̄á di jaj̄ ga p̄ah̄mb̄ a mangua, 'b̄ mí ma:

¹⁶ Nu ran hoqui ga ørpa ȳ ja'i 'b̄ m'bejua, din ja tengu na, ga b̄ɛnba b̄ ja ȳ mb̄i ma pähä zehɛ, da ndesɛ gue da d̄engui.

Nguetho ga un man 'yomf̄ɛni b̄ ja ȳn̄ 'yomf̄ɛni ɛ.

¹⁷ Nɛ x̄ø bi 'ȳɛm mahøn'a:

Him man'dand̄i gam b̄ɛngä ȳ ts'oqui, nɛ x̄inga gue'ɛ ȳm̄ f̄ɛ'ts'i mí øt'ɛ,

bi 'ȳɛn rá Hogand̄ahi Oj̄á. ¹⁸ Nangue Oj̄á bi punga ma ts'oquih̄, hingui sä ga unhd̄ mí da ȳn̄ t'unni dí punga ma ts'oquih̄.

Da z̄ä ga s̄ømh̄b̄ b̄ 'b̄ Oj̄á

¹⁹ Ma zi cu ah̄, gam b̄ɛmh̄b̄ nangue a ra nyonhoqui mí ja, njo'o n'da ra ja'i tho ho mí sä da ȳr̄p̄ man'da x̄n̄ d̄ax̄qui, nɛ gue'a í t'u'a ra 'b̄øt'e mí ndam b̄. Pɛ nuya bi z̄ä dí c̄th̄ b̄ ja a rá ngu Oj̄á mahɛts'i, man'da x̄n̄ d̄ax̄qui. Nɛ dí c̄th̄ nangue a rá ji ra Jesucristo, bi hogah̄. Nɛ hin d̄in̄ suh̄ ya. ²⁰ Nɛ dí c̄th̄ nangue a ra 'yu ma'da'yo gue i 'b̄i. Nguetho bi 'uegah̄ ra 'b̄øt'e mí ndam b̄ ja ra gox̄thi, 'b̄ mí unɛ rá ja'i ra Cristo ya. ²¹ Nu'a ra Jesús, gue'a ma hmumb̄äjäh̄, nanguej̄ gue ȳt'uh̄nigah̄ Oj̄á. ²² Janangue'a mb̄ähä ga s̄ømh̄b̄ b̄ 'b̄ Oj̄á ya, n'dat'a gam b̄ɛmh̄b̄ majuañi i ndej̄.

Nguetho bi mberca ma mb̄iuh̄ nangue rá ji ra Cristo, hin gam b̄ɛmh̄b̄ gue d̄in̄ dupateh̄ ȳ ts'oqui ya. Nɛ tengu 'b̄ am 'be't'egah̄ a ra dehe x̄n̄ güe. ²³ Nɛ ga thoqui ga mamh̄b̄ a ran ho dí t̄ømh̄b̄, hin ga suh̄. Nguetho majuañi di ja'ts'a rá m̄ hma bi xij̄ Oj̄á gue di p̄øj̄. ²⁴ Mb̄ähä dan x̄änbah̄ ga øth̄ ran huɛcate, nɛ 'da dán ɛhyadah̄ ga øth̄ a. ²⁵ Nɛ hin ga øth̄ tengu øt'i 'da him mí s̄øm b̄ ja mam̄ p̄etih̄. Pɛgue mb̄ähä ga thoqui dam̄ p̄etih̄, nɛ dan x̄änbah̄ n'da ngu n'daj̄. Nɛ man'da ga humbi ga øth̄ ya, nguetho ya mí ts'utho ba ɛh̄ ra Hmu. ²⁶ Pɛ nu'b̄ dí ndesɛ ga thoctah̄ ȳ ts'oqui 'b̄ ya má p̄ah̄mb̄ a majuañi, tengu'b̄ hin dá jamansuh̄ a ra 'b̄ots'e x̄t̄im̄ p̄ungah̄. Pɛ ya hin'ȳ 'b̄e'a man'da sä ga umh̄b̄ b̄ya, gue dí mba ma pungui ma ts'oquih̄. ²⁷ Pɛ h̄ønt'a ra mb̄idi gan nuh̄ 'b̄, gue ran unbi dí co'ts'a Oj̄á, nangue ra sibi nts'utho 'b̄ bi dɛ, gue di jua ɛ ȳn̄ s̄ih̄ Oj̄á.

28 Gam bɛmhbu tengu ran t'ɛdi bin t'un ra Moisés, gue'bu 'bu a n'da i ɔt' ram fɛ'tsi, nɛ di nɛqui yoho o gue hyu ya testigo gue bi nu, bi tho a ra ja'i buya, nɛ hin da mba ma huɛqui. 29 Pɛ ha hin dí m bɛmhbu gue man'da nts'utho ran ts'ɛmbi ga nuhu 'bu dí m bɛni ga nɛmhbu bu häi a rá Ts'unt'u Oja, nɛ dí ɛmhbu nte di muui a rá ji xti hoga ma mbaihu, nɛ'bu dí numan'u tho a rá Hogandahi Oja gue mí ɛna xti huɛgahu. 30 Pɛ dí pɛhmbu a ra Hmu gue bi ma: “Nugä ma 'bɛfi ga ju't'i, ga un'na rá muui bi 'yɔt'e.” Nɛ bi 'yɛn ra t'ohni: “Da zɛmba yú t'uhni Oja 'bu di thoqui da 'yɔt' ra ts'oqui.” 31 ɛmme nts'utho 'bu da dɛnba yú ts'oqui n'da a Oja bu ja ran juanbi, gue'a i 'bui. 32 Pɛ dami bɛmhbu 'bɛ'a gá 'yɔthu u ya pa xu thogui, gue'bu ja gmí tɛmhbu ran nɛqui. Xu ho gá 'yɔthu, jante tho gá hyäthu yan unbi xu ndoho. 33 Nɛ 'da ah bu bi mba nthenni ah, nɛ bi mba ma un'ni ah bu ja yú hmi ya ja'i. Nɛ mi'da ah gue hin gá suhu da mba ma un'ni ah bu 'darbu gmí 'yohu u bi mba ma unbi. 34 Nɛ hin gán suhu gue gá zɛnguah u ni cuhu 'bäpu ja ra fädi, nɛ gán johya thohohu 'bu mí thän'nahu 'bɛ'a gmí pɛs'hu. Nɛ gá pɛhmbu ja ah bu mahɛts'i a man'da xu ho, gue da hyät'i mazai. 35 O guí ɛs'hu a gní hyuthu nzambu, janangue'a din 'da ah n'da ran t'unni xu ndoho. 36 Pɛ i jatho ga sɛthu ts'u, n'dahma da zä ga ɔthu rá pähä Oja, janangue ga hɛmhbu a bi ma majuani di 'daju. 37 Nguetho i mam bu ja rá t'ohni Oja:

Mi ts'utho ba ɛ'a i ja gue ba ɛhe,
ya hin da ya'a ba ɛhe, nɛ di 'da ah u
guí tɛmhbu.

38 Nɛ nu'u to da 'yɛc'yɛi majuänigä,
gue'u ga hocpa yú ts'oqui, ga
ɛmbi xu ho buya, nɛ ga un'ndu
ra temazai u.

Pɛ nu'u bi mbengui hin ga numanhu
u,
bi 'yɛn Oja. 39 Pɛ nuju hinga gueju
dá penju guɛpu xcá nuhu ran unbi
mazai. Pɛ dí ɛc'yɛih u gue majuani a
Oja, janangue'a din jaj u ra temazai.

11

Nɛ gue'a ná ɛc'yɛih u majuani a Oja

1 'Bɛ'a nam bɔn'a na ɛc'yɛih u majuani a Oja. Nám bɔni, gue dí ɛc'yɛih u majuani ga hɛmhbu a ran ho bi xiju Oja. Nɛ nam bɔni ga ɛc'yɛih u majuani 'bɛ'a gätho i ma Oja, madague'bu hin dí nuhu a. 2 Nu ma bombɔtahu bi hnumanhu nguetho bi 'yɛc'yɛi majuani a Oja. 3 Dí ɛc'yɛih u majuani bi 'yɔt' Oja ya ximhäi, madague'bu hin dá nuhu 'bu mí 'yɔt'u. Nu'bu mí 'yɛna din ja, ya bin ja buya, gue bi 'yɔt'e nangu u 'bɛ'a him midí nɛqui. 4 Nu'a ra Abel bi un Oja n'da ra 'bɔts'e xu ho xinda gue a bi un a ra Caín, nguetho bi 'yɛc'yɛi majuani a bi xi Oja. Nu'bu mí thänba a rán t'unni ra Abel, bi fädi bi numanhu Oja a. Nɛ madague'bu bi du ra Abel, pɛ tengu 'bu 'batho, gue urcahu 'bɛ'a mí ɔt'a, gue bi 'yɛc'yɛi majuani a Oja. 5 Ngutho ra Enoc, bi 'yɛc'yɛi mbo rá mbai a majuani. Janangue'a bi ts'ixpu ja rá ngu Oja nɛ him bi du. Nɛ him bi thɛngua ja ra häi a, nguetho bi zix'a Oja. Nɛ i ɛn ra t'ohni: “Nu'bu hin ní ts'its'i, bi hnumanhu a.” 6 Pɛ nu'bu i 'bu a n'da i nde da zɔm bu 'bu Oja, pɛgue da 'yɛc'yɛi majuani i 'bu a, nɛ da 'yɛc'yɛi majuani din t'un ran ho a to i hon Oja. Nguetho hingui sä da numanhu Oja n'da 'bu hingui ɛc'yɛi a majuani. 7 Bi 'yɛc'yɛi a ra Noé gue majuani a mí xi Oja din ja a ra dambunt'i, madague'bu hin ní nu. Nɛ bi 'yɔt'a ra dɛbarco bi xifi, guɛpu da yan'u i 'bɛpu rá ngu. Nɛ bi 'yɛmbi xu ho Oja a nguetho mí ɛc'yɛi mbo rá mbai a Oja. Nɛ gue'a í nɛqui hing ya 'yɛc'yɛi gätho ra ximhäi, jan í ts'ɛmba u. 8 Bi 'yɛc'yɛi majuani Oja a ra Abraham. Janangue'a bi bɔm 'bu mí zon'na Oja, gue da mba bu ja a ra häi bi xi Oja gue di unni. Bi nɛxpu ja rá häi zɛhe, nɛ him mí paði hapu man ní mba. 9 Nɛ nu'bu mí zɔm bu, pɛ bin 'yotho bu. Nguetho bi 'yɛc'yɛi majuani gue ja nín zam bu rá ngu Oja mahɛts'i. Janangue'a bi hyötho ya ngum'bɔt'e bu. Nɛ ngutho bi 'yɔt'a ra Isaac rá ts'unt'u, nɛ a ra

Jacob rá 'beto, gue ne'ua da gomhbu ra herencia bi sih majuañi ra Abraham. ¹⁰ Nguetho nu ra Abraham mí tømí da zøni nín zam bu ja n'da ra dahnini gue mahçts'i, din ja høn'bu go njam'bu, gue bi bæn Oja ne bi 'yøzehε. ¹¹ Ne bi 'yεç'yεi majuañi a ra Sara, ne gue'a í hyaη rá ts'edi Oja a gue dim 'buh rá ts'unt'ua. Ne him mí sä xtím 'buh rá t'uhni, gue ya xum bømbe. Pe bim 'bu'a rá ts'unt'ua, nguetho bi baði majuañi da 'yøt'a bi man Oja. ¹² Ne nguetho ra Abraham, madague'bu ya xí thoh yu pa gue mí sä xtím 'buh yú t'uhni, pegue bi zøni bim 'buh yúm bom'beto εmme xun ngu, tengu yu sø mahçts'i, o tengu yu 'bomu bu ja ra ndendeja, gue njongui hæt'i da mbede. ¹³ Ne gätho u bi du 'bu him mani hyaη a ran ho bi xi Oja. Pe tengu'bu mí handi yatho bu bí ja a ran ho bi sifi, nguetho mí εç'yεi mbo yú mbui gue majuañi din t'unni. Janangue'a bin johya 'bu mí bæni gue da nu a. Jananjabu bi manse tengu'bu bi thotho ua ja ra ximhäi u. ¹⁴ Ne nu u im ma tengu na, i udi gue i 'yotho ne i hon man'da ra häi guepu din zaí. ¹⁵ Ne nu'bu xtám bæntho a ra häi bu xpí bøn u, mí sä xtá mbeng mahøn'a u 'bu. ¹⁶ Pe mí nde n'da ra häi man'da xun ho, gue nde da ma, ra häi mahçts'i. Janangue'a bin johya Oja gue da 'yεmbi yú Oja u, ne bi hocpa yú hnini u. ¹⁷⁻¹⁸ Ne nu'bu mí ts'äp rá mbui ra Abraham, gue bi sifi bá si a rá ts'unt'ua ra Isaac, da mbøspa Oja. Ne mí nde xtá 'yøt'e, nguetho bi 'yεç'yεi majuañi a Oja, madague'bu bi xifi dim 'buh yúm bom'beto 'bu bi xand ra Isaac. ¹⁹ Gue'a bi bæ'n'a ra Abraham gue i ja rá ts'edi Oja da xox u xun du. Janangue'a tengutho 'bu bi dambæni bu 'bu u xun du a ra Isaac 'bu mam bá si mahøn'a a rá ta. Ne n'da ra hmεpya bi 'yøt' na. ²⁰ Ne nangue a bi 'yεç'yεi majuañi ra Isaac gue da gomhbu rán ho Oja u yú t'uhni, janangue bi sih majuañi ra Jacob ne ra Esaú gue da mba majapi. Ne bi sifi 'be'a bi zänba Oja n'da ngu n'da u. ²¹ Ne nguetho a ra Jacob, bi 'yεç'yεi majuañi a ran japi bi man Oja. Ne ní mba bu

da du, pe bi thocpa a ran japi u yú 'beto, gue'ua yú ts'unt'ua ra José. Ne bi dande Oja 'bu mí dospa rá ya rá tøhø a ra Jacob. ²² Ne a ra José bi 'yεç'yεi majuañi a bi man Oja. Janangue'a nu'bu mí ts'utho da du, bi xi u yú menguhu gue yu israel, gue da zøni da mbeng bu yú häi zehε. Ne bi xifi da thux'a ra ánima 'bu bi bøm bu u, gue'a ra José xí du. ²³ Ne rá ta ne rá mbe ra Moisés 'bu mim 'buh ra Moisés, bi 'ya'a rá ts'unt'ua an hyuzna. Ne him bi numansu a rán t'εdi ra ts'ut'abi gue mí ma xtí tho u yú ts'unt'ua yu israel. Nguetho midí nequi din hocja'i, ne mí εç'yεi majuañi di jamansu Oja. ²⁴ Ne a ra Moisés guexta'a mí εç'yεi majuañi a Oja. Janangue'a nu'bu mín dan'yohu, him mam bi nde da t'εmbi rá ts'unt'ua a rá t'ixu ra ts'ut'abi bu Egipto, gue xtán zä xtín jase rá ts'edi. Ne gue'a rá t'ixu a ra ts'ut'abi bi dím bu mán t'agui ne bi tede. ²⁵ Pe man'da bi nde 'darbu bin unbahu u yú t'uhni Oja a ra Moisés nu'ua yú menguhu, xinda gue'bu xtán den rán johya ra ximhäi gue ní mba bu da guadi. ²⁶ Ne nu'bu mín 'yomfæni ra Moisés, man'da di muui 'bu n'dat'a yan ts'ante da nuui ra Cristo, xinda gue'bu xtí manda 'be'a gätho mí ja bu ra häi Egipto, nguetho man'da mí numanho 'be'a di un Oja m'bejua. ²⁷ Ne nangue bi 'yεç'yεi majuañi ra Moisés, janangue'a bi bøm bu ra häi Egipto, ne him bi zu a nán cue a ra ts'ut'abi. Pe bi hyut'an zambui, nguetho bi baði in 'youi Oja, madague'bu him mí nu. ²⁸ Pe bi 'yεç'yεi majuañi a bi xi Oja a ra Moisés, janangue'a bi 'yøt'a bi xifi, ngue bi manda dí cots'i ra ji bu ja yú 'yojut'i yu israel. Janangue'a him bi thop yú mbudi ts'unt'ua u yu israel 'bu mam bá εh rám 'behni Oja. Gue'a t'εmbi ndabaxjua bi du'mi bi 'yøt'ua. ²⁹ Bu mí 'yεç'yεi mbo yú mbui i ja rá ts'edi a Oja u yu israel, janangue'a bi jap'a Oja bi xocpa n'da ra 'yu bu ja ra deja, gue bi tho u. Pe nu'bu mí 'yεna ne u xtá 'dax'ua yu me egipto, gue'ua mí cute, bi comp' ra dehe bi du u buya. ³⁰ Nu yu israel bi sifi di the'ts'a ra dahnini Jericó gätho ny-

oto pa, nguetho ma mbä't'i ra jaḁo a ra hnini. Ne nu'a í 'yεc'yεi majuḁni a Oja, ne gue'a í yot' ra jaḁo a 'bη mí gua'a nyoto pa di the'ts'i. Ne bi zä bi ḁap ra hnini η yη israhel baya. ³¹ Pe mí 'bηpη n'da ra xisu gue ra Rahab. Ne madague'bη man ra 'yomt'εni mam'bet'o, pe hinga ne a bi tho a 'bη mí tho yá menguhη gue him mí εc'yεi Oja. Ne nu'a í zimmanho η yúm 'behni yη israhel, ne gue a í fadi mí εc'yεi mbo rá mbui a Oja. ³² Ne xηn ngu mi'da xtán zä xcá xi ahη, pe hinga xot'a yη ora ga xi ahη, nanguε ra Gedeón ne ra Barac, ne nanguε ra Sansón ne ra Jefté, ne nanguε ra David ne ra Samuel, ne gätho mi'da yη pøngahya. ³³ Ne mí εc'yεi majuḁni Oja η, ne gue'a í hyan rá ts'edi Oja η, gue bi ḁap yη ja'i mí 'bηpη n'danni mi'da yη häi 'bη mín sühmbη. Ne bin ts'ut'abi xηn ho. Ne mí εc'yεi majuḁni a bi sifi, jananguε'a gätho bi zä bi 'yør baya. Ne nu'η mi'da mí εc'yεi majuḁni a Oja, jananguε'a him bi za yη ḁazate. ³⁴ Ne him bin zø η mi'da bí thøtpη ja ra orno 'bη εmme midí thoni nám pa, nguetho bi 'yεc'yεi a majuḁni η. Ne him bi zä bi tho mi'da 'bη mí t'εmbi xtá tho nanguε ra juai. Ne nu'bη mí güent yá ja'i η mi'da, bi jap'a Oja bi zaqui. Ne madague'bη him mí ja yá ts'edi η mi'da, pegue tengu'bη ya mí ja yá ts'edi 'bη mí 'yεc'yεi majuḁni Oja, ne gue'a í 'da η yη dofui yún sühη. ³⁵ Ne mí 'bη i 'da yη xisu 'da'a n'danni, gue xí du yá t'uhni. Pe bi ḁambεni η yá t'uhni 'bη mí 'yεc'yεi majuḁni η yá mbe. Ne nu'η mi'da bi ndese bi tho nanguε'a bi 'benza, ne him bi nde bi goh yá mbui guεpη xtá mba ma thøgue, nguetho bi 'yεc'yεi majuḁni da bømanho bη ja ran ḁate η, da mba bη ja ra te man'da xηn ho. ³⁶ Ne nu'a í 'yεc'yεi majuḁni η mi'da, ne gue'a í hyät' yan ηcpi gue bi t'ηspi, ne bi hyät' 'bη mí m 'benza, ne'bη bi thu't'i 'da nanguε yη cadena ne bi jot'a fädi. ³⁷ Ne bi tho η 'da gue bi mba ma bat'ado. Ne nu'η mi'da bi thengui nde nanguε ra thegui. Ne mi'da í tho ra juai 'bη mí sifi da mba ma thøgue. Ne

mí 'yotho η mi'da, ne í huḁhi thoho η, mí he yη xide'yo, nguetho pa ma ηcpi. Ne mí sä ran η gue mí pa ma ηnbi. Ne gätho η bi hyät'i, nguetho bi 'yεc'yεi majuḁni a Oja. ³⁸ Ne him mí fadi gue man'da xηn ho η, pe man'da di muui η xinda gue'η gätho ra ximhäi. Pe ha sä mí 'yotho bη ja yη ηhäi 'bη mí 'dagui, nepη ja yη t'øhø. Ne mí 'bηpη ja yη hyḁo nepη ja yη hyähäi. ³⁹ Pe gätho bi hnumanho η nanguε bi 'yεc'yεi majuḁni Oja. Jananguε'a i pa mfεni thoho η. Pe him 'bex bi hyan a bi xi a Oja di unni. ⁴⁰ Nguetho xí zän Oja 'be'a man'da xηn ho da 'yot'e nanguεjη, gue 'darbη ní hāmhbη ran ho η mí 'bηh maya'bη.

12

Thocpa thoho ga tenhdη a ma ngurpihη ra Jesús

¹ Jananguε'a nujη i 'bui xηn ngu yη ja'i gue xη 'yurcahη a majuḁni Oja tengu ja dá xi ahη. Jananguε'a ga 'uejη ts'η gätho di pajη, ne yη ts'oqui gue tengu'bη an thu't'i ma guahη, n'dahma ga häthη dan tihmbη nanguε'a ran taha bin 'dajη guεpη go him min sä. ² Ne thocpa thoho ga hanthη a ma ngurpihη ra Jesús, jananguε'a da zä n'dat'a ga øthη baya. Ne di jajη ga øthη tengu bi 'yøzεhε, gue bi 'yεc'yεi majuḁni a Oja, ne gue'a í hyät' ran ηnbi bη ja ra pont'i a. Ne nu'a ran ḁate bi nu, yún ḁate η yη ts'om'bäi, εmme ma ηcpi a. Pe him bi zu da nu a tengu a, nguetho mí paḁi din ja ran johya m'bejua nanguεjη. Ne nuya bí 'bηpη mahεts'i 'darbη ní mandaui Oja. Ne guεpη i sixcahη bη. ³ Ne gam bεmhbη tengu bi 'yot' ra Jesús, bi hyät' 'bη mí ts'ui, ne'bη bin ηnba bη 'bηh yη ts'om'bäi. Jananguε'a hin dan xømbühη, ne hin gam bεmhbη gue ga penjη. ⁴ Pe nu ahη hinga ná εs'hη yη ts'oqui guεpη gdí tuhη. Pe dami 'yεs'hη η, madague'bη gdí tuhη 'da ahη. ⁵ Ha gá pumbεnihη a ran zofogue i xijη Oja, gue yá t'uhni gahη a, tengu mam bη ja ra t'ohni bη i εna:

Ma ts'ant'u i, dami bɛni 'bɛ'a dí mbɛp'a
a ni Hmu, gue 'bɛ' bi xi i hapɛ ga
'bɛdi.

Nɛ xín gui säman'u 'bɛ' bi zɛ i.

⁶ Nu'a ra Hmu i xänba ɛ di huɛqui,
nɛ i fɛ ɛ gätho ɛ i ɛmbi yá t'uhni.

⁷ Dami hyäthɛ ɛ yam fɛi, nguetho
gue'ɛ i xän'nahɛ ɛ. Nu Ojã i ɛna yá
t'uhni ahɛ. Nɛ jo'o n'da ra t'uhni gue
hin da xänba rá ta nangue yam fɛi. ⁸ Pɛ
nu'bɛ hin da mbɛp'ahɛ Ojã, tengu ɛ
gätho yá t'uhni i fɛi, nu'bɛ, masque hin
yá t'uhni ahɛ 'bɛ. Guín jahɛ tengu ra
t'uhni gue hinga mfãdi to'o rá ta. ⁹ Nɛ
man'da, nu'bɛ mín t'uhnihɛ, gue'bɛ
mí mbɛgba ma tahɛ dãm 'bɛhmbɛ ua
ja ra häi, dá numansuhɛ ɛ. Hanja
man'da hin dín umhbɛ da mbɛgbahɛ
Ojã, rá Ta ma mbɛihɛ, janangue ga
tjmhɛ ra te ma mbɛihɛ. ¹⁰ Nu ma
tahɛ ua ja ra ximhäi bi mbɛgbahɛ 'bɛ
n'dandj, gue mím bɛni xɛn ho. Pɛ nu
Ojã 'bɛ i fɛgbahɛ, zãj xɛn ho i ɔrcahɛ,
gue di jajɛ xtán hothogahɛ tengu a.

¹¹ Majuãni hin dí ɛmhɛ xɛn ho a ram
fɛi 'bɛ ra ora dí sähɛ a, nguetho xɛn ɛ.
Pɛ nu'bɛ bin hoh ma mbɛihɛ nangue
ram fɛi, nɛ dí 'bɛmanhohɛ bɛya, nɛ i
hu ma mbɛihɛ.

Nts'utho 'bɛ ga hɛhmbɛ rá nde Ojã

¹²⁻¹³ Janangue'a dan ɛhyahɛ
mahɔn'a gue ga thojɛ a rá 'bɛfi Ojã,
nɛ hin ga 'uehmbɛ. Pɛ ga hãxhɛ ra 'yu
xɛn juãni. Nubɛya nu ni guahɛ guí
hɛmfɛ, mí ɛna xtá 'uagui, pɛgue da
yãni, da hyã ra ts'edi mahɔn'a. ¹⁴ Nɛ
gui hyomhbɛ hin gui dãmhbɛ n'da
ra sãi. Nɛ gui hyomhbɛ ra hogambɛi.
Nguetho nu'a hin'yɛ ra hogambɛi hin
da zã da nu a ra Hmu. ¹⁵ Nɛ 'da gdãm
fãxta nin 'yomfɛnihɛ n'da ngu n'da
ahɛ, janangue'a hin dim 'bɛ i 'da ahɛ
hin da nde rá mate Ojã. Nɛ xínga
n'da ahɛ din ja tengu n'da rá 'yɛ ra
ts'oqui, gue hin di nɛqui 'bɛ rá mbɛdi,
pɛ nu'bɛ bi bɔts'e din xãndi, di ts'on
ɛ mi'da bɛya. ¹⁶ Nɛ dam fãhmbɛ njon
dan 'yomt'ɛnihɛ. Nɛ xín ga samhɛ
a rá mate Ojã, tengu bi 'yɔt' ra Esaú,
gue í pä a ra tãhɛ a rán jãpi mí ɛna
xtí un'na Ojã, gue rá mbɛdi ts'ant'u ra

Isaac. ¹⁷ Nɛ guí pãhmbɛ 'bɛ'a bi 'yɔt'
ra Esaú, gue m'bɛjua bi nde a ran jãpi
mí ɛna xtí un'na rá ta. Pɛ him mam
bi zã bi un'na. Nɛ ts'edi bin zoni, pɛ
him bi dñi 'bɛ'a xtá 'yɔt' mahɔn'a gue
xtá hyãn'a. ¹⁸ Gam bɛmhɛ 'bɛ'a bi
'yɔt' yɛ israel, bi zɔm bɛ ja n'da ra
t'òhò ua ja ra ximhäi, guerpɛ bi dɛ ra
sibi nts'utho, nɛ bi 'bɛxui yɛ güi tengu
'bɛ ra xui, nɛ bin ja ra ndɔnthj 'bɛ
mi sih yán t'ɛdi Ojã ɛ. Pɛgue n'da ra
hmɛpya a tengutho bɛ rá ngu Ojã gue
ɛmmɛ xɛn dãxqui. ¹⁹ Nɛ bi 'yòh ra
thãxi, nɛ rá nde Ojã bi 'yò ɛ. Nɛ nu'bɛ
mí 'yò a rá nde ɛ yɛ israel, ɛmmɛ bi
'yäh ra mate gue hin da 'yòh mahɔn'a,
nguetho ɛmmɛ bin su. ²⁰ Him mí hãt'i
da 'yò a ra nde bi xifi, bi 'yɛna: “Xinga
n'da ra jã'i nɛ xing yɛ zu'uɛ da zã da
dãcua, nu'bɛ da dãcua, 'bɛxque da tho,
nɛ da mba ma 'yɛ'mado o gue da mba
ma sãza.” ²¹ ɛmmɛ nts'utho 'bɛ'a
bin ja bɛ. Nɛsɛ ra Moisés bi 'yɛna:
“Dí fɛt'i gue dín su.” ²² Pɛ nujɛ ya
njuãntho rá hnini Ojã bɛ mahɛts'i dí
cãthɛ, i pãpɛ ma mbɛihɛ, gue Ojã zãj
'bɛi. Nɛ i t'ɛmbi ra t'òhò Sión a rá hnini
Ojã, nɛ i t'ɛmbi Jerusalén bɛ mahɛts'i.
Nɛ dá sòmhbɛ bɛ 'bɛh yãm 'bɛhni
Ojã mahɛts'i gue yɛ mahuãhi thoho,
guerpɛ di munts'i i thãnde Ojã ɛmmɛ
di johya. ²³ Nɛ dá cãthɛ bɛ an thuts'i
ma thuhuhɛ bɛ mahɛts'i, guerpɛ dãm
pɛtihɛ gätho to'o bi hyãn ra herencia
bi un Ojã. Nɛ dá cãthɛ bɛ bí 'bɛ Ojã
ra Zɛ'mí di juãnbj gätho. Nɛpɛ 'bɛh yá
mbɛi ɛ i tu, gue nu'ɛ bi t'ɛmbi xɛn ho
'bɛ mí hoc'a Ojã. ²⁴ Nɛ dá cãthɛ bɛ
'bɛh ra Jesús ma hocpatehɛ bɛ bí 'bɛ
a i ɔrcahɛ ran hoqui ma'da'yo. Nɛ dí
cãthɛ nangue rá jã ra Jesús 'bɛ mí tho,
í pungahɛ Ojã a. Janangue'a man'da
xɛn ho i xijɛ rá jã 'bɛ mí tho, xinda
gue'a rá jã ra Abel 'bɛ mí tho, nu'a i ma
di unba a to bi hyo a. ²⁵ Janangue'a i
jatho dam fãhmbɛ hin ga hɛhmbɛ a rá
nde a in zojɛ ya. Gam bɛmhɛ him
bi zã bi zo a ran unbi ɛ bi mbɛsta a rá
nde Ojã, 'bɛ mí ts'ocua ja ra ximhäi.
Janangue'a 'bɛ xíngui ts'ɛ da zã ga
sohmbɛ ran unbi 'bɛ ga fɛstahɛ a

Ojã, nguetho mahçts'i b# in zoj# ya.
²⁶ Nu'b# mí man y#n t'çdi Ojã b# ja ra t'øhø, bi japi bi 'y#n ra häi. P# nuya i çn Ojã: “Man'dandj ga japi di 'y#ni, p# hinga høn ra häi, p# n# mahçts'i,” bi 'y#n Ojã. ²⁷ N# nu'a 'b#'a gätho hingui d#, da mba ma b#nt'i. N# din z#m b# # hingui sä da mba ma 'ueque, gue nu'# 'b#'a gätho bi z#n Ojã gue din z#m b#. ²⁸ N# bin 'daj# b# di manda Ojã gue hingui sä da mba ma 'ueque. Janangue'a ga xihmb# jamadi Ojã, n# ga th#ndeh# ngue ga numansuh# n# ga suh#. N# gue'a numanho a b#ya. ²⁹ Nguetho nu ma Ojãh# di juadi 'b#'a hingui numanho tengu ra sibi.

13

Ga øth# a dí numanhoj# Ojã

¹ O guí ç'ts'a gnán huçj# n'da ngu n'da ah# tengu'b# guidín cuh#. ² N# guim b#mh# guí säyabah# ja ni ngumh# to'o da zøm b#. N# nu'# 'da njab# mí øt'e, bi zin # 'da y#m 'b#hni Ojã bá n#xp# mahçts'i n# him mí p#di. ³ N# dami b#mh# # y# ofädi, ngue tengu'b# n'da gnan ofädithoh#. N# guim b#mh# # bi mba ma #nbi, nguetho n# ah# i ja ni j#'ih# gue sä da mba ma #n'ni ah#. ⁴ N# gätho ah# guin numansuh# a ran th#ti gá 'yøth# ni xisuh#, n# a bi 'yøt'# mí'da. N# gam 'b#manho nangue nin th#tih#, njon di ts'on a. Nguetho di #nba Ojã # to'o da 'yøt' ran 'yomt'çni, n# # hinga na din th#ti, n# # x#n th#ti nu'b# i øt' ran 'yomt'çni. ⁵ N# 'yo guí numanhoh# x#n ngu ra mbeti. P# gan johyah# nangue hangu ts'# i ja ah#. Nguetho: “Nj#m'b# ga h#ç'ah#, thocpa thoho ga jamansu ah#,” bi 'y#n Ojã. ⁶ Janangue'a sä dan johyah# 'b# dí çmh#:
 I f#xçah# ra Hmu,
 n# hin ga suh# 'b#'a da z# da 'yørcah# y# j#'i.
⁷ Dami b#mh# 'b#'a bi 'yøt'# y# ng#rpi gue bi xi ah# r#m hman Ojã. N# guim b#mh# 'b#'a bi bøni nangue ra te man nám 'b# #. N# gui thoj# a bi 'yut'ah#, nangue bi 'yç'y#i majuçni

a Ojã #. ⁸ Nu ra Jesucristo hingui dim pädi, gue'b# go maya'b#, n#hya n# gätho y# pa høn'b# go nj#m'b#. ⁹ Janangue'a hin gan h#çhmb# da ts'ix ah# b# ma'ueni, guep# i hman y#m hma 'dahma 'dan'yo n# hingam f#di. P# nu'a ná b#mh# rá mate Ojã gue'a ní zac ma mb#ih# a, xinda gue'# y#n t'çdi gue 'b#'a i ts'i. Nguetho njo'o to'o xí zac y# mb#i 'b# supi 'b# ja a i si. ¹⁰ P#gue i jaj# n'da ran ts'ihm#, tengu ra hm#pya gue ra 'bøts'e mí øt' y# mb#j# b# ja ra nj# maya'b#, him mí ja ran t'çdi da zi. ¹¹ P# nu rá hmumb#j# y# israel 'b# mí mbøspa Ojã nangue y# ts'oqui, bi d#xp# mbo a rá ji # y# zu'uç, guep# ja ra cuarto man'da x#n d#xqui. P# nu y# ngø # y# zu'uç mí zø b# ndehnini. ¹² N# gue'a bi 'yøt' ra Jesús, bin #nbi bi du b# ndehnini b# 'b#h y# israel. N# gue'a rá jise í hoc y# j#'i. ¹³ P# ga mb#hä ga t#nhd# b# ndehnini b# 'b#h ra Jesús, tengu'b# n'da na 'b#ngadah# b# ma'ueni. ¹⁴ Nguetho nuua ja ra ximhäi hin'y# ua n'da ma hninih# gue din z#i x#n ho. P# dí homh# ra d#hni gue nj#m'b# da gua a, guep# n#n z#mh# b#. ¹⁵ N# nde'b# thocpa thoho ga th#ndeh# Ojã nangue ma ndeh#, n# ga xihmb# ra jamadi. N# di thoc'a mam hmamh# a ra Jesucristo, tengu'b# di un Ojã ma 'bøts'eh#. ¹⁶ N# hin dam pumb#nih# a na øth# ran ho, n# hin dam pumb#nih# ga comh# 'b#'a jaj#, nguetho n#'# tengu'b# y# 'bøts'e i numanho Ojã #. ¹⁷ N# gui 'yøth# a xi a ni ng#rpih#, n# gui p#hmb# ja y#n t'çdi da xi ah# 'b#'a gui 'yøth#. Nguetho i f#t'a ni mb#ih# #, n# i jatho di d#p Ojã ra güenda nangue ah#. Gui 'yøth# a dán johya ni ng#rpih#, n# hin da du y# mb#i. Nguetho nu'b# hin gui 'yøth# a, xín da bømanho ah# 'b#. ¹⁸ 'Y#f# r#m f#ts'i Ojã nangueç#he, nguetho n'dat'a dí m b#mh# ga t#nhde a, n# dí nde ga øthe x#n ho gätho. ¹⁹ Dí ä ah# ra mate, gue çmm# gui 'y#f# Ojã di jaqui ga mbag# b# n'dihi.

I äp r#n j#pi Ojã # y# cu

²⁰ Nu Oja ra hocpate a, bi xoxpa 'bu
 u xun du a ma Hmuh ra Jesucristo,
 nu'a di jamansuc ma mbaihu. Ne
 nu'a ra ji i hoc'a ran hoqui njam'bu
 da guadi. ²¹ Ne di ap ra mate Oja
 da 'yot'ahu hin hapu gui 'behmbu,
 n'dahma da za gui 'yothu ra pahä a. Ne
 di ap ra mate da 'yorcahu 'be'a gätho
 i nde a ra ts'edi ra Jesucristo. Ga nu-
 mansuh Oja gätho yu pa mazai. Ne
 hont'a gam bεmhbu a. ²² Ma zi cu ah,
 di ä ah ra mate hin gan xombaihu gui
 'yohmbu na ran zofo, nguetho nuna
 ram hma dá ot'ahu hingu ngu 'be'a
 ma. ²³ Ja n'da ram hma di nde ga xi
 ah, nu'a man 'yohuh ra Timoteo ya
 bi so'ts'i. Nu'bu da zocua n'dihi, ga
 six 'bu dá mba bu. ²⁴ Zenguagahu ts'u
 bu gätho ni ngurpihu, ne gätho u yu cu
 gue ma mi'yεc'yεihu. Nehya bá nεxp
 Italia i pen'nah ran zengua. ²⁵ Ne di
 ap rán japi Oja nangu gätho ah. Ne
 hont'a di xi ah ya.

SANTIAGO Ra søcuḁ bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago

Ran zengua

¹ Nugä drá Jacobogä, rá 'yεhεgä Oja ne ma Hmuhḁ ra Jesucristo. Ne hōnbu go hapḁ gá mbähä n'da ngu n'da ahḁ, dí zengua ahḁ ma meni ahḁ, ngue n'dat'ḁ mam bombōtahḁ ḁ 'de'mayoho yá ts'unt'ḁ ra Israel.

Di 'dajḁ ran 'yomfēni Oja

² Ma zi cu ahḁ, nde'bu dan johyahḁ 'bu dí sähḁ yun unbi, hōnt'a go man unbi dín nuhḁ. ³ Nguetho dí pāhmbu nu'bu da ts'ác ma t'εc'yεihḁ, gue'a ní jajḁ ga häthḁ xun ho a. ⁴ Pε i jatho ga häthḁ xun ho ne hin gan suhḁ, ne gue'a dín te ma mbuihḁ a, ne di hajḁ xun ho ra ts'edi, ne nte ga 'behmbu buya. ⁵ Pε nu'bu hin dí pāhmbu nda'a xun ho ga øthḁ, ga äfu Oja ran 'yomfēni ne di 'dajḁ a. Nguetho di unni xun ho to'o da 'yāpi, ne hin di japi da mbε'ts' rá sä n'da. ⁶ Pε jatho n'dat'a gam bεmhbu 'bu ja 'be'a dí äfu, ne hinga 'dahma'dan'yo gam bεmhbu. Hin ga øthḁ tengu ra t'øthe bu ja ra dāḁḁdehe, hōnbu go hapḁ ní 'yεn ran ḁhi. ⁷ Nu ra ja'i i øt'e tengu a, sä im bēni di un'na i äp a Oja, pε nte di unni. ⁸ Nguetho 'dahma'dan'yo im bεnse, ne hingui sä n'dat'a da 'yøt'e. ⁹ Pε εmme di johya n'da zi hyoya 'yεc'yεi, nguetho i paḁi εmme xun ngu di muui bu nan nu Oja. ¹⁰ Ne'a ra membeti 'yεc'yεi, εmme di johya 'bu mi baḁi hinga gue'a rá mbeti ní numanho Oja a, ngue nu rá mbeti tengu yá dōni ḁ yḁ paxi i hōe. ¹¹ Ngue nu'bu xpām bōx ra hyadi εmme xum pa, di hmang yḁ paxi ne i hōh yá dōni buya, ne him man di necmanho. Din jabḁ n'da ra membeti 'bu hōnt'a ra mbeti in numanho, madague'bu di thoqui dim pεfi, pε di 'bedi 'be'a gätho i pε'ts'i.

Ga häthḁ 'bu bi ts'äjḁ

¹² Nu'bu ga häthḁ yun unbi, dan johyahḁ buya. Nguetho nu'bu mi ts'äjḁ ne dá häthḁ, ya din 'dajḁ ra temazai, tengu bi man Oja di 'dajḁ 'bu hōnt'a gam bεmhbu a.

Dím bεnsehḁ yḁ ts'oqui

¹³ Nu'bu 'bu'a n'da da bēni da 'yøt'a n'da ra ts'oqui, pε hin da 'yεna Oja bi bēnbi. Nguetho xun ho Oja ne hingui xifi da 'yøt' ra ts'oqui n'da ra ja'i, ne xín da zä da si Oja da 'yøt' ra ts'oqui. ¹⁴ Pε n'da ngu n'da yḁ ja'i 'bu im bēni da 'yøt' yḁ ts'oqui, pε bin 'yørpazehε nangue rán 'yomfēni se. ¹⁵ Ne nu'a 'be'a bi numanho se, ne nu'bu mi bēni da 'yøt'e, ne gue'a dí mbuxca yḁ ts'oqui rá mbui a. Ne nu'bu mi 'yøt'ḁ yḁ ts'oqui mi bēni, ne man'da bi thoqui bi 'yør buya, ne gue'a dí nu ran unbi mazai a buya. ¹⁶ Ma zi cu ahḁ, hin dan hyäzehεhḁ 'bu dí øthḁ yḁ ts'oqui, gue'a hin gam bεmhbu Oja di 'bεcpahḁ. ¹⁷ Nguetho xun hotho 'be'a gätho di 'dajḁ Oja, ne hōnt'ḁ gätho xun ho bí nexpḁ bí 'bu Oja, ngue bi zän yḁ nyot'i ua ja ra häi. Nu'ḁ ja'bu di 'beh yán nequi 'bu xḁ 'bät'ḁ, pε nu Oja njām'bu di 'beh ran ho. ¹⁸ Rá pähä zehε Oja bi xāḁgahḁ 'bu má hāmhbḁ rá m hma majuḁni, ne yá t'uhni gahḁ a buya. Janangue'a man'da xun hoju xinda gue'ḁ mi'da gätho bi 'yøt'e.

Dan xähmbḁ ram hma ne ga øthḁ yán thehḁ

¹⁹ Gue'a dí pāhmbḁ a, ma zi cu ahḁ. Janangue'a dan ξhya dan xähmbḁ a rá m hma, xinda gue'bu go dan yāsehḁ, ogue ga εmhbu go dí pāsehḁ ngue dan junthḁ. ²⁰ Nguetho nu'bu dadín junthḁ, hingui sä ga øthḁ 'be'a nde Oja. ²¹ Pε ga εshḁ a ná øthḁ yḁ ts'oqui, ne ran ts'o zai dá bεmhbu. Ne hin dan 'yεzehεhḁ. Janangue'a da zä ga cḁ't' ma mbuihḁ a ram hma, tengu'bu n'da ra hmudä da thupḁ, ne din te bu. Ne gue'a dí pōcpa ma mbuihḁ a buya. ²² Pε hinga hōntho dan xäthohḁ ram hma. Nguetho dán hyäzehεhḁ 'bu dím bεmhbu hin'yḁ man'da ga øthḁ. Pε i jatho thocpa thoho ga øthḁ yán thehḁ a ram hma

dadín xähmbu. ²³ Nguetho nu'bu dí εmhbu dadín xähmbu ram hma, ne hin dí øthu yün thehu, dadí pumbeni thohu a dán xähmbu 'bu. Tengu'bu dí hεthu ran hyädä ma hmih, ne hin dí zämbu bu. ²⁴ Dá nuhma a ma hmih, pe 'bex dá pumbenihu 'bu má 'uehmbu. ²⁵ Pe nu'bu dan zämbu a ra 'da'yomhma, gue'a di zejü ga øthu yün thehu a. Ne nu'bu zäi dí øthu a, ne hin dí pumbenihu a, di jəpahu Ojä buya nangue 'be'a gätho dí øthu. ²⁶ Nu'bu sä εna ørpa rá 'befi Ojä n'da, ne hin di jamansu 'be'a ma, din hyäzehe 'bu, ne nte ní mbat'a ní 'yørpa rá 'befi Ojä 'bu. ²⁷ Pe nuna majuani rá 'befi Ojä ma Tahu da numanho 'bu ga fəxhu yu hyoya t'uhni, ne yu xisu xun du yú ndø, ngue in nu ran unbi. Ne nde'bu dam fəsehu hin di ts'onga man 'yomfenihu rán t'øt'e ra ximhäi.

2

Hin ga huandahu to'o gan numan-hohu

¹ Ma zi cu ah, nu'bu dí εc'yēihu ma Hmuhu ra Jesucristo ngue mixte xun ho a, nde'bu ga øthu tengu i øt'a, ngue hin ga huandahu to'o dín numansuhu. ² Xi'bu da zøm bu ja mam petihu n'da ran 'yohu i fo rá 'ye ram fo'ye εmme xum hmadi, ne mahotho rá he. Ne da zøm bu n'da zi hyoya hingui ho rá he. ³ Ne man'da gan numanhohu a mahotho rá he, xinda gue'a n'da zi hyoya. Ne ga εmfu a mahotho rá he: “Nu'i n'yø, damin säya ts'u ua ja ran thuts'i,” ga εmfu. Ne nu'a zi hyoya buya: “Nu'e, damim 'bäh nu ogue dami hyuh nu häi ja rá hyo ran thuts'i,” ga εmfu a buya. ⁴ Ha hin dím bεmhbu ngue yoho man t'øt'ehu 'bu dí samhbu a nan hyoya 'da, ne nu'a na mēmbeti u 'da, gue'a na εspahu u. Ne guexta'a ra ts'oqui dí øthu 'bu dí huandahu a dín numan-hohu. ⁵ Ma zi cu ah, dami 'yøhmbu na ga xi ah. Ha him bi huan Ojä u xun ngu i hyoya bu na nu ra ximhäi, ngue da dñ a man'da di muui, ngue da gomhbu yün jəpi u di un yú t'uhni Ojä. Ne gue'a bi ma majuani di un'ndu

to'o gätho da bēn a. ⁶ Pe nuya gá 'yäsābahu yu hyoya. Ha hin dí pəhmbu ngue gue'u yu mēmbeti di unghu, ne i sixcahu bu ja yu ngunts'ut'abi. ⁷ Ha hinga gue'u yu mēmbeti dí øhmbu im man ra ts'ore nangue rá hoga thuhu ma Hmuhu ra Cristo. ⁸ Pe: “Ga huεc ma mijə'ihu tengutho bu na huεczehε ma jə'ihu.” Guehna xun ho ga øthu na, nguetho rán t'ēdi ra Cristo mixte thoho a, tengu man t'o'ti bu rám hman Ojä. ⁹ Pe nu'bu hinga gätho yu jə'i dadí hueju, ra ts'oqui a dí øthu 'bu, ne dín dupatehu a ran t'ēdi ngue im ma gätho 'da i gu bu dán hueju. ¹⁰ Pe dín ndehu made tho ga øthu gätho rán t'ēdi Ojä. Pe madahønt'a n'datho rán t'ēdi Ojä hin dá øthu, ya dín dupatethu gätho rán t'ēdi Ojä 'bu. ¹¹ Ngubu dí ørpahu yün t'ēdi Ojä ngue bi 'yēna: “O guí øthu ran 'yomt'ēni,” ne: “O guí həpahu rá te ni mijə'ihu,” bi 'yēna. Madague'bu hin dí øthu ran 'yomt'ēni, pe dí həpahu rá te ma mijə'ihu, guemhma dín dupatethu gätho rán t'ēdi Ojä 'bu. Nguetho n'dat'a Ojä bi ma gätho yün t'ēdi. ¹² Pe nu'a rán t'ēdi ra Cristo, gue'a di zejü ga øthu yün thehu. Ne gue'a rán t'ēdi dí 'yāngahu Ojä a 'bu dá øthu o hin'na. Janangue'a ga jamansuhu a dím mamhbu ne'a dí øthu. ¹³ Ne nu'bu him bi 'yøt' ran huεcate n'da, ne hingui ngu 'be'a dí huεc Ojä a 'bu bi juanbi. Pe nu'bu bi 'yøt' ran huεcate n'da, da bømanho 'bu bi juanba Ojä a.

Hingui ho 'bu nte n'youi yun t'øt'e rá t'εc'yēi n'da

¹⁴ Ma zi cu ah, 'be'a gue ní mba a i øt' i 'da sä εna ja yú t'εc'yēi, pe hingui øt'u yün thehu. Hin da yan Ojä n'da 'bu sä εna ja rá t'εc'yēi. ¹⁵⁻¹⁶ Xi'bu 'bu'a n'da ma cuhu ra 'yəhe ne sä ra thuhu. Ne ga εmfu: “Ní mba, bá he ni he, ne bán sihme, da hyu ni mbai,” ga εmfu. Pe nte dá unhdu 'be'a honi. 'Be'a gue ní mba a dá ørpahu 'bu. ¹⁷ In jabu n'da 'bu hingui øt' yun t'øt'e rán säui rá t'εc'yēi, nu rá t'εc'yēi nte di muui, tengu'bu n'da ra du ngue hingui di 'yani. ¹⁸ Pe nu'bu gui 'yēnjū: “Nu'i ja

ni hogant'ot'e, pe nugähe dí ðc'yëi mbo ma mbaihe." Ne ga xi'ahu büya, damí 'yurca ni t'ðc'yëi ngue nte n'youi nin t'ot'eha, gan nugä. Nugä da zä ga ut aha yan t'ot'e dí ot'ä, janangue'a di nequi ma t'ðc'yëigä ngue majuani a. ¹⁹ Guí pahmbu i 'bu Oja, pe hin dí gua a zi ts'u. Nguetho ne'u yu zithu i paði i 'bu Oja, pe emme di fet'i, nguetho yan suiha Oja u. ²⁰ Gyá 'yambaiha, ha hin guí pahmbu ngue xingui ts'u nte di muui ni t'ðc'yëihä 'bu hin te guí otha. ²¹ Nde'bu gam bembhu ts'u nangue mam bombotaha ra Abraham. Ja bi nequi a xmi pa Oja xun ho 'bu mi 'yot'a bi xifi, ngue bi gaxpa ja ra do a Isaac rá ts'ant'u, ngue ena xtá hyo xti un'na Oja. ²² Nangue bi 'yec'yëi mbo rá mbai, bin ja ra ts'edi büya ngue da 'yot'u yan theha. Janangue'a rá m pe ra t'ðc'yëi u yan t'ot'e. ²³ Ne gue'a mi mam bu ja rá m hman Oja, bi 'yena: "Nu ra Abraham bi 'yec'yëi a bi man Oja, janangue'a bi 'yemp Oja xun ho," ne bi 'yembi rá amigo xun ho Oja büya. ²⁴ Dí pahmbu ya, i emp Oja xun ho n'da ra ja'i 'bu ot' rán säui rá t'ðc'yëi, ne hinga sä da 'yena ðc'yëi Oja. ²⁵ Ximangutho a Rahab, ngue ra xisu za min 'yomt'eni mam 'bet'o. Pe bi 'yemp Oja xun ho 'bu midí nequi rá t'ðc'yëi, 'bu mi 'yot'a ran ho bi 'yot'e, ngue bi jamansu u yu 'yec'yëi 'bu mi mba bá aspa rá hnini. Ne bá uti n'dan'yo ra 'yu bá hax 'bu mam bá pengui, janangue'a him bi mba mfent'i u. ²⁶ Ja ga pahmbu büya ngue hingui ho rá t'ðc'yëi n'da 'bu hingui ot'u yan theha, tengu n'da ra ja'i xun du ngue hin'yu bu rá mbai.

3

Ga samzehe ma janihu

¹ Ma zi cu aha, nde'bu hinga gätho dan xänbateha bu ja ram peti. Nguetho dí pahmbu Oja da nu 'be'a dí otha, ne nuje, man'da da 'yangahe Oja, xinda gue'bu hin xcán xänbatehe. ² Ne gätho gahu xun ngu yu nidi ja'bu dí otha yu ts'oqui. Pe nu'bu 'bu'a n'da xinga n'da ra ts'oqui im ma, ya xun te xun ho rá mbai a, ne i paði di jamansu

xun ho gätho i ot'a 'bu. ³ Tengu'bu dí cärbahu yan ts'are yu fani, da 'yot'a dí xihmbu büya, ne hinga hont'a rá nde di 'bä't'i, pe 'da dí 'bäthoho. Ngutho 'bu i samzehe rá jani n'da, ne hinga hont'a rá m hma da baði da zammi, pe da da baði di jamansu xun ho gätho i ot'e. ⁴ Ne tengu ra dabarco, madague'a xu ndoho, ne ts'edi ran dahi i joni, pe emme zicue a ní mba ma 'yoni, pe hont'u go da ndepe dí mba a di 'yoni. ⁵ Ngutho ma janihu, zicue, pe emme xun ngu da böni nangue 'be'a da ma. O tengu'bu n'da ra despi zicue, pe emme xun ngu 'be'a da 'yudi, ne da zä da 'yu a n'da ra xantho xu ndoho. ⁶ Nguetho ma janihu tengu'bu n'da ra sibi. Ne man'da xun ts'o ot' ma janihu xinda gue'a ma 'yeha ogue ma guaha. Ne gue'a ní ts'oni gätho dí otha a, ne di xand ran ts'o gätho ra ximhai, ngue di benba a ra zithu. ⁷ Pe nu yu ja'i man'da da zä di maxubi hont'a go má zate ne yu doja ne yu pozu ne yu huä. ⁸ Pe nu rá jani n'da, njo'o to da zä di hat ra 'yu. Ne i hote, tengu n'da ra pozu, emme in cue, ran date a rá nde. ⁹ Nangue ma janihu sä dí emhbu dí espahu Oja ma Taha, pe ne dí äfu ra 'yanthi ma mijaihu. Pe nu'u, bi zän'na Oja u, bi ndepe dim 'bai tengu tho Oja u. ¹⁰ N'dat'a ma ndehä ná yahu 'bu dí espahu Oja ne'bu dí äfu ra 'yanthi ma mijaihu. Pe ma zi cu aha, hingui sä ga otha tengu a. ¹¹ Ha i sä 'darbu da böhmi ra dehe xun ho a ra dehe xun xä. ¹² O 'be'a di ja yu za'ixi, ma zi cu aha, ha ne'u yu peni i zupu. O xi n'da ra zobot'i, ha zupu yu ixí. Xingui sä 'darbu da böhmi ra dehe xun ho a hingui ho.

Bí nexpu bí 'bu Oja ran 'yomfëni xun ho

¹³ Nu'bu dí pahmbu ran 'yomfëni, pe ga uhmbu 'bu, nangue ran hocja'i ga otha, ne hin dan 'yexehaha, gueru da faði majuani i ja man 'yomfënihä. ¹⁴ Pe nu'bu xun ju dí m benba ma mijaihu nangue ran ts'eya, ne dadí mispahu, ne sä dí emhbu ja man 'yomfënihä, pe ra fehni a

dím mamhb_u 'b_u. ¹⁵ Pɛ nuna ra ts'on'yomfɛni na him bí nɛxp_u bí 'b_u Oj_a, pɛ bi nɛquida ua ja ra ximhäi, nɛ dá bɛnɛ ma mb_uih_u, nɛ ra zĩthu bi bɛngah_u tengu na. ¹⁶ Nguetho nu'b_u dí øth_u ran ts'eya, nɛ dín nde dam mixteh_u, nu'b_u, dí øth_u g_atho y_u ts'oqui 'b_u, nɛ y_u s_ui. ¹⁷ Pɛ nu ran 'yomfɛni di 'daj_u Oj_a, n'dat'a gam bɛmh_u, nɛ ga hocpah_u rá mb_ui ma mij_a'ih_u, nɛ gan numanhoh_u _u, nɛ dín ja man huɛcateh_u, nɛ ga f_axh_u _u, nɛ hin da g_oh ma mb_uih_u 'b_u ja a dí xihmb_u _u, nɛ hin ga h_ath_u _u. ¹⁸ Pɛ nu'b_u jante thoho ga hocpah_u rá mb_ui ma mij_a'ih_u, dí øth_u tengu'b_u dí pomhb_u ra hmudä dí b_ox ran ho 'b_u.

4

Hin ga øth_u rá pähä ra ximhäi

¹ Ha hin guí p_ahmb_u hap_u di nɛqui _u y_un s_ui guí øth_u, nɛ y_un heque. Ha hinga gue'_u di ho ni mb_ui zɛhɛh_u a gnín s_uhmb_u. ² Nu'a hin ní zä guí tĩmh_u a guín ndeh_u, gue'a gnín hote thohoh_u a. Nɛ gue'a ran ts'eya a gnín s_uhmb_u 'nɛ gnín tunhd_u, nguetho hingui sä guí t_ahmb_u a guín ndeh_u nangue ni pähä zɛhɛh_u. Pɛ hin guí tĩmh_u ngue hin guí äf_u Oj_a. ³ Pɛ madague'b_u guí äf_u Oj_a a guín ndeseh_u, pɛ hin di 'da'ah_u, nguetho hingui ho guím bɛmh_u, guín nde guí x_and ni pähä zɛhɛh_u. ⁴ Sä guí ɛmh_u h_ont'a Oj_a guím bɛmh_u, nɛ ya guí tɛn thohoh_u ra ximhäi. Ha hin guí p_ahmb_u gadín s_uhmb_u Oj_a 'b_u guín numanhoh_u ra ximhäi. ⁵ Uague guí ɛmh_u säti thoho bi man rá t'ohni Oj_a ngue bi 'yɛna: “Pɛ ɛmmɛ dín ndepe da bɛngui, janangue'a dá un ma Hogand_ahi di huɛc'_u, nɛ di jaman-sup y_a mb_ui,” bi 'yɛn Oj_a. ⁶ Pɛ di zɛt'a ni mb_uih_u Oj_a, n'damhma da zä h_ont'a guim bɛmh_u a. Janangue'a ɛn Oj_a, di un rá mate n'da 'b_u hin dín 'yɛzɛhɛ, pɛ da z_u a n'da 'b_u dín 'yɛzɛhɛ, i ɛn rá t'ohni Oj_a. ⁷ Damin unseh_u ya ngue di manda ah_u Oj_a, nɛ dami s_uhmb_u ra zĩthu, da 'dagui nangue'ah_u. ⁸ Z_ai damim bɛmh_u

ngue 'darb_u guí 'b_uhmb_u Oj_a, nɛ z_ai da hyut'a ni mb_uih_u b_uya. Dami 'yesh_u y_u ts'oqui guí øth_u, nɛ hingui yoho da bɛn ni mb_uih_u. ⁹ Pɛ i jatho da du ma mb_uih_u nguetho dyá ts'om'bäi h_u. Nɛ dan zomhb_u, hingui sä dan thethoh_u. Nu ma thedeh_u dim pommi ra ts'oni, nɛ nu man johyah_u dim pommi ra dumb_ui. ¹⁰ Nɛ ga øth_u ngue hin'y_u ma ts'edi zɛhɛh_u b_u ja rá hmi Oj_a. Ga äf_u ra punbi, janangue'a di pungah_u nɛ di jaj_u dan johyah_u b_uya.

Hin dan c'qman'uh_u

¹¹ Ma zi cu ah_u, o gadín c'qman'uh_u, nguetho nu'b_u gadín c'qman'uh_u, masque guím bɛmh_u hingui ho rán t'ɛdi Oj_a i ɛna dan huɛj_u. Nɛ nu'b_u hin dí øth_u rán t'ɛdi Oj_a, ɛna gue'b_u jase man t'ɛdih_u 'b_u. ¹² Pɛ h_ont'a n'da sä di 'daj_u y_un t'ɛdi, nguetho Oj_a a, nɛ h_ont'a sä da y_an'a n'da nɛ i sä di jua'a n'da. Pɛ ha dím bɛmh_u dy_u oja_hu ngue sä ga ɛmh_u ja y_a ts'oqui _u 'da.

Hin dí hand b_u ní 'yɛh man zaquih_u

¹³ Mbähä dan 'yomfɛnih_u ts'_u ya, nguetho dí ɛnthoh_u: “Nuya ogue nix-udi ga mbähä n'danni, dam 'b_uhmb_u n'da jɛya b_u, nɛ dam pɛhmb_u, ga t_ahmb_u,” dadín 'yɛmf_u. ¹⁴ Pɛ hingui sä gam mamhb_u tengu a, nguetho ya hin dí p_ahmb_u 'bɛ'a ga øth_u, nɛ hin dí hand b_u ní 'yɛh man zaquih_u. Tengui tho n'da ra g_ui, guín nu, jab_u, nɛ x_o gán nu, hin'y_u b_u. Njarb_u n'da ra ja'i. ¹⁵ Pɛ nde'b_u ga ɛmh_u: “Nu'b_u da nde Oj_a, dam 'b_uhmb_u ts'_u, nɛ dín ja 'bɛ'a da zä ga øth_u b_uya.” Guehna gam mamhb_u na ya. ¹⁶ Pɛ dán 'yɛzɛhɛh_u 'b_u hin dá äf_u Oj_a 'bɛ'a da zä ga øth_u. Pɛ ra ts'oqui a. ¹⁷ Nu'b_u dí p_ahmb_u a ran ho, nɛ hin dí øth_u a, ra ts'oqui a 'b_u.

5

N'da ran zofo i sih y_u mɛmbeti

¹ Damin 'yomfɛnih_u ts'_u gy_u mɛmbetih_u, gan zomhb_u nɛ ga mbahmb_u nguetho nts'utho ra 'y_anthi guin nuh_u. ² Nu'a 'bɛ'a gä guí pɛsh_u tengu'b_u x_u 'ya b_u nam bɛn Oj_a,

ne ni hehu tengu'bu xun za yu zu'uε.
³ Nu ni mbetihiu xun ts'om bu na nu Oja a, nguetho nin ts'iyatehu a gni timhbu u, ne hin ga pahmbu nda'a xun ho xqui jafu. Ne gue'a di jua ah u a tengu'bu ra sibi. Ne tengu'bu guidi munshu a ran unbi guin nuhu 'bu ran zegui. ⁴ Ga hyat ni mbehihu hin ga juarpahu yun zabi 'bu min xopu ni huahihu. Ne nu'a ran zabi ga cõnba ni mbehihu, ne gue'a di yap ah u a. Ne nu'a ra ts'oni ni mbehihu bi 'yõ Oja tate thoho ra ts'edi, ne da hya ra guenda nangu'e u. ⁵ Nu'ahu gam 'buhmbu nangu'e nin johya zehhu nguercua ja ra ximhai gy ziyatehu. Ne bi zac ni mbuihu tengu n'da ra ts'adi. Pe gue'a din ja'ahu tengu'bu ran thots'adi 'bu ran zegui ra pa. ⁶ Ne nu'ahu gui cothu fadi u nte in dupate, ne xõ gui hohu buya, ne hin di mu.

Ga hãth u 'be'a i t'õrcahu

⁷ Janangu'e a ma zi cu'ahu, nu'bu i t'õrcahu a, pe hin dan xõmbuihu, ne ga tõmbu gue'bu go bá εh ma Hmuhu ra Cristo. Tengub u di tuhmbu yu hmudã ua ja ra hai, di tõmbu hõnt'bu go njãm'bu ba εh ra 'ye, di hoqui 'be'a gã xtã tuhmbu buya. Ne din ja a mi numanhohu din ja buya. ⁸ Janangu'e a ga sethu hin dan xõmbuihu, nguetho ya him maya'a ba εh ra Hmu. ⁹ Ma zi cu'ahu, hin ga εmhbu rá ts'oqui na n'da ma cuhu 'bu din nuhu yun unbi, ne xõmhma di unghu Oja. Pe guim bεmhbu mi ts'utho da zõ'a ra ze'mi ya. ¹⁰ Ma zi cu'ahu, gam bεmhbu gue bi hyat yun unbi u yã põngahyã Oja, ne ngutho ga hãth u. ¹¹ Nguetho di pahmbu majapi u i hãt yun unbi. Xtã õhmbu ngue bi hyat yun unbi a ra Job, ne xun ngu ran ho bi t'õrpa m'bejua. Nguetho nu'a Oja xun ngu rán huçcate ne xun ngu rá mate. ¹² Hnehi thoho hin ga uaspahu rá thuhu Oja a mam hmanshu, xin ga ndõnbahu rá thuhu 'be'a man'da jua ja ra hai ngue ga εmhbu di zerca mam hmanshu. "Ha gui εc'yεi a di xi'i uague hin'na," ga εmthohohu. Janangu'e a hin di unghu Oja.

Danyqhu Oja

¹³ Nu'bu din nuhu ran unbi, dan yahhu Oja 'bu. O nu'bu dadin johyahhu, dan tuhmbu n'da ra thuhu ngue di εspahu Oja. ¹⁴ Nu'bu xun ujhu, ga xihmbu yu ngurbi bu ja ram peti ba εhε da 'yãp rá mfãts'i ra Hmu, ne da jajhu ra aceite nangu'e rá thuhu ra Hmu. ¹⁵ Ne Oja di 'uec'a ran u di hεmfhu, nguetho dá εc'yεihu ngue majuani da yanju 'bu má afu a. Ne nu'bu ma ts'oquihu a dán hyenhdhu, pe di pungahu. ¹⁶ Ne dan xih ma ts'oquihu n'da ngu n'dajhu, janangu'e a da zã dan 'yãfu rá mate Oja n'da ngu n'dajhu, ne nu'bu xun u n'da da yap buya. Nguetho xun ngu rá ts'edi da 'yõt' Oja 'bu da 'yãp a majuani n'dat'a Oja im bēni, ne gue'bu di bēnba Oja a i ädi. ¹⁷ Tengub a ra Elías, nu'a n'da ra ja'i thoho tengu gahu, ne bi hyah rá mbai bi 'yãp Oja ngue hin din 'ye. Ne him bin 'ye ua ja ra ximhai gãtho nhyunjeyu ne n'dato zãna. ¹⁸ Ne xõ bin yaui Oja mahõn'a ngue bi 'yãp ra 'ye. Ne bá penh'na Oja ra 'ye, ne bi bõx yu hmudã ua ja ra hai buya. ¹⁹⁻²⁰ Ma zi cu'ahu, nu'bu n'da ra 'yεc'yεi da 'uepu ja ra 'yu xun juani, ne nu'bu da zã ba sihu mahõn'a, ga pahmbu ngue dá yanbahhu rá te a xí 'uegue. Ne madague'bu xun ngu yã ts'oqui, pe bi mba ma punbi.

1 PEDRO Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zengua

¹ Nugä drá Pedrogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Dí penh'nahɔ ra sɔcuɔ gyɔ 'yɛc'yɛihɔ ra Cristo, n'da'a n'danni gá mbähä ja ra häi Ponto nɛpɔ Galacia nɛpɔ Capadocia nɛpɔ Asia nɛpɔ Bitinia. ² Nu ma Tahɔ Ojɔ maya'bu tho ho bi huancahɔ, nɛ bi zänni da 'yɔrcahɔ yá t'uhni gahɔ. Nɛ bi 'uega ma mbuihɔ a rá Hogandahi Ojɔ, nɛ bi mbän rá ji nanguejɔ a ra Jesucristo, guepɔ nan zä ga øthɔ a i xijɔ. Dí äp'a Ojɔ ngue man'da gui hyámhbɔ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbuihɔ buya.

Ga tafɔ ran dɔte

³ Jamadi Ojɔ, ngue nu rá Ta ma Hmuhɔ ra Jesucristo, nɛ rá Ojɔ a. Nguetho xɔn ngu rán huɛcate bi jajɔ dám 'buhmbɔ ma'da'yo. Nuya dí pähmbɔ gan nuhɔ ran ho mazai, nguetho bi dambɛni ra Jesucristo. ⁴ Nɛ nuya dí tømhbɔ ɔ yɔ erencia di 'dajɔ Ojɔ ngue m'be'ts'i bu mahɛts'i, nɛ njám'bu dim 'bedi, nɛ njám'bu din ts'oni. ⁵ Nɛ nuya i fäjɔ Ojɔ nangue rá ts'edi, nguetho dí ɛc'yɛihɔ a. Nɛ ya i sänni da yänjɔ xɔn ho 'bu bi zøn ra pa ran zegui. ⁶ Nɛ nu'bu dí m bɛmhɔ ya, nɛ guehya ní 'dajɔ ran johya, madague'bu da du ma mbuihɔ bu na sähɔ hønt'a go man unbi 'da yɔ pa ya, 'bu da 'yɛn Ojɔ. ⁷ Tengu ra oro i ts'ä ngue ra sibi ngue din hogui. Nɛ ngutho ma t'ɛc'yɛihɔ i ts'ä, nɛ man'da di muui a xinda gue'a ra oro ngue dim 'bedi. Janangue'a di nɛcmanho ma t'ɛc'yɛihɔ 'bu bá peng ra Jesucristo, nɛ da numanhojɔ, nɛ di 'dajɔ ran ho, nɛ 'darbu dam 'buhmbɔ buya. ⁸ Nɛ nuya madague'bu hinga nán nuhɔ ra Cristo, pɛ ɛmmɛ guín numanhohɔ a. Nɛ madague'bu hin guín nuhɔ a ya, pɛ guí pähmbɔ majuani a. Janangue'a ɛmmɛ dadí johyahɔ, tengu tho'bu ya

dí 'buhmbɔ ra Cristo bu mahɛts'i. Nɛ hin di jua ɔ mam hmansɛhɔ gam mamhbɔ a ran johya. ⁹ Nguetho ya dí dɛ'mi dí hámhbɔ a dí tømhbɔ, ngue da yänjɔ Ojɔ. ¹⁰ Guehna bi 'yo'tɔ yɔ pøngahyɔ maya'bu ngue da yänjɔ rá mate Ojɔ. Nɛ bi hyädumbui min nde xtám badi xɔn ho 'be'a nam bøn a ram hma bi 'yo'tɔ. ¹¹ Min nde xtám badi jam'bu din ja a, nɛ nda'a ní pa din ja a bi man rá Hogandahi ra Cristo mi o yá mbui. Nguetho bi bɛnbi da 'yo't'i 'be'a da 'yøt' ra Cristo 'bu bi zøhø, ngue da nu ran unbi ngue da tho, nɛ da t'ɛspa 'bu m'bejua. ¹² Pɛ bi xi Ojɔ ɔ yɔ pøngahyɔ ngue hin da bɔsɛ, xinga gue'ɔ yɔ jɔ'i mi 'buhmbɔ, pɛgue gue'a go i sijɔ a ya nangue ran ho ma'da'yo. Nɛ nu'ɔ to bi xijɔ na, bi ma nangue rá Hogandahi bá penpa Ojɔ. Nɛ'ɔ yám 'behni Ojɔ mahɛts'i ɛmmɛ in nde da badi 'be'a nam bøn a i sijɔ ya.

I xijɔ Ojɔ ngue xtán hojɔ

¹³ Pɛ nuya dan sähɔ ga øthɔ a rán thehɔ a dí tɛnhɔ, ngue ga samzɛhɔ ma mbuihɔ 'be'a gätho dí m bɛmhɔ. Nɛ hønt'a rá mate Ojɔ ga tømhbɔ di 'dajɔ 'bu bá ɛh ra Cristo. ¹⁴ Nɛ ga øthɔ 'be'a i xijɔ Ojɔ, tengu yɔ t'uhni i øt'a i xih yá ta. Nɛ hin ga øthɔ tengu mi øthɔ mam'bet'o ngue ma pähä zɛhɛhɔ 'bu nte mi pähmbɔ. ¹⁵ Pɛ gä xtán hotho ga øthɔ, nguetho xɔn hotho Ojɔ ngue bi zoncahɔ bi 'yøt'e yá t'uhni gahɔ a. ¹⁶ Tengu nt'o't'i: "Xtán hotho ahɔ nguetho xɔn hotho gä," bi 'yɛn Ojɔ. ¹⁷ Pɛ nu'bu dí yähɔ Ojɔ, dí ɛmfɔ ma Tahɔ. Pɛ gam bɛmhɔ njuanthono da gurcahɔ 'be'a dá øthɔ n'da ngu n'dajɔ. Janangue'a dam fähmbɔ ngue gan numansuhɔ Ojɔ gätho yɔ pa dí 'buhmbɔ ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Nguetho dí pähmbɔ bi yänjɔ Ojɔ nangue yan t'øt'e bi xänga ma tahɔ säti tho ho. Pɛ hing ra mbɛti í yänjɔ a, nu'a dim 'be'a. ¹⁹ Pɛ bi yänjɔ ra Cristo 'bu mi du ngue bi mbän rá ji, nɛ hønt'a da zä di pø a n'da a. Nguetho xɔn hotho ra Cristo, tengu n'da ra dɛ'yo mi man Ojɔ maya'bu ngue da 'bøts'e, pɛ gue'a hing ra mbɛdi nɛ xɔn hotho. ²⁰ Nu ra Cristo bi ts'änni

din yante 'b_u hin ní 'y_ot' ra ximhäi a Oja. Ne ran zegui ya ja bi nequi ua ja ra ximhäi nanguej_u. ²¹ Ne nangue ra Cristo bi z_ocua, gue'a dá ξ c'y_eih_u Oja ya, ngue bi xox a ra Cristo 'b_u mi du, ne bi 'y_espi. Janangue'a dí p_hmb_u maju_uni di 'daj_u rán ho Oja dí t_omh_u ya. ²² Nuya nangue rá Hogand_hi Oja dá t_enh_u ram hma maju_uni, ne gue'a dán hoj_u a. Ne gue'a dán zä ya maju_uni ga hu ϵ c ma cuh_u. Janangue'a mpähä thoho dan huej_u n'da ngu n'daj_u nangue gätho ma mb_uih_u. ²³ Nguetho dám 'b_uhmb_u ma'da'yo nangue rá m hman Oja da hyät'i maz_ui a, ne nj_am'b_u di 'b_eh rá ts'edi a. Pe nu ma teh_u bi 'dac ma tah_u ne ma mbeh_u, hinga gue'a da hyät'i maz_ui a. ²⁴ Ne nt'o't'i: Tengu y_u paxi thoho y_u ja'i, ne gätho x_un ho 'b_ea p_e'ts'i tengu y_u d_oni _u y_u paxi. Pe nu y_u paxi di hmangui, ne y_u d_oni i h_oe. ²⁵ Pe nu'a rá m hman a ra Hmu nj_am'b_u dim 'b_eh rá ts'edi. Gue'a ran ho ma'da'yo i sij_u a.

2

Nu'a ra Cristo tengu n'da ra do

¹ Jatho ga ϵ sh_u gätho ran μ cpate ne ra f_ehni ne'b_u yoho ma mb_uih_u, ne ga ϵ sh_u ran ts' ϵ ya ne ran c' α te. ² Ne tengu y_u 'u ϵ re ngue ma'da'yo bim 'b_ui, ngue ξ mme i hon ra xi'ba da zi, ne ngutho ga θ th_u, thocpa thoho ga homhb_u rá hogamhma Oja, ngue dín te x_un ho ma mb_uih_u a. ³ Nguetho ya dá t_imh_u a rá mate Oja nangue rá m hma, ne dá p_hmb_u ngue x_un ho a. ⁴ Ne man'da gam b ϵ mhb_u ga cuath_u ra Cristo x_un ho, nu'a bi 'daj_u ra te. Madague'b_u i pa ma μ cp_i, tengu'b_u n'da ra g_ado di b_unt'a n'da ra do, pe Oja bi huahni man'da di muui b_u da th θ h rá ngu. ⁵ Tengu'b_u n'da ra do man'da di muui a ra Cristo b_u ja ra ngu, ne nuj_u i pa ma cuati gah_u b_uya, tengu'b_u dy_u doh_u, da 'y θ j_u rá ngu Oja ngue hin di nequi. Ne y_u mb_aja gah_u Oja, nguetho dí unhd_u Oja y_un t'unni gätho ma mb_uih_u. Ne di thocpa a rá Ta man

t'unnih_u a ra Cristo, janangue'a da numanho Oja _u. ⁶ Ne nt'o't'i maya'b_u b_u ja rá m hman Oja nangue 'b_e'a da t' θ rpa ra Cristo. Bi 'y ϵ n Oja:

Tengu'b_u drá ng μ pag_ado dá huahna n'da ra do man'da di muui, ne dá h θ r_u ja ma dongu b_u Si θ n, nub_u hap_u ja ma ts' ϵ di, bi 'y ϵ n Oja.

Ne nu'a to'o da guat'a, hin da mb ϵ 'ts' rá s_a 'b_u bi nu ran ju_anbi, bi 'y ϵ n Oja. ⁷ Ne j_u x_un ngu dadí muh_u nguetho dí cuath_u a ra Cristo. Pe madague'b_u hin da guat'_u 'da, pe guexta'a din ja tengu bi man Oja, ngue bi 'y ϵ na:

Madague'b_u him bi numanho _u 'da y_u g_ado a ra do, pe da gop_u ja ma dongu, ngue man'da di muui 'b_u da th θ h ma ngu, bi 'y ϵ n Oja. ⁸ Ne man'da mi hma: Nu'a ra Cristo tengu'b_u n'da ra do ngue di ferp_u rá gua n'da, ne dim 'b ϵ p_u,

bi 'y ϵ n ra t'ohni. Ne bi ts' α nbi dim 'b ϵ p_u, nguetho hinguin nde da 'y ϵ c'y ϵ i ram hma nangue ra Cristo.

Y_u t' μ hni gah_u Oja

⁹ Pe nuj_u, Oja bi huancah_u bi 'y θ rcah_u tengu'b_u n'da'b_ui gah_u, ma'ueque ma mb_uih_u. Ne gätho gah_u dy_u mb_aja gah_u bi 'dac ma ts' ϵ dih_u Oja, ne y_u mb ϵ ti gah_u a. Nguetho in nde ga uhmb_u ngue mixte x_un ho Oja, ngue bá jugah_u b_u ja ra 'b ϵ xui mi 'b μ hmb_u, ne bi zixcah_u b_u ja rán nequi mahotho ya. ¹⁰ Nu'b_u m α m'bet'o mi 'b μ hmb_u tengu'b_u dy_u hyoya t' μ hnih_u, ne nuya dí 'b μ hmb_u y_u t' μ hni gah_u Oja. Pe nu m α m'bet'o him mi p_hmb_u rá mate Oja, pe nuya dá h μ mh_u rá mate Oja ya.

Ga humbi ga θ th_u ngue y_u mb ϵ fi gah_u Oja

¹¹ Ma zi cu ah_u, ξ mme dadí hu ϵ c'ah_u. Janangue'a nts' ϵ di dí xi'ah_u ga θ th_u tengu'b_u hin dy_u m ϵ nguh_u ua ja ra ximhäi, hin ga θ th_u rá pähä ma nyon 'yomf ϵ nih_u ngue i θ rcah_u ran sui ma mb_uih_u. ¹² Ne thocpa thoho dam f α hmb_u dan 'yomanhoh_u, nguetho in

nuju ɯ hingui pɔ Ojɔ. Nɛ madague'bu i ɛnjɯ dyɯ ts'om'bãihɯ, pɛ xɔmhma thofo da zɔn ra pa da 'yɛspa Ojɔ 'bu bi nu ran hocjɔ'i dí ɔrpahɯ. Nguetho da zã da xocpa yá mbɯi Ojɔ ɯ. ¹³ Nɛ ga ɔthɯ a im man a ra ts'ut'abi ngue i 'bet'o ua ja ma häihɯ, janangue'a da hnumanho ma Hmuhɯ ra Cristo buya. ¹⁴ Nɛ'ɯ mi'da to'o gãtho bi un yán t'ɛdi ra ts'ut'abi, gãtho ga ɛc'yɛihɯ ɯ. Nguetho i ja yá ts'edi di unba ɯ to'o ɔt' yɯ ts'oqui, nɛ da numanho ɯ to'o ɔt' ran ho. ¹⁵ Nguetho nɛ'a Ojɔ rá pãhã a 'bu dí ɔthɯ a, nɛ gue'a dí 'yɛ'ts'ɯ yɯn c'ate im man ɯ yɯ 'yãmbɯi buya. ¹⁶ Nuya hingui ɔrcahɯ ra ts'edi ga tɛnhɯ yán t'ɛdi Ojɔ, nguetho in ndejɯ mpãhã thofo ga tɛnhɯ. Pɛ hin gam bɛmhɯ gue'a ní jajɯ ga ɔthɯ yɯ ts'oqui a, pɛ man'da ga ɔthɯ ngue yá mbɛfi gahɯ Ojɔ. ¹⁷ Nɛ gan numanhohɯ gãtho yɯ jã'i, nɛ ga huɛc ma mi'yɛc'yɛi hɯ, nɛ gan numansuhɯ Ojɔ, nɛ ga ɛspahɯ ra ts'ut'abi i 'bet'o ua ma häihɯ.

Ga ɔthɯ tengu bi 'yɔt ra Cristo bin unbi nangueju

¹⁸ Gyɯ 'yɛhɛhɯ nɛ gyɯ mbɛfi hɯ dami 'yɛc'yɛi ni hmuhɯ 'bu gadí zɛhmbɯ ɯ. Nɛ'ɯ yɯ hocjɔ'i nɛ'ɯ yɯ ts'om'bãihɯ 'bu di un'nahɯ, gãtho guin numansuhɯ ɯ. ¹⁹ Nguetho man'da da numanho ahɯ Ojɔ 'bu gui hyãthɯ yɯn unbi 'bu nte man ts'o gá 'yɔthɯ, pɛ bi un'nahɯ nangue gui tɛnhɯ Ojɔ. ²⁰ Pɛ nu'bu gan nuhɯ ran unbi nangue ma ts'oquihɯ, nɛ ga häthɯ, pɛ hin gam bɛmhɯ ga tãhmbɯ n'da ran ho nangue'a. Hontho dá jut ma ts'oquihɯ. Pɛ nu'bu ga häthɯ ran unbi nangue ran ho dí ɔthɯ, da numanhojɯ Ojɔ. ²¹ Ojɔ bi zãnni ga häthɯ yɯn unbi tengu ra Cristo, bi nde bin unbi nangueju, nɛ bi 'yurcahɯ 'bɛ'a ga ɔthɯ. ²² Nguetho nu ra Cristo njãmbɯ bi 'yɔt' yɯ ts'oqui, nɛ njãmbɯ bi man yɯ fehni. ²³ Nɛ nu'bu mi ts'ani, njãmbɯ bi dãdi. Nu'bu mi mba ma ɛcpi, him bi ma dí co'ts'i. Him bi zu da zan yɯ jã'i, nguetho bi bãdi Ojɔ da numanho a. ²⁴ Nu rá jã'i zɛhɛ ra Cristo bi nu ran unbi nangue ma ts'oquihɯ 'bu mi 'dɔmp'ɯ

ja ra za. Nɛ gue'a í thɔgahɯ ma ts'on 'yomfɛnihɯ a, nguepɯ da zã ga ɔthɯ ran ho ya. Nu yɯn unbi bi zã 'bu mi tho, gue'a í yãnjɯ a. ²⁵ Nujɯ dá 'bɛhmbɯ ra 'yu, tengu yɯ dɛ'yo. Pɛ nuya bá penju bu 'buh ma mbãndɛ'yohɯ, nu'a í fãrca ma mbɯihɯ.

3

Ran zofo bi sih yɯ xisu nɛ yá ndø

¹ Nu'ahɯ gyɯ xisuhɯ, gui 'yɛspa ni ndɔsɛhɯ n'da ngu n'da ahɯ. Nɛ nu'bu 'da ni ndɔhɯ hinguin nde da 'yɛc'yɛi rá m hman Ojɔ, pɛ nu'bu bi nu gui 'bɯmanhohɯ, xɔmhma thofo da zɔni da 'yɛc'yɛi ɯ, nɛ hinga hnɛhi thofo ja a gui xihmbɯ 'bu hinguin nde da 'yɔde. ² Nguetho da nu ahɯ gadím fãhmbɯ ngue guín numansuhɯ Ojɔ, nɛ hin gui 'yomt'ɛnihɯ. ³ Nɛ nu'bu guím bɛni gan hoczɛhɛhɯ, pɛ nangue ni mbɯihɯ. Nɛ hin guim bɛmhɯ nangue 'bɛ'a gã i ja'ahɯ thi ngue dí nɛcmanho ahɯ, ogue ni yãhɯ, ogue ni hehɯ gui hojɯ, ogue yɯ thebe, ogue yɯ ts'angu. ⁴ Pɛ gan hoczɛhɛhɯ ngue ni mbɯihɯ, ngue di nɛcmanhotho bu dá nu Ojɔ, ngue hin di nɛqui, nɛ nu'a njãmbɯ dim 'bɛ a. Ngue'a hin gan 'yɛzɛhɛhɯ, pɛ gan johyahɯ nangue Ojɔ. Nɛ ɛmme xɯn ngu di muui bu nam bɛn Ojɔ a. ⁵ Nɛ njabɯ mi ɔt' yɯ xisu mi 'buh maya'bu, ngue gue'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi mi numansu Ojɔ, nu'ɯ mi hoczɛhɛ yá mbɯi ngue mi numansu yá ndø. ⁶ Tengu ra Sara bi 'yɛc'yɛi a rá ndø ngue ra Abraham, nɛ bi 'yɛmbi rá hmu. Nuya tengu'bu yá t'ixu ahɯ ra Sara 'bu gui ɔthɯ 'bɛ'a mi ɔt'e, ngue thocpa thofo gui 'yɔthɯ ran ho nɛ nte gui suhɯ. ⁷ Nɛ ngutho dí xi'ahɯ, man 'yohɯ ahɯ, dam 'bɯmanhohɯ ma xisuhɯ nangue ran 'yomfɛni bi 'dajɯ Ojɔ. Ga pãhmbɯ hin'yɯ yá ts'edi yá jã'i ɯ yɯ xisu, janangue'a ga fãxhɯ ɯ. Nɛ gan numansuhɯ ɯ, nguetho n'dat'a rá mate Ojɔ i conhui rá xisu n'da ran 'yohɯ, ngue n'dat'a ra te ma'da'yo. Nɛ nu'bu hin dam 'bɯmanho ma xisuhɯ, hin da 'yɔmanho ma ndehɯ Ojɔ 'bu.

Ga ɔthɯ a di bɛnga ma mbɯihɯ Ojɔ

⁸ Nε gātho gah_u n'dat'a gam bεmh_u n'da ngu n'daj_u, nε gam bεmh_u tengu'b_u 'da dá säh_u 'bε'a i sä a n'da. Nε dan huεj_u n'da ngu n'daj_u, nε din ja ma yemb_uih_u, nε hin dan 'yεzεhεh_u n'da ngu n'daj_u. ⁹ Nε hin ga cospah_u ran ts'o 'b_u 'b_ui to da 'yørcah_u ran ts'o, xín ga cospah_u ran ts'ante 'b_u 'bo'o da zanj_u. Pε ga äf_u ran japi tengu thofo i ørcah_u Ojå, bi zoncah_u di 'daj_u rán japi.

¹⁰ Nguetho nt'o't'i:

Hønt'a go to'o in nde dim 'b_umanho, nε da nu y_u pa x_un ho, pε i jatho da zåm rá jani nangue ran ts'o, nε xín da man y_u fεhni.

¹¹ Nε da hyε a ran ts'o, da 'yøt' ran ho. Nε hin da nde dim 'b_uh yún s_uih_u, pε εmme da hyoni 'bεp_u dí hocpa rá mb_ui rá mija'iu.

¹² Nguetho nu ra Hmu in numanho u to i øt' ran ho,

nε i ømanho 'b_u ja a äpi, pεgue da z_u u øt' ran ts'o, bi 'yεn rá t'ohni. ¹³ Pε to'o maha di ungh_u 'b_u dan εhya ga øth_u ran ho.

¹⁴ Pε madague'b_u ga säh_u ran u 'b_u dí øth_u ran ho, pε gue'a man'da ná tımhb_u rán ho Ojå a. Janangue'a hin ga suh_u 'b_u in nde di pij_u u 'da, xín da du ma mb_uih_u. ¹⁵ Pε høntho gan numansuh_u ra Cristo mbo ma mb_uih_u, ngue ma Hmuh_u a. Nε thocpa thofo dan säh_u ga xihmb_u 'bε'a dí εc'yεih_u 'b_u 'bo'o da 'yängah_u. Pε jante thofo ga xihmb_u nε gan numansuh_u u. ¹⁶ Nε thocpa thofo ga øth_u a di bεnga ma mb_uih_u Ojå. Janangue'a da mbε'ts' yú sä to'o di c'aman' u ran ho dí øth_u 'b_u dí tεnhd_u ra Cristo. ¹⁷ Nguetho man'da x_un ho 'b_u gue'a ran ho ná säh_u ran unbi, 'b_u da nde Ojå, xında gue'b_u ga säh_u ran unbi nangue ma ts'oqui zεhεh_u. ¹⁸ Nε'a ra Cristo bin unbi, nε njam'b_u bi 'yøt' y_u ts'oqui. Pε n'dandı thofo bi du nangue ma ts'oquih_u, guej_u dy_u ts'om'bäih_u, nguetho bi nde da zixcah_u b_u bí 'b_u Ojå. Nε maj_uni bi tho rá ngøc'yεi, pε nu rá mb_ui guexta'a mi 'b_ui. ¹⁹ Nε nu rá mb_ui ra Cristo 'b_u mi du, bi mba bi zop yú mb_ui u x_un du ngue ofädi. ²⁰ Ngue

yú mb_ui y_u jå'i nangue u ngue him bi 'yεc'yεi Ojå 'b_u maya'b_u thofo. Pε Ojå mi tøm' i xtá 'yεc'yεi gātho ní 'yøt' ra barco ra Noé. Guep_u bi zä bin yån u zi hyåto njå'i thofo, bi bong 'b_u min ja ran ts'εmbi, nangue ra dehe ra dambant'i. ²¹ Nε nu ran xixyå nam bøni, nej_u dām pomhb_u ran ts'εmbi nangue bi dambεni ra Jesucristo. Nε nu ran xixyå hinguin nde da ma ngue i pa m'be't'e ma jå'ih_u ngue ra häi, pε nam bøni dí äf_u Ojå di hoga ma mb_uih_u. ²² Nε nuya, nu ra Jesucristo bi mba mahεts'i, darb_u di mandauib_u ja rá ts'edi Ojå. Nε nu' u gātho y_u ts'edi i 'b_ui i su a ra Cristo, nguetho hønt'a i ja rá ts'edi xında gue' u yám 'bεhni Ojå mahεts'i nε y_u zıth_u.

4

Dan darb_u rá mate Ojå

¹ M'bet'o thofo dan säh_u din unba ma ngøc'yεih_u tengu ra Cristo, nε gue'a ní tåc y_u ts'oqui a. Nguetho nu'a to bin unba rá ngøc'yεi, him man da nde y_u ts'oqui a. ² Nε gātho mi'da y_u pa dí 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi, hin dām 'b_uhmb_u nangue ma pähä zεhεh_u, pε dam 'b_uhmb_u ga øth_u rá pähä Ojå. ³ Dá xøt'a dá øth_u rán t'øt'e ra ximhäi, midí hoh_u ran 'yomt'εni, nε mi øt' ma pähä zεhεh_u, nε mi minh_u, nε madín sixh_u b_u ja y_u calle nε mi mbahmb_u b_u, nε dām munsh_u b_u dām minh_u, nε mi thåndeh_u y_u pøte, pεgue Ojå him bi zänni ga thåndeh_u u. ⁴ Nε nu' u 'b_ucua ja ra ximhäi hingui sä da badi hanja hin dí øth_u ran tonto tengu i øt' u, janangue'a i sanj_u u ya. ⁵ Pε Ojå di unba u to i sanj_u, nguetho di juånba Ojå u 'b_ui nε' u x_un du. ⁶ Nε nu y_u jå'i x_un du ya, bi sih ran ho ma'da'yo 'b_u mi 'b_ui, ngue'a í zä bi un Ojå ra te yú mb_ui u, madague'b_u ya x_un du yú ngøc'yεi. Nε gue'a rán säui nangue yú ts'oqui, nangue gātho y_u jå'i i tu. ⁷ Nuya bi zøn ra pa ran zεgui. Janangue'a dan 'yomfεnih_u x_un ho, nε ga samzεhε ma mb_uih_u, ngue da zä thocpa thofo dan yåh_u Ojå b_uya. ⁸ Nε m'bet'o thofo ga øth_u ngue εmme

dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ. Nguetho nu'a to'o ja rán huɛcate, di punba rá ts'oqui rá mija'iuu, madague'bɛ xɛn ngu yú ts'oqui. ⁹ Dan säyabahɛ n'da ngu n'dajɛ bɛ ja ma ngumhbɛ nangue ma pähä zehɛɛɛ. ¹⁰ Nɛ 'da däm fäxtahɛ n'da ngu n'dajɛ nangue rá 'bɛfi Oja 'dahma 'dan'yo bin 'dajɛ, gue dan darbahɛ a rá mate Oja 'dahma 'dan'yo ngue dá hɛmhɛ. ¹¹ Nɛ nu to bin t'un ra 'bɛfi da mamp'a rá m hman Oja, da ma tengu'bɛ da guesɛ Oja da ma. Nu to bin t'un ra 'bɛfi da mbäx'ɛ mi'da, da mbäts'i nangue ra ts'edi xɛn ho bi un'na Oja. Ngue'a da nde dí 'yɛspa Oja a 'bɛ'a gätho øt'e, nangue dí tɛnhɛ ra Jesucristo, nu'a mixte thoho, nɛ i ja rá ts'edi gätho yɛ pa mazai.

Gan nuhɛ ran ɛnbi nangue dí tɛnhɛ ra Cristo

¹² Ma zi cu'ahɛ, hin ga hyonya thohohɛ 'bɛ i ts'äjɛ yɛn ɛnbi nts'edi, nɛ hin ga ɛmhɛ, hague in ja a ya. ¹³ Pɛ dan johya thohohɛ, nguetho dí comhbɛ yɛn ɛnbi ra Cristo. Nɛ nu'bɛ bi nɛqui xɛn ho rá ts'edi, man'da xɛn ngu ran johya gan nuhɛ bɛya. ¹⁴ Nu'bɛ pa ma ɛgui gahɛ nangue dí tɛnhɛ ra Cristo, pɛ majapi gahɛ, nguetho mixte thoho rá ts'edi rá Hogandahi Oja dín nuhɛ bɛya. Nɛ madague'bɛ di ɛcpa ra Cristo ɛ 'da, pɛ nujɛ dí ɛspahɛ a. ¹⁵ Pɛ nu'bɛ gan hotɛɛ nɛ gam pɛhɛ, ogue n'da ran ts'o ga øthɛ, ogue sä dan thɛnthɛ 'bɛ'a øt' ma mija'ihɛ, ga pɛ'ts' ma sähɛ 'bɛ, nɛ gan nuhɛ ran ɛnbi nangue a ra ts'oqui dá øthɛ. ¹⁶ Pɛ nu'bɛ dín nuhɛ ran ɛnbi nangue dí tɛnhɛ ra Cristo, hin ga pɛ'ts' ma sähɛ 'bɛ. Pɛ ga ɛmfɛ jamadi Oja, ngue dí pahmbɛ ngue dí tɛnhɛ ra Cristo. ¹⁷ Nguetho bi zøn ra pa ya di dɛ'mi øt' rán ts'ɛmbi Oja. Pɛ rá mbɛdi thoho gahɛ i ørcahɛ ran ts'ɛmbi, ngue yú t'ɛhni gahɛ a. Pɛ ts'ɛtho dín nuhɛ. Pɛ nu'ɛ hingui ɛc'yɛi rá m hman Oja, xɛn ngu 'bɛ'a gä da nu ɛ 'bɛ bi zøn ra pa da 'yøt'e xɛn ho rán ts'ɛmbi Oja. ¹⁸ Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu yɛn ɛnbi gan nuhɛ bɛ dí pøjɛ Oja, ngue

dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, nguetho ja'bɛ n'dandj hin dí øhmbɛ a i xijɛ. Nɛ 'bɛh mi'da 'bɛ xíngui ts'ɛ nde da 'yøde, nɛ i san Oja. Nɛ nu'ɛ hin da zä dim pø ɛ. ¹⁹ Janangue'a nu'bɛ dí sähɛ yɛn ɛnbi bi zängahɛ Oja, pɛ ga däh ma mbɛihɛ Oja di jamansujɛ. Nɛ njam'bɛ da hyɛgahɛ, nguetho gue'a bi 'dajɛ ra te. Nɛ ga thoqui ga øthɛ ran ho.

5

Di jamansu yú dɛ'yo Oja ɛ yɛ ngɛrbi

¹ Nuya n'da ram hma dí xi'ahɛ, yú ngɛrbi ahɛ yɛ 'yɛc'yɛi. Nɛcä drá ngɛrbigä, dá nuse ra Cristo 'bɛ mi du, nɛcä ga comhbɛ ran japi din 'dajɛ m'bɛjua. ² Ma mi ngɛrbi ahɛ dyɛ mbändɛ'yohɛ, dí xi'ahɛ ya, jatho ga jamansuhɛ yú dɛ'yo Oja, nguetho 'yo ma güendahɛ ga jamansuhɛ ɛ. Nɛ hin gam bɛmhɛ i t'ørcahɛ ts'edi, pɛgue gam bɛmhɛ ma pähä zehɛɛɛ ga øthɛ. Nɛ hin nangue a dín jurgahɛ ngue dyɛ ngɛrbihɛ, pɛ nangue a dín numanho sehɛ a. ³ Nɛ hin ga sathohɛ yú t'ɛhni Oja hapɛ dí 'bɛhmbɛ n'da ngu n'dajɛ, pɛ janate tho ga uthɛ ra 'yu nangue man t'øt'e zehɛɛɛ. ⁴ Nɛ nu'bɛ bi nɛqui ma Hmuhɛ dyú mbändɛ'yohɛ, di 'dajɛ ran japi ngue ga tɛhmbɛ, ngue hin jam'bɛ din thegue. ⁵ Ngutho ahɛ man 'yohɛ ahɛ, dami 'yɛc'yɛihɛ 'bɛ'a im man yɛ dɛc'yɛi ngue ni ngɛrbihɛ. Nɛ gätho ahɛ gan umhbɛ da si ahɛ n'da ngu n'da ahɛ. Nɛ njam'bɛ gan 'yɛzehɛɛɛ, nguetho:

Da zɛ Oja a din 'yɛts'i,

pɛ di un rá mate a to'o hin din 'yɛts'i.

⁶ Janangue'a ga øthɛ ngue hin'yɛ ma ts'edi zehɛɛɛ bɛ ja rá hmi Oja, gam bɛmhɛ hønt'a ja rá ts'edi xínda guejɛ. Janangue'a da 'yɛsca zehɛɛɛ Oja 'bɛ bi zøn ra pa. ⁷ Nɛ ga xihmbɛ Oja gätho ma dumbɛihɛ, nguetho di jamansujɛ a. ⁸ Dámín äthahɛ xɛn ho, ngue damím fähmbɛ, nguetho nu man säihɛ ra zɛthɛ i 'yo ua, tengu n'da ra zate i 'yo, in cuɛ, i honi to'o da za. ⁹ Pɛ dami sähmbɛ a ra zɛthɛ nangue rá ts'edi Oja guí ɛc'yɛihɛ. Nɛ gam bɛmhɛ ngue n'dat'ɛ yɛn ɛnbi dín

nuh_u ma mi'yεc'yεih_u ngue gätho ra ximhäi. ¹⁰ Pε nu Ojā εmme xun ngu rá mate, bi zoncah_u ga comhb_u rá ts'edi mixte gätho y_u pa mazai, nangue dí 'b_uhmb_u ra Cristo. Pε m'bet'o thoho dan unbah_u ts'_u, ngue di hoga ma mb_uih_u Ojā, nε di hət ra ts'edi ma mb_uih_u, nε di jaj_u dan zəmhb_u xun ho b_u. ¹¹ Nu Ojā nte hεmbi, gätho da zä da 'yøt'e, gätho y_u pa mazai. Nε gue'a gam bεmh_u a ya.

Rán zεgui ran zεngua

¹² Dí pεnh'nah_u ra søcuā i ja ua, ngue da gax a ra Silas, nuna n'da ma cuh_u ngue da zä ga εc'yεih_u a man a. Nuna ra søcuā ja ua, hingui ngu 'bε'a ma, n'da ran zofo thoho, nε dí xi'ah_u majuāni rá mate Ojā a guí tεnhd_u. Janangue'a damín zəmhb_u b_u. ¹³ I pεnh'nah_u ran zεngua ni cuh_u i 'b_ucua Babilonia, nthahni nangue Ojā, tengu ah_u. Nεhna ra Xuua Marcos di zεngua ah_u, tengu'b_u ma ts'unt'_u na. ¹⁴ Nε zai gan zohmb_u n'da ngu n'da ah_u nangue ran huεcate. Nε dín nde da hyu ni mb_uih_u nangue guí tεnhd_u ra Cristo. Nε gue'a gam bεmh_u a ya. Hønt'a dí xi'ah_u ya.

2 PEDRO

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zengua

¹ Nugä dra Simón Pedrogä, rá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ ma 'bäigä'be a. Dí pɛnh'nahɛ ra sɔcuɔ ja ua, ngue gätho n'dat'a dí ɛc'yɛihɛ a bi zängahɛ Ojɔ. Nɛ 'da nan zimanhogdahɛ Ojɔ, nguetho 'da í hoga thohohɛ ra Jesucristo, nu'a ma Ojɔhɛ a nɛ mam pɔrpatehɛ a. ² Dí äp Ojɔ man'da gui pɔhmbɛ a, nɛ ma Hmuhɛ ra Jesús. Nɛ man'da gui hyámhbɛ rá mate, nɛ man'da da hyu ní mbuihɛ bɛya.

Nu Ojɔ i ɔrcahɛ dan jahɛ tengua

³ Nu rá ts'edi Ojɔ bi 'dajɛ 'bɛ'a gätho ga homhbɛ ngue dam 'bɛhmbɛ ra 'da'yom'bɛi, janangue'a bi zä bɛ dá tɛnhdɛ Ojɔ. Nguetho dá pɔhmbɛ a bi zoncahɛ 'darbɛ dam 'bɛhmbɛ bɛ bí ja rá ts'edi mixte. ⁴ Nɛ nangue rá ts'edi i ɔrcahɛ ran ho mixte thoho ngue mím ma, nguetho i ɔrcahɛ dan jahɛ tengua a, ngue in yɔnjɛ bɛ ja rá ts'o'yu ra ximhäi i ɔt' ran ts'iyate. ⁵ Nɛ nu'bɛ dí pɔhmbɛ in yɔnjɛ Ojɔ nangue ra ts'o'yu, ɛmmɛ ga hɔdumbɛihɛ ga ɔthɛ 'bɛ'a mangua 'bɛ. Ya dí ɛc'yɛihɛ rá mate bi hogahɛ. Pɛ hinga hɔnt'a, nuya ga ɔthɛ yɛ hogant'ɔt'e. Nɛ hinga hɔnt'a ga ɔthɛ yɛ hogan t'ɔt'e, pɛ man'da ga homhbɛ dan xähmbɛ ga pɔhmbɛ rá 'yu Ojɔ. ⁶ Nɛ hinga hɔnt'a dan xähmbɛ rá 'yu Ojɔ, pɛ man'da ga sɔmzɛhɛ ma mbuihɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga sɔmzɛhɛ ma mbuihɛ, nɛ man'da ga sethɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga sethɛ, nɛ man'da hɔnt'a Ojɔ gam bɛmhɛ. ⁷ Nɛ hinga hɔnt'a ga ɔthɛ ngue gam bɛmhɛ Ojɔ, nɛ man'da ga fäx ma mi 'yɛc'yɛihɛ. Nɛ hinga hɔnt'a ga fäx ma mi 'yɛc'yɛihɛ, nɛ man'da ga huɛjɛ gätho yɛ jɔ'i. ⁸ Nɛ nu'bɛ ɛmmɛ ga humbi ga ɔthɛ im mangua, dyɛ hoga mbɛfi gahɛ a ma Hmuhɛ 'bɛ, nɛ da zä ga fäx ma mi jɔ'ihɛ bɛya, nguetho dí pɔh ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ⁹ Pɛ

nu'bɛ hin ga ɔthɛ im mangua, hin dí cɔthɛ xɛn ho ran nɛqui ma mbuihɛ 'bɛ. Nguetho dí pumbɛni thohɛ ngue m'be't'e ma mbuihɛ nangue yɛ ts'o'qui mi ɔthɛ. ¹⁰ Pɛ ma zi cu'ahɛ, ɛmmɛ ga hɔdumbɛihɛ ga uhmbɛ ngue yɛ thahni gahɛ Ojɔ, ngue bi zoncahɛ a. Nɛ nu'bɛ din jabɛ ga ɔthɛ, hin hapɛ ga tɔnjɛ 'bɛ. ¹¹ Nɛ din johya Ojɔ 'bɛ dá cɔthɛ bɛ di manda rá ts'edi mazɔi a ma Yɔntehɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo bɛya. ¹² Janangue'a thocpa thoho dín nde ga bɛn'nahɛ na mangua, madague'bɛ guí pɔhmahɛ a, nɛ guí zɔnthɛ bɛ ja ram hma majuaɔni ngue bi si ahɛ. ¹³ Pɛ man'da xɛn ho 'bɛ ga thoqui ga 'yomfɛni ahɛ, ngue gätho yɛ pa dí 'bɛcä ua gätho ma ngɔc'yɛi, ga ja ahɛ guim bɛmhɛ a dá xi'ahɛ. ¹⁴ Nguetho mits'utho da zɔn ra pa ngue ga soh ma ngɔc'yɛi, ngubɛ bi xicä ma Hmuhɛ ra Jesucristo. ¹⁵ Janangue ɛmmɛ dí humbi dí xi'ahɛ, n'damhma thocpa thoho guim bɛmhɛ a 'bɛ dá mbagä.

Dá nuhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma däsɛhe

¹⁶ Nugä xtá xi'ahɛ nangue rá ts'edi ma Hmuhɛ ra Jesucristo, din ja 'bɛ bá ɛcua mahɔn'a a. Hinga ngu mi'da yɛ jɔ'i im bɛnsɛ 'da yɛ cuento ngue ní hyät'a n'da. Pɛ nu'a dá nuhe, gue'a dím mamhbe a. Nɛ gue'a xtá xi'ahɛ a, nguetho dá nusɛhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma däsɛhe. ¹⁷ Gue'bɛ má ɔhmbe n'dandɔ rá nde Ojɔ bí 'yɛh mahɛts'i mixte thoho, nɛ gue'a í 'yɛspa a rá Ts'unt'ɛ 'bɛ mi 'yɛna: “Guehna ma Ts'unt'ugä na, ngue ɛmmɛ dadí huɛcä na, nɛ ní hyu ma mbɛi na,” bi 'yɛn Ojɔ. Nɛ bi japi ɛmmɛ bi nɛcthoho. ¹⁸ Nɛ majuaɔni dá ɔhmbe rá nde Ojɔ bí 'yɛh mahɛts'i, nguetho 'darbɛ mi 'bɛhmbe ra Jesucristo bɛ ja ra t'ɔhɔ guɛpɛ bin yɔ. ¹⁹ Janangue'a man'da da zä ga pɔhmbɛ majuaɔni a mi hmam bɛ ja yɛ sɔcuɔ yɛ pɔngahyɔ maya'bɛ, ngue mi ma nangue ra Cristo ba ɛhɛ, nɛ din ja rá ts'edi mixte. Nɛ nu ram hma man t'o't'i, xɛn ho 'bɛ thocpa thoho ga honi ga pɔhmbɛ, tengubɛ

ra nyot'i di yot'ua ja ra 'bexui, gue'bu go bi zõn ra pa ngue da mbudi gan nuh yu hmεpya ngue udi ya ba εpu ra Hmu, ga p̄hmbu x̄n ho 'be'a man t'o't'i buya. ²⁰ Ne m'bet'o thoho ga p̄hmbu ngue x̄nga n'da ra ja'i sä da b̄ase n'da rá t'ohni Oja 'bu hin nangue a rá Hogandahi di zedi. ²¹ Nguetho nu'u yú p̄ongahya Oja ma'ueque yú mbui, him bi b̄ense a ram hma bi 'yo't'u, pε guesε a rá Hogandahi Oja bi b̄enbi 'be'a bi 'yo't' 'bu mi 'yo't' rām hman Oja u.

2

Dim 'buh yu hyäte xānbate

¹ Ne mi 'buhmbu 'da yu hyäte p̄ongahya yu ja'i israel maya'bu, ngutho ahū, gam 'buhmbu 'da yu hyäte xānbate. Ne yu zāndate tho, nguetho di cū't' yūm hmansε 'bu im man rām hman Oja. Ne nangue u yūm hma dīm 'be'a n'da u. Ne hingui ørpa rá p̄ähä a ra Hmu ngue bi gurba yú ts'oqui. Janangue a ja x̄n d̄amb̄eni, ya xīm 'bedi. ² Ne x̄n ngu da d̄en'na dí 'yõt' yú p̄ähäzεhε u yu hyäte xānbate. Janangue da mba nthenni thoho a ra 'yu majuani. ³ Ne εmme da nde da hyä ahū nangue yūm hma mahotho, nguetho da nde gui juthu u. Pε ya maya'bu thoho bi ts'änni da nu yūn unbi u, tengu øt'u, ne guehma da nu nguetho hingui pa ma pumb̄eni 'be'a da nu. ⁴ Nguetho x̄nga gue'u yūm 'behni Oja mah̄ets'i bi yām 'bu mi 'yõt' ra ts'oqui. Ne'u bi hyøtpu ja ra 'bexui, bi d̄at'i con yu cadena, guepu bi got'u, da d̄omp'u ran juanı. ⁵ Ne xīm bi yān yu ja'i 'bu maya'bu a Oja, hinda hōnt'a ra Noé, ngue bi 'yεc'yεi Oja, ne bi xih yu ja'i xtá 'yõt' ran ho. Ne hōnt'u yotonja'i min 'yohu ra Noé bi yān Oja 'bu mam bá penh ra 'ye, bin ja ra d̄amb̄ant'i gātho ra ximhäi nangue u yu ts'om'bäi mi 'bui. ⁶ Ximangutho a ra hnini Sodoma ne Gomorra, bi nu ran ts'emb̄i ne bi gohi bim 'bospi u. Janangue'a nu Oja i urcahu 'be'a din jap u yu ja'i hinguin nde da d̄en Oja. ⁷ Pε bi yān a ra Lot ra hocja'i a. Ne nu'a

εmme madin x̄omb̄ui nangue u yūn t'øt'e u mi s̄anzεhε 'be'a mi øt'e. ⁸ Ne εmme madi unba rá mbui a ra hocja'i, nguetho n'dapa ngu n'dapa min nu yūn t'øt'e x̄n ts'o ne mi øh yú ts'ore 'bu 'darbu mi 'buhmbu bu ra hnini Sodoma. ⁹ Janangue'a dí p̄hmbu ja rá ts'edi Oja i färpa yú mbui u to'o mb̄en Oja, hin da 'yõt'e tengu øt' yu ts'om'bäi 'bu 'darbu i 'buhmbu. Ne i ja rá ts'edi Oja da gorb̄u ja ran unbi u yu ts'om'bäi, ne ya in nu ya gātho yu pa t̄omp'u ran juanı u. ¹⁰ Ne nu'u 'da i ørpa yú p̄ähä yú ngøc'yεi, man'da da nu ran unbi u. Pε di ts'on yú mbui ngue i øzεhε yú p̄ähä zεhε, ne i san ma Hmuhū ra Cristo. Nu'u yu zamb̄ui u, ne yūn 'yεts'i u, i thenda u to'o ja yūn t'εdi, ne hingui su. ¹¹ Pε nu yām 'behni Oja mah̄ets'i man'da i ja yú ts'edi ne yūn t'εdi xinda gue'u yūn 'yohu i sante, pε i su di cospa ran ts'ante u go i sante, guepu ja rá hmi Oja. ¹² Tengu yu zu'uε i 'bucua ja ra ximhäi, i ts'änba u ngue da fent'i ne ma zä dim 'bedi, ne ngutho u yu hyäte xānbate. Ne i sani 'be'a hingui p̄adi. Ne nu'bu bi du, hōnt'a ran unbi mazai da nu. ¹³ I øt' ran ts'o, pε hōnt'a ran unbi da d̄ahā. Ne im b̄eni ngue ran johya 'bu di thoc'a ní 'yõt' yú p̄ähä zεhε gā ra pa. Ne nu'u tengu yūn ts'oni ne yu mbedi bu guidīm petihū, nguetho di johya i øt' yú p̄ähäzεhε 'bu guí sihmehū u. ¹⁴ Ne hōnt'a ran 'yomt'εni im b̄em 'bu i hand yu xisu, ne njam'bu sä da 'ye'ts' yú ts'oqui. I hät'u 'da hinga na εc'yεi x̄n ho, nguetho nu'u thocpa thoho yu ziyate. Pε Oja di unba u. ¹⁵ Nguetho bi zoh ra 'yu x̄n juanı, bi mbase bu ma'ueni. Ne i ten ra 'yu mi ten ra p̄ongahya Balaam, rá ts'unt'u a ra Beor, nu'a εmme madí ho din ju't'i nangue yu ts'oqui mi øt'e. ¹⁶ Pε bi hεcpa Oja 'bu n'dandj, ngue bi japi bin ya rá fani hingui sä din ya. Pε bin ya rá fani ngue bi hεcpa a ra p̄ongahya, ngue hin da 'yõt'a ra ts'oqui mi εna xtá 'yõt'e. ¹⁷ Pε nuya yu hyäte ya, tengu n'da ra hyādo εna i po bu ra dehe, pε nte po bu. Ne tengu yu güi i tuxta ran d̄ahi, sä εna din 'ye. Ne nts'änni ra 'bexui man'da

xam pothi da nu ɯ, tengu ɯ, gätho yu pa mazai. ¹⁸ Nguetho ɛmme xam ngu 'be'a ma, pe hin'yɯ 'be'a nam bɔni. Ne i hät yɯ ja'i mi ɛna xtá 'uepɯ ja ra ts'o'yu. Ne xø i xifi dá 'yøthɯ yu ts'oqui, ne ɛmme da 'yøpɯ yá pähä yá ngøc'yɛi, ne im bɛni nte din japi. ¹⁹ Ne i xifi, mathøgue thoho ahɯ, njon da zamp ahɯ 'bɯ gui tengahe, sä ɛna. Pe i fehni ɯ, nguetho guesɛ ɯ i sam ra zithu ɯ. Nguetho nu'bɯ bi dap ra ts'oqui n'da ra ja'i, ya rá 'yɛɛ ra zithu a buya, ne hingui sä da mba mathøgue nangu yá ts'oqui. ²⁰ Nguetho nu'bɯ n'da ra ja'i bin ya'ni nangue rá ts'o'yu ra ximhäi, nangue bin xäh rá m hma ma Hmuhɯ mam pøteɯ ra Jesucristo, pe nu'bɯ da mbengui mahøn'a, hingui sä da bøm bɯ ja yu ts'oqui mahøn'a a. Ne nubuya man'da xam ts'o da 'yøt'e xinda gue'a mi øt' 'bɯ him mi paɯ ra Cristo. ²¹ Janangue'a nu'ɯ to bi mbenc 'bɯ ya mi dɯ'mi da ba'a ra hoga'yu, man'da xam ho 'bɯ hin xtí dɯ'mi, nguetho bi hyetho rá hogant'ɛdi Oja 'bɯ mi sämbi. ²² Ne bi 'yøt'e tengu man t'o'ti: "Tengu'bɯ n'da ra fo'yo bi zi mahøn'a yá ts'odi xí zani. Ne tengu'bɯ n'da ra ts'ɛdi bi 'yo mahøn'a ra bøhäi 'bɯ xín hi."

3

Ra Cristo bi ma majuani ba ɛh mahøn'a

¹ Ná yoho na ra søcuɔ dí ot'ahɯ ya, ma zi cu'ahɯ. Ne nu gätho yoho yu søcuɔ n'dat'a dí m bɛni man'da ga bɛn'na ni hogan 'yomfɛnihɯ. ² N'damhma guim bɛmhɯ ɯ yam hma mi ma mam'bet'o ɯ yá pøngahya Oja. Ne guim bɛmhɯ mam hmamhbe dá xi'ahe, ma 'bäi gähe ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ne ma pørpateɯ a. ³ M'bet'o thoho ga paɯmbɯ 'be'a din ja 'bɯ rán zegui yu pa. Di nequi 'da yu 'yuspat'e da denthoho ra 'yu majuani, gue'ɯ zai øt' yá pähä zehɛ. ⁴ Ne da 'yɛna: "Hapɯ gán yaɯɯ ngue bi xi'ahɯ ra Jesucristo ba ɛh mahøn'a, ne hin jam'bɯ i sä ba ɛɛ. Ne gue'bɯ go mi 'bɯ ɯ ndu ma ngurba bøtahɯ maya'bɯ thoho, guexta'a i ja, gue'bɯ

go rá mbɛdi ra ximhäi," da 'yɛna. ⁵ Pe nu'ɯ 'da i ɛna, i ɛna nguetho di pumbɛni tho 'be'a bin ja maya'bɯ, ne hingui nte da badi, ngue bi juah ra ximhäi Oja nangue ra dambunt'i. Nguetho xí 'yøt' Oja mahɛts'i ne ra ximhäi nangue rá m hma. Ne bi japi bi bøx pɯ ja ra dehe a ra häi, ne gue'a ra dehe ín 'yøt' ra häi. ⁶ Pe guet'a ra dehe bi juah ra ximhäi mi ja, ngue bi mbunt'i. ⁷ Ne nuya mahɛts'i ne ra ximhäi ngue i ja ya, Oja i sänni di juadi mahøn'a. Pe i tøm'i da zøn ra pa ngue bi ma ba penh ra sibi ua ja ra häi, gue'a ran ɯnbi da 'yøt'a Oja a nangue yu ts'om'bäi. ⁸ Ma zi cu'ahɯ, hin ga pumbɛni thohɯ ngue nu'a dí ɛmfɯ n'da mahuahi njeya, da zä da 'yɛn Oja n'dapa tho bɯ nam bɛn a, ne nu'a dí ɛmfɯ n'dapa thoho, da zä da 'yɛn Oja n'da mahuahi njeya bɯ nam bɛn a. ⁹ Ne hingui danhyɛi Oja tengu im man i 'da, guemhma da 'yøt'e 'be'a bi ma da 'yøt'e. Pe i tøgbahɯ Oja da zøni ga coh ma mbuihɯ, nguetho in nde xinga n'da dam 'behmbɯ. ¹⁰ Pe nu'bɯ bá ɛh ra Hmu, tengu'bɯ ba ɛ'a n'da ra bɛ 'bɯ bin xui, hinga mfadi 'be'a ma ora da zøhø. Ne di juadi gätho ɯ di nequi mahɛts'i, ɛmme din thoni ndøspi, ne gätho 'be'a i ja da mbunt'i ngue nám pa. Ne gätho ra häi, ne gätho 'be'a bi 'yøt' yu ja'i ua ja ra häi, gätho din zø ɯ. ¹¹ Janangue'a nte man ts'o da bɛn ma mbuihɯ, ne thocpa thoho gan numansuhɯ Oja, nguetho dí paɯmbɯ da mbunt' ra ximhäi ra sibi. ¹² Ne nuya dí n dømDAHɯ da zøn ra pa bi man Oja, ngue da 'yuh mahɛts'i, ne dim 'bedi gätho jabɯ. Ne din hyɛgui 'be'a gätho i ja nangue ra sibi. Ne dí xønhdɯ din ja n'dihi a. ¹³ Nguetho dí tømDAHɯ ma'da'yo mahɛts'i ne ra ximhäi, tengu bi ma majuani Oja, ngue din zam bɯ ran ho. ¹⁴ Janangue'a, ma zi cu'ahɯ, nu'bɯ dí tømhbɯ ngue din ja, ga humbi gan nde da numanhojɯ ra Cristo 'bɯ bá ɛɛ da 'yøt' ran ts'ut'abi. Ne nte man ts'oni, ne nte man dupate da dɛngahɯ 'bɯ bá ɛh puya. ¹⁵ Ne gam bɛmhɯ

ngue i set rá mbai Oja, i tɔ'mi dim pø'ɥ
 'bucua ja ra ximhäi. Tengu thoho bi
 'yot'ahɥ ma zi cuhɥ ra Pablo nangué
 rán 'yomfɛni bi un Oja. ¹⁶ Nε mbe
 gätho yá søcuɥ bi 'yo't'i im ma tengu
 dí ot'ahɥ ya. Pε xɥn hɛi da fadi 'bɛ'a
 nam bøn'i 'da yɥm hma bi 'yo't'a ra
 Pablo. Nε 'bɥ'i 'da him bin xädi nε him
 bin zɥm bɥ ja ram hma. Janangué'a
 nu'bɥ sä im man'a rá t'ohni ra Pablo,
 ogue mi'da yá t'ohni Oja, pε hinga
 gue'a bɥ na hma. Nε gue'a ím 'bɛ'i
 'da a. ¹⁷ Pε nu'ahɥ guí pɥhmbɥ ngue
 ngubɥ da 'yøt'i 'da yɥ ja'i. Janangué'a
 gam fähmbɥ hin da zix'ahɥ bɥ rá 'yu
 Oja gmí zɥmhbɥ, guerpɥ i yɥ ɥ yɥ ja'i
 i honse yám hmanse. ¹⁸ Pε man'da
 damí pɥhmbɥ rá mate ma Hmuhɥ ra
 Jesucristo, nε ma pørpatehɥ a. Nε nu'a
 ga ɛspahɥ a ya, nε gätho yɥ pa mazai.
 Nε gue'a gam bɛmhbɥ a ya. Hønt'a dí
 xi'ahɥ ya.

1 XUUA Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ram Hma ngue di 'dajɔ ra 'da'yote

¹ Nu'a mí 'bɔ 'bɔ rá mbɔdi thoho, gue'a dá hɛthe ma dáhe, nɛ dá øhmbe a bi ma, nɛ dá nuhe xɛn ho, nɛ dá thähmbe ma 'yɛhe. Nɛ gue'a ra Jesucristo a, rá m Hma Ojɔ ngue bi ma di 'dajɔ ra 'da'yote. ² Nguetho nu'a di 'dajɔ ra 'da'yote bin 'yuse gue bin ja'i, nɛ dá nuhe, janangue'a dí mamhbe majuani a bin ja, nɛ dí xi ahɔ ya gue zɔi xmi 'bɔi nɛ zɔi dim 'bɔi. Mam bí 'bɔhmi rá Ta nguetho n'dat' Ojɔ a, nɛ bin 'yuse ua dí 'bɔhmbɔ. ³ Nɛ nu'a dá nuhe nɛ dá øhmbe a bi ma, gue'a dí xi ahe a ya, n'dahma nɛ'ahɔ gui pɔhmɔ a, nɛ gátho dan yámanhohɔ a ra Ta nɛ rá Ts'ɛnt'ɔ ra Jesucristo. ⁴ Guehna dí ot'ahɔ na ya, n'damhna nɛ'ahɔ din ja ahɔ ran johya xɛn ho.

Nu Ojɔ ran Nɛqui a

⁵ Nu'a Ojɔ ran Nɛqui a, nde da ma xɛn hotho a, nɛ hin'yɔ ra 'bɛxui nangue'a. Nɛ gue'a ram hma bi xije ra Jesucristo, nɛ gue'a dí xi'ahɔ a ya. ⁶ Sä dí ɛmhɔ dí yámanhohɔ ra Jesús, pɛ nu'bɔ guexta'a dí 'yohɔ bɔ ja ra 'bɛxui, dí fɛhni'ɔ 'bɔ, nguetho hín dí øthɔ a rán säui a majuani. ⁷ Pɛ nu'bɔ majuani dí 'yohɔ bɔ ja ran nɛqui guepɔ 'bɔ Ojɔ, hin'yɔ 'bɛ'a ga ɔhmɔ bɔ, nɛ dí yámanhohɔ a 'bɔ, nɛ nu rá ji ra Jesús rá Ts'ɛnt'ɔ Ojɔ, thocpa thoho i thugahɔ gátho ma ts'oquihɔ a. ⁸ Pɛ nu'bɔ sä dí ɛmhɔ hin'yɔ gahɔ ra ts'oqui, dadín hyázehɛ'ɔ 'bɔ, nguetho hín dá cɛ't' ma mbɔihɔ a majuani. ⁹ Pɛ nu'bɔ ga mamhɔ ma ts'oquihɔ, gue hingui ho dá øthɔ, da zä di pungahɔ Ojɔ nangue ra Cristo bi gut'i, nɛ da mbercahɔ gátho ran ts'o, tengu mí m ma. ¹⁰ Pɛ nu'bɔ sä dí ɛmhɔ hin te dá øthɔ yɔ ts'oqui, dí nubethani'ɔ Ojɔ 'bɔ, nguetho bi 'yɛn Ojɔ gátho bi 'yøt'

yɔ ts'oqui. Pɛ xíngui ts'ɔ dí cɛ't' ma mbɔihɔ rá m hman a 'bɔ.

2

Ma hocpatehɔ a ra Jesucristo

¹ Ma zi t'ɛhni ahɔ gue dyɔ 'yɛc'yɛihɔ, dí ot'ahɔ ra sɔcuɔ i ja ua, dadí hɛc'ahɔ hin gui 'yøthɔ yɔ ts'oqui. Pɛ nu'bɔ ga øthɔ n'da ra ts'oqui, gue him majuani dí numanhohɔ, pɛ dí 'bähmbɔ ma Hocpatehɔ din hocpau i bɔ 'bɔh ra Ta, ra Jesucristo, ra Hocɔ'i a. ² Nguetho guesɛ a ran t'unni a di hoga ma ts'oquihɔ. Nɛ hinga høngdahɔ in nde di hogahɔ, pɛ gátho yɔ ts'oqui ja ua ja ra ximhäi in nde di hoqui nangue bi du ra Cristo. ³ Nu'bɔ majuani dí øthɔ ɔ yán t'ɛdi Ojɔ, da zä ga pɔhmɔ gue dí yámanhohɔ a bɔya. ⁴ Pɛ sä ɛn i 'da: "Dí pɔcä Ojɔ," ɛn ɔ, pɛ fɛhni ɔ nɛ hingui ørpa yán t'ɛdi, nɛ hin di cɛ't' rá mbɔi a majuani. ⁵ Pɛ nu'bɔ i øt'a man Ojɔ n'da, hinga ndetho bi huɛc Ojɔ n'da 'bɔ, pɛ bi bømanho a bi 'yørpe. Ga xi ahɔ ya 'bɛpɔ dán zä ga pɔhmɔ 'bɔ majuani dí 'bɔhmbɔ a ra Cristo. ⁶ Nguetho nu'bɔ ɛn'a n'da gue i 'bɔhmi ra Cristo, "jatho ga øt'ä tengu bi 'yøt' ra Cristo," da 'yɛnsɛ 'bɔ. ⁷ Ma zi cu ahɔ, nu ran t'ɛdi dí ot'ahɔ gue dan huɛjɔ, him ma'da'yo a, pɛgue guet'a ram hma mbɔdi bi sijɔ maya'bɔ, 'bɔ ra mbɔdi thoho dá pɔhmɔ ra Cristo. ⁸ Pɛgue tengu 'bɔ ma'da'yo a, nguetho janaguehya dí øthɔ ya tengu bi 'yøt' ra Cristo. Nguetho bi dɛ'mi di 'uegahɔ ra 'bɛxui ma mbɔihɔ ra nyot'i majuani. ⁹ Nu'bɔ sä ɛn'a n'da i 'bɔpɔ ja ran nɛqui, nɛ i san rá cu, pɛ guexta bɔ ja ra 'bɛxui i 'bɔ 'bɔ. ¹⁰ Nɛ nu'a to'o di huɛc rá cu, bin zám bɔ ja ran nɛqui a, nɛ nu'a hin hapɔ da danc'a. ¹¹ Pɛ nu'a to'o san rá cu, i 'bɔpɔ ja ra 'bɛxui a, nɛ i zám bɔ. Hingui sä da bɔdi nda'a xɛn ho, nguetho bi 'berpa ran 'yomfɛni a ra 'bɛxui. ¹² Dí ot'ahɔ ma zi t'ɛhni ahɔ, nguetho dí pɔdi xɔ pun'na ni ts'oquihɔ, bi hoc'ahɔ ra Cristo. ¹³ Nɛ nuya 'da ahɔ dyɔ dɔc'yɛihɔ, dí ot'ahɔ nguetho dí pɔdi guí pɔhmɔ a mí 'bɔi gue'bɔ rá mbɔdi

thoho. Ne 'da ah_u gy_u ts'ant'ah_u, dí ot'ah_u nguetho dí p_{adi} gá taf_u ra zithu. Ne xø dí ot'ah_u ya gätho ah_u ma zi t'ahni ah_u, nguetho gätho gah_u dá p_{ahmbu} ra Ta. ¹⁴ Ne xø dí ot'ah_u, dy_u d_{ac'y}ei_h, nguetho dí p_{adi} gá p_{ahmbu} a mí 'bui gue'b_u rá mb_{udi} thoho. Ne xø dí ot'ah_u gy_u ts'ant'ah_u, nguetho dí p_{adi} i ja ni ts'edih_u gá taf_u ra zithu, nangué r_{ám} hman Oj_a thocpa thoho guim b_{emhb}_u. ¹⁵ O guídí hoh_u rá p_{ähä} ra ximhäi, gue hin gui 'yøt' ni p_{ähä} zeh_{eh}_u. Nguetho nu'b_u dadí ho ma p_{ähä} zeh_{eh}_u, hin dadi hoh_u Oj_a 'b_u. ¹⁶ Nguetho nu'_u y_u p_{ähä} ra ximhäi, gätho him bi zän Oj_a _u, 'be'a gä di ho ní ngøc'y_{ei} n'da, ne ní d_a n'da di ho 'be'a gätho in nu nde da mb_{ezeh}_e, ne'b_u im b_{eni} jase r_{án} 'yomf_{eni} n'da. P_e nu'_u bi nequid_a ua ja ra ximhäi _u teng_u _u. ¹⁷ P_e nu' ra ximhäi ní mba b_u da guadi, ne'_u y_{án} 'yomf_{eni} ra ximhäi da gua'_u. P_e nu'_u ørpa rá p_{ähä} Oj_a, dim 'b_umanho gätho y_u pa maz_{ai}.

Ba _{eh} r_{án} s_{ui}ui ra Cristo

¹⁸ Ma zi t'ahni ah_u, r_{án} z_{egui} ya. Ne xtá øhmb_u ngue di nequi n'da r_{án} s_{ui}ui ra Cristo. Ne nuya bi mb_{udi} bi nequi x_{un} ngu y_u mf_{ats}'ih_u a r_{án} s_{ui}ui ra Cristo. Janangue'a dí p_{ahmbu} mb_e r_{án} z_{egui} ya. ¹⁹ Ne gue'_u 'da x_{um} b_{ongua} dí 'b_{uhmb}_u. P_e him majua_{ni} ma mi'y_{ec'y}ei_h_u, nguetho nu'b_u majua_{ni} ma cuh_u _u, hin xtá 'ue _u 'b_u. P_e bi b_{øn}'_u janangue'a bi 'yuse gue him majua_{ni} ma cuh_u _u gätho _u bi b_øni. ²⁰ P_e nu' ah_u bi 'daj_u rá Hogand_{ahi} Oj_a a ra Cristo. Janangue'a gätho gah_u dí p_{ahmbu} nda'a majua_{ni}. ²¹ Dí ot'ah_u na, p_e hin dí _{en}'i hin guí p_{ahmbu} a majua_{ni}. P_e guí p_{ahmbu} a, ne guí p_{ahmbu} hinguin 'youi ra f_{ehni} a majua_{ni}. ²² Nu'a gue _{ena} hing ra Cristo a ra Jesús, _e gue'a ra ngurpa f_{ehni} a, ne r_{án} s_{ui}ui Oj_a a, nguetho i _{ena} hing rá Ts'ant'_u Oj_a a ra Jesucristo, ne xingui _{ec'y}ei_{ba} a rá Ta b_{uya}. ²³ Nguetho nu'a to'o hingui _{ec'y}ei ra Cristo rá Ts'ant'_u Oj_a xinga gue'a Oj_a rá Ta i p_{adi}. P_e nu'a to'o _{ec'y}ei rá Ts'ant'_u ne'a rá Ta i p_{ar}pa a b_{uya}. ²⁴ Ne nu'a 'be'a

gätho dá øhmb_u ra mb_{udi} dá p_{ahmbu} ra Cristo, ga thoqui gam b_{emhb}_u a. Nguetho nu'b_u dí thoqui dí m b_{emhb}_u a, z_{ai} dí 'b_{uhmb}_u a ra Ts'ant'_u ne'a rá Ta b_{uya}. ²⁵ Ne bi xij_u majua_{ni} di 'daj_u ra 'da'yote gue i ja ya ne nj_{am}'b_u da guadi. ²⁶ Guehna dí ot'ah_u na, nguetho 'b_u i 'da in nde da hyä ah_u. ²⁷ P_e nu' ah_u, nu'a rá Hogand_{ahi} bi 'daj_u ra Jesucristo bin z_{am} b_u ma mb_{uih}_u a, ne gues_e a i x_{angah}_u gätho 'be'a man Oj_a. Janangue'a him mahyoni to'o da x_{angah}_u y_{án} the_u. Ne nu'a i x_{angah}_u rá Hogand_{ahi} Oj_a majua_{ni} a, hing ra f_{ehni} a. Ne di b_{engah}_u dan z_{amhb}_u b_u 'b_{uh} ra Cristo. ²⁸ Ne nuya ma zi t'ahni ah_u, damin z_{amhb}_u b_u 'b_{uh} ra Cristo, n'damhma dan j_{ohyah}_u 'b_u dá nuh_u ne hin ga p_{es}' ma s_{äh}_u. ²⁹ Nu'b_u dí p_{ahmbu} gue x_{un} ho Oj_a, ngutho ga p_{ahmbu} gue bim 'b_{ui} ma'da'yo nangué Oj_a _u to'o gätho i øt' ran ho.

3

Y_u t'ah_{nigah}_u Oj_a

¹ Dy_u 'y_{ec'y}ei_h, gam b_{emhb}_u gue _{emme} x_{un} ngu r_{án} hu_{ecate} ra Ta, ngue bi 'yøt'e ngue y_u t'ah_{nigah}_u a. Janangue'a hingui p_{aj}_u _u i t_{en} ra ximhäi, nguetho nj_{am}'b_u mi p_a Oj_a. ² Ma zi t'ahni ah_u, nuya y_u t'ah_{nigah}_u Oj_a. Ne hinga na urcah_u hague dán jah_u m'bejua. P_e nu'b_u bi nequi 'be'a da 'yørcah_u, dí p_{ahmbu} dan jah_u teng_u ra Cristo, nguetho da z_a ga p_{ahmbu} hague majua_{ni} in ja a ra Cristo. ³ Ne n'da ngu n'daj_u 'b_u dí t_{ømhb}_u dan jah_u teng_u ra Cristo, janangue'a dadín hoc z_{eh}_e ma mb_{uih}_u, dín ndeh_u da gohi x_{un} ho teng_u ra Cristo. ⁴ Nu'a to'o øt' ra ts'oqui i festhoho r_{án} t'_{edi} Oj_a, nguetho nu'a ra ts'oqui nam b_øni ram f_{ets}'i nangué y_{an} t'_{edi}. ⁵ P_e dí p_{ahmbu} bi z_øcua ra Cristo gue di 'berca ma ts'oquih_u. Ne nu'a ra Cristo hin'y_u rá ts'oqui a. ⁶ Nu'b_u z_{ai} 'b_{uhmi} ra Cristo n'da, hingui nde da 'yøt' y_u ts'oqui a. P_e nu'b_u bin z_{am} b_u ja y_u ts'oqui n'da, nj_{am}'b_u bi c_u't' rá mb_{ui} hague in ja a ra Cristo, ne nj_{am}'b_u bi ndepe

di hocpa rá mbui. ⁷ Ma zi t'uhni ah, njon gui jafu da hyä ah, nguetho hont'uh gue zai ot' ran ho bi mba mahohui u ne xan ho u tengu ra Cristo. ⁸ Pe nu'a zai ot' ran ts'o, rá 'yehé ra zithu a. Nguetho nu ra zithu zai ot' ra ts'oqui gue'bu go rá mbudi thoho. Ne gue'a í zocua ja ra ximhäi rá Ts'unt'uh Oja, gue di ts'onba rá 'befi ra zithu. ⁹ Nu'uh to'o bim 'bui mahon'a nangue Oja, hingan zai ot yu ts'oqui u, nguetho í hyaxta Oja yú ta gue ra hogambui. Hingui sä din zam bu ja yu ts'oqui nguetho bim 'bui mahon'a nangue Oja. ¹⁰ Da zä ga pahmbu nda'uh yú t'uhni Oja ne nda'uh yú t'uhni ra zithu. Nguetho nu'uh to'o bin zam bu ja ra ts'oqui, ne hin di huéc yú cu, hing yú t'uhni Oja u.

Dan huéj n'da ngu n'daj

¹¹ Nguetho guehna ran t'edi bi sij 'bu rá mbudi dá pahmbu ra Cristo, ngue dan huéj n'da ngu n'daj. ¹² Ne hin ga othu a bi 'yot'a ra Cain gue í hyaxta a rá m 'bäi ra zithu ne bi hyo rán 'yohu. Hanja ngue bi hyo a. Nguetho hingui ho rá mbui a, janangue'a bi hyo rán 'yohu ngue xan ho rá mbui a. ¹³ Janangue'a, ma zi cu ah, hin ga hyonya thohohu ngue'bu di ughu yu ja'i i ten ra ximhäi. ¹⁴ Pe nuju dí pahmbu dá sohmbu rá ts'edi ran date, ne dá sombu bu ja rá ts'edi ra te. Guehna dí pahmbu nguetho dadí huéc ma mi'yéc'yehi. Nu'a to'o hin'yú rán huécate, bin zam bu ja rá ts'edi ran date a. ¹⁵ Nu'a to'o di up rá cu, ra hyodu a. Ne dí pahmbu njo'o n'da ra hyodu i ja ra 'da'yote mazai. ¹⁶ Pe nu ra Cristo bi 'yurcahu 'be'a njuantho ran huécate, ngue bi dase rá te nangueju. Ne jatho ngutho ga othu, hin ga su ga dá ma tehu guepu da zä ga fax ma cuhu. ¹⁷ Pe nu'a to'o i ja 'be'a i pe'ts'i, ne i padi hin'yú 'be'a da hyon a rá cu, ne nu'bu hingui orpa ran huécate, hingui beni da numanho Oja a 'bu. ¹⁸ Ma zi t'uhni ah, hinga hontho gam manthohu ran huécate, pe guemhma ga othu a.

Dadín johyah 'bu dí yahu Oja

¹⁹ Ne nu'bu majuaní dí othu ran huécate, janangue dí pahmbu yú t'uhnigahu a Majuaní, ne gue'a nan johyah bu ja rá hmi a. ²⁰ Pe nu'bu ga juamba zehé ma mbuihu, pe da hyurca ma mbuihu Oja, madague'bu i padi 'be'a gätho dá othu, nguetho man'da ja rán huécate xinda gueju. ²¹ Janangue'a ma zi cu ah, nu'bu hin te dí tihmbu ja ma mbuihu a xan ts'o, dadín johyah ngue dí pahmbu dí yamanhohu Oja, ²² ne di 'daj 'be'a gätho dí afu 'bu dí yahu, nguetho dí orpahu yán t'edi, ne dí orpahu gätho i numanho. ²³ Ne i ja ua yán t'edi Oja, gue ga ec'yehi rá Ts'unt'uh, ra Jesucristo, ne dan huéj n'da ngu n'daj, tengu bi xij. ²⁴ Ne nu'a to'o i orpa yán t'edi, i 'buhmi Oja ne bim 'bupu Oja bu rá mbui a buya. Ne dí pahmbu dí 'buhmbu Oja, nguetho gue'a di bengahu rá Hogandahi bi 'daj.

4

Nda'a rá m Hman Oja, ne nda'a rá m hman a rán suiui Oja

¹ Ma zi cu ah, hingui sä ga ec'yehi 'be'a gätho ním hma embi rá m hman Oja. Pe i jatho ga pahmbu 'bu majuaní ngue gue'a rá m hman Oja, uague hin'na. Nguetho xan ngu yu hyäte pongahya i 'youa ja ra ximhäi. ² Ne nu'a jatho ga pahmbu nda'a ním hma bi benba rá Hogandahi Oja, nu'bu im ma ngue rá Thahni Oja ngue bin ja'i ne gue'a ra Jesucristo a, gue'a ram hma bi benba rá Hogandahi Oja a buya. ³ Pe to'o gätho ngue ena hin bin ja'i a rá Thahni Oja gue ra Jesucristo, pe nu'a ra hyäte a 'bu, nguetho bi thocpa rá m hman a rán suiui ra Cristo. Xta ohmbu ngue din 'yo ua rá m hma, ne ya i 'yo ua rá m hman a ya. ⁴ Ma zi t'uhni ah, yú t'uhnigahu Oja. Ya dá tafu u yu hyäte pongahya, nguetho nu'a dí 'buhmbu, man'da ja rá ts'edi a xinda gue'a rán suiui Oja, ngue i 'bucua ja ra ximhäi. ⁵ Nu yu hyäte pongahya, yú mbefi ra ximhäi u, ne guecua ja ra ximhäi bi nequida

yám hman ɯ, janangue'a i ømanho ra ximhäi 'bɛ'a im man ɯ. ⁶ Pɛ nuju yá t'ɯhni gahɯ Oja. Janangue'a hont'a to'o i pa a Oja i ømanho ma hmamhbɯ ɯ. Pɛ nu'ɯ ngue hin yá t'ɯhni Oja, hingui ømanho ma hmamhbɯ ɯ. Guepɯ na pa hmbɯ bɯya nda'a i ten'na majuani, nɛ nda'a i ten'na him majuani.

Ran huɛcate a Oja

⁷ Ma zi cu ahɯ, nde'bɯ dan huɛju n'da ngu n'dajɯ. Nguetho nu ran huɛcate bí 'yɛpɯ 'bɯ Oja. Nɛ nu'a di huɛc rá mijá'iuui, gue'a bim 'bɯi ma'da'yo nanguue Oja, nɛ dim pa hmi Oja a. ⁸ Pɛ nu'a hin'yɯ rán huɛcate, hingui pa a Oja a, nguetho nu'a Oja ran huɛcate a. ⁹ Oja bi 'yurcahɯ ran huɛcate 'bɯ mambá pɛnhua ja ra ximhäi rá 'dats'ɯnt'ɯ bi ya njɯ, n'dahma din jajɯ ra 'da'yote. ¹⁰ Oja bi 'yurcahɯ ran huɛcate ngue majuani, nguetho bá pɛnhua rá Ts'ɯnt'ɯ ngue bin dâse bi gurca ma ts'oquihɯ. Nɛ mada hangu gam bɛmhɯ Oja, pɛ njam'bɯ da zâ gam bɛmhɯ, tengu bɯ nam bɛnjɯ. ¹¹ Ma zi cu ahɯ, nu'bɯ emme xɯn ngu rán huɛcate bi 'yørgahɯ Oja, nde'bɯ neju dan huɛju n'da ngu n'dajɯ. ¹² Hingui sä gan nuhɯ Oja nanguue ma dâhɯ. Pɛ mfadi bin zam bɯ ja ma mbɯihɯ 'bɯ dadín huɛju. Nɛ bi bømanho rán huɛcate i ørcahɯ bɯya. ¹³ Dí pa hmbɯ ngue dí 'bɯhmbɯ Oja, nɛ nu Oja bin zam bɯ ja ma mbɯihɯ. Guehna dí pa hmbɯ, nguetho bi 'dajɯ rá Hogandahi, ¹⁴ neje dí bɛn'nahɯ nguetho dá nusehe rá Ts'ɯnt'ɯ Oja, nɛ dí mamhbe majuani bá pɛnh Oja ua ja ra ximhäi gue da ya nba yá te yɯ ja'i. ¹⁵ Nu'a to'o im ma ngue rá Ts'ɯnt'ɯ Oja a ra Jesús, nu'a Oja bin zam bɯ ja rá mbɯi, nɛ nu'a ra ja'i xim mi 'bɯhmi Oja a. ¹⁶ Dín nuhɯ rán huɛcate Oja, nguetho dí ɛc'yɛibahɯ a. Nu Oja ran huɛcate a. Nu'a to'o zaɪ ɛc'yɛi rán huɛcate Oja, nɛ'bɯ zaɪ di huɛc rá mijá'iuui, nu'a i 'bɯhmi Oja a, nɛ Oja bin zam bɯ ja rá mbɯi a. ¹⁷ Nɛ nanguue dí 'bɯhmbɯ Oja dí pa hmbɯ xɯn ho rán huɛcate. Janangue'a dan johyahɯ 'bɯ bi zøɲ ra pa din ja ran

juanbi. Nguetho dí 'bɯhmbɯ tengutho ma Hmuhɯ ra Cristo i 'bɯhmi Oja, madague'bɯ guexta dí 'bɯhmbɯ ua ja ra ximhäi. ¹⁸ Nu'a to'o i su ran juanbi, i su nguetho hinga na pa di xɯn ho ran huɛcate i ørpa Oja. Pɛ nu rán huɛcate Oja di 'uec'a ra mbidi a. Pɛ nu'bɯ dín suhɯ, dí ɛmhɯ di ɯngahɯ Oja 'bɯ. ¹⁹ Dí øthɯ ran huɛcate, nguetho m'bet'o bi huɛgahɯ Oja. ²⁰ “Dí numanho Oja,” sä dí ɛmhɯ, pɛ dadí ɯp ma cuhɯ. Dí fɛhnihɯ 'bɯ. Nguetho nu'bɯ hin dadí huɛc ma cuhɯ gue zaɲt'a dín nuhɯ, hague dán zâ ga numanhohɯ Oja gue njam'bɯ dín nuhɯ. ²¹ Nɛ jaua rán t'ɛdi Oja, bi xijɯ: “Nu'a to'o da numanho Oja, pɛ i jatho ngue nɛ'a rá cu da numanho, nɛ di huɛqui.”

5

Dí tafɯ ra ximhäi nanguue ma t'ɛc'yɛihɯ

¹ Nu'ɯ to'o gätho i ɛc'yɛi gue bin ja'i Oja nɛ n'dat'a ra Jesucristo a, yá t'ɯhni Oja ɯ. Nɛ gätho to'o i numanho Oja nɛ'ɯ yá t'ɯhni Oja di huɛc'ɯ nguetho n'dat'a Oja yá Ta. ² Nɛ nu'bɯ majuani dín numanhohɯ Oja, nɛ'bɯ dí øthɯ yán t'ɛdi, dí pa hmbɯ bɯya ngue majuani dadí huɛc ma cuhɯ. ³ Nɛ nu'bɯ majuani dín numanhohɯ Oja, ga øthɯ yán t'ɛdi, nɛ nu'ɯ yán t'ɛdi hingui heɪ. ⁴ Nguetho nu'ɯ to'o bim 'bɯi ma'da'yo nanguue Oja bin t'un ra ts'ɛdi rá mbɯi gue da daɲ ra ximhäi. Nɛ dí tafɯ rá ts'ɛdi ra ximhäi nanguue dí ɛc'yɛihɯ ra Cristo. ⁵ To'o ngue i tap rá ts'ɛdi ra ximhäi. Nu'a gue i ɛc'yɛi ngue rá Ts'ɯnt'ɯ Oja a ra Jesús.

Rá Hogandahi Oja di bɛngahɯ rá Ts'ɯnt'ɯ Oja a ra Jesús

⁶ Nu ra Jesucristo bi zøcua ja ra häi. Bin xixya ra dehe a. Nɛ n'dat'a gue bi mbän rá ji 'bɯ mi du a. Nɛ hinga hont'a ngue bin xixya ra dehe, pɛ nɛ bi mbän rá ji, ngue bi du. Nu'a ra Jesucristo, rá Thahni Oja a. Gue'a im ma majuani rá Hogandahi Oja nguetho hingui sä dim fɛhni a. ⁷ Hyu ɯ bí 'bɯh mahɛts'i im ma majuani gue rá Ts'ɯnt'ɯ Oja a ra

Jesucristo. Nu'a n'da, ra Ta, nu'a n'da ram Hma, nu'a n'da rá Hogandahi Oja, ne n'dat'a im man'u. ⁸ Ne hyu u i urcahu majuañi ua ja ra ximhäi gue rá Ts'unt'u Oja a ra Jesucristo. Nu'a n'da, rá Hogandahi Oja, nu'a n'da rán xixya ra Jesucristo, nu'a n'da, rán däte ra Jesucristo. Ne gätho u hyu n'dat'a i urcahu. ⁹ Dí εc'yehi yüm hman yu ja'i 'bu majuañi, pe man'da ja ts'edi tho ga εc'yehi rám hman Oja. Ne bi man Oja gue rá Ts'unt'u a ra Jesús. ¹⁰ Nu'a to'o εc'yehi rá Ts'unt'u Oja, i paxe mbo rá mbui gue majuañi a. Pe nu'a to'o hingui εc'yehi, i nubethañi Oja a 'bu, nguetho hingui εc'yehi a bi man Oja nangué rá Ts'unt'u. ¹¹ Ne i jua a ram hma ngue bi ma, gue Oja bi 'dajü ra 'da'yote mazai 'bu má εc'yehi rá Ts'unt'u. ¹² Nu'a 'buhmi rá Ts'unt'u Oja, i ja ra te ma'da'yo a, pe nu'a hingui 'buhmi rá Ts'unt'u Oja, hingui ja ra te ma'da'yo a.

Dí pähmbu dí peshu ra 'da'yote mazai

¹³ Janangue'a dí ot'ahu gyu 'yεc'yehi a rá Ts'unt'u Oja, n'dahma gui pähmbu i jajü ra 'da'yote. ¹⁴ Ne dadín johyahu gue dan yahu Oja, dí pähmbu i numanhoju. Ne nu'bu din theui rá pähä Oja a dí ähmbu, dí pähmbu i ømanho 'bu dí yahu a. ¹⁵ Ne nu'bu dí pähmbu ngue ømanho, ga pähmbu gue da 'yøt'a dí ähmbu 'bu. ¹⁶ Nu'bu dín nuhu n'da ma cuhu i øt' ra ts'oqui, ngue him má zä bi hyax ra ts'o'yu, ga äfu rá mate Oja nangué a. Nu Oja büya di japi ba pengui to'o bi 'yøt' ra ts'oqui. Pe nu'bu 'bo'o má zä bi hyax ra ts'o'yu, pe hin dí en ahü ga äfu rá mate Oja nangué a. ¹⁷ Gätho u hing yän thehu i øt'a n'da, ra ts'oqui a. Pe ja'bu øt' ra ts'oqui n'da him má zä bi hyax ra ts'o'yu, janangue'a ga äfu Oja büya. ¹⁸ Dí pähmbu to'o gätho bim 'bui ma'da'yo nangué Oja, hin din zam bu ja yu ts'oqui a. Nguetho i fäh rá Ts'unt'u Oja a, ne hingui sä di 'uec'a ra zithu bu 'bu Oja a. ¹⁹ Ne dí pähmbu ngue yá t'ahnigahu Oja. Ne dí pähmbu i o rá ts'edi ra zithu u gätho

mi'da i 'bucua ja ra ximhäi. ²⁰ Nujü dí pähmbu bi zøcua ja ra ximhäi rá Ts'unt'u Oja, ne nu'a bi jajü dá pähmbu a majuañi. Ne dí 'buhmbu a majuañi nguetho dí 'buhmbu ra Jesucristo. Ne gue'a majuañi Oja a, ne gue'a di 'dajü ra 'da'yote ma mbuihu a gue njam'bu da guadi. ²¹ Ma zi t'uhni ahü, hin ga εc'yehi yu hyäte oja. Ne hønt'a dí xi ahü ya.

2 XUUA

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra dɔc'yɛi ngurpigä, dí pɛnh'na ra sɔcuɔ jaua, grá xisu, nthahni nangue Ojɔ, nɛ guí 'buhmbu bu ni t'uhni. Dadí huɛc'ahu ngue'a n'dat'a dí tɛnhdu ram Hma majuani. Nɛ hinga hɔngdä dadí huɛc'ahu pɛ nɛ'u gätho mi'da ngue i pɔ a Majuani. ² Dadí huɛc'ahu, nangue'a ram Hma majuani bin zɔm bu ja ma mbuihu nɛ njɔm'bu dim 'bɛpu a. ³ Ma zi cu ahɛ, 'da'angu dím bɛmhbu a ram hma majuani, nɛ dadín huɛju. Janangue'a dí äp Ojɔ ma Tahɛ nɛ'a rá Ts'unt'u ra Jesucristo da gopu ni mbuihu a rá mate, nɛ rán huɛcate, nɛ thocpa thoho da hyut'a ni mbuihu.

Ga cohmbu bu ja rán xädi ra Cristo

⁴ Nugä ɛmme dán johyagä 'bu má ɔcä ngue i tɛn'na ram Hman u 'da u ni t'uhni, tengu i xiju ra Ta. ⁵ Nɛ nuya, grá xisu, nthahni nangue Ojɔ, n'da ran t'ɛdi dín nde ga bɛn'ni i. Nɛ him ma'da'yo na ran t'ɛdi gue ga xi i, pɛ tengu thoho bi siju rá mbudi dá pɔhmbu ra Cristo, ngue dan huɛju n'da ngu n'daju. ⁶ Nu'a ran huɛcate nam bɔni, gätho ga ɔthu yún t'ɛdi Ojɔ. Nɛ gue'a rán t'ɛdi bi siju rá mbudi gue thocpa thoho dan huɛju. ⁷ Guehna dí xi ahɛ na, nguetho xun ngu yu hyäte i 'youa ja ra ximhäi, ngue i ɛna him bin ja'i a ra Jesucristo. Pɛ nu'u häte u, nɛ i tɛn rán suiui Ojɔ u. ⁸ Pɛ jatho gam fähmbu njon da hyä ahɛ, janangue'a hin dim 'bɛ a xtá pɛhmbu. Pɛ dami thojɛ xun ho ni 'bɛfihu, janangue'a gätho guí tɔhmbu 'bɛ'a in nde Ojɔ di 'da ahɛ m'bejua. ⁹ Pɛ nu'a to'o in nde da mispa rán xädi ra Cristo, nu'a hinguin 'youi Ojɔ 'bu. Pɛ nu'a to'o copu ja rán xädi ra Cristo, nu'a din 'youi ra Ta nɛ rá Ts'unt'u a

buya. ¹⁰ Nu'bu da zɔm bu n'da ɛna im man rá m Hman Ojɔ, pɛ nu'bu hin din theui rá m hman ra Cristo, hin ga säyabahɛ bu ma ngumhbɛ, xín ga äfu rá m fäts'i Ojɔ nangue a. ¹¹ Nguetho nu'a to i äp rá m fäts'i Ojɔ nangue a, tengu thoho 'bu i fäx'u yún t'ɔt'e gue hingui ho.

Dím bɛni ga mba bu

¹² ɛmme xun ngu 'bɛ'a dín nde ga xi ahɛ, pɛ masque hɔnt'a dá huxä ra sɔcuɔ jaua. Nguetho xɔmhma da zä ga mbagä bu, gan nu ahɛ bu, nɛ dan yɔhu bu, janangue a hin te ga 'bɛhmbu ran johya. ¹³ I pɛnh'na ran zengua u yú t'uhni a ni juhue, nɛ'a nthahni nangue Ojɔ a. Nɛ hɔnt'a dí xi ahɛ ya.

3 XUUA

Ná hyu ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra dɔc'yɛi ngurpigä, dí penh'na ra sɔcuɔ ma zi cu i Gayo, mahuɛqui i. Dadí huɛc'i i nangue ram Hma majuɔni dí ɛc'yɛiui. ² Dí äp Ojɔ di ja i guí pømmanho, nɛ di zac ni ja'i, tengu nán zaqui ni mbui. ³ ɛmmɛ dán johyagä nangue'e, nguetho bi xicä 'da yu cu bá peng bu guí 'bui, ngue guí tɛn'na ram Hma majuɔni, nɛ nu'u gätho guí ɔt'e din theui a ram Hma. ⁴ Hin'yu man'da dán johyagä 'bu dí ɔde i tɛn'na ram hma majuɔni u dá xänbi.

Xuɔn ngu rá mate ra Gayo

⁵ Ma zi cu i, xuɔn ngu ni mate ngue'a gadí jamansu ni cuhu, madague'bu hin guí pɔ u. ⁶ Nu'u 'da yu cu gue bá peng bu guí 'bui bi ma nangue'e. Nu'bu mám petihe bi xije ngue i ja nin huɛcate. 'Yorqui ts'u ra mate guí fäx'u 'bu bi zøm bu mahøn'a, nguetho yán säh u da 'bäx'u yám 'behni Ojɔ. ⁷ Nguetho nu'u 'da bi 'behni da mba n'danni da ma nangue ra Jesucristo, nɛ hin te da 'yäp'u hingui ɛc'yɛi. ⁸ Janangue'a jatho ga jamansuh u. Nɛ nu'bu dí fäxhu u, dí comhb u ra 'befi nangue rá m Hman Ojɔ buya.

Nu ra Diótrɛfes in hɛcpate

⁹ Dá penh'na n'da ra sɔcuɔ bu ja nim petih u. Pɛ nu ra Diótrɛfes hinguin nde da 'yøde 'bɛ'a dí mamhbe, nguetho in nde dim 'bet'o nanguesɛ. ¹⁰ Janangue'a, nu'bu dá mbagä bu, ga xi ah u 'bu dám petih u, 'bɛ'a i ɔt'a ra Diótrɛfes, ngue dí c'aman'uje. Nɛ hinga høn't'a, nɛ hingui sin'u yam 'behni ya ní nɛts'i, nɛ di hɛcpa u to'o ɛna da zin u, nɛ i høn a thi buya.

Im mamanho nangue ra Demetrio

¹¹ Ma zi cu'i, dí xi i, hin ga tɛnhdu u yán t'ɔt'e yu ts'om'bäi, pɛ ga humbi ga tɛnhdu yán t'ɔt'e yu hocjã'i. Nu'u

to'o zai ɔt' ran ho, bim 'bui ma'da'yo nangue Ojɔ. Pɛ nu'u to'o zai ɔt' ran ts'o hingui pɔ Ojɔ u. ¹² Pɛ nu ra Demetrio gätho im mamanho yu cu nangue'a. Nɛ nu yán t'ɔt'e gätho din theui a ram Hma majuɔni. Nɛcä n'dat'a dí m mangä ngue xuɔn ho a ra Demetrio. Nɛ guí pɔdi ngue majuɔni dí m mangä.

Rán zɛgui ran zengua

¹³ ɛmmɛ xuɔn gu 'bɛ'a dín nde ga xi'i, pɛ høn't'a dá huxä ra sɔcuɔ jaua. ¹⁴ Nguetho xømhma mi ts'utho ga mbagä bu ba nu i, nɛ dan yãui bu. ¹⁵ Ojɔ da hyut'a ni mbui. I penh'na ran zengua ni amigo 'bucua nɛ dami zenguagahe ts'u n'da ngu n'da u guí 'bähmbu bu. Nɛ høn't'a dí xi ah u ya.

JUDAS

Ra sɔcuɑ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Judas

Ran zengua

¹ Nugä drá Judascä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ man 'yohɛgä a ra Jacobo Santiago. Dí o't'ahɛ ra sɔcuɑ hɔnbɛ go hapɛ i 'bɛh yɛ 'yɛc'yɛi, gätho ahɛ ngue Ojɑ bi huahn'nahɛ nɛ ɛmmɛ di huɛc'ahɛ, nɛ ra Jesucristo di jamansu ahɛ. ² Nɛ Ojɑ dí ndepe di 'da ahɛ rá mate xɛn ngu, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nɛ thocpa tho man'da gui hyɑmhɛ rán huɛcate Ojɑ.

Yɛ hyäte xänbate

³ Nu'ahɛ ma zɛ cu ahɛ dadí huɛc'ahɛ, mí ndegä ga o't'ahɛ nangue 'bɛ'a í pɔjɛ Ojɑ gätho gahɛ. Pɛ dí m bɛngä ngue n'dan'yo jatho ga xi ahɛ. Jatho gui hyuthɛ nzambɛi guin yɑmhɛ a rá m hma ma t'ɛc'yɛihɛ ngue bi 'dajɛ Ojɑ, dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, n'damhmanjon da zä di pät'ahɛ 'bɛ'a guí ɛc'yɛihɛ. ⁴ Dí xi ahɛ na, nguetho i 'bɛ i 'da ɛ yɛ hyäte xänbate, gue'ɛ 'darbɛ gadím pɛtihɛ, nɛ him bi xi ahɛ ngue xɛn ts'o im bɛni da 'yɔt'e. ɛmmɛ xɛn ts'otho nɛ hinguin 'yohɛ Ojɑ ɛ. Nguetho sä i ɛn ɛ: "Sä gui 'yɔthɛ 'bɛ'a go guím bɛnsɛhɛ, nɛ hin di ɛn'nahɛ Ojɑ nguetho i ja rá mate," sä i ɛn ɛ yɛ hyäte. Him majuaɛni i man ɛ, nɛ nu'ɛ hingui ɛc'yɛi ma Hmuɛ ra Jesucristo gue'a di mandagahɛ. Nɛ nt'o't'i bɛ ja rá m Hman Ojɑ 'bɛ'a ran ɛnbi da nu ɛ i ma tengu na. Nɛ Ojɑ da 'yɔt'e tengu bi ma. ⁵ Nuya dí nɛ ga bɛn'nahɛ 'bɛ'a gá pɑhmbɛ mám'bet'o, ngue 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɑ maya'bɛ. Nu Ojɑ bi yɑn ɛ yɛ jɑ'i israel gue bi gɛcpɛ ja ra häi Egipto, pɛ to'o gätho him bi 'yɔt'e 'bɛ'a nde Ojɑ, gätho Ojɑ bi japi bi du bɛ ma'ueni ɛ. ⁶ Nɛ nu 'da ɛ yɑm 'bɛhni mahɛts'i mí ja yú ts'edi. Pɛ m'bejua bi 'bɛh yú ts'edi 'bɛ mí ts'on yán 'yomfɛni. Janangue'a bá pɔm bɛ mahɛts'i guepɛ

mí 'bɛi. Nuya Ojɑ hin di japi da bɔm bɛ ja ra 'bɛxui guepɛ 'bɛhɛ. Nguetho nu'ɛ tengu nthu't'i yɛ cadena bɛ, nɛ da gopɛ asta gue'bɛ go da zɔn ra pa din ja rán ts'ɛmbi Ojɑ nts'utho. ⁷ Nɛ'ɛ yɛ jɑ'i mí 'bɛpɛ ja ra hnini Sodoma nɛ ra hnini Gomorra nɛ yɛ hnini mbɛ 'darbɛ mí jahɛ, bi 'yɔt' ran ts'o. Bi 'yɔt' yɑn 'yomt'ɛni, nɛ yɑn 'yohɛ bi 'yɔrpa ran ts'o yá min 'yohɛhɛ, tengu 'bɛ ra xisu i 'bɛhmi, nɛ yɛ xisu mí ɔt'e tengu a. Pɛ nu Ojɑ bi juadi nangue ra sibi mahɛts'i. Nɛ nu'a 'bɛ'a bi t'ɔrpɛ, Ojɑ bi 'yuh ra hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔrpa yɛ dɑdits'oqui. ⁸ Pɛ madague'bɛ i ja yɛ hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔt' Ojɑ, pɛ nu yɛ hyäte xänbate guexta'a i ɔt'e tengu mí ɔt' yɛ jɑ'i bɛ ja ra hnini Sodoma. I ma guesɛ Ojɑ i uti 'bɛ'a da 'yɔt'e xɛn ho gue'bɛ i 'uɛ, nɛ i ɔrpa ran ts'o rá jɑ'izehɛ. Nɛ i festhoho yán t'ɛdi ra Hmu mahɛts'i, nɛ di c'ɑman'ɛ tho yɑm 'bɛhni mahɛts'i. ⁹ Pɛ nu ra Miguel rá hmu yɑm 'bɛhni mahɛts'i, hingui ɔt'e tengu i ɔt'ɛ yɛ hyäte xänbate. Nguetho nu'bɛ min junt'ui ra zɪthu nangue rá jɑ'i ra Moisés xɛn du, nu'a ra Miguel mí pɑdi ngue hingui ho 'bɛ dí yɑp'a ra zɪthu ram hma xɛn ts'o. Janangue'a bi t'ɛm thoho a ra zɪthu: "Ojɑ di hɛc'a'i." ¹⁰ Pɛ nu'ɛ yɛ hyäte i man ran ts'o nangue yɑm 'bɛhni mahɛts'i, nɛ nangue 'bɛ'a gue majuaɛni. Pɛ nu'ɛ hingui pɑdi 'bɛ'a gue majuaɛni. Hɔnt'a i pɑdi tengu yɛ xɑ'yo nɛ yɛ buru, nɛ i ɔt'e tengu ɛ. Pɛ Ojɑ di un yɑn ɛnbi nɛ di jua ɛ nangue ran ts'o i ɔt'ɛ. ¹¹ Huɛcate ɛ i ɔt' yú pähä zɛhɛ tengutho bi 'yɔt'a ra Caín. Nɛ nu'ɛ i nde da xänba yɛ jɑ'i 'bɛ'a gue him majuaɛni, tengu bi 'yɔt'a ra Balaam, n'damhma da dɑh ra mbɛti. Nu'ɛ i festhoho yán t'ɛdi a i ja rá ts'edi di mandagahɛ, tengu bi 'yɔt'a ra Coré. Nɛ'ɛ da mba ma juadi, tengutho ra Coré. ¹² Nɛ nu'bɛ guí ɔt' nin ts'ihmɛhɛ, gue'a ra hmɛpya gadín huɛjɛ n'da ngu n'da ahɛ, nɛ i sɔm bɛ yɛ hyäte xänbate, nu'ɛ tengu 'bɛ i pät'a xɛn ts'o bɛ ja ni pahniɛ. Nɛ nu'ɛ xingui ts'ɛ i pɛ'ts' yú sä da zi nangue yán johɛ zɛhɛ,

ne xinguim be'ni 'be'a nam bon'a ran ts'ihme. Pe nu'u yu hyate hin te i ja a di muui, tengutho yu guu hinguin 'youi ra 'ye, ne ran dahi i tuts'i. Ne nu'u tengu tho n'da ra za njam'bu zah yan dat'o. Tengutho n'da ra za xu 'yot'i bi yot'e. ¹³ Ne nu'u yu hyate xanbate 'bu i ya, i mbafi tengu 'bu emme mahyoni tho u yam hma. Tengu ra dehe bu ja ra dadeja ngue emme di hi 'bu i en ran dahi, pe hont'a 'be'a xun ts'o min 'youi ra dehe bi zopu ndendeja. Ne nu'u hingui sa da 'yut ra 'yu n'da nguetho tengu yu so bi dagui, hin din ja ran yot'i mahon'a, da gohi ra 'bexui mazai. ¹⁴ Nu'a ra Enoc bim pongahya maya'bu 'be'a nin juanbi da nu a n'da ngue i ot'e tengu i ot'u. Nu'a ra Enoc, na cut'a a ram bom'betto ra Adan, bi ma: "Dami 'yohmbu ya 'be'a da 'yot' ra Hmu mahets'i. Ba xhe din 'yohu yu miyone thoho u yam 'behni mahets'i, ¹⁵ ngue di juanba u gatho u i ot' ran ts'o. Ne di unbi nangue 'be'a hingui ho bi 'yot'u, ne bi man ran ts'o nangue Oja gatho u ngue him bi 'yec'yei Oja." ¹⁶ Ne nu'u yu hyate xanbate i sani nangue di ot' mam 'buihu tengu i nde Oja. Ne i ma embi ngue'a n'da ra ja'i ra ts'oqui a 'be'a nam 'bu u. Nu'u i ot' ran ts'o tengu i ndese ra mbui u, ne din 'yexeh. Ne i xih ran ho u mi'da yu ja'i ngue i honi 'be'a i ndese.

Nu ra Judas bi zam yu 'yec'yei ne bi xifi 'be'a da 'yot'e

¹⁷ Pe nu'ahu ma zu cu'ahu, dadí huex'ahu, o guí pumbenihu 'be'a bi man u yu 'baihu ma Hmuhu ra Jesucristo. ¹⁸ Ya bi xi'ahu ngue dim 'bu i 'da, gue'bu ran zegui, ngue da den'nahu ne da 'yot' ran ts'o i ja bu mbo yu mbui u ne gue'a bi si'ahu. ¹⁹ Ne nu'u yu hyate di damp u yu 'yec'yei din junt'i. Pe i sanzeh 'be'a i ot'e, ne hinguin 'yohu ra Hogandahi Oja u. ²⁰ Pe nu'ahu ma zu cu'ahu, o guí othu tengu i ot' yu hyate, pe dami tenni xun ho ni t'ec'yehi him ma thaspi, ne gue'a dan te ni mbuihu a buya. Ne dami japi di manda ahu ra Hogandahi Oja 'bu guí yah Oja. ²¹ Dami 'yothu

ram 'bui xun ho ngue din theui ran huexate Oja, ne dami tomhu a ra pa ba xh ra Jesucristo ma Hmuhu, din ja ra yembui nangueju ne di 'daju ra temazai. ²² Dami japi da 'yec'yei to'o di 'yon yu mbui nangue Oja. ²³ Dami yam bu ja ran ts'o, tengu tho 'bu ga yam bu ja n'da ra sibi. Ne din ja ni yembui nangue u 'da, pe damin jamansuse ngue hin gui 'yothu yan ts'o tengu i ot'u. Dami samhu 'be'a i ot'u gue bi ts'on yu mbui u.

I espa Oja ra Judas

²⁴ Nu'a Oja i ja ra ts'edi di jaju hin ga othu yan ts'o, ne di daju bu ja ra hmi mahoqui tho ma mbuihu. Ne emme din jaju ran johya bu. ²⁵ Hont'a n'datho Oja i 'bui, ne hont'a i padi xun ho. Ne di poj u nangue 'be'a bi 'yot'a ra Jesucristo ma Hmuhu. Ne nu'a Oja i ja ra nuixte thoho, nu'a ra Hmuts'ut'abi, ne di manda 'be'a gatho i ja a ra ts'edi, ne gatho mi ja, ne i ja ya, ne din ja mazai. Ne hont'a di xi'ahu ya.

APOCALIPSIS

Rán t'uti ra Jesucristo bi nu ra Xuua

Rám hman ra Jesucristo bi sih ra Xuua

¹ Nu'a Oja bi 'yut yá 'yehé i 'bucua ja ra häi. Janangue'a nu ra Jesucristo bá pehna n'da rám 'bèhni mahéts'i bi 'yurcä dra Xuuagä, rá 'yehégä, 'bè'a din ja. ² Ne nugä dra Xuuagä dí o't'ä ya 'bè'a gätho dín nugä, ne'a rám hman Oja ne'a rám hman ra Jesucristo i xiqui. Gätho dí o't'ä ngue da fädi 'bè'a majuani din ja. ³ Din johya gätho to'o da man'a 'bè'a nt'o't'i ua ja ra søcuä. Ne din johya to'o gätho da 'yøde 'bè'a din ja. Ne din johya 'bè'a da 'yøt'e 'bè'a gätho i mangua ja ra søcuä, nguetho him maya'a din ja 'bè'a gätho nt'o't'i ua.

It'orpara søcuä yá 'yèc'yèi bə jayoto yə hnini

⁴ Nugä dra Xuuagä dí ot'ahə ra søcuä gätho yə 'yèc'yèi dim peti bə ja yoto yə hnini bə ja ra häi Asia. Oja di jəp ahə ne da hyut'a ni mbəihə, guet'a Oja i 'bəi ne mi 'bəi, ne guet'a dim 'bəi mazəi. Ne rá Hogandəhi Oja i juadi xən ho rá ts'edi, gue i 'bəpə hapə di manda rá ts'edi Oja, i pən'nahə rán jəpi. ⁵ Ne bí pən'nahə rán jəpi a ra Jesucristo, ne da hyut'a ni mbəihə. Nu'a ra Jesucristo zəi i mam majuani, ne rá mbədi bi dəmbəni 'bə mi du, ne dim hmuts'ət'abi ne di manda gätho yə ts'ət'abi gue i 'bucua ja ra häi. Nu'a di huəgahə ne bi yənjə nangué ma ts'oquihə, bi mberca ma mbəihə nangué ran ts'o, nangué rá ji bi mbəm 'bə mi du bə ja ra pont'i. ⁶ Nu ra Jesucristo bi 'dajə ra ts'edi dan ts'ət'abihə ne dam mbəjəhə ga ørpahə rá 'bèfi bə i ja rá ts'edi Oja rá Ta. Ne nu'a ra Jesucristo din ja rá nuixte ne rá ts'edi hən'bə go njəm'bə mazəi. Ne hənt'a gam bəmhbə a ya. ⁷ Nuna ra Jesucristo guet'a ba əhə ban 'yohə yə güi, ne gätho yə jə'i da nu. Ne gätho to'o bi

əcpi da nu, ne gätho yə jə'i i 'bucua ja ra ximhäi əmmə din ja ra dumbəi 'bə bi nu a. Majuani njabə din ja 'bə bá əhə. Ne hənt'a gam bəmhbə a ya. ⁸ Nu ra Cristo bi 'yəna: "Nugä ra mbədi dām 'bəcä, ne njəm'bə him mi 'bəcä," ən'a ra Hmu mahéts'i nuixte rá ts'edi, nu'a i 'bəi ne mi 'bəi, ne i 'bəi mazəi.

Ra Xuua bi nu madə rá ts'edi ra Cristo

⁹ Nugä dra Xuuagä, ni cujə nangué ra Cristo, dí ot'ahə ra søcuä ya. Nujə dí comhbə yən ənbi guín nuhə nangué dí əc'yəihə ra Hmu mahéts'i. Nu'a Oja di manda bə ja ma mbəihə, ne ra Jesucristo bi 'dajə ra ts'edi ngue hin dadí xəmbəihə 'bè'a dí nuhə. Ne nugä dra Xuuagä dí ofädigä bə ja ra häi Patmos, n'da ra t'əhəi i ja bə ja ra dehe nguetho dím mangä rám hman Oja ne dí mangä nangué ra Jesucristo. ¹⁰ Nu'a ra pa domingo dán yə'be Oja, ne 'bex bi bəngä a rá ts'edi rá Hogandəhi Oja. Ne dá øcä n'da ra nde bə ja ma xəthə tengu'bə n'da ra thəxi, əmmə nts'edi thofo. ¹¹ Ne nu ra nde bi 'yəna: "Nugä dra mbədigä ne hinjəm'bə ngue him mi 'bəcä, ne zəi dí 'bəcä." Ne nu'a ra nde bi xicä, bi 'yəna: "Gui 'yo't' ya 'bè'a gätho gui nu, ne gui pən'pə 'bəh yə 'yèc'yèi, gue'ə dim peti bə ja yoto yə hnini bə ja ra häi Asia, guerpə ja ra hnini Efeso, nerpə ja ra hnini Esmirna, nerpə ja ra hnini Pérgamo, nerpə ja ra hnini Tiatira, nerpə ja ra hnini Sardis, nerpə ja ra hnini Filadelfia, nerpə ja ra hnini Laodicea." ¹² Ne nugä dra Xuuagä 'bex dá nyəgui ngue dín nde ga nugä to'o bin yə. Ne dá nugä yoto yə lámpara ngue ra oro yú gua. ¹³ Ne dá nugä i 'bä inde bə ja yə lámpara ra Cristo, ngue'a bin jə'i ua ja ra ximhäi, mi he ra pahni xəm mba, i sørpə ja yú gua, ne man thu't'i rá tija n'da ran gət'i ngue ra oro. ¹⁴ Nu'ə yú xtə tengu ra t'axca xidə'yo, ogue tengu ra t'axcasə. Ne nu yú də əmmə bi hyät'i tengu'bə n'da ra sibi i sø. ¹⁵ Ne nu'ə yú gua, əmmə di fəxni tengu ra xit'əgui ra bronce di hoc ra sibi ne i pa nthəmmi xən ho. Ne nu'a rá nde

tengu y_u d_athe x_un ngu ne nts'edi di hi. ¹⁶ Ne mi o rán 'yei yoto y_u s_ø, ne bi b_øxp_u ja rá nde tengu n'da ra espada i yoho yú het'i ngue din ju_an_bate. Ne nu'a rá hmi ϵ mm ϵ bi f ϵ xni tengu rá ts'edi ra hyadi 'b_u bi hyuxyadi. ¹⁷ Ne nu'b_u má nugä, dá t_angä b_u ja rá gua tengu'b_u ya xtá tugä. P ϵ nuna bi dosca rán 'yei ne bi xiqui: “Yo guín su, nguetho nugä dra mb_udigä ne dran z ϵ guigä, ne hinjam'b_u him mi 'b_ucä. ¹⁸ Nugä z_ai dí 'b_ui, guecä dá tugä p ϵ nuya guí nu dí 'b_ucä ya, ne dam 'b_ucä maz_ai h_øn'b_u go nj_am'b_u. Ne i ja ma ts'edi gue dadí manda hap_u i pa ϵ x_un du. I jagä ran sogui ngue ga xocpa ϵ 'da, ne ga jurpa ϵ mi'da.” ¹⁹ Ne bi xiqui, bi 'y ϵ na: “Dami 'yo't' ya 'be'a gätho guí nu ya, ngue gätho i ja ya, ne' ϵ gätho din ja m'bejua. ²⁰ Ga xi a ya 'be'a ní hm ϵ pya i ja b_u man 'yei, ngue yoto y_u s_ø ne' ϵ yoto y_u lámpara ngue y_u oro yú gua. Gue yoto y_u s_ø, rá hm ϵ pya ϵ yoto y_um 'behni mah ϵ ts'i, gue di z ϵ ' ϵ dim peti b_u yoto y_u hnini, ngue 'da'a n'danni y_u hnini i 'b_ui. Ne nu' ϵ yoto y_u lámpara rá hm ϵ pya ϵ yoto y_um peti y_u 'y ϵ c'y ϵ i hap_u z_ai dim peti.”

2

Ram hma da hmam b_u ja ra hnini Éfeso

¹ Nu'a ra nde bi xicä ngue ga o't'a n'da ra s_øcu ϵ , ga undä a ram 'behni ngue i f ϵ x ϵ y_u 'y ϵ c'y ϵ i b_u ja ra hnini Éfeso. Ne nu'a ra s_øcu ϵ da hmam b_u 'b_uh y_u 'y ϵ c'y ϵ i. Nu y_um hman ϵ a gue i 'yo inde b_u ja yoto y_u lámpara, ne i o rán 'yei yoto y_u s_ø. ² Ne nu'a ra nde bi xi' ϵ y_u 'y ϵ c'y ϵ i b_u, bi 'y ϵ na: “Dí p ϵ cä 'be'a gätho gá 'y θ h_u b_u, ne dí p ϵ cä hangu nangu ra 'be'fi gá 'y θ h_u. Ne dí p ϵ cä gue hin gán x_ømb_ui nanguie ni 'be'fi h_u. Ne dí p ϵ cä ngue xingui ts' ϵ gadí jaf_u da 'y θ t' ran ts'om'bäi n'da. Ne gá 'yänhd_u 'da y_um hman ϵ to'o ϵ na yú 'bäih_u ra Cristo, ne gá p ϵ hmb_u y_u hyäte thoho ϵ . ³ Ne dí p ϵ cä gue hin gán x_ømb_ui h_u ran ϵ nbi gá nuh_u, ne ra 'be'fi gá 'y θ h_u nanguie gá 'y ϵ c'y ϵ igah_u, ne xingui ts' ϵ gá 'ye'ts'

ni t' ϵ c'y ϵ i h_u. ⁴ P ϵ i ja ah_u ts' ϵ gue hin dí numanhogä, ngue gá 'yes'h_u ts' ϵ a guí b ϵ n_u ya ne hín gadín hu ϵ j_u. Ne hin guín jah_u b_u 'b_u ra mb_udi thoho gá 'y ϵ c'y ϵ igah_u. ⁵ Dami b ϵ mhb_u ya hangu na ngu bi g ϵ 'a ni t' ϵ c'y ϵ i h_u 'b_u gmí 'yes'h_u a gní b ϵ n_u ne gá 'ye'ts' nin hu ϵ cateh_u. Dami päh nin 'yomf ϵ ni h_u ya. Dami tho_u a gmí θ h_u rá mb_udi thoho. P ϵ nu'b_u guexta'a guí θ h_u, ga 'uecä n'da ra lámpara 'b_u, ne him man ga ja ah_u tengu'b_u ra lámpara b_u guí 'b_uhmb_u, 'b_u hin gui hoc nin 'yomf ϵ ni h_u. ⁶ P ϵ i ja ah_u 'be'a x_un ho ts' ϵ , nguetho n'dat'a dí m b ϵ mhb_u gue hin dín numanhoh_u a i θ t' ϵ y_u nicolaítas. ⁷ Nu'b_u i ja ni zaguh_u, gui 'y θ hmb_u 'be'a da xi ah_u a rá Hogand ϵ hi Oj ϵ gätho gy_u 'y ϵ c'y ϵ i h_u. Ne nu' ϵ to'o hin da th ϵ pi nanguie ran ts'o, ga undä ran t' ϵ di da za y ϵ n dät'o b_u ja ra za t' ϵ mbí rá za ra temaz_ai, gue i 'bäp_u 'b_u Oj ϵ ,” bi 'y ϵ n'a ra nde bi zoqui.

Ram hma da hmam b_u ra hnini Esmirna

⁸ Ne x_ø bi 'y ϵ ngui: “Nuya gui 'yorpa ra s_øcu ϵ ram 'behni gue i f ϵ x y_u 'y ϵ c'y ϵ i b_u ja ra hnini Esmirna. Ne gui xifi gue mam hmangä, guecä mi 'b_ucä 'b_u ra mb_udi thoho ne dam 'b_ucä maz_ai, nugä dá tugä ne dá ndants' mah θ n'a ne dí 'b_uhya, gui 'y ϵ na. Ne nu'a ra s_øcu ϵ da hmam b_u 'b_uh y_u 'y ϵ c'y ϵ i b_u ra hnini Esmirna.” ⁹ Ne ϵ n'a ra nde: “Dí p ϵ cä 'be'a gätho nín ϵ nbi guí säh_u nanguiecä. Ne dí p ϵ cä gue gy_u hyoyah_u b_u ja ra häi, p ϵ x_un ngu i ja ah_u nanguie Oj ϵ . Nugä dí p ϵ cä gue di c' ϵ man' ϵ ah_u 'da y_u judío gue ϵ n ϵ maju ϵ ni y_u judío ϵ , gue nde da ma yú t' ϵ hni Oj ϵ ϵ . P ϵ him maju ϵ ni yú t' ϵ hni Oj ϵ ϵ , p ϵ gue rá m peti ra z ϵ th_u a i θ t' ϵ . ¹⁰ Ne 'yo guí suh_u ran ϵ nbi gue mi ts' ϵ tho din ja ah_u. Gui 'y θ hmb_u ya 'be'a din ja ah_u, ngue gui nuh_u rán ts'äte ra z ϵ th_u nu'b_u da jo ah_u 'da ah_u. Ne 'd ϵ t'apa guin nuh_u y ϵ n ϵ nbi. Ne nu'b_u hin gui 'ye'ts' ni t' ϵ c'y ϵ i h_u madague'a gui tuh_u, gá t ϵ hmb_u x_un ho a ra te 'b_u. ¹¹ Nu'b_u i ja ni zaguh_u, gui 'y θ hmb_u ya 'be'a i xi ah_u rá Hogand ϵ hi Oj ϵ gy_u

'yɛc'yɛihɯ. Nɛ nu'ɯ to'o hin da thɔpi nangue ran ts'o, hin da mba bɯ ja ran ɯnbi mazɔi, nɛ hin di ɯnba a nɔ yoho ran dɔte," bi 'yɛn'a ra nde bi xiqui.

Ram hma da hmam bɯ ra hnini Pérgamo

12 Nɛ bi xic mahɔn'a ra nde, bi 'yɛna: “Nuya gui 'yorpa ra sɔcuɔ ram 'bɛhni ngue i fɔx ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra hnini Pérgamo, gue da mam bɯ 'bɯh yɯ 'yɛc'yɛi. Nɛ gui 'yo't'i 'bɛ'a dí mangä gue i jagä ra espada yoho yú hɛt'i. 13 Nugä dí pɔcä 'bɛ'a guí ɔthɯ hapɯ guí 'bɯhmbɯ, guɛpɯ di manda ra zɪthu. Nɛ dí pɔcä gue hin gá hyɛhmbɯ ni t'ɛc'yɛihɯ, xingui ts'ɯ gá cɔnjɯ nu'bɯ mi mba ntho bɯ a ma hoga'yɛhɛ ra Antipas, guɛpɯ 'bɯh ra zɪthu. 14 Pɛ i ja ahɯ ts'ɯ a gue hin dí numanhogä, nguetho i 'bɯ i 'da ahɯ i tɛn rán xädi ra Balaam, nu'a ran 'yohɯ gue bi xänba ra Balac 'bɛ'a da 'yɔt'e gue da hyät'ɯ yɯ israel. Nu ra Balac bi xih yɯ ja'i da dɛn yán gopa yɯ hmite, ngue da zi 'bɛ'a bi mbɔspa ɯ, nɛ da 'yɔt' ran 'yomt'ɛni. 15 Nɛ i 'bɯ i 'da ahɯ gue hingui nde da 'yɛ'ts' yán xädi yɯ nicolaítas, nɛ hin dí numanho 'bɛ'a ɔt'ɯ. 16 Janangue'a dami päh nin 'yomfɛnihɯ. Nɛ nu'bɯ hin'na, ga mbagä bɯ n'dihi nɛ ga sɯ'ɯ nangue mam hmangä, tengu ra espada gue i pɔm bɯ ma ndegä,” bi 'yɛn'a ra nde gue bí 'yɛh mahɛts'i. 17 Nɛ bi thoqui bi xiqui, bi 'yɛna: “Nɛ to'o i ja yú zagu, da 'yɔde 'bɛ'a xi'a rá Hogandahi Oja yɯ 'yɛc'yɛi. Nɛ to'o hin da thɔpi nangue ran ts'o, ga undä ra maná mahɛts'i gue nt'ɔgui. Nɛ ga undä n'da a n'da ra do xɯn t'axi guɛpɯ nt'o't'i ma'da'yo rá thuhu zɛhɛ. Nɛ xinga gue'ɯ mi'da yɯ ja'i da bɔdi 'bɛ'a nt'o't'i bɯ, hɔnt'a to'o da hyani,” ɛn'a ra nde bí 'yɛh mahɛts'i.

Ram hma da hmam bɯ ra hnini Tiatira

18 Nɛ bi xic mahɔn'a, bi 'yɛna: “Nuya gui 'yorpa ra sɔcuɔ ram 'bɛhni gue i fɔx ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra hnini Tiatira, gue da hmam bɯ 'bɯh yɯ 'yɛc'yɛi. Gui 'yorpi 'bɛ'a dí mangä rá Ts'unt'ugä Oja, gue i sɔ ma dɔ tengu ra sibi i

the, nɛ nu'ɯ ma gua di fɛxni tengu n'da ra bronce ra xit'ɛgui gue i pa nthɔmmi xɯn ho. 19 Dí pɔcä 'bɛ'a gätho guí ɔthɯ nɛ dí pɔcä gue i ja nin huɛcatehɯ nɛ majuani guim bɛnjɯ, nɛ ja a ni t'ɛc'yɛihɯ xɯn ho. Nɛ dí pɔcä gue guí ɔthɯ xɯn ho rá 'bɛfi Oja, nɛ hin gán xɔmbɯihɯ. Nɛ man'da xɯn ho guí ɔthɯ ya xinda gue'bɯ ra mbadi tho gá 'yɛc'yɛihɯ. 20 Pɛ i ja ahɯ ts'ɯ a hin dí numanhogä, nguetho gadí jafɯ in xänbate bɯ n'da ra xisu, ra Jezabel, gue'a i ɛnsɛ rá pɔngahya Oja. Pɛ nu'a i xänba yɯ 'yɛc'yɛi bɯ da dɛn yán ts'ihmɛ yɯ hmite, nɛ i xänba ran 'yomt'ɛni. 21 Nugä dá tɔ'mi a ra xisu ngue xtí päh rán 'yomfɛni, pɛ hingui nde, i nde di thocta a ra ts'on'yomfɛni. 22 Janangue'a ga un ran ɯnbi nts'ɛdi, gue din hyɛn'na ra xisu, nɛ'ɯ gätho to'o i tɛnni da nu ran ɯnbi nts'ɛdi gue ga undä. Nɛ din jabɯ ga ɔt'ä nu'bɯ hin di päh yán 'yomfɛni ɯ nɛ hin da hyɛh ran ts'o i ɔthɯ a ra xisu. 23 Nɛ nugä ga ho gätho yú t'ɯhni a ra xisu, guɛpɯ da bɔ ɯ gätho yɯ 'yɛc'yɛi gue dí pɔcä yán 'yomfɛni yɯ ja'i, nɛ dí pɔcä 'bɛ'a gätho in nde yú mbɯi ɯ. Nɛ ga cos'ahɯ 'bɛ'a gá 'yɔthɯ n'da ngu n'da ahɯ. 24 Pɛ mi'da ahɯ bɯ ja ra hnini Tiatira gue hin gá tɛnhdɯ rán xädi ra xisu, nɛ hin guí pɔhmbɯ rán xädi ra zɪthu tengu i man ɯ 'da gue ɛna pɔdi xɯn ho rán xädi ra zɪthu. Nɛ nugä hin ga 'da ahɯ man'da xɯn hɛi gui 'yɔthɯ. 25 Pɛ hɔnt'a ga xi ahɯ, guim bɛnthɯ xɯn ho ni t'ɛc'yɛihɯ asta gue'bɯ go bá ɛcä mahɔn'a. 26 Nɛ nu'ɯ to'o hin da thɔpi nangue ran ts'o, nɛ'bɯ di thoqui da 'yɔt'e 'bɛ'a gätho dí ndegä asta gue'bɯ go rán zɛgui ra pa, ga undä ran t'ɛdi di manda 'da yɯ xɛqui ra häi, ngue ga comhbe ra ts'ɛdi bi 'dacä ma Ta. 27 Nɛ'ɯ di manda gätho ɯ yɯ ja'i ngue 'dahma 'dan'yo bɯ na ya. Nɛ da 'yut ram fet'ɛgui ɯ man saihe, tengu'bɯ da xɛn ra jähäi a ra bareta ngue din tɛxt'i. Nɛ gue'a ra ts'ɛdi bi 'dacä ma Ta. 28 Nugä tengu'bɯ dra Dɔsɔ. Nɛ to'o da 'yɔt'e 'bɛ'a xɯn ho, dam 'bɯhmbɛ 'bɯ guá pengä. 29 Nɛ nu'bɯ i ja ni zaguhɯ,

gui 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja yu 'yεc'yεi," εn'a rá Ts'unt'u Oja.

3

Ram hma da hmam bu ra hnini Sardis

¹ Ne xø bi 'yεng mahøn'a: "Nuya gui 'yorpa ra søcuq ram 'be'ni i fäx u yu 'yεc'yεi 'buu ja ra hnini Sardis. Ne gui xih mam hmangä, ngue dí 'bu'be rá Hogandahi Oja i juadi xun ho yá ts'edi. Ne i o ma 'ye u yoto yu sø. Ne nuna mam hma da hmam bu 'buh yu 'yεc'yεi. Nugä dí pãcä 'be'a gätho guí øth u bu. Nu ah u guí mamhu maxøts'e thoho, ne sä guí εmhbu guí 'buhmbu nangue Oja, pe dí pãcä, nu ah u, tengu'bu ya xun du ni teh u. ² Pe daman nuhmbu ya, ne dami zacuah u a zu ts'u ni t'εc'yεih u bi bongui, n'damhma him majuani da du ni teh u ngue gan unba hu mazä. Nguetho dí pãcä gue hin guí øth u in de Oja guí 'yøth u. ³ Dami be'mhu ya 'be'a bi sän'nah u. Nuya dami päh nin 'yomfεnih u, ne dami tenhd u 'be'a gá pãhmbu rá mbudi. Pe nu'bu hin guí päh nin 'yomfεnih u, ga mbagä bu tengu n'da ra be, ne hin guí pãhmbu 'be'a má ora ga søngä bu, ne ga un'nah u. ⁴ Pe i 'bu'i 'da ah u gue him bi ts'on yá mbui. Ne nu' u dan 'yohe u, ne da hye u yu pahni xun t'axi nguetho yán sähu dan 'yohe," bi 'yεn'a ra nde bí 'yεh mahεts'i. ⁵ Ne bi thoqui bi xic ra nde, bi 'yεna: "Ne nu' u to'o hin da thapi nangue ran ts'o, da hye yu pahni xun t'axi. Ne hin ga ts'onba yá thuhu i huxru ja ra søcuq i ma to'o i ja ra temazai. Ne gam mangä gue ma mbetigä u, gueru ja rá hmi ma Ta, gueru i 'bäh yám 'be'ni mahεts'i. ⁶ Ne nu'bu i ja ni zaguh u, dami 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja u yu 'yεc'yεi," εn'a ra nde.

Ram hma da hmam bu ra hnini Filadelfia

⁷ Ne bi xiqui mahøn'a: "Nuya gui 'yo't' man'da ra søcuq, gui un'na ram 'be'ni i fäx u yu 'yεc'yεi 'buu ja ra hnini Filadelfia, gue da hmam bu 'buh

yu 'yεc'yεi. Ne gui xih mam hmangä gue xun hothogä, hin'yu ma ts'oqui, ne hønt'a majuani dí m mangä. Ne dí ha ran sogui ngue ra hmεpya i jagä ra ts'edi tengu ra hmεpya bi 'yu'a ra David. Ne nu'bu ga xocpa n'da bu ja ma ts'edi, njo'o n'da da zä da gurpi, ne nu'bu ga jurpa n'da, njon da zä da xocpi. ⁸ Nugä dí pãcä 'be'a gätho guí øth u bu, ne dá xoc'ah u rá 'yu Oja man'da da zä gui 'yørcah u ma 'befi, ne hingui sä n'da ra ja'i da got ra 'yu. Ne dí pãcä ngue hinguin zaqui ni t'εc'yεih u, pe i ja ah u ts'u. Thocua thoho gá ten man xädigä, xingui ts'u gá hyεgah u. ⁹ Pe nuya dami 'yøhmbu ts'u ya 'be'a din ja yu ja'i bu gue i ten ra zithu, nu' u im ma gue yu hogajudío u, pe him majuani yu hogajudío, ngue hingui ten Oja u. Nugä ga japi din danyahmu bu ja ni guahu to'o i ten'na ra zithu, n'dahma da bu u εmme ngue dá dí huεc'ah u gyu 'yεc'yεih u. ¹⁰ Ne nangue a dá xi ah u, ne hin gán xømbuh u 'bu mi mba ma un'ni ah u, tengugä, janangue'a ga jamansu ah u nu'bu bi zøn ra pa din ja ran unbi nts'utho ua ja ra ximhäi, ngue da ts'ä gätho yu ja'i i 'buca ja ra ximhäi. ¹¹ Nuya him maya'a ga mbagä bu. Nde'bu gan jamansuh u gue hin guí jafu n'da di ts'on'na ni t'εc'yεih u, ngue hin da zä guí hyãmhu 'be'a gá tãhmbu. ¹² Ne nu' u to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi da hyan a ra 'befi nuixte thoho, ngue tengu n'da ra guangu bu ja rá ngu ma Ojah u mahεts'i, ne njam'bu da bøm bu. Ne ga o't'ä rá thuhu ma Oja bu ja rá ja'i, ne ga orpu rá thuhu rá hnini ma Oja, Jerusalén ma'da'yo, guet'a ra hnini ba capu bí 'bu Oja mahεts'i. Ne'a ma thuhu ma'da'yo ga o't'ä bu ja rá ja'i u. ¹³ Ne to'o i ja yá zagu, dami 'yøhmbu 'be'a i xih rá Hogandahi Oja u yu 'yεc'yεi," bi 'yεna.

Ram hma da hmam bu ra hnini Laodicea

¹⁴ Ne bi xiqui mahøn'a, bi 'yεna: "Nuya gui 'yorpa ra søcuq ram 'be'ni i fäx u yu 'yεc'yεi 'buu ja ra hnini

Laodicea, da hmam b_u a. Ne gui xih mam hmangä guecä zai dím mam majua_{ni}. Nugä dá øt'ä 'be'a gätho i ja ua ya gue bi zänd Oja. ¹⁵ Nugä dí paçä 'be'a gätho gá 'yøth_u b_u, xøgue guí 'yo indeth_u, yoho nin 'yomfënih_u, ne 'da xni hoth_u. Man'da xcá numanho ah_u 'b_u n'dat'a ni t'ëc'yëih_u xquí 'yøth_u, xtán ho ogue hin di ho. ¹⁶ Pë nugä dí san'nah_u a gá 'yøth_u, ne ga sox ah_u. ¹⁷ Guetho nu ah_u sä guí ëmh_u gy_u mëmbëti_h 'be'a gätho guí homh_u, ne guí ëmh_u hin'y_u 'be'a man'da guí homh_u. Pë nugä dí paçä gue hin'y_u 'be'a i ja ah_u di muui. Pë huëcate ah_u, xøgue ndumb_u thoho ah_u, tengu'b_u gy_u 'yaheh_u ne guí xädä_h," ën'a ra nde bí 'yëh mahëts'i. ¹⁸ Ne xø bi 'yëna: "Nugä gan zo ah_u ts'ë, gua ëhmb_u ga 'da ah_u ra temazai, tengu'b_u gui tämh_u ra oro mahoqui ngue ra sibi, janangue'a majua_{ni} gam mëmbëti_h. Ne ga 'da ah_u ran ho ni mbëih_u, tengu'b_u gui tän y_u pahni x_un t'axi gui hyeh_u, janangue'a hin gui pe'ts' ni säh_u ngue hin'y_u 'be'a gdí comp' ni ja'ih_u. Ne ga xoc'a ni däh_u, tengu'b_u gui tämh_u ra 'yëth_u gui cospa ni däh_u, janangue'a da zä gui nuh_u x_un ho. ¹⁹ Nugä ga damhya_u ah_u ts'ë, ne ga 'da ah_u ts'ë ran unbi gätho to'o dadí huëcä, n'damhma di hoc'a ni mbëih_u. Janangue'a daman ëhyah_u gui päh nin 'yomfënih_u. ²⁰ Nuya gui 'yøhmb_u ts'ë, nguetho dí 'bäcä b_u ja ra goxthi, dín zo ah_u. Ne to'o da 'yøh ma ndegä ne da xogui, ga curp_u, dam 'b_u'be b_u ne dam pa'be. ²¹ Ne to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi ga huxhe b_u mahëts'i, guerp_u i ja ma ts'ëdi, tenguthoho 'b_u má tapä ran ts'o ne dí hux'be ma Ta b_u mahëts'i. ²² Ne to'o i ja yú zagu, da 'yø'a i xi a rá Hogandähi Oja u y_u 'yëc'yëi," bi 'yë'n'a ra nde bi xiqui.

4

Ran thände b_u mahëts'i

¹ Ne nu'b_u mi jua a bi mam büya, dá ndøts'e, ne dá nugä nsoqui n'da ra jut'i mahëts'i. Ne nu'a ra nde dá øcä

tengu thoho n'da ra thaxi i ya nts'ëdi, bi 'yëngui: "Ba ëcua ne ga ut'a'i 'be'a jatho dín ja m'bejua." ² 'Bex bi 'dacä ra ts'ëdi rá Hogandähi Oja gue bi zä dá nugä b_u. Ne dá nugä b_u mahëts'i n'da ran thuts'i mahoqui x_un ho, tengutho b_u hux y_u hmuts'ut'abi. Ne mí huxp_u n'da. ³ Ne nu'a to'o mi hup_u, di fëxni tengu y_u fëxna sødo ra jaspe ogue ra cornalina. Ne bi go'ma ra 'bej_uni di fëxni tengu ra fëxna sødo ra esmeralda. ⁴ Ne bi mbäs' p_u ja ran thuts'i mi 'däte ma goho y_un thuts'i, guerp_u mi hup_u 'däte ma goho y_u dác'yëi. Gätho mi he y_u pahni x_un t'axi ne mi hu'ts' yú corona ra oro. ⁵ Ne guerp_u ja ran thuts'i mi hø inde, bi bøm b_u ra huëi nts'ëdi, ne ran gäni ëmme di thoni, ne y_u nde. Ne nub_u mi hu a n'da, mi ja b_u yoto y_u sibi gue mi xeh y_u t'asibi, rá hmëpya rá Hogandähi Oja u, gue í juadi x_un ho yú ts'ëdi. ⁶ Ne nub_u mi hu a n'da, mi ja b_u n'da ëna ra deja, ne ëna ra xito. Ne dá nugä goho y_un t'uti gue madim 'bä't'a ran thuts'i, gue i 'bëi. Ne gätho goho y_un t'uti mi ja yú dä b_u yú hmi ne yú xuthä, ne gätho yú ja'i. ⁷ Nu'a n'da ran t'uti bi nequi tengu n'da ra zate ra león, ná yoho büya bi nequi tengu n'da ra toro, ne ná hyu büya bi nequi tengu rá hmi ran 'yoh_u, ne ná goho bi nequi tengu n'da ra dapents'ë madí tants' yú zahua, tengu'b_u 'yo. ⁸ Ne gätho goho y_un t'uti i 'bëi, ja n'da ngu n'da 'dato yú hua. Ne gätho yú hua i ja x_un ngu yú dä maxøts'e ne p_u mbo. Ne ma pa ne ra xui bi dände Oja, xingui ts'ë bin hë'a nán tuhu, ne bi 'yëm 'b_u min tuhu:

X_un ho, x_un ho, x_un hotho Oja
nuixte rá ts'ëdi,

gue'a mi 'bëi ne i 'bühya, ne guet'a i
'bëi mazai.

⁹ Ne gätho goho y_un t'uti bi dände a gue mi hu inde b_u, bi 'yëspa a Oja ne bi xifi jamadi Oja gue i 'bühya ne dim 'bëi mazai høn'b_u go njam'b_u. ¹⁰ Ne nu'b_u mi dände Oja y_un t'uti, gätho 'däte ma goho y_u dác'yëi bin danyahmu b_u ja rá hmi a i hu inde b_u, ne bi un'nd_u yú corona ra oro gue mi hu'ts'i. ¹¹ Ne bi 'yëna:

Nu'i ma Hmu ahe, ma Oja ahe,
 høn'a thoho nin säui din ja ni nuixte ne
 ni ts'edi, ne høn'a thoho nin säui
 da numansu a u gätho i 'bui.
 Nguetho gätho gá 'yøt'e 'be'a i ja ya,
 nangue ni pähä zehε, ne gue'a ni pähä
 án ja'u 'be'a i ja ya.

5

Ra T'ude'yo rán säui di tants'a ra sœcuq

1 Ne nugä dra Xuuagä dá nugä a mi huxpæ ja ran thuts'i mi çä bæ rán 'yei n'da ra sœcuq m'bants'i ne nt'o't'i maxøts'e nepæ mbo. Ne mi ja yoto yän cuahmi bæ ja ra sœcuq. 2 Ne dá nugä n'da ram 'behni mahçts'i xæn zaqui, ne nts'edi bi ma: “Ha 'bæ a n'da rán säui da xøc'u yän cuahmi i ja ua ja ra sœcuq, ngue di tants'i,” bi 'yεna. 3 Ne xinga n'da mi 'bæpæ mahçts'i, xinga n'da mi 'bæpæ ja ra häi, ne xinga n'da mi 'bæpæ i 'bæ u xæn du rán säui da xøc yän cuahmi ra sœcuq ngue da bædi 'be'a nt'o't'i bæ. 4 Ne nugä dra Xuuagä εmme dán zongä nguetho njongui 'bæi rán säui di tants'a ra sœcuq ngue da nu 'be'a nt'o't'i bæ. 5 Ne nu n'da ra dæc'yei bi 'yεngui: “O guí zoni,” bi 'yεngui, “nguetho 'bæ'a n'da t'εmbi ra León nangue rá 'yæ ra Judá, ne rá 'yæ ra ts'æt'abi ra David, nu'a him bi thæpi nangue ran ts'o, ne da zä da xøc'u yän cuahmi ra sœcuq.” 6 Ne 'bex dá nugä n'da i 'bä inde bæ 'bæh yæn t'uti, ne'u 'däte magoho yæ dæc'yei. Ne nu'a bi nequi tengu n'da ra T'ude'yo bi mba ntho. Nu'a ra T'ude'yo mi ja yoto yú dæni ne mi ja yoto yú dä, gue'a ra hmεpya rá Hogandæhi Oja gue í juadi xæn ho yú ts'edi, bá 'behni gätho ná ngæni ra ximhäi. 7 Ne bi mba bæ ne bi gænba ra sœcuq gue mi ja bæ rán 'yei n'da gue mi hupæ ja ran thuts'i. 8 Ne nu'bæ mi gænba ra sœcuq, nu'u 'däte magoho yæ dæc'yei bin dænyahmu bæ ja rá gua ra T'ude'yo. Ne n'da ngu n'da mi hæ yú arpa'bida, ne gätho mi ja yú ximbo ra oro mayuh rán dega ra za i yæmanho, ra hmεpya gue ní mba nt'εspi Oja, gue i εspa Oja u yú

t'uhni. 9 Ne gätho bin tu a n'da ra thuhu ma'da'yo, εn'u: Høn'a zehε i nin säui gui xøcua yän cuahmi ra sœcuq, nguetho ya bi tho i, ne nangue ni ji guí jut'u yæ jå'i, ngue gá 'yørpa yú mbeti Oja u gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo bæ na yæ, ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yú 'yæ, ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yú häi mi 'bæi.

10 Ne gá un ni ts'edi din ts'æt'abi, ne dim mbäjä bæ di manda rá ts'edi Oja,

ne di manda bæ ja ra häi, bi 'yεm 'bæ min tuhu.

11 Ne nugä dra Xuuagä, 'bex dá nugä ne dá øcä yú nde yæm 'behni mahçts'i εmme xæn ngu yæ munts'i, ngue yæ millone thoho madím 'bä't'a mi hupæ ja ran thuts'i, ne yæn t'uti ne yæ dæc'yei.

12 Ne gätho yæm 'behni mahçts'i nts'edi bin tuhu, ne bi 'yεm 'bæ min tuhu:

Nangue bi du ra Jesús ra T'ude'yo, rán säui din t'un rá ts'edi, ne 'be'a gätho di muui,

ne ran 'yomfæni nuixte, ne ra ts'edi nuixte,

ne da hyænba yám hman u i numansu. Ne da t'εspi ne εmme da hnumanho.

13 Ne 'bex dá øcä bi mba nt'εspi a huxpæ ja ran thuts'i, ne ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho i 'bæi bi man'u tengu n'dare thoho:

Majæpi thoho ne i hnumansu ngue nuixte thoho. Ne din ja rá ts'edi xæn ho,

ne gätho i 'bæi da 'yεspi høn'bæ go njæm'bæ mazæi. Njæbæ bi ma gätho i 'bæpæ mahçts'i, nepæ ja ra häi, ne'u xæn du, ne'u 'bæpæ ja yæ dejä, ngue n'dat'a bi man'u.

14 Ne gätho goho yæn t'uti i 'bæpæ mahçts'i bi 'yεna: “Necähe n'dat'a dím bæmhbe a,” bi 'yεn'u. Ne gätho 'däte magoho yæ dæc'yei mi 'bæpæ bin dænyahmu i thænde a hu'inde bæ mahçts'i, ne ra T'ude'yo.

6

Yoto yæn cuahmi

1 Ne nugä dra Xuuagä dá nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a rá mbadi rán cuahmi ra sœcuä ne bi du'mi di tants'a ra sœcuä. Ne n'da ran t'uti bi xicä, ne nt'ode rá nde tengu ran gäni: “Ba êcua gua nuua,” bi 'yengui. 2 Ne dá hētä b̄u, ne dá nu n'da ra t'axca ndøfani. Ne nu'a mi huxp̄u mi h̄a n'da ran s̄a, ne bi mba ma unni n'da ra corona. Ne bi mba b̄u z̄ai da d̄ah ȳun sui din ja. 3 Ne nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xoc'a ná yoho rán cuahmi ra sœcuä. Ne dá øcä a bi mam man'da ran t'uti, bi xicä: “Ba êhe, gua nu,” bi 'yengui. 4 Ne dá nugä, bi bøm b̄u n'da ra thenga ndøfani. Ne mi huxp̄u n'da, ne bi mba ma unni ra espada x̄am mba. Ne bin t'un'na ran t'êdi gue di japi din s̄u'u ȳu j̄a'i gätho 'b̄up̄u ja ra ximhäi, ngue din hyo n'da ngu n'da u. 5 Ne nu'a ra Jesús ra T'ude'yo bi xocua ná hyu ran cuahmi, ne xø dá øcä rá nde man'da ran t'uti bi xicä: “Ba êhe, gua nu,” bi 'yengui. 'Bex dá nugä bi bøm b̄u n'da ra 'bondøfani, ne mi huxp̄u n'da mi h̄a ra t'ent'i. 6 Ne dá øcä n'da ra nde bi bøm b̄u mi 'bäh ȳun t'uti, bi 'yena: “Hønt'a n'da kilo ra trigo da dän'a n'dapa, ne hønt'i hyu kilo ra cebada da dän'a n'dapa. P̄e dami jamansuh̄u ra aceite ne ra vino, o gadí japi dim 'bedi.” 7 Ne nu'b̄u mi xoc'a ná goho ran cuahmi a ra T'ude'yo, dá øcä rá nde man'da ran t'uti, bi 'yengui: “Ba êhe gua nu,” bi 'yena. 8 Ne 'bex dá nugä bi bøm b̄u n'da ra ndøfani x̄un c'axt'i ts'ü. Ne mi huxp̄u a n'da t'êmbi ran d̄ate, ne mí ten'na ran d̄ate n'da gue xí bøm b̄u 'b̄u u x̄un du. Nu'u bin t'un ra ts'edi di manda u ná goho b̄u 'b̄uh ȳu j̄a'i gätho ra ximhäi. Ne nu'u bin ja ra ts'edi gue da hyo ȳu j̄a'i nangue ra espada, ne nangue din tumanthuhu, ne nangue ra ḡêhe, ne ȳu zate da hyo ȳu j̄a'i. 9 Ne nu'b̄u mi xoc'a ná cut'a rán cuahmi ra sœcuä a ra T'ude'yo, dá nugä b̄u n'da ra mexa guerp̄u i pa m'bøspe Oj̄a, gue bim 'bøts'e zeh̄e u ȳu 'ȳec'ȳei. Ne dá nugä bi hyup̄u 'bimexa ȳu te u gätho í tho a rām hman Oj̄a, ne bi ma nangue ra Cristo. 10 Ne gätho u mi hup̄u 'bimexa nts'edi bi 'yena: “Ma Hmu t̄atethoho ni ts'edi,

ne x̄un ho i, ne majuani guím ma. Ham'mi pa gui tøm̄i ngue gui 'yørpa ran juanbi u, ne gui cospa u ȳu j̄a'i 'b̄up̄u ja ra ximhäi 'b̄e'a bi 'yørcahe,” bi 'ȳen'u. 11 P̄e nu'u bin t'un ȳu pahni x̄un t'axi, ne bi sifi da døm̄i ts'ü 'da ȳu pa, ja gue'b̄u bi gua'u dí du a rām hman Oj̄a u ȳu mi'ȳêh̄e, ngue tengu u. 12 Ne nugä dra Xuuagä dá nugä ra T'ude'yo bi xoc'a ná 'dato rán cuahmi a ra sœcuä. Ne 'bex bin ja n'da ra 'ȳamhäi nts'utho. Ne nu'a ra hyadi gätho 'bex bi boqui tengu n'da ra 'bo'bø't'e, ne nu'a ra z̄ana 'bex bi thengui tengu ra ji. 13 Ne gätho ȳu s̄ø bi d̄ap̄u häi, tengu n'da ra za i h̄øh ȳun dät'o 'b̄u i huän ran d̄ahi. 14 Ne nub̄u x̄un c'ammi ra ximhäi, bi mba m'bants'i tengu'b̄u ra sœcuä, bim 'bedi. Ne gätho ȳu t'uhäi mi ja b̄u ja ra dehe, p̄e ne'u gätho ȳu t'øhø, bi mba ma pädi b̄u mi ja. 15 Ne gätho ȳu ts'ut'abi b̄u ja ra häi, ne gätho ȳu nḡarpi ȳu j̄a'i, ne gätho ȳu hmudofai, ne gätho ȳu membeti, ne gätho i jase ȳu ts'edi, ne gätho ȳu 'ȳêhe, ne gätho hing ȳu 'ȳêhe, bi mba b̄u d̄apo, mi honi hap̄u din 'ȳani guerp̄u ja ȳu hyänhäi, o guerp̄u ja ȳu hyädo. 16 Ne gätho mi nde u da zemba ȳu ȳa ȳu do 'b̄u bi xo't' ȳu t'øhø ne da go'mi, ngue i su da nu a rá cue a i huxp̄u ja ran thuts'i mahêts'i, ne'a ra T'ude'yo. 17 Nguetho bi zøn ra pa ran unbi nts'utho, ne njon da zä da hyät ran unbi.

7

Rá 'bede u ȳu israel b̄u mahêts'i

1 Ne nub̄uya dá nugä goho ȳam 'behni mahêts'i, ne 'da a n'danni mi 'b̄ap̄u rá nyani ra ximhäi i s̄am'ma ran d̄ahi i 'yo ua gue x̄ingui ts'ü din 'yo b̄u ja ra häi, o guerp̄u ja ra d̄adej̄a, ne x̄inga gue di 'ȳan ȳu za. Ne'u ȳu d̄adej̄a hin di 'ȳani, di nequi tengu n'da ra xito x̄un juani thoho. 2 Ne dá nugä n'da ram 'behni mahêts'i bí 'ȳep̄u ní b̄ox ra hyadi, ne nu'a bá hyä a rá sello Oj̄a ngue i 'b̄ui, ne nts'edi bi mba't'ü goho ȳam 'behni Oj̄a gue i 'b̄ap̄u ȳu nyani ra ximhäi. Gue'u mi 'b̄ap̄u bin t'un ra ts'edi di unba ra häi ne ra d̄adej̄a.

3 Ne nu'a ram 'behni mi ha ra sello, bi xi u mi'da gue da dõ'mi ts'u, him 'bex di unba ra häi o gue ra dadeja o gue yu za, ja gue'bu di selloba bu ja yu de yu 'yec'yei a rá sello Oja. 4 Ne dá ocã hangu bi 'beh yu ja'i di jap ra sello yu de, n'da ciento ne yote ma goho mahuahi, bi thasta u yam bom'betõ yu ts'ant'u ra Israel. 5 Bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Judá. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Rubén. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Gad. 6 Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Aser. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Neftalí. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Manasés. 7 Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yam bom'betõ ra Simeón. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi yam bom'betõ ra Leví. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yam bom'betõ ra Isacar. 8 Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yam bom'betõ ra Zabulón. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yam bom'betõ ra José. Ne bi thasta u 'de'mayo mahuahi u yam bom'betõ ra Benjamín.

Yu ja'i mi he yu pahni xun t'axi

9 Ne nugã dra Xuuagã, dá handi ne dá nugã xun ngu yu ja'i ne njon da zã da mbede hangu na ngu dá nugã. Dã nu u i 'bãpu gãtho u 'da gue 'dahma 'dan'yo bu na ya, ne gãtho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yu 'yu, ne gãtho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yu häi mi 'bui. Ne gãtho u mi 'bãpu mí het'a mí huxpu ja ran thuts'i bu mahets'i, ne mi het'a ra Jesús ra T'ude'yo. Gãtho mi 'bãpu mi he yu pahni xun t'axi, ne mi ca yu xijam'boza. 10 Ne gãtho nts'edi bi 'yena:

Emme dín numanho ahe, ma Oja ahe, tatetho ni ts'edi, ne'e gra Jesús gra T'ude'yo, dí es'ahe ngue gá pøje, bi 'yen u.

11 Ne gãtho yam 'behni mahets'i bi mbã'ts'a mi hupu made bu mahets'i, ne gãtho 'dãte ma goho yu dác'yei ne'u gãtho goho yun t'uti bi mbäs'

thoho gãtho mi 'bãpu, bin danyahmu, bi nye'mahäi, bi dande Oja i hu inde bu. 12 Gãtho bi 'yena:

Necãhe 'dat'a dím bẽmhbe, dí es'ahe, ma Oja ahe, nuixte xun ho i.

Ne gãtho guí paði. Zai dí xi ahe jamadi nangue ran ho guí orcahe. Dín numansu ahe, ne nte guí hẽmbi, pe i ja ni ts'edi xun ho, ne gam 'bui hõn'bu go njam'bu mazai.

Ne hõn'a tho dím bẽn ahe ya, bi 'yẽn'u.

13 Ne nu n'da ra dác'yei bi 'yãngã dra Xuuagã: “Ha guí paði hapu bá nex yu.”

14 Ne dá ẽmp'a ra dác'yei: “Nu'í guí paði.”

Ne nu'a ra dác'yei bi 'yẽngui: “Nu'u gue'u bi 'yec'yei Oja 'bu mi ja ran unbi ndumbui tho bu ja ra ximhäi. Ne nu'a rá ji ra Jesús gue a í bo yu pahni u, bi japi xtan t'axi.

15 Janangue'a i 'bãhu ja rá hmi Oja yu. Ne in 'yẽhe ma pa ne ra xui ua ja rá nijã Oja. Ne gue'a i huxpu ja ran thuts'i di jamansu yu. 16 Ne him man'dandj din tumanthuhu yu, ne him man'dandj din tuthe. Ne him man'dandj da nu ran unbi nam pa ra hyadi, xinga gue u mi'da xam pa di unbi.

17 Nguetho nu ra Jesús ra T'ude'yo gue i 'bu inde bu mahets'i da 'yõt'e tengu 'bu ra mbãnde'yo, ne da zixpu hapu i ja ra dehe gue di un ra te yu mbui. Ne nu'a Oja him man'dandj di japi din zoni.”

8

Nã yoto ran cuahmi ne ra t'uts'i ra oro

1 Ne nu'bu mi xocua na yoto yun cuahmi ra sõcua, made ora njom bin ya bu mahets'i ne nte bi 'yãni.

2 Nu'bu mí gua'a buya dá nugã yoto yam 'behni mahets'i zai i 'bãpu ja rá hmi Oja, ne bin t'un yu thaxi n'da ngu n'da.

3 Ne dá nugã n'dan'yo ram 'behni mahets'i, bi mba bim 'bãpu ja rá mexa yun t'unni, ne mi the n'da ra t'uts'i ra oro ne bi mba nt'unni xun ngu rá ndega ra za din zõ bu, i yuman'u, ne nu'a rá 'bifi da mba ma uãspi yam hma yu 'yec'yei 'bu i ẽspa Oja. Ne gãtho i zõ bu ja rá mexa ra oro gue i hõpu

ja rá hmi a Ojã i hu inde b_u. ⁴ Ne nu'a ra 'bifi i nexp_u ja rá t'uts'i a ram 'behni, mauqts'i yám hman y_u 'yεc'yεi 'b_u i εspa Ojã, ne bi zøm b_u bí 'b_u Ojã. ⁵ Ne nu'a ram 'behni bi yus' y_u despi b_u ja ra t'uts'i ra oro gue mi zø b_u ja ra mεxa, ne bi 'yεm b_u ja ra ximhäi. Ne 'bex dá øcã nts'edi y_un gäni din thoni. Ne dá nu nts'edi y_u huεi bi c'uεti b_u ja ra ximhäi, ne bin ja n'da ra 'yãmhäi b_u.

Y_u thuxi

⁶ Nuya bim 'bäp_u yoto y_um 'behni mahεts'i i tø'mi da huixt' yá thuxi. ⁷ Ne rá mb_udi ram 'behni bi huixt' rá thuxi, 'bex bi t'εn b_u häi y_un do, ne ra sibi, mauqspi ra ji. Ne ná hyu xεqui ra häi bin zø, bi gop_u mi yoxεqui ra häi. Nεp_u na hyu xεqui bin zø y_u za ne y_u t'ei x_un c'ammi. Pε bi gohi yo xεqui ngue him bin zø. ⁸ Ne na yoho y_um 'behni bi huixt' rá thuxi, ne dá nu tengu n'da ra t'øhø x_un ndoho, i sø ne εmme ndøspi, ne bi mba nt'ent'i b_u ja ra dãdejã. ⁹ Ne na hyu xεqui ra dãdejã bi japi din ji. Ne gätho bi du _u mi 'bäp_u mbo ra dehe. Ne gätho y_u dambosa gue mi 'yo b_u bin ts'oni. Pε bi go _u yoxεqui ra dãdejã ngue him bin ts'oni. ¹⁰ Ne ná hyu y_um 'behni bi huixt' rá thuxi. Ne 'bex bi däh mahεts'i n'da ra sø x_un ndoho ngue i zø ne εmme xεh y_u t'usibi. Ne bi dāp_u ja ná hyu y_u dāthe ne ná hyu y_u mbøthe b_u ja ra ximhäi. ¹¹ Nu rá thuhu ra sø ngue bi dāgui ra Ajenjo na. Ne guerp_u bi däh ra sø gätho ra dehe εmme bi ju'ts'i. Ne x_un ngu y_u jã'i bi du ngue bi zi a ra dehe x_un ju. ¹² Ne nu ná goho ram 'behni bi huixt' rá thuxi. Ne 'bex bi boqui ná hyu xεqui ra hyadi, ne'a ná hyu xεqui ra zãna bi boqui. Ne a ná hyu nets'i y_u sø bi boqui. Ne mbe ngoho ora ra pa ne ra xui him bin ja ran nequi. ¹³ Ne drã Xuuagã dá nu n'da ram 'behni mahεts'i mi 'yo inde b_u mahεts'i, ne εmme nts'edi mbafi, bi 'yεna: “Huεcate, huεcate, huεcate y_u jã'i 'bäp_u ja ra ximhäi, nangue 'be'a din ja 'b_u bi huixt' yá thuxi y_u mi hyu y_um 'behni mahεts'i gue i 'bäh_u,” bi 'yεna.

9

¹ Ne ná cut'a y_um 'behni bi huixt' rá thuxi ne dá nu n'da ra sø tengu n'da ram 'behni mahεts'i ngue hingui ho, bi dāp_u mahεts'i bi zøp_u ja ra ximhäi. Ne bin t'un'na n'da ran sogui da xoc ra hyãhäi ngue εmme x_un hε ne nts'utho, guerp_u i 'b_u a ra zĩthu. ² Ne nu'b_u mí xoc'a, bi bøm b_u ra 'bifi x_um pothi tengu 'b_u f_un ra sibi x_un ndoho. Ne 'bex bi go'ma ra hyadi a ra 'bifi ne bin uqnts'ui ran dāhi gätho ra ximhäi. ³ Ne x_un ngu y_u he'yãxi bi bøm b_u ja ra 'bifi ngue bin 'yo gätho ra ximhäi. Ne bin t'un yá ts'edi da 'yøt'e tengu ran _ubi di un y_u mboz_u. ⁴ Ne bi sifi ngue hin di ts'on y_u t'ei o gue y_u za o gue mi'da i ja ua ja ra ximhäi, hønt'_u y_u jã'i di _ubi gätho to'o him mi ja rá sello Ojã b_u ja yá dε. ⁵ Ne him bi japi da hyo y_u jã'i, hønt'a cut'a zãna di _unba y_u jã'i, tengu i øt' y_u mboz_u 'b_u i sa n'da. ⁶ Ne nu'_u y_u pa gue i 'yo ua y_u he'yãxi in nde y_u jã'i da du pε hingui sä da du, hønt'a ran _ubi thoho da nu. ⁷ Ne nu y_u he'yãxi di nequi tengu y_u fani εna da mba ra s_ui, pε nu yá hmi tengu yá hmi y_u jã'i, ne i hu'ts' y_u corona y_u oro. ⁸ Ne nu _u mi ja yá xtã tengu n'da ra xisu, ne mi ja yá ts'i tengu yá ts'i ra dazate. ⁹ Ne nu _u mi ja b_u yá tija tengu rá xi ra dāhua, pε x_um mε tengu ra t'εgui. Ne di hĩ yá zahua tengu'b_u y_u carro i jæt y_u fani i tih_u, εmme di thoni tengu'b_u i pa b_u ja ran s_ui. ¹⁰ Ne nu yá 'yoz_u tengu y_u mboz_u, ne cut'a zãna bin t'un ran t'εdi di _unba y_u jã'i, nangue yá 'bite i ja yá 'yoz_u. ¹¹ Ne nu'a rá hmu _u y_u he'yãxi 'bäp_u ja ra hyãhäi ngue εmme x_un hε, ne nu'a rá thuhu ra Abadón ngue rá nde ra hebreo, ne nu'_u y_u griego εmbi ra Apolión. Pε nu rá thuhu nde da ma, gue nde di ts'oni 'be'a gätho i ja. ¹² Nuya rá mb_udi ran _ubi bi thogui, pε ba εh mi yoho y_un _ubi. ¹³ Ne ná 'dato y_um 'behni bi huixt' rá thuxi. 'Bex dá øcã n'da ra nde bi bøm b_u ja yá dāni gue'_u mi ja b_u goho yá ts'at'i ra mεxa ngue ra oro i høp_u ja rá hmi Ojã. ¹⁴ Ne nu a ra nde bi 'yεmp'a ná 'dato y_um 'behni mahεts'i gue i ja b_u rá thuxi: “Dami

xoc'u goho yu'm 'behni mahęts'i ngue nthu't'i bu ja ra dąthe Eufrates," bi t'ęmbi. ¹⁵ Ne bi mba nsoqui, nguetho bi d'omi da zon ra ora, ne ra pa, ne ra zana, ne ra jeya da soc'u. Ne da mba u da hyo a ná hyu njá'i bu 'buh yu já'i gątho ra ximhäi. ¹⁶ Ne yociento millone yu dofai i hux yu ndofani bi den'ndu. Nugä dra Xuuagä dá ocä hangu na ngu bi mba. ¹⁷ Ne in ja bu 'bu má nugä yu ndofani, ne nu'u yu dofai madin togue bi dác yú tija ra t'ęgui ma cuhu xun theni, xun c'ammi ne xun c'axt'i. Ne nu'u yú yą yu ndofani tengu yú yą yu dązate. Ne bi bøm bu ja yú nde yu ndofani ra sibi ne ra 'bifi ne ra despi. ¹⁸ Ne na hyu ram 'bede yu já'i mi 'bucua ja ra ximhäi bi du nangue rán unbi ra sibi, ra 'bifi ne ra despi gue bi bøm bu yú nde yu ndofani. ¹⁹ Nu yu ndofani mi ja yú ts'edi nangue 'be'a bi bøm bu ja yú nde, ne mi ja ra ts'edi yú 'yozu, nguetho yú 'yozu i ja yú yą tengu yu pozu di unba yu já'i. ²⁰ Ne gątho mi'da yu já'i gue him bi du, him bi päh yún 'yomfęni, pe guexta'a bi dąnde yu zithu ne'u yu hmite bi 'yozehę, yún t'ot'e ra oro ne ra t'axi ne ra fexna t'ęgui, ne ra do, ne yu za, yu hmite u gue hingui nute ne hingui øhnahya, ne hingui sä din 'yo. ²¹ Ne xingui ts'u bi hyeh yun t'ot'e xun ts'o. Guexta'a bin hyodu ne bim bądi ne bin 'yomt'ęni, ne bim pe.

10

Ra t'usocua i cq n'da rám 'behni Ojq

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nugä man'da rám 'behni Ojq bá cąh mahęts'i, mi ja rá ts'edi. Ne bán 'youi n'da ra güi, ne mi comba ra 'bejuni rá yą. Ne nu'a rá hmi bi yoxni tengu ra hyadi, ne nu'u yú gua madi nequi tengu'bu n'da ra sibi. ² Ne mi cą n'da ra t'usocua ma tants'i. Ne nu'a rán 'yęigua mí nemp'u ja ra dądeja, ne nu'a rá gąhągua mi nemp'u ja ra häi. ³ Ne nu'a ram 'behni nts'edi bi mbafi, tengu'bu i mba a ra dązate. ⁴ Ne nu'bu mi mbafi, 'bex dá ocä yoto yun gani. Ne mí ęngä xcá o't'ä ra socua 'be'a

dá nugä, pe 'bex dá ocä n'da ra nde mahęts'i bi 'yęngui: "Yo guí o't'ya 'be'a bi ma yun gani, nguetho hingui sä gui ma 'be'a bi man'u." ⁵ Ne dá nugä rám 'behni Ojq mahęts'i gue i 'bapu ja ra deja nepu ja ra häi, bi 'uą'ts' rán 'yęi bu mahęts'i. ⁶ Ne bi ndonba rá thuhu Ojq i 'bui ne dim 'bui mazai, gue bi 'yot' mahęts'i ne ra ximhäi ne ra deja ne gątho 'be'a i jabu. Bi ndonba rá thuhu, gue majuani hin da d'omi mi'da yu pa 'be'a din ja. ⁷ Ne ęna, nu'bu bi huixt' rá thaxi a ná yoto rám 'behni Ojq gue mi 'buhnu, 'bex din ja buya 'be'a bi xi Ojq yú pongahya maya'bu gue din ja, gue him mám fadi. ⁸ Ne nu'a ra nde mahęts'i bi 'yęngä mahon'a: "Nu'i, ní mba bu, bá cąn'a ra socua gue i cą'a rám 'behni Ojq mahęts'i i 'bahun ja ra deja ne ra häi." ⁹ Janangue'a dá mbagä bu mi 'bä'a ram 'behni mahęts'i, ne dá xifi gue di 'dac'a ra socua. Ne nu'a ram 'behni bi 'yęngui: "Cani, ne gui sa. Ne nu'bu gá sa, tengu'bu ra t'afit'asa bu dán zä ni nde, pe nu'bu bi mba bu ni foho ęmme xtán ju buya." ¹⁰ Ne dá cąngä ra socua buya, ne dá sagä a. Ne bin ja tengu bi xicä ram 'behni, xu cuhi 'bu má sagä, ęmme xun u, pe guepu ma foho, ęmme xun ju. ¹¹ Ne bi xiqui: "Jatho gui mamp'a rám hma Ojq mahon'a, honbu go hapu 'buh yu já'i 'dahma 'dan'yo bu na yą ne 'da n'danni yú häi, nepu 'buh yu ts'ut'abi." Ne gue'a bi sicä a dra Xuuagä.

11

Yoho yu pongahya

¹ Ne nugä dra Xuuagä, bin 'dacä n'da ra t'eni gue ra za, ne bi t'ęngui: "Ní mba bu ja ra dąnija ne gui 'yeni hangu na ndoho ra ngu. Nepu ja ra mexa i pox yun t'unni yu já'i." Ne bi siqui ga pede hangu na ngu yu já'i i thąnde Ojq bu. ² Pe bi sicä: "O guí ęni hangu na ndoho ra häi ma mbä't'i bu thi ja ra dąnija, nguetho bin t'un'du yu já'i 'dahma 'dan'yo bu na yą, gue'u hingui pa Ojq. Ne yote ma yozna din 'yo bu ne di un'na rá

hogahnini Oja.” 3 Ne bi 'yɛngui: “Ga penhdä bɥ yoho ma pɔngahya, ne da hye yɥ he tengu'bɥ i tu yá mbɥi. Ne n'da mahuahi yo ciento ne hyate pa da man'a mam hmangä bɥ ɥ,” ɛn Oja. 4 Ne nu'ɥ yoho yá pɔngahya Oja, gue'ɥ mí u'ɥ yoho yɥ za ngue yɥ olivo, ne'ɥ yoho bɥ tɔh yɥ lámpara gue i 'bäpɥ ja rá hmi ra Hmu mahɛts'i, gue'a di manda gätho ra ximhäi. 5 Ne to'o im bɛni di ɯnba ɥ yoho yɯn 'yohɥ gue yá pɔngahya Oja, da bɔn ra sibi bɥ yá nde ngue'a í zɔ'ɥ. Ne gue'a dí du'ɥ gätho yán sɯihɥ yoho yá pɔngahya Oja. 6 Ne nu'ɥ yoho yɥ pɔngahya, din ja yá ts'edi ngue di japi hin din 'ye gätho yɥ pa gue dim pɔngahya bɥ. Ne din ja rá ts'edi gue gätho yɥ dehe di japi ngue din ji. Ne din ja yá ts'edi hɔnt'a go 'be'a man ɯnbi di ɯnba ra ximhäi, hɔnt'a go ní pa i nde. 7 Ne nu'bɥ mi gua'a rá 'bɛfi Oja ɥ, 'bex bi bɔm bɥ ja ra hyahäi ɛmmɛ xɯn hɛ tengu n'da ran dɛtezate, rá m 'behni ra zɪthu ɛmmɛ nts'utho. Ne bi mba bɥ, bi zɯ'ɥ yoho yá pɔngahya Oja, ne bi dɔha bi hyo ɥ. 8 Ne nu'ɥ yá ngɔc'yɛi ɥ yoho bi du, mi 'bɛm bɥ ja ra calle made ra dahnini, gue n'dat'a ra hnini guerpɥ bi dú ra Hmu mahɛts'i bɥ ja ra pont'i. Ne nu'a ran ts'o bin ja bɥ ja ra dahnini 'da'angu nan ts'oui bin ja bɥ ja ra hnini Sodoma, nerpɥ ja ra häi Egipto. 9 Ne nhyupa made bi mba yɥ ja'i gätho 'dahma 'dan'yo bɥ na ya gue bi nɛxpɥ gätho yɥ häi, bi hyɛt'ɥ 'bom bɥ xí du. Ne him bi japi bi mba nt'ägui. 10 Ne gätho yɥ ja'i i 'bɯcua ja ra ximhäi bin johya 'bɥ mi du ɥ, ne nangue ran johya, bi un yɯn t'unni n'da ngu n'da, ne bi hyu yá mbɥi ngue hin di paha mahɔn'a ɥ yá pɔngahya Oja, nguetho bi nu ran ɯnbi nangue 'be'a bi 'yɔrpa ɥ. 11 Pɛ nu'bɥ mi tho a nhyupa made mi 'bom bɥ, pɛ Oja bi un ra xɛhya mahɔn'a, ne 'bex bi ndants'ɥ, ne gätho to'o bi nu, ɛmmɛ bin su ɥ. 12 'Bex bá ɛ'a n'da ra nde mahɛts'i nts'edi bin ya, bi 'yɛmp'ɥ: “Ba ɛcua ya,” bi 'yɛna. Ne bi ndɛx mahɛts'i ɥ, in 'yohɥ n'da ra güi. Ne gätho yán sɯihɥ mi 'bäpɥ bi nu 'be'a bin ja. 13 Ne nu'bɥ mi mba

ɥ yá pɔngahya Oja, 'bex bi 'yañ ra häi bɥ ja ra dahnini, ɛmmɛ nts'utho. Ne ná 'dɛt'a ra xɛqui ra hnini bin ts'oni, yoto mahuahi yɥ ja'i bi du nangue nts'edi ra 'yañhäi. Ne nu'ɥ yɥ ja'i gue him bi du, ɛmmɛ bin su, ne bi 'yɛspa Oja mahɛts'i baya. 14 Nuya ná yoho yɯn ɯnbi bi thogui, ne 'bex ba ɛ'a ná hyu ran ɯnbi.

Ná yoto ra thɯxi

15 Ne nu'bɥ mi huixt' rá thɯxi a ná yoto ram 'behni mahɛts'i gue mi 'bäpɥ, 'bexque nt'ɔde bɥ mahɛts'i xɯn ngu yɥ nde nts'edi bin ya, bi 'yɛna:

Nuya gätho ra ximhäi bi dɔ Oja ma Hmuhɥ,
ne'a ra Cristo bi huahni,
ne hɔnt'ɥ di manda bɥ hɔn'bɥ go njam'bɥ mazai, bi 'yɛn'ɥ yɥ nde i ya mahɛts'i.

16 Ne nu'ɥ 'däte magoho yɥ dɔc'yɛi ngue mi hupɥ ja yán thuts'i di mbä't'a Oja bɥ mi hudi, bin danyahmu ne bi dɔnde Oja. 17 Ne bi 'yɛm 'bɥ mi dɔnde: Nu'i ma Oja ahe nte guí hɛmbi, Nu'i zai guí 'bɥi, ne zai gmi 'bɥi, nuya gá dɯ'mi gá 'berpa yá ts'edi gätho mi'da,
ne da zä gui manda xɯn ho 'be'a gätho i ja.

Dí xi ahe jamadi, ngue ya gá 'yuh ni ts'edi tate thoho.

18 Nu'ɥ yɥ ja'i i 'bäpɥ hɔnbɥ go hapɥ i ja yɥ häi ɛmmɛ bin cue
ngue ya bi zɔn ra ora da nu ran ɯnbi. Nuya bi zɔn ra ora da nu nin juanbi, ne gätho ɥ xɯn du.

Bi zɔn ra ora gue gui un'dɯ ya 'be'a bi dɔ'ɥ ni 'yɛhe ne ni pɔngahya.

Ne bi zɔn ra ora gue gui un'dɯ yɯn t'unni gätho bi 'yɛc'yɛi,
hɔnt'a go to'o i ja yá ts'edi, ne'ɥ hin'yɥ yá ts'edi.

Ne bi zɔn ra ora, gue gui jua'ɥ gätho to'o di ɯnba yá mijá'ihɥ, bi 'yɛn'ɥ.

19 Ne nu'bɥ mi gua'a bi man'ɥ yɥ dɔc'yɛi, dra Xuuagä dá nugä nsoqui ra dɔnijá mahɛts'i. Ne dá nugä ra huada i hɔpɥ mbo, guerpɥ m'be'ts'i ran hoqui bi 'yɔt'ui Oja ɥ yá 'yɛc'yɛi. Ne bin ja nts'edi ra huɛi, ne bin thoni, ne yɯn

gäni, ne bin ja n'da ra 'yãmhäi, ne bi hyøh yun do.

12

Ra xisu ne ra jãrga

¹ Ne dá hant'a n'da ran t'uti xun ndoho bu magats'i, ngue n'da ra xisu mi he ra hyadi ngue rá pahni, ne mi tɔpu ja ra zana. Ne mi hu'ts'a n'da ra corona gue min 'youi 'de'mayoho yu sɔ. ² Ne nu'a ra xisu mi hãt'uhni a, ne emme mi mbafi ngue xun u, ngue nde dim 'buh rá t'uhni. ³ Ne bi nequi bu man'da ran t'uti tengu n'da ra jãrga xun ndoho ne xun theni, emme nts'utho. Ne nu'a ra jãrga mi ja yoto yú yã, ne n'da ngu n'da yú yã mi hu'ts' yu corona. Ne mi ja 'det'a yú dani. ⁴ Ne nu'bu mi uan'na rá 'yozu, bi hyøm bu häi ná hyu nets'i yu sɔ mi ja bu mahets'i. Ne nu ra jãrga 'darbu mi 'bãhmi ra xisu, i nde da zap'a rá t'uhni 'bu bim 'bui. ⁵ Ne bim 'bu'a n'da ra ts'unt'u, rá t'uhni ra xisu buya. Ne guehna ra ts'unt'u din ts'ut'abi gãtho yu häi, ne njon di japi da mbesta'a da ma. Pe nu'bu mim 'bui, bi jamansu Oja, ne 'bex bi zixpu mahets'i bí ja rá ts'edi. ⁶ Pe nu ra xisu bi 'dagui, bi mba bu ma'ueni guepu bi hocua Oja dim 'bui n'da mahuahi ne yociento ne hyate pa. Ne din ja bu 'be'a gãtho da hyoni. ⁷ Ne nu bu mahets'i bin ja n'da ra dãsu, nu'a rá ngurba m'behni Oja mahets'i ngue ra Miguel ne gãtho u mi'da yúm 'behni Oja mahets'i, bin sũhmbu a ra jãrga ne'u gãtho yú 'yẽhe a ra jãrga. ⁸ Pe nu'a ra jãrga him bi dãha, ne Oja him bi japi dim 'bupu mahets'i buya. ⁹ Ne bi thøn'a thi bu mahets'i a ra jãrga, guet'a ra c'eyã, ra zĩthu a, rá thuhu ra Satanás, gue i hãte gãtho ua ja ra ximhäi gue'bu rá mbadi thoho. ¹⁰ Ne nubuya nugã dra Xuuagã dá ocã n'da ra nde mahets'i nts'edi bin yã bi 'yena: “Ya bi zøn ra pa da yan'u yu 'yẽc'yẽi, ne da nu a rá ts'edi Oja, di manda rá ts'edi Oja u, ne a ra Cristo. Nguetho ya bi thøn'a thi bu mahets'i ra zĩthu ngue nzai madi yap'u ma cuhu bu ja rá hmi Oja ma pa ne ra xui.

¹¹ Pe gue'a rá ji ra Jesús, tengu'bu ra De'yo, ní dap'a ra zĩthu u yu 'yẽc'yẽi, ne'bu i ma ngue ẽc'yẽi ra Jesús, ne'bu hingui su da du. ¹² Janangue'a dan johyahu gãtho dí 'bũhmbu mahets'i. Pe ndumbui thoho ahũ gue guí 'bũhmbu bu ja ra häi, nepu ja ra dejã, nguetho bi zøm bu ja ra ximhäi ra zĩthu, ne emme in cue. I paði him maya'a yu pa din ja rá ts'edi bu,” bi 'yẽn'a ra nde dá ocã bin yã bu mahets'i. ¹³ Ne nu'bu mi nu ra jãrga zĩthu ngue bá t'ent'ua häi, bi gu'a ra xisu gue bim 'buh rá ts'unt'u. ¹⁴ Pe nu'a ra xisu bi mba nt'unni yoho yu zahua tengu n'da ra pents'u xun ndoho, ne bi zãgui bi mba ma'ueni guepu him bi zã bi bent'a ra jãrga. Ne bi mba ma jamansu bu hyu jeya made. ¹⁵ Nu ra jãrga buya bi bøn ra dehe rá nde, tengu'bu n'da ra dathe xun ndoho, ẽna xtãn dux'a ra xisu ra dehe. ¹⁶ Pe Oja bi xoc'a n'da ra hyãhäi guepu bi yu'a ra dehe bi bøm bu rá nde ra jãrga. ¹⁷ Pe nu ra jãrga buya emme bi de ra cue nangue'a ra xisu, ne bi mba bi zu'u gãtho mi'da ngue rá 'yu'a ra xisu, gãtho u gue bi 'yøt'a bi man Oja ne bi den'du 'be'a bi man'a ra Jesús.

13

Ran t'uti bi bõxpu ja ra dejã, ne ran t'uti bi bõxpu ja ra häi

¹ Ne bi mba bim 'bãpu ja ndenthe a ra jãrga zĩthu. Ne nugã dra Xuuagã dá nu man'da tengu n'da ra zate, bi bõxpu ja ra dãdejã. Ne nuna ra zate mi ja yoto yú yã, ne 'det'a yú dani, guepu mi ja 'det'a yu corona. Ne mán t'o't'i bu yú yã yú thuhu zẽhe a ra zate ẽmbi guesẽ Oja, ne bi ma mants'o nangue Oja. ² Ne nuna ra zate dá nu, gue bi bõxpu ja ra dejã, tengu n'da ram hmasni, pe nu yú gua tengu yú gua yu oso, ne nu u yú nde, tengu yú nde yu león. Ne nu'a ra jãrga bi un zẽhe rá ts'edi ná yoho ra zate gue xí bõxpu ja ra dejã. Ne bi un ran t'ẽdi di manda bu hapu i ja rá ts'edi ra jãrga zĩthu, emme xun ngu ra ts'edi mi ja a. ³ Nu'a n'da rá yã mi ja bu n'da ra seni ngue mí ẽmbi dí du a, pe bi zã. Ne gãtho yu jã'i

mi 'bucua ja ra ximhäi, bi denni, ne bi hyonya thoho nangue rá ts'edi mi ja. ⁴ Ne nu u yu ja'i bi dände ra jarga, nguetho ya xi un rá ts'edi ra zate xi bøxpø ja ra de ja. Ne bi dände ra zate, ne bi 'yena: "Njo'o man'da tengu na, ne njo'o to'o da zä din sahmi na." ⁵ Ne bin t'un rán t'edi ra zate xi bøxpø ja ra de ja, da man ra ts'ore xun ts'o nangue Oja. Ne bin t'un ran t'edi din ja rá ts'edi yote ma yozna. ⁶ Ne nu'bu mí nya, emme xun ts'o bi ma nangue Oja. Bi ndøm mánts'o rá thuhu Oja, nepu bí 'bui, ne gätho u i 'bupu mahets'i. ⁷ Ne bin t'un ran t'edi ngue din sahmbu yú t'uhni Oja ngue di japi di 'be'u. Ne bin t'un ra ts'edi ngue di manda gätho ná ngu yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi, gätho yu häi, ne gätho 'dahma 'dan'yo bu na ya yu ja'i, gätho yu hnini. ⁸ Ne gätho yu ja'i bi dände a. Pe him bi dände u xmán t'o't'i yú thuhu bu ja rá søcuq ra Jesús gue bi 'yo't'a ra T'ude'yo gue'a bi tho. Ne ya mán t'o't'i bu u yú thuhu u 'bu má hin'yu ra ximhäi, im ma to'o i ja ra temazai. ⁹ Nu'u to'o i ja yú zagu, dami 'yøhmbu xun ho ya. ¹⁰ Nu'a to'o di un ran unbi yu ja'i gue da got' ra fädi, ne se a da nu ran unbi ngue da mba njot'i. Ne to'o din hote ngue di sente, ne se a da nu ran date ngue da ts'eni. Janangue'a to'o gätho u yú t'uhni Oja, jatho hønt'a da bēni gue yú yante Oja, ne hin din xømbui. ¹¹ Ne nubaya dá nu man'da ran t'uti gue bi bøxpø ja ra häi, ne mi ja yoho yú t'udani tengu n'da ra t'ude'yo. Pe nu'bu mín ya emme nts'utho tengutho ra jarga zithu. ¹² Ne nu'a ran t'uti xi bøxpø ja ra häi bin ja rá ts'edi tengu ra zate ngue xi bøxpø ja ra dade ja ngue mi ja n'da ra seni a n'da rá ya gue xi zä. Ne bi japi gätho i 'bucua ja ra häi da dände ra mbudi ra zate. ¹³ Ne nu'a ran t'uti gue bi bøxpø ja ra häi, bi 'yøt' yun t'uti nts'utho, bi japi bá çah mahets'i ra sibi ngue da nu yu ja'i. ¹⁴ Ne bi hyät' yu ja'i gätho 'bucua ja ra ximhäi 'bu mi 'yøt' yu hyonya nt'øt'e. Ne høn'bu i 'bapu ja rá hmi ra zate xi bøxpø ja ra de ja, bi zä bi 'yøt'u. Ne bi xih yu ja'i da

'yøt'a n'da ra nyoguido tengu ra zate xi bøxpø ja ra de ja, gue mí ja ra seni bu ja n'da rá ya, gue xi zä. ¹⁵ Ne nu'a ran t'uti gue bi bøxpø ja ra häi, bin t'un ran t'edi di japi dim 'bu a ra nyoguido nt'øt'e tengu ra zate bi bøxpø ja ra de ja. Ne di japi din ya. Ne bi japi da mba ntho gätho to'o him bi dände a. ¹⁶ Ne bi manda ngue gätho yu ja'i din ja rá hmepya ra nyoguido bu ja rá de nepu ja rán 'yei, madague'a hønt'a go má ja'i, gätho i ja yú ts'edi ne'u hin'yu yú ts'edi, gätho yu membeti ne gätho yu hyoya, gätho yu 'yeh ne gätho ngue hing yu 'yeh, gätho yu ja'i jatho din ja ra hmepya. ¹⁷ Ne hingui sä n'da ra ja'i dim pä o gue din tai 'bu hin di nequi rá hmepya ra zate xi bøxpø ja ra de ja, nu bu ja rá ja'i. Gätho jatho din ja ra hmepya ngue nam bøni rá thuhu, o rá número, rá hmepya rá thuhu ra zate. ¹⁸ Jatho gan 'yomfenih u xun ho ngue gui pahmbu 'be'a nam bø'n'a rá número ra zate, nguetho nu rá número, 'dato ciento ne hyate ma 'dato, rá número n'da ra ja'i.

14

Bin tuhu u bim pøhø

¹ Ne nubaya dá nugä ra Jesús ra T'ude'yo i 'bapu ja ra nyuni t'ēmbi Sión. Ne mi 'bähmbu ra Jesús n'da ciento ne yote ma goho mahuahi yu ja'i ngue gätho i ja bu ja yú de rá thuhu ra Jesús ne rá thuhu rá Ta. ² Ne dá øcä n'da ra nde bu mahets'i nt'øde tengu yu dehe xun ngu emme di hi ne tengu ran gäni nts'edi di thoni. Ne dá øcä tengu'bu yu arpa'bida xun ngu i pei. ³ Ne nu'u n'da ciento ne yote ma goho mahuahi bi yan Oja bu ja ra ximhäi, ne bin tupu n'da ra thuhu ma'da'yo bu ja rá hmi Oja gue'a i huxpu ja rán thuts'i, ne gueru 'bäh yun t'uti i 'bui, ne yu dacyei. Ne njo'o mi'da bi zä bi ba a ra thuhu. ⁴ Ne nu'u, gätho xun hotho u, gue hønt'a Oja mbēni. Ne i ten'na ra De'yo hønbu go hapu da mba. Ne nu'u gue bi yam bu ja ra ximhäi bu 'buh mi'da yu ja'i, yun t'unni man'da xun ho bin t'un Oja ne ra De'yo. ⁵ Ne

xinga n'da ra fehni bi thɪnba ɯ, xɔgue xingui ts'ɯ yá ts'oqui bɯ na nu Oja.

Nu'a bi man'ɯ hyu yám 'behni Oja mahɛts'i

6 Nɛ nubɯya dá nugä man'da ram 'behni mahɛts'i mi 'yo inde bɯ mahɛts'i, nɛ i cä ra sɔcuä nt'o't'i bɯ ran ho ma'da'yo hin njäm'bɯ da guadi nɛ da mba gätho nanguni ra ximhäi. Da mba bɯ gätho yɯ häi nɛ nu yɯ ja'i 'dahma 'dan'yo bɯ na yä da 'yøde hɔnt'a go to'o ní ja'i. 7 Nɛ nu'a ram 'behni mahɛts'i nts'ɛdi bi 'yɛna: “Dami numansuhɯ Oja nɛ gui 'yɛspahɯ rá ts'ɛdi nuixte a, nguetho ya bi zɔn ra ora da 'yøt' rán juänbi Oja. Dami thändehɯ a ya, gue'a gue bi 'yøt' mahɛts'i nɛ bi 'yøt' ra ximhäi. Nɛ bi 'yøt' yɯ dejä nɛ bi 'yøt' yɯ mbøthe,” bi 'yɛna. 8 Nɛ nu'a man'da ram 'behni mahɛts'i mahøn'a bi den'na rá mbɛdi m'behni, nɛ bi 'yɛna: “Ya bin theh rá ts'ɛdi ra dahnini Babilonia ngue ɛmmɛ mi ja rá ts'ɛdi. Nguetho nu'ɯ yɯ ja'i mi 'bɯpɯ bi xändi gätho ra ximhäi a ran 'yomt'ɛni mí øzɛɛ. Nɛ gätho ɯ bi 'yøt' ran ts'o tengu n'da ra iti gue com'ma rá sɛi gätho mi'da,” bi 'yɛna. 9-10 Nɛ nu'a ná hyu ram 'behni mahɛts'i bi den'na ná yoho, nɛ nts'ɛdi bi 'yɛna: “To'o gue da dände ra zate gue bi bɔxpɯ ja ra dejä, nɛ ra nyoguido, ngue i ja rá hmɛpya bɯ ja rá dɛ o guerpɯ ja rá 'yɛ, da nu hangu nangu rá ts'ɛdi rá cue Oja. Nu Oja xingui ts'ɯ da 'yɛ'ts'a ran ɯnbi di un'ndɯ nangue rá cue. Nɛ da nu a ra Jesús ra Dɛ'yo nɛ yá hogam 'behni mahɛts'i 'bɯ bin t'un'na, ngue ra sibi n'youi ra dɛspi. 11 Nu'a ra 'bifi i pøm bɯ njäm'bɯ din hɛ a hɔnt'bɯ go njäm'bɯ mazäi. Nɛ nu'ɯ i 'bɯpɯ njäm'bɯ din hɛ a ran ɯnbi i nu ɯ ma pa nɛ ra xui. Gue'ɯ gätho bi dände ra zate xí bɔxpɯ ja ra dejä, nɛ ra nyoguido, gätho ɯ i ja bɯ ja rá ja'i rá hmɛpya nɛ rá thuhu ra zate. 12 Pɛ nu ahɯ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ pɛ nde'bɯ man'da gui hyädumbuihɯ gui thoc ni t'ɛc'yɛihɯ nɛ gui hyäthɯ yɯn ɯnbi. Nguetho yá t'ɯhni Oja ɯ gätho di thoqui i øt' yán t'ɛdi nɛ di thoqui i ɛc'yɛi ra Jesús,” bi

'yɛn'a ná hyu rá m 'behni Oja mahɛts'i. 13 Nɛ nubɯya bi 'yɛngä man'da ra nde dá øcä mahɛts'i: “Dami 'yo't' ya 'bɛ'a ga xi a i. Din johya thoho gätho ɯ xɯn du 'bɯ ya mí ɛc'yɛi a ra Hmu Cristo mahɛts'i. Majäpi thoho, ɛn'a rá Hogandähi Oja, nguetho din säya a rá 'bɛfi mi øt'e. Nɛ nu'a ran ho mi øt'ua ja ra ximhäi ɯ, nɛ nubɯ mahɛts'i da nu rá muui bɯ.”

Rán sofo ra ximhäi

14 Nɛ dá nu n'da ra güi xɯn t'axi thoho nɛ mi hu inde bɯ ja ra güi a n'da tengu n'da ra ja'i. Nɛ mi hu'ts'a n'da ra corona ra oro. Nɛ mi hɔ ra mbore theni ɛmmɛ hɛt'i. 15 Nɛ bá pøm bɯ rá dänijä Oja mahɛts'i man'da rá m 'behni Oja, nɛ nts'ɛdi bi xi a mi hupɯ ja ra güi: “Dami 'yørpa yɯ ja'i bɯ häi tengu'bɯ da hɛc yɯ uva xɯn yäxpɯ ja ra nuändät'o. Nguetho ya bi zɔn ra ora gue gui pɛ'ts'ɯ bin ja bɯ ni huähɯ,” bi 'yɛn'a rá m 'behni Oja. 16 Nɛ 'bex bi 'yøt'a mi hupɯ ja ra güi tengu xi sifi. 17 Nɛ man'da ram 'behni bá pøm bɯ ja rá ngu Oja mahɛts'i nɛ'a mi hɔ n'da ra mbore theni ɛmmɛ i hɛt'i. 18 Nɛ xø bá pøm bɯ man'da rá m 'behni Oja bɯya guerpɯ ja rá mɛxa yán t'unni Oja, nɛ nu'a di manda da dɛ ra sibi bɯ. Nɛ nts'ɛdi bi xi a ram 'behni gue mi hɔ ra mbore theni: “Dami 'yøt' ya tengu i øt' yɯ ja'i 'bɯ i hɛc yɯ uva hingui ho nguetho bi zɔn ra ora gue da nu ran ɯnbi ɯ nangue rán juänbi Oja,” bi 'yɛna. 19-20 Nɛ njabɯ bi 'yøt' rá m 'behni Oja, tengutho 'bɯ di pɛt yɯ uva nɛ da 'yɛn bɯ ja ran the'mi da bøn rán gui bɯya. Nɛ tengutho ra ja'i i nɛ't'ɯ yɯ uva da bøn yán gui, nɛ ngutho da 'yørpa ɯ to da zɛmbi, da nu rá cue Oja ɛmmɛ nts'utho. Janangue'a ran t'uti ngue bi mbän rá ji. Nɛ bi 'yørpɯ ja ra ndehnini, nɛ ɛmmɛ xɯn ngu ra ji bi mbäni, hyuciento kilómetro nan jänni, nɛ nan hɛ tengu 'bɯ da hɛcɛpɯ ja yá nde yɯ fani a ra ji bi 'yugui.

15

Yoto yɯm 'behni di manda yoto yɯn ɯnbi

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nu man'da ran t'uti b_u mahęts'i, ne ęmme dá hyonya thoho. Mi 'bähmb_u b_u yoto yám 'behni Oj_u mahęts'i, gue _u di manda yoto y_un _unbi din ja ua ja ra ximhäi, ne nu'b_u bi thoh y_un _unbi, ya bi thoh rá cue Oj_u b_uya. ² Ne dá nu n'da ra xito di nequi tengu ra deja, rá c_uh_u x_un theni tengu ra sibi. Ne gätho mi 'bäp_u ja ra xito, gue'_u gue him bi d_unde ra zate xí b_uxp_u ja ra dehe, bi zedi, him bi d_unde ra nyoguido ngue ra p_ute a, ne xím bin jap'a rá número o rá thuhu a. Ne n'da ngu n'da mi h_u y_u 'bida, ngue y_u arpa xí un'na Oj_u _u. ³ Ne gätho mi 'bäp_u bin tuh rá thuhu ra Moisés rá 'yęhe Oj_u, ne bin tuh rá thuhu ra Jesús rá D_u'yo. Bi 'yęn'_u:

Nu'i ma Oj_u ahe, ma Hmu ahe, nuixte thoho ni ts'edi, ęmme x_un ho i, ne ma hyonya thoho nin t'ot'e.

Maju_uni nin t'ot'e x_un hotho _u.

Nu'i grá hoga ts'ut'abi maz_ui.

⁴ Xinga n'da dim 'b_ui gue hin da d_unde i, gue hin da numansu ni thuhu, nu'i ma Hmu ahe.

H_un'a thoho i x_un ho i, ma Oj_u ahe.

Gätho h_unt'a go 'be'a má nde da d_unde i,

nguetho gätho ya bi nu ngue x_un ho 'be'a gätho guí ot'e, bi 'yęn'_u.

⁵ Ne nub_uya dá nu nsoqui n'da ra jut'i i ja b_u mbo rá d_unij_u Oj_u b_u mahęts'i, guerp_u m'be'ts'i y_un t'ędi bi 'yo't' ra Moisés. ⁶ Ne yoto yám 'behni Oj_u ngue di manda y_un _unbi b_u ja ra häi bi b_um b_u. Gätho i he y_u pahni x_un t'axi ngue ra lino, ne gätho bi du't' y_u tija ra oro. ⁷ Ne nu'a n'da ran t'uti mí 'bäp_u bi un'i yoto y_u ximbo bi un'nd_u yám 'behni Oj_u. Gätho ma yudi rá cue Oj_u, ne nu'b_u 'dah mi'da da mbän _u mí po b_u ja ra ximbo, gätho y_u ja'i i'b_ucua ja ra ximhäi da nu rá cue Oj_u, gue i 'b_ui maz_ui. ⁸ Ne gätho rá nij_u Oj_u b_u mahęts'i ma yudi rá ts'edi ne rá nuixte Oj_u tengu ra 'bifi 'b_u i yup_u mbo ra ngu. Ne xinga n'da sä da y_urp_u asta gue'b_u bi gua'a rá 'be'fi _u yoto y_um 'behni gue di manda yoto y_un _unbi ua ja ra ximhäi.

16

Y_u ximbo i po y_un _unbi ngue rá cue Oj_u

¹ Ne dá ocä n'da ra nde gue bi b_um b_u ja rá d_unij_u Oj_u. Ne nu'a ra nde bi xi _u y_um 'behni: “Dami fämhb_u b_u ja ra ximhäi rán _unbi Oj_u nts'utho i po _u yoto ni ximboh_u,” bi 'yęna. ² Nu rá mb_udi ram 'behni bi mbäm b_u ja ra ximhäi rá cue Oj_u mí po b_u ja rá ximbo. Ne gätho y_u ja'i gue bin ja rá hmępya a ra zate xí b_uxp_u ja ra dehe, ne'a ra nyoguido ngue i th_unde _u, bi nu ran _u ngue y_u s_usi x_un ts'otho.

³ Nub_uya ná yoho ram 'behni mahęts'i bi mbän a rá cue Oj_u mi po b_u ja rá ximbo, b_u ja ra d_udeja. Nu'a ra dehe b_uya bin ja tengu rá ji n'da ra ja'i x_un du. Ne gätho mi 'b_up_u mbo ra deja bi du. ⁴ Ne ná hyu ram 'behni mahęts'i bi mbän'a rá cue Oj_u mi po b_u ja rá ximbo hap_u ja gätho y_u d_uthe ne gätho y_u mb_uthe. Gätho ra dehe mi po b_u bin ji. ⁵ 'Bex dá ocä rá nde rá m 'behni Oj_u gue'a bi _unba y_u dehe bi 'yęna: “Nu'i ma hoga Hmu, ma Oj_u i, z_ui guí 'b_ui ne gmí 'b_ui, x_un hotho gätho nin ju_unbi, nguetho rán säui _u gá _unbi. ⁶ Ya gá un ra ji da zi _u, nguetho bi hyo _u nim 'behni b_u häi ne ni p_ungahy_u. Nuya gá cospa ra pengui nangue 'be'a bi 'y_ut'_u,” bi 'yęna. ⁷ Ne dá ocä n'da ra nde bi b_um b_u ja ra m_uxa guerp_u mí ja y_un t'unni Oj_u, i ęna: “Ma Hmu i Oj_u nuixte ni ts'edi x_un ho, nju_untho a nin ju_unbi, ngue rán säui _u,” bi 'yęna.

⁸ Ne nu'a ná goho rá m 'behni bi mbäm b_u ja ra hyadi a rá cue Oj_u mi po b_u ja rá ximbo. Ne ęmme bin ja rá ts'edi ra hyadi ngue bin z_u _u mi 'b_up_u ja ra ximhäi nangue nam pa ra hyadi.

⁹ Ne nu'_u gue bi nu ran _unbi nangue rá ts'edi ra hyadi, bi nd_umants'o rá thuhu Oj_u, gue'a bi manda y_un _unbi, p_u guexta'a him bi 'yęspa Oj_u, him bi p_uh y_un 'yomfęni _u. ¹⁰ Nuya ná cat'a ram 'behni bi mbäm b_u rá cue Oj_u mi po b_u ja rá ximbo, ne bi mbäm b_u hap_u i ja rá ts'edi ra zate xí b_uxp_u ja ra dehe. Ne nup_u hap_u ja rá ts'edi, gätho x_um 'bexui thoho b_u. Ne nu'_u y_u ja'i

gue i 'bupɸ bi zase yá jani nangué ran unbi bi nu. ¹¹ Ne bi c'amants'otho Oja nangué yɸn ɸ, ne nangué yɸ sasi mi ja. Pe guexta'a him bi 'ye'ts'a ran ts'o mi øt'e, him bi päh yán 'yomfɸni. ¹² Ne nu'a ná 'dato ram 'behni bi mbäm bɸ rá cue Oja mi po bɸ ja rá ximbo, bi mbäm bɸ ja ra dæthe xɸn ndoho t'ɸmbi Eufrates. Ne bi xä ra dehe ne 'bex bi 'yo't' ra dæthe ngue da zä da thopɸ yɸ ts'ut'abi gue ní 'yɸpɸ ní bøx ra hyadi. ¹³ Ne nugä dra Xuuagä, dá nu hyu yɸ ts'onthi di nequi tengu yɸ 'ue, ngue bi bøm bɸ ja rá nde ra jarga zithu, neɸɸ ja rá nde ra zate xí bøxpɸ ja ra deja, ne bi bøm bɸ ja rá nde ran t'uti xí bøxpɸ ja ra häi, gue ra hyäte pøngahya. ¹⁴ Nguetho nu'ɸ, gue'ɸ yá ts'onthi ra zithu ɸ i ja yá ts'edi ngue da 'yøt' yɸ hyonya nt'øt'e. Ne nu'ɸ bi mba bɸ gätho ná ngɸni ra ximhäi, hønɸ go hapɸ 'bɸh yɸ ts'ut'abi, ngue bi japi di pɸt yɸ ja'i. Ngue din ja ra dæsi din sɸhmbɸ Oja. Ne nu'a ra pa din ja ra sæi gätho da nu rá ts'edi Oja nuixte. ¹⁵ Ne dá øcä rá nde ra Jesucristo ngue bi 'yɸna: “Gui 'yøhmbɸ ya, nugä ba øcä tengu n'da ra bɸ. Hinga mfadi njam'bɸ ga søhø. Din johya thoho ɸ gue him bin aha pe bi jamansu yɸ he dá unni, janangué'a hin din 'yahe ne hin din 'yasä bɸya, ngue im benthø a ran hoqui dá ørpa ɸ, janangué'a hin di nequi yá ts'oqui, ne hin da mbe'ts' yá sä,” bi 'yɸna. ¹⁶ Ne gätho bim peti bɸ yɸ ts'ut'abi ne yɸ ja'i bɸ ja ra xequi t'ɸmbi Armagedón, ngue yá nde yɸ hebreo a. ¹⁷ Nuya ná yoto ram 'behni bi mbäm bɸ rá cue Oja mi po bɸ ja rá ximbo, bi huic ran dahi 'be'a mi po bɸ. 'Bex bi t'ø a n'da ra nde bi bøm bɸ ja rá nijä Oja mahɸts'i, guerpɸ i hu inde Oja. Ne nu'a ra nde bi 'yɸna: “Ya da guadi gätho man ts'embɸ,” bi 'yɸna. ¹⁸ Ne 'bex bi hyät'i nts'edi yɸ huei, ne nts'edi bin thoni yɸ ngäni. Ne bin ja n'da ra 'yänhäi nts'edi hin jam'bɸ bi nu n'da ra ja'i tengu na, asta gue'bɸ go mim 'bɸ ɸ yɸ mbudi thoho yɸ ja'i. ¹⁹ Nu ra 'yänhäi bi xen'a ra dahnini Babilonia, hyu xequi bi bøni. Ne gätho mi'da yɸ hnini hønɸ go hapɸ mi ja bi guadi.

Ne bi bɸn Oja gue xɸn ts'otho mi øt' yɸ ja'i 'bupɸ ja ra dahnini Babilonia, ne nts'edi bi unba ɸ, nangué rá cue nts'edi a, asta gue'bɸ go min theh rá cue Oja. ²⁰ Ne gätho yɸ t'uhäi i ja bɸ ja yɸ deja bim 'bedi. Ne gätho yɸ nyuni ne yɸ t'øhø bim 'bedi, hin'yɸ bɸya. ²¹ Ne 'bex bi dæpɸ mahɸts'i yɸn do ɸmme nts'utho nguetho yote kilo nán hyɸ n'da ran do, bi zɸ i 'da yɸ ja'i. Pe nu ɸ yɸ ja'i bi c'amants'o Oja nangué ran unbi nts'edi bi nu nangué yɸn do.

17

Ra ngurpa 'yomt'ɸni xisu

¹ Ne nu'a n'da ɸ yám 'behni Oja mahɸts'i gue'a mí ja n'da ra ximbo, bi xicä: “Ba ɸhe ga ut'a i rán juanbi Oja da nu ra 'yomt'ɸni xisu i hupɸ ja yɸ dehe 'dahma 'dan'yo bɸ gätho ra ximhäi. ² Nu'ɸ yɸ ts'ut'abi bɸ ja ra ximhäi bi 'yøthɸ ran ts'o a ra 'yomt'ɸni xisu. Ne yɸ ja'i 'bæcua ja ra ximhäi bi xänba bɸ gue da 'yøt' ran ts'o guerpɸ 'bɸ a ra 'yomt'ɸni xisu. Gätho mi øt' ran ts'o tengu'bɸ iti thoho,” bi 'yɸm 'bɸ mi xiqui. ³ Ne nubɸya nu rá m 'behni Oja bi zixcä bɸ ja n'da ra huenhäi ma'ueni njon mi 'bupɸ. Ne nu rá Hogandahi Oja bi jaqui gue dá handi, ne dá nugä a ra xisu i hux'a n'da ra zate xɸn theni. Nu ra zate mi ja yoto yá yá ne 'det'a yá dani, ne nt'o't'i bɸ ja rá ja'i ɸna jase rá ts'edi, gue rá thuhu ɸna guesɸ Oja. ⁴ Nu ra xisu mi he n'da ra hoc'bøt'e xɸn jupoi ne xɸn theni. Ne ɸmme madín 'yøt'e xɸn ho nangué yɸ thebe ne yɸm fo'yɸ ra oro ne yɸ ts'ungu ɸmme xɸm hmadi thoho, ne hønt'a go mi cuat rá pahni. Ne mi the n'da ra tasa ra oro. Pe gätho 'be'a mi po ra tasa ra hmɸpya nangué gätho yɸn ts'o mi øt' ra xisu. ⁵ Ne nubɸ ja rá dɸ nt'o't'i bɸ rá thuhu: “Ra dahnini Babilonia, ngue ja rá ts'edi tengu'bɸ rá mbe gätho yɸ 'yomt'ɸni ne tengu'bɸ rá mbe gätho i øt' ran ts'o hønɸ go hapɸ i ja ra ximhäi,” bi 'yɸn'a ra t'ohni. Pe hin da bæse n'da 'be'a ním bøn'a. ⁶ Ne dá hant'a ra xisu, tengu 'bɸ iti thoho nangué yá ji

4 gätho bi hyo 'b_u mi den Ojå ne'b_u mi mamp'a rá_m hman ra Jesús. Ne nugä drá Xuuagä, dadí hyonya thoho 'b_u má nugä a n'da ran t'uti. 7 Ne nu rá_m 'behni Ojå mahęts'i bi xiqui: "O gadí hyonya thoho, nguetho ga xi a ya 'be'a ni hmępya a ra xisu, ne 'be'a ni hmępya a ra zate i hux'a ra xisu, gue i ja yoto yá yå ne i ja 'det'a yá dani. 8 Nu'a ran t'uti ngue ra zate gá nu, pe gue'a n'da mi 'b_ui, ne hingui 'b_uh ya, pe him ma ya'a ba ęhe mahøn'a, da bøm b_u ja ra hyåhäi ęmme xan hę. Ne m'bejua da nu ran dąte xan ho hin dim 'b_uh mahøn'a. Ne gätho y_u jå'i ngue hinga nt'o't'i yá thuhu b_u ja ra søcuå mahęts'i, gue bi t'orp_u 'b_u ma hin'y_u ra ximhäi, di hyonya thoho 'b_u bi nu mahøn'a tengu b_u í hnu ra zate. Nguetho mi 'b_ui, ne njo'o ya, pe dim 'b_ui mahøn'a. 9 Nu'u to'o i ja yán 'yomfęni xan ho, sä da bądi 'be'a nim bøn a ra hmępya. Nu yoto yá yå ra zate ra hmępya ngue u yoto y_u nyuni guerp_u i hu a ra xisu. 10 Ne ra hmępya gue'u yoto y_u ts'ut'abi, ngue y_u ts'om'bäi thoho. Bi du u cat'a ne nu ná 'dato i 'b_up_u ya, ne ná yoto dim 'b_ui, pe hingan ya'a din ts'ut'abi. 11 Ne nu'a n'da, ná hyąto ra ts'ut'abi b_uya, gue'a gue mi 'b_ui, pe njo'o ya. Nu'b_u bá ęh mahøn'a, di manda tengu u yoto y_u ts'om'bäi ts'ut'abi, pe m'bejua da mba da nu ran unbi mazai. 12 Ne nu'u yá dani ra zate gá nu, y_u hmępya ngue 'det'a y_u ts'ut'abi din ja yá ts'edi 'da y_u t' u ora tho ne da gomhb_u rá ts'edi ra zate. 13 Ne gätho y_u ts'ut'abi 'dat'a da bęni ngue di un ra ts'edi di manda ra zate. 14 Ne gätho y_u ts'ut'abi da z_u'a ra Jesús ra Dę'yo. Pe nu'a ra Jesús da dąha, nguetho ra Hmu a nanguie gätho mi'da y_u hmu, ne ra hmuts'ut'abi nanguie gätho mi'da y_u ts'ut'abi. Ne nu'u gätho din 'yoh_u ra Jesús 'b_u bi dąhą, gue'u bi zon Ojå u, ne bi huahni, ne him bi 'ye'ts'a ní dęni," bi 'yęn'a ram 'behni. 15 Ne nu rá_m 'behni Ojå mahęts'i xø bi xicä mahøn'a dra Xuuagä: "Nu y_u dehe gá nu guerp_u mi huh ra xisu, ra hmępya

a nanguie gätho mi'da y_u jå'i i 'b_uh nanguni ra ximhäi, gätho y_u häi gätho y_u nde 'dahma 'dan'yo b_u na yå. 16 Ne nu y_u dani gá nu, ngue yá hmępya y_u ts'ut'abi, ne'a ra zate, m'bejua da z_u a ra 'yomt'ęni xisu u. Ne nu'u da hyącpi 'be'a gätho mi ja a ra xisu, ne da zap rá ngøc'yęi a, ne da 'yu'ma ra xisu nanguie ra sibi. 17 Nguetho Ojå bi bęnba y_u ts'ut'abi da 'yøt'e tengu mim bęn Ojå, ngue n'da ngu n'da u di un rá ts'edi ra zate di manda, asta gue'b_u go bin ja 'be'a bi man Ojå ngue din ja. 18 Ne nu'a ra xisu gá nu b_u, rá hmępya ra dąhnini gue'a di manda y_u ts'ut'abi a, nanguie gätho y_u häi i ja ua ja ra ximhäi," bi 'yęn'a ram 'behni.

18

Bi 'beh rá ts'edi ra dąhnini Babilonia

1 M'bejua dá nugä man'da ram 'behni bá cąh mahęts'i, ne ęmme i ja rá ts'edi. Ne i ja rán nequi, bi hyät ra ximhäi 'b_u mi gąi, tengu ra hyadi. 2 Ne ęmme ts'edi bin yå, bi 'yęna: "Bi guahya, bi guahya rá ts'edi ra dąhnini Babilonia. Ne hont'u y_u zįthu dim 'b_up_u, ne gätho y_u ts'onthi. Ne i 'b_up_u hont'a go 'be'a mán ts'o, ne y_u doja gue hingui ho øt'e, xan ts'otho. 3 Nguetho nu y_u męngu b_u bi xänba ran ts'o gätho y_u jå'i mi søm b_u gue i 'b_uh ná nguni ra ximhäi. Ne gätho y_u ts'ut'abi bi gomhb_u ran ts'o ra hnini, ngue tengu'b_u ra 'yomt'ęni xisu b_u. Ne xan ngu y_u jå'i 'da n'danni yá häi, bim męmbeti 'b_u mí mbäp'u 'be'a gätho bi numanhose y_u męngu b_u ja a ra hnini," bi 'yęn'a ram 'behni. 4 Ne dra Xuuagä dá øcä man'da ra nde bí 'yęh mahęts'i, bi 'yęna: "Ba ęhe gätho y_u jå'i ngue ma mbętigä, dami pøm b_u ja ra dąhnini, gue hin gui cohma øt'eh_u ran ts'o i ja b_u, ne hin guin nuh_u ran unbi gue da nu u to'o da gop_u. 5 Nguetho nu'b_u sä da mba ma munts'i yán ts'o i t'orp_u, tengu'b_u da z_uh nán hęts'i ra ximhäi mahęts'i. Ne nu'a Ojå xingui ts' u bi pumbęni ran ts'o 'be'a bi t'orp_u." 6 Ne bi sih yám 'behni Ojå b_uya: "Nuya dami cospah_u

ra pengui tenguthoho bi 'yørpa mi'da, dami cospahũ ran Ƴ gue gui yofũ mahøn'a. ⁷ Dami un ya ran Ƴnbi ne nts'edi ra dumbũ 'bɛ'a rán theui bi 'yøt'e. Nguetho bi bɛni maguesɛ, ne bi 'yøt' yũ ts'oqui bi numanhosɛ, ne xũn ngu 'bɛ'a gätho bi hyonsɛ. Tengu'bu n'da ra xisu da manse mbo rá mbũ, da 'yɛna: “Nugä xũn ngu ma ts'edigä, hingan ts'ogui thohogä, ne njãm'bu din jagä ra dumbũ,” ngubũ bi ma. ⁸ Pɛ janangue'a da nu ran Ƴnbi di und Ojã, ne gätho 'bɛ'a din ja, 'da huɛtho án ja gätho yũ 'yãnthi. Ne da nu ra gɛhɛ ne ra dumbũ, ne di juadi nangue ra sibi. Nguetho tãte thoho rá ts'edi Ojã ra Hmu, gue di un'na rán theui bi 'yøt'e. ⁹ Ne nu yũ ts'ut'abi gätho yũ häi gue zãi i comhbũ ran ts'o, gätho din zoni ne dim mbafi 'bũ i hand rá 'bifi ra dãhnini ngue i zø. ¹⁰ Ne gätho dim 'bãmanhɛ nguetho ɛmmɛ i su da nu ran Ƴnbi tengu in nu Ƴ i 'bũpũ ja ra dãhnini. Ne da ma: “Huɛcate, huɛcate, nguetho mahotho ra dãhnini, ne ɛmmɛ mi ja rá ts'edi, pɛ n'da huɛtho gue bi ts'ɛmbi,” da 'yɛn'ũ. ¹¹ Ne gätho yũ mbä bũ ja gätho ra ximhäi din zoni ne dim mbafi, nguetho njo'o da dãmbi 'bɛ'a da mbä. ¹² Ngue yũ oro, yũ t'axi, yũn 'yøt'e, yũ perla, ne ra 'bø't'e ra lino xũn ho, ra 'bø't'e ra seda, ra 'bø't'e xũn tudi xũn jũpoi ne xũn theni, ne gätho yũ za gue muman'u, ne'ũ nt'øt'e yũ do'yo, ne gätho Ƴ yũ za nt'øt'e ɛmmɛ xũm hmadi, ne'ũ nt'øt'e ra bronze ngue ra thenga fɛxna t'ɛgui, ne'ũ nt'øt'e ra t'ɛgui, ne'ũ nt'øt'e ra 'yaxi. ¹³ Ne zãi mi 'bã bũ yũ canela, yũ 'yɛthi ngue in 'yohũ yũ tũhũ, ra t'ũza muman'u, yũ 'yɛthi i yũmanho, yũ perfume, yũ vino, yũ aceite, ra hocjani, ra trigo, yũn dãni, yũ de'yo, yũ fani, yũ carro, ne yũ 'yɛhɛ mi 'bã bũ, nguetho mi 'bãp yũ te yũ jã'i tengu'bu i 'bã yũ fani. ¹⁴ Ne da 'yɛn'ũ yũ mbä: “Gätho gue xũn ho gmi honi bin thegue. Ne gätho yũ mbeti ne gätho 'bɛ'a mahotho ya bi mba. Him man'dandj guin nu mahøn'a tengu mí ja bũ,” da 'yɛn'ũ. ¹⁵ Ne nu'ũ gue bim mɛmbeti ngue'ũ mim pä bũ ja ra dãhnini, dim 'bãmanhɛ tho, nguetho

i su da nu ran Ƴnbi, tengu in nu'ũ mi 'bũpũ. Ne ɛmmɛ din zoni, i tu yũ mbũ, nguetho njo'o da dãi 'bɛ'a i ja da mbä. ¹⁶ Ne da 'yɛna: “Dumbũ thoho nangue 'bɛ'a bin ja ra dãhnini, ɛmmɛ mi ja bũ mahotho, ne mi ja bũ yũ 'bø't'e ra lino, ne yũ 'bø't'e xũn jũpoi, ne yũ 'bø't'e xũn theni, ne madi nequi bũ 'bɛ'a mahotho gue yũ oro ne yãn 'yøt'e ne yũ perla xũm hmadi. ¹⁷ Nuya nte jabũ ya, n'da oratho ám 'bɛdi gätho ɛmmɛ xũm hmadi mi ja bũ,” da 'yɛn'ũ mim pä bũ. Ne gätho yũ hmu yũ barco ne'ũ gätho i hu bũ, ne gätho yũ mbɛfi di 'yon yũ barco, mi 'bãmanhɛtho. ¹⁸ Ne bi du yũ mbũ 'bũ mi nu ra 'bifi i zø ra dãhnini, ne bi 'yɛna: “Hin'yũ man'da ra hnini mahotho tengu nu.” ¹⁹ Ne nu'ũ, bi 'yũx yũ yã yũ fonthäi, ra hmɛpya gue tu yũ mbũ, ne bin zoni ne bi mbafi, ɛna: “Huɛcate ra dãhnini ɛmmɛ mi ja rá ts'edi, nguetho gätho gahũ dyũ hmuhũ yũ barco dãm mɛmbetihũ nu, ne xøgue n'da oratho ám 'bɛdi gätho mi ja bũ,” bi 'yɛn'ũ. ²⁰ Pɛ gan johyahũ gätho ahũ gue guí 'bũhmbũ ua mahɛts'i, gan johyahũ nangue 'bɛ'a bin ja ra dãhnini, bi ts'ɛmbi. Ne dan johyahe gätho gahe ma 'bãihe ra Cristo ua ja ra häi, ne gätho gyũ pøngahyãhũ Ojã, ne gätho gahũ ngue dí tɛnhdũ Ojã, dan johyahũ, nguetho ya bi cos'ahũ 'bɛ'a bi 'yøt'ahũ yũ jã'i mi 'bũpũ ja a ra dãhnini. ²¹ Ne nubaya n'da ráãm 'bɛhni Ojã mahɛts'i ngue xũn ngu rá ts'edi, bi gũ'ts'a n'da ra do ɛmmɛ xũn ndoho, ne nts'edi bi 'yɛm bũ ja ra dãdejã. Ne bi 'yɛna: “Tengu thoho din ja ra dãhnini Babilonia ngue mi ja rá ts'edi, pɛ njãm'bu da hnu mahøn'a, gätho n'da m'bɛdi thoho. ²² Ne hin da t'øpũ mahøn'a yũ mbe'bida, gätho Ƴ i pɛ yũ arpa, ne gätho Ƴ i huixt yũ thũxi, xinga gue'ũ yũ hyũxi. Xinga n'da ran 'yohũ dim pɛpũ mahøn'a, ne njon din cum bũ mahøn'a. ²³ Ne din çã'bexui thoho, him man'dandj mahøn'a di nequi bũ yũ sibi, ne njon da 'yøt' ran thãti bũ ngue din johya tengu mi øt'e. Nguetho man'da mi ja yũ ts'edi Ƴ mi

øt' yá 'bēfi b_u xínda gue'u mi'da gätho ra ximhäi. P_e mi hät y_u ja'i 'b_u mi xänbi di ho yá pähä zēhē u gätho mi sōm b_u, bí nēxp_u ná ng_uni ra ximhäi. ²⁴Nē guep_u bim fän yá ji u yá pōngahya Oja, nē u gätho mi'da yá t'uhni Oja, gue bi tho. P_e guep_u bi tho u, nē gue'a í ts'emba a ra dāhnini," bi 'yēn'a rām 'behni Oja.

19

¹ Nē nub_uya, dra Xuuagä dá øcä yá nde n'da munts'i y_u ja'i i 'b_up_u mahęts'i. Nē bi 'yēn'u: "Dí ęspah_u Oja, nguetho ma pōrpāteh_u a, nē hōnse ma Ojah_u i ja rá nuixte nē tate tho ho rá ts'edi. ² X_un ho rán ts'embi Oja, nguetho rán säui bi t'ørpa ra dāhnini, tengu'b_u ra 'yomt'ęni xisu, gue bi ts'onba yá mb_ui gätho y_u ja'i ra ximhäi. Nē nuya Oja bi cospa u gätho to'o bi hyo yá 'yēhē," bi 'yēna. ³ Nē nts'edi bi mam mahōn'a y_u nde dá øcä: "Dí ęspah_u Oja nguetho ya bi juah ra sibi a ra dāhnini, nē hin din hē a nín 'yo rá 'bifi," bi 'yēn'u y_u ja'i. ⁴ Nub_uya gätho 'däte magoho y_u dāc'yēi ngue zai di mbä'ts'a Oja, nē'u goho y_un t'uti i 'b_ui, bin danyahmu b_u i hu a Oja, nē bi dānde. Nē gätho bi ma bi 'yēn'u: "Nēcāhe, ngub_u dím bēmhbē dí ęspahe Oja," ęn'u.

Bi zin rá xisu ra Dē'yo

⁵ Nē dá øcä man'da ra nde bi bōm b_u guep_u i hu a Oja, ngue bi ma: "Dami 'yęspa ma Ojah_u gätho u yá 'yēhē. Dami 'yęspah_u gätho to'o i numansu Oja, nē'u i ja yá ts'edi nē'u hin'na," bi 'yēn'a ra nde. ⁶ Nē dá øcä yá nde y_u ja'i x_un ngu, ngue di h_i tengu'b_u x_un ngu y_u dehe, nē tengu'b_u bi thoni y_un gāni. Nē bi 'yēm 'b_u mi ya: "Dí ęspah_u Oja, nguetho di manda ya ra Hmu, ma Ojah_u tate tho ho rá ts'edi. ⁷ Gätho dan johyah_u, nē da hyu ma mb_uih_u, nē ga ęspah_u Oja ngue i ja rá ts'edi. Nguetho bi zōn ra ora da zin y_u 'yēc'yēi ra Jesús, ra Dē'yo, tengu tho ho n'da ran 'yoh_u din thät'ui rá xisu. Nē mahōntho da mba ra xisu, mahoqui tho ho. ⁸ Nē bin t'un ran t'ędi da hye ra pahni di fęxni,

gue ra lino xíngui ts'u ts'o. Nu'a ra pahni x_un t'axi nam bōni ngue bi mba mahoqui yá ts'oqui u yá t'uhni Oja nē nub_uya i øt' yán thēh_u." ⁹ Nē nuna ram 'behni mahęts'i bi xicä 'bē'a ga o't' ya: "Din johya gätho to'o u bi ts'on b_u ja ran sihmē nangue rán thät_i ra Dē'yo. Majuani rām hman Oja na dí xi a ya," bi 'yęng rām 'behni Oja mahęts'i. ¹⁰ Nē nub_uya dán danyahmu b_u ja rá gua ram 'behni mahęts'i. P_e nu'a bi xicä: "O guín jab_u, nguetho nugä rá 'yēhē thohogä Oja tengu tho ho i, nē tengu ni cuh_u, gätho u i mamp'a rām hman Oja nangue ra Jesús, gätho dadí jaf_u da fah ra Jesús," bi 'yęng 'b_u mi xiqui.

Nu'a n'da bi hyux ra t'axca ndøfani

¹¹ Nē nub_uya, dra Xuuagä, dá nugä nsoqui mahęts'i. Nē mi 'bāp_u n'da ra t'axca ndøfani pa nthuts'i. Nē nu'a i huts'i, Majuani a rá thuhu, nguetho zai im mam majuani a. Nē di Ja'ts'a rá thuhu, janangue'a n'da ngu n'da di un'na rán säui 'b_u bi juanbi, nē x_un ho 'b_u i øt' ran sui a. ¹² Nē nu'u yá dä a mi huxp_u, mi zø tengu ra sibi, nē mi jab_u x_un ngu y_u corona b_u ja rá ya. Nē nu rá thuhu nt'o't'i b_u, hōnse mi pađi 'bē'a rá thuhu. ¹³ Nē nu rá pahni mi he, bi zinni gätho ra ji, nē nu rá thuhu, ngue rām Hman Oja a. ¹⁴ Nē nu'u y_u dof_ui mahęts'i, gätho mi he ra t'axca lino mahotho, xíngui ts'u x_un ts'o. Nē gätho mi hux y_u t'axca ndøfani, nē bi dēn'na ra mb_udi mi huxp_u ja ra ndøfani. ¹⁵ Nē nu'a ra ngarbi i pōxp_u ja rá nde n'da ra espada ęmmē het'i, ngue da dāp yán sui_u 'b_up_u gätho y_u häi b_u ja ra ximhäi. Nē gätho di manda u b_uya, nē njon di japi da mbēsta'a da ma. Nē tengutho ra ja'i b_u ja ran thē'ma gui'uva, i nēn y_u uva, nē ngutho da 'yørpa u to da zēmbi, di un rá cue Oja nts'utho, ngue nu'a nte hēm_ubi da 'yøt'e. ¹⁶ Nē nt'o't'i b_u ja rá pahni nē rá xīnthē rá thuhu, ngue ra Hmuts'ut'abi a ngue di manda gätho y_u ts'ut'abi, nē rá thuhu, ngue ra Ngurpa Hmu a ngue di manda gätho y_u hmu. ¹⁷ Nē dá nugä n'da rām 'behni Oja mahęts'i mi

'bäpü ja ra hyadi, ne nts'edi bi mba't'u gätho yu doja mi 'yo bu magats'i, bi 'yëmbi: "Gätho ahü gyü dojahü, ba ëhmbü ya, nguetho Ojä bi 'yöt'ahü n'da ra dants'ihme. ¹⁸ Ba ëhmbü ya gui sihü yá ngøc'yëi yu ts'ut'abi ne yu hmudofui, ne'ü gätho mi ja yá ts'edi. Ne yu ndøfani ne gätho mi huts'i, ne gätho yu jä'i yu 'yëhe ne gätho hing yu 'yëhe, ne yu hmu uague yá mbëfi," bi 'yëm 'bü mi mba't' yu doja. ¹⁹ Ne dá nugä ra zate gue xí bøxpü ja ra dædejä, ne 'darbü bim pëtihi gätho yu ts'ut'abi ngue gätho yu häi, ngue da 'yörpa n'da ra dæsü a mi huxpü ja ra t'axca ndøfani, ne'ü gätho mi tenni. ²⁰ Ne nu ra zate büya bi mba mfent'i a, ne'a ra hyäte pøngahyü bi fent'i, gue'a ran t'uti í bøx ra häi ne xí 'yöt' yu hyonya nt'øt'e bü ja rá hmi ra zate. Ne gue'a mi hät yu jä'i gätho to'o mi ja rá thuhu bü ja rá dë. Gätho yoho bi t'entpü ja ra sibi ra azufre, tengu n'da ra dejä na ndoho a ra sibi. ²¹ Ne gätho yu jä'i mi ten'na ra zate, bi tho nangué ra espada mi pøxpü ja rá nde a mi huxpü ja ra t'axca ndøfani. Ne nu'ü yu doja büya bin niyü thoho nangué yu ngøc'yëi.

20

N'da mahuähi njeya

¹ Ne nubüya, dra Xuuagä dá nugä man'da rá m 'behni Ojä mahëts'i bá çä ne bá hyä rán sogui ra hyähäi ëmme xün hë ne nts'utho, guerpü i 'buh yu zïthu. Ne nu'a rá m 'behni Ojä mi çä n'da ra cadena xün ndoho. ² Ne bi bent'a ra jarga, ne t'ëmbi ra c'ëya, pë guet'a ra zïthu, rá thuhu í Satanás. Ne bi mba nthät'i n'da mahuähi njeya nangué ra cadena. ³ Ne nu'a rá m 'behni Ojä büya, bi 'yentpü ja ra hyähäi a ra zïthu. Ne bi go'mi, ne bi hyät'a ran sogui, ne bi cuahmi xün ho, ngue hin da zä da bøm bü da hyät yu jä'i, asta gue'bü bi gua'a n'da mahuähi njeya. M'bejua da mba nso'ts'i 'da yu pa. ⁴ Ne dá nugä man'da ra hmëpya mahëts'i, xün ngu yün thuts'i, ne nu to'o mi huxpü bin t'un ran t'ëdi da

'yöt' ran juänbate, gätho min 'yohü ü bi tho 'bü mi ma i ëc'yëi ra Jesús, ne'bü mi mamp'a rá m hman Ojä. Gue nu'ü gätho him mi thände ra zate xí bøxpü ja ra dejä ne rá nyoguido. Ne nte mi ja bü yá dë rá thuhu ra zate, xínga guerpü ja yá 'yë. Nu'ü bi ndants' mahøn'a 'bü mi du, ne bin 'yohü ra Jesús bin ts'ut'abi n'da mahuähi njeya. ⁵ Ne guehya yá mbüdi bi xox Ojä bi t'urcä. Pë nu'ü mi'da gue bi du, hin da dambëni asta gue'bü bi gua'a n'da mahuähi njeya. ⁶ Ne di johya ne majäpi ü gätho ü ra mbüdi da xox Ojä, ne hin da nu a na yoho ran däte ngue ra sibi mazäi. Ne dim mbäjä nangué ra Cristo bü bí ja rá ts'edi Ojä, ne din 'yohü ra Cristo ngue din ts'ut'abi n'da mahuähi njeya.

Da mba nthäpi ra zïthu

⁷ Ne nu'bü bi gua'a n'da mahuähi njeya, da mba nsocui a ra zïthu mi ofädi. ⁸ Ne nu'a ra zïthu büya da bøm bü, xø da hyät mahøn'a yu jä'i gätho na ngüni ra ximhäi. Da mba bü ja ra häi Gog ne ra häi Magog ne di japi dim pëti gätho nangué din ja ra dæsü. Ne xün ngu da dënni hingui sä da 'bede, tengu ra 'bomu 'bom bü ndendejä, njon da hyät'i da mbede. ⁹ Ne din 'yërpa thoho bü ní mba bi mbä'ts'i hapü mi 'bü ü min 'yohü Ojä, guerpü ja ra dahnini di huëc Ojä. Pë bá çah mahëts'i ra sibi bi juadi gätho yün süihü. ¹⁰ Ne nu'a ra zïthu ngue bi hyät'ü, bi t'entpü ja ra sibi i the ra azufre, tengu n'da ra dejä na ndoho, guerpü xí t'entpü ra zate xí bøxpü ja ra dædejä, ne'a ra hyäte pøngahyü gue ran t'uti xí bøxpü ja ra häi. Ne gätho hyu da nu ran ünbi nangué ra sibi, ma pa ne ra xui høn'bü go njäm'bü gätho yu pa mazäi.

Ran zegui ran juänbi

¹¹ Ne drá Xuuagä dá nugä mahøn'a, gue n'da ran thuts'i xün ndoho xün t'axi, ne mi hupü Ojä. Ne nu ra ximhäi ne mahëts'i bim 'be 'bü mi hyant'a mi hupü, ne him man ja büya. ¹² Ne dá nugä gätho ü xün du, hönt'a go 'be'a ní jä'i, mi 'bäpü ja rá hmi Ojä i hupü. Ne bi mba ma tants'i yu søcuä bü, ne'a

ra sɔcuɑ im ma to'o i ja ra temazɑi. Ne gɑtho bi mba ma juɑnbi nangue'a nt'o't'i bɥ 'be'a gɑtho bi 'yɔt'a, nu'bɥ mi 'bɥi. ¹³ Ne gɑtho ɥ gue bi du bɥ ja ra deɟɑ, ne gɑtho ɥ mi'da bi du hɔnbɥ go hapɥ, ngue gɑtho i 'bɥpɥ 'bɥ'ɥ xɥn du, bi bɔm bɥ, ne bim 'bɑpɥ ja rɑ hmi Oɟɑ. Ne bi mba ma juɑnbi nangue 'be'a gɑtho bi 'yɔt' 'bɥ mi 'bɥi. ¹⁴ Ne nu'a ra xɛqui mi 'bɥ'ɥ xɥn du, bi t'ɛntpɥ ja ra sibi, tengu ra deɟɑ na ndoho. Gue'a na yoho ran dɑte a. ¹⁵ Ne nubɥ ja ra sɔcuɑ gue im ma to'o i ja ra temazɑi, ne nu'ɥ gɑtho him man t'o't'i yɑ thuhu bɥ, bi t'ɛntpɥ ja ra sibi.

21

Ma'da'yo mahɛts'i ne ra ximhɑi

¹ Ne nubɥya, dra Xuuagɑ, dɑ nugɑ man'da bi t'urcɑ, ngue ma'da'yo mahɛts'i ne ma'da'yo ra ximhɑi. Nguetho ya bim 'bedi 'be'a gɑtho mi ja bɥ mahɛts'i ne ra ximhɑi. Ne hin'yɥ ra deɟɑ bɥ ja ra 'da'yo ximhɑi. ² Ne dɑ nugɑ bɑ cɑh mahɛts'i guepɥ bɥ Oɟɑ n'da ra hogahnini, gue'a ra Jerusal n ma'da'yo, mahotho, mahoqui, tengu n'da ra hmute i he ra pahni mahotho da mba d n thɑt'ui rɑ nd . ³ Ne dɑ  cɑ n'da ra nde nts'ɛdi bin yɑ, gue bɑ nɛxpɥ ja ran thuts'i bɥ bɥ hu Oɟɑ, bi 'yɛna: “Dami hyand ya, bi gɑcuɑ mahɛts'i rɑ ngu Oɟɑ,” bi 'yɛna, ne nuya zɑi dim 'bɑhmbɥ yɥ jɑ'i a. ⁴ Ne guesɛ Oɟɑ di un ran johya, ne him man ja yɥ guidɑ yɥ jɑ'i, ne hin din ja ran dɑte mah n'a bɥ, ne hin din ja yɥ dumbɥi bɥ. Nguetho gɑtho 'be'a m n  nbi mi ja, ya bi thogui. ⁵ Ne nu Oɟɑ ngue i hupɥ ja ran thuts'i, bi 'yɛna: “G tho ma'da'yo dɑ  t'  ya.” Ne bi xiqui, dra Xuuagɑ: “Dami 'yo't' ya 'be'a d  xi a i, ne s  da t'ɛc'yɛi nguetho majuɑni a.” ⁶ Ne bi xiqui mah n'a: “Ya bi guadi 'be'a gɑtho dɑ  t'  ya. G tho dɑ dɥ'mi, ne ga juac  ra 'befi d  dɥ'mi. Zɑi d m 'bɥc  ne dam 'bɥi mazɑi. Ne nu'ɥ to'o i s  ngue di 'be a ra te mahyoni thoho, tengu'bɥ i tuthe, ga und  ra te i juadi, tengu'bɥ ra mb the im fonts'a ra dehe ga unni, ne hin da gurqui. ⁷ Ne to'o

da d ha, ga comhbe 'be'a g tho i jag , ne ga  t'e ma t' hnig  ɥ, ne dyɥ Oɟag  ɥ. ⁸ Pɛ ga ɛntpɥ ja ra sibi ɥ to'o i su y n  nbi 'bɥ da dɛngui, ne'ɥ to'o yoho y n 'yomfɛni, ne g tho ɥ x n ts'o y  mbɥi, ne g tho yɥ hyodu, ne g tho yɥ 'yomt'ɛni, ne g tho ɥ in y hɥ yɥ z tho, ne g tho ɥ i th nde h nt'a go 'be'a gue him majuɑni, ne g tho ɥ i man yɥ fɛhni. G tho ya da nu na yoho ran d te, da t'ɛntpɥ i z  ra sibi ra azufre, tengu ra deɟɑ na ndoho,” bi 'yɛn Oɟɑ.

Ma'da'yo ra hnini Jerusal n

⁹ Ne x  d  nug  man'da ra hmɛpyɑ bi t'urc . Nu'a n'da ɥ y m 'behni Oɟɑ mahɛts'i gue min 'yohɥ 'dato y m 'behni, gue'ɥ mi the yɥ ximbo gue bi un y n  nbi bɥ ja ra h i, ne nu'a bi xiqui: “Ba ɛhɛ, ga ut'a ra hnini, tengu'bɥ ra hmute bin thɑt'ui ra Dɛ'yo.” ¹⁰ Ne nu'a r  Hogand hi Oɟɑ bi bɛng  man'da mah n'a, tengu'bɥ bi zixc  a r m 'behni Oɟɑ bɥ ja n'da ra t' h  x n hɛts'i, ne bi 'yurca ra hogahnini Jerusalén ma'da'yo, bi g h mahɛts'i guepɥ bɥ Oɟɑ. ¹¹ Ne nu'a ra hnini ɛmmɛ di yoxni nangue r n hose Oɟɑ i 'bɥpɥ mbo. Ne di yoxni tengu ra do ra jaspe i p mhyats'i. ¹² Ne nu'a ra hnini mi ja bɥ ra mb t'i, ra j do x n hɛts'i, goho y  ts' t'i. Ne nu'a ra mb t'i, mi ja bɥ 'dɛ'magoho yɥ dajut'i, ne n'da ngu n'da yɥ jut'i mi 'b pɥ n'da r m 'behni Oɟɑ mahɛts'i, da mb h ra goxthi. Ne nu'ɥ 'dɛ'mayoho yɥ jut'i, n'da a n'da nt'o't'i y  thuhu ɥ 'dɛ'ma yoho y  ts'unt'ɥ ra Israel. ¹³ Ne n'da nguadi min ja hyu yɥ jut'i, hyu i xopɥ n  b x ra hyadi, ne hyu i xopɥ n  y h ra hyadi, ne hyu i xopɥ ra norte, ne hyu i xopɥ ra sur. ¹⁴ Ne nu'a ra hnini mi fa'ts'i 'dɛ'mayoho yɥ do, n'da'a n'da nt'o't'i y  thuhu ɥ 'dɛ'mayoho y n 'yohɥ gue y  'b ihɥ ra Jesús, ngue ra Dɛ'yo. ¹⁵ Ne nu'a r m 'behni Oɟɑ mahɛts'i gue d n y 'be, mi h  n'da ra t'ɛni ra oro, tengu'bɥ ra metro, gue da 'yɛn ra hnini, hangu na ndoho yɥ jut'i, ne yɥ f t'e. ¹⁶ Nu'a ra hnini x n zant'ma ndoho, 'da'angu n  mba, ne 'da'angu n n j nni. Ne

nu'a ram 'behni mahęts'i bi 'yen ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue yo mahuahi ne yo ciento kilómetro ná ndoho, 'da'angu ná mba, 'da'angu nán jünni, ne 'da'angu nán hęts'i. ¹⁷ Ne nu'a ram 'behni bi 'yeni hangu nán hęts'i rá mbä't'i ra hnini, ne bi 'yu' ra güenda ngue hyäte ma goho metro. Ne bi 'yeni tengutho i øt' yu ja'i. ¹⁸ Ne nu'a ra mbä't'i nt'øt'e nangue yu do ra jaspe, pe nu ra hnini nt'øt'e nangue ra oro, tengu'bu ra xito a ra oro. ¹⁹ Ne nu'u 'de'mayoho yu dądo mi fa'ts'a ra mbä't'i, xun ngu nt'ut'i yu t'udo 'dahma 'dan'yo, ngue di fexni, xum hmadi di muui. Nu'a rá mbudi ra dądo nt'ut'i yu t'udo ra jaspe, nu'a ná yoho ra dądo nt'ut'i yu t'udo ra zafiro, nu'a ná hyu ra dądo nt'ut'i yu ágata, nu ná goho ra dądo nt'ut'i yu esmeralda. ²⁰ Ne nu'a ná cat'a ra dądo nt'ut'i yu ónice, ná 'dato ra dądo nt'ut'i yu cornalina, ná yoto ra dądo nt'ut'i yu crisólita, ná hyato ra dądo nt'ut'i yu berilo, ná guto ra dądo nt'ut'i yu topacio, ná 'det'a ra dądo nt'ut'i yu crisoprasa, ná 'de'ma'da ra dądo nt'ut'i yu jacinto, ná 'de'mayoho ra dądo nt'ut'i yu amatista. ²¹ Ne gątho 'de'mayoho yú jut'i rá mbä't'i ra hnini nt'øt'e nangue yu perla gue xun t'axi, ne n'da'a n'da yu perla gue bi t'øt'e n'da ngu n'da ra jut'i. Ne nu'a ra calle xun ndoho bu mbo ra hnini nt'øt'e nangue ra oro xun ho, tengu'bu ra xito a ra oro. ²² Ne hin dá nugä n'da ra nija bu, nguetho gątho rá nguse Oja a ra hnini, ngue ra Hmu tətetho rá ts'edi, ne ra De'yo, ne 'darpu i 'buhmbu u i 'burpu ja ra hnini. ²³ Ne nu'a ra hnini, him mahyoni ra hyadi di yorpu, ogue ra zana, nguetho guese Oja ne ra De'yo di yorpu. ²⁴ Ne nangue'a ra nyot'i i ja bu, gątho di yot'u ne dim 'bushmano u yu ja'i dim 'burpu gątho yu häi ua ja ra ximhäi. Ne yu ts'ut'abi gątho yu häi dim 'bu di dá bu u yun ho xu 'yøt'e, tengu'bu di um bu yun t'unni xun ngu di muui. ²⁵ Ne nsoquitho yu jut'i gątho ra pa, ne njam'bu da mba njut'i, nguetho njam'bu din xui bu. ²⁶ Ne

hønt'a go 'be'a gątho di muui, gue bi zän Oja bi 'yøt' yu ja'i 'dahma 'dan'yo yu häi ua ja ra ximhäi, ne gue'a da hyaxpu u, ní thim bu mbo ra hnini. ²⁷ Pe hin da yurpu ja ra hnini 'be'a xun ts'o, xing yu ts'om'bäi da yurpu, xing yu hyäte. Pe hønt'u to'o bi 'yorpa rá thuhu ra De'yo bu ja rá søcuą, gue to'o gątho bi un ra temazai, hønt'u da zä da yurpu.

22

Mi ts'utho ba ęh ra Jesucristo

¹ Ne nu'a rá m 'behni Oja xø bi 'yurcă man'da mahøn'a, dra Xuuagä. Ngue n'da ra dąthe mahoqui thoho ra dehe xun güe tengu ra xito, t'ęmbi rá dehe ra temazai. Ne bí nexpu ja rán thuts'i Oja ne ra Jesús ra De'yo. ² Ne bi tho'inde bu ja ra calle xun ndoho bu ja ra hnini. Ne n'da n'danguadi mi 'bäpu yu za t'ęmbi yu za gue di un ra te. Ne nu'u yu za din zudi, n'dazna ngu n'dazna ma'da'yo yun dät'o din zupu, janangue'a 'demayo nidj din zudi n'dajeya. Ne nu'u yú xi di un yun zaqui gątho yu ja'i. ³ Ne hin'yu 'be'a dí hnu rán ts'embi Oja bu. Pe din ja bu rá ts'edi Oja ne rá ts'edi ra Jesús ra De'yo. Ne gątho yú 'yęhe da dąde u ne da 'yøp'a yú 'befi. ⁴ Ne nu'u dim 'burpu da nu rá hmi Oja, ne gątho din ja rá thuhu Oja bu ja yú de. ⁵ Ne hin'yu bu ra xui, janangue'a njon da hyom man'da ran nequi, xing ra hyadi, nguetho guese Oja ra Hmu di yozehe bu. Ne nu'u dim 'burpu din ts'ut'abi gątho yu pa mazai. ⁶ Ne nu'a ram 'behni bi xicä: "Gątho ram hma gá 'yøde, majuani a, ne da zä da t'ęc'yei gątho. Nu'a Oja ra Hmu, gue'a di un rá Hogandahi yú pøngahya, ya bá pęcä ua drám 'behni gá a, ngue ga xi ahü 'be'a din ja, gue yú 'yęhe ahü Oja. Ne him maya'a din ja," bi 'yęna. ⁷ "Dami 'yøhmbu ya," ęn'a ra Jesús, "him maya'a gue gua ęcä. Gan johyahu gątho ahü gue guí ęc'yęihü 'be'a din ja, nt'o't'i bu ja ra søcuą," bi 'yęna. ⁸ Ne nugä dra Xuuagä, majuani dá øde ne dá nugä 'be'a gątho bi t'urqui ngue dá o'tä

ua. Ne nu'bu mi gua'a 'be'a dá øcä ne 'be'a xí 'yurqui, dán danyahmu bu ja rá gua ram 'behni mahęts'i bi 'yurqui gätho, dí ęna gue ga thąnde. ⁹ Pe nu ram 'behni bi xiqui: “O guí thąndegui, nguetho nugä dra 'yęhęgä tengu i, ne ni cuhu mi'da yu pąngahya, ne gätho mi'da u gue i ęc'yei 'be'a gá 'yorpü ja ra søcuą. Hąnsę Oją gui thąnde,” bi 'yęna. ¹⁰ Ne xø bi xicä ram 'behni buya: “O guí pęs' thoho na gá 'yo't'i, ngue 'be'a din ja, nguetho him maya'a din ja. ¹¹ Ne nu'u to'o i øt' ran ts'o, thocua thoho da 'yøt' ran ts'o, ne gätho to'o i øt' ran ts'om'bäi, thocua thoho da 'yøt'e. Pe nu'u to'o i øt' ran ho, thocua thoho da 'yøt' ran ho, ne to'o mahoqui thoho yú mbui thocua thoho gue xtán ho yú mbui,” bi 'yęn'a rá m 'behni Oją mahęts'i 'bu mi xiqui. ¹² Ne bi 'yęngä ra Jesús buya: “Ne guehna dí xi ahü, him maya'a ba ęcä. Ne n'da ngu n'da ga un rán theui 'be'a gätho bi 'yøt'e. ¹³ Nugä gätho dá du'mi ne ga juacä ra 'be'fi dá du'mi, dra mbudigä ne dran zęguigä, ząi dám 'bui ne dam 'bui maząi. ¹⁴ Mająpi thoho gätho mahoqui yú mbui nangue Oją, tengu'bu m'beni yú pahni. Janangue'a i ja yán t'ędi da yurpü ja yú goxthi ra hnini. Ne nu'u to'o da zä da yurpü, da zä da zi yán dät'o yu za gue t'ęmbi yu za di un ra temaząi. ¹⁵ Pe hingui sä da yurpü gätho u ngue bi 'uegue nangue Oją. Ne da gopü thi u gätho i yąhu yu zıthu, ne gätho yu 'yomt'ęni, ne gätho yu hyodu,

ne gätho i thąnde 'be'a him majuąni, ne gätho yu ją'i gue di ho da man yu fęhni, hingui sä da yurpü u. ¹⁶ Nugä dra Jesús gä, dá pęnhdä bu mam 'behnigä gue da xi ahü gyü 'yęc'yęihü, gue 'be'a gá 'yorpü ja ra søcuą. Nugä dram bom'betogä ra David, ne tengu'bu dra Dąsø dín 'yo'be ran nequi,” bi 'yęn'a ra Jesús. ¹⁷ “Ba ęhmbü gätho ahü,” ęn'a rá Hogandąhi Oją, ne'a rá xisu ra Dę'yo ęna. Ne'u gätho gue i øde, da ma: “Ba ęhmbü.” Ne ba ęcuą gätho i tuthe, ne gui sihu ra dehe gue di un ra temaząi, ne hin gui juthü a.

Ran zofo ran zęgui

¹⁸ Ne nuya dí xi ahü, gätho ahü gui nuhu ya yam hma i jaua, ngue i ma 'be'a din ja, o gue ahü guí øhmbü 'bu i hman ya yam hma nt'o't'i ua, pe nu'bu guí ęna gui hyuspahü mi'da yam hma, pe da hyus'ahü Oją u yun unbi im mangua ja ra søcuą 'bu. ¹⁹ O nu'bu guí ęmhbu him majuąni 'da yam hma nt'o't'i ua, ęna gue'bu gdí 'uejü u, pe Oją di 'uec'ahü yun jąpi im mangua ngue hin di ja ahü gui carpü ja ra hogahnini, ne hin di ja ahü gui sifu yán dät'o a ra za di un ra temaząi. ²⁰ Ne nu'a ra Jesús gue bi man ya yam hma gätho i jaua, i ęm buya, “Majuąni ba ęcä n'dihi,” bi 'yęna. Ne gue'a dín nde'e, ne dí xi a i, ba ęhe ma Hmu i Jesús. ²¹ Ne gätho ahü dín nde guin nuhu rán jąpi a ma Hmuhü ra Jesús. Ne hont'a dí xi ahü ya.